Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia, lat

Mit Postilla litteralis von Nicolaus de Lyra, Expositiones prologorum von Guilelmus Brito, Additiones ad Postillam Nicolai de Lyra von Paulus Burgensis und Replicae contra Burgensem von Matthias Doering

Doering, Matthias

[Lyon], nach 7. Mai 1485, um 1488

Esaias propheta

urn:nbn:de:bsz:31-304045

Visual Library

turo qᵘ ſcit me ob hoc in pegrine lingue eruditōe[o] ſudaſſe: ne iudei de[p] falſitate ſcripturaꝝ eccl'iis eiꝰ diutiꝰ inſultarent.[q]

Explicit prologus. Incipit argumentum.

Saias in hierl'm nobili genere ortus eſt. Ibiqꝫ pphetauit ſub manaſſe rege ſectꝰ in duas ptes occubuit. Sepultuſqꝫ eſt ſub quercu Rogel: iuxta trāſitū aquaꝝ: q̄s olim ezechias rex iacto obſtruxerat puluere. Explicit argumentū.

Incipit Eſaias ppheta. Ca. i.

Viſio[a] eſaie[b] filii amos[c]: quā vidit ſup[d] iudam ⁊ hieruſalē in[e] diebus ozie ioathan achaz ⁊ ezechie regū iuda. Audite[f] celi ⁊[g] auribꝰ pcipe terra: quoniam[h] dominus locutus eſt: filios[i] enutriui ⁊ exaltaui[k]

libri.ſ. eſaias a ſpūſancto deſtinatꝰ ad nūciandū v̄bo ⁊ ſcripto illa q̄ ptinent in h̄ libro. de q̄ pōt accipi qđ dicit̄ infra. xli. Spiritus dn̄i ſup me: eo q vnxerit me: ad euāgelizandū paupibꝰ miſit me. Hec eſt lr̄a ſm trāſlationē. lxx. ⁊ eadē eſt ſn̄ia in tranſlatiōe nr̄a q̄ hēbꝫ. Spūs dn̄i ſup me: eo q vnxerit me: ad annūciādū māſuetis miſit me. Secundo mō dicit̄ aliq̄s bonꝰ nunctius ſeu euāgeliſta rōne boni qđ p ipſū nunciat̄. ⁊ ſm h̄ ſub noīe euāgeliſte materia huiꝰ libri deſignat̄: in q̄ myſteriū ipſius xp̄i qđ nō ſolū ē bonum: ſꝫ etiā optimū deſcribit̄. q̄ ſicut dictū ē magis videt̄ euāgeliū q̄ propheciā texere. Vn̄ pōt dicere illud Luce. i. Euāgelizo vob̄ gaudiū magnū qđ erit oī pplo. Tertio mō dicit̄ q̄s euāgeliſta ſeu bonus nūcius rōe modi nūciandi. ⁊ h̄ eſt qn̄ nō ſolū nūciat bonū: ſed etiā bono mō: vicꝫ lucide ⁊ ornate. Et ſic ſub noīe euangeliſte tangit̄ forma huiꝰ libri. Sciendū tn̄ q duplex eſt forma libri.ſ. forma tractādi ⁊ forma tractatꝰ. Forma tractādi eſt modꝰ agēdi ſeu loquēdi: q̄ in h̄ libro eſt valde lucidꝰ ⁊ ornatꝰ. De claritate aūt eiꝰ dicit Hierony. in prologo ſup librum iſtū de eſaia. Ita enī vniuerſa xp̄i eccl'ieqꝫ myſteria ad liquidū proſecutꝰ eſt vt nō putes eū de futuro vaticinari: ſꝫ de p̄terit̄ hiſtoriā texere. De ornatu v̄o ipſiꝰ dicit in eodē prologo de eſaia. Sciendum q in ſmōe ſuo diſertꝰ ſit: q̄ppe vt vir nobilis ⁊ vrbane eloquētie: nec hn̄s q̄c q̄ in eloq̄o ruſticitat̄ admixtū. vn̄ accidit vt p̄ ceteris florē ſmonis eiꝰ trāſlatio nō potuerit ꝯſeruare. Sic igit̄ forma tractādi huiꝰ libri q̄ eſt idē qđ modus loq̄ndi: deſignat̄ ſub noīe euāgeliſte. eo q talis modꝰ eſt optimꝰ: vtpote lucidꝰ ⁊ ornatꝰ. propter qđ dr̄. i. xl. Exalta vocē tuā q̄ euāgelizas hieruſalē. Ille enī exaltat vocē ſuā: q̄ ornate ⁊ lucide ānūciat ſuā intentionē. Forma v̄o tractatꝰ eſt diuiſio libri: de q̄ dicet̄ lr̄am proſequēdo. Cauſa v̄o finalis huiꝰ libri tangit̄ ſub noīe hieruſalē. Hierl'm enī in ſcriptura aliq̄n accipit̄ pro eccl'ia militāte Apocal'. xxi. Vidi ciuitatē ſanctā hierl'm deſcēdentē de celo ⁊c̄. Aliq̄n v̄o pro eccl'ia triūphāte. Galat. iiii. Illa q̄ ſurſuꝫ eſt hieruſalē libera eſt. Finis aūt huiꝰ libri duplex eſt. Vnꝰ propinquus.ſ. inſtructio ſeu edificatio eccl'ie militant̄ ſub noīe hierl'm deſignate. Propt̄ qđ dicit̄. i. lx. Surge illūīare hierl'z q̄ venit lumē tuū.i. prophetia Eſaie illūīās totū ſtatū eccl'ie. Aliꝰ aūt eſt finis vltimꝰ ⁊ remotꝰ: vicꝫ ꝯſecutio ſupne beatitudinis i eccleſia triūphante: q̄ p hierl'm intelligit̄. propt̄ qđ dicit̄. i. xxxiii. cap̄. Oculi tui videbūt hierl'm ciuitatē opulentā tabnaculum qđ nequaq̄ vltra trāſferri poterit. Per prophetiā enī Eſaie videmꝰ nūc p ſpeculū ⁊ i enigmate: ſed poſtea in futuro lucide videbimꝰ ⁊ apte. quod nobis concedat ⁊c̄. Cap̄. i.

Viſio Eſaie. Hic accedendū eſt ad formā tractatus q̄ eſt diuiſio libri: q̄ diuidit̄ in duas ptes. q̄ p̄ p̄mittitur q̄daꝫ breuis p̄fatio. ſcđo ſubdit̄ narratio: ibi. Audite celi. Circa libri huiꝰ expoſitionē intēdo q̄ntum potero proſeq̄ ſenſū lr̄alē: vitādo multiplicationē p̄ticularium ⁊ ꝯcordantiaꝝ. q̄ p talia magi impedit̄ intellectꝰ hōis q̄ iuuetur. In locis v̄o q̄ꝫ intellectꝰ a iudeis deprauat̄ intēdo diutiꝰ īmorari: ſicut ⁊ feci exponēdo librū pſalmoꝝ. Igit̄ in p̄fatione huiꝰ libri q̄ttuor manifeſtant̄. Primuꝫ eſt ordo huiꝰ libri inter alios libros canonicos cū dicit̄ [a] Viſio.i. prophetia p qđ pꝫ q liber iſte in ordine libroꝝ prophetaliū cōputat̄. Sciendū tn̄ q viſio proprie dicta eſt cognitio prophetica q̄ fit in vigilia prout dictū fuit diffuſiꝰ i principio libri pſalmoꝝ: vbi dictū fuit de diuerſis gradibꝰ prophetie. Scđm eſt ſcriptor miniſterialis huiꝰ libri qui manifeſtat̄ h̄ ex duobus.ſ. ex nomine cū dicit̄.

[b] Eſaie. q̄ inter alios prophas fuit notabilis ⁊ famoſus. Secūdo ex genere cū dr̄. [c] Filii amos. ⁊ vt dicit Rab. ſa. iſte amos ⁊ amaſias rex iuda fuerūt fratres. ⁊ ſic Eſaias fuit de genere regio. vn̄ ⁊ dicit Hierony. in prologo: q fuit vir nobilis ⁊ vrbane eloquētie: vt ē. allegatū eſt. Ex p h̄ pꝫ q iſte amos eſt aliꝰ ab illo q̄ inter duodecim prophas ponit̄ tertiꝰ. q̄ ille fuit paſtor ⁊ ruſticanꝰ: vt habet̄ in principio ſue pphie. Hoc etiā pꝫ p lr̄as hebraicas q̄bus ſcribunt̄. q̄ amos pater Eſaie hꝫ primaꝫ lr̄aꝫ aleph ⁊ vltimā ſade. ⁊ iō robuſtꝰ īterp̄tatur. Aliꝰ aūt hamos: hꝫ p̄mā lr̄aꝫ ayn ⁊ vltimā ſamech. pp̄ter qđ aullſus interp̄tat̄. Tertiuꝫ qđ in hac p̄fatiōe māifeſtat̄ eſt ppl's cui Eſaias pphauit cū dicitur [d] Sup iudā ⁊ hierl'm ita q p hierl'm q̄ erat ciuitas metropolis intelligit̄ rex ⁊ ſacerdos ſūmus aliiqꝫ ſacerdotes notabiles: ⁊ ceteri ibidē habitātes. Per iudā v̄o reliquꝰ ppl's de regno iude. qđ dr̄ regnū duaꝝ tribuū. Quartū aūt eſt huiꝰ pphie tp̄us cū dicit̄. [e] In diebꝰ ozie ⁊c̄. Tp̄e enī huiꝰ regis cepit pphetizare. ſꝫ aūt tp̄e manaſſe filii ezechie pphetauerit: tn̄ de tp̄e eiꝰ non facit mētionē. tn̄ q̄ ille peſſimꝰ fuit in cultu ydoloꝝ ⁊ in occiſiōe ⁊ pſecutione inocentiū. vt habet̄. iiii. Reḡ. xxi. tn̄ q̄ ab eo occiſus fuit: eo q peccata ipſiꝰ ⁊ ppl'i arguebat. ⁊ ad colorandū ſuā maliciā fecit eū adduci corā ſe: vt habet̄ in q̄daꝫ libro hebraico q̄ vocat̄ ierhamoth. ⁊ dixit ei: dn̄s dixit Moyſi. Nū videbit me hō ⁊ viuet: Exo. xxxiii. Et tu dixiſti. Vidi dn̄m ſedentē ſup ſoliū excelſū. vt habet̄. i. vi. Itē Moyſes dixit Deutro. iiii. Nō eſt alia natio tā grādis q̄ habeat deos appropinquātes ſibi: ſicut dn̄s deꝰ noſter adeſt oībus obſecratiōibꝰ nr̄is. Et tu dixiſti. Inuocate eū dū ppe eſt. i. lv. p h̄ inſinuās q parū ſit nobis ppinquꝰ. ⁊ ſic ꝯdemnauit eū ad mortē. ⁊ tūc ppha inuocauit dn̄m: q̄ aperuit cedrū in illo loco exn̄tē: ⁊ intra ſe occultauit pphām. ſꝫ Manaſſes h̄ miraculo nō fuit retractꝰ a malicia ſua: ſed vna cū arbore fecit eū ſecari ſerra. [f] Audite. h̄ ꝯſequēter ponit̄ narratio. Circa qđ ſciendū q intētio huiꝰ pphie eſt narrare xp̄i myſteriuꝫ. vt dictū eſt. ſ. qđ q̄dē myſteriū fuit ad deiectionē ſupboꝝ ⁊ exaltationē humiliū. ſicut dicit̄ i cantico bt̄e v̄ginis Luc̄. i. Depoſuit potētes de ſede: ⁊ exaltauit humiles. Propt̄ qđ ſactus ſymeō Luc̄. ii. dixit. Ecce poſitꝰ eſt hic i ruinā ⁊ reſurrectionē multoꝝ in iſrl'. Et iō Eſaias denūciādo ⁊ ſcribēdo xp̄i myſteriū ſimul denūciat ⁊ ſcribit deiectōꝫ peccatoꝝ ſupbiētiū ⁊ ſe extollētiū ⁊ erectiōꝫ humiliū ⁊ iuſtoꝝ. Et ſm h̄ pceſſꝰ hꝰ libri in duas ptes diuidit̄. Q̄ p̄ cū xp̄i myſterio d̄ſcribit̄ peccatoꝝ deiectio. ſcđo iuſtoꝝ erectio. Scđa incipit. xl. Conſolamini ⁊c̄. Prima in duas. q̄ p̄ cū ptinētibꝰ ad xp̄i myſteriū deſcribit̄ punitio peccatoꝝ q̄tū ad diuerſos ppl'os ſpēaliter. ſcđo q̄tum ad oēs generaliter. xxiiii. c. Prima in duas. q̄ p̄ ponit̄ punitio q̄tuꝫ ad iudeos. ſcđo q̄tuꝫ ad ppl'os extraneos. c. x. ibi. Ve aſſur v̄ga. ⁊c̄. Prima adhuc in duas. q̄ p̄ cū myſterio xp̄i deſcribit̄ punitio regni iude: ſiue duaꝝ tribuū. Scđo eiꝰ liberatio a pſecutiōe duoꝝ regū vt poſt vinū mortificatiuū apponat̄ oleū lenitiuū. Scđa pars incipit. vii. c. Et factū eſt. Prima in duas. q̄a primo ponit̄ pphie denūciatio. ſcđo eiuſdē ꝯfirmatio. vi. ca. Prima adhuc in duas. q̄ p̄ deſcribit̄ regni iude punitio. ſcđo p aduentū xp̄i eccleſie pmotio. ca. ſequenti. Sciendū tn̄ q hec diuiſio nō eſt ita p̄ciſa: q̄n mēbra diuiſiōis coincidāt frequēter: ita qđ in vna predicit̄: ponitur etiā in alia. ſꝫ aliis v̄bis ⁊ alio mō. ⁊ idē eſt dicendū de aliis ſubdiuiſiōibus: q̄ fient p magna parte. Pn̄s aūt. c. in duas ptes diuidit̄ q̄ p̄ oſtendit̄ ppl's puniendus p peccatis in deū. ſcđo p peccat̄ in p ximū: ibi. Quomō facta eſt. Prima in tres: q̄ p̄ oſtenditur ppl'i culpa Scđo ſubdit̄ pena: ibi. Terra veſtra. Tertio ꝯſulit̄ medela. ibi: Audite v̄bum. Circa primū declarat̄ primo peccati grauitas. ſecūdo incorrigibilitas: ibi. Super q̄. Circa primū dicit. [f] Audite celi.i. angeli q̄ ſunt ciues celeſtes. [g] Et auribꝰ ⁊c̄.i. homines habitātes in ea. vtrāqꝫ enī naturā.ſ. angelicā ⁊ humanā voluit habere in teſtem.

[h] Quoniā dn̄s ⁊c̄. cuius verbū attente eſt audiendū. Quid aūt dixit ſubdit̄. [i] Filios enutriui.ſ. ppl'm iſrl': paſcēdo māna in deſerto ⁊ terrā lacte ⁊ melle fluentē ei ꝯferendo. [k] Et exaltaui. regnum

amorreoꝝ ꝛ chananeoꝝ eis tribuẽdo: vt pꝫ in libro nũeroꝝ ꝛ Josue.
l Ipsi aũt spreue. me. ydolis seruiẽdo. ad q̃ declinauerũt post mortẽ Josue: vt pꝫ in libris Judicũ. Regũ. ꝛ. i. Paralyp. q̃ꝝ cecitatẽ arguit ꝯsequẽter cõparãdo eos ad bruta aĩalia rudissima dicẽs. m Cognouit bos ꝛc. q: seruiẽdo ei in aratro recognoscit pabuli sibi exhibiti beneficium. n Et asinus ꝛc. i. ꝗ̃tũ seruit dño in deportãdis oneribus ꝓ pabulo qđ recipit in presepio suo.
o Jsrl' aũt ꝛc. mihi seruiendo ꝓ tot ꝛ tantꝭ beneficijs a me sibi ĩpẽsis
p Et ppl's me⁹. i. ppl's isrl': q̃ a deo recepit legẽ specialẽ. q Nõ intellexit. i. mea bñficia ꝛ ꝑcepta intra se legẽdo. ꝛ recolẽdo: ideo subdit
r Ue genti pec. i. pctõ assuete: sic dicit aliquis artifex ex arte iã acq̃sita ꝑ operis exercitium.
s Populo graui iniq̃tate. q: peccatũ qđ ꝑ penitentiã nõ diluit: mox suo põdere ad aliud trahitur t Semini neq̃ filijs scelerat. q: ꝑ talia homies efficiunt semẽ

ipsi aũt spreuerunt me. Cognouit[m] bos possessorẽ suũ: et[n] asinus ꝑsepe dñi sui. Israel[o] aũt me nõ cognouit: et[p] ppl's me⁹ nõ[q] intellexit. Ue[r] genti peccatrici ppl'o[s] graui iniq̃tate semi[t] neq̃: filiis sceleratis. Dereliquerunt[u] dñm et[x] blasphemauerũt sanctũ isrl': abalienati[y] sunt retrorsũ. Sup[z] q̃ ꝑcutiã vos ultra addẽtes[a] ꝑuaricationẽ. Oẽ[b] caput languidũ[c]: et[d] oẽ cor merens. A[e] plãta pedis usq̃ ad uerticẽ nõ[f] est in eo sanitas. Uuln⁹[g] et[h] liuor et[i] plaga tumẽs nõ[k] est circũligata: nec[l] curata medicamie: neq̃[m] fota oleo. Terra[n]

dyaboli ꝛ ei⁹ filij: sicut ꝑ ꝯ̃ria bona opa efficiunt filij dei. ꝛ illa peccata magis explicat in speciali dicẽs. u Dereliquerũt dñm. ei⁹ vultũ debitũ negligẽtes. x Blasphemauerũt sanctũ isrl'. ei⁹ bonitati detrahẽtes. ꝛ dicit hic sanct⁹ isrl' ipse de⁹ q̃ est sanctussanctoꝝ. ꝛ dicebat sanct⁹ isrl' speciali mõ: eo ꝙ illũ ppl'm elegerat ad suuꝫ cultum.
y Abalienati sũt retrorsũ. a deo recedẽtes ꝛ honorẽ sibi debitũ dijs alienis tribuẽtes. z Sup q̃. Hic ꝯsequẽter tãgit pctõꝝ icorrigibilitas eiũ dĩ. Sup q̃ ꝛc. q. d. frustra. q: nõ sequeret correctio vr̃a. ideo subdit. a Addẽtes ꝑuaricationẽ. q. d. ex ꝑcussiõib⁹ meis nõ estis emẽdati: sed magis ꝛ mag̃ peiorati sic pharao rex egypti. qđ ondit ꝯsequẽter in diuersis ppl'i statib⁹ cũ dĩ. b Oẽ caput. ꝛ ꝑ caput intelligit rex ꝛ principes q̃ sunt capita ppl'oꝝ ꝛ dicit. c Lãguidũ q: languor est infirmitas icurabilis. ꝛ ꝑ h̃ ostẽdit eoꝝ vitia mala icorrigibilia. d Et oẽ cor merẽs. ꝑ cor intelligũt doctores ꝛ sacerdotes. q: sicut ex corde ꝓcedit sensus ꝛ mot⁹ ad alias ptes corporis: sic ꝑ doctores ꝛ sacerdotes debẽt alij accipe bonũ sensuꝫ bone cognitiõis ꝛ motũ sancte opatiõis: accipiẽdo ab eis doctrinã ꝛ exemplũ ṽtutis sꝫ ecõtrario dĩ h̃. d Oẽ cor merẽs. nõ merore ꝯtritiõis de peccatꝭ sꝫ merore q̃ est defect⁹ doctrine ꝛ ṽtutis. e A plãta pedis ꝛc. ꝑ h̃ intelligit reliquus ppl'us: ꝓcedẽdo a minorib⁹ usq̃ ad maiores.
f Nõ est in eo sanitas. s. grãe ꝛ ṽtutis. ꝛ ꝑ h̃ intelligit ꝙ ibi sit ꝯ̃rium scꝫ infirmitas culpe ad mortẽ gehẽne deducentꝭ ꝛ hãc infirmitatẽ specificat. d. g Uuln⁹. i. peccatũ patẽs. h Et liuor. s. inuidia latẽs. i Et pla. tu. i. pctũ supbie inflatiuũ. k Non est circũligata. ligatura legis diuine a pctõ retrahẽtis. l Nec curata medicamine. i. ṽbo ꝛ exẽplo sacerdotũ ꝛ doctoꝝ. m Neq̃ fota oleo. i. opibus mĩe q̃ impetrant remissionẽ culpe. Dañ. iiij. Peccata tua elemosynis redime. n Terra vr̃a. Hic ꝯñr subdit debita pena. Circa qđ sciendũ ꝙ sicut dicit ra. Sa. Esaias dixit ista duab⁹ tribub⁹ tẽpe ezechie decẽ tribub⁹ iã captiuatꝭ ꝛ de terra sua trãslatis in assyrios. vt hꝫ iiij. Reg. xvij. Et iõ ꝓpheta ꝑ reducit ad memoriã illã destructionẽ. Scđo ꝯminat regno iude silẽtiabi. Et derelinquet. Circa primũ dicit. n Terra vestra. i. terra. x. tribuũ: que dicit h̃ ꝑtinere ad regnũ iude. q: sibi debebat de iure: eo ꝙ fuit de regno dauid ꝛ salomonis. sed tẽpe Roboã rebellauit. vt hr̃. iij. Reg. xij. o Deserta est. i. derelicta ab habitatorib⁹ suis in assyrios trãslatis. vt dictũ est p Ciuitates vr̃e ꝛc. ab assyrijs terrã isrl' destruẽtibus. Et dicunt h̃ ciuitates illi⁹ terre ꝑtinere ad regnũ iude rõe dicta: eodeꝫ mõ intelligit qđ subdit. q Regionẽ vr̃am ꝛc. i. samaritani. q̃ erãt gẽtiles illuc adducti ꝑ regẽ assyrioꝝ. vt habet. iiij. reg. xvij. r Et desola. ꝛc. i. hostes remanebũt in ea. ꝛ ita factũ est. q: filij isrl' i assyrios trãslati: nũq̃ postea redierũt ad terrã illã. vñ l'ra hebraica sic hꝫ. Et desolabit sicut

in euersiõe extraneoꝝ. q: illa terra fuit simpl'r vr̃a ad extraneos: q̃ nõ erãt de gente isrl'. s Et derelinquet. Hic ꝓpha ꝯsileꝫ penã ꝯtraꝫ ad aliq̃d cõminat regno duaꝝ tribuũ dicẽs. Et derelinquet filia syon. i. hierlm metropolis in regno iude derelinquetur a suis habitatorib⁹ trãsferẽdis i babylonẽ ꝑ nabuch. regẽ ꝛ ꝑ ꝯñs alie ciuitates eiusdeꝫ regni t Ut vmbraculũ ꝛc. derelinquit a custode ipsius vindemia collecta. q̃a non habitat ibi vltra v Et sicut tugurius ꝛc. cucumerib⁹ collectis derelinquitur a custode. est aũt cucumerariũ loc⁹ vbi crescunt cucumeres.

uestra deserta[o] ciuitates[p] ur̃e succense igni. Regionẽ[q] ur̃am corã uobis alieni deuorãt et[r] desolabit sicut in vastitate hostili. Et[s] derelinquet filia syon ut[t] umbraculũ i vinea et[u] sicut tuguriũ i cucumerario: sicut[x] ciuitas q̃ vastat. Nisi[y] dñs exercituũ reliquisset nobis semẽ: q̃si[a] sodoma fuissem⁹: et quasi gomorra similes essem⁹. Audite[b] uerbũ dñi ꝑncipes sodomoꝝ ꝑcipite[c] aurib⁹ legẽ dei uestri populus gomorre. Quo[d] mihi multitudinem victimarum uestraruꝫ dic dñs. Plen⁹[e] sum. Holocausta[f] arietũ et adipẽ pinguiũ et san

x Sic ciuitas ꝛc. ciuib⁹ inde captiuatꝭ. sꝫ q: ista captiuitas reducta fuit in terras iude ꝑ Cyrũ regẽ: q̃ dedit ppl'o iude licentiã redeundi in terras suã. iõ subdit. y Nisi dñs exercituũ. i. angeloꝝ. z Reliq̃sset nob semẽ. i. aliq̃s d̃ regno iude redeũtes sub zorobabel duce: ꝛ Jesu sacerdote: q̃ reedificauerũt templũ: ꝛ postea ciuitatẽ tpe Neemie. a Quasi sodoma fuissem⁹. i. destructi irreparabiliter: sicut sodoma ꝛ gomorra ꝛ alie tres ciuitates fuerũt subuerse absq̃ reparatione. Geñ. xix. b Audite. h̃ ꝯñr ponit medela ꝯ̃ ꝑdicta mala. ꝛ ꝑ falsũ remediũ excludit. scđo verũ ꝯsulit: ibi. Lauami. Circa primũ sciendũ ꝙ habitatores regni iude q̃ ꝓ maiori pte erãt ita mali: vt ꝑdictũ est. tñ credebãt maliciã suã expiari sacrificijs ꝛ alijs hmõi q̃ fiebãt in tẽplo quod erat in hierlm. ꝛ h̃ est falsũ sicut dĩ Prouerb. xv. Uictime ipiorũ abhoiabiles dño. ꝛ h̃ est qđ hic dicit ꝓpha satis diffuse. ꝛ ꝑ excludit sacrificia. scđo festa solẽnia: ibi. neomeniã. tẽio orõnũ suffragia. ibi. Et cũ extẽderit. Circa ꝑmũ excitat maiores ppl'i ad itelligẽdũ. d. b Audi. v. dñi pri. so. i. siles ill'. q: publice ꝛ inuerecũde faciebant mala supdicta sic sodomite. vt hꝫ Geñ. xix. ꝛ iõ dicit. j. iij. c. Peccatũ suũ sicut sodoma ꝑdicauerũt nec absconderũt. Cõsequẽter excitat minores. d. c Percipite aurib⁹ ꝛc. ꝛ vnꝭ h̃ mõ loquẽdi: q: sicut ppl's erat subiect⁹ ꝑncipib⁹: ita ciuitas gomorra erat subiecta sodome: q̃ erat metropolis in q̃nq̃ ciuitatib⁹ subuersis. vlteri⁹ ꝓponit intentum dicens. d Quo mihi ꝛc. i. in q̃ placet mihi: q. d. nullo modo. iõ subdit. e Plen⁹ sum. i. talib⁹ non indigeo: sed mag̃ abhorreo: sicut hõ plen⁹ cibo abhoiat ipsũ. iõ subdit f Holocausta arietũ ꝛ adipẽ ꝛc. De istis eñ spẽbus aĩaliũ fiebãt sacrificia maiora. Et ꝑ reprobationẽ istoꝝ itelligit etiã reprobatio minoꝝ q̃ fiebãt de turturib⁹ ꝛ colũbis. Dicebant aũt holocausta q̃ totaliter incẽdebant ad honorẽ diuinũ. De sacrificijs aũt ꝓ peccato vna pars cedebat in vsũ sacerdotũ. Et sil'r de sacrificijs pacificoꝝ vna pars erat in vsũ sacerdotũ: ꝛ alia in vsũ offerentiũ. sed in oĩbus sacrificijs eius adipis ꝛ sanguis erat totaliter ꝓhibit⁹. q: adeps cremabat in altari holocaustorũ ꝛ sanguis effundebat ad crepidinẽ illi⁹ altaris. vt habet in Leuitico. g Cũ veniret ꝛc. i. ad talia offerendũ sacerdotib⁹ in introitu atrij sacerdotũ. qđ dicebat esse in ꝯspectu dñi: eo ꝙ erat ante templuꝫ vbi dabant diuina rñsa. h Quis q̃siuit ꝛc. q. d. ego quesiui. i Ut ambularet ꝛc. h̃ dicit q: ꝑter atrium sacerdotũ in q̃ offerebant sacrificia: erãt duo alia. vnũ in q̃ orabãt mũdi: ꝛ aliud in q̃ orabãt imundi. k Ne offeratis ꝛc. q. d. talis oblatio vobis nõ valet: sed mag̃ nocet eo ꝙ polluti peccatꝭ ad loca sancta accedit. l Incensũ abhoiatio est mihi. i. oblatio thymiamatis i altari incẽsi itra templũ: q̃ ob

latio erat ſacrificiorum oblatorum ſub diuo cōſummatio. ſm q dicit Hebr. ix. In priori qdē tabernaculo ſemp introibāt ſacerdotes ſacrificiorum officia ꝯſumātes. m Neomeniā. Hic excludit ſolēnitatis feſta dicēs. Neomeniā. i. qd̄ fiebat ī nouilunio apd̄ iudeos ꝓpt bn̄ficiū diuine gubernatōis: eo q in nouilunio freqnt apparet mutatio tpis. et dicit a neos qd̄ eſt nouus: et mene defectus eo q tūc renouat lumē lune qd̄ defecerat.

n Et ſabbatum. qd̄ eſt feſtū apud iudeos in memoriā bn̄ficij creationis. vt hr̄ Gen̄. ij.

o Et feſtiuitates alias. ſcꝫ paſche: pēthecoſteſ: tubarū expiatōis et tabernaculorum. de qbus dictū fuit plenius Leui. xxiij.

p Nō ferā. loqt ſcriptura de deo ad modū hoīs aggrauati onere. Et p hec oīa et ſimilia oñdit q talia nō erant deo placita: ſꝫ magis diſplicētia.

q Iniq ſunt τc. in octaua eni die feſti tabernaculorū fiebat feſtū cetus ſiue collecte.

r kalēdas vr̄as id ē pricipia mēſium. p qd̄ ſignat idē qd̄. s. ſignatū eſt p neomeniā. s Et ſolēnitates vr̄as. oēs generalr. t Odiuit aīa mea τc. et pꝫ ex dictis ſuꝑa.

guinē uitulorum et agnorum et hircorum nolui. Cū[g] ueniretis an̄ ꝯſpectum meum quis[h] queſiuit hec de manibus vr̄is ut[i] ambularetis in atriis meis. Ne[k] offeratis ultra ſacrificium fruſtra. Incenſū[l] abhoīatio ē mihi. Neomeniā[m] et[n] ſabbatū et[o] feſtiuitates alias nō[p] ferā. Iniq[q] ſūt cet[9] ueſtri. Calendas[r] vr̄as et ſolennitates[s] vr̄as odiuit[t] aīa mea Facta ſūt mihi moleſta. Laboraui ſuſtinēs. Et[u] cū extēderitiſ manus ur̄as auertā[x] oculos meos a uob: et cū multiplicaueritis oꝛōnē: nō exaudiā. Man[9][y] eni ueſtre ſanguine[a] plene ſūt. Lauamini[b]: mūdi[c] eſtote: auferte[d] malū cogitatōnū ur̄ar ab[e] ocul' meis Quieſcite[f] agere puerſe diſcite[g] bn̄facere. Querite[h] iudiciū: ſubuenite[i] oppreſſo: iudicate[k] pupillo: defendite[l] viduā: et[m] uenite et arguite me dicit dn̄s. Si[n] fuerit pctā ueſtra vt coccinū: q̄ſi nix dealbabunt: et ſi fuerint rubra q̄ſi uermicul[9]: uelut lana alba erūt. Si[o] volueritis et audieritis me bōa[p] terre comedetis. q ſi nolueritis et me ad iracūdiam ꝓuocaueritis gladius[r] deuorabit[s] uos: q2 os dn̄i locutū eſt Quō[t] facta eſt meretrix ciuitas[u] fidel' plena[x] iudicii. Juſticia[y] hitauit in ea: nūc aūt hōicide Argētū[z] tuū verſum[a] eſt i ſcoriā vinū[b] tuū mixtū[c] eſt aq̄. Pricipes[d] tui infideles ſocii[e] fur. Oēs[f] diligūt mūera: ſequūtur[g] retributōes. Pupillo[h] nō iudicāt: et[i] cā vidue nō ingredit ad illos. Propt[k] hoc ait dn̄s exercituum[l] de[9] fortiſ iſrl'. Heu[m] ego[n] ꝯſolabor ſup hoſtib[9] meis et[o] vindicabor de inimicis meis. Et[p] ꝯuertam manū meā ad[q] te: et[r] excoquā ad purū ſcoriā tuā et auferā oē ſtānū tuū et[s] reſtituā iudices tuos vt fuerūt prius: et[t] conſiliarios tuos ſicut antiquitus. Poſt[u] hec vocaberis ciuitas iuſti vrbs[x] fidelis. Sy-

v Et cū extēderit. h̄ ꝯcludit oratōnū ſuffragia oī. Et cū extenderitis τc. ad me depcandū. x Auertā oculos τc. ſicut hō auertit faciē ſuā ab eo quē nō vult exaudire. ideo ſubdit. Et cū multiplicaueritis oꝛōnē nō exaudiā. et ſubdit oim pdictorum rōnes y Man[9] eni veſtre. i. opa veſtra q̄ p man[9] deſignant: eo q manus eſt organū organorum. iij. de aīa. a Sāguie plene ſūt. i. pctis enormib[9]. Erāt eni homicide et ydolatre et paupū oppſſores. Predicta eni. ſ. ſacrificia et hmōi: nō habebāt efficaciā ex ope opato: ſicut ſacrificiū noue legis: ſꝫ tantū ex fide et deuotōne offerentiū. Fides aūt erat in eis amota p ydolatriā: et deuotio p maliciā obſtinatā. b Lauami. h̄ conſeqnter vera medela conſulit. ſ. p verā pniam et boni opatōnē. et hoc eſt qd̄ dr̄. Lauamini a peccatorum maculis lachrymis ꝯtritionis.

c Mūdi eſtote. i. a recidiuo cauete. d Auferte malū τc. q2 nō ſufficit mūdicia exterior ſine interiori e Ab oculis meis Homo eni videt ea que patēt: ſꝫ deus intuet cor. i. Reg. xvi.

f Quieſcite agere puerſe. a malo declinādo. g Diſcite benefacere. in bōis opib[9] vos exercēdo. Iſte eni ſunt due partes iuſticie. ſ. declinare a malo et facere bonū. h Querite iudicium. i. executionē debite iuſticie. i Subuenite oppſſo. eū releuādo. k Iudicate pupillo. i. p pupillo in cā ſua iuſta.

l Defendite viduā. cōtra eā calūniantē. Iſtas aūt pſonas exprimit. q2 frequēter iniuſte patiūt calūniā: eo q nō pnt ſe defendere: et iō indigēt iudicū et potētū ſuſtētatōe. m Et venite. i. ſi ita feceritis: tūc poteritis cōqueri niſi a deo releuemini. propter hec ſubdit de releuatōe a peccatis: cū dr̄. n Si fuerint peccata veſtra vt coccinū τc. Iſti duo colores hic poſiti ſunt valde tenaces et māſiui. et iō p h̄ intelligit q peccata q̄ntūcunqꝫ ſint grauia ex genere et habituata ex cōſuetudine: diuīa gratia purgabunt. ſecūdo ſubdit de releuatōe a corꝑalib[9] miſerijs: cū dicit

o Si volueritis τc. pceptis meis obediēdo. p Bona terre comedetis. p hoc etiā intelligunt alia bōa ſpūalia: q̄ in talib[9] pmiſſis ſunt principalr intellecta: q2 premiū nō debet eſſe min[9] bonū q̄ꝫ meritū: ſed mai[9]. bōa aūt tpalia ſūt mioꝛa bōa q̄ꝫ opa virtutū q Nō ſi noluentis τc. pcepta mea trāſgrediēdo.

r Gladius. aduerſariorū veſtrorum.

s Deuorabit vos. mortē tēporales inferēdo. et ad mortē gehēne deducēdo: q̄ ſub morte tēpali intelligit. Gētes aūt rudes quales erāt in veteri teſtō potiſſime nō attēdūt niſi bōa et mala ſenſibilia: et iō i diuinis pmiſſiōib[9] et cōminatiōibus ꝓphete mala et bona ſenſibilia exprimebāt: ſub illis itelligēdo ſpūalia et eterna.

t Quō facta ē. Hic cōſequēter oñdit ppl's iuſte puniēd[9] p pctis i ꝓximū. et primo deſcribit culpa. ſecūdo pena: ibi. Propter hoc. Circa primū prio deſcribit hoim vulgariū culpa: cū dr̄.

t Quō facta ē meretrix id eſt plena meretricio p peccatū adulterij: ſm q dr̄ Hiere. v. ca. Eq̄ amatores in feminas et emiſſarij facti ſūt: vnuſq̄ſqꝫ ad vxorē ꝓximi ſui hinniebat. Et h̄ eſt valde graue peccatū ꝯ ꝓximū q2 fit ſibi iniuria in re ſibi chariſſima. ſ. in vxore que eſt vna caro cū ipſo. Gen̄. ij. Et in ꝓleq̄ ſubſtituit falſa. v Ciuitas fidelis. i. pri[9] fidelitatem mrīmonij.

x Plena iudicij. tpe dauid et ſalomōis: iō ſubdit. y Juſticia habitabit τc. vt expoſitū eſt. ſ. Cōſeqnter deſcribit culpa doctorum et ſacerdotū: cū dicit. z Argen. tu. i. ligua doctorū et ſacerdotū ſm illō ꝓuer. x. ca. Argentū electū. i. lingua iuſti. a Verſū eſt in ſcoriā. i. a veritate in falſitatē p malā legis expoſitiōꝫ. b Vinū tuū. i. correctio populorum p doctores et ſacerdotes ſm q dr̄ Luce. x. in pabola ſamaritani Infūdens oleū et vinū. vbi per vinū intelligit correctio: eo q eſt mortificatiuū. c Mixtū eſt aq̄. i. relaxatū a correctōe debita: q2 doctores culpabiles nō hn̄t frōtes corrigendi peccatores. Cōſequent deſcribit culpa pricipū: cū dr̄. p Principes tui infideles. in regimie populi. e Socij furū. ſuſtētātes eos: eo q cōicāt furtis eorum.

f Oēs diligūt mūera. p auariciā. g Sequūtur retributōes. puertētes iuſticiā: iō ſubdit h Pupillo nō iudicāt. dādo ꝓ eo ſniā iniuſtā. i Cā vidue τc. q2 nō vidēt ide lucrū tpale ꝯſurgere.

k Propter hoc. hic conſequenter deſcribit pena debita: cum dicitur.

k Propter hoc τc. i. angelorum. l Fortis iſrl'. i. potēs ad puniēdum malos iſrl'. m Heu. p malo ppl'i mei. n Ego ꝯſo. τc. et ſubdit mod[9] cōſolatōis. o Et vīdicabor τc. Et accipit h̄ et p id ē. Paſſiones eni iraſcibilis terminant i paſſiōib[9] ꝯcupiſcibilis. Irat[9] eni delectat cū punit iniuriā ſibi illatā: et ſic ira termiat in delectatōe.

p Et ꝯuertā manū meam. i. ptātem meā punientem. q Ad te. debite puniendū. iō ſubdit. r Et excoquā ad purū ſcoriā tuā τc. Loqtur de deo ad modū aurifabri q̄ p virtutē ignis cōſumit q̄cq̄d ē ipuritatis i auro vel argēto: et ſic purgat. Sic in ꝓpoſito p ignē tribulatōnis imiſſe a deo iudeis p regē babilonis fuit purgat[9] ppl's iudeorum: q2 purgatōe facta reductus eſt a captiuitate babilonica. iō ſubdit.

s Et reſtituā τc. ſ. zorobabel et Jeſum filiū ſedechie. machabeos et ſimiles. t Et ꝯſiliarios τc. ſ. Eſdrā et neemiā. aggeū et zachariam ꝓphetas. v Poſt hec vocaberis τc. ſ. deī. x Urbs fidelis. in

diuino cultui. y Syon in iudicio redimet. ꝑ ſyon vbi erat templū ad qᵭ ppl's tenebat̄ ter in āno ↄuenire intelligit̄ ipē ppl's q̄ redēptus fuit de babilone p viā iuſticie: in q̄tū p culpa ſuſtinuit penā debitā. et φ p ſyon intelligat̄ ppl's oñdit̄ per h̄ qᵭ ſubdit̄. z Et reducēt eā. mōs eñi ſyon q̄ eſt imobilis nō fuit trāſlatʼ nec reductʼ ſed ppl's.

Syon in iudicio redimet et reducēt eā in iuſticia. Et ↄteret ſceleſtos ꝛ peccatores ſimul: et q̄ dereliq̄rūt dñ̄z ↄſumētur Cōfūdēt eñi ab ydolis quibʼ ſacrificauerūt Et erubeſceris ſup hortis quos elegeratis cum fueritis velut quercʼ defluentibus foliis et velut hortus abſq̄z aqua. Et erit fortitudo veſtra vt fauilla ſtuppe: et opus veſtrū q̄ſi ſcintilla: et ſuccēdet vtrū q̄z ſimul et nō erit qui extinguat.

a Et ↄteret ſceleſtos ꝛ peccatores ſimul ꝛc̄. q: illi q̄ erant in peccatis ſuis obſtinati fuerūt mortui p̄im in captōe hieruſalē et terre in circuitu: ꝛ p̄im i captiuitate babilonis. b Cōfundētur eñi ab ydolis ꝛc̄. vidētes per experiētiā φ nō poterāt eos iuuare cōtra babilonios.

c Et erubeſcetis ꝛc̄. ad colēdū ibi ydola in locis amenis ꝛ deliciosis. vbi etiā ſuā luxuriā exercebāt in veneratōe ydolorū et priapi maxime. vñ et dicebat̄ deʼ hortoꝝ.

d Cū fueritis ꝛc̄. i. morti ꝓpinqui: ſicut folia defluūt a quercu cū incipit mortificari.

e Et velut hortus ꝛc̄. in quo mortificant̄ ſeminata ꝛ plantata.

f Et erit fortitudo ꝛc̄. i. applicata debite pene. g Et opus ꝛc̄. q: opus demeritoꝝ generat tribulatōis incēdiū h Et ſuccēdet vtrūq̄z ſil': in igne gehēne q̄tū ad obſtinatos in malis. i Et nō erit q̄ extinguat. q: ille ignis eſt ppetuʼ. Pōt etiā hoc referri ad ignē q̄ nabuzardan incēdit domū dñi: et domū regis: et domos hierl'm p circuitū. iiij. Reg. vlt. Et ſic ille ignis nō fuit extinctʼ ab hoīe ſed ſolū per cōſumptionē cōbuſtibilis materie. In capitulo p̄mo Eſaie vbi d̄r in poſtilla. Tertiū quod in hac p̄fatōe manifeſtat̄ eſt populus cui Eſaias ꝓphetauit. Additio. i.

Uerit̄ hic quare nō fecit mentionē in hac p̄fatōe de regibus iſrl' vt de hieroboā filio Joas q̄ fuit cōtemporaneʼ ozee regi iude. ſicut oſeas fecit in ſua p̄fatione. Sil'r quare Eſaias nō facit mentionē de ſamaria nec de iſrl' ſicut oſeas fecit: lʒ multa eſaias de his ꝓphetauerit. put pʒ. j. vij. ca. et. xvij. et in alijs. ad qᵭ ſolet dici φ eſaias prophetauit p̄ncipalr' cōtra duas tribus: et ideo earū reges et ſuā metropolim. ſ. hierl'm tantū in titulo hʒ. ſʒ oſeas ↄtra vtroſq̄ꝫ ꝓphetauit. ſʒ vlterius circa hoc poſſet dici φ cū Eſaias ꝓut dicit hieronimʼ in prologo de aduētu xp̄i et vocatōe gentiū et alijs myſterijs noue legis q̄ſi hyſtoriā euāgelicā vid̄r texere: ideo de iuda a q̄ xp̄us deſcendit ſcd̄m carnē: et de iudea in qua natʼ eſt: paſſus et ſepultʼ ꝛc̄. de q̄bus p̄ncipaliter intēdit tantūmō facit mentionē alijs dimiſſis quaſi incidētaliter ab eo introductis.

In eodē capitulo primo vbi dicitur in poſtilla. Circa primum dicit propheta. Audite celi. i. angeli. Additio. ij.

Uod in h̄ capi. continet̄ circa deiectionē ppl'i iudaici et cā ipſius et eiʼ medela: poſtillator expōit de captiuitate babylonica et eiʼ cā ſil'r et remedio: vt patet in poſtilla. Que q̄dē expoſitio videt̄ a plano ſenſu l'r̄e deuiare. nā cā p̄cipua p̄dicte captiuitatis fuit peccatū ydolatrie. vt patet. iiij. Reg. ꝛ. ij. pali. tñ in p̄nti capl'o nō exp̄mit̄ hoc pctm̄ vt cā ſed vt defectus diuine cognitōis: et alia hmōi. licʒ eñi in fine ca. dicat̄. Cōfundent̄ eñi ab ydolis q̄bus ſacrificauerūt: hoc nō pōit̄ vt cā ꝓut ibidē declarabit̄. Itē q: iudei in captiuitate babilonica fuerunt purgati a peccatis p̄dictis ſm poſtillatorē anteq̄ reducerent̄ ad terrā ꝓmiſſiōis: qᵭ eſt cōtra illud qᵭ d̄r. Sup q̄ percutiā vos vltra addētes p̄uaricationē: qᵭ exponit̄ etiā ſm eū de incorrigibilitate eoꝝ: vt patet in poſtilla. Itē manifeſtū eſt φ iudei redeūtes de captiuitate babilonica p maiori pte nō fuerūt purgati ſeu mūdati a peccatis: ſʒ erāt implicati abhoīatōibus chananeoꝝ et amorreorū. vt habet̄ exp̄ſſe Eſdre ix. qᵭ nō ↄſonat huic quod in h̄ loco d̄r. Et ecce excoquā ad purū ſcoriā tuā: et auferā oēm ſtānū tuū. qᵭ exponit̄ in poſtilla ſic: φ ſicut per virtutē ignis cōſumit̄ quicq̄d eſt impuritatis in auro ꝛ argēto. ſic per ignē tribulatōis immiſſe a deo iudeis p reges babilonis fuit purgatʼ ppl's iudeoꝝ. q: purgatōe facta reductʼ eſt a captiuitate babilonica. hec in poſtilla. Ex q̄bʼ et alijs q̄ patebūt ꝓſequēdo verā expoſitiōeꝫ videt̄ p̄ns capitulū exponēdū de iudeis circa finē tēpli ſecūdi i iudea et hierl'm reſidentibʼ q̄ xp̄m negātes dereliq̄runt dñm et blaſphemauerūt ſanctū iſrl' et alienati ſunt retrorſus. put l'r̄a ſonat et hyſtorie euāgelice teſtant̄ et etiā experiētia certificat. ad cuius expoſitōis vlteriorē declarationē cōſiderādū eſt φ eſaias tanq̄ ꝓpha euāgelicʼ ꝓſeq̄tur in p̄ncipio ſue ꝓphetie. vbi intēdit agere de eiectōe ppl'i iudaici et vocatōe gētiū: eundē ordinē quē chriſtʼ i euāgelio p̄noſticauit. ſ. φ abiectō iudeoꝝ et eoꝝ demeritis p̄cedere debebat vocationē gentiū. vñ Math. xxi. Chriſtus loquēs cū doctoribʼ ꝛ p̄ncipibʼ ſacerdotū eis ꝓpoſuit parabolā de patrefamilias: q̄ plātauit vineā et ſepe circūdedit ꝛc̄. et q̄ pabola et eiʼ expoſitōe cōcludit. iō dico vobis φ auferet̄ a vobis regnū dei: et dabit̄ gēti facienti fructʼ eiʼ. vñ et Eſaias ſequēs modū euāgelicū de ſil'i parabola vinee iudeis improperauit. j. v. ca. vt ibidē patebit. Et ideo in hoc loco in q̄ denūciat vocationē gētiū: vt pʒ in p̄ncipio ſequētis capi. p̄miſit expſſam reprobationē iudeoꝝ. Circa qᵭ. xix. facit. Primo eñi teſtimonia inuocat celeſtiū ꝛ terreſtriū dicēs. Audite celi ꝛ auribʼ p̄cipe terra. Cuius rō ſm glo. talis eſt. nā ſicut ppl'o iſraeli p Moyſen dictū fuit. Audite celi q̄ loquar: et audiat terra verba oris mei. ſic poſt p̄uaricationē ppl'i eoſdē vocat Eſaias in teſtimoniū vt cognoſcāt deū in vltionē mādatoꝝ ſuoꝝ ad iracūdiā ↄcitatum vñ aduertēti vtrūq̄ꝫ capl'm. ſ. illud Deut̄. xxxij. et p̄mū Eſaie: ſatis pʒ φ ea q̄ in illo capi. p̄noſticant̄ p modū ꝓphetie monitionis in p̄nti capi. denunciant̄ tāq̄ p̄cedētia ad executōs. Cōſequent̄ oñdit ſecūdo breuit̄ ſue atteſtatōis materiā dicēs. Filios enutriui et exaltaui: ipi aūt ſpreuerūt me. In q̄bus v̄bis epilogat cōpendioſe multa q̄ fuerūt in carmie moſaico ſupradicto tanq̄ p̄ambula ad deiectionē ppl'i illiʼ. dictū eſt eñi ibi. Nūq̄d nō ipſe eſt pater tuʼ q̄ poſſedit: fecit et creauit te ꝛc̄. in q̄ oñditur ipſos fuiſſe filios dei p creationē: ſil'r et p adoptionē: cum dicit: Pars aūt dñi ppl's eiʼ. Sil'r ibi fecit mentionē de educatōe enutritione ꝛ exaltatione eorū cū dic̄. Circūduxit eū ꝛ cuſtodiuit ꝛc̄. Cōſtituit eos p excelſaꝫ terrā ꝛc̄. ad q̄ v̄ba alludit Eſaias dicēs. Filios enutriui ꝛ exaltaui: ipi vo ſpreuerūt me. Cōſequent̄ tertio: q: ſm apoſto. Roñ. xi. ca. cecitas ex pte contigit in iſrl' vt plenitudo gētiū intraret. iō oñdit φ p̄dictū pctm̄ ptinet ad cecitatē. et de h̄ dicit. Cognouit bos poſſeſſorē ſuū ꝛc̄. q. d. etiam ſi nō h̄rent lumē naturalis rōnis ſʒ ſolū ſenſualē cognitionē ſicut bruta: adhuc debuiſſent cognoſcere ex inſtinctu naturali b̄nfactorē ſuū ꝛ nutritorē: cū bos ꝛ aſinʼ rōnē nō habētes h̄ cognoſcūt. ꝛ ſic manifeſte ↄcludit̄ p̄dictū pctm̄ ptinere ad cecitatē nō ſolū mētis ſʒ etiā ſenſus. Cōſequent̄ q̄rto oñdit: ex q̄bus deuenerūt ad tantā cecitatē: et de h̄ dicit. Ue gēti peccatrici. vbi tria aſſignat vt cās ſeu occaſiōes incurrēdi p̄dictā cecitatē pctm̄. ſcʒ de nō cognoſcēdo xp̄m. Prima eſt: q: gens illa p maiori parte tantā ↄſuetudinē habebat peccādi: q: iā inerat eis habitʼ vicioſus p peccati actū acq̄ſitus: inclinās p modū nature: ꝛ de h̄ dicit. Ue gēti peccatrici ꝛc̄. vñ nō dicit. ve genti peccāti: ſʒ peccatrici vt ſignificet actū cōuerſuꝫ in habitū. Secūda: q: vt dic̄ Grego. Peccata grauia ex ſuo pōdere in alia trahūt. Et de h̄ dicit. Populo graui iniq̄tate. q. d. peccata huiʼ ppl'i tā grauia fuerūt φ ex magno pōdere ad tā magnā cecitatē eoſ deduxerūt Tertia q: lʒ ille ppl'us a ſanctis p̄triarchis deſcēderit: tñ tota fere multitudo ppl'i deſcēdebat ſm carnē ab illis q̄ frequenter et enormiter in deū peccauerūt: vt illi q̄ fecerūt vitulū i oreb: Exo. xxxij. ca. Sil'r in ſepulcro ↄcupiſcētie et apud aq̄s ↄtradictōis et in pluribʼ alijs: vt pʒ in libris moſaice legis Judicū ꝛ Regū. Et de h̄ dicit. Semi nequā filijs ſceleratis. q. d. nō immerito ad tantā cecitatē deuenit ille ppl's: q: q̄ſi a natura ſm ſuā generationē ineſt eis peccare in deū. Cōſequēter q̄nto declarat illud qᵭ p̄us dixerat. ſpreuerūt me. ꝛ de h̄ primo dicit. Dereliquerūt dñm. q: dixerūt Jo. xix. Nō habemʼ regē niſi ceſarē. ſecūdo q: blaſphemauerūt ſanctū iſrl'. q: dixerūt Joh. viij. ca. Samaritanus es ꝛ demoniū hēs. tertio q: cū ipi a veris ꝓphetis eruditi ſemp ſpectabāt meſſiaꝫ de genere dauid: cū tñ eis adeſſet p̄ſentialit̄: dicētes math. xiij. ca. Nōne hic eſt filiʼ fabri. de quo dicit alienati ſunt retrorſus. q: ſpreto vero xp̄o adheſerūt cuidā pſeudo Meſſie q̄ dicebat̄ bencozba: vt patet in thalmud. Uel alit̄ in quodā libro q̄ d̄r cabriud. Ex q̄ adheſiōe fuerunt ex eis multa milia interfecti. vt ibidē h̄r. et ſic ſunt alienati retrorſus. Conſequēter ſexto oñdit ipos eſſe incorrigibiles per flagella ſeu tribulatōes ſibi a deo inflictas ſeu infligēdas. de quo dicit Sup

q̄ percutiā vos ⁊c. Ad qđ ſciēdū q̄ in tp̄ib⁹ q̄ ante xp̄i aduentū ſeu paſſionē pceſſerūt: cū ille pp̄ls frequēter peccaſſet: de⁹ puniebat eū varijs et diuerſis modis ad finē vt ad pniās reuerterēt. vñ Deut. viij. ca. Sicut pr̄ corrigit filiū ſuū: ſic dñs de⁹ tu⁹ corrigit te. Pater enī flagellat filiū vt corrigat. ſʒ in h̄ peccato qđ in xp̄o cōmiſerūt: qđ eſt ſūmū peccatū: iā de⁹ nō punit illos tanq̄ filios vt corrigant̄ ſʒ tanq̄ hoſtes: vt penā p p̄dicto peccato ſm ordinē ſue iuſticie patiant̄. iux̄ illud Math. xxi. Malos male pdet: et vineā ſuā locabit alijs agricolis. iō dic̄. Sup quo percutiā vos. q. d. qua de cā habeo vos percutere: q: iā nō cā correctōis: cū ex percuſſione magis deteriores eſtis effecti. Quia oē caput languidū. et exponat̄ ut in poſtilla. vſq; ibi. Terra vr̄a deſerta. In q̄ dñr ſeptio deſtructionē hierlm et tēpli et tot⁹ regiōis iude p romānos p̄prie p̄noſticat. ideo dr̄. Et deſolabit̄ ſicut in vaſtitate hoſtili. ſ. irreparabilr̄. iux̄ illud Dañ. ix. Et finis ei⁹ vaſtitas. et ſubdit. Et derelinquet̄ filia ſyon. ſ. hierlm vel tēplū q̄ nō ſolū ab hoib⁹: ſʒ a deo fuit derelicta. iuxta illđ Mat. xxiij. capi. Relinq̄tur vobis dom⁹ vr̄a deſerta. Cōſequent̄ octauo vt oñderet q̄ lʒ maior ps et pricipalior apud iudeos predicta ſcelera ⁊ penas incurriſſent nihilomin⁹ aliq̄ reliq̄e pueꝛ ſemia ad ſalutē remāſerūt. iō ſeq̄tur. Niſi dñs reliquiſſet nobis ſemē ⁊c. vbi glo. Hic oñdit̄ que cōtra iudā ⁊ hierlm dicta ſunt: ad captiuitatē romanoꝝ eſſe referēda qñ in apoſtolis reliq̄e ſalue facte ſunt: et in vna die crediderūt tria milia: et in toto orbe euāgeliū ſeminatū eſt. hec in glo. Cōſequēter nono vt oñdat q̄ p̄dicte reliq̄e ſemiales nō erāt de maiorib⁹ ſeu principalib⁹ ſeu in tanta q̄titate vt dicerent̄ pp̄ls. ideo ſubdit̄. Audite verbū dñi principes ſodomoꝝ percipite legē dei veſtri pp̄ls gomorre. q. d. Licet dñs reliquerit ſemē ex vobis. adhuc tñ principes veſtri principes ſodomoꝝ ſunt: et pp̄ls cōiter popul⁹ gomorre. vñ glo. in h̄ ſaluat̄ reliquijs p apoſtolos ad ſcribas ⁊ phariſeos et pplm clamantē. Crucifige: ſermo cōuertit̄ dicēs. Audite verbum dñi pricipes ſodomoꝝ ⁊c. ſicut enī ſodomite publice peccabāt et ſine verecūdia dixerūt ad loth. Educ viros q̄ ingreſſi ſunt ad te vt abutamur eis Geñ. xix. cap. Sic iſti inuerecūde ꝯ xp̄m dixerūt principes. Re⁹ eſt mortis. et pp̄ls. Crucifige eū. vñ de ipſis dicit̄. j. Iniq̄tatē ſuā quaſi ſodomā p̄dicauerunt: vt in tertio capi. hec in glo. Cōſequēter oſtēdit decimo q̄ nō ſolū p̄dicti principes et pp̄ls erāt a deo eiecti ſʒ etiā cerimonialia et obſeruantie legales erāt euacuāda poſt paſſionē xp̄i. qđ declarat in duobus. p̄ in victimis et holocauſtis et alijs ſacrificijs. et h̄ cū dicit Quo mihi multitudinē ſacrificioꝝ et victimarū veſtraꝝ ⁊c. ſecūdo in obſeruātijs feſtiuitatū ve. le. ibi. Neomeniā et ſabbatū ⁊c. Circa primū ſciēdū q̄ lʒ in dictis quorūdā p̄phetaꝝ inueniant̄ aliqua dicta que vident̄ ſonare q̄ ſacrificia ve. le. nō erant deo accepta: vt in pſalmo. Nō in ſacrificijs tuis arguā te ⁊c. et Hieremias. vij. dicit. Holocauſtomata veſtra addite victimis vr̄is: ⁊ comedite carnes. nō tñ expſſe legunt̄ hmōi ſacrificia p̄hiberi ſic vt nō offerrent̄ vt in h̄ loco: vbi nō ſolū Eſaias dicit Quo mihi multitudinē ſacrificioꝝ et victimarū veſtrarū. In q̄ oñdit̄ q̄ de⁹ eis nō indigeret: ſʒ etiā ſupaddit expſſam p̄hibitionē ne vltra talia offerrēt. vnde dicit. Ne offeratis vltra ſacrificiū fruſtra. In q̄ oſtēdit̄ manifeſte q̄ poſt tp̄us iſtud de q̄ propheta h̄ loq̄tur nō erat licitū offerre ſacrificia legalia et hmōi. et ſic oportet q̄ hoc intelligat̄ de vltia deſtructōe tēpli p romānos qñ obſeruatō legaliū erat mortifera ſm doctores: nō aūt de deſtructiōe chaldaica qñ legalia nō erāt euacuata. vñ glo. in h̄ loco vltimā tēpli deſtructionē indicat. Poſt babilonicā enī captiuitatē a zorobabel tēplū edificatū eſt. et in eo diu ſacrificatū eſt deo. hec in glo. Circa ſecūdū dr̄. Neomeniā et ſabbatū et feſtiuitates veſtre nō ferā ⁊c. vſq; ibi. Laboraui ſuſtinēs. in quo oſtēdit obſeruantiarū euacuationē circa feſtiuitates q̄s nō dicit ſolū fore inutiles: ſed et nociuas. vñ de eis dicit. Odiuit aīa mea ⁊c. Et ſic patet q̄ iſta intelligunt̄ poſt paſſionē xp̄i et diuulgationē euāgelij: qñ hmōi obſeruātie ſunt mortifere. Cōſequēter vndecimo dr̄. Cū extēderitis man⁹ veſtras ⁊c. vbi notandū q̄ nō p̄hibuit eis orare ſicut fecit in ſacrificijs dicēs. Nō offeratis vltra. Nā orare deū nō ptinet ad cerimonialia veteris teſtamēti ſeu ad ei⁹ obſeruātias: nec fuit determiat⁹ cert⁹ mod⁹ ſeu forma orādi in veteri lege: vt ſic eſſet cerimoniale ſeu figuratiuum ſʒ orare ptinet ad p̄ceptū charitatis ſeu religiōis. et ideo nō fuit euacuatū p nouā legē ſicut ſacrificia et feſtiuitates. vñ nō p̄hibuit eoꝝ oratōes: ſʒ ſolū cōminat̄ q̄ nō eſſent ipetratiue. vñ dicit. Cū multiplicaueritis orationē nō exaudiā. cui⁹ rōnē ſubdit di. Manus veſtre plene ſanguie ſunt. vbi gloſa. ſanguie p̄phetaꝝ tandem dñi eoꝝ. Unde iplete mēſurā patrū veſtroꝝ. hec in glo. Math. xxiij. ca. et ſubdit. Ut veniat ſup vos oīs ſanguis iuſt⁹ q̄ effuſus eſt ab abel iuſto ⁊c. Cōſequēter duodecimo pōit remedia ad p̄dicta dicēs. Lauamini et mūdi eſtote. qđ intelligit̄ ſm glo. de lotōe baptiſmi: p quē rite ſuſceptū omnia peccata mūdant̄. et q: poſt baptiſmū oportet facere dignos fruct⁹ pnie: in q̄ p̄ req̄rit̄ recedere a malo. iō dicit. Auferte malū cogitationū veſtraꝝ ab oculis meis ⁊c. vbi notandū ſm glo. q̄ malū nō ſolū debꝫ auferri a ꝯſpectu hoim ſʒ etiā a ꝯſpectu dei quē nihil pōt celari. i quo agit̄ de directo cōtra hypocriſim phariſeoꝝ et ſcribaꝝ quoꝝ malicia tēpore paſſiōis xp̄i maxie vigebat. de q̄b⁹ ipſe dic̄ Math. xxiij. c. Oīa opa ſua faciūt vt videant̄ ab hoib⁹. cetera exponant̄ ut in poſtilla vſq; ibi. Quia os dñi locutū eſt. Cōſequent̄ tredecimo dic̄. Quō facta eſt meretrix ciuitas fidelis. i q̄ ſermonē ſuū dirigit ad ciuitatē ſicut direxerat ſermonē ad iudā cū dixit. Audite verbū domini principes ſodomoꝝ ⁊ pp̄ls gomorre. et ſic vidr̄ tenere ordinē ſui tituli vbi dr̄. Uiſio eſaie quā vidit ſup iudā et hieruſalē: et p̄cedit admiratiue dicēs. Quō facta eſt meretrix. vbi glo. nō tā corpe q̄ mēte recedēdo a deo. q̄ q̄dem receſſus lʒ poſſit intelligi p ydolatriā: vel alia pctā q̄ ſeparāt hoiem a deo: que ꝯtigerūt etiā tp̄e Eſaie. tamē ſm gloſaꝫ ſpeciali⁹ ad tēp⁹ incarnatōis chriſti refert̄ quādo perit⁹ receſſerūt ab ipſo chriſto vo deo et Barrabā vt liberaret̄ eligēdo: filiū dei interfecerūt. qđ maxie admiratōe dignū eſt. et iō dic̄. Quomō. ⁊ q: iſtud ſcel⁹ precipue pceſſit a falſa ſuggeſtiōe ſacerdotū ſeu ſcribarū vel doctorū. iō ſubdit. Argentum tuū verſuꝫ eſt in ſcoriā. p falſas legis interpretatōes ⁊ traditōnes iniquas. vñ eis dicebat chriſt⁹ Math. xxv. ca. Irritū feciſtis mādatū dei p̄pt traditōes veſtras. Cetera exponant̄ ut in poſtilla vſq; ibi. Et ꝯuertā manū meā ⁊ excoquā ad purū ſcoriā tuā. qđ nō intelligit̄ impletū fuiſſe in captiuitate babilonica: q: ibi popul⁹ nō fuit purgat⁹: vt pꝫ ex ſupradictis: ſʒ dꝫ intelligi de purgatōe facta poſt paſſionē chriſti p ignē ſp̄ūſſancti. de q̄ p̄prie pōt dici. Excoquā ad puꝝ ſcoriā tuā. quia tūc diſcipuli fuerūt omnino purificati a ſorde peccati qđ p ſcoriā intelligit̄: vel p ſtānū argēto mixtū. Cōſequent̄ decimoq̄rto dicit. Et reſtituā iudices tuos vt fuerūt p̄us. ſ. vt moyſes ⁊ aarō et ioſue: vt i gloſa et ꝯſiliarios tuos ſicut antiq̄tus. Et itelligunt̄ ſm glo. q̄ conſilia dei et ſecreta populo aperiunt. qđ p̄pe ptinet ad apoſtolos: nō aūt ad zorobabel nec eſdrā et hmōi: q̄ nulla ſecreta conſilia legunt̄ aperuiſſe populo: ſʒ ſolū legē moſaicā plene legiſſe. Seq̄tur decimoq̄nto. Poſt h̄ vocaberis ciuitas iuſti. vrbs fidelis: q: poſtea p̄dicta eccleſia q̄ intelligit̄ p hierlm vocat̄ ciuitas iuſti. ſ. xp̄i. et vrbs fideli. ſ. i. in ei⁹ fide fundata. Cōſequent̄ decimoſexto. Syon in iudicio redimet̄ et reducet eā in iuſticiā. q̄ quidē redēptio nō pōt intelligi de babylonica: q: nō fuit p iuſticiā facta: ſʒ p dei miſericordiā. vñ zach. i. de reedificatōe tēpli ſecūdi dicit̄. Hec dicit dñs. reuertar ad hierlm in miſericordijs: domus mea reedificabit̄ in ea. Cui⁹ rō eſt. Nā Eſdre. ix. de pp̄lo iaꝫ reducto in hieruſalē legitur. Nō eſt ſepat⁹ popul⁹ iſrael: et ſacerdotes et leuite a populis terrarū: et de abhoīatōib⁹ eoꝝ: chananeis videlꝫ ⁊ ethceis ⁊c. et ibidē. j. Eſdras cōfitēdo pctā popli tp̄e ſacrificij veſpertini deo dicebat. A dieb⁹ patrū noſtroꝝ et nos ipſi peccauim⁹ grauit̄ vſq; ad diē hāc. Malachias etiā q̄ fuit de redeūtib⁹ a captiuitate babylōica in p̄mo tp̄e tēpli ſecūdi de multis grauib⁹ increpabat populū dicens in p̄mo capi. ſacerdotib⁹. O ſacerdotes q̄ deſpicitis nomē dñi. et in ſecūdo ca. Uos aūt receſſiſtis de via et ſcandalizaſtis plurimos in lege. et ibidē arguebat populū de peccato infidelitatis ſeu blaſphemie dicēs eis ca. iij. in eo q̄ dicitis. Oīs q̄ facit malū bon⁹ eſt in cōſpectu domini: et tales placēt ei. Que quidē verba manifeſte derogāt diuine bōitati et iuſticie: q: ſunt blaſphemie. et quib⁹ et alijs ſimilib⁹ ſatis pat̄ q̄ popul⁹ ille nō fuit redept⁹ a captiuitate babilonica p vias iuſticie: ſʒ in miſeratōib⁹ dei vt dictū eſt. Redēptio aūt de q̄ hic agit̄ p̄prie intelligēda eſt ad lr̄am de redēptōe eccleſie p mortē xp̄i. q̄ quidē redemptio fuit in iudicio diuino. ſ. diſcretōis. q̄ iudicio iuſto licꝫ nobis occulto q̄s elegit vocauit ⁊c. ſm apoſtolū ad Roñ. viij. c. et de hac p̄pe intelligit̄. Syon in iudicio redimet̄. et q: hec redēptio ſyon. ſ. eccleſie per mortē xp̄i fuit facta p iuſticiā nō p potētiā: vt magiſter in tertio p auctoritatē auguſtini declarat. iō ſubdit. Et reducet eā in iuſticia. qđ nō pōt cōpetere reductis a captiuitate babylonica. vt dictū eſt. Un̄ ⁊ alij qui expoſitores hebreoꝝ moderni. vt ra. dauid q̄ñ Nu. oīa iſta applicāt ad tp̄s Meſſie: nō ad redēptōꝫ babilonice captiuitatis. Cōſequēter decimoſeptimo dicit. Et cōteret ſceleſtos. i. ſceleratos et peccatores ſimul. et q̄ dereliquūt dñm ꝯſumētur. q̄ verba referunt̄ ad ea q̄

prius dixerat circa pͥncipiū ca. vbi dixit. Ve gēti peccatrici ⁊c̄. filijs ſce
leratis ⁊c̄. dereliq̄runt dn̄m ⁊c̄. et eſt ſenſus. ſicut iudicio diſcretōis di
uine ſyō redimet̄ vt dictū eſt. qđ intelligit̄ de electis. ſic eodē iudicio cō
terent̄ ſcelerati ⁊ ꝯſument̄ q̄ dereliquerūt dn̄m. qđ iplet̄ in pfidis iu
deis et alijs xp̄m malicioſe negātib⁹ q̄ q̄tidie ꝯſumūt̄. vt .j. dicet̄. Cō
ſequēter decimooctauo dr̄. Cōfundent̄ eñ ab ydolis q̄b⁹ ſacrificaue
rūt ⁊c̄. qđ pͥma facie vidr̄ ꝯtra pdictā expoſitionē. nā vt dictū eſt in tē
plo ſc̄do ꝓ maiori et pͥncipali pte nō fuerūt ydolatre. Ad qđ dicendū
ꝙ h̄ intelligit̄ ſm̄ falſas aſſertōs iudeoꝝ q̄ cū interrogant̄ de cā huius
diuturne captiuitat̄ in q̄ ſunt: rn̄dent ꝙ cā eſt ydolatria quā cōmiſert
patres eoꝝ in tēplo pͥmo: et etiā pctm̄ vituli qđ fecerūt in oreb. qđ eſt
manifeſte falſuꝫ. Nō eñ punit de⁹ filios ꝓ prib⁹ vltra q̄rtā generatō
nē. vt pꝫ Exo. xx. ca. pſertim cū filij nō ſint imitatores paternoꝝ ſceleꝝ
vt eſt in ꝓpoſito. Iudei eñ in hac captiuitate exn̄tes nō ſunt ydolatre
ſꝫ ꝓprie imitant̄ ſcel⁹ patrū approbātes occiſiōꝫ xp̄i et h̄ eſt qđ dicit̄ h̄
Cōfundēt̄ eñ ab ydolis q̄bus ſacrificauerūt. q. d. hi q̄ dereliquerunt
dn̄m cōſument̄: eo ꝙ nō cōfundunt̄. ſ. penitētes de hoc ꝙ xp̄m dereliq̄
rūt. ſꝫ poti⁹ cōfundunt̄ ab ydolis quib⁹ ſacrificauerūt. h̄ malicioſe fin
gētes rōne pdicta. ⁊ eodē mō intelligendū eſt qđ ſubdit̄. Et erubeſce
tis ſup hort̄ quos elegerat̄. Cōſequent̄ decimonono dr̄. Cū fueritꝭ ve
lut querc⁹ defluētib⁹ folijs. et velut hort⁹ abſq; aqua: vbi declarat il
lud qđ dixerat parū ſupra. Qui dereliquerūt dn̄m ꝯſument̄. que q̄deꝫ
ꝯſumptio fit trib⁹ modis. quoꝝ duo ſunt in hac vita. Cōſumunt̄ eniꝫ
pfidi iudei in ſua malicia pſeuerātes velut querc⁹ defluētib⁹ folijs. q:
ſtat⁹ eoꝝ q̄ſi vetuſtate ꝯſumit̄. iuxta illud Hebr̄. viij. ca. qđ veteraſcet
ꝓpe interitū eſt. Cōſumit̄ etiā alio mō velut hort⁹ abſq; aqua. ſ. ſapi
entie ſeu grē. Tertio mō cōſumit̄ ſtat⁹ pdictoꝝ finalit̄ in igne gehēne
inextinguibili. de quo dicit. Et erit fortitudo veſtra vt fauilla ⁊c̄. et ex
ponat̄ ſm̄ pͥmā expoſitōꝫ q̄ ponit̄ in poſtilla. Replica.

Irca eſaiā ꝓphetā et pͥmū ei⁹ capitulū. Cū poſtillator exponit
de iudeis tp̄e pͥmi tēpli peccātib⁹: et punitis ꝓ peccatis ſuis: et
reductis ad captiuitatē babilonicā. Qualit̄ etiā ſanct⁹ Thomas hoc
capitulū expōit: Burg. imemor ꝓlogi ſui valde redarguit poſtillatorē
q: ſepe dicta ſancti thome declinat. q̄ tn̄ vt ipe dicit ſūt igne charitatꝭ
examinata: et natural̄ rōnis dictamie multiplicit̄ purgata. ipe h̄ euꝫ et
poſtillatorē redarguit tanq̄ eos q̄ a plano ſenſu lr̄e deuiarunt. ꝓ eo
q: vt dicit culpa deiectōis h̄ deſcripta fuit ydolatria q̄ in hoc ca. nō aſ
ſignat̄. Hoc et quedā alia mouēt ipm̄ ad exponēdū p̄ns caplm̄ de iu
deis circa finē tēpli ſecūdi in iudea et hierlm̄ reſidētib⁹: q̄ xp̄m negan
tes reliquerūt dn̄ꝫ: blaſphemauerūt ſanctū iſrl̄ ⁊c̄. ꝑut lr̄a ſonat ⁊ euā
gelice hyſtorie teſtant̄ ⁊ experiētia certificat. Sꝫ huic expoſitōi obuiāt
multa que p ponent̄. deinc reſpōdebit̄ ipſi⁹ motiuis Quo ad pͥmuꝫ
pͥmo obuiat. q: dicit̄ in lr̄a de tp̄e hui⁹ deiectōis: ꝙ eo tp̄e oblatōnes
feſtiuitates ſabbata et cetera enūerata fuerūt deo moleſta. eiecta et re
probata. Tp̄e aūt ſecūdi tēpli deo fuerūt accepta tanq̄ grata: vt patet
a ca. x. Neemie et infra. et Eſdre. ij. libro a caplo octauo vſq; ad fineꝫ
libri. Et de redeūtib⁹ a captiuitate babilonica exponit̄ ibidē ad lr̄am
id qđ in hoc caplo cōtinet̄. videlꝫ. Niſi reliq̄ſſet nobis dn̄s ſemē. q: di
cit̄ ca. viij. ꝙ orauit eſdras dicēs. Et nūc q̄ſi ꝑua miſericordia facta eſt ſu
per nos abs te dn̄e deus vt relinq̄res radicē noſtrā ⁊c̄. que in illo capi
tulo ꝯtinet̄. Silr̄ in iſto caplo cōtinet̄. Cōuertā manū meaꝫ ad te et
excoquā ad plenū ſcoriā tuā. Eſdras ad lr̄aꝫ exponere vidr̄ de redeū
tib⁹ a babilonica captiuitate: vt pꝫ ca. vlti. ſecūdi Eſdre. vbi cū eſdras
nihil rep̄henſibile in pplo repperiſſet niſi ꝙ hr̄ent vxores alienigenas.
ad ei⁹ pſuaſionē dimiſerūt eas cū ꝓle. quib⁹ factis et ſacrificijs cōſū
matis dixit eſdras. Ite māducare nūc. ſanct⁹ eñ hic dies eſt dn̄o. No
lite ꝯtriſtari. dn̄s eñ clarificauit vos. Ex q̄bus pꝫ ꝙ deiectio de qua
dicit h̄ capitulū: fuit dicta de captiuitate babilonica et clarificatio de
reditu ab ipſa captiuitate. Nā reuera deiectio et ſacrificioꝝ et feſtiuita
tū deteſtatio ꝑut hic enumerant̄ nō p̄nt intelligi de tp̄e ſecūdi templi
et circa ei⁹ finē ꝑut burgeñ. q: ſtatim aū xp̄i natiuitatem cerimonialia
legis erāt accepta deo: vt pꝫ Luce p̄ de zacharia patre iohis baptiſte
cui⁹ oratio tp̄e incēſi fuit exaudita q̄n meruit etiā angelū videre: imo
et dn̄s noſter ieſus xp̄s tp̄e tēpli ſecūdi nō venit ſoluere legē ſed iple
re. et ipe iuſſit diſcipulos ad diē feſtū aſcēdere: et ipe aſcēdit: opa legiſ
fecit paſcha māducauit: ꝑut in hyſtoria euāgelica clare ꝯtinet̄. et apo
ſtoli poſt mortē chriſti multa legalia ſeruauerūt: vt pꝫ in eplis pauli ⁊
in actib⁹ apoſtoloꝝ. Nā et ſi in morte xp̄i legalia fuerūt mortua. ante
publicationē tn̄ euāgelij nō erāt mortifera. ꝑut haberi pōt ex epl̄a ad
Gal. ⁊ alibi. Legalia eñ toto tp̄e tēpli et vſq; ad mortē xp̄i valuerūt:
aſſiſtēte ope operāte. ſ. fide et deuotōe. q̄ tp̄e ydolatria publica nō p
mittebat̄. Deteſtatio igit̄ legaliū de q̄ in h̄ ca. dr̄: tp̄e ſecūdi tēpli nō ha

buit locū: ſꝫ tp̄e pͥmi tēpli q̄n reges ⁊ ppl̄i fuerūt ydolatrie dedi
ti: tūc deficiētes fide. Secūdū qđ obuiat expoſitōi burg. trahit̄
ex hoc ca. in q̄ dicit̄. Quō facta es meretrix ciuitas fidel̄. Me
retriciū aūt et adulteriū in ſcriptura ꝓ ydolatria pōit̄: que tēpo
re ſecūdi tēpli locū nō habuit: imo pſides illi⁹ tp̄is cā ex corde
pſeq̄bant̄. Qđ aūt burg. Meretriciū illud expōit de iudeis ne
gātib⁹ xp̄m et petētib⁹ barrabā nō vidr̄ rōnabile. q: meretrix
et adultera dimiſſo vero ſpōſo adheret alieno: iudei aūt xp̄o ab
iecto ex malicia petierūt barrabā: nō vt ei ex amore adhererent
vt adultere cōſueuerūt. et hoc inuit̄ cū dicit̄. Ciuitas fidelis. nō
eñ fidelitatē quā ad deū habere debuerūt ad barrabā cōuerte
rūt: cū eū nō fidelitate ſed malicia ſaluarūt a morte. Tēpore au
tē pͥmi tēpli ille paſſus locū habet. q: tēpore dauid fuit ciuitas
fidelis ꝑ cultū vni⁹ dei veri. ſꝫ tēporib⁹ multorū alioꝝ regū fa
cta eſt meretrix et infidelis defluēs ad ydola. ideo aſſignat̄ pro
babilonice deiectōis culpa et cā. Tertiū qđ obuiat expoſitioni
burg. dicit̄ in h̄ ca. Et reſtituā iudices tuos ſicut prius: et cōſi
liarios tuos ſicut antiq̄tus. q: apoſtoli de q̄bus bur. expōit nō
erāt tales iudices et ppl̄i cōſiliarij: ſꝫ poti⁹ a pplo reputati ad
uerſarij: q̄ etiā nō fuerūt: ſicut pͥus et antiq̄tus. q: ppl̄s antiqui
tus cōſenſit in iudices et ſtetit eoꝝ ſnīe et dictamini. apoſtolis
aūt et verbis et factis manifeſte cōtradixerūt. Itē iudices anti
qui⁹ et cōſiliarij cū pplo remāſerāt et ꝓ pplo q̄ñcūq; ꝑuerſo
interceſſerāt. ſicut moyſes q̄ dixit dn̄o. Aut dimitte noxā pplo
aut dele me ⁊c̄. apl̄i aūt monitu ſpūſſancti ab eis receſſerūt dicē
tes. Quia indignos vos feciſtis regno dei: ecce ꝯuertimur ad
gētes. Act. xiij. Nō eñ eſt bonoꝝ iudicū et ꝯſiliarioꝝ bona cō
ditio: eos q̄bus cōſulendū eſt relinquere: ſꝫ vſq; ad mortē con
ſulēdo nō deficere: ita fecit et docuit apl̄oꝝ mgr̄ dn̄s ieſus. Ex
ponit̄ igit̄ hic paſſus de hierlm̄ terreſtri ⁊ iudicibus zorobabel
neemia ⁊ ceteris. nā exponere de ecclia ꝑut burg. et glo. ordina
ria eſt poti⁹ lr̄aꝫ myſticare q̄ȝ ad ſenſū lr̄aꝫ expōere ⁊c̄. Quo ad
ſecundū videndū de motiuis burg. Non eñ concludit primum
ei⁹ motiuū cū dicit cām hui⁹ deiectōis fore: q: nō cognouerunt
dn̄m. igit̄ nō ydolatria. Illa eñ cōſequētia nō valet: q: potius
ex antecedēte infert̄ oppoſitū q̄ȝ ꝓpoſitū. cū eñ deus a viato
re cognoſcit̄ ꝑ fidem: ⁊ in lr̄a aſſignat̄ defectus cognitōis. igit̄
et fidei. Defect⁹ aūt fidei reducit̄ ad ydolatriaꝫ: q: nemo latrie
colit niſi eū quē deū fore fide cognoſcit. Nihil eñ amatus niſi
cognitū. q: igit̄ verū deū fide nō cognouerūt: ſeq̄tur ꝙ nec veꝝ
deū coluerūt. et ꝑ ꝯñs ydola qđ eſt ꝓpoſitū. veritas hui⁹ ꝯſe
quētie pꝫ ex littera hui⁹ capl̄i vbi dr̄. Cōfundent̄ ab ydolis q̄
bus ſacrificauerunt ⁊c̄. Sꝫ burg. hui⁹ dicti errorā pōit expoſi
tionē dicēs. ꝙ iudei confundunt̄ ab ydolis nō q̄bus ipi ſꝫ pa
tres eoꝝ ſacrificauerūt tp̄e pͥmi tēpli. Iſta aūt expoſitio ledit ſi
dē noſtrā. q: fauet iudaiſmo modernoꝝ q̄ falſam excuſatōꝫ hui⁹
extreme eiectōis ſumūt ab ydolis patrū ſuoꝝ. vt etiā burg. dic
q̄n eñ querit̄ a iudeis cā tā extreme ⁊ ꝑtenſe captiuitatis eoꝝ:
rn̄dent vt burg. ꝙ eſt ex culpa patrū colentiū ydola. ſic autē ſe
falſe excuſando nō erubeſcūt ſꝫ gloriant̄: ꝙ nō ſit ex demeritis
eoꝝ iſta captiuitas. et ꝑ hoc pſuadent ſimplicib⁹ ꝙ ꝑ patiētiaꝫ
ſuſtinēt hāc captiuitatē ꝓ peccatis nō ſuis ſꝫ alioꝝ. ⁊ ſic ꝑ fal
ſam excuſatōꝫ ſibi formāt vanā ſpem: cui burg. hic ſeruit. Non
igit̄ cōfundunt̄ ⁊ erubeſcūt ab ydolis ſic expoſitis: ſꝫ potius vt
dictū eſt ſperāt et gloriant̄. Nec valet burg. ſecūdū motiuū. q̄a
dicit̄ in lr̄a. Excoquā ad purū ſcoriā tuā. Ex quo arguit. q: iu
dei in captiuitate babilonica nō fuerūt emēdati: ſꝫ māſerūt in
corrigibiles. ꝓpter hoc qđ dicit̄ in eodē cap. Sup quo ꝑcutiā
vos vltra addentes p̄uaricationē. Dicta igit̄ depuratio ſcorie
nō habꝫ locū in babilonica captiuitate. Reſpōdeo h̄: ꝙ burg.
hic ſicut multotiēs fac̄ lr̄e trāſpoſitionē. Nā illud Sup q̄ ꝑcu
tiā vos: ꝑtinet ad iudeoꝝ captiuādoꝝ incorrigibilitatē. hoc aūt
qđ dr̄ in fine capituli. Excoquā ad purū ſcoriā tuā. ſm̄ gloſam
nihil ꝑtinet ad purificatōꝫ reductoꝝ de captiuitate. de q̄ purifi
catōe allegatū ē ſupra vltimū capitulū Eſdre. ij. Nūc aūt nitit̄
burg. iprobare emēdationē reductoꝝ a captiuitate ꝑ incorri
gibilitatē nōdū captiuoꝝ: videat burg. grādi pe ſo: q̄ꝫtū valeat
Ex mutatione eñ tēpoꝝ cāꝝ et circūſtantiarū ſepe in ſcripturis
taliter incōſonantia repiūt̄. ſicut Math. xxiiij. cap. Statim cor
repto petro ⁊ diſcipulis: q: dormierūt: poſtea ſeq̄tur. Dormite
iā et reqeſcite. et ſtatim ſeq̄tur. Surgite eam⁹. Nec valet replica
burg. ꝙ ppl̄s reduct⁹ nō fuit purgat⁹ ſed poti⁹ implicat⁹ abho

minatõibus chananeoꝝ. q: dictū eſt. ē. ꝙ ad ꝑſuaſionē Eſdre dimiſerūt vxores cū ꝓle. et ſic clarificati fuerūt: put dr in loco p̄ Burg. allegato. ſ. ij. Eſdre vlt. ca. Cū aūt burg. dicit illā purificatõez ad apl'os ptinere nō vidz verū ad lrām: q: lra dicit de purificatõe ciuitatis hierlm. q̄ ſubdit̃ poſt purificatõez. Ciuitas iuſti: vrbs fidelis. cui⁹ ciuitatis ad lrāz apl'i nec erāt ciues nec ps pncipalis nec fortaſſis integralis nec qntitatiua. Si dicatis ꝙ ciuitas accipit̃ p eccl'ia cui⁹ ciues et pricipes erāt apoſtoli nō nego ſm ſenſuz allegoricū: ſz nō ad lrāz. Nec valet tertium motiuū burg. ſumptū ex h ca. cū dr. Syon in iudicio redimetur et reducet eā in iuſticia: arguēdo ſic. Captiuitas babilonica nō eſt reducta p iuſticiā: ſz poti⁹ p miſericordiā. Rñdeo ꝙ h argumētū fūdat̃ ſup falſa imaginatõe. ſonat eñi q̄ſi miſericordia et iuſticia in oib⁹ opib⁹ diuinis nō ꝯcurrāt. qd̓ eſt contra magiſtrū in. iiij. di. xlvi. vñ ⁊ ſi vna videat̃ relucere ī vno effectu alia in alio: manēt tñ ſemꝑ inſeꝑabilia ſm ſanctos doctores. miſericordia exhibet̃ ſine meritis. iuſticia aūt ꝑ meritis aut demeritis Nūc igit̃ gen⁹ humanū nō meruit redēptionē p xp̄m factā. ido dicit apl's ad Tytū. iij. Sc'dm miſericordiā ſuā ſaluos nos fecit nō ex opib⁹ iuſticie que fecim⁹ nos. male igit̃ nitit̃ ꝓbare hur. ꝙ ſit facta p xp̄i iuſticiā nobiſ occultā. quia ꝯtradicit apl's ī multis locis dicēs ꝙ ſolū ſm ſuā miſericordiā. Id igit̃ qd̓ h dicitur ſm expoſitõez poſtillatoris populū de babylonica captiuitate in iudicio et iuſticia redēptū eſt verū: in q̄tū ꝑ ſua culpa ſuſtinuit penā debitā: cōcurrēte tñ miſericordia in punitõe citra condignū. Et cū burg. in hac materia vltimo adducit: ꝙ videlz ppl's reduct⁹ a captiuitate babylonica nō fuit immunis a pctō. idē poteſt argui de ppl'o p xp̄m redēpto in eccl'ia q̄ nō fuit ſine pctīs. ſicut pz de pmo redēpto latrone. et hodie in ſagena eccl'ie capiūtur piſces bōi cū malis admixti: q̄ omnes ſunt p xp̄m ſufficiēter redēpti.

Caplm. ij.

Erbū qd̓ vidit. Poſtq̄ ꝓpheta deſcripſit regni iude deiectionē. hic ꝯñr deſcribit regni xp̄i. ſ. eccl'ie erectiones. Et diuidit̃ in duas ptes. q: p̄ hec erectio deſcribit̃: et ſc'do ꝓpheta ad deſcribēdū p̄dictā deiectionē reuertit̃: ibi. ꝓiecisti eñ. Pria ps a xp̄ianis et iudeis de tpe xp̄i exponit̃: ꝯtrario tñ mō: quia xp̄iani dicūt hāc ſcripturā fuiſſe implerā in aduētu Jeſu nazareni: quē ꝯfitent̃ eſſe xp̄m in lege ⁊ ꝓphetis ꝓmiſſuz. Judei vo dicūt ipſaz implēdā fore tpe meſſye quē expectāt. q: Jeſum nazarenū xp̄m eſſe negāt: et arguūt ex lra hui⁹ ptis. primo: q: dr h erit in nouiſſimis dieb⁹ p̄parat⁹ mōs dom⁹ dñi ⁊c̄. et ſic in nouiſſimis dieb⁹ lra hui⁹ ptis eſt iplēda. Dies aūt ieſu nazareni nō fuerūt nouiſſimi: q: poſt mortē eius fluxerunt multi anni. ſcz M. cc. xxiij. ergo nō fuit xp̄s: ſz ali⁹ expectat̃ q̄ erit in nouiſſimis Itē ſubdit̃. Mōs dom⁹ dñi in vertice mōtiū: et eleuabit̃ ſuper colles. et ſic in aduētu xp̄i mōs ſyon eleuabit̃ in altū. qd̓ nō eſt adhuc factū. g̃ ⁊c̄. Itē ſeq̄tur. Et fluēt ad eū oēs gētes. ſ. p credulitatē in xp̄m. hoc aūt nō eſt factū de ieſu nazareno: q: ſaraceni: tartari: et plures gētiles alij: et etiā iudei ꝑ maiori pte nō crediderūt in ieſum nazarenū. g̃ ⁊c̄. Itē ſeq̄tur. Et ꝯflabūt gladios ſuos in vomeres: et lāceas ſuas in falces. nō leuabit gēs ꝯ gentē gladiū ⁊c̄. Ex q̄ vidz ꝙ in aduentu meſſye debeat tanta pax eſſe in mūdo ꝙ ceſſet vſus armoꝝ et materia eoꝝ in inſtra pro agricultura ꝯuertat̃. Iſta nō ſolū p̄nt ſolui ſz etiā in aduerſarios torq̄ri ſaltē ꝑ magna pte. Ad pmū dicēdū ꝙ nouiſſimū vno mō accipit̃ ſimpl'r et abſolute. et ſic tps nouiſſimū ſeu dies nouiſſimi dr tps futuꝝ ꝓpe iudiciū. Alio mō accipit̃ reſpectiue. et ſic tps gr̃e ſeu aduētus xp̄i dr nouiſſimū: q: legi euāgelice alia nō ſuccedet. ꝓpt̃ qd̓ argumētū nō valet: q: illud tps nouiſſimū hz longū tractū. ſicut vltima etas hoīs aliq̄n tantū durat q̄tuz oēs alie p̄cedētes. Itē Gen̄. xlix. dr. Cōgregamini filij iacob vt annūciē que vētura ſunt vobis in dieb⁹ nouiſſimis ⁊c̄. et oīa illa ſunt diu adīpleta: etiā ſm opī. iudeorū ſicut ibidē fuit expoſitū. ꝓpt̃ qd̓ ex illo verbo in nouiſſimis dieb⁹ nō hr̄t argumentū ibidē ſubdit̃. Nō auferet̃ ſceptrū de iuda: et dux de femore eius donec ve. q̄ mit. eſt. i. xp̄s. vñ in trāſlatõe chaldaica que tāte auctoritatis eſt apud heb. ꝙ null⁹ vnq̄ fuit auſus ei ꝯtradicere: hr̄ meſſyas. i. xp̄s: vbi nos hēm⁹ q̄ mittēd⁹ eſt. Cū igit̃ ſceptrū et dñatio ſint totalit̃ ablata a iudeis: et iā diu eſt. ſeq̄tur ꝙ aduētus xp̄i trāſit in p̄teritū. et cum fuerit ablatū tpe herodis ad quē deuolutū fuit regnū iudeoꝝ cū eſſet alienigena: et tpe ipſi⁹ natus fuit ieſus nazaren⁹. ſeq̄tur ꝙ fuit et eſt vere xp̄s. q: illo tēpore null⁹ ali⁹ apparuit q̄ ex doctrina et opib⁹ dici poſſet xp̄s. et ſic argumētū reducit̃ ad ꝓpoſitū nr̄m. Ad ſecūdū dicēdū ꝙ rōe illius dicti aliq̄ doctores hebrei dixerūt ꝙ in aduētu meſſie mōs ſynai et mons thabor et carmeli q̄ ſunt ꝓpe montē ſyon ſunt adducēdi diuina virtute. et ſup illos mōs ſyon dz poni: vt ſic impleat̃ qd̓ dicit̃. Erit mōs dom⁹ dñi in vertice mōtiū ⁊c̄. ſz h dictuz reprobat ra. ſa. ſup locū iſtum. dicens ꝙ talis eleuatio nō eſt intelligēda ſm loci mutatõnē: ſz p ſignoꝝ operatõnē: q: maiora ſigna fiēda ſunt tūc in monte ſyō q̄ in alijs trib⁹ ſunt facta. et in h dicit verita tes: ſed in hoc deficit ꝙ dicit futurū quod p Jeſum nazarenū fuit factū. qd̓ ſic patet. M ai⁹ ſignū factū in mōte ſynai fuit datio legis p angelū loquentē in pſona dñi. Actuū. vij. M aius ſignū ſine cōparatõe fuit ꝙ xp̄s ver⁹ homo verus deus in templo docuit legē euāgelicā: in quo legit̃ pluries docuiſſe. qd̓ q̄dē tēplū erat in mōte ſyon vt frequēter dictū eſt: vbi etiā cecos et claudos curauit: et multa alia miracula fecit: vbi etiā ianuis clauſis ad diſcipulos intrauit: ſuā reſurrectionē manifeſtādo. et ibi ſup apoſtolos alioſq; diſcipulos ſpiritū ſanctū in die penthecoſtes miſit. quod fuit maximū miraculū. ſ. ꝙ hoīes ſimplices ⁊ illiterati omēs ſcripturas intelligerent et linguis omniū gentium loquerentur. Et per hoc patet ꝙ maiora fecit ieſus nazarenus in monte ſyon q̄ vnq̄ fuerunt facta in tribus mōtib⁹ p̄dictis. Ex quibus concluditur xp̄m veniſſe in perſona Jeſu nazareni. Ad tertium dicendū ꝙ hoc ſignū omnis non diſtribuit ꝑ ſingulis generū ſed pro generibus ſingulorum. quia de omnibus gētibus aliqui cōuerſi ſunt ad fidem chriſti: etiam a tempore apoſtoloꝝ: ſicut diffuſius declaratū fuit pſal. xviij. ſuper illud verbum. In omnē terram exiuit ſonus eoꝝ. ſicut hec ꝓpoſitio vera eſt. Omne animal fuit in archa noe: quia aliqua indiuidua de ſingulis generibus animaliū fuerunt ibi. Ad fidem vero chriſti nō ſolum aliq̄ de gentib⁹ ſingulis: ſed multi ſunt conuerſi. et quia ſc'dm expoſitores catholicos et hebreos predicta diſtributio ſic eſt intelligenda: ex hoc concluditur Jeſum nazarenū eſſe verū xp̄m. Ad quartum dicendum ꝙ per hoc quod dicitur Non exercebunt̃ vltra ad preliū: nō habetur ꝙ poſt aduentū xp̄i nullū debeat eſſe p̄lium: ſed ꝙ debet eſſe magna pax tempore ſui aduentus: et ita fuit quia xp̄us natus fuit tempore ceſaris auguſti ſubiectis omnibus gētibus romano imperio: ⁊ pacatis intantū ꝙ ſub eo numeratus fuit totus orbis. vt habetur Luce. ij. et durauit iſta pax per magnum ſpaciū temporis: nec plus habetur per illam dictionem vltra: loco cuius ponit̃ in hebreo od. et ſimiliter. iiij. Regū. vi. habemus. et vltra non venerunt latrones ſyrie in terram iſrael. quia ceſſauerunt venire per aliquod tempus. tamē poſtea pluries venerūt. vt patet ex. iiij Reg. Similiter Gen̄. xxxv. dicitur ad Jacob. Non vocaberis vltra iacob ſed iſrael. et tamē poſtea vocatus eſt iacob multociēs. Per hoc cōcludit̃ ieſum nazarenū eſſe verum xp̄m. quia natum tempore maxime pacis ⁊ temporibus a ꝓphetis prenunciatis. Ex p̄dictis patet ſententia huius partis. tamē adhuc ad maiorē intellectum diſcurrendum eſt breuiter applicando ad ꝓpoſitum. ſcz de eccl'ie ꝓmotione. et p̄mittitur breuis prefatio: cum dicitur. a Uerbū quod vidit Eſaias ⁊c̄. quaſi di. verbū quod ſubditur eſt notabile: quia de maxima re. et ideo maxime attendendū. Et quid ſit illud oſtenditur cum dicit̃.

Capitulum. ij.

a Erbū qd̓ vidit eſaias filius Amos ſup iudeā ⁊ hieruſalez. Et b erit in nouiſſimis diebus p̄parat⁹ mons c dom⁹ dñi in vertice mōtiū: ⁊ eleuabit̃ d ſup colles. Et fluēt e ad eū oēs gentes: et

b Et erit in nouiſſimis diebus. id eſt tempore gratie: quod dicitur nouiſſimū. vt predictum eſt. et hoc modo dicitur prima Joh. ij. Nouiſſima hora eſt. c Mons domus domini. id eſt eccleſia que dicit̃ hic domus domini. tum quia fundata fuit per predicationē chriſti et eius miracula in monte ſyon vbi erat templum domini: vt predictum eſt: tū quia eccleſia que eſt domus domini dignitate excellit omnem aliā cōgregationem a principio mundi ad dei cultum ordinatā.

d Et eleuabitur ſuper colles. id eſt ſuper terre principes: qui a tempore conſtātini ceperūt ſe ſupponere iugo xp̄i. e Et fluent ad eū omnes gentes. id eſt aliqui de omnibus gentibus vt p̄dictum eſt. vel poteſt dici ꝙ eſt locutio hyperbolica ad deſignandū multitudinē gētiū que fidē xp̄i ſuſcepit iudeis ꝑ maiori pte excecatis in infidelitate. ſm illud ad Ro. xi. Cecitas ex pte ꝯtigit in iſrl': donec plenitudo gētiū intraret ſicut dr. Oēs de ciuitate currūt ad tale ſpectaculū: ad deſignādū multitudinē currentiū: licet aliquando maior pars remaneat.

ibunt ppl'i multi et[f] dicēt. Venite aſcēdam⁹ ad montē dn̄i et ad domū dei iacob: et[g] docebit nos vias ſuas et ambulabimus in ſemitis eius: q[h] de ſyon exibit lex: et verbū dn̄i de hierl'm. Et[i] iudicabit gentes: et[k] arguet ppl'os multos. Et[l] cōflabūt gladios ſuos in uomeres: et lanceas ſuas in falces. Nō[m] leuabit gēs ɔtra gentē gladiū: nec exercebunt vltra ad p̄liū. Domus[n] iacob venite ⁊ ambulemus in lumine dei noſtri. Proiecisti[o] eīm populū tuū domū iacob: q[p] repleti ſunt vt olim: et[q] augures habuerūt[r] ut philiſtiim: et[s] pueris alienis adheſerūt. Repleta[t] eſt terra argēto et auro et nō eſt finis theſauroꝝ ei⁹. Et[v] repleta eſt terra eius equis: et innumerabiles q̄drige ei⁹. Et repleta[x] eſt terra ei⁹ ydolis. Op⁹ manuū ſuarū adorauerūt: quod fecerūt digiti eoꝝ. Et[y] incuruauit ſe hō: et humiliat⁹ eſt vir. Ne[z] ergo dimittas eis. Ingredere[a] in petrā: et abſcōdere in

f Et dicēt venite aſcēdam⁹ ⁊c. q: illi q̄ recipiebāt fidē xp̄i hortabant alios ad ſilr agendū. g Et docebit nos vias ſuas ⁊c. q: adultiue niētes ad fidē xp̄i an̄q̄ baptizarent cathezizabant ⁊ iſtruebant de his q̄ ptinēt ad fidē. h Quia de ſyō exi. lex ⁊c. h nō ē referēdū ad credētes q̄ſi ſit verbū ipoꝝ. ſꝫ eſt verbū eſaye reddētis cām et modum de dicta multitudie gentiū ad fidē xp̄i ɔuertenda. q: de hierl'm et iudea exierūt apl'i aliq̄s diſcipli ad p̄dicādū gētib⁹ fidē xp̄i. ꝓpt qḋ ḋr Act. xiij. Uobis oportebat p̄mū loq verbū dei. ſꝫ q: repellitꝭ illud et īdignos vos iudicatꝭ eterne vite: ecce cōuertimur ad gentes. ſic eīm p̄cepit nobis dn̄s. i Et iudicabit gē. iudicio diſcretōis q̄ p p̄dicatonē apl'oꝝ aliqs de gētib⁹ vocauit ad fidem: alijs in infidelitate dimiſſis. qḋ q̄dē iudicium iuſtū eſt lꝫ nobis occultū. k Et arguet po. mul. de infirmitate: et alijs malis ſuis. ſicut pꝫ in actib⁹ apl'oꝝ et legēdis ſanctoꝝ.

l Et ɔflabūt gla. ſu. ⁊c. h dicit ad deſignādū diuturnitatē pacis que fuit vbiq̄ natiuitatis xp̄i tpe: vt p̄dictū eſt. et durauit in iudea de qua terra eſayas p̄ncipalr loq̄bat a. xx. ānis et plus an̄ natiuitatē xp̄i vſq̄ poſt mortē ei⁹ per. cl. annos vel circit ſub dn̄io romanoꝝ: vt pōt colligi ex dicꝭ Joſephi et alioꝝ hyſtoriographoꝝ. ſꝫ iudeis finalit rebellantibus romanis deſtructi ſunt et captiuati p tytū āno. xlij. a paſſiōe chriſti. Uериſile aūt eſt ꝙ in pace tā longa ceſſantib⁹ bellis multa arma et inſtr̄a bellica fuerūt ɔuerſa in inſtr̄a agriculture apta. ſicut ſenſibilit videt in terris vbi poſt bella ſeq̄tur pax diuturna. m Non leuabit ⁊c. hyperbole eſt ad deſignandū pacis diuturnitatē: ꝑut cōiter ḋr de aliq̄ negocio qḋ ꝓtrahit vltra modū ɔſuetū. iſtud negotiū nunq̄ terminabit: ſꝫ aliqn̄ terminet infra ānū vel infra mēſem ſeu etiā in miori ſpacio ſm ɔditionē negocij. Et h modus loquēdi hyꝑbolic⁹ frequēs eſt in ꝓphis. n Dom⁹ iacob. Hic poſt ɔuerſionē gētiliū pōit cōuerſio iudeoꝝ: q̄ circa finē mūdi recipiēt fidē xp̄i generalr et a tēpe xp̄i vſq̄ nūc recipiūt eā aliq̄ p̄ticulart. Et q: ad hoc inducti ſunt p doctores ɔuerſos ad fidē de gētilitate vel in ſe. ſicut pꝫ de auguſtino et ambroſio et alijs multis: vel in parētib⁹ ſuis. ſicut eſt de illis doctorib⁹ q̄ nati ſunt de parētib⁹ xp̄ianis: tn̄ parētes coꝝ ꝓpinq̄ vel lōginq̄ fuerūt de gētilib⁹ ɔuerſi ad fidē xp̄i. et in pſona taliū ḋr hic iudeis.

n Domus iacob ⁊c. i. in lumine fidei xp̄iane. o Proiecisti. Aliq̄ doctores nr̄i hanc litterā et ſequentē vſq̄ ad tertiū capl'm exponūt cōſequent ad p̄cedentē: referēdo eā ad tp̄s xp̄i dicētes ꝙ in iſtis capl'is deſcribit pena iudeoꝝ ꝓpt mortē xp̄i: ſꝫ h nō vīḋr mihi: q: h p̄mittit culpa pene q̄ deſcribit in ſeq̄ntib⁹. Culpa aūt iſta eſt p̄ncipalit multiplicatio ydolatrie. vn̄ ſubdit. Et repleta eſt terra ei⁹ ydolis ⁊c. A tempore aūt xp̄i ⁊ an̄ p longū tp̄s vſq̄ ad deſtructionē ciuitatis hierl'm p romanos q̄ fuit inducta ꝓpter mortē xp̄i. vt pꝫ Lu. xix. Nō fuit ydolatria apud iudeos: īmo etiā mirabiliter horruerūt: intantū ꝙ cū herodes ſub q̄ nat⁹ fuit xp̄s ſupra portā tēpli poſuiſſet aq̄lā aureā: qḋ eſt ſignū romani dn̄ij: eo ꝙ regnū iude receperat a romanis: nō ad h ꝙ illa aq̄la adoraret: ſꝫ ſolū ad porte decorē et imꝑatoris honorē. et tamē iudei zelo legis acceſi dicētes nō eſſe licitū aliquā imaginē quācūq̄ deſcā eſſe in tēplo vel circa tēplū illā ad terrā deiecerūt: ſciētes tn̄ ꝙ ex h iminebat eis mortis p̄iculū ſicut et ɔtigit. q: plures rōne hui⁹ facti fuerū ab herode occiſi. Itē tpe tyberij ſub q̄ paſſus eſt xp̄s: pylat⁹ iudee p̄fect⁹ imaginē ceſaris portari fecit in hierl'm: qḋ cū cognitū fuiſſet a iudeis in magna multitudine venerūt ad pylatū rogātes vt illā auferret aſſerētes eis nō eſſe licitū aliquā imaginē eſſe intra ciuitatē: et pylat⁹ vidēs multos eſſe paratos magis mori q̄ p̄mittere imagines in ciuitate fecit illas in ceſariā deportari ad p̄cauendū diſſenſionē ppl'i. et ſilr factū legit tpe Gaij q̄ ſucceſſit Tyberio: eo ꝙ petroni⁹ iudee p̄fectus volebat imaginē ceſaris ad hieruſalē portare: vt refert ioſeph⁹ libro de iudaico bello: et iō ſaluo meliori iudicio mihi videt ꝙ hec lr̄a et ſeq̄ntes vſq̄ ad ſeptimū capl'm referēda eſt ad tp̄s p̄cedēs captiuitatē babilonicā: q̄ fuit inducta ſup iudeos maxie ꝓpter ydolatriam q̄ tūc in eis multū viguit. vt patet ex. iiij. regū. et. ij. Paral. Igit ſm hāc ſniaꝫ lr̄a iſta in qua Eſayas reuertit ad deſcribendam punitionem regni iude: quaꝫ deſcribere ſupra incepat. vt. s. dictū eſt. p̄ma in duas ptes diuidit: q: p̄mo exp̄mit culpa. ſecūdo ſubdit pena deſcrīta. ibi. Non ergo dimittas. Circa p̄mū dic ꝓpha o Proiecisti eīm pplm tuū domuꝫ iacob. i. ꝓijcies. Loq̄tur eīm de futuro p modū p̄teriti ꝓpt certitudinē ꝓphie que fuit implera qn̄ nabuchodonoſor iudeos de hierl'm ⁊ de iudea eiecit et captiuos in babilonē duxit. Cōſequēt oſ̄dit ratio dicte captiuitatis cū ḋr. p Quia repleti ſunt vt olim. In hebr̄. hr̄. Repleti ſunt ab oriēte. i. magica arte que repta fuit in pte oriētali reſpectu iudee. vn̄ et Balaā ariol⁹ et magus hitabat in ptib⁹ oriētis. vt habet Nūeri. xxiij. et cadē ſnia eſt in trāſlatōe cōicū ḋr. p Repleti ſunt vt olim. q: a tpe iudicū iudei ceperūt magicis vti. q Et augures. i. diuinos diuinatōe ſupſticioſa: tn̄ auguriū ꝓprie eſt diuinatio per garritū et volatū auiū. r Habuerūt vt philiſtijm. q̄ talibus intēdebāt. Sciēdū tn̄ ꝙ aliq̄ diuinatio p garritū et motū auiū eſt licita: videlꝫ inq̄ntū ſe extēdit cognitio naturalis. Aues eīm ⁊ bruta aīalia citi⁹ ſentiūt imutationē aeris: eo ꝙ nō habēt intellectū diſtrahētē vim ſenſitiuā. et ſm talē imutatōꝫ incipiūt garrire vel moueri de loco ad locū aliter q̄ ante. ad qḋ ſeq̄tur pluuia vel ſiccitas vl' vētus vel hmōi ſm diuerſitatē nature auiuꝫ vel brutoꝝ. ⁊ ex tali experiētia cognoſcūt hoīes: ꝙ talis garrit⁹ ſeu volat⁹ eſt ſignū effect⁹ naturalis ſeq̄ntis. et h mō etiā naute p̄noſticāt de futura tēpeſtate p motū delphinoꝝ in ſuperficie maris. ſꝫ ſi diuinatio talis extēdat ad act⁹ humanos q̄ dependent ex libero arbitrio: ſupſticioſa eſt talis diuinatio q̄ vtebant iudei ſicut et philiſtei. s Et pueris ⁊c. exercētes in eis viciū ſodomiticū. vt dicit cōiter expoſitores nr̄i. Rabi Sa. vo exponit aliter dicēs. ꝙ iudei accipiebāt vxores alienigenas ydoloꝝ cultrices. Sicut ḋr de Salomone. iij. Reg. xi. Et filij q̄ naſcebant ex eis ſeq̄bant ydolatriā matrū. et ſic iudei faciebāt filios alienos a cultu dei. t Repleta eſt terra argēto et auro ⁊c. in h tangit peccatū auaricie ad quod iudei ſemp fuerūt proni. v Et repleta eſt terra ei⁹ equis ⁊c. in h tangit peccatū diffidētie: q: in defenſiōe p talia cōtra aduerſarios magis cōfidebāt q̄ de diuino auxilio. x Et repleta eſt terra ei⁹ ydolis ⁊c. h tangit peccatū eoꝝ multiplicis ydolatrie. et q̄tū ad ydoloꝝ fabricationē: et q̄tum ad venerationē. iō ſubdit. Op⁹ manuū ſuarū adorauerūt. et ſubdit. y Et incuruauit ſe homo ydolis inclinādo. Oīa eīm iſta peccata multiplicata fuerūt inter iudeos an̄ captiuitatē babilonicā. vt patet. iiij. Reg. Et maxime tpe manaſſe. iiij. Reg. xxi. z Ne ḡ dimittas eis. Premiſſa culpa: hic ɔn̄r deſcribit pena: et p̄mo in generali. ſcḋo magis in ſpāli ca. ſequēti. Prima in duas. q: p̄ deſcribit penā. ſecūdo oſ̄dit medelā. ibi. Quieſcite. Circa p̄mū dicit ꝓpheta.

z Ne ergo dimittas. quaſi. d. ex q̄ faciūt iſta turpia: vt p̄miſſuꝫ eſt nō eſt dimittendū tn̄ dedec⁹ culpe ſine decore iuſticie. Conſequent cōuertit ſermonē ſuū ad pplm dicēs. a Ingredere in petrā et abſcōdere ⁊c. q: multi de ppl'o timore regis nabucho. et exercit⁹ ei⁹ abſcōderūt ſe in cauernis petrarū et in foſſis terre. b A facie timoris dn̄i. i. ipſi⁹ nabuch. a deo miſſi ad puniendū p̄dicta peccā: q̄ fuit in h flagellū dn̄i. c Et a gloria maieſtatis ei⁹. i. a maieſtate ei⁹ glorioſa: q: fecit nabuchodonoſor venire cū valde magna et excellēti poteſtate cui null⁹ de

regno iude potuit reſiſtere.iō ſubdit b Oculi ſublimis ho minis.i.Sedechie regis q̄ eleuat⁹ in ſupbiā rebellauerat chal deis. e Humiliati ſunt.q: fuit capt⁹ et excecat⁹.vt habet iiij.Reg.xxv. f Et incuruabit altitudo viroꝝ.q: viri bella tores fuerūt occiſi et captiuati. g Exaltabit aūt ⁊c̄.i.tunc apparebit ei⁹ po tētia in puniēdo peccatores.ideo ſubdit.

b Quia di.dñi.i.tps vindicte ei⁹

i Sup oēm ſup bū.i.corde elatū.

k Et excelſum.ſ. ex ambitōe.

l Et ſup oēm ar rogantē.i.ſupbe loquētē ꝫ deū.

m Et ſup oēs ce dros libani ⁊c̄.i.machinamēta ex talib⁹ lignis non potuerūt eos de fendere.

n Et ſu.oēſ mō.excelſos ⁊c̄.i.for talicia in rupib⁹ et locis q̄ſi i acceſ ſibilib⁹ deſtruent p regē babylōis q̄tūcūq3 ſint for tia in muris.iōo ſubdit. Et ſuper oēs turrē excel.⁊c̄

o Et ſu.oēs na ues ⁊c̄.quia ſede chie et pplo ſuo defecerūt oīno vi ctualia.Hieremie lij.q̄ ſolebant ap portari copia p naues tharſis

foſſa humo a[b] facie timoris dñi: et[c] a glīa maieſtatis eius. Oculi[e] ſublimis hōis humiliati[e] ſunt et[f] icuruabit altitudo viroꝝ. Exalta bit[g] aūt dñs ſol⁹ i die illa: q:[h] dies dñi exercituū ſup[i] oēm ſupbū et[k] excelſum et[l] ſup omnē arrogantē: et humiliabit et[m] ſup oēs cedros libani ſublimes ⁊ erectas: ſup om nes querc⁹ baſan et[n] ſup oēs mō tes excelſos: et ſup oēs colles ele uatos: et ſup omnē turrē excelſā3 et ſup omnē murū munitū ⁊[o] ſup oēs naues tharſis: et[p] ſup omne qd̄ viſu pulcrū eſt. Et[q] incuruabi tur ois ſublimitas hoim: et humi liabit altitudo viroꝝ. Et[r] eleuabi tur dñs ſolus in die illa: et[s] ydola penit⁹ ꝯterent. Et[t] introibunt in ſpelūcas petrarū ⁊ in voragies ter re a[u] facie formidinis dñi: et a glo ria maieſtatis eius cū[x] ſurrexerit p cutere terram. In[y] die illa ꝓiciet hō ydola argenti ſui: ⁊ ſimulacra

auri ſui q̄ fecerat ſibi: ut[z] adoraret thalpas ⁊ veſptiliones. Et[a] igre diet ſciſſuras petrarū et in cauer nas ſaxoꝝ a facie formidis dñi: ⁊ a glīa maieſtatis ei⁹ cū ſurrexerit p cutere terrā. Quieſcite[b] ergo ab hoie: cui⁹[c] ſpūs in[d] narib⁹ eius eſt q:[e] excelſus reputat⁹ eſt ipſe.

Cap.iii.

c Ecce[a] enī dña tor[b] dñs exercituū[c] auferet[d] ab[e] hieruſalem et a iuda validum[f] et fortem omne[g] robur panis: et omne robur aque: et fortē et viruꝫ bellatorē et[h] iudicē et[i] ꝓphetā ⁊[k] ariolū et[l] ſenē principē[m] ſup quīq ginta: et honorabilē vultu et con ſiliariū et[n] ſapientē de architectis et[o] prudētē eloquii myſtici. Et[p] dabo pueros principes eoꝝ et[q] ef feminati dñabūt eis. Et[r] corruet popul⁹ uir[s] ad viruꝫ: et unuſq̄ſq3 ad ꝓximū ſuū. Tumultuabit[t] pu er cōtra ſenē: et[u] ignobilis ꝯtra no bilē. Apprehēdet[x] enī uir fratrem

ab hoie cui⁹ ſpūs in narib⁹ eſt.i.q̄ viuit p̄ reſpiratōꝫ aeris.et ſic eſt fra gilis et mortalis ſicut alia aīalia reſpirātia: q: in q̄ appciat⁹ eſt ipe.q̄ſi diceret in nihilo reſpectu dei.Et ex h̄ ſubītelligit ꝙ adhuc ydola que ſunt ab eo fcā ſunt min⁹ appciāda: vt expōit ra.ſa.et rōnabilit̄ q̄tum ad h̄: q: effect⁹ nō excedit ſuā cām efficiētē: ſ3 magis deficit ab ea.

Additio.

Cōſequēter dr̄.ij.c. verbū qd̄ vidit ⁊c̄. In q̄ ꝓpha poſtq̄3 deſcripſit deiectionē iudeoꝝ poſt mortem chriſti deſcribit electōꝫ eccl'ie xp̄i q̄ eidē ſucceſſit.et exponat̄ to tū ſicut in poſtilla.

Ca.iij.

Ecce enī dñator.h ꝯſequēt̄ deſcribit pēa cōminata magis in ſpāli.Et p̄ ꝓpha oñdit ꝓpoſitū.ſecūdo ad hoc inducit exēplū parabo licū.ca.v.tertio ꝯfirmat dictū ſuū ca.vi.Pria in duas.q: p̄ pēa deſcribi tur: ſecūdo ab ea ps po puli excipit̄ ſequēti ca. ibi. In die illa erit ger mē dñi. Pria adhuc in duas: q: p̄ deſcribit pe na in ſexu virili.ſecūdo in mlīebri.ibi.Dixit do min⁹ de⁹ p eo. Pria ad huc in duas: q: p̄ deſcri bit pēa.ſcd̄o ſubdit cā. ibi.Ruit enī hierl'm. Cir ca p̄mū p̄mittit pēa trāſ migrātiū.et ſecūdo ſub dit pēa remanētium.ibi et dabo pueros ⁊c̄.Cir ca p̄mū dicit.

p Et ſup oē qd̄ ⁊c̄.q: chaldei abſtulerūt de regno iude q̄cq̄d erat p̄cioſuꝫ et pulcrū q Et incurua.⁊c̄.i.deijciet̄ p captiuitatē et mortē. r Et eleuabit dñs ⁊c̄.expo nat̄ vt.ſ. s Et ydola ⁊c̄.q: chaldei ꝯfregerūt ipa portātes ſecū aurū et argētū ⁊ alia metalla.Hiere.lij. t Et introibūt in ſpelūcas ⁊c̄.ibi fugiētes et ſe abſcōdētes a chaldeis vt p̄di ctū eſt.nā ⁊ ipe ſedechias rex fugit p viā ſubterraneā.vt dictuꝫ fuit.iiij.Reg.xxv. v A facie formidis dñi.ſic eſt in hebreo et exponat̄ vt.ſ. x Cū ſurrexerit pcutere terrā.ſ.iude p na buchō.tanq̄3 p ſuū flagellū. y In die illa ꝓiciet ⁊c̄.q: plu res de pplo fugiētes portabāt ſecū talia: ſ3 q: ꝓpt̄ pōd⁹ impe diebant̄ a velocitate fuge: ꝓiecerūt ea ne capent̄ a chaldeis ſi cut ꝓijciunt̄ merces in mari ne hoies ſubmergant̄.

z Ut adoraret talpas ⁊c̄.in talib⁹ enī imaginib⁹ p artē nigro mātie factis demones aliq̄n dabāt rñſa. a Et ingredietur ſciſſuras petraꝝ.expōat̄ vt.ꝫ.q: ē replicatio eiuſdē ſnīe ad ma iorē terrorē b Quieſcite.h ꝯñr oñdit medelā ꝫ p̄dicta mala pene.ſ.ceſſatōe a ꝓuocatōe ire diuie ma̅ie p peccatū ydolatrie et h̄ eſt qd̄ dicit̄. b Quieſcite ḡ ab hoie.i.a deo ei⁹ offenſio nē cauēdo.Scriptura enī veteris teſtamēti ſacra frequent̄ loq̄ tur de deo more hūano: et ſilr̄ vocat eū aliq̄n hoiē vel virum et ma̅ie q: erat humanād⁹.vñ dr̄ Exo.xv.Dñs q̄ſi vir pugnator. In heb.hr̄.dñs vir pugnator: ſine q̄ſi.et ſicut ibi vocat̄ vir pu gnator: ita h̄ hō irat⁹: q̄ſi ad vindictā parat⁹.iō ſubdit.

c Cui⁹ ſpūs.i.anhelit⁹. d In narib⁹ ei⁹ eſt.hō enī iratus emittit anhelitū fumoſuꝫ p nares. e Quia excelſus ⁊c̄.ab angelis ſanctis q̄ eū ſūme reuerent̄: et multo forti⁹ d3 timeri et re uereri ab hoib⁹ cauēdo ab offenſa ipſi⁹: ſm hebreos lr̄a ē iſta. Quieſcite ab hoie cui⁹ ſpūs in narib⁹ ei⁹ eſt.q: in q̄ appreciat⁹ eſt ipe.et ſm ipos nō intelligit̄ de deo ſed de hoie mortali.et iō nō eſt ponēda ſpes in eo: ſ3 in deo.et h̄ eſt qd̄ dr̄.Quieſcite ḡ

a Ecce enī dñator.q̄tū ad actū gubernādi. b Dñs.q̄tū ad ptātem. c Exercituū.i. angeloꝝ: q̄ ſunt executores diuine volūtatis. d Auferet.p chalde os in h̄ ſibi miſſos. e Ab hieruſalē et a iuda validū.q̄tū ad agi litatē mēbroꝝ. f Et fortē.q̄tū ad robur. g Omne robur pa nis ⁊c̄.q: in hierl'm obſeſſa a chaldeis defecit oīno cib⁹ et pot⁹: vñ de beret robur bellatoꝝ ſuſtētari. h Et iudicē.i.iudices: ad q̄s refere bant̄ caſus varij in hieruſalē de alijs ciuitatib⁹. i Et ꝓphetā.i. ꝓphas falſos q̄ decipiebāt Sedechiā regē ⁊ pplm̄: aſſerētes ꝙ nō tra derent̄ in manu regis babylonis.vt habet̄ Hieremie.xxvij.capi.

k Et ariolū.i.ariolos: q̄ imolādo demōib⁹: in aris diuinabāt.

l Et ſenē.q: chaldei nō deferebāt etati aut dignitati: iō ſubdit.

m Principē ⁊c̄.in agibilib⁹ dubijs. n Et ſapiētē de architectis i.p̄ncipales in mechanicis. o Et prudē.eloquij myſtici.i.docto res magnos q̄ intelligebāt legē et ꝓphetas: nō tm̄ ſm ſenſus lr̄ales: ſ3 etiā myſticos.Nō aūt de oib⁹ ſtatib⁹ p̄dictis multi fuerūt ducti in babylonē cū Joachim rege iuda: patet.iiij.xxiiij.capi.Et dr̄ illa capti uitas ꝓpt̄ trāſmigratio: q: Joachim reddidit ſe regi babylonis.

p Et dabo.h ꝯñr pōit pēa remanētiū.et p̄ a trāſmigratōe Joachim vſq3 ad deſtructōꝫ ciuitat̄ ſub ſedechia.ſcd̄o poſt deſtructōꝫ.ibi. Ap prehēdet Circa p̄mū ſciēdū ꝙ tūc ppl's remanēs fuit peſſime guberna tus: ꝓpt̄ qd̄ in pplo ſurrexerūt ꝯtētōes et diuiſiōes ⁊ alie miſerie: ita ꝙ illi q̄ ducti fuerāt in babylonē iudicabant̄ melioris ꝯditōis q̄3 illi q̄ remāſerāt.et h̄ eſt qd̄ dr̄. p Et da.pu.p̄n.eoꝝ.q: poſt ioachim p̄e dictū regnauit fili⁹ ei⁹.xviij.ānoꝝ.et poſt illū Sedechias.xxi.ānoꝝ.⁊ ſic fuerūt iuuenes etate et iuniores morib⁹.et p ꝯñs fuerūt peſſimi.

q Et effeminati ⁊c̄.q: fuerūt ignorātes et mutabiles ſicut mulieres.vter q3 enī rebellauit regi babylōis i malū ſuū ⁊ toti⁹ ppli r Et cor.po. i p̄ctā ⁊ miſerias: pp defectū regiminis.ſm ꝙ dr̄ ꝓuer.xi. Ubi nō eſt gu bernator ppl's corruet. s Uir ad vi.i.ꝯ viꝝ.iō ſb̄dit. t Tumt̄.pu. ꝫ ſe.ſubtracta oi reuerētia ⁊ honore. v Et ignobil̄ ꝫ no.ſubtracto timore ex defectu regīmiū. x Apphēdet.h deſcribit miſeria rema

nātū poſt ciuitatis deſtructionē: q2 illi q̄ euaſerāt per diuerſas ſocietates: fugiebāt ad loca deſerta: et erāt poſiti in tanto timore ꝛ miſeria ꝙ nullꝰ volebat recipe curā regiminis alicuꝰ turme ſeu ſocietatis. et h̄ eſt qḋ dr̄. x Apprehēdet em̄ ꝛc. vt ſit ſub cura et ꝓtectōe eiꝰ. iō ſubditur y Et dicet. veſtimētū tibi eſt ꝛc. q̄ ſumꝰ oībꝰ denudati. in ciuitate em̄ cecoꝝ monoculꝰ eſt rex regni.

ſciue incedēdo: ꝑ q̄ ꝓuocabant hoīes ad luxuriā. iō ſubdit pena debita: cū dr̄. f Decaluabit dn̄s ꝛc. auferēdo naturale ornamentū: q2 crines a natura dati ſunt mulieri in ornatū.

g Et dn̄s crinē eaꝝ nudabit: declarādo falſitatē capilloꝝ extraneoꝝ ad cōpoſitionē capitis additoꝝ. g In die illa. ſ. diuine punitōis.

z Ruina hec. ſ. ppl'i noſtri.

a Sub mau tua. i. ſu cura tua ſit.

b Rn̄debit. hoc renuendo dicens.

c Nō ſū medicꝰ. i. non habeo ptātē nec ſciam vos ſaluādi.

d Et in domo mea nō eſt pāis ꝛc. i. ī tāta paupertate ſuꝫ ſicut et vos. ideo nolo vobis ꝑeſſe.

e Ruit. h̄ ōn̄r pōit cauſa pene ꝑdicte. lic3 em̄ ſit ſupiꝰ poſita cā: tn̄ hic replicat et adducitur alia. Cā autē iſta fuit multiplicatio peccōꝝ: in q̄ primo ponit pctā ɔtra deum. ſcḋo ɔtra ꝓximū ibi. Pplm meū. circa primū dicitur.

e Ruit em̄ hierlm. q̄tū ad ciuitatē et pplm.

f Et iudas ɔcidit. i. regnū iude. cuiꝰ metropolis erat hierlm. et ſubdit cā cum dicitur.

g Quia lingua eoꝝ ꝛc. p h̄ ꝙ dr̄ lingua: oñdit ꝙ erāt blaſphemi. Per hoc aūt qḋ ſubdit. Et adinuētōes. oñdit ꝙ nō peccabāt ex paſſiōe vel ignorātia: ſꝫ ſtudioſe et ex certa ſcia ſiue malicia qḋ erat grauiſſimū. h Agni. vultꝰ ꝛc. i. ita erūt excecati in malis ꝙ malicia relucebit in vultibꝰ ſuis. ſicut luxuria meretricis relucet in facie eiꝰ: et nō ſolūmō in eoꝝ vultibꝰ: ſꝫ etiā in v̄bis et geſtibꝰ ideo ſubdit. i Et peccatū ſuū q̄ſi ꝛc. inuerecūde et publice peccādo.

k Ve aīe eoꝝ ꝓpt culpā et etiā penā ſequētē. ideo ſubditur.

l Qm̄ reddita ſunt in eis mala. ſcilicet mala pene ꝓ malis culpe veꝝtn̄ q2 q̄ fuerūt iuſti inuenerūt tūc babylōios ꝓpicios. vt pꝫ de hieremia. Hiere. xl. iō ſubdit. m Dicite iuſto qm̄ bn̄ ſibi erit ꝛc. i. retributione bonoꝝ ſuoꝝ pcipiet. Cōtrariū dr̄ de impio: cum dr̄.

n Ve impio ꝛc. et pꝫ ſnīa. o Populū meū. h̄ ɔſequent ponunt peccata ɔ ꝓximū: cū dr̄. o Populū meū exactores ſui. i. ſupiores qui erāt tyrāni nō pncipes p Spoliauerūt. bonis ſuis.

q Et mulieres dn̄ate ſunt eis: q2 ptrahebāt viros ſuos ad ydolatriā

r Popule meꝰ ꝛc. Iſti erāt falſi ꝓphe ꝓmittētes eis ꝓſpera. et quorū ꝓmiſſiōe ppl's rebellauit regi babilonis. et ſic cū ciuitate perijt. Et q2 h̄ factū fuit iudicio diuino: iō ſubdit. s Stat ad iudicādū dominꝰ. i. ad punitōꝫ maloꝝ paratꝰ. Et q2 iſta mala erāt pncipalr̄ ī ſuperioribꝰ vt dictū eſt: ſeqtur. t Dn̄s ad iudiciū veniet ꝛc. i. vt iudicet eos de ſuis tyrānidibꝰ: iō ſubdit verbū ipſiꝰ dei ad eos dicentis.

v Vos em̄ depaſti ꝛc. i. pplm iſrl' q̄ dr̄ vinea dn̄i. j. ca. v. cuiꝰ bona deuorabāt pncipes: et ppl's remanebat paup et nudꝰ: iō ſubdit. Et rapina paupis in domo vr̄a. x Quare atteritis pplm meū: angarijs et iniurijs. y Et facies paupum cōmolitis. i. macie attenuatis: q2 īntantū rapiebāt bōa ppl'i ꝙ nō remanebat ei ſufficiētia victus.

z Et dixit dn̄s. h̄ ōn̄r deſcribit pena in ſexu muliebri: et ꝑ q̄tū ad ſubtractōꝫ ornamētoꝝ. ſcḋo q̄tū ad mortē viroꝝ. ibi. Pulcerrimi q̄ꝫ viri Circa pmū pmittit inſolētia mulierū: cū dr̄. a Pro eo ꝙ eleuate ꝛc. elatōe mētis. b Et ambulauerūt extēto collo: qḋ eſt indicium interioris elatōis. c Et nutibꝰ oculoꝝ ibāt. īpudice reſpiciēdo.

d Et plaudebāt. diſſolute ludēdo. e Et ābulabāt ꝛc. curioſe ꝛ laſciue incedēdo ...

ſuū domeſticaꝫ pn̄is ſui: et[y] dicet. Veſtimētū tibi eſt: pnceps eſto noſter ruina[z] aūt hec ſub[a] manu tua. Rn̄debit[b] in die illa dicens. Nō[c] ſuꝫ medicꝰ: et[d] ī domo mea nō eſt pāis neqꝫ veſtimētū. Nolite cōſtituere me pncipem ppli. Ruit[e] em̄ hierlm: et[f] iudas concidit q2[g] ligua eoꝝ et adinuētōes eoꝝ cōtra dn̄ꝫ: vt ꝓuocarēt oculos maieſtatis eiꝰ. Agnitio[h] vultꝰ eoꝝ rn̄debit eis et[i] peccatū ſuū q̄ſi ſodoma ꝑdicauerūt: nec abſcōderūt. Ve[k] aīe eoꝝ qm̄[l] reddita ſunt eis mala. Dicite[m] iuſto qm̄ bn̄ q̄niā fructū adinuētionū ſuaꝝ comedet. Ve[n] impio in malū. Retributio em̄ manuū eius fiet ei. Populū[o] meū exactores ſui ſpoliauerūt[p] ꝛ[q] mulieres dn̄ate ſunt eis. Popule[r] meꝰ q̄ te beatū dicunt ipſi te decipiūt: ꝛ viā greſſuū tuoꝝ diſſipāt. Stat[s] ad iudicādū dominus et ſtat ad iudicandos pplos. Dominꝰ[t] ad iudiciū veniet cū ſenibus populi ſui et pncipibꝰ eiꝰ. Vos[v] enī depaſti eſtis vineā meā ꝛ rapina paupis in domo ueſtra. Quare[x] atteritis pplm meū: et[y] facies pauperū cōmolitis dicit dn̄s exercituū. Et[z] dixit dn̄s deꝰ: ꝓ[a] eo ꝙ eleuate ſunt filie ſyon: et[b] ambulauerūt extēto collo et[c] nutibꝰ oculorū ibāt et[d] plaudebāt et[e] ambulabāt: ꝛ pedibꝰ ſuis cōpoſito gradu incedebāt: decaluabit[f] dn̄s verticē filiaꝝ ſyon: ꝛ[g] dn̄s crinē earū nudabit. In die illa[g] auferet[h] dn̄s ornamentū calciamētoꝝ: ꝛ[i] lunulas et[k] torques et[l] monilia ꝛ[m] armillas ꝛ[n] mitras ꝛ[o] diſcriminalia ꝛ[p] periſcelides et[q] murenulas et[r] olfactoriola et[s] inaures et[t] anulos et[v] gēmas in frōte pēdētes et[x] mutatoria et[y] palliola et[z] lintheamina et[a] acus et ſpecula et[b] ſindones et[c] vittas et[d] theriſtra. et[e] erit ꝓ[f] ſuaui odore fetor et[g] ꝓ zona funiculꝰ ꝛ[h] pro ...

h Auferet dn̄s ꝛc. q2 mulieres ſotularibꝰ curioſis vtebantur.

i Et lunulas. i. caſſōes ad modū lune factas in ſotularibꝰ: vt dicūt aliq. Alij v̄o dicūt ꝙ lunule erāt q̄dā pue bulle auree depēdētes circa collū.

k Et torques. i. ornamēta ī ſuperiori pte veſtimētoꝝ fca circa collū et deſcendētia vſqꝫ ad pectꝰ ſic et diuiſio veſtiuꝫ erat in ſupiori parte pectoris.

l Et monilia. ad cōiungēdū illam diuiſionē.

m Et armillas. q̄ ſunt ornamēta brachiorum circa ſcapulas. iō dicū tur ab armo.

n Et mitras. i. cucufas.

o Et diſcriminalia. i. pectines.

p Et periſcelides. q̄ ſunt ornamēta brachioꝝ vel ꝓprie manuū q Et murenulas. q̄ fiebāt in finibꝰ veſtimētoꝝ ɔtexte ex diuerſis coloribus. iō vocabant murenule. r Et olfactoriola. i. vaſa parua argētea vel aurea: vbi reponebāt redolētia ad magis hoīes ꝓuocandū. s Et inaures. i. ornamēta auriū. t Et anulos id eſt ornamēta digitoꝝ. v Et gēmas. i frōte pēdētes. habebāt em̄ ſerta in q̄bꝰ erāt gēme poſite pēdētes in fronte.

x Et mutatoria. i. diuerſa veſtiū paria. y Et palliola. i. exteriora veſtimēta. z Et lintheamina. i. īteriora iuxta carnē

a Et acus et ſpecula. inſtr̄a ſunt cū q̄bus mulieres aptabāt ornamēta corpibꝰ ſuis. b Et ſindones. i. ſubtilia velamina: q̄bus operiunt humeri in terra illa. c Et vittas. i. pepla.

d Et theriſtra. eſt aūt theriſtrū veſtis linea q̄ vtunt mulieres in eſtate. et dr̄: a tero is: q2 terunt vt ibi fiāt ruge multe ꝛ tenues ad curioſitatē. e Et erit. mulieribꝰ ꝑdictis. f Pro ſuaui odore fetor: ex infirmitate et miſeria. et q2 multe fuerūt incarcerate in locis fetidis. g Et ꝓ zona funiculꝰ. q̄ ligabantur vt captiue. h Et ꝓ criſpāte crine caluiciū: q2 trahebant per capillos et ex īfirmitatibꝰ et miſerijs fluebāt capilli de capitibꝰ ſuis. i Et ꝓ faſcia ꝛc. Eſt aūt faſcia pectoral' vitta tenuis et delicata cū q̄ ſtringunt mamille: ne ex ſua groſſicie turpitudinē ingerāt. Oīa em̄ iſta inflicta ſunt mulieribꝰ tpe captiuitatis babilonice. k Pulcerrimi. h̄ ōn̄r deſcribit eaꝝ pēa ex morte viroꝝ. et ꝑ circa h̄ oſtendit ꝓpoſitū. ſcḋo infert quoddaꝫ correlariū. ibi. et apprehēdēt. Circa pmū dicit. k Pulcerrimi q̄ꝫ viri tui. i. iuuenes cū q̄bus mulieres impudice delitiabāt

l Gladio cadēt. ſ. p chaldeos. m Et fortes tui in pl'io. nō potētes ſe defendere. n Et merebūt ꝛc. ſ. hierlm et aliaꝝ ciuitatū que dicunt lugere metaphorice ꝓpt ppl'i deſtructionē: ſicut pratuꝫ ridere dr̄ qn̄ floret. o Et deſolata in terra ſedebit: q2 muri p chaldeos fuerunt ad terrā deiecti.

criſpāti crine caluiciū: et[l] p faſcia pectorali ciliciū. Pulcherrimi[k] quoqꝫ viri tui gladio[l] cadent: et[m] fortes tui in ꝑlio. Et[n] merebūt atqꝫ lugebūt porte ei⁹: et[o] deſolata in terra ſedebit.

Ca.iiii.

c Et[a] apphēdent ſeptē mulieres virū unū in die illa dicētes. Panē[b] nrm̄ comedemus: et veſtimētis nr̄is operiemur: tantūmodo[c] inuocet nomē tuū ſup nos aufer[d] obprobrium nr̄m. In[e] die illa erit germē[f] dn̄i in[g] magnificentia et[h] glīa fruct⁹ terre ſublimis: ⁊[i] exultatio his q ſaluati fuerit de iſrael. Et[k] erit oīs q relict⁹ fuerit in ſyon: et reſiduus in hieruſalē: ſanctus vocabit oīs[l] qui ſcriptus eſt in vita in hieruſalem. Si[m] abluerit dominus ſordē[n] filiarū ſyon ⁊ ſanguinē hieruſalē lauerit de medio eius in ſpiritu iudicii ⁊[o] ſpiritu ardoris. Et[p] creauit dominus ſuper[q] omnē locum mōtis ſyon: et[r] ubi inuocat⁹ eſt nubē[s] p diē et fumū et ſplēdorē ignis flamantis in nocte. Super[t] omnem enim gloriam protectio[u] et[x] tabernaculum erit in[y] vmbraculum diei ab eſtu et[z] in ſecuritatem et abſconſione ꝫ a turbine et a pluuia.

c Cantabo[a] dile

Ca.v.

In ca.iij. vbi dr̄ in poſtilla. Et ꝓphetā.i. ꝓphas falſos.

De qͦ dicit̄ hic. Et ꝓphas. et ſm̄ gloſaꝫ in- Additio

telligit̄ de vero ꝓpha: put plane lr̄a ſonat: qꝛ exponit̄ ſm̄ illud qͦ ponit̄ in pͦ. Iā nō eſt ꝓpha: et nos nō cognoſcet amplius. vn̄ ſm̄ hoc hec ꝓphetia q̄ incipit ab illo loco. Ecce dn̄ator dn̄s: nō ptiet ad ſtatū babylonice captiuitatis in q̄ multi fuerūt ꝓphete. vt Hiere. Ezech. Danie. ⁊ hmōi. vn̄ aſpiciētibꝰ ſingula que de hac materia cōtinent̄ in h̄ caplo magis videnť ptinet ad ſtatū huius captiuitatis in q̄ nullus robur hn̄t ſeu valitudinē: nec ꝓphetam nec ariolū: et ſic de ſingulis hic cōtētis. hec in glo. ꝓpie applicant̄ huic ſtatui eorꝫ hodierno. ⁊ ſpāliter cū reddit̄ cauſa hmōi penarū cū dr̄. Ruit hierl'z et ꝯcidit iudas: qꝛ lingua eoꝝ et adinuētōes eoꝝ ꝯtra deū ꝓpe videt̄ cōpetere iudeis modernis: q̄ ꝯtidie in ſuis expoſitōibus et ſcripturis conant̄ adinuenire aliq̄ falſa ꝯ xp̄m. Silr̄ qͦ ſequitur. Peccatū ſuū q̄ſi ſodoma ꝑdicauerūt: nō niſi eis ꝓprie competit q̄ publice approbāt q̄tū in eis eſt occiſiōꝫ xp̄i: nō abſcōdētes aliqd de malicia ibidē ꝑpetrata. vn̄ expleta miſeria eoꝝ taꝫ in ſexu virili q̄ꝫ feminco ſtatim ꝓphetat de felicitate eoꝝ q̄ ſaluati ſūt de iſrl̄ abiectis nō credētib⁹. et h̄ cū dicit in ca.ſe.ſ.iiij. In die illa erit germē dn̄i in magnificētia et glīa ⁊c̄. et exponat̄ ꝑut in poſtilla.

Replica.

In ca. tertio poſtillator et Burg. differūt in applicatōne: qꝛ poſtillator applicat ad captiuitatē babylonicā. ſilr̄ et ſanct⁹ Tho. Burg. aūt applicat ad captiuitatē iudeoꝝ hodiernā. ſꝫ cū poſtillator expōit ꝑmā ptē hui⁹ cap. Qͦ de⁹ auferet a hierl'm fortē validū et ꝓphā m.ſ.falſuꝫ in q̄ cōfidere ſolebāt: et fuerūt d excepti. burg. dicit ſm̄ gloſaꝫ intelligi debere de vero ꝓpheta. Et ex h̄ arguit q̄ h̄ caplm̄ in captiuitate babylonica locū nō habuit in q̄ q̄ plꝛes ſci ꝓph̄e fuerūt. ſ. Hiere. baruch. ezech. daniel ⁊c̄. Soluat h̄ argumētū thomiſta: q̄ expōit de captiuitate babylonica: et cū h̄ de ꝓpha de inſtinctu diuīo. Poſtillator aūt expōit de ꝓpha falſo. iō argumentū eſt ꝯ eū: niſi q̄tū eſt de gloſa per burgē. allegata. quā ⁊ bur. et poſtil. non reputant autenticam.

Capitulū.iiij.

Et apphendēt. h̄ ex dictis ꝯcludit̄ correlariuꝫ. Circa qͦ ſciēdū q̄ in hebreo nō incipit h̄ caplm̄: ſꝫ lr̄a iſta. Et apprehēdent ⁊c̄. imediate ꝯiūgit̄ cū ꝑcedēti abſqꝫ aliq̄ ſpacio vacuo intermedio: qͦ eſt ſignū alteri⁹ ſentētie ſeu capituli apͦ hebreos: iō eſt cōcluſio ſequēs ex ꝑdictis. Ex h̄ eni qͦ dictū ē q̄ viri interficerent̄ in ꝑlio: ſeqtur q̄ multe remanerēt mulieres ſine viris: qꝛ mulieres nō ſic interficiunt̄ in ꝑlijs. et h̄ eſt qͦ dicit̄

a Et apphēdēt ⁊c̄. querētes eū habere ſpōſuꝫ. et qꝛ ad ſponſum ptinet ꝓuidere vxorib⁹ et filijs de neceſſarijs: qͦ eſt difficile ꝓ tot vxorib⁹. et ſic vn⁹ vir renueret cōiūgi tot vxorib⁹. iō h̄ remouet̄: cū ſubdit̄ b Panē noſtrū comedem⁹ ⁊c̄.i. ꝓuidebim⁹ nobis et filijs de victu et veſtitu. c Tantūmō inuocetur ⁊c̄. ſcꝫ q̄ ſimus vxores tue. d Aufer obprobriū noſtrū ſcꝫ ſterilitatis: et nihil pl⁹ petim⁹ a te. e In die illa. Hic incipit caplm̄ in hebr̄. qꝛ ibi ꝑmitit̄ ſpaciū vacuū. Superius eni deſcripta eſt punitio maloꝝ: ⁊ h̄ ꝯn̄r ponit̄ ꝯſolatio bonoꝝ fidelīu ꝑ xp̄m: qꝛ ſicut dictū eſt. ſ. modus eſaie eſt cum alijs que tractat ſimul deſcribere myſteriū xp̄i qͦ intēdit ꝑncipal'r: et hebrei reſiduū hui⁹ ca. referūt ad tp̄s meſſie. Vn̄ qͦ dr̄ hic. In die illa erit germē dn̄i ⁊c̄. In tranſlatōe chaldaica que apud hebreos dr̄ targū: et eſt autētica: apud hebr̄. dr̄. In tp̄e illo erit meſſyas dn̄i ⁊c̄. et ideo expoſitores latini hoc exponētes de ꝓſperitate redeūtiū de captiuitate babylonica magis iudaizant q̄tū ad hoc q̄ꝫ hebrei. Igit̄ ſm̄ hanc ſniaꝫ hec lr̄a in duas ptes diuidit̄. qꝛ ꝑmo ponit̄ dicta ꝯſolatio bonoꝝ q̄tū ad eoꝝ exaltationē ſecūdo q̄tū ad diuinaꝫ ꝓtectōꝫ. ibi. Et creauit. Circa ꝑmū dr̄.

e In die illa erit.i. tēpe gratie q̄ dr̄ dies ꝓpť claritatē noticie. ad Roꝫ. xiij. Nox preceſſit: dies aūt appropinquit.

f Germē dn̄i.i. xp̄us q̄ dicit̄ germē dn̄i: qꝛ non fuit ꝯcept⁹ virili ſemine ſꝫ virtute ſpūſſancti.

g In magnificētia. in miraculoꝝ opatōe: cū ſua reſurrectōe et aſcēſione.

h Fruct⁹ terre. ſ. virgis de q̄ dr̄. ſ. xlv. Aperiatur terra et germinet ſaluatorē.

i Et exultatō his q̄ ſaluati fuerint ⁊c̄. i. aplīs et alijs fidelib⁹: q̄ poſt xp̄i reſurrectionem viſo dn̄o gauiſi fuerūt. Joh. xx. et in die pēthecoſtes recepto ſpūſancto. Act. ij. k Ois q̄ relict⁹ fuerit in ſyon ⁊c̄. i. in eccl'ia. vt dictū eſt. ſ. ij. ca. ſꝫ hoc eſt intelligendū de illis q̄ in eccl'ia ſunt nūero et merito. iō ſeqtur l Ois q̄ ſcriptus eſt in vita. i. in libro vite. ꝓpť qͦ ra. ſa. ſic gloſat: oīs ſcript⁹. ſ. ſeculi vēturi. m Si abluerit. h̄ accipit̄ ſi ꝓ qꝛ. n Sordē filiarū ſyō. i. eccleſie in ſpū iudicij. qꝛ xp̄s ꝑ viā iuſticie ꝓ nobis ſatiſfecit.

o Et ſpū ardoris: qꝛ hoc fecit ex maxio feruore charitatis.

p Et creauit. h̄ ꝯn̄r ponit̄ cōſolatio bonorū q̄tū ad diuinā ꝓtectiōꝫ. Circa qͦ ſciēdū q̄ in exitu de egypto dn̄s ꝓtexit filios iſrael ꝑ colūnā ignis ⁊ nubis. Exo. xiiij. Tollēſqꝫ angel⁹ dn̄i q̄ ꝑcedebat caſtra filiorū iſrael: abijt poſt eos: et cū eo parit̄ colūna nubis. Seqt̄. Et erat nubes tenebroſa et illuminās noctē: ita q̄ ad ſe inuicē toto noctis tēpore accedere nō valerēt. Fuit etiā poſtea colūna nubis in ꝓtectionē ꝯtra eſtū ſolis de die et colūna ignis cōtra tenebras de nocte: et hoc fuit in figura grē ſpūſſancti dāde xp̄i diſcipl'is in ſigno viſibili. Act. ij. q̄ protegit ꝯtra ardorē cōcupiſcētie et illumiat cōtra tenebras ignorātie: q̄ tāto melior eſt illa colūna ignis et nubis q̄to veritas eſt melior vmbra: et ad lr̄am ſignū illud grē apoſtolis datē: habuit ſpēꝫ ignis lucētis nō cōburētis. Pōt etiā ꝓbabilit̄ dici q̄ apparuit ibi nebula lucida in ſignū diuine ꝑſentie ſpālis ꝑ grām: ſicut in dedicatōe tēpli Salomonis. iij. Reg. viij. et in erectōe tabernaculi: Exo. xl. de q̄ pōt expōi qͦ dicit̄ actuū. ij. Et impleuit totā domū vbi erāt ſedētes. ſm̄ h̄ igit̄ dicit̄. p Et creauit dn̄s. i. creabit: loquēdo de futuro ꝑ modū ꝓteriti propter certitudinē ꝓphetie. q Sup oēm locū ⁊c̄. i. eccleſie militātis q̄ ſyō dr̄: vt oñſum eſt. ſ. ij. et qꝛ ad litterā i mōte ſyō fuit miſſio ſpūſſancti: in ſigno viſibili ſup aplo's in die penthecoſtes. vt dicit hieronym⁹ in epl'a ad paulinū de oībus ſacre ſcripture libris.

r Et vbi inuocat⁹ eſt. ex pro. i. Ubi inuocat⁹ eſt a fidelib⁹. qꝛ eſt loc⁹ oratōis. s Nubē ꝑ diē ⁊c̄. i. gratiā ſpirituſſancti mō ꝑdicto protegentē. t Sup oēm eni gloriā. colūne ignis et nubis date filijs iſrl̄ v Protectio. ſ. ſpirituſſancti. q̄ꝫ excedit eā: vt veritas vmbrā.

x Et tabernaculū erit. ſcꝫ ſpūſſancti. y In vmbraculū. contra cōcupiſcentie eſtum. z Et in ſecuritatem ⁊c̄. ſcꝫ ſuperbie.

z Et a pluuia. carnalis laſciuie. Uel a turbine perſecutionis quā nō timebāt ſpūſancto roborati. Et a pluuia ꝓſperitatis tēporalis: ne per eā mollificet̄ hō ad vicia. Ra. ſa. dicit h̄: q̄ ꝑ turbinē et ignē et hmōi intelligunt̄ gehēne pene: inducēs ad hoc illud pͦ. x. Pluet ſup peccatores laqueos ignis ſulphur et ſpūs procellarū ⁊c̄. q̄tum ad hoc conuenit mecū: qꝛ grā ſpūſſancti ꝓtegit ab illa pena: et maxime gratia cōſūmata que eſt ipſa gloria.

Capitulū.v.

Cantabo. Poſtq̄ꝫ propheta deſcripſit punitionē regni ꝑ vbū narratiuū: h̄ ꝯn̄r hoc idē facit ꝑ exēplū ꝑabolicuꝫ. Et diuidit̄ in

duas ptes.pmo põit pabola.Scđo arguit multipler ppli culpa.ibi. Ve q̃ ꝯiūgitis.pma in duas:q2 p̃ sub pabola vinee deſcribit ingrati/tudo ppli. Et ſcđo rectitudo diuini iudicij.ibi. Et nūc oñdā. Circa pri mū ſciēdū ꝙ pab ola iſta eſt de vinea cū magno ſumptu et diligētia ex culta.q̃ tñ fructū nō fecit:et ſic a dño vinee ɔtēpta fuit et derelicta.ꝛ p hāc vineā intelligit po/pul⁹ iſrł.vt hr̃.j.eo.ca. vinea eñ dñi exercituuz dom⁹ iſrł eſt:quā vineā deus excoluit ſuis bñfi cijs.et tñ ad ydolatriaz declinauit.et ſic eā con/tēpſit ſubtrahēdo ſuuz auxiliū:et p ɔñs tradi/dit in manibus aduerſa rioꝝ.Dicit igitur.

a Cātabo.i.alte ꝓnun ciabo.

b Dilecto meo.i.p di/lecto meo:in pſona eius loquēs:ſicut appebit.j. et iſte dilect⁹ intelligitur deus:q̃ ſic vocat i libro cāticoꝝ.q̃ſi p totū.

c Cātičū patruelis ꝛc̃ id eſt qđ cātauit de vi/nea ſua.in ſcriptura ali/qñ accipiūt pabole ſeu ſilitudines ex rebus ge/ſtis.et ideo dicūt aliq̃ ꝛ ſatis ꝓbabilit:ꝙ q̃daꝫ patruelis eſaie.i.fili⁹ pa trui ſui habuerat vineā cū magno ſūptu et labo re excultā et acq̃ſitā. et tñ fuit ſterilis.ꝓpter qđ de ipſa ſicut de re inſolita fecit dictamē:qđ vocat hic cātičū:q2 eſaias ſilr locut⁹ eſt hic de pplo iſrł ſub noie vinee.iō ſubdit d Vinea fa cta eſt ꝛc̃.i.deo q̃ dicit dilect⁹ rōne dicta. e In cornu.i.in loco cel/ſo et eminēti:q2 hierłm metropolis in iudea erat in alto loco reſpectu terre adiacētis.ſaltē q̄tū ad illā ptē:in q̃ erat tēplū et dom⁹ regia i mō te ſyon. f Filio olei.i.in loco pleno oliuis.et quoꝝ fructu exprimit oleū.vñ et iuxta hierłm eſt mōs oliueti ſic noiat⁹ a fertilitate olei.et ta li mō loquēdi dr̃ aliq̃s fili⁹ mortꝫ:q2 plen⁹ eſt ſcelere ꝓ q̃ dign⁹ eſt mor te. g Et ſepiuit eā.mādatis legis et ſua et angelica ꝓtectiōe.

h Et lapides ꝛc̃.Chananeos cultores lapidū de terra illa deijciēdo vt habet libro Joſue. i Et plātauit ꝛc̃.i.ppłm iſrł quē ad cultuꝫ ſuū p̃ ceteris pplis elegit:in terra ꝓmiſſionis plātauit. k Et edi/ficauit turrim.i.tēplū ad modū turris factū.ſicut dictū fuit.iij. Reg.vi. c.qđ fuit edificatū p ſalomonē in hierłm i medio iudee exñte tanq̄ me/tropoli. l Et torcular ꝛc̃.i.altare holocauſtoꝝ qđ dr̃ hic torcular eo ꝙ ibi effundebat ſanguis victimaꝝ ſicut in torculari ſanguis vuaꝝ. m Et expectauit ꝛc̃.i.opa bōa deū colēdo. n Et fecit labruſcas id eſt opa inutilia et nociua ad ydolatriā declinādo. o Nūc ergo hitatores hierłm ꝛc̃.h dicit inducēdo ppłm ad ɔſiderationē p̄dictorū bñficioꝝ. p Quid eſt qđ ꝛc̃.q.d.nihil defuit ex pte mea q̃n debe/ret facere optima opa et fecit peſſima. q Et nūc oñdam.h ɔñr de ſcribit rectitudo diuini iudicij:q2 ꝓpt̃ ingratitudinē debet ɔtēni: ꝛ in man⁹ aduerſarioꝝ dimitti.ideo ſubdit. r Auferā ſepē ei⁹.i. verū legis intellectū:nō q2 de⁹ inducat aliquē ad errorē ſeu falſū eſtimādū ſꝫ q2 ſacerdotes et legiſperiti declinauerūt ad vicia:ꝓpt̃ qđ de⁹ iuſte re traxit ab eis lumē ſue grẽ:et ſic ex ſua defectibilitate ceciderūt in erroꝝ cecitatē. s Et erit in direptionē:q2 demones ex h habuerūt ſuper eos ptātem diripiēdo ſpūalia bōa et diſpoſitōes ad ipſa.ſ.bona.

t Diruā macerā ei⁹.ſ.meā ꝓtectionē et angelicā cuſtodiā ſubtrahen do. v Et erit in ɔculcationē.i.in depreſſionē ab aduerſarijs ꝛ ma xime a babylonijs:q̃ terrā deſtruxerūt:et ppłm parti occiderūt:ꝛ par/tim captiuauerūt. x Et ponā eā deſertā.a ꝓtectōe mea.

y Nō putabit.q2 ad v̄ba ꝓphetarū noluerūt ſe corrigere auferendo mala vite ſue. z Et nō fodiet.q2 foſſorio diuini timoris nō fuerūt retracti ab iniq̃tatib⁹ ſuis. a Et aſcēdent ꝛc̃.i.calamitates pūgē/tes et miſerie:et q2 ad lr̃am pplo ducto in captiuitatē vepres et ſpine creuerūt in terra ꝓ defectu culture. b Et nu.mādabo ꝛc̃. q2 in terra illa ſecuta eſt ſiccitas magna. c Vinea dñi ꝛc̃.in h oñdit ꝙ pabola p̄dicta itelligit de pplo iſrł.et ſic ē expoſita. d Et viri iuda ꝛc̃.h potiſſime dr̃ ꝓ xpo:q̃ erat de tribu illa ſm carnē naſcitur⁹. e Et expectaui vt faceret iudiciū.iuſtā ſen tentiā ꝓferendo: qđ ptinet ad iudi ces quoꝝ eſt iudi care.

f Et ecce iniqui tas.i.iniuſticie in equalitas:q2 per uertebāt iudicia in fauorē partis et ꝓpter munera

g Et iuſticiā.i. opa iuſticie in po pulo cōi viuēdo iuſte adinuicē.

h Et ecce clamor de iniurijs vnius cōtra alterū.

h Ve q̃ cōiungi tis.h ɔñr arguit ppli multiplex cul pa.et p̃ ꝓpha ar/guit culpaꝫ et cō/minat penā con/iūctī.ſecūdo ꝓſe/quitur penas ſepa/tim.ibi. Jō iratus eſt. Prima i tres q2 p̃ arguit pplm de cupiditate.ſe/cūdo de carnali/tate.ibi. Ve q̃ cō/ſurgitis. Tertio de ſupbie vanitate.ibi.ve q̃ trahitis.et in q̃libꝫ pte cōminat penā.circa pmū dicit. i Ve q̃ ɔſurgitis ꝛc̃. Ju dei eñ ſemp fuerūt ad auariciā ꝓni.et ideo in illo pplo multi p potētiā auferebāt poſſeſſiones alioꝝ:et aliq̃ p fraudulētias.

k Nunq̃d habitabitis ꝛc̃.q.d. videmi hoc q̃rere:cū tñ terra fu it data a deo filijs iſrł cōiter ꝓ hitatōe pauperū ſic et diuitū: et ſubdit cōminatio pene:cū dicit. l In aurib⁹ me.ꝛc̃. q2 ex/audit iniuſte oppſſos ad vindicandū.ideo ſubditur ibi.

m Niſi dom⁹ multe deſerte fuerint ꝛc̃.ſicut fuerāt male acquiſi te:et hoc impletū eſt qñ ppłs ductus fuit captiuus.

n Decē eñ iugera vineaꝝ ꝛc̃.i.ſicut vinee et agri fuerunt male acq̃ſita ita efficientur ſteriles in penā.eſt aūt iugerū ſpaciū terre qđ par boū in die arare cōſueuit. o Ve q̃ ɔſurgitis.h ɔñr arguit ppłm de carnalitate dicēs.ve q̃ cōſurgitis mane ꝛc̃. Sic eñ ſolēt facere illi q̃ fuerūt ebrij p̄cedēte veſpe:eo ꝙ in mane ſūt ſitibūdi. p Ad ebrietatē ſectādā ꝛc̃.ſicut de decedētibus iō ſubdit. q Et potādū ꝛc̃.et q2 ex tali potatōe caleſcit caro et inducitur ad luxuriā et ad alia mala.ſ.adrixas et homicidia et cōſilia:ideo ſubdit. r Ut vino eſtuetis.et pōt teneri hic ly vt vno mō cauſalit̃ q̄tum ad illos q̃ ſic vacabant potationi vt ad mala ſequētia eſſent magis apti ꝛ proni. Alio mō cōſecu tiue:q2 talia mala nata ſunt ſeq̃ ex ebrietate:etiā ſi inebrians ſe inebriare nō intēdat. s Cythara et lyra ꝛc̃. ad excitandū luxuriā per diſſolutionē. t Et vinū.ſ.forte et electū.

v Et opus dñi ꝛc̃.nihil agēdo ad ei⁹ honorē ſiue obſequiuꝫ cū tñ ab eo habeatis abūdantiā tpaliū. x Nec opa ma.ꝛc̃ ſcꝫ q̃liter puniuit acrit̃ viciū carnalitatis propter ipm mundum diluuio ſubmergēdo.Geñ.vij.et q̃nq3 ciuitates igne et ſulphu re ſuccēdēdo.Geñ.xix. Cōſequent ſubdit pena:cū dicitur.

y Propterea captiu⁹ ꝛc̃.i.ducet.Eſa.eñ loq̃batur de futuro p modū p̄teriti:propter certitudinē euēt⁹. z Quia non ha/buit ſciētiā. applicādo ingeniū ſuū ad diuinū obſequiū.et ad iu dicia ſua cōſiderandū in punitōe carnalitatū:vt dictū eſt.

a Et nobiles eius interierūt fame ꝛc̃.q2 in obſidione ciuitatis ſub ſedechia defecerūt oīno victualia.vt habet.iiij. Reg. xxv.

b Propterea dilatauit ꝛc̃.i.capacitatē ſuaꝫ:et eſt locutio me/

---

[b] meo cantici[c] patruelis mei vi nee ſue. Vinea[d] facta eſt dilecto meo in[e] cornu filio[f] olei. Et[g] ſepi uit eam et[h] lapides elegit ex ea: et plantauit vineā electaꝫ. Et[k] edi/ficauit turrim in medio ei⁹ et[l] tor/cular extruxit in ea. Et[m] expecta/uit vt faceret vuas:et[n] fecit labru/ſcas. Nūc[o] ergo hitatores hierłꝫ et viri iuda iudicate inter me ꝛ vi neā meam. Quid[p] eſt qđ vltra de bui facere vinee mee:et nō feci ei An ꝙ expectaui vt faceret vuas et fecit labruſcas. Et[q] nūc oſtēdā vobis qd ego faciam vinee mee. Auferā[r] ſepē ei⁹ et[s] erit in direptiō nē. Diruā[t] macerā ei⁹ et[v] erit i cō/culcationē et[x] ponā eā deſertam. Nō[y] putabit et[z] nō fodiet:ꝛ[a] aſcē dent ſup eā vepres et ſpine:ꝛ[b] nu bibus mādabo ne pluāt ſup eam hymbrē. Vinea[c] aūt dñi exercitu um dom⁹ iſrł eſt et[d] viri iuda ger/mē ei⁹ delectabile. Et[e] expectaui ut faceret iudiciū:et[f] ecce iniqtas et[g] iuſticiā:et[h] ecce clamor. Ve[i] q ɔiungitis domū ad domū: ꝛ agrū agro copulatis uſq3 ad terminuꝫ loci. Nūqd[k] habitabitis uos ſoli in medio terre. In[l] auribus meis ſunt hec dicit dñs exercituuꝫ. Ni/ſi[m] dom⁹ multe deſerte fuerint grā des et pulcre: et abſq3 hitatore. Decē[n] eñ iugera vineaꝝ facient laguncułā vnā: et triginta modij ſemētis faciūt modios tres. Ve[o] q cōſurgitis mane ad[p] ebrietateꝫ ſectādā:et[q] potandū vſq3 ad ve/ſperā:ut[r] vino eſtuetis. Cythara[s] et lyra ꝛ tympanū et tibia et vinū

in cōuiuiis vr̄is et[u] op⁹ dn̄i nō re-
ſpicitis: nec[x] opa manuū ei⁹ conſi
deratis. Propterea[y] captiu⁹ du-
ctus eſt pplſ me⁹ qꝛ[z] non habuit
ſciētiā et[a] nobiles ei⁹ interierūt fa
me: et multitudo ei⁹ ſiti exaruit.
Propterea[b] dilatauit infern⁹ ani
mā ſuā et aperuit os ſuū abſqꝫ vl-
lo termio. Et deſcēdēt fortes ei⁹
et ſublimes glorioſiqꝫ ei⁹ ad eum
Et[c] incuruabit hō et hūiliabitur
uir: et oculi ſublimiū deprimentur
Et[d] exaltabit dn̄s exercituū in iu-
dicio: et de⁹ ſanct⁹ ſctificabit in iu
ſticia. Et[e] paſcent agni iuxta ordi
nē ſuū: et[f] deſerta in vbertatē vſa
aduene cōmedēt. Ve[g] q trahitis
iniqtatē in[h] funiculis vanitatis et[i]
qſi viculū plauſtri peccatū. Qui[k]
dicitis feſtinet[l] et cito ueniat opus
ei⁹: vt videam⁹ et appropiet ꝛ ve
niat ɔſiliū ſancti iſrl: et ſciemus il-
lud. Ve[m] qui dicitis malū bonū[n]
et[o] bonū malū[p] ponētes[q] tenebras

lucē[r] ꝛ[s] lucē tenebras[t] ponētes[u] a-
marī[x] dulce ꝛ[y] dulce i[z] amarū. Ve
q[3] ſapiētes eſtis in[a] oculis vr̄is ꝛ[b]
corā uobiſmetipis prudētes. Ve
q[c] potētes eſtis ad bibēdū vinū: ꝛ
uiri fortes ad miſcēdā ebrietatē.
Qui[d] iuſtificatis ipiū p mūerib⁹
et iuſticiā iuſti aufertis ab eo. pro
pter hoc ſicut[e] deuorat ſtipulā lin
gua ignis: et calor flamme exurit:
ſic[f] radix eoꝝ qſi fauilla erit et[g] ger-
mē eoꝝ ut[h] puluis aſcēdit. Abie-
cerūt[i] eni legē dn̄i exercituū et[k] elo
quiū ſancti iſrl blaſphemauerunt[l]
Ideo[m] iratus eſt furor dn̄i in po-
pulū ſuū: ꝛ[n] extēdit manū ſuā ſu-
per eū et[o] pcuſſit eū. Et[p] cōturba-
ti ſunt mōtes et[q] facta ſunt morti-
cina eoꝝ quaſi ſterc⁹ in medio pla
teaꝝ. In[r] his oibus nō[s] eſt auer-
ſus furor ei⁹ ſꝫ[t] adhuc man⁹ eius
extēta. Et[u] eleuabit ſignū[x] in[y] na-
tiōib⁹ pcul et[a] ſibilabit ad eū de
finib⁹ terre et[b] ecce feſtinus uelo

taphorica. qꝛ infern⁹ nō habet aīas ppe. Accipit aūt infernus in ſcriptura dupliciter. Uno mō p foſſa vbi ponunt mortuoꝝ cadauera. Alio mō p loco vbi deſcēdūt aie dānatoꝝ ad purgandū et generaliter illoꝝ q nō admittunt ſtatim ad gloriā: ꝛ quia tūc null⁹ ad eā admittebat qūtūcūqꝫ iuſtus: ideo tūc oēs mortui qūtū ad aias ad infernū deſcēderūt. et corpa eorū ptim fuerūt ſepulta: et ptim in foſſatis piecta et putrefacta: et ſic infernus vtroqꝫ mō h accipit. Cetera patēt vſqꝫ ibi

c Et incuruabit hō ꝛc. i. deijcietur totalit a ſua ſupbia.

d Et exaltabit ꝛc. i. p hoc q iudiciū pdictuꝫ faciet de pctōrib⁹ manifeſtabitur celſitudo ipius.

e Et paſcēt agni i. comedent agni filioꝝ iſrl ab hoſtib⁹ vt exponūt doctores nr̄i.

f Et deſerta ꝛc. hoſtes. ſ. qꝛ nō ſolū comederūt babylonij aīalia iudeoꝝ: ſꝫ etiā terre naſcētia. Ra. ſal. ad ɔtrariū ſenſuꝫ expōit iſtā lrām ſic. Et paſcētur agni i. iuſti. qꝛ filij iſrl ducti in babilonē habebāt victū ſufficientē ſm ordinē ſuū. i. ſm ſui ſtat⁹ decētiā. hoc de Daniele pꝫ et ſocijs ei⁹. Dan̄. i. et de Joachim rege. iiij. Reg. vltio. ꝛ idē eſt dicēdū de alijs iuſtis ſaltē p maiori pte. Et deſerta in pinguedinē verſa. i. domos pctōꝝ pīguibus plenas. Aduene comedēt. i. iuſti de iſrl int gētiles vt aduene hitantes ſꝫ meli⁹ vr̄: intelligi de filijs iſrl reuerſis de captiuitate babylonica: vt ſit ſenſus. Deſerta in pinguedinē vſa. i. fruct⁹ terre iſrl q fuit deſerta tpe captiuitatꝫ: qꝛ māſit inculta: ꝛ iō qn̄ incepit coli a reuertentibus de captiuitate protulit fructus vberiores et meliores: aduene comedēt. i. filij iſrl de captiuitate reuerſi q fuerāt aduene in babylone. g Ue q trahitis. h ɔñr pp̄ha arguit pplm de pctō ſupbie q trahit hoiem ad alia pctā. ſm q dr̄ Eccl. x. Initiū ois peccati ſupbia. et h eſt qd̄ dr̄. g Ue qui trahitis iniqtatē: vobis aggregādo eā. h In funiculis vanitatis. i. ſupbie q eſt occaſio alioꝝ pctōꝝ vt dictū ē. i Et quaſi vinculū ꝛc. i. pcedēdo vlteri⁹ ad peccata grauiora. Uinculū eni plauſtri eſt groſſi⁹ q funicul⁹. et ſic p hanc ſilitudinem deſignat q ſupbia pmo eſt occaſio peccatoꝝ minoꝝ: et poſtea maiorū: et ſic erat in pplo regni iude ītantū q inciderat in errorē circa diuinā pudētiā. tenēdo q de⁹ nō hēt pudentiā de iſtis inferiorib⁹: nec p ɔn̄s inferre ppter ea q fiunt hic aliquaꝫ penā. iō ſubdit. k Qui dicitis. diuinā iuſticiā deridendo.

l Feſtinet et cito veniat ꝛc. pp̄ha eni cōminabat eis penam a deo inferendā p malis ſuis. et ipſi deridendo reſpōdebant.

l Feſtinet ꝛc. i. pena quā cōminamini nobis. qſi dicat. nō timemus eā. vn̄ de ipis dr̄ Ezech. ix. Dixerūt dereliqt dn̄s terram ꝛ nō videt nos. et ex h errore ceciderūt vlteri⁹ in aliud malū dicētes: q cult⁹ diuin⁹ nō erat alicui⁹ valoris hoib⁹. hoc eni ſequebat ex eo q ponebāt deū nō hr̄e pudētiā de hūanis actib⁹ et ecōtrario cultū ydoloꝝ dicebāt eſſe bonū: qꝛ in illis dabāt aliqn̄ rn̄ſa hoib⁹ de agibilib⁹. et tanq̄ eſſet ibi aliqd numis hn̄s

pudētiā de actib⁹ hūanis. Et h eſt qd̄ dr̄. m Ue q dicitis malū id eſt cultū ydoloꝝ. n Bonū. i. vtile hoibus. o Et bonū. ſcꝫ diuinū cultū q eſt bon⁹ ſm veritatē. p Malū. i. eſſe nulli⁹ vtilitatis. q Ponētes tenebras. erroris. r Lucē. ſ. veritatis.

s Et lucē. ſ. fidei t Tenebras. et ignorātie v Ponētes amarū. i. ydolatriā q duc ad gehēne amaritudinē.

x In dulce. tanq̄ p eā hō ɔſeqtur optatū finē.

y Et dulce. i. ipaꝫ latriam q ɔiūgit ſūmo bono

z In amaꝝ q fit ibi labor inutil et expēſe. ꝛ ex h ſeqbat q iſti ſic errantes ſuā ſciam pferebant notitie pp̄haꝝ ɔtrariū aſſerēciū. iō ſubdit.

3 Ue q ſapiētes eſtis. i. cognoſcētes diuia nō ſm veritatē: ſꝫ tantū ſm opiōnē vr̄aꝫ. iō ſubdit.

a In ocul vr̄is. ſ. et ſic ſe eſtimabāt ſciētes circa diuina: ita et circa humana. falſo tn̄. iō ſbdit.

b Et corā ꝛc. Prudentia eni eſt ppe circa agibilia hūana. Ex pdictis aūt errorib⁹ ſeqbat q abſqꝫ vllo timore iplicarēt ſe pctis carnalib⁹ iō ſubditur.

c Ue q potentes ꝛc. de h eni iactabāt ſe q vn⁹ poterat tantū bibere qūtū plures alij. et ſic poterāt eos inebriare.

d Qui iuſtificatis impiū p munerib⁹ ꝛc. dando ſniam iniquā p eo ɔ iuſtū paupem: ɔñr ppt pdicta ſubdit debita pena: cū dr̄. e Sicut deuorat ꝛc. in hebr. ꝛ libris correctis hr̄. ppt h ſicut deuorat ſtipulā ligua ignis. qn̄ eni ignis modicū tāgit ſtipulā: qſi lambēdo ſtatim exurit. et ſic dicit pp̄ha: q pena pdictorū peccātiū cito veiet a deo: ideo ſubdit. f Sic radix ꝛc. id eſt totalit exterminabit: ſicut arbor cui⁹ radix eſt totaliter incinerata

g Et germē eoꝝ. id eſt ples eoꝝ. h Ut puluis aſcēdet: qꝛ ſicut puluis eleuat⁹ in aere p ventū ad aliū locū diſpergit. ſic filij eoꝝ extra terrā ſuā fuerūt ducti in captiuitatē. cui⁹ cā adhuc repetit in generali: cū dr̄. i Abiecerūt eni ꝛc. eā abſqꝫ timore trāſgrediēdo k Et eloquiū ſancti iſrl. i. ipi⁹ dei. qd̄ p pp̄has eis mādabat. l Blaſphemauerūt. verba eoꝝ deridēdo. ſm q hr̄. ij. paralyp. vlti.

m Ideo irat⁹ eſt. h ɔñr pp̄ha cōminat penā ppli ſepatim. et p penā q pceſſit captiuitatē babilonis. Scdo penā hui⁹ captiuitatis. ibi. In his oibus. Circa pmū dr̄. m Ideo iratus eſt ꝛc. ppt pctā pdicta in pplm ſuū. i. ɔtra regnū iude vbi erat tēplū dn̄i n Et extēdit manū ꝛc. multiplr affligēdo pplm et pncipes p reges aſſirioꝝ et babylonis an̄ captiuitatē babylonicā: vt pꝫ. iiij. Reg. et. ij. paralypo.

o Et pcuſſit eū. ſ. pplm. p Et ɔturbati ꝛc. i. pncipes. nā et manaſſes rex iuda tūc fuit capt⁹ et cathenat⁹: duct⁹ extra terrā ſuā p regē aſſirioꝝ: vt hr̄. ij. paly. xxxiij. et ſilr Joathā fili⁹ oſie p regē egypti. iiij. Reg. xxiij. q Et fa. ſunt ꝛc. Jechonias rex iuda fuit occiſus: et cadauer ei⁹ extra muros hierlm piectum: ſicut dixerat hieremias de eo. xxij. ca. Sepultura aſini ſepeliet. et ita fuit de plib⁹ alijs. r In his oīb⁹. h ɔñr deſcribit pena babylonice captiuitatis: cū dr̄. In his oibus. i. ex penis pdictꝭ a deo illatis. s Nō eſt ɔuerſus furor ei⁹. qꝛ ex penis ill ppls nō fuit emēdat⁹: ſꝫ magis obſtiat⁹ in malo. vt pꝫ ex iiij. Reg. et. ij. paral. iō ſubdit. t Sꝫ adhuc man⁹ ꝛc. ad puniēdū ppli obſtinatōꝫ p exercitū regis babilōis. iō ſubdit. v Et eleua. i. faciet eleuari x Signū. i. vexillū ad ɔgregatōꝫ bellatoꝝ. y In natōib⁹ pcul. qꝛ ex longinqs ptib⁹ venit ille exercit⁹ ɔ hierlm.

a Et ſibilabit ꝛc. i. faciet cūvenire. b Et ecce feſtin⁹ ꝛc. qꝛ ille exer

citus q̄uis fuerit valde magn⁹:tñ fuit in breui tpe cōgregat⁹ et cito ve nit ad hierlm:q2 nō fuit īpedimentū in via:qđ declarat ɔ̄ñr dicēs.
c Nō eſt deficiēs ⁊c.ex tāta eñ volūtate veniebāt ɔ̄ hierlm ꝙ q̄ſi nō ſentiebāt laborē:et ſic tollit̃ īpedimētū laſſitudis. d Nō dormita bit ⁊c.i.cū magna ſollicitudie feſtinatōis veniet:et ſic tollit̃ īpedimen tū pigricie.

citer ueniet. Nō^c eſt deficiens ne- q3 labo(rā)s in eo non^d dormitabit neq3 dormiet:neq3 ^e ſoluet̃ cingu- lū renū eius:nec rumpet̃ corrigia calciamēti eius. Sagitte eius acu te et oēs arcus eius extēti. Un- gule equoꝝ eius ut ſilex et ^f rote ei⁹ quaſi ^g īpetus tēpeſtatis. Rugi- tus ^h ei⁹ vt leonis:rugiet vt catuli leonū et ^i frēdet et ^k tenebit p̄dā:⁊ amplexabit̃:et nō erit q eruat: et ^l ſonabit ſup eū in die illa ſicut ſoni tus maris. Aſpiciem⁹ ^m in terram

e Neq3 ſoluet̃ cingulū renū ei⁹ ⁊c.et ſic tollitur īpedimētū qđ aliq̄ñ ꝓ uenit in exercitu ex diffi paratōe armoꝝ ad ſuſti nendū. Silr et īpedimē tū armoꝝ ad inuaden dū:cui3 ſubdit̃. Sagitte ei⁹ acute ⁊c. Silr tollit̃ īpedimentū qđ aliq̄ñ ꝓ uenit ex defectu equoꝝ cū dr. Ungule equorum ei⁹ vt ſilex.q.d.in via nō ledent̃:q̄uis cū feſtina tōe veniāt.
f Et rote ei⁹.i.curr⁹ ei⁹ in q̄b⁹ pugnabāt antiq̄ tus. g Quaſi īpe tus tēpeſtatis.i.terribi les ad modū tēpeſtatis cui nō pōt reſiſti hūana virtute. h Rugit⁹ ei⁹ ⁊c.q.d.nō flectetur miſericordia.vñ et rex babylonis filios Sedechie regis occidi fecit in ei⁹ oculis.et poſtea oculos eius eruit ⁊ nobiles de regno iude captos occidit.iiij.Reg.vlt.Sedechiā aūt excoculatū duxit ligatū in babylo nē et pplm terre captiuū.vñ ſubdit̃. i Et frēdet.p iracundiam.
k Et tenebit p̄dā ⁊c.q2 nec a deo nec ab hoīe fuerūt de manib⁹ eius ſaluati. l Et ſonabit ſup eū ⁊c.q2 in tāta deſtructōe fuit magnus clamor et terribilis tā ex pte babyloniorꝝ ſe ad cedē ppl̄i exhortantiu3 q̄ ex pte morientiū:et alioꝝ in captiuitatē ductorū.ideo ſubditur.
m Aſpiciem⁹ in terrā.p̄ cōfuſiōe nō potētes oculos ſurſum leuare et aſſociarſe ꝓpha cū eis:eo ꝙ erat ps illi⁹ ppl̄i:q̄uis mortu⁹ fuerit diu añ iſtā captiuitatē.ſ.tpe Manaſſe regis.vt dictū eſt.ſ.ca.i.
n Et lux obtenebrata ⁊c.q2 tribulatio illi⁹ captiuitat̃ fuit tāta ꝙ tota glia que fuerat in ppl̄o iſrl̄ videbat̃ ſimplr extīcta. Ca.vi.
In ãno. Hic ɔ̄ñr eſaias ɔfirmat dictū ſuū.nā poſſet aliq̄s dice re:ꝙ verbū eius nō eſſet autēticū:eo ꝙ p̄dicta nō dixiſſet ſpiri tuſancto:ꝓpt̃ qđ in h̄ ca.oñdit ſe locutū fuiſſe ſpiritu diuino.et diuidit̃ in duas ptes:q2 p̄ pōit̃ diuina apparitio. Secūdo eſaie lega tio.ibi. Et dixi. Ad intelligētiā p̄me ptis ſciēdū ꝙ eſaias viſiōe imagi naria vidit dñm in ſpecie cuiuſdā magni viri ſedētis:cui⁹ ſedile erat in celo:et ſcabellū pedū ei⁹ in tēplo.ſm ꝙ dr.j.lxvi. Celū mihi ſedes eſt: et terra ſcabellū pedū meoꝝ:et duos āgelos ſtātes in vtroq3 latere ei⁹ et intellexit ſignificationē viſiōis:alit̃ nō eſſet viſio ꝓphica.ſic Pha rao q̄ vidit ſpicas. Geñ.xli.et Balthaſar q̄ vidit manū ſcribentē ī pa riete. Dañ.v.viſiōe imaginaria.ille dormiēs.iſte vigilās. neut̃ tñ fuit ꝓpha:ſ3 Joſeph et Daniel q̄ viſiōes intellexerūt. Uñ dr Dañ.x. In telligētia op⁹ eſt in viſiōe:ſic diffuſius dictū fuit in pncipio libri pſal moꝝ:vbi dictū fuit de modis ⁊ gradib⁹ ꝓphetie tanq̄ p̄ambulu3 ad oēs libros ꝓphaꝝ. Igit̃ circa iſtā viſionē eſaie q̄ fuit intellectualis et imaginaria:p̄ ponit̃ apparitio diuia. Scđo angelica:ibi Seraphin. Circa p̄mū p̄ notat̃ tps:cū dr: a In ãno ⁊c.ſm ꝙ dicit Ra.ſa.iſte nō fuit ãnus mortis Ozie regis accipiēdo mortē p ſeparatōe anime a corpe:ſ3 ãnus q̄ fuit a deo pcuſſus lepra:eo ꝙ voluit ſibi officium ſa cerdotale vſurpare.vt hr̄.ij.Paral.xxvi. q2 extūc mūdo reputat⁹ fuit mortu⁹.q2 extūc habitauit in domo ſeq̄ſtrata:et Joathā fili⁹ ei⁹ rege bat palaciū:et iudicabat pplm terre.vt hr̄.iiij.Reg.xv.et.ij.paral.xxvi Huic aūt dicto ra.Sa.cōſonat lr̄a ſequēs in hoc ca.vt videbit̃. Cōſe quent̃ pōit̃ ipſa apparitio deī:cū dr. b Uidi dñm.ſm dioniſiū.iij ca.celeſtis hierarchie āgel⁹ fuit.tñ dñs noiat̃:eo ꝙ ad rep̄ſentandu3 pſonā dñi apparebat:et in ei⁹ pſona loq̄bat̃:ſic et angel⁹ loquēs moy ſi in mōte ſynai:dñs noiat̃:vt patet in Exo.in plurib⁹ locis. Qđ aūt fuerit angel⁹:habet̃ Actuū.vij.vbi dicit̃ de moyſe. Hic eſt q̄ fuit in ec cleſia in ſolitudie cū angelo q̄ loq̄bat̃ ei in mōte ſynai:et cū patrib⁹ no ſtris:q2 p̄cepta decalogi dedit audiēte ppl̄o.vt habet̃ Exo.xx.ca.
c Sedente.ſedere aūt ꝓpe eſt iudicātis.illa aūt apparitio fiebat ad ꝓferendū ſniaꝫ ɔ̄ Oziā regē thurificare volentē de pñti:q2 tunc lepra

fuit pcuſſus:vt dictū eſt:et ɔ̄ pplm de regno iude de futuro:vt videbit̃.j.et iō illa apparitio fuit in effigie hoīs ſedētis.p illam etiā apparitionē in effigie hoīs ſedētis ſignificabat̃ de⁹ huma nād⁹ in pſona filij.et h̄ eſt qđ dr Jo.xij.vbi allegat̃ in ſcriptu ra q̄ ponit̃.j.in h̄ ca. Excoeca corꝑ ppl̄i hui⁹ ⁊c.et ſubdit euāgeli ſta.h̄ dixit eſaias q̄ñ vidit gloriam ei⁹:et locutus eſt de eo.

et ecce tenebre tribulatōis: et ^n lux obtenebrata eſt in caligine eius.
i In ^a anno quo Ca.vi. mortuus eſt rex Ozias vi di ^b dñm ſedentē ^c ſup ^d ſoliū excel ſum et eleuatū: et ^e plena erat do mus a ^f maieſtate ei⁹:et ^g ea que ſub ipſo erant replebāt tēplu3. Sera phin ^h ſtabāt ſup ^i illud ſex ^k ale vni et ſex ale alteri. Duab ^l velabāt fa ciē ei⁹. Et ^m duab⁹ uelabāt pedes ei⁹ et ^n duab⁹ volabant ^o:et ^p clama bāt alter ad alterū:et dicebāt. Sā

d Sup ſoliū ex celſu3.h̄ eſt.ſ.ex poſitū.
e Et plena erat dom⁹.i.templu3 a ſalamone edifi catū.ibi eñ fiebat illa viſio.
f A maieſtate ei⁹ q2 ab illa effigie videbatur fulgor mirabilis ꝓcede re. Sciēdū ꝙ iſtā Et plena erat do m⁹ ei⁹ a maieſta te.nō ē in hebreo nec in libris corre ctis. g Et ea q̄ ſub ipo erāt replebant tēplū. In hebr̄.ha bet̃. Et ore ei⁹ replebat̃ templū:et accipit̃ h̄ ore p finibus ve ſtimentoꝝ ſeu veſtimēti ſui. Illa eñ effigies apparebat q̄ſi idu ta ad honeſtatē:et finis veſtimēti deſcēdebat vſq3 ad tēpli pa uimentū:ſicut cōiter fit de oris veſtimentorū hominū ſedētium
h Seraphin.h̄ ɔ̄ñr deſcribit̃ apparitio angelica:cū dicitur.
h Seraphin ſtabāt.ſic eñ apparebāt tanq3 parati ad miniſtran dū deo et exequēdū ei⁹ imperiū. Sciēdū tñ ꝙ nō erāt de ſupe riori ordie q̄ dr ordo ſeraphin:ſ3 erāt de angelis q̄ mittunt̃ in mi niſteriū ad exteriora:noiant̃ tñ ſeraphin ab effectu ꝓpt̃ purga tionē labioꝝ eſaie p incendiū:ſicut dictū eſt de alio āgelo ꝙ no minabat̃ dñs:eo ꝙ loq̄bat̃ in pſona ei⁹. i Sup illud.i.ſu per tēplū vt dicūt expoſitores nr̄i.tñ in hebr̄.habet̃. Deſup ei. id eſt dño:q2 ſtabāt ſup tēplū parati ei obſeq̄:iō ſic apparebāt ꝙ vn⁹ erat ad dexterā dei ali⁹ ad ſiniſtrā. k Sex ale vni ⁊c.p alā ɔtemplatio deſignat̃.vt dicit Gre.ſup Ezech.igit̃ per duas alas ſupi⁹ erectas intelligit̃ ɔtēplatio diuinoꝝ q̄ ſunt ſu pra naturā angelicā. Per duas ꝓtēſas infer⁹ ad coopiendu3 corp⁹ et pedes coꝝ ſeraphin cognitio coꝝ q̄ ſunt inferiora āge lis deſignat̃.p duas medias ad volādū extēſas cognitio ange lice nature:iō ſubdit̃. l Duab⁹ velabāt fa.⁊c. In hebr̄.fa ciē ſuā.ſ.ipſoꝝ ſeraphin ſm hebreos nō ꝙ eſſent extēſe añ faci es corū:ſ3 ſup capita q̄ſi trāſuerſaliter:et ſic velabāt caput ſupe ri⁹:et p ɔ̄ñs faciē:q̄ eſt ps capitis m Et duab⁹ velabāt ⁊c. In hebr̄.hr̄. Pedes ſuos.i.ipſorū ſeraphin:q2 trāſuerſalit̃ per ſus inferiora ꝓtēdebant̃:et ſic corpora ſeraphin et pedes vela bant.et hoc ad quandā decētiā et honeſtatē.apparebat eni3 in figura humana q̄ honeſtior apparet operta q̄ nuda.
n Et duab⁹.ſ.alis medijs. o Uolabāt.ad deſignandum ꝙ angeli ſemp ſunt parati ad diuina aſcēdere et ad īferiora de ſcēdere ſm dñi volūtatē:iō volat⁹ in medio loco diſponit̃ q̄ſi ad vtriq3 parat⁹. Et ad meli⁹ capiēdū poſui h̄ figurā ſm inten tionē hebreoꝝ. p Et clamabāt ⁊c.i.ſimul et cōcorditer:vl̄ q2 vn⁹ p̄ dicebat:et poſtea idē ali⁹ repetebat:ſicut duo chori in ec cleſia aliq̄ñ idē dicūt alternatim. q Sanct⁹ ſctūs ſanctus Scđm hebr̄.dicit̃ ter ſanct⁹:ad maiorē diuine ſanctitatis expſ ſionē:ſicut Hiere.xxij.dr. Terra terra terra:audi verbu3 dñi ad excitandū maiorē attentionē. Scđm vo catholicos h̄ dicit̃ ter ſanct⁹ ad deſignandū in deo pſonaꝝ trinitatē.et ſubditur.
r Dñs de⁹ exercituū.ad deſignandū eſſentie vnitatem.
s Plena eſt oīs terra glia ei⁹:q2 in oībus creaturis relucet vir tus et bōitas ipſi⁹. t Et cōmota ſunt ⁊c.q2 hec viſio facta eſt die pſecutōis Ozie:vt dictum eſt.ſ.et tūc fuit mot⁹ terribi lis.ſm ꝙ hr̄ zacharie.xiiij. Et fugiet̃ ſic fugiſtis a facie terremo tus in die Ozie regis iuda:q̄ terremot⁹ fact⁹ fuit ad oñdendū indignationē dñi ɔtra pſumptōꝫ Ozie. Ex illo aūt terremotu

moti fuerūt parietes tēpli: et per ꝯñs ſuplīminaria et cardines oſtioꝝ. u A voce clamātis: q2 talia fiūt in inferioribꝰ per angelos. x Et domꝰ ⁊c. Ad deſignandū incēdiū futurum domꝰ dn̄i p chaldeos: vt habet .iiij. Regū vlti. y Et dixi. Hic ꝯñr deſcribit eſaie legatio: et p̄mo deſcribit diſpoſitio debita

nō intelligendū et nō obediēdū: ſꝫ p̄dixit h futurū p̄nunciādo .ſ. ppli obſtinatōs in malo: iō ſubdit. q Exceca cor ppli huiꝰ ⁊c. i. denūcia ad excecandū p errorē in intellectu. r Et aures eiꝰ aggraua. i. aggrauādas denūcia in affectu p obſtinationē: circa qd̄ talis excecatio et obduratio nō eſt a deo directe: ſꝫ ex liberi arbitrij defectibilitate

Secūdo legatio ſibi iniuncta: ibi. Et audiui. Diſpoſitio āt iſta facta ē p̄mo p eſaie contritionē de eo q̄ peccauerat per omiſſionē: iō dic. 5 Ue mihi q2 tacui. a reprehēſione vel reprēſiōe ozie regis de ſua preſūptiōe. erat enim Eſaias de genere regio: vt dictū eſt .ſ. i. ca. et ppt hoc magis poterat ad regē accedere: et defectus ſuos ſibi oñdere: q̄ alius de ppl'o: ideo peccauit hoc omittēdo: iō ſubdit.

a Quia vir ⁊c. ſic eñ polluunt labia loquendo qd̄ nō decet ita etiā tacēdo qd̄ dicī dꝫ.

etꝰ ſanctꝰ ſctūs dn̄s deꝰ exercituū plena[s] eſt oīs terra gloria eiꝰ. Et[t] cōmota ſūt ſuplīminaria cardinū a[u] voce clamātis: et[x] domus repleta eſt fumo: et[y] dixi. Ue[z] mihi q2 tacui: q2[a] vir pollutus labiis ego ſum: et[b] in medio ppl'i polluta labia hn̄tis ego habito: ⁊[c] regē dn̄m exercituū vidi oculis[d] meis. Et[e] volauit ad me vnus de ſeraphin: et[f] in manu eiꝰ calculꝰ: quē[g] forcipe tulerat de altari: et[h] tetigit os meum et dixit. Ecce tetigi hec labia tua: et auferet iniquitas tua: ⁊ peccatū tuum mundabit. Et[i] audiui vocem dn̄i dicentis[k] Quem mittā: et qs ibit nobis? Et[l] dixi. Ecce ego: mitte[m] me: Et[n] dixit.

Uade[o] et dices ppl'o huic. Audite audiētes et[p] nolite itelligere: et videte viſionē ⁊ nolite cognoſcere. Exceca[q] cor ppli huiꝰ: ⁊[r] aures eiꝰ aggraua et oculos eiꝰ claude: ne forte videat oculis ſuis ⁊ auribꝰ ſuis audiat ⁊ corde ſuo intelligat: et ꝯuertat et ſanē eū. et[s] dixi Uſqzquo dn̄e: et[t] dixit. Donec deſolent ciuitates abſqz hitatore: et domꝰ ſine hoīe. Et terra relinquetur deſerta: ⁊ longe faciet dn̄s homines. Et[u] multiplicabit q̄ derelicta fuerat i medio terre: ⁊[x] adhuc in ea decimatio. Et[y] ꝯuertet: et[a] erit in oſtēſionē ſicut terebinthꝰ: ⁊ ſicut quercꝰ q̄ expādit ramos ſuos Semē[b] ſanctū erit id quod ſtete-

hō eñ auertens ſe a deo meret vt iuſte deꝰ retrahat grām ſuā ab eo cuius effectꝰ eſt illuminare intellectū: et mollificare affectū: et iō ipſa ſubtracta hō excecat et obdurat ex ſua malicia. h ad l'ram fuit impletū qn̄ ad p̄dicationē xp̄i iudei p magna pte fuerūt obdurati ſm qd̄ dicit expſſe Jo. xij. ppterea nō poterāt credere: q2 dixit eſaias. excecauit oculos eorū: et idurauit cor eorū ⁊c. et ſeqtur. Hoc dixit eſaias qn̄ vidit gloriam eiꝰ .ſ. xp̄i. et locutꝰ eſt de eo. Cognouit eñ tūc trinitatē p̄ſonarū et filium incarnādū vt p̄dictū eſt et ſic tūc vidit gl'iā xp̄i. id eſt eiꝰ diuinitatē.

s Et dixi. vſqzquo domine .ſ. durabit hec excecatio et obduratio. et dixit.

b Et in medio ppl'i ⁊c. nō ſolū p omiſſionē ſꝫ etiā p cōmiſſionē: q2 multi de ppl'o illo erāt blaſphemi: vt dictū eſt .ſ. c Et regē ⁊c. i. angeloꝝ. d Uidi ocul' meis. q. d. et q̄ ſum peccator: ita viſio nō eſt mihi ad p̄fectū ſꝫ ad interitū: et ſic etiā dixerat Manue ad vxorē ſuā. Judicū. xiij. Morte moriemur: q2 vidimꝰ dominū. Secūdo facta eſt Eſaie diſpoſitio p angelū purgātē eiꝰ peccata: h tn̄ fuit ſolū inſtrumētalit: q2 ſolꝰ dei eſt purgare peccata principalr. Dicit igitur.

e Et volauit ⁊c. p iſtū volatū intelligit velocitas angelica ad exequēdū dn̄i mādatū ſeu bn̄placitū. f Et in manu eiꝰ calculꝰ. i. carbo ignitꝰ. Calculꝰ eñ plura ſignificat. Uno eñ mō ſignat lapidē paruū: alio mō nūerationē: q2 antiqtꝰ ſolebāt homines cū lapillis nūerare. ſignat etiā carbonē ardētē: et etiā q̄dam alia. Un̄ verſus. Calculꝰ eſt ratio: nūerꝰ: ſnīa carbo. Calculus eſt pōdꝰ: minimꝰ lapis enſis acutꝰ. Per calculū aūt iſtū ſignificabat p̄phie donū tūc eſaie datū. g Quē forcipe ⁊c. ſ. holocauſtoꝝ: vbi erat ignis ꝯtinuꝰ: vt habet Leuit. vi. Sciēdū tn̄ q̄ nō accipit h altare ſeu carbo materialr: q2 iſta fiebant viſiōe imaginaria. ſic dictū eſt: q̄ videbat angelꝰ accipere carbonē de altari holocauſtoꝝ. h Et tetigit os meū. ad deſignādū purgatōs peti ſui p taciturnitatē p̄dictā: iō ſubdit. Et auferet iniqtas tua ⁊c. i Et audiui. h ꝯñr deſcribit legatio iniūcta eſaie a dn̄o q̄tū ad illud qd̄ ptinet ad afflictionē maloꝝ. ſecūdo q̄tū ad ꝯſolationē boꝝ. ibi. Et multiplicabit. Primū deſcribit cū dr̄. i Et audiui vocē dn̄i: apparētis in effigie p̄dicta. k Dicētis quē mittā ⁊c. h nō q̄rit ex ignorātia: ſed ad ꝯueniētiꝰ iniūgendū negociū eſaie ſe offerēti ad obediendū ſic Gen. iij. dixit dn̄s. Adā vbi es: vt ex eiꝰ ꝯfeſſiōe ꝯueniētiꝰ argueret eū de trāſgreſſiōe. l Et dixi ⁊c. paratꝰ ad obediēdū

m Mitte me. nec ſe offerēdo peccauit: q2 añ diſpoſitū ſe vidit p purgatōs p̄dictā n Et dixit vade. ad arguēdū petā regū iude. Et h dicūt hebrei et rōnabilr vt videt: q̄ illud qd̄ dr̄ i h capitulo p̄ceſſit tp̄e ea q̄ ſcripta ſunt .ſ. a p̄ncipio huiꝰ libri: in quibus eſaias arguit multiplicat petā eiꝰ ppl'i. Ad q̄ arguēda miſſus fuit a deo ſic alij p̄phe. Et i h ca. põit p̄ma eiꝰ miſſio: vt dr̄. nec obſtat qd̄ vltimo ſcribit: q2 frequent i ſacra ſcriptura ſcribūtur poſteriꝰ pus facta: ⁊ ecōuerſo: vt frequent dictū eſt .ſ. in alijs libris canonicis. o Et dices ppl'o ⁊c. auribus corporis.

p Et nolite intelligere. i. nolentes, nō eñ incitauit eos p̄pha ad

t Donec deſolet ⁊c. qd̄ impletū fuit tp̄e tyti q̄ deſtruxit ciuitatē: ⁊ terrā iudeorū: et duxit pplm captiuū: et diſpſit p orbē vt nō hitarēt amplius in iudea: iō ſubdit. Et lōge faciet dn̄s hoīes. u Et multiplicabit ⁊c. Hic ꝯñr p̄pha denūciat ꝯſolationē credētiū: qd̄ frequēter fit in h p̄pha et in alijs .ſ. denūciatio ꝯſolatōis bonoꝝ iuxta denūciatiōnē deſolatōis maloꝝ: vt oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcāt. et h eſt qd̄ dr̄. v Et multiplicabit ⁊c. q2 añ aduētū exercitꝰ romanoꝝ ꝯ iudeā xp̄iani q̄ erāt ibi p admonitionē angeli trāſierūt in regnū agrippe: q̄ erat ꝯfederatꝰ romanis: et ſic fuerūt derelicti aliqui ptim captiuatis et ptim trucidatis: q̄ poſtea multiplicati ſunt p orbē vniuerſū. vt patꝫ ad ſenſū. x Et adhuc decimatio in ea. q2 decime dant a fidelibꝰ ecclie. y Et ꝯuertet ab abiectiōe et paucitate et pſecutiōe quā paſſa eſt ecclia. Prio a p̄ncipibꝰ iudeoꝝ. vt pꝫ act. viij. et in pluribꝰ locis alijs eiuſdē libri. et poſtea ab iperatoribꝰ romanis et eoꝝ p̄fectis. vt in ſanctoꝝ legēdis ⁊ in chronicis habet. a Et erit in oſtēſionē ſic terebinthus ⁊c. qd̄ impletū videmꝰ maxie a tp̄e cōſtātini in q̄ incepit ecclia notabilr et mirabilr exaltari et dilatari. b Semē ſanctū ⁊c. q2 fideles nō multiplicant p generationē carnalē: ſꝫ p grām ſanctificātē in baptiſmo. verūtñ q2 excecatōis et obduratōis iudeoꝝ tp̄e p̄dicatōis xp̄i et aplo'ꝝ eiꝰ figura fuit obduratio p̄deceſſorū ſuoꝝ tp̄e p̄dicatōis Hieremie ⁊ alioꝝ p̄phaꝝ q̄ fuerūt iuenti tp̄e deſtructiōnis facte p nabuchodonoſor regē babylonis. iō l'ra iſta põt expōi p illo tp̄e: licet p̄ncipalis intētio p̄phe ferat ad obſtinatōs iudeoꝝ tp̄e p̄dicatōis xp̄i et aplo'ꝝ. et ſm iſtā ſniaꝫ dr̄. Et dixi vſqzquo dn̄e .ſ. durabit iſta excecatio ⁊ obduratio. Et dixit. donec deſolate ſint ciuitates abſqz hitatore. qd̄ adipletū fuit tp̄e ſedechie qn̄ rex babylonis deſtruxit ciuitates regni iude et pplm duxit captiuū in babylonē: iō ſubdit. Et lōge faciet dn̄s hoīes et multiplicabit. Hic ꝯñr p̄pha denūciat ꝯſolationē bonoꝝ. et iſtud fit frequēt in h libro et in alijs libris p̄phalibꝰ iuxta deſolationē boꝝ. vt oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcāt. et h eſt qd̄ dr̄. Et multiplicabit que derelicta fuerat. i. terra iuda q̄ derelicta fuerat a ſuis habitatoribꝰ in captiuitatē ductis multiplicabit adhuc i hominibꝰ aialibꝰ ⁊ alijs bonis. qd̄ impletū fuit poſt captiuitatē reditum ſub zorobabel et neemia ⁊ machabeis. In medio terre. h dr̄ q2 iudea eſt in q̄rto climate terre habitabilis. Et adhuc i ea decimatio. i. adhuc dabunt ibi decime bonoꝝ ſacerdotibꝰ et leuitis deo miniſtrātibꝰ. ſic hr Neemie. x. Et ꝯuertet. a captiuitate in p̄ſperitatē. Et erit in oſtēſionē ſic terebinthus ⁊c. q2 p̄ſperitas eoꝝ poſt tātā captiuitatē fuit magis admirabilis. et h tp̄e machabeoꝝ qn̄ recupauerūt ciuitatē et tēplus cō

tra anthiochū regē tūc valde potētē. Semē ſanctū erit id qḋ ſteterit in ea. q: poſt reditū captiuitatis babilonice non legiť iudeoꝝ pplus ad ydolatriā declinaſſe. niſi aliq̄ pauci ex violētia regis antiochi. vt hꝫ .i. Machab. et .ij. et tūc etiā aliq̄ lꝫ pauci cōparatiue reſpectu tot⁹ ppli ac ceperūt aliq̄s ɔditōes gētiliū: faciēdo ſibi ꝑpucia. paleſtrā: et ephebi/ an. vt hꝫ .i. machab. i. nō tñ ḋr ibi ꝙ declinauerīt ad ydolatriā.

Jn .c. vi. vbi dicit̄ i poſtil. Poſſet eñ aliq̄s dicere ꝙ verbū ei⁹ nō eſt ſet autenticū.

Additio .i.

Saias i ꝑncipio ſue ꝓphie dixit. Audite celi ⁊ auribꝰ per cipe terra: qm̄ dñs locu/ tus eſt et iō null⁹ poſſet dicere ei ꝙ ṽba illa dixiſſet ſpū ſuo et nō ſpū dei. niſi talis ɔtradiceret ſue ꝓphie quā q̄ negaret ſilr poſſet negare p̄ſētē viſionē: et iō nō oportet dicere ꝙ hec viſio poniť ad ɔfirmationē ꝑdictoꝝ: ſꝫ eſt viſio ꝑ ſe reuelata ꝓphe. Jn eodē ca. vbi ḋr in po ſtilla. Sic Hiere. xvij. ḋr: terra: terra: terra. Additio .ij.

Uod legiť in hieremia. terra terra terra audi ṽbū dñi: nō oportet vt intelligat̄ ad excitandā maiorē attētionē ſicut iudei dicūt: ſed ad denotandū terre cui loq̄bať expꝛeſſam diſtinctiōes. Erat eñ terra cui loq̄bať tripartita: cui⁹ vna ps dicebať terra iudee: alia galilee: alia vero trāſiordanē vt pꝫ in libro q̄ ḋr cāchedrin. vñ ad denotādū talē diuiſio nē ter noiat terrā. et iō in h̄ loco cū ſeraphin ter ſanct⁹ clamabāt: ad lit terā plane intelligēdū eſt ad deſignandū trinā diſtinctionē in diuinis ꝑſonis: ꝓut fides catholica tradit: vñ et q̄libet iſtoꝝ triū noim̄ i ɔcre to ſignificat ſanctitatē: v' denoteť ꝑlalitas ſuppoſitoꝝ q̄ ɔcretiue ſtel ligunť. Uerbū aūt ſubſtātiuū ibi ſubintellectū in ſingulari poiť: vt eſ/ ſentie vnitas intelligat̄. Et notandū ꝙ q̄dā expoſitores hebꝛeoꝝ at/ tēdentes ꝙ in vnitate diuia q̄ ſūma eſt periculū eſſet iterare noia que oino ſilia eſſent. et q̄ neceſſe eſſet vt intelligereť aliq̄ pluralitas: iō aliť interꝑtati ſunt h̄ dicta. ſ. vt ſanct⁹ q̄ in ꝑ loco ḋr. et etiā ſanct⁹ q̄ in ſecū do loco dicit̄ intelligunť in vocatiuo caſu: ſic ꝙ vterq̧ ſeraphin clama bat ad alterū dicēs. O ſancte ſctūs dñs de⁹ exercituū ⁊c. et h̄ audent dicere eo ꝙ in lingua hebꝛaica in his noib⁹ nō eſt differētia caſualis. ſꝫ h̄ nō valet aſpiciēti ꝓprietatē harū diſtinctionū ꝓut h̄ ponunť. vñ trāſlatio chaldaica iſta tria noia de deo intelligit. et ideo he due expo ſitiōes q̄s poſtillator poīt nō debēt intelligi q̄ſi indifferenť cōſonēt lit tere: ſꝫ prima expoſitio nō eſt vere litteral' ſꝫ quaſi a veritate lr̄e fugiti/ ua. Scḋa aūt catholica et ꝓprie lr̄alis. vñ mgr̄ in .i. diſ. ij. Jnter alia te ſtimonia trinitat̄ q̄ in ve. te. inueniunť hāc auctoritatē tanq̄ a lr̄ali ſen ſu ſumptā allegat. Jn eodē ca. vbi ḋr i poſtilla. Et dixit. vade ad arguendū peccata regni iude. Additio .iij.

Jcet eſaias in ꝑcedētib⁹ argueret multiplr̄ ppl'm de peccatis eo rū: nunq̄ tñ eoꝝ obſtinatōꝫ ꝓnūciauit: q̄ obſtinatio in hac viſio/ ne fuit ꝑ ſibi reuelata cū ḋr. Audite et nolite intelligere ⁊c. excecа cor ppli hui⁹. Uñ nō eſt neceſſe dicēdū ꝙ hec viſio ꝑcedat alias ꝓphias ꝑdictas: ſic hebꝛei min⁹ rōnabiliť dicūt. Nā in ꝑcedētib⁹ arguebat pec cata et ſcelera ppli de mādato dei: vt dictū eſt. Jn hac aūt viſione ſibi iniunctū eſt vt excecationē et induratōꝫ eoꝝ futuraꝫ tpe aduent⁹ xp̄i eis ꝓnūciaret. Jn eo. ca. vi. vbi ḋr in poſtil. Et adhuc decimatio in ea. q: decime danť a fidelib⁹ eccleſie. Additio .iiij.

Hi nos habem⁹. Et adhuc decimatio in ea. in hebꝛ. hꝫ quedaꝫ dictio q̄ lꝫ deriueť a decē tñ nō ſignificat decimatōꝫ: ſꝫ ſignificat denā. i. nūerū denariū in genere feminino: et eſt ſenſus ſm hebꝛeos: ꝙ a tpe hui⁹ viſiōis adhuc remanebāt decē reges in iuda vſq̧ ad tranſ/ migratōꝫ babilōis īcluſiue q̄ q̄dē reges apḋ eos ſt ioathā: achā: eze chias: manaſſes: āmon: oſias: ioaꝫ: ioachim: iechonias: ſedechias. pōt etiā aliť intelligi iſte nūerus denari⁹ vt referat̄ ad illud qḋ legitur Geñ. xviij. vbi de⁹ cōceſſit abrae ꝙ ſi inuenireť in ſodomis .x. iuſti: parceret toti ciuitati ꝓ eis. vñ in h̄ loco dñs dicebat eſaie ꝙ lꝫ ppl's eſ ſet ita mal⁹ ſicut ppl's ſodomoꝝ: ꝓut ſ̄. dixerat .i. c. Audite verbū do/ mini ꝑncipes ſodomoꝝ tñ adhuc remanebat in ea. ſ. in iudea et hier'lm dena: videlꝫ iuſtoꝝ qua volebat eos ſuſtinere et tolerare donec cōuer terentur. Capitulū .vij.

rit in ea. Ca. vii.

e Et[a] factū eſt in dieb⁹ achā filii ioathan[b] filii ozie regis iuda: aſcēdit[c] raſin rex ſyrie: et fa cee fili⁹ romelie rex iſrł in hierlm ad ꝑliandum ɔtra eā: et nō potue rūt debellare eā. Et[d] nūciauerunt domui dauid dicētes[e]. Requieuit[f] ſyria ſup[g] ephraim et[h] cōmotum eſt cor ei⁹ et[i] cor ppli ei⁹: ſicut[k] mo uenť ligna ſiluaꝝ a facie uēti. Et[l] dixit dñs ad eſaiaꝫ. Egredere[m] in

Et factū eſt. Poſtq̄ eſaias denūciauit regni iude punitionē: Hic denūciat eius liberatōes a ꝑſecutōe duoꝝ regū: vt tanq̄ bon⁹ ſamaritan⁹ poſt vinū mortificatiuū infundat oleū leniti/

uum. Sciēdū tñ ꝙ ꝑncipalis intētio ꝓphe eſt denūciare xp̄i ad uentū q̄ interpōit̄. Uñ dicit Ra. ſa. ſup. ix. ca. zacha. ꝙ vniuerſi ꝓphe nō ſunt locuti niſi ſup ānos redēptōis et ad dies meſſie. qḋ eſt intelligendū de ꝑncipali intētō. et iō ps iſta in tres diui/ diť: q: ꝑ ꝑ ſignū dicte liberatōis denūciat̄ xp̄i incarnatio: ſecū/ do ei⁹ reſurrectio ſequēti ca. tertio ei⁹ aſcēſio. ca. ix. ſciendū tñ ꝙ hec diuiſio nō eſt ꝑci/ ſa: q: in ſecūda et tertia pte fit men tio de ɔtentis. in ꝑma q̄tuꝫ ad ali ud: q: ꝓphe fre/ quenť replicant idē: alio tñ modo q: mō exhortatiuo loquunť. Pñs aūt capl'm in tres ptes diui/ diť: q: ꝑ poniť regni iude imminēs ꝑiculū. ſcḋo ꝓmittiť libera/ tōis bñficiū. ibi. Et dixit dñs. Tertio dať hui⁹ liberatōis ſignū ibi. Et adiecit. Circa ꝑmū ꝑmittiť tps: cū ḋr. a Et factum eſt. q: q̄rto āno regni ſui factū eſt qḋ ſeq̄tur. b Filij ioathā filij ozie: ſm ꝙ dic Ra. ſa. Hic exprimiť pater et au⁹ ipi⁹ achā ad oñdendū ꝙ bñficiū diuinū factū ipi achā: ꝓut in h̄ ca. deſcribi tur nō fuit factū ꝓpť bonitatē ipſi⁹ achā cū eſſet ydolatra peſſi mus. vt hꝫ .iiij. Reg. xvi. et ꝑ ɔñs indign⁹ diuino bñficio: ſꝫ fa/ ctū eſt ꝓpter meritū pr̄is ſui ioathan q̄ fuit bon⁹. vt hꝫ .iiij. Re. xv. et ozie aui ſui q̄ dict⁹ eſt etiā azarias q̄ fuit etiā bon⁹ et iuſt⁹ vt hꝫ .iiij. Reg. xv. Uerū tñ poſtea āno .xxij. regni ſui ſupbiuit: et iō offiñ ſacerdotale ſibi vſurpare voluit: ꝓpť qḋ a deo lepra ꝑcuſ ſus fuit: quā patienť portauit hitans in domo ſeq̄ſtrata: et ſic peccatū ei⁹ purgatū fuit ꝑ pniam et penā illatā. c Aſcēdit raſin rex ſyrie et facee fili⁹ romelie ⁊c. Jſti duo reges nō venerūt tūc ſimul ɔtra regē achā ſꝫ q̄libet ꝑ ſe: et ſucceſſiue. et lꝫ nō expu gnauerint hieruſalē ciuitatē regiā: tñ de regno achā duxerūt ma gnā ꝑdam: q: nō poterat eis reſiſtere in cāpo. ſm ꝙ dicit̄ .ij. pa ralyp. xxviij. Tradiditq̧ eū dñs de⁹ in manu regis ſyrie: q̄ per cuſſit eū: magnāq̧ ꝑdam cepit de ei⁹ iperio. Et ſubdiť ibidem Manib⁹ quoq̧ regis iſrł tradit⁹ eſt et percuſſus eſt plaga gran di. d Et nūciauerūt. ſ. achā q̄ deſcēderat de domo dauid ⁊ pplo ei⁹. e Dicētes. q: exercit⁹ duoꝝ regū nō pōt ſic cōgre gari: q̄n currat rumor et potiſſime ad illos ɔ quos intēdūt bel/ lare: et q̄s fuerit ille rumor ſubdiť. f Requieuit ſyria. i. rex ſy/ rie. g Sup ephraim. i. ſup regnū iſrł ſiue .x. tribuū. q: hiero boam ꝑm⁹ rex fuit de tribu ephraim. vt hꝫ .iij. Regū. xi. et alij p⁹ eū côiter. ꝑ hoc aūt qḋ ſubdit. Requieuit ſyria ⁊c. intelligiť cōfe/ deratio duoꝝ regū ad veniēdū ſimul ɔ regnū iuda. et h̄ eñ ꝙ q̄ libet eoꝝ ꝑ ſe victoriā habuerat ɔ achā cogitauerūt ꝙ ambo ſi mul poſſent deſtruere regnū et transferre ad aliū. vt habeť .j. h Et cōmotū eſt cor ei⁹. ſ. regis achā i Et cor ppli ei⁹. pre nimio timore k Sicut mouenť ligna ⁊c. eo eñ ꝙ fuerāt de bellati a q̄libet rege ꝑ ſe: vt dictū eſt in cāpo fuerūt valde territi credētes ꝙ nō poſſent reſiſtere ambob⁹ ſil' etiā in ciuitatib⁹ mu nitis et fortalicijs. l Et dixit dñs. Hic ɔñr ꝓmittiť libera/ tōis bñficiū cū ḋr. Et dixit dñs ad eſayam. ꝓ cōſulatōne regis et ppli: lꝫ nō meruiſſet: vt ꝑdictū eſt. m Egredere in occur/ ſum ⁊c. Dicūt aliq̄ expoſitores nr̄i ꝙ rabſaces erat fili⁹ eſaie q̄ nō fuit honorat⁹ a rege iuda ſm decētiā ſui ſtat⁹ cū eſſet de ge/ nere regꝫ: ſicut et pater ſu⁹ vt. ſ̄. dictū eſt: ꝓpter qḋ indignat⁹ trāſtulit ſe ad regē aſſyrioꝝ: qui poſuit eū inter ꝑncipes ſui exer citus ſm ꝙ hꝫ .iiij. Reg. xviij. et ideo ſubdiť h̄. Tu et q̄ derelict⁹ eſt iaſub a fratre ſuo ad aliengenas trāſeūte. Et dicūt iſti ex poſitores h̄ dictū rabſacis haberi ab hebꝛeis: ſꝫ vbi habeatur neſcio. vñ et Ra. ſa. aliť expōit ſm interꝑtationē hui⁹ nois iaſub q̄ interꝑtat̄ reuerſus. et ſic dixit dñs. Tu et q̄ derelict⁹ eſt iaſub fili⁹ tu⁹. q. d. dñs. pauci de pplo iude q̄ reuerteť ad me ꝑ peni tentiā ad dictū tuū erūt tibi ſicut fili⁹ tu⁹ iaſub. Jn ſcriptura eñ ſacra ille q̄ ꝑ doctrinā ſuā aliquos ɔuertit ad deū: diciť pat eo/ rū et ipſi ei⁹ filij. ſm hūc modū dicit apl's .i. Coꝛ. iiij. Jn xp̄o eñ ieſu ꝑ euāgeliū ego vos genui. n Ad extremū aq̄duct⁹ ⁊c. Erāt eñ ibi due piſcine vbi colligebanť aque: et vna erat ſupe/ rior: altera ita ꝙ de ipa fluebat aqua in aliā ſicut frequēter fit

iſtãgnis. o In via agri fullonis.i.p quã itur ad agrũ illũ vbi fullones pãnos ab eis lotos in piſcina extẽdebãt ad deſic cãdũ. p Et dices ad eũ ex pte mea. q Uide vt ſileas. id eſt ſis in bona pace et qete.ido ſubdit. Noli timere ⁊c̃. ſeqt.
r A duab⁹ cau.i.exercitib⁹ reges ſeqntib⁹. s Ticionũ fu migantiũ ⁊c̃.ticiones fumigant qñ extinguit flãma et q: gl'ia regis ſyrie ⁊ regis iſrael erat extinguẽda: ſic denũciat pro-pheta in h ca. ido cõpat eos ticionibus fumigãtib⁹
t In ira furoris ⁊c̃.i.regni eius.
v Et filij romelie.i.regis ⁊ regni iſrl'.ſupple in ira iſtoꝝ ↄtra te. Noli timere: eo ꝙ cõſiliũ inierit ↄ te ſyria in malum ⁊ ephraim.i.regnuꝫ iſrl'.
x Et fili⁹ romelie.i.rex eius.
y Dicẽtes.aſcẽdam⁹ ad iudã.ſil' ⁊ cõcorditer: ⁊ dicit. z Aſcẽdamus.eo ꝙ regnũ iuda eſt in eminẽtiori loco q̃ regna ſyrie ⁊ iſrl'. a Et ſuſcitem⁹ eũ.a ſua quiete ipm impugnãdo. b Et auellam⁹ eũ ad nos.i.auferam⁹ et dñiõi noſtre ſubijciam⁹. c Et ponam⁹ ⁊c̃.i.romelie q̃ vocat hic tabeel vt dicit ra.ſa. d Hec dicit dñs de⁹.cui⁹ verbũ nõ põt eſſe falſum. e Nõ ſtabit.i. ↄſiliũ eoꝝ nõ habebit effectũ. f Et nõ erit iſtud.ſ.ꝙ trãſferat ad eos regnũ tuũ. g Sed caput ⁊c̃.et nõ hierl'm.
h Et caput damaſci raſin.q.d.non erit caput ſeu dñs hierl'm. vñ ſubdit. i Et adhuc.lxv.ãni ⁊c̃.i.regnũ decẽ tribuũ.
k Eſſe populus ⁊c̃.i.ſamaria deſinit eſſe metropolis in regno ephraim. l Et caput ſamarie ⁊c̃.i.fili⁹ romelie deſinet eſſe caput in regno ephraim: q: in fi.lxv.ãnoꝝ oſee rex iſrl' ſatis cito fuit capt⁹ et in captiuitatẽ duct⁹ cũ pplo ſuo p ſalmanaſar regẽ aſſirioꝝ. vt hr̃.iiij.Reg.xviij. Scd'm hoc ꝙ iſti.lxv. anni non ſunt nũerandi ab illo ãno q̃ eſaias loq̃bat iſta: q: a pncipio regni achaz cui loq̃bat fluxerũt tantũ.xxij.ãni. Achaz eñ regnauit.xvi.ãnis tñ: vt habet.iiij.Reg.xvi. cui ſucceſſit ezechias in cui⁹ anno.viij.capt⁹ fuit oſee.vt hr̃.iiij.Reg.xviij. Et ido dicit Ra.ſa.ꝙ nũerandi ſunt a tpe q̃ amos cepit ꝓphetare.q̃ ꝓphetizauit ↄtra regnũ ſyrie:et ↄtra regnũ iſrl': ⁊ cepit ꝓphetare per duos ãnos añ terremotũ: qñ ozias voluit thuriſicare: vt dictuꝫ eſt ſ.et ſic ꝓphetizauit duob⁹ ãnis anteq̃ ozias pcuteret lepra. Uixit aũt leproſus.xxv.ãnis cui ſucceſſit Jonathan fili⁹ ei⁹ in regno.xvi.ãnis: et poſt ipſuꝫ achaz.xvi.et ezechias ſex ãnis añ captionẽ ſamarie: q̃ ſimul iuncti faciũt.lxv.ãnos. Alij vero dicũt iſti ãni ſunt numerãdi a tpe q̃ ozias fuit lepra pcuſſus eo ꝙ extũc reges iſrl' et ſyrie acceperũt frontẽ infeſtãdi regnũ iude: eo ꝙ rex eſſet pcuſſus lepra: ſꝫ dicũt eũ vixiſſe leproſum.xxvij.ãnis et ſic in idẽ redit q̃tũ ad nũerũ annoꝝ: et añ fili⁹ romelie fuerat occiſus ab oſee: et ſic deſierat eſſe caput ſamarie. m Si nõ credideritis ⁊c̃.ſ. in veritate. h dixit Eſaias: q: ſciebat Achaz ydolatrã peſſimũ: verbis ſuis nõ crediturũ: qd' patet in hoc q̃a de diuino auxilio diffiſus refugit ad auxiliũ regis aſſyrioꝝ. vt habet.iiij.Reg.xvi. n Et adiecit. Hic dicte liberatõis põit ſignũ.et diuidit in duas ptes: q: p̃ ponit ſignũ liberatõnis ab hoſtib⁹ tpe achaz. Secũdo tpe filij ſui ezechie.ibi. Adducet dominus. Prima in duas: q: p̃ ꝓmittit ſignũ. Secũdo dat.ibi. Ecce virgo. Circa pmũ dr̃. n Et adiecit ⁊c̃.p eſaiam.
o Dicẽs.pete tibi ſig.liberatõis tue et ppl'i tui: vt p̃dixi.
p A dño deo tuo.⁊ nõ ab ydolis que tu colis. q In profundũ inferni.ſm ra.ſa.hic accipit infern⁹ ꝓ foſſa ſiue ſepulcro id eſt pete tibi ſignũ p reſuſcitationẽ alicuius mortui.

occurſum achaz: tu ⁊ q derelict⁹ eſt in iaſub fili⁹ tu⁹: ad[n] extremuꝫ aqueduct⁹ piſcine ſuperioris in[o] via agri fullonis: et[p] dices ad eum Uide[q] vt ſileas. Noli timere: et cor tuũ formidet a[r] duab⁹ caudis ticionũ[s] fumigãtiũ iſtoꝝ in[t] ira furoris raſin regis ſyrie et[v] filii romelie: eo ꝙ cõſiliũ inierit cõtra te ſyria in malũ: et ephraim ⁊[x] filius romelie: dicẽtes[y]. Aſcẽdam⁹[z] ad iudã et[a] ſuſcitem⁹ eum: et[b] auellamus eũ ad nos: et[c] ponam⁹ regeꝫ in medio ei⁹ filium tabeel. Hec[d] dicit dñs de⁹. Nõ[e] ſtabit et[f] non erit iſtd': ſꝫ[g] caput ſyrie damaſc⁹: ⁊ caput[h] damaſci raſin. Et[i] adhuc ſexaginta et qnqꝫ anni: et deſinet ephrai eẽ[k] ppl's: ⁊ caput ephraim ſamaria: et[l] caput ſamarie fili⁹ romelie. Si[m] nõ credideritis: nõ permanebitis. Et[n] adiecit dñs loq ad achaz dicẽs[o]. Pete tibi ſignũ a[p] dño deo tuo i[q] ꝓfũdũ iferni: ſiue[r] i excelſũ ſupra. Et[s] dixit achaz: nõ petã: ⁊[t] ñ tẽtabo dñz. et dixit. Audite ergo dom⁹ dauid. nũqd[v] parũ vob eſt moleſtos eẽ hoib⁹: q:[x] moleſti eſtis ⁊ deo meo. ꝓpt hoc dabit[y] dñs ipe vob ſignũ. Ecce[z]

r Siue in excelſuꝫ ſupra.ſicut factũ fuit tpe ioſue p ſtationẽ ſolis. Joſue.x. s Et dixit achaz ⁊c̃. Et ſm ꝙ dicit Ra.ſa.cũ eſſet ydolatra peſſim⁹ ſignũ renuit: nolẽs ꝙ aliq̃d ad dei gl'iam mõſtraret: ñó ſubdit. t Et nõ tẽtabo dñm.fuit excuſatio ficta ad coopiendũ malũ ſuũ propter qd' eſaias intulit dicẽs. v Nunq̃d parũ ⁊c̃.i.ꝓphetis: quos ſepe moleſtabãt deridẽdo: affligẽdo et aliquãdo occidẽdo. vt pꝫ.iiij. Reg.et.ij. Parali. i plurib⁹ locis.
x Quia moleſti eſtis ⁊c̃. Signũ ab eo oblatũ renuendo ne nomen eius glorificetur.
Propter h.i.ad declaratione nois ſui pncipaliter.
y Dabit dñs ipſe vob ſignũ.ſ.liberatõnis v eſtre: ꝯñr q̃uis ſitis igrati: q: de⁹ multa bõa facit ingratis ⁊ iniuſtis. vñ dicit Math.v. Pat' veſter celeſtis ſolẽ ſuũ oriri facit ſup bonos ⁊ malos.
z Ecce vir. h ꝯñr ponit ſignũ: et q: ſcriptura iſta multipliciter puertit a iudeis intẽdo hic aliquantulũ imorari: et ſic ꝓcedã: q: p̃ ponã obiectões q̃bus nitunt oñdere ꝙ nõ poſſit itelligi de xp̃o ad l'ram. Secũdo ponã falſas expoſitões eoꝝ et eas excludã. Tertio ponã expoſitionẽ catholicã et verã. Quarto obiectões iudeoꝝ ſoluã. Circa pmũ arguit ex h qd' dr̃ hic. Dabit dñs ipſe vobis ſignũ.ſ.liberatõis achã et ppl'i ſui a duob⁹ regib⁹ regnũ eius deſtruere volẽtib⁹: vt dictũ eſt. Jeſus autẽ nazaren⁹ nat⁹ fuit poſt tp̃s achã p q̃ngẽtos ãnos et ampli⁹: vt poſſet de facili oñdi p tpa regnoꝝ: ſꝫ dimitto ꝓpt ꝓlixitatẽ vitandã: et q̃a h ↄcedit ab oibus xp̃ianis: g̃ ↄceptio ſeu natiuitas Jeſu nazareni nullo mõ fuit ſignũ dicte liberatõis. Itẽ ex h qd' dr̃. Ecce virgo ⁊c̃.arguit q: in hebreo habet. Ecce alma ⁊c̃.quod nomẽ nõ ſignificat virginẽ: ſꝫ adoleſcẽtulã: qd' nomẽ indifferent dicit de virgine et corrupta: quod xp̃iani negãt de maria: quã dicũt virginẽ ↄcepiſſe. Itẽ ex h qd' ſeqtur Et vocabit nomẽ ei⁹ emanuel.et in hebr.habetur: et vocabit ipa.ſ.alma: nomẽ ei⁹ emanuel. Jeſus aũt nazaren⁹ nõ fuit vocat⁹ a mr̃e ſua: nec etiã ab alijs emanuel: ſꝫ ieſus vt patet ex euãgelijs eoꝝ: g̃ hec l'ra nõ põt intelligi de xp̃o. Itẽ arguit ex h qd' ſubdit in h ca. Anteq̃ puer ſciat vocare patrẽ et matrẽ ⁊c̃. Ex q̃ pꝫ ꝙ in puero de q̃ fit h ſermo fuit ignorãtia qd' xp̃iani negãt de ieſu nazareno: dicẽtes eũ habuiſſe plenitudinẽ ſciẽtie ab inſtãti ↄceptõis inq̃tũ hõ et inq̃tũ deus ab eterno.
Circa ſecũdũ ſciẽdũ ꝙ ꝓpt iſta q̃ dicta ſunt aliq hebrei exponũt ſcripturã iſtã de ezechia filio regis achaz: q̃ poſt dictũ ꝓphe nat⁹ fuit: vt dicũt in ſignũ liberatõis regni inde a p̃dictis regib⁹. Et ad hoc inducũt qd' habet.j.ſequẽti ca. Et erit extẽſio alarũ ei⁹ implẽs latitudineꝫ terre tue o emanuel. Ezechias aũt fuit dñs terre poſt achaz prẽꝫ ſuuꝫ ſꝫ h dictũ reprobat ra.ſa.p h q: ezechias erat.xxv.annoꝝ qñ cepit regnare poſt achaz patrẽ ſuũ imediate. vt habet.iiij.Regũ.xviij. Achaz vero regnauit annis.xvi.tm̃. vt habet.iiij.Reg.xvi. ergo in pncipio regni achã anteq̃ diceret iſta ꝓphia ezechias iã erat nat⁹: et erat.ix.annoꝝ: et ſic nõ põt hec ſcriptura intelligi de ezechia.et adhuc ad dictum ra.ſa.põt addi: q: ſm ipm et ſm doctores catholicos ꝓphia iſta fuit dicta quarto ãno regni achaz: et ſic ezechias tũc nõ ſolũ habuit nouẽ annos: ſꝫ etiã.xiij. ergo nõ põt intelligi de eo: ꝓpter qd' Ra.ſa.dicit ꝙ hec ꝓphia intelligẽda eſt de filio eſaie. Dicit eñ ꝙ eſaias acceperat in vxorẽ quãdã iuuẽculã: et ꝙ iã cõceperat de eo: vñ dicit ꝙ talis eſt l'ra. Ecce adoleſcẽtula cõcepit et pariet filiũ: et denũciatio hui⁹ part⁹ fuit ſignũ ab eo p̃dictũ: q: de puero exñte in matris vtero neſcit an ſit maſcul⁹ vel femia: et idõ qñ certitudinalit p̃dicit ſignũ eſt credibile ꝙ illud qd' p̃mittit ad tale ſignũ ſit futurũ: vt ſit ſenſus verbi eſaie. Ecce adoleſcẽtula ↄcepit et pariet filiũ: et qñ in natiuitate ei⁹ videbis verbũ meũ verificatũ: ſcias te a duob⁹ regib⁹ te inuadere diſponẽtib⁹ cito liberãdũ: et ita fuit vt iſte ra.ſa. ꝓſeqtur q: cito ad petitionẽ achã rex aſſyriorũ venit in damaſcũ ↄ raſin regẽ ſyrie et eũ interfecit et pplm ei⁹ trãſtu

virgo ꝯcipiet: ꝛ pariet filiū: ꝛ[z] vocabit nomen eiꝰ emanuel. Butyrū[a] et mel comedet: ut[b] ſciat reprobare malū ꝛ eligere bonū. Quia[c] anteq̄ȝ ſciat puer reprobare malū ꝛ eligere bonū: derelinquetur terra quā tu deteſtaris a[d] facie duorū regū ſuorū. Adducet[e] dn̄s ſup te et ſup pplm̄ tuū et[f] ſup domū patris tui: dies[g] q̄ non venerūt a diebus ſeparatōis ephraim a iuda cū[h] rege aſſyrioꝝ. Et[i] erit: in[k] die illa

lit in cyrenē. vt habet .iiij. Reg. xvi. et eodē āno vt dicit oſee filiꝰ hela: ꝯiurauit ꝯtra phacee filiū romelie regē iſrl̄: et eū interfecit. vt hr̄ .iiij. regū. xvi. ad ſuū aūt ꝓpoſitū ꝯfirmandū adducit illud qḋ ſcribit ca. ſeq. Et acceſſi ad ꝓphetiſſam et ꝯcepit et pepit filiū. Et q̄ pȝ q̄ iſta adoleſcētula de cuiꝰ ꝯceptu et ptu fit h̄ ſermo fuit vxor eſaie ad quā acceſſit maritali affectu et puer ꝯceptꝰ et natꝰ de ea fuit filiꝰ eiꝰ: ſȝ iſta expoſitio nō pōt ſtare: q: ca. ſe. dr̄ de puero nato. Et erit extēſio alarū eiꝰ .i. exercitus regis aſſyriorū implens latitudinē terre tue o emanuel. et loq̄tur ibi de terra regni iude: cuiꝰ nunq̄ fuit dn̄s Eſaias nec filiꝰ eius: et ſic emanuel de cuiꝰ ꝯceptōe et natiuitate fit hic ſermo nō fuit filiꝰ eſaie. Item q̄ dicit denūciatōȝ natiuitatis pueri in ſexu maſculino eſſe ſignū a domino ꝓmiſſuȝ: vr̄ falſuȝ: q: de mādato dn̄i dixit eſaias. Pete tibi ſignū a dn̄o deo tuo in ꝓfundū inferni ꝛc̄. p reſurrectōȝ mortui: vel per aliquā mutatōȝ notabilē et ſupnaturalē in curſu celeſti: vt dictū eſt .ſ. et idē dicit ra. ſa. et ſic illud ſignū debuit eſſe aliq̄d valde magnū: ꝛ excedēs totā creature facultatē: cuiuſmōi nō eſt talis denūciatio. q̄n aliq̄n medici experti p aliq̄ ſigna et experientias p̄cognoſcūt ſexū pueri naſcituri. et ſi dicat̄ q̄ nō cognoſcūt p certitudinē: tn̄ negari nō pōt q̄n demones p̄noſcāt certitudinalit̄: cū ad h̄ ſe extēdat eoꝝ noticia naturalis q̄ remāſit integra in eis: et p ꝯñs tale ſignuȝ pōt certitudinalit̄ p̄dici a dyabolo. Itē .iiij. Reg. xvij. dr̄ q̄ oſee filiꝰ hela regnare cepit anno .xij. achaȝ: et ſm̄ h̄ phacee filiꝰ romelie vixit vſq̄ ad .xij. ānum achaȝ. et ſic falſuȝ vr̄ qḋ dic ra. ſa. ipm̄ interfectū ab oſee eodē āno q̄ natus fuit emanuel: q̄ ſm̄ eū natꝰ fuit āno achaȝ .iiij. vel q̄rto ad tardiꝰ. Itē ca. viij. dr̄. Anteq̄ ſciat puer vocare prēm et matrē auferet̄ fortitudo damaſci: et ſpolia ſamarie corā rege aſſyrioꝝ. ſȝ nō legit̄ ſamaria ſpoliata a rege aſſyrioꝝ an̄ .ix. annū regni oſee: in q̄ fuit capta a ſalmanaſar rege aſſyrioꝝ. vt hr̄ .iiij. Reg. xviij. ſȝ oſee an̄ fuerit tributariꝰ regis aſſyriorū: et ſic a natiuitate pueri de q̄ eſt h̄ ſermo q̄ fuit filiꝰ eſaie: ſm̄ dictum ra. ſa. vſq̄ ad captionem ſamarie fluxerunt anni .xvij. ſ. octo de regno achaȝ et .ix. de oſee: vt pȝ p p̄dicta: q: fuit natꝰ .iiij. āno achaȝ vel .v. ad plꝰ. et oſee cepit regnare .xij. āno achaȝ vt dictū eſt: an̄ vō .xvij. ānos puer ſcit vocare prēm et mr̄em. Si aūt dicat̄ q̄ oſee cepit regnare q̄rto āno achaȝ: vt dicūt aliq̄: adhuc ſeq̄tur q̄ puer in ſpoliatōe ſamarie habuit .ix. ānos an̄ q̄s puer ſcit vocare patrē et mr̄eȝ ad tardiꝰ. Itē qḋ aſſumit ad ꝯfirmationē ſui ꝓpoſiti: cū dicit̄. Et acceſſi ad ꝓphetiſſam ꝛc̄. magis eſt ad oppoſitū: vt oñdet̄ ca. ſe. Circa tertiū accipiēdū ē qḋ dicit̄ Math. i. Hoc aūt totū factū eſt vt adimpleret̄ qḋ dictū eſt a dn̄o p ꝓphetam dicentē. Ecce virgo habebit in vtero et pariet filiū et vocabit̄ nomē eiꝰ emanuel. et h̄ pars q̄ iſta ſcriptura eſaie loq̄tur de dn̄o ieſu xp̄o: cū Matheꝰ aplſ ꝛ euāgeliſta ſpū ſancto plenꝰ magis q̄ fuerit ꝓphe vete. teſta. dicat eā fuiſſe implerā in natiuitate xp̄i. et ſm̄ h̄ ſic exponit̄ a doctorib̄ catholicis.

z Ecce virgo ꝛc̄. i. beata virgo maria a ꝓphetis denūciata: que ꝯcepit et pepit manēs virgo. z Et vocabit̄ ꝛc̄. q: vocatꝰ eſt xp̄s qḋ eſt nomē ſignificās duplicē naturam in vno ſuppoſito: diuinā. ſ. et humanā: et h̄ idē ſignat Emanuel qḋ ē interptatū nobiſcū deꝰ. a Butyrū et mel comedet. h̄ dr̄ ad denotādū verā eiꝰ humanitate q̄ talibꝰ nutrit̄ maxie in pueritia.

b Ut ſciat reprobare malū ꝛc̄. li vt nō tenet̄ cauſalit̄: ſȝ ꝯſecutiue: q̄a ab infantia ſua habuit plenitudinē ſciētie ad reprobandū malū et eligendū bonū: loquēdo de ſciētia humana: et q: iſtā habuit ab inſtanti ꝯceptōis ꝛ nō an̄: iō ſubdit̄. c Quia anteq̄ ſciat puer reprobare malū ꝛc̄. derelinquet̄ terra ꝛc̄. i. odio habes tanq̄ tibi nociuā. ſ. terraȝ iſrl̄ et terrā ſyrie. d A facie duoꝝ regū ſuoꝝ. q: rex aſſyrioꝝ regem ſyrie interfecit et pplm̄ eiꝰ trāſtulit in cyrenē: vt dictū eſt .ſ. et pꝰ ea oſee regē iſrl̄ cepit: ꝛ pplm̄ eiꝰ trāſtulit in aſſyrios. vt hr̄ .iiij. Reg. xviij. Circa quartū dicēdū. Ad p̄mū q̄ in ſacra ſcriptura ponit̄ duplex ſignū alicuiꝰ euētus. Unū ꝓnoſticū qḋ eſt indicatiuū effectꝰ futuri. ſic Iudic. vi. datū fuit ſignū gedeoni in vellere indicatiuū ſue victorie future ꝛ tale ſignū frequētiꝰ dat̄ in ſcriptura. Aliud eſt ſignū rememoratiuū effectus p̄teriti. ſic Exo. iij. dixit dn̄s moyſi. Hoc habebis ſignum q̄ miſerim te: cū eduxeris pplm̄ meū de egypto: imolabis deo ſup montē iſtū. id eſt imolabis deo de iſta miſſiōe q̄ tibi imponit̄ ad liberatōȝ populi reddēdo grās deo: et ſic pȝ q̄ iſtud fuit ſignū rememoratiuū miſſionis p̄terite: nec obſtat magna diſtātia tp̄is: q: ſignū rememoratiuū ita reſpicit p̄teritū in magna diſtātia ſicut in pua: ſicut et ſignuȝ ꝓnoſticū reſpectu futuri. Sciēdū etiā q̄ liberatio regni iude a pſecutorib̄ fuit ſignū figuratiuū ſaluatōis mūdi fiēde p xp̄um: et q: achaȝ erat incredulꝰ v̄bo ꝓphe: vt dictū eſt .ſ. ꝯueniēns fuit vt ſibi daret̄ ſignū rememoratiuū futurū lōgīquū: q: vt ipe in ꝓpria pſona nō videret: ſicut in mēte nō credebat: illi tn̄ q̄ deſcēdunt de eo viderūt: vt maria et ioſeph. ideo ſignant̄ ꝓpheta nō dixerit verbū ad achā dicēs: audi achaȝ: ſȝ ad domū dauid dicēs. Audite dom̄ꝰ dauid: de q̄ domo fuerūt ioſeph et maria: nō tn̄ ad eos refert̄ qḋ ibi dr̄. Nunq̄d parū vobis eſt ꝛc̄: ſȝ illud qḋ ſubdit̄. Dabit dn̄s vobis ſignū. Ad ſecūdū dicendū q̄ almath in hebr̄. ſignat abſcōſionē: et inde dr̄ alma abſcōdita: qḋ ſignat iuuenculā aſpectib̄ hoīm abſcōditā: ita q̄ de eiꝰ pudicitia et integritate nō dubitat̄: marie q̄n ꝓpōitur lr̄a he. tūc ſic ſonat haalma: nec inueniunt̄ in tota ſacra ſcriptura aliq̄ ſic ſcripte: niſi tn̄ tres. ſ. rebecca. Gen̄. xxiiij. vbi dr̄ de ea. Puella decora nimis: virgo pulcerrima: et icognita viro. Et ſeq̄tur ibidē. Puella que egredit̄ ad hauriendā aquā. in hebr̄. hr̄. Haalma q̄ egredietur ꝛc̄. et maria ſoror moyſi Exo. ij. vbi dr̄ de ea. Et iuit puella ꝛ vocauit matrē pueri. in hebr̄. hr̄. Iuit haalma ꝛc̄. et iſta q̄ ſcribit̄ in hoc ca. et ideo cū due p̄me fuerint virgines puriſſime q̄n noīate fuerūt noīe haalma adē tenēdū eſt de iſta. Ad tertiū dicēduȝ q̄ duplex eſt nomē alicuiꝰ. ſ. ipoſitōis et nature: ſicut ſortes eſt nomē impoſitōis: hō vel h̄ nomē hō nomē nature. Ieſus fuit nomē impoſitū ipi xp̄o. vt pȝ Luce. ij. Emanuel aūt eſt nomē nature ſeu ꝓprietatis. ſignat eñ nobiſcū deꝰ: vt dictū ē .ſ. et hoc eſt ꝓpriuȝ nomē ipſiꝰ xp̄i i q̄ diuia natura et hūana ſūt ꝯiūcte i eodē ſuppoſito: et h̄ mō vocatꝰ eſt plib̄ alijs noib̄ ꝓprietates eiꝰ ſignificātib̄. ſic vocatꝰ ē lapis Dan̄. ij. ꝛ dd̄. Oſee. iij. et noīe dn̄i thetragrāmathō. Hiere. xxiij. Et h̄ ē nomē qḋ vocabūt eū dn̄s iuſtꝰ nr̄. vbi habemꝰ dn̄s: in hebr̄. habet̄ nomē dn̄i thetragrāmaton: et plib̄ alijs noib̄ ꝯſilr̄ noiat̄ in ſcriptura. Ad quartū iā ſolutū eſt ex his q̄ dicta ſunt: q: lȝ in xp̄o nō fuerit aliq̄ ignorātia. tn̄ factꝰ eſt hō in tp̄e. et ſic habuit ſciam infuſam in tēpore et anteq̄ illā hieꝝ liberatio ppli p eſaiā denūciata fuit ipleta.

e Adducet dn̄s. Sciēdū q̄ pꝰ iſta ad finē ca. multiplicit̄ exponit̄ a diuerſis: ſȝ vnā tn̄ expoſitiōȝ itēdo ꝓſeq̄ q̄ rōnabilior mihi videt̄: et eā ꝓſeq̄tur ra. ſa. videlȝ q̄ in hac pte deſcribit̄ ſignū liberacōis a deo facte tēpore ezechie filij achaȝ: quia rex aſſyrioꝝ cū magno exercitu venit ꝯ eū: cui ezechias reſiſtere nō potuit via humana: et iō ꝯuertit ſe ad diuinū auxiliū iplorādū: et iō miſit dn̄s angelū ſuū q̄ vna nocte pcuſſit in exercitu regis aſſyrioꝝ .clxxxv. milia bellatoꝝ: qḋ vidēs rex mane territus et ꝯfuſus fugit ad terrā ſuā cū paucis: et ibi interfectꝰ fuit a filijs ſuis .iiij. Reg. xix. igit̄ ſm̄ h̄ reſiduū huiꝰ ca. in duas partes diuidit̄: q: primo tangit̄ h̄ factū in generali. Scḋo explicando ptes eiꝰ in ſpāli. ibi et erit. Circa p̄mū dicit̄ ipſi achaȝ.

e Adducet dn̄s ſup te: q: teglatphalaſſar rex aſſyrioꝝ vaſtauit terrā eiꝰ nullo reſiſtēte: et eū afflixit. vt hr̄ .ij. Paralyp. xxviij.

f Et ſup domū prīs tui. i. ſup ezechiam filiū tuū et eius pplm̄. Ezechias eñ fuit iuſtus et bonꝰ: et iō magis deſignat̄ hic per auū ſuū ioathā q̄ fuit iuſtus q̄ p achaȝ patrē ſuū q̄ fuit peſſimꝰ: cū dicit̄. Sup domū prīs tui. ſ. ioathan de qua domo erit ezechias filiꝰ tuꝰ. g Dies q̄ nō venerūt ꝛc̄. iſta ſepatio fuit facta tp̄e roboā: vt hr̄ .iij. Reg. xij. et a tp̄e illo vſq̄ ad tp̄us ezechie nō venerūt dies ita terribiles et ꝯſolabiles diuerſis reſpectib̄: ſicut venerūt tp̄e ezechie q̄n ſennacherib venit vltimo ad deſtruēdū eiꝰ regnū. iō ſubdit̄. h Cū rege aſſyrioꝝ. q̄n in aduētu eiꝰ ad hierlm̄ fuerūt illi dies rōne eiꝰ et formidinis exercitꝰ. et p rabſacis blaſphematōib̄ fuerūt terribiles et triſtabiles: ſȝ rōne miraculoſe liberatōis fuerunt ꝯſolabiles. i Et erit. h̄ deſcribit̄ factū p ptes in ſpāli. et p̄ q̄ntū ad aduentū exerci

tus:ſcdo q̄tū ad ꝑcuſſionē ipſi⁹.ibi in die illa radet.tertio q̄tū ad ꝓuiſionē vict⁹ ezechie et ppli ei⁹.ibi:et erit. Circa ꝑmū dr̄.

k In die illa.i.in tp̄e illo:qꝛ ꝯgregatio tāti exercit⁹ non potuit fieri vno die. l Sibilabit dn̄s.i.inſpirabit volūtatē veniē di ꝯ ezechiā. m Muſce q̄ eſt ꝛc̄.p muſcā intelligit̄ h̄ ppl's egypti q̄ cū magna turba vēit cū ſennacherib ꝯtra ezechiā: vt dicūt aliq̄.ſꝫ h̄ vidr̄ falſum:qꝛ rabſaces tūc volēs terrere ezechiā et pplm ei⁹ dixit.iiij.Reg.xviij. In q̄ confidis vt audeas rebellare: an ſpas in baculo arundineo atqꝫ ꝯfracto egyptio. hoc aūt nō dixiſſet ſi populꝰ egypti eſſet in exercitu cū ſennacherib ꝯtra ezechiā.et iō alij exponūt de rege egypti q̄ alio tp̄e venit ꝯ iudeā.ſ.tp̄e ioachaz filij ioſie quē vinxit et ipoſuit terre centū talēta argēti et talentū auri.iiij.Reg.xxiij. Sed vidr̄ mihi ꝙ meli⁹ pōt expōi de pplo libye.q̄ erat ſubiect⁹ regi aſſyrioꝝ.et iō venit ad ei⁹ exercitū.vnō nō dr̄ h̄. Sibilabit dn̄s muſce q̄ eſt in egypto:ſꝫ que eſt in extremo fluminū egypti. Et vocat̄ ille ppl's muſca:ad deſignandū ꝙ venit cū magna turba ſicͭ muſce. Dicit̄ aūt h̄ fluminū egypti.qꝛ in egypto raro pluit ſꝫ terra irrigat̄ ꝑ irrigatōꝫ nili q̄ ad h̄ ab incolis ꝑ multos diuidit̄ riuos.vt h̄r Deut.xi. n Et api.ꝛc̄. Vocat̄ ille ppl's aſſyrioꝝ apis nō a dulcedīe mellis ſed ab aculeo:qꝛ ille ppl's pupugit alias natōes in circuitu eas perſequēdo.vt h̄r.iiij.Reg.xviij. o Et venient et requieſcent oēs in torrētib⁹ ꝛc̄.p h̄ deſignat̄ ꝙ eſſent occupaturi et deuaſtaturi oīa loca regni iude.ſicͭ factū fuit tp̄e ezechie:ꝑt ꝯtra hieruſalē quā ſennacherib nō cepit:deo exercitū eius ꝑcutiente.

p In die illa.h̄ ꝯñr deſcribit̄ iſta ꝑcuſſio:qꝛ dn̄s miſit angelū et ꝑcuſſit in caſtris aſſyrioꝝ.clxxxv.milia.ita ꝙ corpa redacta fuerūt in cineres intactis veſtib⁹ et armis.q̄ viſo rex ſennacherib fugit diuino iudicio in terra ſua gladio filioꝝ ſuoꝝ interfectus fuit.iiij.Reg.xix.et h̄ eſt qͦ dr̄ hic. p In die illa.i.in tēpore q̄ ſennacherib veniet cōtra hierl'm vt deſtruat eam.

q Radet dn̄s ꝛc̄.i.acuta.qꝛ illud qͦ acuit̄ ſup cotē deducit̄:p nouaculā acutā q̄ velocit̄ ſcindit multitudinē piloꝝ intelligitur diuīa potētia:p quā velociter occidit rex ſennacherib et exercit⁹ eius. r In his q̄ ꝛc̄.ſ.euphraten:vltra qͦ erat t̄ra aſſyriorū reſpectu hierl'm. s In rege aſſyrioꝝ.h̄ dicit̄ ad excipiendū alios ppl'os q̄ h̄itabāt vltra euphraten: q̄ nō venerūt cum ſennacherib ad deſtruendū iudā. t Caput.i.regē:q̄ a filijs ſuis interfect⁹ fuit vt dictū eſt. v Et pilos pedū.i.pedites de ſuo exercitu. x Et barbā vniuerſam.i.eq̄tes q̄ erāt circa regē adherētes ei ſicut barba capiti. y Et erit.h̄ ꝯñr deſcribit̄ ꝓuiſio vict⁹ circa ezechiā et ppl'ꝫ ei⁹:qꝛ lꝫ exercit⁹ ſennacherib terrā iudee in circuitu hierl'm deſtruxerit:et bona ꝑtim vaſtauerit et ꝑtim rapuerit:tn̄ dn̄s de victu ezechie et pplo ſuo ꝓuidit:vt dictū fuit.iiij.Reg.xix.exponēdo illud. Hoc erit ſignū: comede h̄ anno qͦ reppereris ꝛc̄.et q̄tum ad hoc dicit̄ hic.

y Et erit in die illa.i.tp̄e poſt deuaſtationem ꝑ ſennacherib.

z Nutriet hō ꝛc̄.i.vaccā vnicā ſibi remanētē de magno armento boū.i.ceteris raptis et ꝯſumptis ab exercitib⁹ ſennacherib.

a Et duas oues.ſibi remanētes de magno grege ouiū:ceteris ꝯſumptis ab aſſyrijs. b Et ꝑ vbertate ꝛc̄.qꝛ dn̄s dabit benedictionē ſuā:et ſic habebūt tn̄ de lacte:ꝙ ſufficiet ei ad ſuſtētationē dom⁹ ſue:intantū ꝙ nō ſolū comedet lac:ſed pinguedinē lactis q̄ colligit̄ in butyro. Aliq̄ aūt exponūt h̄ ad oppoſitū dicētes:ꝙ ꝑ h̄ exprimit̄ defect⁹ vict⁹ illo tp̄e ꝓpter vaſtationes terre ſic exponētes. Comedet butyrū ꝓpter panis defectū:ſed l'ra ꝑcedens vidr̄ repugnare vbi dr̄. Et pre vbertate.ſiſt̄ ſubſequēs:cū dicit̄. c Butyrū et mel comedet:vel mādūcabit:vbicūq̄ eñ iſta duo ꝯiungunt̄ in ſcriptura:ſignat abundātiā boꝝ terre: vñ et terra ꝓmiſſiōis ad ſui cōmēdationē frequent̄ dr̄ in ve.te.fluēs lacte et melle. d Oīs hō ꝛc̄.i.hoīes iuſti viuētes vita hūana et nō beſtialiſti fuerūt relicti in medio terre iudee euadētes gladiū ſennacherib: ſꝫ mali q̄ erāt in peccatiſ obſtinati fuerūt ꝑ eū exterminati:et iſtis iuſtis remanētib⁹ fuit ſufficiēter ꝓuiſuꝫ de victu.

e Et erit in die ꝛc̄.valētes mille argēteos.

f Et in ſpinas ꝛc̄.ꝓpt defectū colētiū: qꝛ ſicut dictū eſt:multi pierāt ꝑ exercitū aſſyrioꝝ. Ra.ſa. aliter expōit dicēs:ꝙ tēpore ezechie poſt mirabilē liberationē ab exercitu ſennacherib vt ꝑdictū eſt:ezechias induxit pplm ad legis ſtudium: et vt magis poſſent in h̄ ꝓficere abſtraxerunt ſe a vino: ita ꝙ paruꝫ aut nihil bibebāt:et ſic remāſerūt vinee inculte g Cū ſagittis ꝛc̄.ꝓpt feras et ſerpētes ibi latētes inter frutecta ibidē creſcētia:iō ſubdit̄. Vepres eñ et ſpine ꝛc̄. h Et oēs mōtes ꝛc̄.i.ſpinis et vepib⁹ purgabunt̄:ad h̄ ꝙ poſſit ibi bladū ſeminari. i Nō veniet ꝛc̄.qꝛ deo faciēte ſeruabit̄ terra in puritate ſua vt ſic faciat fructū bonū et multum iō ſubdit̄. k Et erit in paſcua bouis ꝛc̄.i.ita erit fertilis in fructu ꝙ nō ſolū ſufficiet ad ſuſtētationē hoīm ſꝫ etiā aīaliū domeſticorum.

ſibilabit[l] dn̄s muſce[m] q̄ eſt in extremo fluminū egypti:ꝛ[n] api que eſt in terra aſſur:et[o] uenient ꝛ requieſcēt oēs in torrētib⁹ valliū ꝛ in cauernis petrarū ꝛ in oībus frutectis ꝛ in vniuerſis foramib⁹. In[p] die illa radet[q] dn̄s in nouacula ꝯducta in[r] his q trāſ flumē ſunt in[s] rege aſſyrioꝝ caput[t]:et[u] pilos peduꝫ: ꝛ[x] barbā vniuerſaꝫ. Et[y] erit in die illa nutriet[z] hō vaccā boū:et[a] duas oues:et[b] ꝑ vbertate lactis comedet butyrū. Butyruꝫ[c] enim ꝛ mel manducabit oīs[d] hō qui relictus fuerit in medio terre. Et[e] erit in die illa oīs loc⁹ vbi fuerint mille uites:mille argēteis:ꝛ[f] in ſpinaſ in vepres erūt. Cū[g] ſagittis et arcu ingredietur illuc. Vepres eñi et ſpine erūt in uniuerſa terra. Et oēs[h] mōtes q in ſarculo ſarrietur: non[i] veniet illuc terror ſpinarū et veprīū:et[k] erit in paſcuā bouis:et in cōculcationē pecoris.

In ca.vij.vbi dr̄ in poſtilla. Et dixit achaz:nō petā. Additio.i.

Nō hac rñſiōe achaz recte intellecta nō recuſauit petere ſignū:timēs ne aliq̄d ad dei gloriā mōſtraret̄:vt ra.ſa.dic̄.potuiſſet enī eſaias v̄tute diuīa oſtendere aliqͦ ſignū etiā achaz nolēte:ſed hec rñſio alit̄ expōi pōt et planꝰ. Pro q̄ ſciēdū ꝙ aliq̄ q̄rūt a deo ſigna nō tentando q̄ſi dubitātes de diuīa potētia.ſꝫ vt firmiꝰ verbis diuinis adhereāt:vt pꝫ de Gedeone Judic.vi.ca.et de ezechia.ij.xxxviij.ca.ꝛ de multis iuſtis. Alij v̄o ſigna q̄runt q̄ſi volētes experientiā ſumere de diuina potētia:de qua dubitāt:et h̄ eſt ꝓpe tētare deū:ſicͭ legit̄ de iſrl'itꝫ Nu.xiiij.ca.tētauerūt me decies. Alij v̄o in tāta infidelitate ſunt excecati:ꝙ nolūt tētare deū:ſꝫ q̄ſi certificati de ipotētia ſeu improuidētia dei credūt ꝙ de h̄ nō req̄rit̄ tētatio ſicut nullꝰ ſenſatꝰ tentat an ignis calefaciat:cū ſit certꝰ de hoc. Et iſto mō achaz peſſimꝰ tāq̄ nō ſolū dubiꝰ de fide:ſꝫ tanq̄ certꝰ de oppoſito:dicit.nō petā et nō tētabo dn̄m q.d.nec ꝑmō qͦ eſt petere ſignū:nec ſecūdo mō qͦ eſt tētare:ego volo ſigna.in q̄ manifeſte oñdebat nullā h̄re fidē nec ꝯfidētiā de deo. Vnō notandū ꝙ cū eſaias dixerat ſibi. Pete tibi ſignū a dn̄o deo tuo:correſpōdent̄ debuiſſet dicere. Nō petā ꝛ nō tētabo dn̄m deū meū:ſꝫ in ſua rñſione peſſima reſcindit deū meū.vt māifeſte oñderet ꝙ dn̄s de quo eſaias loq̄bat̄:nō erat de⁹ ſu⁹ ſcꝫ achaz.et q̄ eſaias ꝯñr intulit. Nun qͦ paruͦ vobis ꝛc̄. Infidelitas eñ quā achaz oñdebat in ꝑdicta rñſione maxima offenſa dei erat. In eodē ca.vij.vbi dr̄ in poſtilla. Et ſi dicat̄ ꝙ nō cognoſcūt ꝑ certitudinē. Additio.ij.

Poſito ꝙ demones ꝑcognoſcūt certitudinalit̄ de aliq̄ muliere ꝑgnāte an ſit paritura maſculū vel feminā ex coꝝ noticia naturali q̄ integra in eis remanſit vt poſtillator dicit:adhuc pōt negari ꝙ de muliere q̄ nondū ꝯcepit demones ex ſua noticia naturali ꝑcognoſcāt an ꝯceptura ſit ꝛ paritura cū demonū cognitio naturalis nō ſe extēdit ad futura mere ꝯtīgētia.ꝛ iō cū i ꝓpoſito eſaias loq̄bat̄ de v̄gie q̄ nōdū ꝯceperat ſꝫ ꝯceptura erat. Nō eñ dixit. Ecce v̄go ꝯcipit ſeu ꝯcepit:ſꝫ cōcipiet. Nō obſtāte rōe poſtilla.adhuc vr̄ cauillatio iudeoꝝ i ſuo vigore ad quā euacuādā vidr̄ aliter dicēdū. Pro q̄ attendēdū eſt ꝙ ex ꝯtingētib⁹ q̄ eq̄liter ad vtrūlibet ꝯſueuerūt ſe h̄re nō pōt ſumi rōnabiliter certificatio alicuꝰ ꝓpoſiti dubij etiā ſi ab aliq̄ anteq̄ ꝯtingat ꝑnoſticet̄.v.ḡra. Si aliq̄s dicat alicui de aliq̄ re dubitāti.crede mihi hāc rē tibi dubiā in cuꝰ ſignū do tibi ꝙ ſemel ꝓiicias taxillos et in illa iectōe vnica tua ꝓiecta erūt paria.manifeſtū eſt ꝙ poſito ꝙ paria eiciātur dubitās ſi ſit diſcret⁹ nō certificabit̄ de dubio ſuo:qꝛ ad talē ꝑnoſticatōꝫ nō req̄rit̄ aliq̄ ſupnaturalis cognitio:ſꝫ pōt rōnabilr̄ eſtimari ꝙ fuit caſualit̄ fcā:vñ in ꝓpoſito ꝙ mulieres cōiter pariūt maſculos vl'

feminas:caſualiter poſſet ḡs verā ptē p̄dicere ſine h̄ qḋ ſibi credaṫ in
alijs dicēdis. vñ ridiculū vid̄r q̄ in materia tam ardua et dubia tale ſi
gnū offerreṫ ad certificationē Jn eodē ca. vbi diciṫ in poſtil. Ut
ſciat reprobare malū. Additio.iij.

Oṙādū q̄ in h̄ qḋ d̄r h̄. Ut ſciat reprobare malū et eligere bonū
vid̄r ꝓpħa alludere ad h̄ qḋ diciṫ Geñ.iij. Eritis ſicut dij ſcientes bo
nū et malū. p̄mus em̄ adam ſciētiā boni et mali illicite appetiuit. ſ. vt eſ
ſet ſicˀ deˀ. vñ ibidē d̄r. Eritꝫ ſicut dij ſciētes bonū et malū. et ſic lapſus
eſt in peccatū ſupbie: volēs ſe adequare deo. Secūdˀ aūt adā. ſ. ema
nuel de q̄ h̄ agiṫ nō habuit ſciam boni ⁊ mali niſi vt ſciret reꝓbare ma
lū ⁊ eligere bonū. q. d. lꝫ iſte filiˀ virginis de q̄ loquoꝛ butyrū et mel co
medet tanq̄ verˀ hō: in h̄ tñ differt a p̄ hoīe: q2 ille bonū et malū ſcire
appetiuit: vt eq̄reṫ deo: iſte vero vt ſciret reprobare malū et eligere bo
nū: qḋ intelligiṫ de malo culpe qḋ eſt ſimpl̄r et vere malū: malū v̄o pe
ne eſt malū ſm q̄d tñ. Et notandū q̄ ſi ſcire intelligaṫ h̄ de ſciētia ex/
perimētali: ſic in p̄dictis verbis inueniṫ īpeccabilitas xp̄i etiā ſm hu/
manā naturā. Jſto em̄ mō nō ſciuit xp̄s malū: q2 peccm̄ nō fecit: nec in/
uētus eſt dolˀ in oꝛe eiˀ. ſ. iiij. ſꝫ tñ ſciuit reprobare malū culpe. Jtē no
tandū q̄ vbi nos hēmˀ. Ut ſciat reprobare malū ⁊c̄. hebraica l̄ra hꝫ:
q2 ſcit. vel eo q̄ ſcit. ſcd̄m q̄ inueniṫ: q̄ ſciētia eligēdi bonū et reprobā/
di malū fuit in ip̄o emanuel anteq̄ butyrū et mel comederet. ſ. añ nati/
uitatē ſuā: ſic cā p̄cedit effectū: et ſic virtute huiˀ l̄re habeṫ q̄ añ natiui
tatē ſuā habuit ſciētiā reprobādi malū et eligēdi bonū qḋ nō cōpetit
alij puro homini Jn eo. ca. vbi d̄r in poſtil. Circa q̄rtū dicēdū ad
p̄mū: q̄ in ſacra ſcriptura pōiṫ dupliciter ſignū. Additio.iiij.

Jgnū indicatiuū alicuiˀ effectˀ dupl̄r daṫ in ſcriptura. vno mō
cū ſignū daṫ in p̄ñti: vt aliq̄d credaṫ et h̄ fiendū in futuro: vt de
ſigno dato gedeoni et ſilibˀ: vel iā factū in p̄terito: ſicut apertio terre de
glutiētis dathan et abyron fuit ſignū vt pp̄l's crederet: q̄ deus miſe/
rat moyſen ad ꝓbandū et gubernandū pp̄lm. Nu. xvi. Alio mō cuꝫ ſi
gnū daṫ in futuro vt qḋ in futuro venerit credaṫ. vñ Joh. xiiij. ca. Et
nūc dixi vobis anteq̄ fiat: vt cū factū fuerit credatis. et iſto ſcd̄o mō in
telligiṫ h̄ qḋ d̄r h̄. Ecce dabit dñs ip̄e ſignū. Nō em̄ iſtud ſignū dabaṫ
in p̄ñti: nec p̄ñtibˀ: ſꝫ futuris de domo dauid: q̄bus h̄ ſignū īnotuit. ſ.
beate virgini et ioſeph: et ſic nō req̄riṫ vt h̄ ſignū dicaṫ memoratiuū: ſꝫ
vere p̄noſticū. Sꝫ ꝯ h̄ dicūt iudei q̄ h̄ ſignū impertinent ſeu inutiliṫ po
niṫ in h̄ loco: cū ſolum in futuro in magna diſtātia tp̄is erat dandum:
nec eſt rememoratiuū p̄teritoꝝ ſm hāc poſitionē. Ad qḋ dicēdū: q̄ h̄
interponiṫ h̄ ad exprobrationē maioꝛē incredulitatꝭ ipiˀ achaꝫ q̄ om/
nipotētiā diuinā et eiˀ ꝓuidētiā intantū ꝯtēpſit vt ſignū petere a do:
et etiā tētare dedignareṫ. vt. d̄. in. ſ. additōe iſtiˀ capl'i. vñ q2 oppoſita
iuxta ſe poſita dariˀ eluceſcūt: ꝓpħa introduxit h̄ ſignū. q. d. O domˀ
dauid q̄ nūc tā incredula es: q̄ dedignaris petere ſignū a deo ⁊c̄. adhuc
erit tp̄s in q̄ dabiṫ domui dauid ſignū altiſſimū et ꝓfundū. ſ. Ecce v̄ir
go ꝯcipiet ⁊c̄. qḋ ſignū ſimpl̄r ab angelo ꝓpoſitū tā mirifimū et ſuper
naturale: illa v̄go de radice ieſſe electiſſima p̄ fidē puriſſimā marie me
ritorie acceptauit. vñ de illa d̄r Luc. i. ca. Beata q̄ credidiſti ⁊c̄. et ſic in
domo dauid incredulitas ſeu infidelitas ipiˀ achaꝫ iuxta fidelitatem
ſinceriſſimā v̄ginis glioſe poſita dariˀ eluceſcit. Jtē p̄dicta p̄noſtica/
tio eſaie et ſi nō eſſet vtilis ipi achaꝫ et etiaꝫ ſuis ꝯtēporaneis: fuit tñ
marie vtilitatꝭ futur: p̄ſertim his q̄ fuerūt ꝯtēporanei xp̄i et poſterj q̄/
bus ab ip̄o xp̄o d̄r. Scrutamini ſcripturas in q̄bus putatis vos vitā
eternā hr̄e ⁊c̄. Jo. v. ca. hm̄ōi em̄ ſcrutātes eā inueniūt cōcordātiā huiˀ
dicti ꝓpħetici. Ecce v̄go ꝯcipiet cū dicto euāgelij. Ecce ꝯcipies i vte
ro ⁊c̄. ad verā fidē attrahunṫ vel in ipa fortiˀ ꝯfirmanṫ: et iō notanter
dixit matheˀ in h̄ loco: vt impleretur qḋ dictū eſt p̄ ꝓpħam. q. d. attendite
ꝯcordātiā ꝓpħetici vaticinij cū euāgelico teſtimonio.

Jn eodē capi. vbi diciṫ in poſtilla. Ad ſecūdū dicendū. Alma ſi/
gnificat abſcōſionē. Additio.v.

Jrca h̄ qḋ diciṫ in hebreo haalma. Attendēdū eſt q̄ alma ſigni/
ficat virginē abſcōditā: vt d̄r in poſtilla: ſꝫ h̄ qḋ addiṫ ha: eſt quoddā
ſyncathegorema ꝯnotās q̄ v̄go illa de q̄ agiṫ aliq̄ rōne eſt notioꝛ cete
ris ꝓpṫ aliquā p̄eminētiā: vel q2 de ea iā facta eſt mētio ꝓut ſup p̄ſal/
teriū in additōibˀ ſupra pš. viij. largiˀ eſt expoſitū. Et q̄ aliq̄ difficul/
tas in ꝓpoſito vid̄r emergere circa ſignificationē ꝓpriā huiˀ dictionis
haalma. Dicūt em̄ aduerſarij q̄ tp̄e eſaie nō erat nota beata virgo: cū
nōdū eſſet in rerū natura: nec de ea iā eſſet facta aliq̄ mētio in ſcripturꝭ
ſacris. vñ nō de illa ꝓp̄e pōt intelligi li haalma: ſꝫ de alia tēpore eſaie
apud eos q̄bus loq̄baṫ nota: ſeu ceteris notioꝛ. Ad qḋ r̄ndendū ſcd̄m
Ray. martini. in pugione in tertia p̄te di. iij. ca. viij. q̄ iā lōge añ eſaiā
Salomō de cuiˀ ſtirpe naſcitura erat: expſſam de ipa fecit mētionē. ſ.
ꝓuer. xxx. vbi d̄r. Tria ſunt mihi difficilia: q̄rtū penitˀ ignoro. Uiā aq̄/
le in celo ⁊c̄. et viā viri in alma. ſ. in virgine abſcōdita ſeu ſecreta
vbi p̄dictus auctoꝛ p̄dictas q̄tuoꝛ vias applicat quatuoꝛ vijs
xp̄i. ſ. aſcēſioni viā aq̄le. viā q̄ꝫ xp̄i de cruce ad ſepulcrū qḋ erat
exciſuꝫ in petra: de q̄ tertia die reſurrexit vie colubri ſupra petrā
applicat. Uiā etiā xp̄i p̄ tēpeſtates et fluctuatōes huiˀ mundi
trāſeuntis vie nauis in medio maris applicat. Uiā v̄o xp̄i i vte
ro v̄ginis icarnati vie viri in alma: quā viā ip̄e ſalomō dicit ſe/
penitˀ ignorare. ſ. quō abſq3 hūano ſemie v̄go poſſet ꝯcipe per
fectū deū et hoiem: vñ eſaias nō dixit. Ecce alma concipiet: ſed
haalma tanq̄ de nota: de q̄ ſalomon lōge añ fecerat mētionem
loq̄reṫ. Sꝫ ex hac expoſitōe lꝫ vera et rōnabili iudei ſumūt oc
caſionē ſubſannādi ſeu blaſphemādi puritatē et ſanctitatē vir
ginis glioſe. Dicūt em̄ ſic legaṫ ſeries textus ꝓut iacet in l̄ra.
Prouer. xxx. et ibi inueniṫ q̄ cū dixiſſet ſapiēs. viā viri i alma.
ſtatim ſeq̄ṫ. Sic eſt via mulieris adultere: q̄ comedit et tergit os
ſuū: et ait nō feci iniq̄tatē: ecce inq̄unt dñdiṫ manifeſte q̄ alma
in h̄ loco nō pōt eē niſi corrupta: eo q̄ mulieri adultere compaṫ
Ad quā obiectionē p̄dictˀ auctoꝛ r̄ndet: q̄ verba ſalomonis in
dicto libro pabolice itelligi debēt. ſic ip̄e liber Parabole ſalo/
monis intitulaṫ. vñ frequenṫ vid̄r vnū p̄tēdere: et aliū intēdere
vt ptinet ad pabolicā locutionē. Uñ via mulieris adultere itel/
ligi dꝫ h̄ nō femia adulterās: ſꝫ plebs iudaica: d̄ q̄. j. Eſaie. lvij.
Accedite huc filij auguratricis ſemē adulteri et fornicarie. Ex
q̄ et alijs ſilibˀ pꝫ q̄ mulier adultera in ſacra ſcriptura ſepe ac/
cipiṫ ꝓ ſynagoga iudaica: qḋ ex multis rōibˀ p̄dictˀ auctoꝛ ibi
deē ꝯfirmat. Uñ quēadmodū via aq̄le in celo: et via ſerpētis i pe
tra: et via nauis in aq̄s: et via viri in alma mirabiles ſeu diffici/
les fuerūt ſalomoni: atq3 diſtātes ab intellectu eiˀ: ſic fuit apud
eū mirabilis et valde diſtās a rōne via iſtiˀ adultere neq̄ſſime.
ſ. ſynagoge. nō em̄ ſalomonis rō debuit aut potuit capere mali/
cie imēſitatē: īpietatis ꝓfunditatē: et p̄fidie pertinacitatē q̄ hec
adultera verū meſſiā xp̄m dñm innocentē ꝯdēnaret et barrabā
ſeditioſum et homicidā peteret: q̄ etiā fatuitate ſeu inſania: vel
qua inuidia dyabolica ſtimulata potuit meſſyā repellere: cecos
illuminantē: claudos curantē: moꝛtuos reſuſcitantē. et innumera
bilia miracula facientē: barrabam v̄o q̄ nihil tale vnq̄ fecit pro
meſſia ſuſcipe. hñ igiṫ ſalomō celſitudinē ſupradictoꝝ quatuoꝛ
et ꝓfunditatē et imēſitatē fatuitatis huiˀ adultere ꝯſiderās ve
hemēter admiratˀ ſubiūxit. Sic eſt via mulieris adultere: ſic. ſ.
admirāda ⁊ ad intelligēdū difficilis et vltra modū ſtupēda: q̄
panē tot mēdacioꝝ comedit: et comedere tā auide nō deſinit: et
tñ quaſi tergēs os ſuū: ac ſi nihil inſanie vel iniq̄tatis fuit opa/
ta erubeſcere neſcit. vñ hiere. iij. ei d̄r. Frōs mulieris meretricis
facta eſt tibi: renuiſti erubeſcere q̄ ⁊ alia ad hec ptinētia largius
ponunṫ a p̄dicto auctoꝛe li. q. d. vbi. s. Jn eo. ca. vbi dici/
tur in poſtil. Et erit in die illa oīs locˀ vbi fuerūt mille vites.

D intelligētiā huiˀ qḋ d̄r. Et erit in die Additio.vi
illa oīs locˀ vbi fuerūt mille vites mille argēteis ⁊c̄. Attē
dendū q̄ in vaſtatōe facta p̄ exercitū ſennacherib: fuerūt vinee
deſolate intātū q̄ nō poterāt incole ab eis hr̄e fructū vſq3 ad lon
gū tp̄s: et iō dimittebanṫ inculte: ⁊ ſic creſcebant in eis ſpine et
vepres et fere ſiluaꝝ que in eis degebāt. et h̄ eſt qḋ dicit. Oīs
locˀ vbi fuerūt mille vites mille argēteis. i. dato q̄ vites fuerint
ita bone: q̄ al's valerēt mille argēteos: tñ ex defectu culture in
ſpinas ⁊ vepres erūt: qua rōne cū ſagittis ⁊ arcubˀ ingredienṫ
illuc. ſ. timoꝛe feraꝝ. Et q2 hoc nō tñ erat in vineis: ſꝫ etiā in oī/
bus locis planis terre: iō dic̄. Uepres em̄ ⁊ ſpine erūt in vniuer
ſa terra. ſ. plana: ſꝫ q2 multi tp̄e belli relictis cāpeſtribˀ metu ho
ſtiū ad mōtē ꝯfugerūt ⁊ aſpera mōtiū ꝓpria manu excolebant
iō in his locis mōtuoſis in p̄mis refugiū habuerūt ſeminandi
bladū ⁊ ꝓ paſcuis aīaliū: eo q̄ illa loca alta erāt et culta etiam
tp̄e belli: ſic q̄ nō erāt ſpine ibi et vepres. et h̄ eſt qḋ dic̄. Et oēs
mōtes q̄ in ſarculo ſarrienṫ nō veniet illuc terroꝛ ſpinaꝝ ⁊ vepri
um rōe iā dicta: et erit in paſcuā bouis ⁊c̄. Replica.

M ca. vij. cū poſtil. illū paſſuꝫ: nō petā ⁊ nō tētabo dñꝫ ⁊c̄
expōit ſic cōiṫ expōiṫ. Burg. tanq̄ yſmael ꝯ oēs exponit
q̄ achaꝫ iō petere noluit: q2 ꝓ certo tenuit deū iſrl' nihil poſſe.
Sꝫ illa expoſitio nō vid̄r veriſilis. Nā auˀ et pr̄ achaꝫ ozias ⁊
ioathā fuerāt boni cultoꝛes dei. vt hr̄. iiij. Reg. xv. Et achaꝫ. xx.
ānoꝝ erat anteq̄ pr̄ eiˀ moreret: ⁊ foꝛtaſſis adhuc viuebat ozia
auus achaꝫ q̄ fuit a dño lepra pcuſſus: quod etiā achaꝫ latere
non potuit. Et. iiij. anno regni achaꝫ hec recuſatio ſigni oblati

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

facta eſt: vt p3. nō eſt igit̄ veriſile ꝙ infra tā breue tp̄s de noticia dei et ei⁹ potētia p patrē ꝑculdubio inſtruct⁹. q2 dr̄ bonus. iiij. Reg. xv. potuerit mānſire ad illā certitudinē īpotētie dei quā hurgen. deſcribit in achas fuiſſe. Erat eñ ydolatre deditos de dei bonitate potētia ⁊ auxilio diffidere: immo ⁊ deſperare ſine tali certitudie. Nō eñ pōt in itellectu q̄tūcūq3 deprauato talis poni certitudo ſine rōne māifeſta vel auctoritate: q̄ in ꝓpoſito aſſignari nō pñt. certū eñ eſt ꝙ achas ydolatrādo habuit affectus deprauatū: ſ3 nō intellectū: q2 nulla rō eū ad ydolatriā mouit: ſ3 ſola malicia q̄ eſt prauitas volūtatis cōtra dictamē recte rōnis iō dr̄ de ipo. iiij. Reg. xvi. ꝙ ambulauit in vijs regū iſrl̄ q̄ q̄uis eſſent ydolatre h̄ nō ꝓceſſit ex rōnis prauitate: ſ3 affectōis q̄a fecerūt vitulos colēdos ne ppl's iret hierl'm ad cultū veri dei: et rediret ſic p aſſuefactionē ad regnū dom⁹ regis dauid. ꝑut h̄r iij. Reg. xij. imo et iorā fili⁹ achab cū eſſet cultor ydoloꝝ ſciuit tñ dñm et ei⁹ potētiā: quē tñ nō coluit: vñ dixit heu heu heu. Congregauit nos dñs tres reges vt traderet in mānu moab. ꝑut dicit. iiij. Reg. iij. Modicū igitur valet quod Burg. hic exponit. ſed nihil ꝓbat.

Capitulū. viij.

Dixit dñs ⁊c. Anteq̄ deſcēdā ad diuiſionē hui⁹ cap. et ei⁹ expoſitionē p partes. p̄ videndū eſt q̄d ſit tenēdū de q̄ ſit ſermo in h̄ ca. cū dr̄. Et acceſſi ad ꝓpheriſſam et ↄcepit filiū ⁊c. Et dixerūt aliq̄ ꝙ iſte fuit fili⁹ Eſaie de ſua vxore q̄ vocat̄ h̄ ꝓpheriſſa: et h̄ v idr̄ ſcđ̄ tho. de aq̄no in quadā poſtilla q̄ ſibi attribuit̄ tanq̄ et ei⁹ dict̄ reportata: vbi ſoluuntur argumēta q̄ ſolēt fieri ad ↄtrā. Ad qđ p̄ arguit̄ p illud qđ dr̄ h̄. Dicit̄ eñ hic. Adhibui mihi teſtes et acceſſi ad ꝓpheriſſam ⁊c. Eſaias aūt cū eſſet honeſt⁹ et ſanct⁹ nullo mō induxiſſet teſtes ſui ↄcubit⁹ cū vxore. Itē p hoc qđ dr̄. Adhibui mihi teſtes fideles vriam ſacerdotē ⁊c. Iſte eñ vrias fuit ydolatra: q2 fecit altare ad ſilitudinē altarꝫ qđ erat in damaſco ad cultū ydoli: et ſuper iſtud offerebat holocauſta et victimas. vt h̄r. iiij. Reg. xvi. ⁊ ſic nō pōt ad l'ram dici teſtis fidelis. Itē q2 ſubdit̄. Et zachariam filiū barachie: q̄ fuit in duodecim ꝓphetis vndecim⁹: ⁊ nōdū erat nat⁹: q2 ꝓphauit tp̄e darij regis pſarū: cui⁹ tp̄e ↄſūmatū eſt tēplū: vt habet̄. i. Eſdre. vi. A q̄rto aūt anno regni achaz in q̄ dicta fuit iſta ꝓphia vel cito poſt vſq3 ad illud tp̄s fluxerūt āni. cdxvij. et ſic nullo mō in tp̄e eſaie potuit īduci teſtis: et aſſūptū declarat̄ ſic: q2 achaz regnauit. xvi. ānis. iiij. Reg. xvi. et ſic a tp̄e hui⁹ ꝓphie de regno ei⁹ remanebāt. xij. āni. Cui ſucceſſit ezechias regnās. xxix. iiij. Reg. xviij. Poſt quē manaſſes regnauit. lv. ānis. iiij. Reg. xxi. Poſt quē amon duobus. iiij. Reg. xxi. Poſt quē ioſias. xxxi. iiij. Reg. xxi. Poſt quē ioachim. xi. iiij. Reg. xxiij. Poſt quē ſedechias. xi. iiij. Reg. xxiiij. Poſtea ſecutus eſt tēpus captiuitatis babylonice. lxx. anoꝝ ſc̄m cōem cōputatiōe3 vſq3 ad annū primū cyri: a q̄ etiā vſq3 ad cōſūmatiōe3 templi poſt reditū captiuitatis babylonice fluxerūt anni. xlvi. Joh. ij. xl. et. vi. ānis edificatū eſt tēplū h̄ ⁊c. q̄ ſil' iūcti faciūt nūerū predictū. Ex q̄ arguit̄ ꝙ nō potuit Eſaias ipm adducere in teſtioniū. Sc̄m aūt cōputationē hebreoꝝ quā frequent̄ ſecut⁹ ſum fluxerūt pauciores āni: ſ3 p h̄ nō infringit̄ argumētū: q2 ſc̄m breuiorē cōputationē a tp̄e q̄ eſaias dixit. Et adhibui mihi teſtes ⁊c. vſq3 ad zachariā filiū barachie fluxerūt. cc. āni et pl⁹. nec poteſt dici ꝙ zacharias fili⁹ ioiade: q̄ math. xxiij. dicit̄ fili⁹ barachie fuerit ille teſtis: q2 aū mortu⁹ erat p. c. ānos et āpli⁹. qđ p3 ſic: q2 poſt ioas q̄ interfecit hūc zachariā regnauit amaſias fili⁹ ei⁹. xxix. ānis. iiij. Reg. xiiij. Et poſt eū ozias. lij. ānis. iiij. Regu3 xv. Poſt eū Joathan. xvi. iiij. Reg. xv. Poſt eū achaz quatuor ānos anteq̄ Eſaias diceret ꝓphiam iſtā: vt dictū eſt. ſ. Qui āni ſil' iūcti faciūt ānos. ci. Itē arguit̄ p hoc qđ ſubdit̄. Anteq̄ ſciat puer vocare prēs et matrē aufert̄ fortitudo damaſci ⁊ ſpolia ſamarie ⁊c. q̄ ſpoliatio facta fuit. vi. āno ezechie: vt dictū eſt ca. p̄ce. Et ſic puer nat⁹ tūc habuit. xviij. ānos ad min⁹. xij. de regno achaz vt p̄dictū eſt: et. vi. de regno ezechie: Puer aūt ſcit vocare patrē et mrē3 anteq̄ habeat tot ānos: et ſic nō eſſet verum qđ dr̄. Anteq̄ ſciat puer vocare prēm et matrē ⁊c. Igit̄ ꝓpter iſta tenēt doctores catholici cōit̄: ꝙ illud qđ dr̄ in h̄ cap. de puero p̄dicto nō ſit itelligendū ad l'ram de filio eſaie. S3 hoc ſoluit thomas ſic. Ad p̄mū dicit ꝙ inductio teſtiū nō fuit ad vidēdu3 cōcubitū eſa. ſ3 ſcripturā ei⁹: q2 dictū fuit ſibi a dño. Sume tibi librū grādē et ſcribe in eo ⁊c. Ad ſecūdū dicit ꝙ vrias ſacerdos fuit teſtis fidelis nō rōne vite ſ3 officij dignitate: et quia a rege achaz fidelis reputabat̄: q2 ſilr erat ydolatra. Ad tertiu3 dicit: ꝙ iſte zacharias neut̄ fuit illoꝝ q̄ allegati ſunt: ſ3 ali⁹ illi⁹ tp̄is q̄ ſic noiabat̄. Cui⁹ rō potuit eſſe duplex: vt dic̄. vna q2 fuit de genere zacharie ꝓphete: quē iterfecit ioas rex iuda. vt hr̄. ij. Paral. xxiiij. q̄ dr̄ fili⁹ barachie. Math. xxiij. et ſic iſte q̄ fuit tp̄e achaz fuit noiat⁹ eodē noie: q2 cōſuetudo fuit apud hebr̄. noib⁹ coꝝ q̄ fuerūt auctētici i illo genere pueros noiare. Alia q2 iſte zacharias fuit ſilis in ſctitate et auctoritate illi quē interfec̄ ioas. et ſic appellat⁹ eſt noie illi⁹: q̄uis habuerit aliđ nomē ꝓpriū. ſic in euāgelio Jo. baptiſta vocat̄ helias ꝓpt̄ ſilitudinē officij: q2 io hēs p̄uenit xp̄i p̄mū aduentū: ſic helias p̄ueniet ſecūdū. Ad q̄rtū dic̄: ꝙ iſta ſpoliatio ſamarie de q̄ h̄ agit̄: nō fuit illa que facta fuit nono āno oſee. et. vi. ezechie. ſ3 illa q̄ facta fuit p theglatphalaſſar que p̄ceſſit illā: q2 fuit facta in dieb⁹ phacee. ſc̄m ꝙ dr̄. iiij. Reg. xv. In dieb⁹ phacee regis iſrl' venit theglatphalaſſar rex aſſur ⁊ cepit ahyon ⁊c. et h̄ fuit anteq̄ puer nat⁹ ſciret vocare patrē et matrē. Hoc dictū vidr̄ nimis fauere errori hebreoꝝ: q̄ dicūt ꝙ in iſtis trib⁹ ca. ſ. vij. viij. et. ix. nō ſit mētio de xp̄o. Ad excludēdū vero hāc falſitatē et ad declarādū veritatē: p̄ ponēda eſt h̄ trāſlatio chaldaica: q̄ apđ hebreos dr̄ thargū et eſt tāte auctoritatis apud eos ꝙ null⁹ fuit ei auſus ↄdicere: eſt etiā in paſſib⁹ obſcuris: q̄lis eſt iſte declaratiua veritatꝫ hebraice. Sciēdū igit̄ vbi nos hēm⁹ h̄. Et adhibui mihi teſtes fideles: vriā ſacerdotē ⁊ zachariā filiū barachie. et acceſſi ad ꝓpheriſſa3 ⁊c. Illa trāſlatio ſic h3. Et ↄteſtat⁹ ſum ex p̄te mea teſtificatōes malas q̄s dixi vēturas in ꝓphetia vrie ſacerdotis. Ecce futurū eſt q̄3 ſic oēm ↄſolationē quā dixi vēturā in ꝓphia zacharie filij barachie ego adducturus ſum: et acceſſi ad ꝓpheriſſa3 et ↄcepit ⁊c. Ex iſta trāſlatōe p3 ꝙ nō eſt verbū Eſaie cū in ꝓphetijs iſtoꝝ duoꝝ teſtiū nihil dixerit vel fecerit: nec in ipletōe eoꝝ: ſ3 ipe de⁹ q̄ illuſtrādo mētes ꝓphās ↄſtituit: et p̄dicta ab eis impleri facit: et p ↄñs illud quod loco illi⁹ hēm⁹. Et adhibui mihi teſtes fideles: vriā ⁊c. nō eſt verbū eſaie teſtes ad ſcripturā ſuā ſeu ↄcubitū inducentis: ſ3 magis ipi⁹ dei introducētis dictos ꝓphās ad p̄nūciādū iſtud qđ p̄ordinauit futurū: et p ↄñs illud qđ ſubdit̄ in eadē ſerie: ⁊ acceſſi ad ꝓpheriſſa3 ⁊c. nō eſt verbū eſa. ad ſuā vxorē carnaliter accedētis: ſ3 ipi⁹ dei: q̄ ſic ꝓphās illuſtrādo teſtes ſuos cōſtituit: ita ſua grā ꝟginē fecūdauit. vt p3 Lu. i. Secūdo ex thargū p̄dicto p3: ꝙ vrias q̄ h̄ teſtis iducit̄: nō eſt ille vrias ſacerdos q̄ fuit tp̄e achaz: q2 fuit peſſim⁹ ydolatra. iſte aūt dr̄ h̄ dñi ꝓpha: et h̄ ↄcedit ra. ſa. ſup locū iſtū di. ꝙ iſte vrias q̄ h̄ teſtis inducit̄ fuit vrias fili⁹ ſemei: q̄ ꝓphetauit in nomine dñi tp̄e ioachim filij ioſie. vt h̄r hiere. xvi. Dic̄ etiā ꝙ zacharias q̄ inducit̄ h̄ teſtis ſecūd⁹ fuit ille q̄ in duodecim ꝓphis eſt vndecimus de quoꝝ teſtimonijs poſtea dicet̄. S3 ex dictis ſeq̄tur: ꝙ iſta inductō teſtiū nō eſt corꝑalis nec in p̄ñti facta: ſ3 ſp̄ūalis ⁊ de futuro in longinquū: q2 a q̄rto āno regni achaz in q̄ Eſaias dixit illa q̄ ponunt̄ in h̄. c. et p̄cedēti vt. ſ. dictū eſt: vſq3 ad p̄ncipiū regni ioachim: ſub q̄ vrias ꝓphetauit: vt p̄dictū eſt: fluxerūt āni. cxxix. vt pōt videri p tp̄a regū ſuppoſitoꝝ i h̄. c. et mlto pl'es fluxerūt vſq3 ad tp̄s ſecūdi teſtis. ſ. zacharie filij barachie. ſ. āni. cdxvij. ſc̄m cōes cōputatōs: ⁊ ſ3 breuiorē. cc. āni ⁊ pl⁹. vt. ſ. declaratū ē: ⁊ p ↄñs cū teſtes debeāt ſuidere rei teſtificate acceſſus ad ꝓpheriſſā nō fuit corꝑalis nec de p̄ñti: ſ3 ſp̄ūalis ⁊ de futuro in longinquū: ſc̄m ꝙ h̄r Luc. i. Sp̄ūſſanct⁹ ſuꝑueniet in te: et ꝟt⁹ altiſſimi obumbrabit tibi. Qđ aūt beata ꝟgo maria ꝓpheriſſa fuerit pat3 Luce. i. vbi ꝓphetauit de ſua veneratōe futura dicēs. Beatā me dicēt omnes generatōes: q2 de oīb⁹ gētib⁹ ſunt aliq̄ xp̄iani dicētes eā beatā et nō ſolū a xp̄ianis dr̄ beata: ſ3 etiā a ſaracenis. Scriptū eſt eñ i alchorano machometi. Dixerūt angeli o maria vtiq̄ de⁹ elegit te: vt purificaret te: et elegit te clarā ſup mulieres ſeculoꝝ. Itē ibidē. dixerūt angeli o maria de⁹ āñūciet tibi verbū ex ipo nomē ei⁹ ieſus fili⁹ marie: et erit honorabilis in h̄ ſcl'o et i futuro. Itē ibidē. dixit ipa: de⁹ me⁹ quō erit mihi fili⁹: et nō tetigit me hō. dixit: ſic de⁹ creat qđ vult: cū decreuit vtiq̄ acq̄rat̄. dic̄ eñ eſto: et erit. et h̄ mō dixit gabriel marie Lu. i. Non erit īpoſſibile apud deū oē verbū. Itē in eodē cāntico ꝓphauit maria de futura reprobatōe iudeoꝝ: et vocatōne gentiū di. Depoſuit potentes de ſede et exaltauit hūiles. et ſic patet eā fuiſſe ꝓphiſſam. Nūc videnda ſunt teſtionia teſtiū ſupra inductoꝝ: et q2 ꝓphiam vrie nō habem⁹ ſcriptā explicite: ſic nec de multis alijs ꝓphetis: vt p3 ex decurſu libri Regū. iō recurrēdū eſt ad illud qđ de eo dr̄ Hiere. xxvi. fuit quoq3 vir ꝓphetās in noie dñi vrias fili⁹ ſemei: ⁊ ꝓphauit aduerſus ciuitatē iſtā: ⁊ aduerſus t'rā hāc iuxta vniuerſa ꝟba Hieremie. Ex q̄ h̄r ꝙ ꝓphetauit deſtructionē ciuitatꝫ hierl'm et iudee p chaldeos futurā ſic̄ et hiere. et h̄ eſt qđ dr̄ in trāſlatōe chaldaica ſupra poſita: et ↄteſtat⁹ ſum ex p̄te mea teſtificatōes malas q̄s dixi vēturas in ꝓphia vrie ſacerdotis: ꝓphiā aūt zacharie filij barachie habem⁹ in libro. xij. ꝓphetarū in

quō zacharie.ic.d icit. Exulta ſatis filia ſyon: iubila filia hieruſm: ecce rex tu⁹ venit tibi iuſt⁹ et ſaluator: ipſe paup et aſcēdēs ſup aſinam ⁊c. qḋ intelligit de xpō etiā ſm hebreos vt plenī⁹ oñdet qñ ad locū illū deuenerim⁹ dño ꝯcedēte: et h̄ eſt qḋ ḋr in trāſlat. chaldaica.ſ. allega/ta. Ecce futurū eſt q̃z oēm ꝯſolationē quā dixi ventrā i ꝓphia zacha/

c T*a*dixit dñs Ca. viii. ad me. Sume tibi librum grandē: ⁊*b*ſcribe in eo ſtilo hoīs velociter*c*ſpolia detrahe cito pre dare. Et*d*adhibui mihi teſtes fi/deles: vriā ſacerdotē ⁊ zachariā filiū barachie. Et*e*acceſſi ad pro phetiſſā: et ꝯcepit et pepit filiū. Et*f*dixit dñs ad me. Voca*g*no/mē ei⁹ accelera*h*: ſpolia detrahe: feſtina: ꝑdari q:*i*anteq̃z ſciat puer vocare patrē ſuū ⁊ matrē ſuā: au/

rie filij barachie ego ad ductur⁹ ſum: q̃ ꝯſolatio iplēda ḋr in aduētu meſ/ſie: ab ipo zacharia vt dictū eſt: iō ſtatim ſubdi/tur de aduētu ei⁹ in mū/dū. Et acceſſi ad ꝓphe/tiſſā.i. beatā virginē et ꝯcepit et peperit filiū. Et ex dictis pꝫ: ꝙ ipletio ꝓ/phetie vrie de deſtructio/ne ciuitatis fuit certū ſi/gnū de ipletōe ꝓphetie zacharie fuē ꝑ xpi ad/uentu. His igit̄ ꝑdictis pꝫ ꝙ ſolutōnes thome ad rōnes ſupra iductas ad ꝓbandū ꝙ lrã hui⁹ capit. nō poſſet de filio Eſaie intelligi nō valēt q: falſuꝫ aſſumūt: diſcurrēdū tñ eſt p ſingulos ad maiorē declaratōnē veritat: cū eñ ḋr in pma ꝙ teſtes fuerūt inducti ad vidēdū ſcripturā patet falſuꝫ. q: nō dū erāt nati: nec fuerūt vſq; ad tp̄s poſt valde lōgū. Jtē ſi fuiſſent p̄ſētes adhuc nō valeret: q: poſt ꝙ dixerat. Adhibui mi/hi teſtes vriā ⁊c. nō dixit ⁊ ſcripſi: ſꝫ acceſſi ad ꝓphetiſſā ⁊c. Silr cū ḋr in ſecūda: ꝙ vrias fuit teſtis fidelis rōne officij et reputatōis regis q: ille vrias nō pōit h̄ teſtis: vt pꝫ p ꝑdicta: et ſic falſuꝫ aſſumit: nec fi/delitas quā allegat eſt ſm veritatē ſꝫ ſm falſā hoīm eſtimatōē: que a ꝓphis ſanctis nō reputat. Qḋ ſilr in tertia ḋr tpe achaꝫ fuiſſe quēdā ꝓpham noīe zachariā filiū barachie: vī ḋr fictitiū: q: de ſcripturis nō hꝫ auctoritatē: ⁊ iō eadē facilitate ꝯtēnit qua ꝓbat: et dato ꝙ tal' tūc fuiſſet tñ nō fuit ille q̃ h̄ teſtis inducit: vt pꝫ p ꝑdicta. Silr qḋ in q̃rta ḋr. Theglatphalaſſar ſpoliaſſe ſamariā. Ad qḋ ꝓbādū allegat. xv. c. iiij. Reg. Ex eodē loco apparet falſitas hui⁹ dicti. q: ibidē ḋr ꝙ cepit aliq̃s ciuitates i extremitatib⁹ regni iſrl' exiſtētes: ſꝫ ad ſamariā q̃ erat metro/polis nō acceſſit: nec p ꝯñs ſpoliauit. His ꝑlibatis ad expoſitionē hu/ius ca. accedam⁹ in q vt. ſ. dictū eſt denūciat xpi reſurrectio futura ad ſpoliationē inferni pncipalr: et p ꝯñs ad ſignificādū tanq̃ p ſignū re/memoratiuū ſpoliatōꝫ duoꝝ regnoꝝ.ſ. iſrl' et ſyrie. Et diuidit in duas ptes: q: p̄ ponit denūciatio ſignificatōis occultatio myſterij. ibi. Liga te/ſtimoniū. Pria adhuc in duas: q: p̄ ponit ſigni denūciatio. ſcḋo ad ꝓpoſitū applicatio. ibi. Et dixit. Circa pmū dicit Eſaias.

a Et dixit dñs ⁊c. in hebr. hr̄. Rotulū grandē. q̃ ḋr grādis: q: ibi ſcri/bendū erat myſteriū xpi reſurgētis. qḋ eſt maximū. b Et ſcribe in eo ſtilo hoīs.i. clare et plane ita ꝙ q̃liber hō etiā paꝝ litterat⁹ poſſit le/gere ⁊ intelligere. vñ et in trāſlatōe chaldaica hr̄. Scribe in eo expoſi/te. Sciēdū tñ ꝙ h̄ nō intelligit q̄ tū ad myſteriū reſurrectōis xpi: quia q̄ tū ad hoc ponit h̄. Breuit̄ et ꝯclate: ſꝫ nō q̄ tū ad captiuatōes ⁊ ſpo/liationē regū iſrl' et ſyrie q̃ clare ⁊ lucide ponunt.ꝗ. eo. ca. ſicut eñ dictum eſt ca. ꝑcedēti h̄ decēs fuit vt regi achaꝫ incredulo daret ſignū cui⁹ nō intelligeret pncipale intētū. et tñ cū h̄ ex dei liberalitate paper de pro/pinq̃ liberatōis ſue effectū: q̃ a ſecreta fidei incredulis ſunt celāda. vñ dicit ſaluator Mat. vij. Nolite ſanctū dare canibus ⁊c.

c Velociter ſpolia detrahe. iſtud ꝯuenit xpō reſurgēti q̃ tunc celeriter ſpoliauit infernū: et in h̄ fuit ſignū rememoratiuū ſpoliatōis duoꝝ re/gū: et ecōuerſo hec ſpoliatio fuit ſignū ꝓnoſticū ſpoliatōis fiēde p xp̄s

d Et adhibui mihi teſtes fideles. verbū eſt ipſius dei: vt ꝑdictū eſt: et de fidelitate et teſtimonijs ipoꝝ teſtiū dictū eſt. e Et acceſſi ad ꝓ/phetiſſam.i. virginē mariā vt ꝑdictū eſt. f Et dixit dñs ⁊c. h̄ ꝯſe/quent̄ pōit ſigni adaptatio. et ſcḋo ſubdit rō dicti. ibi. Et adiec. Cir/ca pmū dicit. g Voca nomē ei⁹.ſ. pueri nati. loq̃tur tñ h̄ ſcriptura de futuro p modū p̄teriti: ꝓpt̄ certitudinē ꝓphie vt frequenter. ſ. di/ctū eſt. h Accelera ſpolia detrahe ⁊c. q: hec ꝓperas cōpetit xpō vt dictū eſt. i Quia anteq̃ ſciat puer vocare ⁊c.ſ. ſcientia creata vt dictū eſt ca. ꝑcedēti. vñ idē eſt ac ſi diceret. Anteq̃ fiat homo.

k Auferet fortitudo damaſci: q̃ eſt ciuitas metropolis i regno ſyrie.

l Et ſpolia ſamarie corā rege aſſyrioꝝ: q̃ cito poſt interfecit raſin re/gē ſyrie et poſtea cepit oſee regē iſrl' et ſamariā: vt dictū eſt capi. ꝑcedēti. m Et adiecit. Hic ꝯñr ponit rō dicti videlꝫ q̃re re/gnū iſrl' fuit ita vaſtatū: et p̄ ponit deſtructōis rō: ſcḋo regni iude afflictio: q̃ſi p quandā redundātiā: q: erat imediate ꝯiun/ctū regno iſrl'. ibi. Et ibit. tertio vtilis monitio. ibi. Hec eñ. Ra/

ferret*k*fortitudo damaſci: et*l*ſpo/lia ſamarie corā rege aſſyriorum. Et*m*adiecit dñs loqui ad me ad/huc dicēs. Pro*n*eo ꝙ abiecit po/pul⁹ iſte aq̃s*o*ſyloe q̃ vadūt cū ſi/lētio: ⁊*p*aſſumpſit magis raſin: ⁊*q* filiū romelie: ꝓpter*r*hoc ecce do/min⁹ adducet ſup eos aq̃s flumi/nis fortes et multas: regē*s*aſſyrio/rū et oēm gliã ei⁹. Et*t*aſcēdet ſu/per oēs riuos ei⁹: ⁊ fluet ſup vni/uerſas ripas ei⁹: et*v*ibit p iudā in/

tio ſo vaſtatōis regni iſrl' fuit q̃a receſſerat a regno iuda: et a dei cul/tu: colēdo vitulos aureos: et ꝯfiden/do in regib⁹ ydo/latris.ſ. ſyrie. et h̄ eſt qḋ dicitur.

n Pro eo ꝙ ab/iecit ppl'us iſte.i. ppl'us iſrael.

o Aquas ſyloe ⁊c.i. regimē regni iuda et dei cultū que erat vt magiſ in q̄ete ⁊ manſue/tudine: maxie tē/pore regū bonoꝝ vt dauid ſalomo/nis et ſilium. p Et aſſumpſit magis raſin. regē ſyrie.

q Et filiū romelie. de ꝓtectōe eoꝝ magis ꝯfidēdo ꝙ de deo.

r Propt̄ hoc ⁊c.i. aduerſarios cū fortitudie et impetu venien/tes. ꝓpt̄ hoc ſubdit exponēdo. s Regē aſſyrioꝝ ⁊c.i. po/tentiā exercitū ei⁹. t Et aſcēdet ſup oēs riuos ei⁹ ⁊c.i. de/ſtruet totū regnū iſrl' ſicut inundantia aquaꝝ deſtruit oīa q̃ iue/nit. v Et ibit. h̄ ꝯñr ponit regni iude afflictio p redūdantiā cū dicit. Et ibit p iudā inundās: q: exercit⁹ aſſyrioꝝ q̃ deſtruxit ſamariā in regno iude multa vaſtauit: q̃ſi p quandā redūdātiā.

x Et trāſiēs vſq; ⁊c.i. intantū affliget regnū iuda ꝙ vix pote/rit ſuſtinere: qḋ factū fuit tpe ezechie: vt dictū eſt ca. ꝑcedēti.

y Et erit ⁊c.i. exercitū ei⁹: q: ad lrām cohortes pugnatoꝝ vo/cant ale. z Implēs lati. tre tue.i. iudee quā aſſyrij vaſtaue/rūt. ꝫ O emanuel.i. xpe vt dictū eſt ca. ꝑce. cui⁹ dicit illa ter/ra ſpālit̄: q: ibi fuit nat⁹: ꝯuerſat⁹ et paſſus: ſꝫ q: ſennacherib rex aſſyrioꝝ cū ſuo exercitu fuit diuinit⁹ debellat⁹: vt dictū eſt. iō ſubdit. a Cōgregamini ⁊c. q: ſennacherib ppl'os mul/tos adduxit ſecū. q̃ fuerūt deuicti p angelū b Et audite ⁊c. Illud eñ factū tanq̃ valde mirabile fuit diuulgatū valde lōge

c Cōfortamini. ꝯfidētes in v̄tute vra.i. ꝯfortabimini. q: ꝓphe/ta nō inducit eos ad ꝓſumptionē de ſua v̄tute ſed eā ꝑdixit fu/turā. d Et vincemini. v̄tute diuina. e Accingite vos ad vincendū ſm eſtimationē veſtrā. f Et vincemini. ſm ve/ritatē. g Inite ꝯſiliū. de captiōe hierlm. h Et diſſipa/bit.ſ. ꝯſiliū vrm a deo cui⁹ cā ſubdit. i Quia nobiſcū de⁹ id eſt adiutoriū nrm vos debellās p angelū ſuū.

k Hec eñ. h̄ ꝯñr ponit vtilis monitio videlꝫ ꝙ ppl's iude nō timeat ab humana ꝑſecutōe: ſꝫ ſolū deū: et hoc eſt qḋ dicitur.

k Hec eñ ⁊c.i. oñdit mihi fortitudinē ſuā q̃ pōt ꝓtegere om/nē hoīem in ſe ꝯfidentē. l Ne irē in via ⁊c.i. timēdo aduē/tū duoꝝ regū ſicut ppl's regni iude timuit valde: ſic dictū eſt ca. ꝑce. de achaꝫ et pplo ei⁹. Et cōmotū eſt cor ei⁹ et cor ppli ei⁹ ſic mouentur ligna a facie venti. m Dicens.ſ. dñs.

n Nō dicatis ꝯiuratio.i. nō timeatis a ꝯiuratōe regū iſrael et ſyrie ꝯ vos. o Oia eñ ⁊c.i. pplo iude. p Coniuratio eſt.i. multū loq̃tur de ꝯiuratōe duoꝝ regū ꝯtra ſe: ſicut homies multū timētes de ꝑiculo aliq̃ ſup ſe vētuo. q̃ſi ꝯtinuo loquunt̄ de ipſo: et q: iſte timor erat malus. iō ſubditur. q Et timor ei⁹.i. illi⁹ ꝯiuratōis. r Ne timeatis. ſꝫ q̃d ſit timendū oñdi/tur cum ſubdit. s Dñm exercituū.i. angelorum

t Ipm ſanctificate. ei ſeruiēdo. v Ipſe pauor veſter ⁊c. of/fenſam illi⁹ ſollicite cauēdo. x Et erit vobis in ſanctificatō/nē: vos ꝯfirmando in bono ſi ei credetis. y In lapidē aūt ⁊c. quas iuſto iudicio fecit ruere: et iſte due dom⁹ fuerūt dom⁹ phacee filij romelie: quā fecit ruere p ozee filiū hela. iiij. Reg. xv. et dom⁹ ozee filij hela quā cū toto regno iſrl' fecit ruere p ſalma/naſar regē aſſyrioꝝ. iiij. Reg. xvij. et q: in regno iude erant aliq̃

mali et incredulí q̄ ruerūt gladio ſennacherib et diuino iudicio ideo ſubdit. ſ Et in laqueū ⁊ in ruinā habitātib⁹ hierlm q: tñ boni remāſerūt ſalui tp̄e ezechie:iō ſubdit ȝ Et offen dēt ex eis plurimi nō dicit oēs: q: ſicut dictū eſt bōi ſūt ſaluati.

a Liga teſtimoniū.h pōit occultatio myſterij xp̄i ī pncipio hu ius ca.i.poſiti. et pmo pcipitur iſta occultatio. ſcdo phibet̄ ſupſticio ſa inquiſitio. ibi. Et cum dixerint. Circa pmū dicit̄ eſa. a dño. Liga teſtimoniū.i.inuol ue pphias obſcu ritatib⁹ ppter in credulos qb⁹ ta lia ſūt celāda: vt dictū eſt.ſ.

b Signa leges ⁊c.i. deſigna le gē euāgelicā dan dā diſcipul' meis id eſt ap'lis aliſ qȝ xp̄i diſcip'lis:q pdicādo legē euā gelicā obſcurita tes pph etiarum aperuerunt et de clarauerūt: oñdē tes eas in xp̄o im pletas: vt pȝ in actib⁹ aplo⁊ ſic fuerat a deo por dinatuȝ: et h mō fuit dictū danieli xij.c. Uad daniel q̄a clauſi ſunt ſi gnatiq̄ ſermones vſq; ad pfinitū tp̄s. c Expectabo dñm ⁊c.verbū eſt eſaie rñdentis. Expectabo dñm.ſ.ieſuȝ xp̄m in car nē ventur̄. d Qui abſcōdit ⁊c.a domo iacob.i. a pp'lo iu daico deſcēdēte a iacob:q: in aduētu ei⁹ pp'ls ille p maiori pte fuit cecat⁹ p infidelitatē:ſm qḋ dr̄ Ro.xi. Cecitas ex pte ↄtigit iſrl' ⁊c. e Et preſtolabor eū.i.patiēter expectabo ei⁹ aduē tū:lȝ differat̄ in tp̄s longū. f Ecce ego ⁊c. Aliq̄ exponunt hoc de duob⁹ filijs eſaie.ſ.de iaſub et de eo q̄ vocat⁹ eſt accele ra ſpolia detrahe in pncipio hui⁹ ca.quē dicūt fuiſſe filiū eſaie: ſȝ iſtud oſtēſuȝ eſt eſſe falſuȝ. Itē iſti magis iudaiȝant in hoc q̄ Ra.ſa.hebre⁹ q̄ dic̄ h eſſe intelligēdū de diſcipulis pphaȝ: q̄ dicunt̄ co⁊ pueri ſeu filij:q: ſunt ab eis in lege diuia inſtructi:⁊ p talē modū dicit ap'ls.i.Co⁊.iiij.in xp̄o ieſu p euāgelium ego vos genui:et ſm h hic dic̄ eſaias. f Ecce ego et pueri mei. i.diſcipli quo⁊ aliq̄ habuerūt ſpm̄ pphetādi:ideo ſubdit.

g Quos dedit mihi dñs.a q̄ eſt pphie ſpūs. h In ſignū et portētū.fuerūt eñ pphe ↄtēpti et vilipēſi:⁊ multi eo⁊ occiſi: de quo⁊ nūero fuit eſaias in ſignū xp̄i paſſuri cui⁹ erāt nuncij.

i A dño exercituū.i.āgelo⁊. k Qui habitat ⁊c. ibi eñ tūc erat tēplū in q̄ erat ppiciatoriū qḋ ſedes dei dicebat̄: vt dictuȝ fuit Exo.xxv.et inde diuia rñſa dabant̄. l Et cū dixerint. Hic ↄſequent̄ ſupſtitioſa inq̄ſitio phibet̄:cū dicit̄. Et cū dixe rint ad vos.ſ.hoīes ydolatre et ſupſticioſi. m Querite a phi tonib⁹ et a diuinis rñſum de occultis ⁊ futuris. Dicunt̄ aūt phi tones q̄ diuinātquodā mō ſpāli.ſ.p apparentē ſuſcitatōȝ alicu ius mortui:ſicut dictū fuit diffuſius.i.Reg.xxviij. Dicunt̄ autē diuini generalit̄ diuinatores ſupſticioſi. n Qui ſtridēt ⁊c. q: vtunt̄ q̄buſdā noīb⁹ et verbis ignotis:et ſubdit̄ rñſio pp'li fidelis. o Nunq̄d ⁊c.q.d.ſic rñdebitis talib⁹ malis pſua ſionib⁹. Nunq̄d nō ⁊c.q.d.ſic.q: infideles reqrūt hoc a deo ſuo falſo:et ſic debēt fideles q̄rere a deo ſuo vero:iō ſubdit.

p Ad legē magis ⁊c.i.ad legē diuinit⁹ datā et ad teſtimoniuȝ pphaȝ a deo inſpirato⁊ magis eſt recurrēdū q̄ ad phitones et diuinos. q Qḋ ſi nō dixerit.i.fecerint. r Iuxta ver bū hoc.recurrēdo.ſ.ad phitones et diuinos ↄ verbū h ſ Nō erit eis matutina lux.i.vera dei cognitio ⁊ diuina ↄſolatio:ſic accidit tēpe regis ſedechie:iō ſubdit̄. t Et cū eſurierit iraſcet̄.q: tūc ppter ob ſidionē longā ſennacherib pualuit fames in ciuitates.iiij.Reg.xxv.

u Et maledicēt ⁊c.q: multi valde de pp'lo iuda ducti ī paciētia male dicebāt ſedechie ſub q̄ venerat eis iſta miſeria et etiā dimittēdo leges ei⁹ ad ritū gentiliū trāſ eundo.

x Et ſuſpiciet ſurſuȝ q̄ ſi querēs a deo auxiliū neceſſitate cōpulſus: et h dr̄ p pp'lo q̄ cū ſede chia remāſit in ciuitate et in lege.

y Et ad terrā intuebit̄ p cōfuſione et deſpera tōe.iō ſubditur.

z Et ecce tribulatio.q̄ tum ad afflictioneȝ cor porū.

a Et tenebre. q̄tuȝ ad deiectionē mentiū.

b Et diſſolutio.viriuȝ ex timore.

c Et anguſtia.ſ.mētis eo q̄ nō apparebat via euaſionis.

d Et caligo pſequens q: ſedechias et viri bel latores de nocte fugerūt et chaldei eos iſecuti ſūt.

e Et nō poterit auola re. q: ſedechiā compre henderūt.iiij. Reg. xxv.

undās et ᶠtrāſiēs uſqȝ ad collū ve niet. Et ᵍerit extēſio alarū ei⁹ im plens ʰlatitudinē terre tue o ⁱema nuel. Cōgregamini ᵃpp'li et vin cemini: ⁊ ᵇaudite vniuerſi procul terre. Cōfortamini ᶜet ᵈvincemi: accingite ᶜuos ⁊ ᵈvincemini:inite ᵍ cōſiliū et ʰdiſſipabit̄:loquimini uer bū ⁊ nō fiet q: ⁱnobiſcū de⁹. Hec ᵏ eñ ait dñs ad me. Sicut in manu forti erudiuit me:ne irē in via po puli hui⁹ dicēs ᵐ. Nō ⁿdicatis:cō iuratio Oñia ᵒeñ que loquitur po pul⁹ iſte:cōiuratio ᵖeſt. Et ᵠtimo re ei⁹ ne ʳtimeatis:neqȝ paueatis. Dominū ˢexercituū ipm̄ ᵗſanctifi cate:ipſe ᵘpauor ueſter et ipſe ter ror ueſter:et ˣerit uobis in ſanctifi catione in ʸlapidē aūt offenſionis et petrā ſcādali duab⁹ domib⁹ iſrl' et ᶻin laqueū ⁊ in ruinā habitātib⁹ hierlm. Et ȝoffendēt ex eis pluri mi:et cadēt ⁊ ↄterētur ⁊ irretient̄ ⁊ capiētur. Liga ᵃteſtioniū ſigna ᵇ legē in diſcipulis meis expectabo ᶜ dñm q ᵈabſcōdit faciē ſuam a do mo iacob: ⁊ ᵉpſtolabor eū. Ecce ego ᶠ⁊ pueri mei q's ᵍdedit mihi dñs in ʰſignū et in portentū iſrl' a ⁱ dño exercituū q ᵏhitat in mōte ſy on. Et ˡcū dixerit ad vos:q̄rite ᵐ a phitōib⁹ ⁊ a diuinis q ſtridēt ⁿ in incātatiōib⁹ ſuis. Nūq̄d ᵒnon pp'ls a deo ſuo reqret viſiōȝ p vi uis ac mortuis. Ad ᵖlegē magis ⁊ ad teſtioniū. Qḋ ᵠſi nō dixerit iu xta ʳverbū hoc:nō ˢerit eis matuti na lux. Et trāſibit p eā et corruet et eſuriet:et ᵗcū eſurierit iraſcet̄ ⁊ ᵘ maledicet regi ſuo et dō ſuo. Et ˣ ſuſpiciet ſurſuȝ:et ʸad terrā intue bit̄:et ᶻecce tribulatio et ᵃtenebre et ᵇdiſſolutō et ᶜāguſtia et ᵈcaligo pſequēs ⁊ ᵉnō poterit auolare de

In ca.viij. vbi dicit̄ in poſtilla. Hoc dictum videt̄ fauere nimis errori hebreo⁊. Additio.i.

A que cōtinent̄ in poſtilla ſancti tho.vel q̄ ei attribuunt̄ nō vi dent̄ fauere errori hebreo⁊ in aliq̄ Nā in h loco poſtq̄ poſuit ex poſitionē hebreo⁊ intelligētiū q ille puer q̄ vocat̄. Accelera ſpolia de trahe ⁊c:intelligit̄ fuiſſe fili⁹ eſaie. Cōſequent̄ pōit ↄ eos obiectōnes que in hac poſtilla ↄtinent̄:poſtea pōit expoſitōȝ gloſe cōis.ſ. q hoc intelligat̄ de xp̄o:q̄ poſita ſubiūgit hec vba. Hec aūt expoſitio nō eſt tāte auctoritatis ſicut ſupior q̄ fuit ſupra ca.vij.de alio ſigno:q: magis extorta ē ⁊ ex ſcripturis nō habet auctoritatē. vñ q̄dā dicūt nō eſſe in cōueniēs ſi hoc intelligit̄ ad l'ram de filio eſaie.ita tñ q puer ille ſit fi gura xp̄i. Hec ille. Ex q̄bus verbis pȝ manifeſte q ipe nō iprobat illā expoſitionē q̄ dicit iſta intelligi de xp̄o ad l'ram: ſȝ dic̄ q nō eſt tāte au ctoritatis ſic ſupior:cui⁹ rōnē reddit manifeſtā.nā pma hȝ auctorita tē ex euāgelio Mat.i.hoc totū factū eſt vt ipleret̄ qḋ dictū eſt p pro phetā. Ecce virgo ↄcipiet.ſȝ expoſitio hui⁹ nō hȝ tantā auctēcam in ſacra ſcriptura nō ↄtineat̄:q h qḋ dr̄ h.acceſſi ad pphetiſſaȝ.intelligi tur de beata vgine:et ſic manifeſtū eſt q nō eſt tāte auctoritatis ſicut pcedens. Itē pncipale fundamētū qḋ pōit poſtillator ad firmanduȝ hāc expoſitionē:eſt illud qḋ ↄtinet̄ in trāſlatōe chaldaica:ex qua ↄdu dit ex hñ q h qḋ dr̄ h. Acceſſi ad pphetiſſaȝ:nō eſt verbū eſaye ſȝ ip ſius dei:et q: h fundamētū lȝ ſit verū nō tñ eſt tāte auctoritatꝫ ſic̄ ſi in l'ra ↄtineret̄:iō verba ſcti tho.pdicta vel eidē attributa ſunt manife ſte rōnabilia:nec in h fauet̄ errori hebreo⁊. Nā illa q̄ ↄtinent̄ in.vij.et ix.ca.neceſſe eſt vt intelligant̄ de xp̄o ad l'ram:ſȝ ea q̄ cōtinent̄ in hoc ca.viij.nō habent̄ ex neceſſitate l'r̄e vt intelligant̄ de xp̄o ad l'ram: ſed auctoritate chaldaice trāſlatōis:vt dictū eſt. In eodē ca. vbi dr̄ in poſtil. Siſr qḋ in.iiij.Reg.dr̄. Theglatphalaſſar ſpoliaſſe ſamariaȝ vt in quarto Regum dicitur. Additio.ij.

Licet theglatphalaſſar nō expoliaſſet ſamariā q̄ tñ aliq̄s ciuita tes regni iſrl' cui⁹ ſamaria eſt metropolis cepit: ſatis vere poſſet dici q expoliauit ſamariā lȝ nō totā nec totū regnū expoliaſſȝ ſicut q̄ expoliat aliquē de aliq̄b⁹ bonis ſuis:dicit̄ ipm expoliaſſe q̄uis nō eſt ex toto. In eodē ca.vbi dr̄ in poſtilla. In quo vt.ſ. dictuȝ eſt denūciat̄ xp̄i reſurrectio futura. Additio.iij.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

A que ptinent in h ca. nō vident ptinere ad ſignū indicatiuum: nec rememoratiuū: nō eñ in h ca. dicit. Dabit vobis ſignū ſic in pcedēti: vt pʒ diſcurrēti lrām: et ideo lʒ expoliatio duoꝝ regū fuit figura expoliatōis inferni p xpm ſicdē: ſic hyſtorie ve. te. fuerūt figure eoꝝ q̄ ptigerūt in nouo: nō tñ ex h dicunt fuiſſe data tanq̄ ſigna indicatiua ſeu rememoratiua. In eodē ca. vbi dicit in poſtilla. Et erit vobis in ſanctificationē. Additio. iiij.

Oc quod dr hic. Et erit vobis in ſanctificatōʒ et in laqueuʒ ⁊c. ppe vr referendū ad tps aduēt᷒ xpi i carnē in q̄ tpe fuit xps in ſanctificatōʒ credētib᷒: et in lapidē offenſiōis: et petrā ſcādali duabus domib᷒ iſrl. ſ. regali et ſacerdotali: q̄s ppter ſuā incredulitatē iuſto iudicio fecit ruere: et vtraqʒ eaꝝ pſueuit dici dom᷒ in ſcriptura. Uñ in pce. ca. Audite nūc dom᷒ dauid. qđ intelligit de domo regali. et in pſal. Dom᷒ aarō bñdicite dño. intelligit de domo ſacerdotali. Dicere aūt q iſte due dom᷒ intelliguntur de domo phacee filij romelie et de ozea filio hela: q̄ fuerūt reges iſrl nō vr: pueniens dictū. nā ſic in regno iuda lʒ fuerint multi reges ſucceſſiue: nō tñ ppt h dicunt multe domus: ſʒ dom᷒ dauid tm̄: ſic dicēdū eſt de regib᷒ iſrl. Seqtur. Et in laqueū et ruinā habitātib᷒ hierlm: q: in ciuitate hierlm vbi xps paſſus fuit multi ruerūt p infidelitatē: ⁊ nō tñ oēs: et iō ſeqtur. Et offendēt ex eis plurimi. i. nō oēs ſm iſtā expoſitōʒ. pp̄t ſeqt imediate. Liga teſtimoniū ⁊c. qđ intelligit de occultatōe myſterij xpi: de q̄ ſtatim in pcedētib᷒ agit: et exponat ſicut in poſtilla. In eodē caplo. viij. vbi dr in poſtilla. Nō erit eis matutina lux. Additio. v.

f Cōm gloſas q dr h: matutina lux. intelligit ipe xps: et h eſt ppe dictū. Nā xps eſt lux vera q̄ illuminat omēʒ hoies. Joh. i. Et dr matutina: q: añ oēm lucē creata. Uñ h pp̄ha reuertit ad declarationē eoꝝ q̄. ſ. dixerat. Erit in ſanctificatōʒ. ſ. credētib᷒. Et in lapidē offenſiōis. ſ. nō credētib᷒. Et pmo agit de ſecūdo vſqʒ ad finē: ſecūdo vero de p̄ a pncipio ſequētis cap. vſqʒ ibi. zelus dñi faciet h. Uñ circa primū cū dixiſſet. Nō erit ei. ſ. pplo nō credēti. Matutina lux. id eſt xps: ne forte q̄s eſtimaret q h ptingeret illi pplo incredulo: eo q non habuiſſent pntiā pdicte lucis. iō dicit. Trāſibit p eā. vñ Luc. iiij. ca. Jeſus trāſiēs p mediū illoꝝ ibat. et hoc qđ dicit per eā: intelligit iudeaʒ vel hierlm de q̄ dicit. Et corruet ⁊ eſuriet. qđ pōt intelligi ad lrāʒ de tēpore obſidiōis hierlm p romanos. et ſeqtur. Et cū eſuriet iraſcet ⁊ maledicet regi ſuo ⁊ deo ſuo. qđ pp̄e intelligit de xpo cui maledicebāt ſicut ex hoc die. et ſeqtur. Aſpiciet ſurſuʒ. i. p auxilio diuio ſeu celeſti. Et ad terrā intuebit. p ſubſidio terreno. Et q: neutrū inueniebāt: iō ſeqt. Et ecce tribulatio et tenebre. ſ. igrantie et infidelitat. Et diſſolutio. ſ. virīū ſeu virtutū. Et anguſtia. pſpiratōis ſeu pplexitatis. Et caligo pſequēs. ſ. cecitas indurati cordis. Et nō poterit auolare de anguſtia quocunqʒ remedio: et ſic pp̄ha declarat illud qđ dixerat de xpo. Qđ erit in lapidē offenſiōis ⁊ in petrā ſcādali hitantib᷒ hierlm. vt. ſ. Et ſeqtur in ſeqnti ca. Primo tpe alleuiata eſt ⁊c. in q̄ declarat pmuʒ qđ dixerat. ſ. Et erit in ſanctificatōʒ. ſ. credētib᷒ q̄b᷒ p oppoſitū dicit. Uiderūt lucē magnā et lux orta eſt eis: et incipit a tpe pdicatōis xpi ⁊ ab initio miraculoꝝ ei᷒ de q̄ dicit. Primo tpe alleuiata eſt ⁊c. et exponat ſicut in poſtilla ⁊c. Replica.

N ca. viij. cū poſtillator amore veritatis fidei chriſtiane pmot᷒ diceret ſan. Tho. nimis fauere errori iudeoꝝ exponēdo pncipiū huius ca. de filio eſaie queadmodū iudei faciūt: qđ tñ vere exponi dʒ de xpo ſpoliāte infernū ⁊c. Bur. aſſumit certamē p ſancto thoma aſſerēs q ſn nullo fauet iudeoꝝ falſe expoſitōi. qđ q̄ʒ verū ſit pʒ ex h: p̄ q: friuolis et falſis aſſertōib᷒ nitit ſoluere argumēta catholicoꝝ q̄ fieri pſueuerūt ptra illū iudeoꝝ errorē. Scđo q: nō roborauit argumēta catholicoꝝ nec aliq̄d fac p vera xpianoꝝ expoſitōe: ſʒ lrām pñtem diuidit: expōit: cōcordat q̄ñtū pōt p pſidia iudeoꝝ. Tertio q: dicit catholicaʒ expoſitōʒ erroꝝ: tā: demū q: dicit eā nō eſſe tāte auctoritatis ſicut illā. ſ. ca. vij. vbi ille paſſus. Ecce vgo pcipiet. expōit de xpo auctoritate euāgeliſte. Sʒ q̄ro. iſta auctoritas quā pfert an ſit apud iudeos autētica magis aut apud xpianos. ſʒ certū eſt q nō apud iudeos. q: tranſlatio chaldaica cui innitit expoſitio hui᷒ lre eſt apud iudeos maxie auctoritatis. Exēplū aūt cui innitit. vij. ca. expoſitio nulli᷒ auctoritat eſt apđ hebreos. igit maioris auctoritat eſt apđ iudeos expoſitio hui᷒ loci q̄ʒ vij. ca. Ad faciēdū eñ fidē infidelib᷒ p euāgeliū qđ nō recipiunt nihil pcludim᷒. niſi cū h innitamur eoꝝ fundamētis q̄ negare nō cōſueuerūt. Nec valet qđ Burg. ponit p replicam poſtil. de ſpolio facto p theglatphalaſſar. q: p h ſpoliū nō eſt ablata fortitudo damaſci et ſamarie: p̄ut innuit in lra ſʒ fuit pticularis inuaſio fcā tpe ozie et ioathā. Quid aūt h ptinet ad filiū eſaie. de q̄ iudei falſe exponūt et ſanc. tho. approbat. Sʒ q: poſtil. h expoſitionē ſanc. Tho. ptractat. Burg. oppido offenſus neſcit in h ca. pacifice loq̄. q: neſcit tolerare theologicū modū loquēdi poſtil. quo dic deſtructōʒ duoꝝ regnoꝝ fore ſignū pnoſticū deſtructōis et ſpoliatōis iferni. Spoliatōeʒ aūt inferni fore ſignū rememoratiuū ſpoliatōis de q̄bus h dr ad litterā: qđ egrefferēs Burg. facit argumentū ſuū conuētū a modernis hereticis receptū: h nō pōit in textu: igit nō eſt ⁊c. q: vt inqt de ſigno nll'a fit mētio. q̄uis autē in lra etiā nō fit mētio de figura. dic tñ Burg. q vna ſpoliatio eſt figura alteri᷒. Nūc aūt figura eſt ſignificatiua figurati. Significatiuū aūt et ſignū q̄ntum diſtāt dicat Bur. grandiloquens. Ca. ix.

anguſtia ſua. Ca. ix.

p Primo tempe alleuiata[a] ē terra zabulon et terra neptalim: ⁊[b] nouiſſimo aggrauata[c] ē via maris trās iordanem galilee[d]

Primo tpe. Antequ deſcēdā ad diuiſionē hui᷒ ca. Sciendū q iudei et aliq̄ expoſitores catholici i h eos nimis ſequētes exponūt pncipiū hui᷒ ca. ad lrāʒ de captiuitate duplici filioꝝ iſrl. Prīa āt fuit fcā p theglatphalaſſar regē aſſyrioꝝ q̄ captiuauit duas trib᷒ vltra iordanē ⁊ trāſiēs iordanē captiuauit multos de tra zabulō et neptali. vt hr. iiij. reg. xv. ⁊ de h exponūt qđ dicit in pricipio hui᷒ ca. Primo tpe. i. pma captiuitate. Alleuiata eſt terra zabulō et terra neptalim. ſ. a pōdere pctōꝝ hitatorib᷒ ſuis in captiuitatē ductis. poſtea vo ſalmanaſar rex aſſyrioꝝ cepit oſee regē iſrl et reſiduū ppli qđ remāſerat trāſtulit in aſſyrios. vt hr. iiij. Reg. xviij. et de h exponunt qđ ſubdit. Et nouiſſimo aggrauata eſt via marij trās iordanē galilee gentium. q: aggrauata fuit tota tra p dñi flagella in captiuitatē ductā. dr aūt illa terra via maris: q: eſt ibi via publica ad portādū merces a iordane ad mare mediterraneū ⁊ ecōuerſo. Sʒ iſta expoſitio vr icōueniēs. p̄ q: iplicat ptria ſaltē in mō loquēdi: q: a pmā captiuitatē noiat alleuiatōʒ: et ſcđaʒ aggrauatōʒ cū tñ fuerūt eiuſdē rōnis. Itē q: ſi loqret de ſcđa captiuitate: cuʒ dr. Et nouiſſimo aggrauata eſt ⁊c. nō fieret ibi mētio de galilea que in prīa captiuitate fuit captiuata ſaltē in magna pte: ſʒ magis de ſamaria q̄ erat ciuitas metropolis regni: et pncipalr fuit obſeſſa et capta p ſalmanaſar. Tertio q: Math. iiij. c. dic hāc pp̄hiaʒ fuiſſe cōpletā ad lrām in xpo dicēs ſic de xpo. Et relicta ciuitate ſua nazaret hyēit ⁊ hitauit in ciuitate capharnaū maritima in finib᷒ zabulon ⁊ neptalim: vt adimpleret qđ dictū eſt p eſaiā pp̄hetā. Terra eñ zabulon et tra neptalim via maris trās iordanē galilee gētiū. Ppls q̄ ābulabat in tenebris vidit lucem magnā ⁊c. Itē cū oēs expoſitores catholici dicāt q neceſſe eſt de xpo itelligi illud qđ dr. ſ. vij. Ecce vgo pcipiet ⁊ pariet filiū ⁊c. eo q dr Mat. i. Hoc aūt totū factū eſt: vt adimpleret qđ dictū ē a dño p pp̄ham dicētē. Ecce virgo habebit in vtero ⁊ pariet filiū ⁊c. eadē neceſſitate cōpellit q̄libet doctoꝝ catholic᷒ expōere de xpo qđ dr hic. Primo tpe alleuiata eſt ⁊c. cū mathe᷒ dicat hoc iplerū eſſe i xpo. Igit ſequēdo ſniaʒ beati mathei pñs ca. in q̄ pōit myſteriū xpi q̄ñtū ad ei᷒ exaltatōʒ in ſignū liberatōnis regni iudei: in duas ptes diuidit: q: p̄ pōit xpi exaltatio: ſecūdo dicta liberatio. ibi. Uerbū miſit dñs. Circa pmū ſciēdū q xps fuit exaltat᷒ p̄ q̄ñtū ad declaratōʒ ſue deitat in pdicatōe ſua et miraculis. ſecūdo q̄ñtū ad exaltationē hūanitatis ad dexteram pris. Prio igit ponit pmū. et ſecūdo ſcđm. ibi puulus. Circa pmū ſciēdū: q ad pdicationē xpi aliq̄ iudei crediderūt et in fide pmāſerūt: aliq̄ aūt obſtinati in ſua malicia remāſerunt: et aliqui a pncipio credētes poſtea ad vomitū reuerſi ſunt: et de iſtis mixtim loqtur h pp̄ha. Circa pmū dr. a Primo tpe alleuiata eſt terra ⁊c. q: ibi xps circa principiū ſue pdicatōnis publice frequent docuit: ⁊ miracula fecit: vt dic math. et. ſ. allegatū eſt et ſic fuit terra illa alleuiata a iugo dyaboli p ptātē xpi. Uerū tñ q: plures eoꝝ reuerſi fuerūt ad vomitū: iō ſubdit.

b Et nouiſſimo. i. circa finē pdicatōis xpi. c Aggrauata eſt via maris. q̄re aūt illa terra dicat via maris: ſupra expoſitū eſt. de iſta aūt aggrauatōe hr math. xi. vbi dr. tunc cepit exprobrare ciuitatib᷒ in q̄b᷒ facte ſunt virtutes: et iō ſubdit. Ue tibi corozaim. ve tibi bethſaida: qm̄ ſi in tyro et ſydone facte eēnt virtutes: q̄ facte ſunt in vobis: olim in cilicio ⁊ cinere pniaʒ egiſſent. Iſte aūt ciuitates erāt ſupra mare galilee in finib᷒ zabulō

et neptalim. Et poſtea ſubdit̄ d e caphamaū. vbi xp̄us habita/ uit circa p̄dicatōis ſue p̄ncipiū: vt. ſ. dictū eſt. Et tu caphamaū nunq̄d exaltaberis vſq3 ad celū et vſq3 in infernū deſcēdes. q2 p p̄dicatōs xp̄i p̄ fuit diſpoſita ad ꝯſecutionē beatitudīs credē do. et poſtea deſpſa p demeritū dānatōis ad vomitū redeūdo. ſic dictū fuit ple/ m⁹ ſup Math.

gētiū. Populus^e q ābulabat in tenebris vidit^f lucē magnā: habi/ tātibus^g in regiōe vmbre mortis lux^h orta eſt eis. Multiplicaſti^i gē tē3: nō magnificaſti leticiā. Leta/ būtur^k corā te ſicut qui letātur in meſſe ſicut exultāt victores capta p̄da qn̄ diuidūt ſpolia. Jugū^l eñi oneris eius: ⁊^m virgā humeri ei⁹ et^n ſceptrū exactoris ei⁹ ſupaſti ſi cut^o in die madian. Quia^p oīs vi olēta p̄datio cū tumultu: et^q veſti mētū mixtū ſanguie erit^r in cōbu/ ſtionē et cib⁹ ignis. Paruulus^s enim natus eſt nobis: et^t fili⁹ dat⁹ eſt^u nobis. Et^x fact⁹ eſt principa/ tus ſup humerū ei⁹: et^y vocabit̄ nomē ei⁹ admirabilis: ꝯſilian⁹^z: de⁹^a fortis: pr̄^b futuri ſcl̄i: p̄nceps^c pacis. Multiplicabit̄^d ei⁹ ipiū: ⁊^e

d Galilee gētiū Salomon eñi de dit hyram regi ty ri. xx. oppida ī ga lilea. iij. Reg. ix. et iō illa ps voca ta eſt galilea gen tiū: q2 hyra3 erat gētilis.

e Populus ⁊c. ignorātie ⁊ erroꝛ̄

f Vidit lucē ma/ gnā. i. xp̄m qui eſt lux mūdi p p̄dica tionē ⁊ miracula ꝓpria virtute faciēte. g Habitātib⁹ ⁊c. erroꝛ eñi et ignorā/ tia ſunt q̄ſi mortis vmbra. h Lux orta eſt eis. ſ. vitas euā gelica: vel pōt hec lr̄a referri ad p̄res detētos in lymbo inferni q̄bus lux orta fuit: qn̄ xp̄s ad eos deſcēdit poſt paſſionē ſuam. i Multiplicaſti ⁊c. h refert̄ ad illos q̄ xp̄o p̄dicāte p̄ crediderūt et poſtea ad vomitū reuerſi ſunt: vt p̄dictū eſt. et iō ex eis nō fu/ it materia leticie. Et ꝯñr ſubdit̄ de credētib⁹ et in fide p̄manēti/ bus. k Letabunt̄ corā ⁊c. Meſſores eñi i plenitudīe meſ/ ſis: et victores in ſpolijs diuidēdis valde letant̄. Et ita fuit de diſcipulis xp̄i: qn̄ in die pēthecoſtes receperūt plenitudinē ſpi/ ritusſancti alta voce: et varijs linguis loq̄ntes magnalia dei. Act. ij. Et hui⁹ leticie ſubdit̄ rōcū dr̄. l Jugū eñi oneris ei⁹. i. veteris legis. de q̄ onere dr̄: Act. xv. q̄ h eſt on⁹ qd̄ nec nos nec p̄res nr̄i poꝛtare potuim⁹. m Et virgā humeri ei⁹. id ē ſcribaꝝ et phariſeoꝝ: q̄ ſupra on⁹ legis addebāt oꝛdinat̄ões po pulo graues ſm̄ q̄ dr̄ Math. xxiij. Alligāt eñi onera grauia et iportabilia: ⁊ iponūt ea ſup hūeros hominū: digito aūt ſuo no lūt ea mouere. Ab iſtis aūt onerib⁹ fuit liberat⁹ fidelis ppl's p libertatē ſpūſſancti q̄ eſt in lege noua. n Et ſceptrū ⁊c. ſm̄ q̄ dicit̄ ioſeph⁹ li. de iudaico bello poſt aſcēſionē xp̄i iudea fuit multis diſſenſiōib⁹ intraneis diſſipata: et erāt ibi aliq̄ tyrāni q̄ ppl'm vexabāt multiplr̄ et reb⁹ ſuis ſpoliabāt: et maxime ppl'm credētē in xp̄m: vt p3 in actib⁹ apl'oꝝ a q̄bus fidelis ppl's fuit li berat⁹ p exercitū romanū venientē ꝯ̄ iudeā: q2 tūc admonitus fuit p angelū: vt trāſiret in regnū agrippe q̄ erat ꝯfederatus ro/ manis: vt hr̄ in eccleſiaſtica hyſtoria. et exactores p̄dicti fuerūt deſtructi et ciuitates eoꝝ ſuccēſe igni. o Sicut in die madi an. iſta fuit victoria gedeōis: de q̄ hr̄ iudic. vij. q̄ fuit ſibi p̄nūcia ta p angelū ſic et fidelis ppl's liberat⁹ fuit p denūciatōs angeli in regno agrippe: vt dictū eſt. et exactores eoꝝ occiſi p exercitu3 romanoꝝ et ciuitates eoꝝ ſuccēſe et bona eoꝝ: ideo ſubditur.

p Quia omnis ⁊c. i. acquiſita cum clamore et rapina.

q Et Veſtimentū ⁊c. i. veſtimētū occidētis et occiſi: q2 nō ſolū veſtimēta occiſoꝝ inq̄nant̄ ſanguie: ſ3 etiā cū hoc veſtimēta oc cidētū. r Erit in cōbuſtionē ⁊c. q2 romani incēdētes hieru ſalē et alia loca vbi erāt p̄dicti exactores et tyrāni ſil' cōbuſſerūt veſtimēta illoꝝ tyrānoꝝ et ea q̄ rapuerāt ab alijs: quoꝝ m̄ltos interfecerāt. vt hr̄ libro de iudaico bello. Et h aūt qd̄ dicit̄ hic. Et erit in cōbuſtionē ⁊ cib⁹ ignis. Illi q̄ exponūt hūc paſſu3 de exercitu ſennacherib ab angelo pcuſſo: vt ſupra dictū eſt. vij. ca. vident̄ ꝯ̄dicere textui. dicit̄ eñi q̄ angel⁹ pcuſſit exercitum pla ga ignea. ſic tñ q̄ corpa bellatoꝝ erāt incinerata: arma tñ ⁊ ſpo lia remāſerūt intacta: ita q̄ ppl's ezechie exiēs ad colligēdū ſpo lia valde faciliter accipiebat ea remanētib⁹ cinerib⁹. Illud aūt qd̄ cōburit̄ eſt cib⁹ ignis nō tñ remanet intactū ſ3 ꝯuertitur in ignē ſic cib⁹ in cibatū. s Paruul⁹. h ꝯñr pōit̄ exaltatō xp̄i. ſm̄ humanitatē in ſua aſcēſiōe. Sciēdū tñ q̄ Ra. ſa et iudei mo derni ſeq̄ntes ipm̄ exponūt hūc paſſu3 de ezechia rege iuda lit terā corrūpēdo. Dicit eñi q̄ hec eſt lr̄a hebraica: infans nat⁹ eſt nobis: fili⁹ dat⁹ eſt nobis. et erit p̄ncipat⁹ ſup humerū ei⁹. ⁊ vo

cabit̄ nomē ei⁹ admirabilis: ꝯſiliari⁹ de⁹: fortis: pr̄ ſempitern⁹: p̄ncipes pacis: et talis coꝛruptio pōt de facili fieri in hebreo: q2 h dictio victare q̄ ſignat ⁊ vocabit̄: et vagitra: q̄ ſignat et vocabit eiſdē lr̄is penit⁹ ſcri būt̄ i hebreo: ſ3 varie ſonāt ꝓpt aliā et aliā pūctuatōs. Itē ſilr̄ q̄ dicit̄ p̄ncipē pacis in accuſatiuo ꝓ noīatiuo faciliter fit in hebreo. q2 noīa ſūt apud eos idedinabilia ſicut apd̄ latinos coꝛnu et gelu: igit̄ ſic exponit auctoꝛitatē p̄dictā. In/ fans natus eſt nobis ⁊ fili⁹ dat⁹ eſt nobis. q. d. ꝓphaꝛ: licet achaz ſit ydo latra peſſim⁹: tñ fili⁹ ei⁹ ezechias q̄ erit rex nr̄ p⁹ eū erit bon⁹ et iuſt⁹. Et vocabit nomē ei⁹ admi rabilis ⁊c. i. de⁹ nr̄ q̄ eſt admirabilis: ꝯſiliarius de⁹ fortis: pr̄ ſempiter/ nus: vocabit. ſ. ezechia3 p̄ncipes pacis. q2 faciet pacē in dieb⁹ ſuis: ita q̄ noīa deitatē exp̄mētia nō referunt̄ ad pueꝝ natū: ſ3 q̄ iſte corrūpat lit terā ponēdo vocabit ꝓ vocabit̄: p3 ex trāſlatōe. lxx. interp̄tū q̄ fuerūt hebrei ⁊ valde lr̄ati: quoꝝ trāſlatio talis eſt. Puer nat⁹ eſt nobis et fi li⁹ dat⁹ eſt nobis: cui⁹ ipeꝛiū ſup humerū ei⁹ et vocabit̄ nomē ei⁹ ma gni cōſilij angel⁹: ita q̄ ꝓ iſtis dictōib⁹: admirabilis ꝯſiliari⁹: de⁹ foꝛ tis: pater futuri ſeculi: princeps pacis: poſuerūt h ſolū: magni ꝯſilij an gel⁹: cui⁹ cā fuit ſm̄ q̄ hiero. dicit̄ in ep'la ad deſideriū q̄ ꝓpōit̄ i biblijs principio Geñ. q2 trāſtulerāt libros vete. teſt. ptolomeo regi q̄ erat phi loſoph⁹ et vni⁹ dei cultoꝛ: et iō vbi in hebreo fit mētio de deitate xp̄i ſicut fit in h loco tacuerūt vel alit̄ trāſtulerūt: ne ptolome⁹ crederet eos ponere duplicē deitatē: et vt ſecretū fidei nō aperirēt gētilib3: p3 tñ ex eoꝝ trāſlatōe q̄ in hebreo hr̄: et vocabit̄ et nō vocabit. Et q̄ illud qd̄ ſeq tur. Admirabilis ꝯſiliari⁹: de⁹ foꝛtis ⁊c. refert̄ ad puerū natū: et qd̄ in fine auctoꝛitat̄ nō habet̄ principē pacis in accuſatiuo: ſ3 princeps pa/ cis in noīatiuo: q2 loco oīm iſtarū dictionū pōit̄ in trāſlatōne. lxx. ma/ gni ꝯſilij angel⁹. in noīatiuo. Itē h idē p3 p trāſlationē chaldaica3 q̄ auctētica eſt apud hebreos: vt dictū eſt. ſ. pce. ca. que talis ē. Infans nat⁹ eſt nobis: et fili⁹ dat⁹ eſt nobis: et recipiet ſup ſe legē ad ſeruādū eā: et vocabit̄ nomē ei⁹ abante mirabilis ꝯſilio: de⁹ foꝛtis p̄manēs in ſecula ſeculoꝝ: meſſias in cui⁹ dieb⁹ multiplicabit̄ pax ſup nos. Et h p3 manifeſte q̄ paſſus iſte loq̄tur ad lr̄am de xp̄o q̄ expectabat̄ i lege et ꝓphis ad ſalutē mūdi vētur⁹. Qd̄ aūt in hac trāſlatōe ponit̄. Et re cipiet ſup ſe legē ad ſeruādū eā loco cui⁹ in hebreo habet̄. Et erit prin cipat⁹ ſup humerū ei⁹. ꝯuenit xp̄o q̄ fact⁹ eſt ſub lege: vt dictū ē ad Galath. iiij. et q̄ dicit̄ de ſeipo Math. v. Nō veni ſoluere legē: ſ3 adim/ plere. Qd̄ etiā in ea dr̄. Et vocabit̄ nomē ei⁹ abante mirabilis ⁊c. cō/ uenit xp̄o q̄ vocat⁹ fuit ab angelo Jeſus anteq̄ in vtero ꝯciperet̄. vt dr̄ Luc. ij. in q̄ noīe q̄ ſal⁹ interp̄tat̄: oēs ꝯditiōes h tacte implicite ꝯtinē tur. Igit̄ remota falſa expoſitōe accedam⁹ ad verā q̄ eſt de dn̄o Jeſu xp̄o: cui⁹ h introducit̄ principat⁹: veruñ p̄mittit̄ ei⁹ natiuitas: cū dr̄.

s Paruul⁹ eñi ⁊c. q̄ vere fuit puul⁹ in hūanitate: et loq̄tur h ꝓpha de futuro p modū p̄teriti ꝓpt certitudinē ꝓphie. et ſubdit̄ ei⁹ magni/ tudo in deitate. t Et fili⁹. ſ. naturalis ipi⁹ dei patris et p ꝯñs ſibi equalis. v Dat⁹ eſt nob. ſm̄ q̄ dr̄ Jo. iij. Sic de⁹ dilexit mūdu3 vt filiū ſuū vnigenitū daret ⁊c. x Et fact⁹ eſt principat⁹ ⁊c. crucē ſibi baiulādo: vt dicit̄ Jo. xix. p quā ptātes aereas debellauit: et regnū ſuū potent̄ intrauit. Luc. vlti. Opoꝛtuit pati xp̄m et reſurgere a moꝛ/ tuis ⁊ ita intrare gloriā ſuā. y Et vocabit̄ ⁊c. miracula faciēdo.

z Cōſiliari⁹. ꝯſilia euāgelica p̄ceptis decalogi ſupaddēdo.

a De⁹ foꝛtis. infernū ſpoliādo. b Pat futuri ſeculi. electos ad ciuitatē celeſtē admittēdo. c Princeps pacis. ſ. interne ꝯſcīe ad cō ſciētiā et ſupne ꝯſcīe ad celeſtē gloꝛiā. ꝓpter q̄ in ei⁹ natiuitate angeli cātauerūt. Glīa in altiſſimis deo ⁊ in t̄ra pax hoīb⁹ bōe volūtat̄. Lu ce. ij. d Multiplicabit̄ ei⁹ ipeꝛiū. vñ dixit Mat. vlti. Data eſt mi hi oīs ptās in celo ⁊ in terra. e Et pacis ⁊c. ſ. pacis celeſtis ab eo date: q̄ eſt eterna. Et ex h p3 q̄ hec lr̄a nō pōt intelligi de ezechia re/ ge iuda: q2 pax parū durauit ſub eo. ſ. p. xv. ānos vel circit̄: q2 manaſſes fili⁹ ei⁹ fuit peſſim⁹ in p̄cipio regni ſui ꝓpt qd̄ turbata fuit pax regni et ipe fuit in captiuitatē duct⁹. vt hr̄. ij. Paralyp. xxxiij. Sciēdū aūt q̄ vbi dr̄ h: multiplicabit̄ ei⁹ ipeꝛiū ⁊c. in hebr̄. hr̄: lemarbe. qd̄ ſignificat

ad multiplicādū:et pōif ibi lr̄a mem dauſa in medio dictōis ɔ̄ naturā ſuā: qꝛ ſꝑ ponit i fine dictōis:et nūq̄ i medio nec i pn̄cipio:et h̄ ad de/notādū q xp̄s d̄ q̄ ſcriptā h̄ loqt̄:nat⁹ fuit ɔ̄ curſū nāe de v̄gīe clauſa
f Sup ſo.d.d. ⁊c.v3 celeſte figuratū p ſoliū dd.vl' f Sup ſo.d.d.i. ſt eccliā3 militātē p regnū dd figuratā g Ut ɔfir.il. ⁊c. Ex h̄ p3 q nō ē h̄ fmo de regno dauid nec de regno ezechie ad lrām: qꝛ illud regnū nō fuit confirmatū

b In iudicio et iuſticia āmodo et vſq; ⁊c. ſ3 eccleſia ſic eſt a xp̄o cōfirmata nō ſolū triūphās ſ3 etiā militās: ꝑpt qd dic̄ xp̄s Mat.vl. Ecce ego vobiſcū ſum oibus dieb⁹ vſq; ad finē ſcli.

i Zelus dñi ⁊c. zelus eſt amor ſingularis:ex amore aūt ſingulari ip̄i⁹ dei ad gen⁹ humanū ipletū eſt xp̄i myſteriū: ꝑpter qd dicit̄ ad hebreos.ij. Nuſq; angelos apprehēdit:ſ3 ſemen abrae.

k Uerbū miſit. Deſcripta xp̄i exaltatōe.h̄ ɔ̄ñr liberatio ponit̄ regni iude a regib⁹ iſrael et ſyrie ip̄3 pſequētib⁹ et deſtruere volētib⁹:vt.ſ. dictū eſt ca.vij. Et remouet h̄ ꝓpha tria in qb⁹ confidebāt illi reges.ſ.p̄ eoꝝ adinuicē ɔfederatōnem et ſecūdo pſonarū reputatiōnē. ibi. Et diſperdet.tertio ppl'i multiplicationē.ibi.Succēſa eſt Circa p̄mū d̄r.

k Uerbū miſit ⁊c.p h̄ verbū intelligit̄ ꝓphetia eſaie ɔtra regnū iſrl': et qꝛ iacob vocat⁹ fuit iſrl':iō ſubdit̄. l Et cecidit in iſrl'.tanq̄ pondus deſtruēs illud regnū. m Et ſciet.p experientiā ſue deiectiōis.

n Ois ppl's ephraim.i.regnū iſrl' q̄ ſic noiat̄ eo q p̄m⁹ rex hierobo͂a fuit de tribu ephraim. o Et hitātes ſamariā.q̄ erat metropolis in illo regno quā cepit ſalmanaſar et pplm captiuauit.iiij. Reg.xviij.

p In ſupbia ⁊c.anteq̄ p ſalmanaſar capent̄. q Lateres ceciderūt p lateres h̄ intelligunt̄ reges iſrl':ſub qb⁹ regnū fuerat attritū: videl3 tpe ioachaz et aliis:ſm q d̄r. iiij. Reg.xiij. Attriuerat eos rex ſyrie:et h̄ p̄dixerat heliſe⁹.iiij.Reg. viij. dicēs azaheli. Scio q̄ factur⁹ ſis filijs iſrl' mala:ciuitates eoꝝ munitas igne ſuccēdes:et iuuenes eoꝝ interficies gladio:et puulos eoꝝ elides:⁊ p̄gnātes diuides r Sed quadris ⁊c.i.reges fortiores habebim⁹:ſic mur⁹ de lapidib⁹ q̄dris fortior eſt q̄ laterin⁹:qd dicebāt de phacee et filio ei⁹ quē intēdebāt facere regē in regno iuda:vt dictū eſt.ſ. viij.ca. Et idē ſignificat qd ſubdit̄

s Sycomoros ſucciderūt.i.reges pui valoris trāſierūt. t Sz cedros imutabim⁹.i.altiores ⁊ potētiores ſtatuem⁹. Intēdebāt eñ ſibi ſubiugare regnū iuda:vt dictū eſt.ſ. et qꝛ talia p̄ſumebāt ex ɔfidentia raſin regis ſyrie q̄ erat eis ɔfederat⁹.iō hāc ɔfidentiā remouet ꝓpha dicēs. v Et eleuabit dñs hoſtes ⁊c.ſ.aſſyrios q̄ interfecerūt eum vt h̄r.iiij.Reg.xvi. x Et inimicos ei⁹ in tumultū vertet. h̄ eſt in p̄liū ɔ̄ eū qd cōmittit̄ cū clamore et tumultu:et qꝛ capta ſyria aſſyrioꝝ rex adduxit inde bellatores ɔtra regnū iſrael.ideo ſubditur.

y Syriā ab oriēte.ſu.faciet dñs venire.et dic̄ ab oriēte:qꝛ ſyria eſt i p̄te orientali reſpectu regni iſrl'. z Et philiſthijm ab occidēte.qꝛ terra philiſthinoꝝ exñs ſup mare mediterraneū eſt in pte occidētali reſpectu dicti regni. a Et deuorabūt ⁊c.i.deſtruēt ip̄m toto affectu et conatu. b In his oib⁹.ſ.pcuſſiōib⁹ regni iſrl'. c Nō eſt auerſus furor ei⁹.ſ.dñi. d Sz adhuc ⁊c.ad ampli⁹ puniēdū.ſ.p ſalmanaſar regē q̄ poſtea captiuauit regnū iſrl'.iiij.Reg.xviij. e Et ppl's.ſ.iſrl'.

f Nō eſt reuerſus p pniam et emēdatōē. g Ad percutientē ſe.ſ. ad dñm cui⁹ volūtate et pmiſſiōe fiebat punitio illa. h Et diſperdet.

pacis nō erit finis:ſup^f ſolium dauid et ſup regnū ei⁹: ut^g cōfirmet illud et corroboret in^h iudicio ⁊ iuſticia āmodo et vſq; in ſempiternū:zelus^i dñi exercituū faciet hoc Uerbū^k miſit dñs in iacob. Et^l cecidit in iſrl'. Et^m ſciet ois^n ppl's ephraim et^o habitātes ſamariam in^p ſupbia et magnitudine cordis dicētes. Lateres^q ceciderūt:ſ3 quadris^r lapidibus edificabimus:ſycomoros^s ſucciderūt:ſed^t cedros imutabim⁹. Et^u eleuabit dñs hoſtes raſin ſup eū et^x inimicos ei⁹ in tumultū uertet:ſyriā^y ab oriente: et^z philiſthiim occidente: et^a deuorabūt iſrl' toto ore. In^b oibus his nō^c eſt auerſus furor ei⁹: ſed^d adhuc man⁹ ei⁹ extēta. Et^e ppl's nō^f eſt reuerſus ad^g percutientē ſe: et dñm exercituū nō inqſierūt. Et^h diſperdet dñs ab iſrl' caput:⁊^i caudā incuruātē et depauātē die vna

Lōgeuus et honorabilis ipſe eſt caput ⁊ ꝓpheta docēs mēdaciū ipſe eſt cauda. Et^k erūt q beatificant pplm iſtū ſeducētes:⁊^l q beatificātur p̄cipitati. Propter^m hoc ſup adoleſcētulis ei⁹ nō letabitur dñs:et^n pupilloꝝ ei⁹ et viduarū nō miſerebit̄: qꝛ^o ois hypocrita^p eſt et nequā:⁊ uniuerſū os locutū eſt ſtulticiā. In^q oñib⁹ his nō eſt auerſus furor ei⁹:ſ3 adhuc manus ei⁹ extēta. Succēſa^r eſt eñ q̄ſi ignis ipietas: vepre^s et ſpinā vorabit. Et^t ſuccēdet̄ in dēſitate ſaltus:⁊^u conuoluet̄ in ſupbia fumi. In^x ira dñi exercituū ɔturbata eſt terra: et^y erit ppl's q̄ſi eſca ignis. Uir^z fratri ſuo nō parcet: ⁊^a declinabit ad dexteram et eſuriet:⁊ comedet ad ſiniſtrā et nō ſaturabit̄. Unuſqſq;^b carnē brachii ſui vorabit manaſſes^c ephraim:et ephraim manaſſen:et ſil' ipſi cōtra iudā

h̄ ɔ̄ñr ꝓpha ɔcludit ſecūdū de q̄ ɔfidebāt.ſ.pſonarū reputatiōnē: qꝛ ɔfidebāt de pn̄cipib⁹ et militib⁹ ꝑfectis etate et fortibus armis: qd excludit̄ cū d̄r. Et diſpdet dñs ab iſrl' caput. Secūdo etiā ɔfidebāt in ꝓphis falſis:q̄ ꝑpt q̄ſtum ſeq̄bant̄ pn̄cipes et milites falſo eis ꝓſpera ꝓmittēdo: qd excludit̄ cū d̄r.

i Et caudaz ⁊c. Dicit̄ aūt ꝓphete falſi cauda: qꝛ ꝑpt lucrū pn̄cipibus adherebant ſic vulgariter adherētes alicui pn̄cipi dicunt̄ eius cauda:⁊ i iſta caudā per mendacia ſua icuruabat eos a rectitudie iuſticie:et refrenabāt eos a dei reuerētia et timore.

k Et erūt q ⁊c. ſc3 ꝓphe falſi ꝓmittētes eis proſpera.

l Et q beatificātur p̄cipitati.q̄a vtriq; fuerūt captiuati.

m Propt̄ h̄ ⁊c. qꝛ aūt etatē adultā fuerūt p̄im occiſi:et p̄im captiuati.

n Et pupilloꝝ ⁊c.et multo min⁹ alioꝝ:qꝛ iſtis propter debilitatem et ipotentiā eſſet magis pcendū.

o Quia ois.ſ.d̄ populo iſrl'. p Hypocrita ⁊c.p iuſticie ſimulatōē. qꝛ ſm q dicit hiero. Simulata ſanctitas duplex eſt iniq̄tas. Et dic̄ propheta. Ois ⁊c.qꝛ l3 in ppl'o illo eſſent aliq̄ boni vt thobias ⁊ ſimiles ei:tñ erāt ita pauci q nō cōputant̄: qꝛ illud qd modicū eſt nō reputat̄.vt h̄r.ij.phiſicoꝝ. q In oibus his ⁊c. expōatur vt.ſ. r Succēſa eſt ⁊c. Hic excludit terciū de q̄ ɔfidebant ſ.ppl'i multitudinē:cū d̄r. Succēſa ē eñ q̄ſi ignis ipietas. i. impietas ppl'i iſrl' ꝓuocauit irā dei ɔtra ſe q̄ſi ignē ardentem.

s Uepre ⁊c.i.pplm omnē. t Et ſuccendet̄ in denſitate ſaltus.q.d.dēſitas multitudis eis nō valebit. v Et ɔuoluet̄ ⁊c.i.maiores de pplis in fumo ſupbie laborātes ſimul punient̄ cū pplo:et qꝛ nō ſolū iminebat eis malū ab aduerſarijs extrinſecis:ſ3 etiā ex diſſenſiōib⁹ intrinſecis q̄ ſunt magis piculoſe:iō ſubdit̄. x In ira dñi exercituū ɔturbata eſt terra. in ſeipſa.

y Et erit ppl's ⁊c.i.materia diuie vltōis. z Uir fratri ſuo nō parcet.ꝑpt intrinſecā diſſenſionē. a Et declinabit ⁊c. in hoc cōminat̄ eis ꝓpha malū famis qd aliq̄ñ magis nocet q̄ gladi⁹.vt dic̄ Uegeti⁹ libro de re militari. b Unuſq̄ſq; ⁊c.i.illū de q̄ pri⁹ ɔfidebat:ſic de brachio:et h̄ ꝑpt diſſenſionē intrinſecā.iō ſubdit̄. c Manaſſes ephraim. iſte eñ due tribus deſcēderūt de duob⁹ filijs ioſeph. Cetera patēt ex dictis.

In ca.ix.vbi dicit̄ in poſtilla. Item hoc idē patet per tranſlationē chaldaicam.

Additio.

Abimoꝝ.egypti⁹ in q̄dā ſua eplā i q̄ tractat de meſſia dicit q ſex noia q̄ h̄ ponunt̄.ſ.admirabilis: ɔſiliator ⁊c. ſūt noia pueri nati. Idē tenet Rabi abēhazra in ſua expoſitōe:ſ3 poſtea errorte referūt ſignificata hoꝝ noim ad ezechiam.

Circa principiū.ix.capl'i:vel ſm aliq̄s bibli

Replica.

as circa finē. viij. ca. circa illū paſſum:p̄ tpe alleuiata eſt terra zabulon. Burg.forraſſis pña duct⁹:vel in defenſionē iudaiſmoꝝ attediat⁹ cōmendat pter ſuo cōtra ſuū morē expoſitionē poſtil.et ad eū dirigit:nō obſtāte q poſtil.in ea pte ſanct⁹

tho.ſatis rephendit.

Capitulū.x.

E q̄ cōdūt. Hic pñr ꝓpħa ꝯcludit ex p̄dictis cōcluſiōs ſcʒ ppl'i iſrl' exterminationē ꝓpt qđ iſta lr̄a in aliq̄b' bibiis antiq̄s ē de ca.ix.in q̄ ꝓpħa p̄ rememorat̄ pncipuʒ iſrl' maliciā dicēs. a Ue q̄ condunt ⁊c.eas inſtituēdo.

b Et ſcribentes eas in poſterū cōfirmādo. et h̄ ad depſſionē ſubiectoꝝ qđ eſt ꝓpriū tyrānoꝝ. ideo ſubdit̄.

c Ut opprimerēt ⁊c.et patet litera vſqʒ ibi.

d Quid facietis vbi denūciat penā debitā.

e In die viſitatōis:q̄ dñs viſitabit peccata vr̄a ea p aſſyrios puniēdo.ideo ſubdit̄.

f Et calamitat̄ ⁊c.q: exercit' aſſyrioꝝ venit de longe ꝯtra regnū iſrael.

g Ad cui' ⁊c.ad euadēdū aſſyriorū gladiū.

h Et vbi derelinquetis ⁊c.p modū cuſtodie ⁊ depoſiti ⁊ ſaluatōis.

i Ne incurueminí ⁊c.duci i captiuitatē vinculis alligati.

k Et cū iterfe.cadā.q: ppl's iſrael ab aſſyrijs prim captiuat' fuit et prim occiſus.⁊ dicit ꝓpħa.Ad cuius ꝯfugiet̄ auxiliū ⁊c.q.d.nullus potit vos liberare ab iſtis mal'.q: de' ſic decreuit.

In oīb' his nō eſt auerſus furor ei':ſʒ adhuc man' ei' extenta.

v E q condūt le Ca.x. ges iniq̄s:et[b] ſcribētes iniuſticiā ſcripſerūt ut[c] opprimerēt in iudicio paupes:⁊ vim facerent cauſe humiliū ppl'i mei:ut eſſent vidue p̄da eoꝝ et pupillos diriperēt. Quid[d] facietis in[e] die viſitatōnis ⁊[f] calamitatis de lōge venientis Ad[g] cui' cōfugietis auxiliū: et[h] vbi derelinq̄tis gloriā veſtrā:ne[i] incurueminí ſub vinculo:⁊[k] cū interfectis cadatis. Sup[l] oībus his nō eſt auerſus furor ei':ſʒ[m] adhuc man' ei' extēta. Ue[n] aſſur. Uirga furoris mei:et bacul' ipſe eſt. In manu ei' idignatio mea Ad[o] gentē fallacē mittā' eū:et ꝯtra populū furoris mei mandabo illi:vt auferat ſpolia et diripiat p̄daʒ:⁊[q] ponat illū inculcatōʒ q̄ſi lutū platearum. Ipſe[r] aūt nō ſic arbitrabit̄ et cor ei' nō ita eſtimabit ſʒ[s] ad cōterendū erit cor ei': et ad iteritōeʒ gētiū nō paucarū. Dicet[t] eñi. Nūqd[u] nō principes mei ſil' reges ſūt Nūqd[x] nō ut carchamis ſic calāno: et vt arphat ſic emat: Nunqd non vt damaſcus:ſic ſamaria. Quō[y] inuenit manus mea regna ydoli:ſic[z] et ſimulachra eorū de hierl'm et de ſamaria. Nunquid[z] nō ſicut feci ſamarie ⁊ ydolis ei' ſic[a] faciā hieruſalē et ſimulachris eius. Et[b] erit cū[c] impleuerit dominus cūcta opera ſua in mōte ſyon et i hieruſalē: viſitabo[d] ſup fructum magnifici[e] cordis regis[f] aſſur:et[g] ſuper gloriā altitudis oculorum eius. Dixit[h] enim. In[i] fortitudine manus mee feci[k]:et[l] in ſapientia mea intellexi. Et[m] abſtuli terminos populorū: et principes eorū depredatus ſum: et[n] detraxi quaſi potēs in[o] ſublimi reſidentes. Et[p] inuenit q̄ſi nidū manus mea fortitudinem populorū et[q] ſicut colliguntur oua que derelicta ſunt:ſic[r] uniuerſam terrā ego congregaui:⁊[s] nō fuit qui moueret pennā et[t] aperiret os et[u] garriret. Nunqd[x] gloriabitur ſecuris cōtra eum qui ſecat in ea:aut exaltabitur ſerra cōtra eū a quo trahit̄ Quomodo ſi eleuetur uirga contra eleuantē ſe: et exaltet̄ baculus qui utiq3 lignum eſt. Propter[y] hoc mittet[z] dominator dñs exercituum in[ʒ] pinguibus eius tenuitateʒ[a]: et[b] ſubtus gloriā ei' ſuccēſa[c] ardebit quaſi combuſtio ignis

iiij.Reg.xviij. Quō poteſtis reſiſtere aū vnum ſatrapā de ſeruis domini mei minimis.

x Nunq̄d nō vt carchamis ⁊c. noīa ſt̄ ciuitatū regaliū q̄s cepat rex aſſyriorū. y Quō inuenit ma.mea ⁊c. ea mihi ſubijciēdo. z Sic ⁊ ſimula.eo.de hierl'm ⁊c. Nā i hierl'ʒ tpe ezechie nō erāt ſimulachra ſm veritatē:q: ezechias ea abſtulerat:ſʒ tñ ſm reputatōʒ regis aſſur: q̄a idē reputabat cultū qui fiebat in tēplo dñi ⁊ cultū ydoloꝝ in alijs terris

ʒ Nūq̄d nō ſic feci ſa. et ydo.ei'.q: iam eā deſtruxerat:⁊ inde ſimulachra aurea abſtulerat.

a Sic faciā hierl'ʒ.quā ꝓponebat deſtruere et tēplū dñi:ſʒ q: fruſtrat' fuit ab intēto: vt h̄r.iiij. Re.xix.iō ſubdit ꝓpħa.

b Et erit.ſ.al'r q̄ʒ cogitet

c Cū ipleuerit dñs cūcta opa ſua i mōte ſyon ⁊c.affligendo ꝓpt aliq̄ pcā. d Uiſita.ſup fruc.i.opera mala.

e Magnifici cordis.i. ſupbi. f Regis aſſur.puniēdo eū de malicia ſua:⁊ mutat h̄ ꝓpħa modū loq̄ndi de pſona ꝓpħa ad dñm:qđ frequēt̄ fit in ꝓpħis:q̄ a deo inſpirati loq̄bant̄. Et ido locutio ꝓpħaꝝ eſt locutio diuina: ſic opatio inſtrumēti eſt ē opatio artificis

l Sup om.his ⁊c.ſ.dei ꝯ vos. m Sʒ adhuc ⁊c. ad vlteriorē punitōʒ:q: x.trib' i captiuitatē ducte ibi fuerīt i magna afflictōe:nec īde poſtea redierūt ad t̄rā ſuā vt dicunt iudei.

n Ue aſſur.ibi ſm aliq̄s icipit capl'm.x.in q̄ ꝓpħa icipit deſcribere punitōʒ extraneoꝝ. Et p̄ aſſyrioꝝ q̄ captiuauerūt regnum iſrl'. Scđo babyloníoꝝ q̄ captiuauerūt regnū iuda.xiiij.ca. Tertio alioꝝ de afflictōe iudeoꝝ gaudētiū.xiq.ca.ibi. In āno quo. Pria i duas:q: p̄ ꝓpħa deſcribit aſſyrioꝝ exterminiū.ſcđo reuertit̄ ad deſcribēdū xp̄i myſteriū:qđ erat ſuū p̄ncipale intētuʒ ca.xi. Pria i duas:q: p̄ deſcribit aſſyrioꝝ punitōʒ.ſcđo ppl'i iu de ꝯfortatōʒ.ibi. Propt̄ h̄ dic dñs. Pria adhuc in duas: q: p̄ deſcribit̄ aſſyrioꝝ culpa:et ſcđo pēa:ibi.ꝓpt h̄ mittet. Circa p'mū ſciēdū ꝙ culpa aſſyrioꝝ fuit i h̄ ꝙ ptāte ſibi a deo ꝯceſſa ad puniēdū ppl'i iſrl' et etiā alioꝝ peccata abuſi fuerūt dupliciter. vno mō attribuēdo victorias illas v̄tuti ſue:et nō diuīe. Scđo q: illa ptāte vtebant̄ cū magna crudelitate. Prio ḡ deſcribit̄ cā dicte ptāt̄ a deo:in cui' pſona d̄r. n Ue aſſur ⁊c.q: inſtrumentū fuit dei ad puniēdū illos q̄ p pctā ſua enormia ꝓuocauerāt irā dei. o Ad fallacē gentē.i.ad ppl'm iſrl':vbi erāt falſi ꝓpħe decipiētes p̄ncipes:⁊ p̄ncipes defraudabāt inferiores p iniq̄s leges:vt p̄dictū eſt. p Mittā eū.vt puniat eū ſpoliādo bōis ⁊ ābulādo:iō ſubdit̄ q Et po.il.⁊c.qđ ſine reſiſtentia ꝯculcat̄. ꝯñr tangit̄ abuſus hui' ptāt̄:cū d̄r. r Ipſe aūt nō ſic arbi.ꝙ ſua victoria ſit v̄tute mea. s Sʒ ad ꝯterēdū erit cor ei' ⁊c. abutēdo ſibi ꝯceſſa ptāte et nimia crudelitate. Et ſcđo h̄ attribuēdo ptāti ſue:iō ſubdit̄. t Dicet eñi.corde et ore iactādo. v Nūq̄d nō princi.⁊c.i.eq̄les regib' vl' maiores.vñ dixit rabſaces ezechie regi

g Et ſup glo.⁊c.h̄ d̄r q: ſupbia citius ⁊ magis apparet in oculis q̄ʒ in alijs ptib' corpis. h Dixit eñi.et ſupbia cordis.

i In fortitudie ⁊c.et nō diuine. k Feci.ſ.victorias p̄dictas.

l Et in ſapiētia mea intellexi.q̄lit̄ talia eſſent agēda. m Et abſtuli ⁊c. adiungēdo regno meo. n Et detraxi q̄ſi potēs.i.ꝓpa potentia captiuaui. o In ſublimi reſidētes.i.in ſolio regali. p Et inuenit ⁊c.i.ita facil'r eos debellaui:ſic pulli exiſtes in nido capiuntur

q Et ſic colligūt̄ ⁊c.ſ.a mr̄e fouēte:q̄ colligunt̄ abſq3 difficultate.

r Sic vniuerſaʒ ⁊c.i.bitatores ⁊ diuitias vniuerſe t̄re. s Et nō fuit ⁊c.i.manū ꝯ me.ꝓſeq̄tur metaphorā ſuā de auiculis iuētis i nido

t Et apiet os.ad ꝯdicēdū. v Et gārire.i.ꝯq̄ri auderet. ꝯñr arguit̄ ei' ſupbia:cū d̄r x Nūq̄d gl'iabit̄ ſecuri ⁊c. attribuēdo ſibi ſectionē:et nō artifici mouēti eā:q̄ſi diceret ſic ē in ꝓpoſito. rex eñi aſſur attribuebat ſibi victorias diuīa virtute factās:cū tñ ipſe nō eſſet niſi ſolū inſtrumētū dei.vt ſupra dictū eſt. y Propt̄ h̄.ꝓmiſſa aſſyrioruʒ culpa:h̄ cōſequent̄ denūciat̄ pēa:cū d̄r. y Propt̄ h̄.i. ꝓpt ſupbiā p̄dictā et gloriatōʒ falſaʒ z Mittet dñator ⁊c.i.angeloꝝ: et p cōſequēs null' pōt ei reſiſtere:cū etiā āgeli ſibi ſeruiāt. ʒ In pinguib' ei'.i.principib' ſuis et bellatorib' robuſtis. a Tenuitatē.i.defectū roboris p angelū ſuū q̄ vna nocte interfec̄ in caſtris aſſyriorum clxxxv.milia bellatoꝝ.vt h̄r.iiij.Reg.xix. b Et ſubt' gl'iaʒ ei'.id ē ſub armis ⁊ veſtib'. c Succēſa ardebit ⁊c.q: eoꝝ corpa ſic cōbu

et [d]erit lumē iſrael in [e]igne: et [f]ſanctus eiꝰ in [g]flāma: et [h]ſuccēdet et deuorabit ſpina eiꝰ et [i]vepres in [k] die illa vna: et [l]gloria ſaltꝰ eiꝰ: et [m] carmeli eiꝰ ab [n]aīa vſqʒ [o]ad carnes cōſumet. Et [p]erit terrore ꝓfugꝰ et [q]reliq̄ ligni ſaltꝰ eiꝰ pre [r]paucitate nūerabūt: et [s]puer ſcribet eos. Et [t]erit in die illa: nō [v]adiiciet reſiduū iſrael: et hi qui fuerint de domo iacob inniti [x]ſup eo qui percutit eos: ſʒ [y]innitet ſup dn̄m ſanctū iſrł. In [z]ueritate reliquie ꝯuertētur: reliquie inq̄ʒ iacob ad deū fortē. Si [a]enī fuerit ppłus tuꝰ iſrł q̄ſi harena maris: reliquie [b]ꝯuertētur ex eo. Cōſūmatio [c]abbreuiata inūdabit iuſticiā. Cōſūmationē [d]enī

et abbreuiatōʒ dn̄s deꝰ exercituū faciet in medio oīs terre. Propt[e] hoc hec [f]dicit dn̄s deus exercituū Noli [g]timere ppłs meꝰ habitator ſyon ab [h]aſſur. In [i]virga enī percutiet te: et [k]baculū ſuū leuabit ſup te in [l]via egypti. Adhuc [m]enī paululū modicūq̄ʒ et [n]ꝯſūmabit indignatio mea et [o]furor meꝰ ſup ſcelus eoꝝ. Et [p]ſuſcitabit ſup eū dominꝰ exercituū flagellū: iuxta [q]plagā madiā in petra oreb et virgam ſuā ſup mare: et [r]leuabit eaʒ in via egypti. Et erit in [s]die illa auferet on[t]ꝰ eiꝰ de hūero tuo: et iugū eiꝰ de collo tuo: et [x]cōputreſcet iugū a facie olei. Veniet [y]in aioth trāſibit in magron: apud [z]magmas cō

ſta fuerūt q̄ in cineres fuerūt redacta intactis armis et veſtibꝰ ſm aliquos. vt dictū eſt. ſ. ca. vij. d Et erit lumē iſrł. i. angelꝰ cuſtodie illiꝰ ppłi deputatꝰ q̄ dr̄ fuiſſe michael. Dan̄. xij. e In igne. i. in percuſſiōe aſſyrioꝝ p ignē modo dicto. f Et ſanctꝰ eiꝰ. i. idē angelꝰ. g In flāma. i. p flāmā eos interficiet. h Et ſuccēdet et deuorabit ſpina eius. i. maiores ſui exercitus. i Et vepres. i. miores. k In die vna. i. ſiłt. illa enī pcuſſio fuit de nocte q̄ tn̄ eſt ps diei naturał. & hic In die vna. l Et gl'ia saltꝰ eiꝰ. i. pncipes ſui exercitus. m Et carmeli eiꝰ. i. acies bellatorum. n Ab aīa vſqʒ ad carnē ꝯſumet. q̄ aīe eoꝝ deſcēderunt ad ignē gehēne: et carnes fuerūt incinerate: q̄ tn̄ veſtes remāſerūt itactiō. dr̄ h. o Vſqʒ ad carnē. ſ. idu ſiue: q̄ cōbuſtio illa nō pceſſit vſqʒ ad veſtes ⁊ arma. p Et erit terrore profugus. q̄ ſennacherib vidēs in mane plagā illaʒ territꝰ fugit ad t̄rā ſuaʒ cū paucis: iō ſubdit. q Et reliq̄ ⁊c. i. reſidui de ſuo exercitu: q̄ nō fuerūt percuſſi. r Pre paucitate nūerabūt. cito et defacili. iō ſubdit. s Et puer ſcribet eos. i. ſcribere poterit: q̄ pōt facere vnū modicū ſimplicē tractū cuiꝰ figure eſt l'ra Ioth apud hebreos q̄ i nūeris ſignat. x. apud eos: et tot euaſerūt cū ſennacherib. t Et erit in die illa. i. in tpe illo Sennacherib fugato. v Nō adiiciet ⁊c. i. illi q̄ euaſerant manū ſalmanaſar q̄ cepit ſamariā et regē iſrł et nō audebāt intrare regnuʒ iuda ꝓpt inimicitias q̄ fuerant int regnū iſrł et iuda: ſʒ poſt receſſuʒ ſennacherib ezechias aſſecurauit eos p ep'ſas et ſic venerunt in hierłm in deo ꝯfidētes ꝓpt pcuſſionē p̄dictā. Uel alit et melius vt credo expōit h de regno iude q̄nī ad ciuitates al's a hierłm. vn̄ hitatores fugerāt timore ſennacherib: et pl'es eoꝝ nō fuerāt auſi venire i hieruſalē: vel nō poterāt: et ſic alibi latebāt: ſʒ fugato ſennacherib redierūt ad loca ſua de dn̄o ꝯfidētes audito miraculo. x Inniti ſuper eo ⁊c. i. ſup regē aſſyrioꝝ in q̄ tpe achaʒ et ppł's iuda fuit ꝯfiſus et ad petitionē achaʒ regē ſyrie interfecit: et regnū iſrł in tpe ſpoliauit. vt hr̄ iiij. Reg. xvi. ſʒ poſtea de amico factꝰ inimicꝰ inuaſit regnū iuda tpe ſennacherib. y Sʒ innitet ⁊c. q̄ viſa mirabili pcuſſiōe ſennacherib extūc firmit ꝯfiſi fuerūt de deo q̄ ſctificat iſrł. ideo ſubdit z In veritate ⁊c. q̄ iudei q̄ remāſerāt ad deū veraciter ꝯuerſi ſunt. a Si enī fuerit ⁊c. i. in magna mł'titudie. b Reliq̄ ꝯuertent ex eo. q̄ pauci remanebūt. ſ. ad deū vere ꝯuerſi: q̄ poſt captiuitatē regni iſrł p Salmanaſar regē aſſyrioꝝ: et poſt vaſtatōʒ regni iude p ſennacherib remāſerūt pauci iudei reſpectu multitudis eoꝝ q̄ fuerat tpibus p̄teritis.
c Cōſūmatio abbreuiata ⁊c. q̄ extermiatio exercitꝰ ſennacherib que facta eſt in breui tpe. ſ. in vna nocte fecit iundare. i. abūdare iuſticiā in iudeis: q̄ viſo miraculo laudauerūt deū fidelit et ex corde. Aliq̄ vo libri hn̄t mūdabit: et falſe ex vicio ſcriptoꝝ ꝓpt ſilitudinē l'raꝝ. Et q̄ illa extermiatio facta fuit v̄tute diuia: vt p̄dictū eſt: ideo ſubditur.
d Cōſūmatōʒ enī ⁊c. i. in iudea q̄ eſt in q̄rto climate terre habitabilis q̄ diuidit in ſeptē climata: et ibi fuit pcuſſus exercitꝰ ſennacherib ex diuina iuſticia. ſicut enī pr̄ piꝰ caſtigato filio ꝓiicit virgā in ignē: ſic pr̄ miſericordiarū deꝰ ſennacherib cū ſuo exercitu q̄ erat virga dn̄i ad caſtigandū ppłm ſuū vt p̄dictū eſt: facta debita caſtigatōe fuit ꝓiectus in ignē materialē: et in ignē gehēne: vt p̄dictū eſt: ſennacherib tn̄ in pſona ꝓpa nō fuit cōbuſtꝰ corpalit: ſʒ fugiēs ad terrā ſuā ibi interfectus fuit a filijs ſuis miſerabilit. iiij. Reg. xix. e Propt h. Poſita aſſyrioꝝ punitōe: h dn̄r pōit ezechie et ppłi ſui ꝯſolatio. ſecūdo pōit reditus ſennacherib in iudeā: et ſui exercitꝰ pcuſſio. ibi. Ueniet. circa p̄mū dr̄. e Propter hoc. i. ꝓpter punitōʒ aſſyrioꝝ a deo p̄dictā.

f Hec dicit dn̄s ⁊c. cuiꝰ verbū eſt infallibilit verū. g Noli timere ⁊c. q̄ ibi vigebat diuinꝰ cultꝰ: iō ſpālr dicit de eis ppł's. h Ab aſſur. i. a rege aſſyrioꝝ et eiꝰ virtute. i In v̄ga enī pcutiet te. ex mea ordiatōe ad tuā caſtigatōʒ: et nō ad deletōem k Et baculū ſuū ⁊c. i. ſup hierłm. l In via egypti. Sennacherib enī cū eſſet in iudea cā deuaſtāo audiuit nunciū de Tharacha rege ethiopuꝫ: q̄ egreſſus erat de t̄ra ſua ad pugnādū ꝯ eū. vt hr̄. iiij Reg. xix. et tūc receſſit de iudea: vt iret obuiā ei: et ſic via ſua erat v̄ſus egyptū: et tūc miſit nūcios et l'ras q̄bus cōminabat ezechie ⁊ populo eiꝰ de deſtructōe eoꝝ in ſuo reditu et h eſt q̄d dicitur Et baculū ſuum leuabit ſup te in via egypti. i. exiſtēs in via v̄ſus egyptū cōminabitur tibi: veruntn̄ q̄ illa cōminatio nō habuit effectū q̄ i illo reditu exercitꝰ ſennacherib fuit pcuſſus p āgelū. vt hr̄. ſ. ideo dr̄. Leuabit baculū ſuū. ⁊ nō dicit pcutiet: q̄ illa cōminatio nō habuit effectū: iō ſubdit. m Adhuc enī ⁊c. q̄ poſt paucos ānos rediit ſennacherib. ſ. poſt duos. vt dictū fuit. iiij. Reg. xix. et tūc fuit pcuſſus eiꝰ exercitꝰ: iō ſubdit n Et ꝯſūmabit indignatō mea. i. vindicta. o Et furor meꝰ ⁊c. ſ. ſennacherib et ſui exercitꝰ. p Et ſuſcitabit ⁊c. i. angelū pcutiētē ipm. q Iuxta plagā madian ⁊c. q̄ pcuſſio exercitꝰ ſennacherib fuit miraculoſa: ſic et pcuſſio madianitaꝝ. de q̄ hr̄ Iudic. vi. Et pcuſſio egyptioꝝ in mari rubro: de q̄ hr̄ Exo. xiiij. iō ſubdit. r Et leuabit eā in via egypti. h eſt ſicut leuauit potētiā ſuā ad pcutiēduʒ egyptios pſequētes hebreos i via maris rubri exeūtes de egypto. vt hr̄ Exo. xiiij. t In die illa. ſ. pcuſſionis exercitꝰ ſennacherib. v Auferet onꝰ ⁊c. i. grauamia q̄ tibi inferebat.
x Et cōputreſcet ⁊c. i. diuine miſericordie: q̄ dn̄s ꝯdeſcēdēs ezechie interfecit exercitū ſennacherib p angelū: ⁊ ipm ſennacherib p filios ſuos: vt dictū eſt. ſ. y Ueniet in aioth. h deſcribit reditꝰ ſennacherib in iudeā vbi tūc fuit eiꝰ exercitꝰ pcuſſus: cuꝫ dr̄. y Ueniet in aioth ⁊c. noīa ſunt ciuitatū p q̄s veniebat ꝯ hierłm. z Apud magmas cōmēdabit vaſa ſua. ibi enī in quodā fortalicio repoſuit ptes ſuppellectilis ſue: vt expeditius veniret ad deſtruēdū hierłm: iō dicit z Trāſierūt curſim. q̄ feſtinant ibāt verſus hierłm. a Gabee ſedes nr̄a. i. illuc poterimꝰ venire ad figēdū tētoria: h dicebat ſennacherib ad incitandū exercitū de feſtiatōe ꝯ hierłm. b Obſtupuit rama. i. habitatores eiꝰ audiētes aduētū ſennacherib: q̄ rama eſt ciuitas ꝓpe gabaa. c Gabaa ſaulis fugit. i. hitatores eiꝰ nō audētes expectare aduētū ſennacherib. Et dr̄ gabaa ſaulis: q̄ ſaul eā inhabitauit. vt hr̄. i. Reg. xxij. et tpe eiꝰ fuit ibi ſedes regia. d Hinni voce tua. i. geme pre anxietate ex aduētu ſennacherib e Filia gallim. gallim eſt mōs in q̄ eſt ciuitas que dicit filia mōtis illiꝰ eo q̄ eſt ibi fortaliciū: vnde ciuitas illa defenditur ſicut filia p matrē. f Attēde laiſa. ſ. aduētū ſennacherib vt tibi caueas. g Paupcula anathot. ciuitas eſt vn̄ fuit hieremias ꝓpha q̄ dr̄ paupcula: q̄ fuit ab exercitu Sennacherib ſpoliata h Migrauit medemena. i. habitatores eiꝰ fugerūt pre timore ſennacherib. i Habitatores gebim. ſilr fugerūt: q̄d aūt ſeq̄tur dicit in pſona ſennacherib feſtinātis verſus hierłm: dicētis exercitui ſuo. k Cōfortamini ⁊c. talis

eſt mutatio in mõ loquẽdi ſit frequenter i ꝓphis. Eſt aũt nobe loc⁹ ꝓpe hierlm ad quã euertẽdã feſtinabat: ideo ſubditur.
l Agitabit manũ ſuã.i.ſui exercit⁹ virtutẽ. m Sup mõtẽ ꝛc̃.q2 ciuitatẽ ꝛ tẽplũ intẽdebãt deſtruere qḋ erat in mõte ſyon ſ3 q2 fuit defraudat⁹ ab intẽto ex ꝑcuſſiõe ſui exercit⁹ ꝑ angelũ etiã anteq̃3 obſi⸗ deret hierl3: vt oĩ ctũ fuit. iiij. Reg. xix.iõ ſubdit.
n Ecce dñator ꝛc̃.i.exercitus ſen nacherib ꝟtutem Lagũcula eſt ſit de terra: et iõ ſigni ficat hũana cor⸗ pora q̃ a dño ſũt de terra: corpa ꝟo bellatoꝝ ſenna⸗ cherib fuerũt in ci neres redacta.
o In terrore. q2 ſennacherib ma⸗ ne ↄſurgẽs et cõ⸗ tritionẽ ſui exerci tus vidẽs territ⁹ fugit.
p Et excelſi ſta⸗ tura.i. principes ſui exercitus.

mẽdabit vaſa ſua. Trãſierũt[a] cur ſim: gabee[a] ſedes noſtra Obſtu puit[b] rama: gabaa[c] ſaulis fugit. Hinni[d] uoce tua filia [e]gallim: at tẽde[f] laiſa paupercula[g] anathot. Migrauit[h] medemẽa: hitatores[i] gabin cõfortamini[k]. Adhuc dies ẽ: ut i nobe ſtet. Agitabit[l] manũ ſuã ſup[m] montẽ filie ſyon collem hierlm. Ecce[n] dñator dñs exerci tuũ ↄfringet laguncula in [o]ter rore: et [p]excelſi ſtatura ſuccident[q] et [r]ſublimes hũiliabunt. Et [s]ſub uertent ↄdẽſa ſalt⁹ ei⁹ ferro: et [t]li ban⁹ cũ excelſis cadet. Ca.xi.

q Succident.i.interficient ab angelo ſicut arbor q̃ ſuccidit.
r Et ſubli.humi.i.ſupbi: q2 ſennacherib cũ paucis fugit: a ſua ſupbia deiect⁹. s Et ſubuertent ꝛc̃.i.multitudo ſui exercit⁹ deſtruet ꝟtute ãgeli: q̃ h dr̃ ferrũ methaphorice: q2 ferrũ domat oĩa: vt habet Dañ.ij.ca. Et nulla ꝟtus hũana põt reſiſtere vir tuti angelice. t Et liban⁹ ꝛc̃.i.ſennacherib cũ ꝑncipib⁹ ſuis fugiẽs eſt ad terrã ſuã in terfectus fuit ibidem.

In ca.x. vbi dr̃ in poſtil. Quod aũt ſeqtur. Additio.

De qḋ dr̃. Cõfortamini adhuc dies eſt ꝛc̃. Silr põt itelli gi in ꝑſona eſaie fuiſſe dictũ ſicut ꝛ ꝑcedẽtia et ſequentia vſq3 ad finẽ capli. Ad qḋ ſciẽdũ q̃ poſtq̃ ꝓpha denũciauit re ditũ ſennacherib in iudeã noĩando ciuitates per q̃s veniebat ↄ hierlm d. Veniet in aioth: et oñdit quõ ciuitates obſtupebant et aliq̃ fugiebãt pre timore ſuoꝝ. vt cũ dicit. obſtupuit rama ga baa ſaul fugit migrauit medemena: ſilr et hitatores gabin. ſ. fu gerũt ꝑut i poſtilla. Cõſeqnter reuertit ꝓpha ad ↄfortãdũ eos ſilr ad ↄſolandũ a ꝑdicto timore et fuga dicẽs. Confortamini adhuc dies ẽ vt i nobe ſtet. et eſt ſenſus: nolite timere tumultũ3 hui⁹ inimici ſennacherib: q2 adhuc eſt dies. ſ. in ꝓpinq̃: vt in no be: q̃ eſt quedã villa pua q̃ erat ſacerdotũ. Stet. ſ. ſecure ꝛ ſine fuga ſublato timore: ꝛ quõ hoc fiat dẽdarat ſubdẽs. Agitat ma nũ ſuã. ſ. dñs de⁹: ſup montẽ filie ſyõ ꝛ collẽ hierlm. ſ. ad ꝓtegẽ dũ eã: et qualit hec ꝓtectio fiat oñdit dicẽs. Ecce dñator dñs exercituũ confringet lagunculã. ſ. exercitũ ſennacherib: et expo⸗ nunt cetera ſicut in poſtilla. Caplm.xi.

E egredietur. h ꝓpha reuertit ad deſcribendũ xp̄i myſteri um: qḋ erat ſuũ ꝑncipale intentũ. Et diuidit in duas ꝑ tes. q2 ꝑ põit hui⁹ myſterij deſcriptio. Scḋo ſubdit gratiarum actio ꝓ tãto hñficio ca. ſequẽ. Pria in tres. q2 ꝑ deſcribit ipſius xp̄i natiuitas. Scḋo ei⁹ ſcitas. ibi. Et requieſcet. Tertio ſublimi tas. ibi. In die illa. Circa pmũ ſciẽdũ: q̃ iſtud cap. expõit ad lit terã de xp̄o a doctorib⁹ hebreis et catholicis. vñ in trãſlatõne chaldaica ſic hr̃. Exibit rex de filijs Iſai: et meſſias de filijs fi lioꝝ ei⁹ ꝛc̃. iudei tñ hoc expectãt futurũ: xp̄iani ꝟo h dicunt eſſe impletũ in ieſu nazareno. et ſm h dr̃ hic. a Egredietur virga id ẽ ꝟgo maria: q̃ dr̃ ꝟga gracilis pauptate ꝛ humilitate: flexi bilis pietate. b Et flos de radice ei⁹ aſcẽdet. i. xp̄s q̃ dicit flos rõne puritatis: qm̃ nullũ pctm̃ actuale ſeu origiale habuit in eo locũ: et q2 ꝓtulit fructũ nr̃e ſalutis. Hebrei aũt exponunt vtrũq3 de xp̄o q̃ dr̃ h virga ꝓpt regiã dignitatẽ: ꝛ flos ꝓpt vi te puritatẽ. Et dr̃ aſcẽdiſſe de radice ieſſe: q2 pr̃ dauid vocatus fuit Iſai et ieſſe: xp̄s aũt deſcẽdit de dauid ſm eos. c Et re q̇eſcet. h pñr deſcribit ipſius xp̄i ſanctitas. et ꝑ in ſeipo. ſcḋo in

corpe ei⁹ myſtico. ibi. Et erit iuſticia. Circa pmũ dr̃. c Et req̇. ſup eũ ſpũs dñi: q2 in baptiſmo ei⁹ apparuit ſpũſſanct⁹ in ſpecie colũbe ſu per eũ. Math.iij. ad deſignandũ plenitudinẽ oĩs grẽ in eo. iõ ſubdit.
d Spũs ſapiẽtie.i. dator ſapiẽtie vel ſpũs q̃ eſt ſapiẽtia: et ſic intelli git de alijs: cũ dr̃ e Et intellect⁹ ꝛc̃. et enumerant h ſeptẽ dõa ſpi

e E[a] egredietur uirga de radi ce ieſſe ꝛ [b]flos de radice ei⁹ aſcẽdet: et [c]requieſcet ſup eũ ſpirit⁹ dñi: ſpũs [d]ſapiẽtie et [e]intellectus: ſpũs cõſilij et fortitudinis: ſpirit⁹ ſciẽtie et pietatis: et replebit eum ſpũs timoris dñi. Non[f] ſm viſio nẽ oculoꝝ iudicabit[g]: neq3 [h]ſcḋm auditũ auriũ arguet S3 [i]iudicabit in iuſticia pauperes: et [k]arguet in eq̇tate ꝓ mãſuetis terre. Et [l]pcu tiet terrã ꝟga[m] oris ſui: ꝛ [n]ſpũ labi oꝝ ſuoꝝ iterficiet ipiũ Et [o]erit iu ſticia cingulũ lũboꝝ ei⁹: et [p]fides cinctoriũ renu3 eius. Habitabit[q]

ritusſancti: quoꝝ ſufficiẽ tia ſic accipit. Dõa enĩ ſpũſſancti ꝑficiunt aĩas ad hoc: q̃ ſit hñ mobil ſm inſtinctũ ſpi⁹ dei tan q̃ a q̇dam motiuo pnci pio ſuperiori. ſm illḋ Ro. viij. Quicũq3 eñ ſpiri tu dei agunt: hi filij dei ſunt. et iõ dõa ſũt in rõ⸗ ne et volũtate. Rõ vero ſpeculatiua eſt ꝛ practi ca: et in vtraq3 ↄſiderat apphẽſio veritatis que ꝑtinet ad inuẽtionẽ ꝛ iu diciũ de ꝟitate. Ad ap⸗ phenſionẽ igit veritatꝭ ꝑficit ſpeculatiua rõ ꝑ donũ intellect⁹: practi⸗ ca vero ꝑ donum ↄſilij. Ad recte ꝟo iudicãdum ſpeculatiua rõ ꝑficit ꝑ donũ ſapiẽtie: practica vero ꝑ donũ ſciẽtie. Vo

luntas aũt in his q̃ ſunt ad alterũ ꝑficit ꝑ donũ pietatꝭ. In his aũt q̃ ſunt ad ſeipm ꝑficit ꝑ donũ fortitudis ↄtra terrorẽ piculoꝝ. Cõtra cõ cupiſcẽtiã ꝟo inordinatã delectabiliũ ꝑficit ꝑ donũ timoris: ſm illud Prouer.xvi. In timore dñi declinat a malo. et ſic p3 q̃ dona ſe exten dunt ad oĩa ad q̃ ſe extẽdũt virtutes itellectuales ꝛ morales. iſta autẽ dona ꝑfectiſſime fuerũt in aĩa xp̄i: q̃ fuit ꝑfectiſſima in oĩbus donis et chariſmatib⁹ ſpũſſancti. f Nõ ſm viſionẽ oculoꝝ. ſ. corpalium.
g Iudicabit. qḋ expõit ra. ſa. dicẽs. q̃ meſſias iudicabit ꝑ ſcientiã dei in eo exñtem: ꝑ quã cognoſcet q̃s ſit inocẽs: et q̃s reus ꝛ in h bñ dicit. S3 ſcḋm catholicos iſta ſciã dei exñs in xp̄o duplex eſt. vna increata q̃ cõuenit ei inq̃tũ deus. de q̃ dr̃. i. Reg.xvi. Nõ videt ea q̃ patẽt deus aũt intuet cor. Alia creata q̃ ei cõpetit inq̃tũ hõ diuinit⁹ tñ ei data: ꝛ iſta ſciẽtia ſe extẽdit ad oĩa q̃ cognoſcit de⁹ ſciẽtia viſiõis. ſ. ad oĩa que ſunt: fuerũt vl erũt. ſm quãcũq3 differẽtiã tpis q̃tũcũq3 ſint occulta: et ſic de vtraq3 ſciẽtia verificat in xp̄o: q̃ ꝑ ſciẽtiã dei in eo latentẽ co⸗ gnoſcit cordiũ occulta. et ad idẽ refert qḋ ſubdit. h Neq3 ſm au ditũ ꝛc̃. i. nõ indigebit edoceri de veritate ab aliq̃: q2 ꝑ ſeip3 cognoſcet et h ipletũ fuiſſe in xp̄o dr̃ Ioh.ij. Op⁹ ei nõ erat vt q̃s teſtimoniũ ꝑ hiberet de hoĩe: ipſe eñ ſciebat q̃d eſſet in hoĩe. i S3 iudicabit ꝛc̃ ſcꝫ euãgelicos iudicãs eos diuitijs celeſtib⁹ dignos. Math.v. Beati paupes ſpũ: quoniã ipoꝝ eſt regnũ celoꝝ. k Et arguet ꝛc̃. qḋ fu it impletũ: qñ phariſeos arguit ꝓ apoſtolis: q̃s falſo notabãt de trãſ greſſiõe ſabbati. Math.xij.capi. l Et ꝑcutiet terrã. i. hoĩes terre⸗ nos. m Virga oris ſui. i. doctrina ſua arguẽdo eoꝝ peccata.
n Et ſpũ labioꝝ ſuoꝝ iterficiet ipiũ. i. ãtixpm: ſm q̃ dr̃. ij. Theſſaloñ. ij. Tũc reuelabit ille iniqu⁹ quẽ dñs ieſus iterficiet ſpũ oris ſui. Et de ſtruet illuſtratõe aduẽt⁹ ſui. o Et erit. Hic pñr deſcribit ſancti⸗ tas in xp̄i corpe myſtico: cũ dicit. Et erit iuſticia cingulũ lũboꝝ eius.
p Et fides cinctoriũ ꝛc̃. i. iuſti et fideles adherebũt ſibi ſic cigulũ ꝛ lũ bare adherẽt homini. vñ trãſlatio chaldaica h h3. Et erũt iuſti circuĩcir ca ei: ꝛ agẽtes fidelit appropinquãtes ei: et h p3 ipletũ in aplis alijſ q3 diſcipulis ꝛ fidelib⁹ ſibi ꝑ fidẽ et charitatẽ adherẽtib⁹.
q Hitabit lup⁹ cũ agno ꝛc̃. Ex h eñ et ſequẽtib⁹ dicũt hebrei q̃ i ad uẽtu meſſie ſiue xp̄i aĩalia q̃tũcũq3 ferocia ſic domeſticabũt q̃ nõ no cebũt adinuicẽ nec etiã hoĩb⁹: et ex h arguũt: q̃ Ieſus nazaren⁹ non fuit xp̄s in lege ꝛ ꝓphis ꝓmiſſus: q2 iſta domeſticatio nõ eſt adipleta tpib⁹ ei⁹. S3 ra. moy. iſtud dictũ iprobat q̃tũ ad domeſticatõ3 aĩali um dicẽs. Nõ aſcẽdat ſupra cor qḋ in dieb⁹ meſſie deficieb at aliquid de via hui⁹ ſeculi: vel inouet aliq̃d de opib⁹ ſex dierũ: ſ3 ibit mũd⁹ iu xta ſolitã viã: et ꝑ ↄñs aĩalia remanebũt in ↄditõib⁹ ſuis naturalib⁹: et ſic ex dicto Ra. moy. p3 defect⁹ argumẽti. Silr p3 ex textu: q̃ a pnci pio hui⁹ ca. loq̇tur metaphorice: cũ dr̃. Egredietur vir ga de radice ieſſe et flos de radice eius aſcẽdet ꝛc̃. vt dicũt hebrei. Et botrus de radice

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

lupus cū [q]agno: et [s]pardus cū [t]he-
do accubabit [v]. Vitulus [x] ⁊ [y]leo
et [z]ouis ſimul morabūtur: et [a]pu-
er puulus minabit eos. Vitulꝰ[b]
⁊[c]urſus paſcētur [d]ſimul [e]reqeſcēt
catuli eoꝝ: et [f]leo quaſi bos come-
det paleas. Et [g]delectabit infans
ab vbere ſup [h]foramia aſpidis: ⁊[i]
in cauernā reguli q ablactatꝰ fue-
rit manū ſuā mittet. Non [k]noce-
būt ⁊ nō occidēt in vniuerſo mōte
ſācto meo: q[l] repleta eſt terra ſci-
entia dñi: ſicut [m] aque maris ope-
riētis. In [n] die illa radix ieſſe qui [o]
ſtat in ſignū populoꝝ: ipm [p] gen-
tes dep̄cabūt: et [q] erit ſepulchꝝ
eiꝰ glorioſum. Et [r] erit in die illa:
adijciet [s] dñs ſecūdo manū [t]ſuam
ad [v]poſſidēdum reſiduū [x]ppli ſui:
qd relinquetur [y]ab aſſyriis ⁊ ab egy-
pto ⁊ a phetros ⁊ ab ethyopia et
ab elā ⁊ a ſennaar ⁊ ab emath et
ab inſulis maris. Et [z]leuabit dñs
ſignū in natiōes: et [a]ↄgregabit pro-
fugos iſrael: et diſpſos iuda colli-
get a [b]quatuor plagis terre et [c]au-
ferēt zelꝰ ephraim et hoſtes iuda
p̄ibunt. Ephraim nō emulabit
iudā et iudas nō pugnabit contra
ephraim. Et [d]volabūt in hume-
ros philiſtim per mare ſimul [e]p̄-
dabūtur filios orientis. Idumea [f]
et moab preceptum manus eoꝝ:
et filii āmon obedientes erūt. Et [g]

eius aſcēderet: et ſm eos meſſyas ibi noiat virga et botrus metaphori-
ce. Sili ꝙ dr. Et erit iuſticia cingulū lūboꝝ eiꝰ et fides cinctoriū renū
eiꝰ. ſm hebreos: iuſti ⁊ fideles meſſie adherētes dicunt metaphorice
et eiꝰ cingulū ⁊ cinctoriū: vt allegatū eſt. ſ. p trāſlatōes chaldaicā: ⁊ ea-
dē rōne qd imediate ſequitur. Habitabit lupꝰ cū agno ⁊c. eſt metaphori-
ca locutio: p quā intelli-
git pacifica ↄuerſatio ⁊
cohabitatio fideliū in p̄-
mitiua eccl'ia: ſm ꝙ dici-
tur actuū. iiij. Multitu-
dinis aūt credentiū erat
cor vnū et aia vna nec
q̄ſꝙ eoꝝ q poſſidebat
aliqd ſuū eſſe dicebat: ſꝫ
erāt illis oia cōia: et ſic
ↄtrūcūꝙ fuiſſent añ di-
ſcordes in actibꝰ et mori-
bus vl' mō viuēdi: rece-
pta fide xpi ⁊ gra ſpūſ
ſancti fiebāt ↄcordes in
actibꝰ moribꝰ et mō vi-
uēdi: et h eſt qd dicitur.
q Habitabit lupꝰ. i. iſte
q p̄us fuit raptor ſeuerꝰ
r Cū agno. i. cū inocen-
te et māſueto. pōt etiā
h expoi ſpāl'r de paulo
q fuit de tribu bēiamin:
phil. iij. beniamin do vo-
catur lupus. Geñ. xlix.
Beniamin lupꝰ rapax.
⁊c. et paulꝰ poſt ↄuerſio-
nē ſuā habitauit q̄te cū anania ſimplice et inocēte. Qd eni hoies no-
minēt noibꝰ aialiū pꝫ Geñ. xlix. vbi iudas vocat leo: dan coluber: et
beniamin lupꝰ. h etiā patet ex cōi mō loquēdi hoiꝫ: q raptor vocat lu-
pus: iracūdꝰ canis: et mitis agnꝰ: et ſic de aliis ſm diuerſas ↄditōnes
s Pardus. i. hñs maculas diuerſas ex diuerſis erroribꝰ. t Cū
hedo. i. cū ſimplici fideli. v Accubabit. i. cōmorabit pacifice poſt
ſuā ↄuerſionē ad fidē xpi: et ſic intelligit de ſeqntibꝰ: cū dr. x Vi-
tulꝰ. i. hō p̄uꝰ petulās et diſſolutꝰ. y Et leo. i. p̄us ſupbꝰ.
z Et ouis. i. inocēs. a Et puer puulꝰ ⁊c. i. xps q. ſ. ix. c. vocatur
puulꝰ: ducet eos ad volūtatē ſuā: qd adipletū eſt in illis q obediūt ei
p fidē. b Vitulꝰ. i. petulās vt dictū eſt. c Et vrſus. i. ille qui
p̄us fuit guloſus: et poſt fidē ſobriꝰ. d Paſcent. vniformit viuē-
do. q: ſicut dictū eſt in p̄mitiua eccl'ia: oia erāt illis cōia. e Simul
reqeſcēt catuli eoꝝ. i. filii et familie ipoꝝ. f Et leo ⁊c. i. ſupbꝰ p̄us
et delicatꝰ: cū ruſticano fideli victu ſimplici erit ↄtētꝰ: qd impletū fuit
in p̄mitiua eccl'ia: vt dictū eſt: et quotidie iplet in religionibꝰ vbi no-
biles et ignobiles: l'rati et illiterati victu ſimplici vniformit ſunt ↄtēti.
g Et delectabit ⁊c. i. de nouo renatꝰ p baptiſmū. h Sup fora-
mina aſpidis. i. ſup pſonas a demōibꝰ obſeſſas ide demones eiicien-
do: ſm ꝙ dr Mar. vlt. Signa aūt eos q crediderint hec ſequēt: i no-
mine meo demonia eiiciēt: linguis loquent nouis: ſerpētes tollent.
i Et in cauerna reguli ⁊c. Repetitio eſt eiuſdē ſnie p alia verba: q: de-
mon q p̄uꝰ vocabat aſpis h iā vocat regulꝰ q eſt ſerpēs venenoſus.
k Nō nocebūt ⁊c. i. i eccl'ia q dr mōs ſanctꝰ: vt dictū eſt. ſ. ij. ca. In p̄-
mitiua eni eccl'ia credētibꝰ dabat poteſtas ſup demonia ſic dictū ē. et
q: iſta ↄcedebāt ex receptōe fidei ad p̄dicatōꝫ apl'oꝝ p orbē. iō ſubdit
l Quia repleta eſt ⁊c. i. euāgelio xpi. m Sicut aque maris operien-
tis: q: tpe apl'oꝝ fuit publicata fides catholica p orbē vniuerſuꝫ. ſicut
declaratū fuit pſ. xviij. ſup illud. In oēm terrā exiuit ſonꝰ eoꝝ ⁊c.
n In die illa. h ↄñr deſcribit ſublimitas xpi ad quā puenit in q̄tū hō
p ſuā bñdictā paſſionē. ſm ꝙ dr phil. ij. Humiliauit ſemetipm factus
obediēs vſꝙ ad mortē: mortē aūt crucis. ppt qd et deꝰ exaltauit illuꝫ
et dedit illi nomē qd eſt ſup oē nomē ⁊c. et deſcribit p̄ eiꝰ exaltatio. ſe-
cūdo exaltatōis diuulgatio: ibi. Et erit. Circa p̄mū dicit. n In die
illa radix ieſſe. i. xps egrediēs de radice ieſſe: vt dictū eſt in p̄n. huiꝰ ca.
Et ad h denotādū vbi trāſlator ſm ppietatē grāmatice debuit dice-
re q in feminino: dixit q in maſculino: q: xpus naturā humanā accepit
in ſexu pfecto: iō ſubdit. o Qui ſtat in ſignū ppl'oꝝ. i. in ſignū ſa-
lutis gētiū. et h fuit in ſua paſſione ipletū: qñ fuit eleuatꝰ in cruce. ppt
qd dixit ſaluator Jo. iij. Sicut exaltauit moyſes ſerpentē i heremo in

ligno: ita oportet exaltari filiū hoīs: vt omis q credit in eū non
pereat: ſꝫ habeat vitā eternā. De exaltatōe aūt ſerpētis a moy-
ſe dr Nu. xxi. Fac ſerpentē eneū et pone eū p ſigno ⁊ q pcuſſus
aſpexerit eū viuet: q ſerpēs eneꝰ fuit figura xpi paſſuri: qñ ſicut
p aſpectū illiꝰ ſerpētis ſaluabant hoies a morſibꝰ ſerpentiū: ſic
q fide intuēt mor-
tē xpi ſanantur a
morſibꝰ peccato-
rū: ſicut dictū fuit
pleniꝰ Nu. xxi. et
Joh. iij.
p Ipm gentes
dep̄cabunt. quia
poſt xpi reſurre-
ctionē ⁊ aſcēſiōꝫ
gētiles ↄuerſi ad
fidē p p̄dicatōes
apl'orum dep̄cati
ſunt ipm deuote.
q Et erit ſepul-
chrū ⁊c. tñ q: licꝫ
mors xpi fuerit cō-
tēptibilis: ſepul-
tura tñ eiꝰ fuit ho-
norabilis: tū q: i
ſepulchro nouo
lapideo ⁊ cū lin-
theaminibꝰ et aro-
matibus p̄cioſis
vt hꝫ Joh. xix. tū
q: fideles p orbē
exiſtētes: etiam ma-
gni et nobiles vadūt ad eiꝰ ſepulchrū venerādū. r Et erit
in die illa. h ↄñr deſcribit dicte exaltatōis diuulgatio: q facta ē
p p̄dicatōꝫ apl'oꝝ aliorūꝙ xpi diſcipl'oꝝ p orbē cū dicit.
s Adiiciet dñs ſecūdo. q: p̄ p̄dicauerat p ſeipm. et ſcdo p̄dica-
uit p apl'os ſuos alioſꝙ diſcipl'os. t Manū ſuā. i. virtu-
tē ſuā p̄dicationē iſtā cōfirmādo miraculis: ſm ꝙ dr Mar. vlt.
Illi autem pfecti p̄dicauerunt vbiꝙ dño coopante ⁊ ſermonē
ↄfirmāte ſequētibꝰ ſignis. v Ad poſſidendū. p fidē et cha-
ritatē. x Reſiduū ppli ſui. i. electos q ſūt pauci reſpectu alio-
rum. y Relinquet ab aſſyriis et ab egypto ⁊c. noia ſūt diuer-
ſarū terrarū et locoꝝ: ex qbꝰ p p̄dicationē apl'oꝝ aliq ſunt vo-
cati ad fidē xpi: et p iſta intelligunt alia loca q nō exp̄munt: ad
que puenit p̄dicatio eoꝝ. Hebrei vo exponūt h de ↄgregatōne
in iudea tpe meſſie quē expectāt: ſꝫ huic expoſitōi q falſo innitit
fundamēto cū aduentꝰ xpi trāſierit in p̄teritū repugnat textꝰ: p̄
p h qd dr h. Adiiciet dñs ſecūdo ⁊c. q: p̄ iudei fuerūt adducti
in iudeā de egypto: et ſecūdo de babylōe. Si aūt reducerentur
iterū ab hac diſpſiōe in q ſūt diceret. Adiiciet tertio. ſcdo quia
iſta diſpſio in q ſunt: facta fuit p romanos q tñ nō nūerant h in-
ter pplos: cū dr. Ab aſſyriis ⁊ egypto. p̄ncipl'r eni tūc noiarent
romani. z Et leuabit dñs ⁊c. i. virtutē crucis faciet p̄dicari
p apl'os alioſꝙ diſcipl'os: quā p̄dicatōꝫ etiā ſignis ↄfirmabit
qd iā eſt impletū vt dictū eſt. a Et ↄgregabit pfugos ⁊c.
id eſt illos q fuerāt p̄uꝰ fidē pfeſſi et poſtea facti pfugi a cultu
dei: et diſpſi p varios errores colliget in vnitate fidei catholice
b A q̄tuor plagis tre. i. ex oi pte terre. c Et auferet zelus
ephraim ⁊c. p h intelligit mutua cōcordia ⁊ amicitia xpianoꝝ
maxie in p̄mitiua eccl'ia: vt dictū eſt. ſ. d Et volabūt ⁊c.
Poſt reſurrectōꝫ eni xpi et aſcēſionē philippꝰ p̄dicauit i ciuita-
tibꝰ phyliſtinoꝝ. vt hꝫ Act. viij. vbi dr. Philippꝰ aūt inuētꝰ eſt
in azoto q eſt ciuitas philiſtinoꝝ ⁊ trāſiēs euāgelizabat ciuita-
tibꝰ cūctis ⁊c. tra aūt phyliſtinoꝝ eſt ſupra mare mediterraneū
et ſunt ibi portꝰ et naues in qbꝰ aliq de aplis et diſcipul' xpi fu-
erūt deportati ad p̄dicandū in aliis terris: vt pꝫ de paulo ⁊ bar-
naba et pl'ibꝰ aliis. Et h eſt qd dr hic. d Et volabūt ⁊c. i.
expedite nauigabūt in eoꝝ nauibꝰ q dicūt h humeri metapho-
rice eo ꝙ ſup hūeros portant onera ſic et ſup naues. Pōs eni
capl'm vbiꝙ loqtur metaphorice e Simul predabunt ⁊c.
q: aliq eoꝝ nauigauerūt vſus oriētē: et p̄dicātes ibi fidē rapue-
rūt inde p̄dā ↄuertētes aliqs ad fidē: q p̄uꝰ erāt in poſſeſſione

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

dyaboli. f Idumea et moab ⁊c̃. q: in iſtis terris ad p̃dica/tionẽ apl'oꝝ aliq̃ crediderũt ad obediẽtiã fidei venientes.
g Et deſolabit dñs ⁊c̃.i.nilũ q̃ ingredit mare mediterraneum traſiẽs ꝑ egyptũ: itiõ ſubdit q̃ſi expoſitiue. h Et leuabit ⁊c̃. et accipit h ꝓ ꝑ.i.ita ꝙ illud qḋ pꝰ dictũ ẽ. Deſolatio lingue maris: dicit h ꝑ/cuſſio fluminis.

deſolabit dñs linguã maris egy/pti: et [h] leuabit manũ ſuã ſup flu/mẽ in [i] fortitudie ſpũs ſui et [k] percu/tiet eũ in ſeptẽ riuis: ita [l] vt traſeãt ꝑ eũ calciati. Et [m] erit via reſiduo ppl'o meo q̃ [n] relinquet ab aſſyriis ſicut [o] fuit iſraeli in die illa q̃ aſcen/dit de terra egypti. Ca.xii.

i In fortitudine ⁊c̃. q: dedit v̾tutẽ h faciẽdi qḋ ſub/ditur.
k Et percutiet eũ ⁊c̃. Alexãder enĩ magnꝰ ꝑ magnũ tp̃s poſt eſaiã et ꝑ aliqḋ tp̃s ante xp̃i aduẽtũ vt fa/ciliꝰ cum exercitu ſuo accederet ad alexandriã et ad aliq̃s alias ciuitates egypti: fecit diuidi nilũ in ſeptẽ portiões intra mare mediterraneũ ſeparatim cadẽtes.
l Ita vt ⁊c̃.i.ꝑ ipm poſſint hoĩes traſire facil'r. et iſtud fuit pre/noſticũ ꝙ p̃dicatores euãgelii traſirẽt ꝑ orbẽ remotis ipedimẽ/tis v̾tute diuia. qḋ pꝫ ex h ꝙ adhuc viuente beato petro fides catholica diuulgata eſt verſus occidẽtẽ vſq; ad mare occeanum qḋ pꝫ ex h ꝙ miſſi a beato petro ad p̃dicandũ fundauerũt eccle/ſiã ſenonis: q̃ tũc erat metropol' frãcie in honore beati petri vi/ui. Cũ igit apl'i aliq; diſcipl'i exiuerũt de hieru͞s ad p̃dicãdum ꝑ orbẽ q̃ eſt in q̃rto clymate: et ſic in medio t̾re habitabilis: ſicut tũc viuẽte petro diuulgata eſt fides catholica verſus occidẽtem vſq; ad occeanũ q̃ eſt terminꝰ t̾re habitabilis: ita tenendũ eſt eam fuiſſe ſil'r diuulgatã ad alias ptes orbis: et ꝓpt̾ velocitatẽ hu/ius diuulgatõis dr̃. m Et erit via ⁊c̃.i. electis meis ad fidẽ vocãdis. n Qui relinquet ab aſſyriis.i.a demoniis eũ pri/us poſſidẽtibꝰ. o Sic fuit iſrl'i ⁊c̃.i.ſic diuia v̾tute remota fuerũt ipedimẽta exitꝰ iſrl' de egypto ſic diuia v̾tute remouebũ/tur ipedimẽta ab electis exeũdo de ignorãtia ⁊ errorũ tenebris qḋ impletũ eſt in p̃dicatõe apl'oꝝ aliorũq; xp̃i diſcipl'oꝝ: vt vi/ſum eſt. Alit̾ exponit ab illo loco. Et deſolabit ⁊c̃. ita ꝙ per lin/guã maris egypti intelligit ipa egyptꝰ q̃ eſt ꝓpe mare. et ſic lin/git ipm. Per flumẽ ptãs regia q̃ fuit fortis ⁊ magna: ꝓpt̾ qḋ ce/ſar auguſtꝰ ſub q̃ natꝰ fuit xp̃s: diuiſit eã in ſeptẽ p̃ncipatꝰ. et ſic fuit multũ diminuta ne poſſent rebellare. et talis ſubiugatio huiꝰ regni et aliorũ ipẽrio romano fuit q̃dã diſpoſitio ad h ꝙ p̃dicatio euãgelii fieret libere ꝑ orbẽ. vñ dic̾ leo papa in ſermõe de apl'is petro ⁊ paulo. Diſpoſitõi diuini opis maxĩe congrue/bat: vt multa regna vno ꝯfederarent iperio: vt cito ꝑuios ha/beret ppl'os p̃dicatio generalis q̃s vnꝰ tenebat regimẽ ciuita/tis. iõ ſubdit. Et erit via reſiduo ⁊c̃. exponat vt. ſ. et h maxime fuit impletũ tp̃e ꝯſtãtini q̃ voluit ꝑ orbẽ eccl'ias licite fabricari et fidẽ xp̃i p̃dicari. In capi.xi. vbi dr̃ in poſtilla. Et egredie/tur ⁊c̃. Additio.i.

Licet materia huiꝰ ca. q̃ eſt de myſterio xp̃i ſm oẽs expoſi/tores mltũ diſtat a tp̃e et rõne a materia imediate p̃cedẽti i qua agit de iteritu ſennacherib et ſuoꝝ: cõtinuat tñ in l̾ra ꝑ interpo/ſitõꝫ huiꝰ ꝯiũctõis copulatiue ⁊ cũ dr̃. Et egredietur. nõ enĩ dixit ſolũ: egredietur virga. ſꝫ cũ additõe dicit. et egredietur. vñ huiꝰ co/pulatiue ſupaddite aliq̃lis rõ eſt q̃rẽda q̃ videt talis eſſe. Nam in p̃ce. ca. ꝓpheta p̃noſticabat ppl'o liberatõꝫ a ſennacherib et ex/ercitu ſuo ꝑ quã habituri erãt pacẽ tp̃alẽ et trãq̃litatẽ: q: lꝫ eſſꝫ valde grata et miraculoſa. nõ tñ erat tã excellens nec fructuoſa ſicut liberatio fiẽda ꝑ xp̃m in qua pax ꝑpetua et ſpũalis dãda erat. et ideo ꝓpheta poſtq̃ deſcripſit p̃mã liberatõꝫ adiũgit ſecũ/dã. q̃ſi diceret: hec liberatio a ſennacherib lꝫ magna ad modicũ tñ reputat reſpectu alterꝰ liberatõis ꝑ xp̃m fiende. de q̃ dr̃. Et egredietur ⁊c̃. eo mõ q̃ xp̃s dixit diſcipl'is ⁊ apl'is Luc.x.ca. Ecce dedi vobis ptãtẽ ⁊c̃. ſꝫ in h nolite gaudere ⁊c̃. iõ gratiarũactio/nẽ in ſequẽti ca. ſubdit ꝓ hoc vltio bñficio. q̃.

In eodẽ capi. vbi dr̃ in poſtilla. Et enumerant hic ſeptem dona ſpiritusſancti. Additio.

Uſſicientia donoꝝ ſanctiſpũs quã poſtillator h põit ẽ ve/ra ⁊ ꝓpria. ⁊ põit ſub eiſdẽ verbis in p̃ma ſecũde. q.lxviii. arti.

iiii. ſm quẽ hmõi dona ſe extẽdũt ad oĩa ad q̃ ſe extẽdunt virtutes in/tellectuales ⁊ morales ꝓut dr̃ in poſtilla. Sꝫ ſtatim animũ pulſat que/dã inq̃ſitiua queſtio. ſ. talis: cur nõ ponunt aliq̃ ꝑtinẽtia ad theologi/cas v̾tutes. nã v̾tutes theologice maxĩe ordinãt nos ad deũ. Ad qḋ dicẽdũ ſm Tho. ibidẽ ꝙ v̾tutes theologice ꝓſupponũt ad dona ſicut

c Tu [a] dices i die illa. Confi/tebor tibi dñe q̃m [c] iratꝰ es mihi: ꝯuerſus [d] eſt furor tuꝰ: ⁊ [e] cõ/ſolatus es me. Ecce [f] deus ſalua/tor meus fiducialiter agã ⁊ non ti/mebo. Quia [g] fortitudo mea et [h] laus mea dñs: et [i] factꝰ eſt mihi in ſalutẽ. Haurietis [k] aquas in gau-

radices q̃dam donorum non eĩ mouet animus a ſpũ ſancto: niſi ei ſcdm aliquẽ modum vniat ſi/cut inſtrm nõ mouet ab artifice niſi ꝑ ꝯtactũ vel aliquã aliã vnionẽ. pri/ma aũt vnio ad deũ eſt ꝑ fidẽ: ſpem: ⁊ charitatẽ vñ oĩa dona ꝑtinẽt ad has tres v̾tutes tanq̃ ab eis deriuata. Conſe/quent circa hoc qḋ dicit poſtil. ꝙ iſta dõa perfe/ctiſſime fuerũt in aĩa xp̃i ⁊c̃. vid̾ q̃rendũ ꝙ lꝫ h ſit veriſſimũ: quõ tñ h poſſet oñdi ꝑ l̾ram cũ de q̃libet viatore in gr̃a exñte verificat ꝙ requi/eſcet ſup eũ ſpũs dñi ſapiẽtie et itellectꝰ ⁊c̃. Ad qḋ vid̾ dicẽdũ ꝙ ple/nitudo hoꝝ donoꝝ in xp̃o ex h ꝯſiderat ꝙ ab ipo gr̃a ſpũſſancti deri/uat in mẽbris ſuis. ſ. in corpe ſuo myſtico. vñ cum Ioh. dixiſſet de eo. Plenũ gratia et veritatis. ſubiũxit. Et de plenitudine eiꝰ oẽs accepi/mꝰ. Ioh.i. quã q̃dẽ plenitudinẽ ꝓpheta oñdit. ī. cũ dicit. Erit iuſticia cingulũ lũboꝝ eiꝰ ⁊c̃. qḋ expõit de iuſtis et fidelibꝰ adherẽtibꝰ xp̃o ſi/cut cingulũ et lũbare adherẽt hoĩ. Ex qua metaphora ſatis patet ꝙ oẽs iuſti ſeu fideles hñt v̾tutẽ fidei et iuſticie et alia hmõi ex adherẽ/tia ad ipm. Et q̃ pꝫ intentũ. ſ. ꝙ iſta hꝫ xp̃s plenarie: vt ab ipo in aliis deriuent. Cõſequẽt videt q̃rendũ q̃re ſex dona h p̃ enumerata ponũt vniatim. Nõ enĩ dicit ſpũs ſapiẽtie et ſpũs intellectꝰ: ſꝫ ſpũs ſapiẽtie et intellectꝰ. Sil'r nõ dic̾ ſpũs cõſilii ⁊ ſpũs fortitudinis: ſꝫ ſpũs cõſi/lii et fortitudis: et ſic de aliis duobꝰ. Ad qḋ dicẽdũ ꝙ in cõbinatõe in/nuit cõnexio donoꝝ adinuicẽ: eo mõ q̃ virtutes cardinales vno mõ pro/bant cõnexe: ex h ꝙ vna eaꝝ q̃dãmõ ꝑ aliã ꝑficit. vñ Greg. in p̃ mo/raliũ de hmõi dõis ſpũſſancti loquẽs dic̾. Minor eſt ſapiã ſi itellectu careat: et valde inutilis eſt intellectꝰ ſi ſapiẽtia nõ ſubſiſtit. Uile eſt cõ/ſiliũ cui opꝰ fortitudis deeſt: et valde fortitudo deſtruit: niſi ꝑ ꝯſiliũ fulciat. nulla etiã eſt ſciẽtia ſi vtilitatẽ pietatis nõ habeat: et valde in/utilis eſt pietas ſi ſciẽtia diſcretõis careat: imo: q̃ꝫ ipe ſi nõ has virtu/tes habuerit ad nullũ opus bone actõis ſurgit. hec ille.

In eo. vbi dr̃ in poſtil. Et auferet zelus ephraim Additio.iii.
exemplificat ꝓpheta mutuam concordiã ſeu amicitiam xp̃iano/rum ad inuicem per hoc qḋ dicit. Auferetur zelus ephraim. quia ſcdm gloſam quãdo Eſaias hoc p̃dicebat: inter duas et decẽ tribus diſcordia execrabilis erat: credentes autem pacifici ſunt in xp̃i fide et vnitate charitatis: ꝓut patuit in p̃mitiua eccleſia quãdo mltitudinis credentium erat cor vnum et anima vna. Actuũ.iiii.capitulo.

Capitulum.xii.

Tu dices. Deſcripto xp̃i miſterio: hic conſequenter deſcribitur gratiarũactio pro tanto beneficio. cum dicitur.

a Et dices in die illa. id eſt tempore gratie xp̃i reuelate qḋ tempus vocatur dies. Roma.xiii. Nox preceſſit: dies autem appropin/quauit. b Confitebor tibi domine. confeſſione laudis et gratia/rumactionis. c Quoniam iratus es mihi. ꝓpter peccata mea me puniendo in captiuitate babylonica: et in perſecutione antiochi illu/ſtris et pluribus temporibus aliis. d Conuerſus eſt ⁊c̃. in man/ſuetudinẽ. e Et conſolatus es me. per tuam benedictam incarna/tionem: ideo ſubditur. f Ecce deus ⁊c̃. viſibiliter apparẽs in car/ne aſſumpta fiducialiter agam et nõ timebo amplius retardari a vita beata que per xp̃m fuit aperta. Sic enim confitebatur p̃mitiua eccle/ſia ſub apl'is in hieruſ͞m congregata: que ꝓ maiori parte erat de gente iudeorum: vt patet in actibus apoſtolorum. g Quia fortitudo mea. id eſt dans mihi fortitudinem in aduerſis.
h Et laus mea dominus. quia virtute diuina in p̃mitiua eccleſia fi/deles non ſolum patienter ſuſtinebant tormenta: ſed gaudenter et cũ laudibus diuinis. i Et factus eſt ⁊c̃. quia immediate tranſibant ad vitam celeſtem: quod non fiebat ſanctis veteris teſtamenti.
k Haurietis aquas ⁊c̃. id eſt vos catholici haurietis dõa ſpiritusſan/cti de ſacramentis noue legis: in quibus confert gratia quod non fie/bat in ſacramentis vete. le.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

l Et dicetis ⁊c̄. exhortādo vos mutuo ad laudē diuinā. m Cōfitemini dn̄o. ei⁹ bn̄ficia recognoſcēdo. n Et inuocate ⁊c̄. ipm̄ deuote laudādo. o Notas facite in pplis. i. in oib⁹ gētib⁹ p p̄dicationē euāgelice veritat̄. p Adinuētōes ei⁹. i. modos mirabiles hūane ſalutis: quos adinuenit diuia ſapiētia in filij dei incarnatōe p̄dicatōne: paſſiōe: reſurrectōne: et aſcēſione.

medoꝝ et perſaꝝ: q2 cyr⁹ rex pſaꝝ et dari⁹ rex medoꝝ cū ſuis exercitib⁹ babylonē ceperūt: vt hab̄et Dan̄. v. i Ego mādaui ⁊c̄. Hebrei dicūt citatis meis. dictio eñ hebraica q̄ ponit̄ hic equoca eſt ad citatōnē et ſanctificationē. hebrei tñ vident̄ hic meli⁹ dicere: q2 expōnētes trāſlatōꝫ nr̄am dicūt. Mādaui ſactificatis meis. i. miniſtris meis: iſpirauit eñ dn̄s voluntatē et audaciā pſis ⁊ medis pugnādi ɔtra babylonē.

q Mementote. qm̄ excelſum eſt ⁊c̄. Philip. ij. dedit illi nomē qd̄ eſt ſuper omē nomē: vt in nomine illo flectat̄ omē genu celeſtiū terreſtriū ⁊ infernoꝝ: et ois lingua cōfiteatur: q2 dn̄s nr̄ ieſus xp̄s in gl̄ia eſt dei pr̄is.

r Cātate dn̄o ⁊c̄. ponē do naturam humanā in xp̄o ad pr̄is dexterā.

s Annūciate h̄ ⁊c̄. qd̄ impletū eſt p p̄dicatōes aploꝝ aliorūq3 xp̄i diſcipuloꝝ p orbē vniuerſum. t Exulta. i. corde

v Et lauda. ore.

x Habitatio ſyon. i. eccleſia q̄ vocat̄ ſyon. Hebre. xij. Acceſſiſti ad ſyō montē ⁊ ciuitatē dei viuētis celeſtē hierl'm ⁊c̄.

y Quia magn⁹ in medio tui ſanct⁹ iſrl'. i. xp̄s ſanctificās fidelē populū noie iſrl' appellatū. vt frequent̄. s. dictū ē. Poteſt etiam hec lr̄a referri ad montē ſyon in q̄ erat tēpl'ū: vbi legit̄ xp̄s frequent̄ p̄dicaſſe et miracula feciſſe: ibi etiā aplis ſuā reſurrectionē manifeſtauit: et ſup eos ſpiritū ſanctū in ſigno viſibili miſit: vt dic̄ hiero. in ep'la ad paulinū de oibus ſacre ſcripture libris.

dio de fontib⁹ ſaluatoris: et[l] dicetis in illa die: ɔfitemini[m] dn̄o: et[n] inuocate nomē ei⁹. Notas[o] facite in pplis adinuētiōes[p] ei⁹: mementote[q] qm̄ excelſuꝫ eſt nomē ei⁹. Cātate[r] dn̄o qm̄ magnifice fecit: annūciate[s] hoc in vniuerſa terra. Exulta[t] ⁊[v] lauda habitatio[x] ſyon q2[y] magnus in medio tui ſcūs iſrl'.

o Nus[a] babylonis qd̄ vidit Eſaias filius amos. Ca. xiii. Sup[b] montē caligino-ſum[c] leuate[d] ſignū: exaltate[e] vocē leuate[f] manū: et[g] ingrediātur portas duces[h]. Ego[i] mādaui ſctificatis meis: et[k] vocaui fortes meos in[l] ira mea exultātes[m] in gl̄ia mea. Vox[n] mltitudinis in mōtib⁹ q̄ſi pploꝝ frequētiū: vox[o] ſonitus regū gētiū cōgregatarū. Dn̄s[p] exercituū p̄cepit militie belli venientibus de[q] terra ,pcul. A[r] ſūmitate celi dn̄s ⁊ vaſa furoris ei⁹: vt[s] diſpdat oēm terrā. Vlulate[t] q2[v] ,ppe eſt dies dn̄i: q2 vaſtitas a dn̄o veniet. Propter[x] hoc oēs man⁹ diſſoluent̄ et[y] omē cor hoīs tabeſcet et cōteret̄. Torſiōes[z] ⁊ dolores tenebūt quaſi parturiēs dolebunt. Vnuſqſq3[a] ad ,pximū ſuū ſtupebit facies[a] cōbuſte vultus eorum. Ecce[b] dies dn̄i vēiet[c] crudelis et[d] indignatōis plen⁹ ⁊ ire furoriſq3 ad ponēdaꝫ terrā in[e] ſolitudinē: ⁊ pctōres ei⁹ cōterēdos de ea: qm̄[f] ſtelle celi et[g] ſplēdor earū non[h] expandēt lumen ſuū. Obtenebratus[i] eſt ſol in ortu ſuo: ⁊[k] luna non ſplēdebit in lumie ſuo. Et[l] viſitabo ſup[m] orbis mala: et cōtra impi

k Et vocaui fortes meos dando eis fortitudinē.

l In ira mea. i. ad exequēdū punitōꝫ a me diſpoſitā.

m Exultātes in gl̄ia mea. i. in victoria glorioſa a me ɔcedēda. vel q2 cyrus rex pſarū illā victoriā attribuit gl̄ie diuie vt habet̄ vl. pal. et p̄mo Eſdre. i. Hec dicit cyrus rex pſarum oia regna tradedit mihi dn̄s ⁊c̄.

n Vox multitudinis. id eſt maximi exercit⁹ ꝫ babylonē venientis.

In capi. xij. vbi dicit̄ in poſtil. Haurietis aquas de fontib⁹ ſaluatoris. Additio.

Ec qd̄ d̄r. Haurietis aq̄s cū gaudio de fontib⁹ ſaluatoris: poſſet exponi magis ,ppie ad lr̄am de aqua baptiſmi q̄ eſt ianua ſacramētoꝝ in q̄ gr̄a ſaluatoris ɔfert̄ et dona ſpūſſancti dāt̄. Repli.

N cap. xij. vbi poſtil. expōit illū paſſus. Haurietis aq̄s de fontibus ſaluatoris. de gr̄a ſpūſſancti et donis q̄ in euāgelio dicunt̄ aque viue q̄ hauriunt̄ de fontibus. i. ſacramentis q̄ fontes ſaluatoris hic dicunt̄. Burg. dic̄ ꝙ magis ,ppa eſt expoſitio de aq̄ baptiſmi qui eſt ianua ſacramētorū. Sꝫ expoſitio Burg. quā dic̄ magis ,ppriā poſſum⁹ dicere magis extortā rōne illi⁹ termini aq̄s. nā nō refert an aqua baptiſmi hauriat̄ ex fontib⁹ vel flumib⁹. Et q2 vult ſuā expoſitōꝫ fore magis ,ppriā cū dic̄ baptiſmū fore ianuā ſacramentoꝝ: idcirco ſenſus eſſet haurietis ianuā ex fontib⁹ q̄ꝫ ta ſit huiōi expoſitōis ,ppetas patet etiā parū intelligēti. Et cū oēs cōiter catholici exponāt li fontibus ſaluatoris p ſacramētis ip̄ropriiſſima eſſet Burg. expoſitio. haurietis aquā. i. baptiſmū ex fontib⁹ ſaluatoris. i. ſacramētis: q̄ rōne eñ baptiſm⁹ hauriri deberet ex aliis ſacramētis eadē rōne et fortiori alia ſacramēta hauriri deberēt ex baptiſmo: q2 oia alia ſacramēta rite ſuſcepta baptiſmū pſuppoṅūt: cū baptiſm⁹ eſt vn⁹ de fontib⁹ ſacramētalibus. ip̄ropriiſſima igit̄ videt̄ expoſitio Bur. q̄ ſignificat̄ hauriciꝫ fontē ex fontib⁹: ſic igit̄ burg. ſepe mouet̄ lana caprina. Cap. xiij.

Nus babylonis. Poſtq̄ꝫ ,ppha denūciauit punitōeꝫ aſſyrioꝝ q̄ captiuauerunt. x. trib⁹: hic ɔn̄r denūciat punitōeꝫ babylonioꝝ q̄ captiuauerūt regnū duarū tribuū. Et p̄ denūciat babylonioꝝ deſtructōꝫ: ſecūdo iudeoꝝ ɔſolatōꝫ cap'lo ſequēti. Pria i tres partes q2 p̄ deſcribit̄ vaſtātis exercit⁹ cōuocatio. ſecūdo babyloniorū afflictō ibi. Vlulate. tertio ſequēs deſolatio. ibi. et erit. Circa p̄mū dicitur.

a On⁹ babylonis. i. miſeria eā opprimēs qd̄ vidit eſaias. i. p̄uidit in ſpū futurū. b Sup montē. i. ɔtra babylonē tumore ſupbie eleuatā. c Caliginoſuꝫ. i. errorib⁹ obtenebratā. d Leuate ſignū. ſ. vexillū p̄cedēs exercitū. e Exaltate vocē. exhortādo ad p̄lium.

f Leuate manū. in ſignū ɔfidētie et victorie obtinēde: ideo ſubdit̄.

g Et ingrediant̄ portas. ſ. babylōis tanq̄ꝫ victores h Duces. ſ.

o Vox ſonit⁹ regū ⁊c̄. i. cyri regis pſarū et darij regis medorū et q2 forte iſti aliq̄s alios reges adduxerūt ſecū. p Dn̄s exercituū ⁊c̄. q2 militib⁹ et bellatorib⁹ inſpirauit volūtatē ⁊ audaciā veniēdi ꝫ babylonē. q De tra lōginq̄ alias ,pcul. non abhorrētes laborē itineris: et q2 nō ſolū hoies fuerūt executores diuie iuſticie ꝫ babylonēſꝫ angeli: ideo ſubdit̄. r A ſūmitate celi dn̄s et vaſa furoris ei⁹. i. āgeli q̄ ſunt q̄dā inſtr̄a ad exequēdū diuina iudicia. s Vt diſpdat omnē terrā. ſ. babylonis. Et eſt locutio hyp̄bolica ad denotandū magnitudinē ciuitatis babylonice: et ppli multitudinē: ſic̄ aliq̄ñ d̄r: pariſius ē totus mūd⁹. t Vlulate. h̄ ɔn̄r deſcribit̄ babylonioꝝ afflictio et p̄ q̄ꝫtū ad eoꝝ anxietatē. ſecūdo q̄ꝫtū ad eoꝝ pene acerbitatē ibi. Ecce dies dn̄i. tertio q̄ꝫtū ad aduerſarioꝝ ferocitatē. ibi. Ecce ego. Circa p̄mū d̄r t Vlulate. ſ. o vos babylonij: vlulat⁹ q̄ eſt clamor ɔfuſus indiciū eſt magni timoris ,phibētis formare vocē diſtinctā. v Quia ,ppe eſt ⁊c̄. i. punitōis ei⁹ ſuper vos. x Propt̄ h̄ ⁊c̄. a ſua v̄tute p̄e cordis timore: q2 timor retrahit ſpūs et calorē a mēbris exteriorib⁹: et ſic remanent frigida ⁊ tremētia: et p ɔn̄s inualida. y Et oē cor hoīs tab. ⁊ p id eſt. Cōteret̄. p̄e triſticia z Torſiōes ⁊c̄. i. babylonij affligentur p̄ anguſtias. ſicut illi q̄ pariunt̄ talia. z Vnuſq̄ſq3 ⁊c̄. nō potes eū iuuare nec ab eo iuuari. a Facies cōbuſte vult⁹ eoꝝ. q2 perſe et medi incēderūt babylonē ⁊ multi fuerunt ibi cōbuſti. b Ecce dies. h̄ ɔn̄r deſcribit̄ afflictio babylonioꝝ ex pene acerbitate: cū d̄r. b Ecce dies dn̄i. i. punitōis eius.

c Veniet crudelis. ip̄is babylonijs p̄e acerbitate punitōis ad qd̄ deſignandū ſubdit̄. d Indignatōis plen⁹ ⁊c̄. ad h̄ eñ ponunt̄ tot v̄ba q̄ſi idē ſignificātia vt deſignēt maiorē exaggerationē pene: ad puniēdū terrā. ſ. babylonis. e In ſolitudinē. occiſis incolis. f Qm̄ ſtelle celi. i. p̄ncipes magni.

g Et ſplēdor earū. i. ſapiētia eoꝝ. h Nō expādēt lumē ſuum. q2 fugiet ab eis mēs et ɔſiliū: ɔtra iminēs p̄iculū.

i Obtenebrat⁹ ē ſol ⁊c̄. i. Balthaſar rex q̄ occiſus fuit. Dan̄. v. et tñ adhuc erat ,ppe p̄ncipiū regni ſui. k Et luna ⁊c̄. i. regina nō ,pcedet vlteri⁹ in apparatu regio. l Et viſitabo. h̄ d̄r in pſona dn̄i. m Sup orbis mala. i. babylonis: et ,ppter hoc aliq̄ dicūt hic vrbis et male: q2 in hebreo eſt orbis. et dicit̄

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

de babylone hyꝑbolice. ſicut pariſi⁹ dr̄ tot⁹ mūd⁹: q2 babylon erat valde magna. vn̄ dic̄ phus in libro politicoꝝ: ꝙ erat mag regio clauſa muris q̄ ciuitas: eo ꝙ excedebat notabilr̄ magni- tudinē ciuitat̄. dic̄ eni hiero. ꝙ muri erāt in q̄dro edificati: ⁊ quo- libet lat⁹ habebat. xvi. miliaria q̄ faciūt octo leucas.

ſite: cū loc⁹ ille ſit inhitabil̄ nature hūane: vt p̄dictū ē. demōes aūt nō hitant int̄ beſtias q̄ peccare nō pn̄t: ſ3 int̄ hoīs eos ad pctm̄ ꝓtrahere mtētes. v Et rn̄debūt ⁊c. aues ſt̄ magnitudīs coturnic: ſ3 macul̄ re- ſperſe: q̄ fixo i palude roſtro ſtridēt horrēde: iō dicūt̄ vlule ab vlulatu dicte. x Et ſyrene. dic̄ hiero. ꝙ ſt̄ ſpētes alati ⁊ criſtati. Alij ṽo di- cūt ꝙ ſūt piſces marini in forma mlr̄ebri in pte ſupiori apparētes. S3 q̄cquid ſit de talib⁹ pi- ſcib⁹: tn̄ nō accipiunt̄ h ſyrene ꝓ eis: q2 ſi ſint ta les piſces hitāt in mari ⁊ nō i ciuitatib⁹ deſtru- ctis. y In delu. vo- lup. i. i tēplo ydoloꝝ i q̄ bus gētiles exercebant voluptatē carnis: vt in tēplo papi et veneris.

In ca. xiij. vbi dr̄: i po- ſtil. Et piloſi ſaltabunt ibi. i. vulpes et lupi.

Additio.

N hebreo pōit̄ q̄ dā dictio q̄ ſonat cobi- rim qd̄ ē plrale hui⁹ noīs cobir: et h3 mlt̄iplicē ſi- gnificatōes. vno mō ſi- gnificat piloſum. vnde Gen̄. xxvij. de eſau qui erat vir piloſus. i hebr̄. dr̄ cobir. Alio mō ſignifi cat idē qd̄ hirc⁹ capraꝝ vn̄ Leui. xvi. vbi dr̄. Et a mltitudīe filioꝝ iſrl̄ ac cipiet hircos: vbi in he- breo hr̄ cobiri. Alio mō ſignificat demonē. Le- uit. xvij. vbi dr̄. Nō im- molabūt vltra victimas demonib⁹. i hebr̄. dr̄ co- birim.

n Et regeſcere ⁊c. q2 babylonij erāt ydolatre: vt p3 in Daniele.

o Et arrogā. ⁊c. iactabāt enim ſe de fortitudine.

p Precioſior e- rit vir auro. i. rari or: eo mō loquen di q̄ dr̄ oſſe rarus p̄cioſus: q2 valde pauci de babylo nijs remāſerūt vi ri.

q Et hō mūdo obrizo. i. auro pu ro et rutilante: et dr̄ obriſus ab ob et radio radians.

r Sup h ce. tur ba. ⁊c. locutio eſt hyꝑbolica ad de ſignandū magni tudinē ire dei ꝯ babylonē.

s Et erit q̄ſi da mula fug. eos. ſ. ex ercit⁹ q̄ venerat aliūde ad auxiliū Balthaſar.

t Et q̄ſi ouis. fu giēs lupū.

v Et nō erit qui ꝯgreget. ad redu cendū eos in babylonis auxiliū: iō ſubdit̄. x Unuſquiſq3 ad pplm ſuū ꝯuertet̄ ⁊c. q2 timore perterriti fugerunt ad loca ſua vn̄ venerāt. y Ois q̄ inuēt⁹ fuerit remanēs cū babylo nijs occidet̄ a pſis et medis. z Et ois q̄ ſupuenerit. vt ba- bylonios adiuuet. a Cadet in gladio. aduerſariorum.

b Infantes eoꝝ. ſ. babyloniorꝝ c Allident̄. ꝯtra parietes

d In oculis eoꝝ. qd̄ videre eſt grauiſſimū. e Diripientur do. eoꝝ. i. opes ⁊ vtēſilia domoꝝ. f Ecce ego. h deſcribitur afflictio babyloniorꝝ ex ꝓſequētiū ferocitate: cū dr̄: Ecce ego ſu ſcitabo ſup eos. i. babylonios. g Medos q̄ argētū nō que rāt ⁊c. ita ꝙ ꝑ deſiderio occidēdi retardabunt̄ ꝑdari: iō ſubdit̄

h S3 ſagittis puulos iterficiēt ⁊c. et tn̄ talib⁹ pſonis ad ſe de fendēdū inualidis ſolet parci in bellis: et ꝑ h arguit̄ maior crude litas ꝯ viros defendere ſe potētes. i Et erit. h p⁹ occaſionē babyloniorꝝ deſcribit̄ ciuitat̄ deſtructio totalis abſq3 ſpe reedi ficatōis: cū dr̄. i Et erit babylō ⁊c. q2 de ea gl̄iabant̄ baby lonij ꝓpt̄ muroꝝ fortitudinē ⁊ ppl̄i multitudinē. k In re- gnis icli. i. notata ꝓpt̄ nobilitatē ſuā i oīb⁹ regnis. l In ſu pbia chal. q2 de ipa ſe iactabāt. m Subuerſa. i. deſtructa et deiecta a ſtatu ſuo. n Sic ſub. do. ſo. et go. i. irrepabilr̄: iō ſubdit̄. o Nō hitabit̄. ab hoīb⁹. p Et nō fūdabit̄. ad ſui reedificatōꝫ. q Nec po. ibi ⁊c. Arabes tūc tp̄is hitabāt i ta- bernacul̄ freq̄nt̄ mutātes loca ꝓ paſtu aīaliū: ꝓ h̄ ḡ qd̄ dic̄. Nec pōet ⁊c. deſignat̄ deſtructio babylōis talr̄: q2 ſic erit iepta hita- tōi hoīm ita ⁊ paſcuis domeſticoꝝ aīaliū: iō ſubdit̄. r S3 re q̄e. ibi be. ſ. feroces: et mōſtruoſe: ⁊ etiā venenoſe: iō ſubditur.

s Et replebūt̄ ⁊c. aues ſt̄ magne ſolitudinē amātes. t Et pi lo. ſal. ibi. i. vulpes ⁊ lupi: vt dicūt aliq̄. Alij ṽo dicūt ꝙ piloſi h accipiūt̄ ꝓ q̄buſdā aīalib⁹ mōſtruoſis: q̄ i pte hn̄t effigiē hoīs et in pte beſtie. Alij ṽo dicūt ꝙ piloſi h accipiūt̄ ꝓ hoīb⁹ ſilue- ſtrib⁹: q̄b⁹ mltitudo ⁊ magnitudo piloꝝ ē ꝓ idumēt̄. Alij ṽo di cūt: ꝙ piloſi h accipiunt̄ ꝓ demonib⁹ icubis: ſ3 illud nō eſt veri

os iniqtatē eoꝝ. Et[n] regeſcere faciā ſupbiā infideliū: et[o] arrogātiā fortiū hūiliabo. Precioſior[p] erit uir auro: et[q] homo mūdo obrizo. Sup[r] hoc celū turbabo et mouebit terra de loco ſuo: ꝓpter indignationē dn̄i exercituū: et ꝓpter diē ire furoris ei⁹. Et[s] erit q̄ſi damula fugiēs: et[t] q̄ſi ouis: ⁊[v] nō erit q cōgreget. Unuſquiſq3[x] ad pplm ſuū cōuertet: et ſinguli ad terram ſuā. Ois[y] q inuēt⁹ fuerit occidet[z] et[z] ois q ſupuenerit cadet[a] in gladio. Infantes[b] eorum allident[c] in oculis[d] eoꝝ: diripient[e] dom⁹ eoꝝ: et vxores eorum violabunt. Ecce[f] ego ſuſcitabo ſup eos medos[g] qui argentū nō querant nec aurū velint: ſed[h] ſagittis puulos interficient: et lactātib⁹ vteris nō miſerebunt: et ſup filios nō parcet oculus eoꝝ. Et[i] erit babylon illa ciuitas glorioſa in[k] regnis: inclita in[l] ſupbia chaldeorum ſubuerſa[m] ſicut[n] ſubuertit dn̄s ſodomā et gomorrā. Non[o] habitabit vſq3 in finē: et[p] nō fundabit vſq3 ad generationē et generationē. Nec[q] ponet ibi tentoria arabs: nec paſtores regeſcēt ibi: ſed[r] requieſcēt ibi beſtie: ⁊[s] replebunt dom⁹ eoꝝ draconibus. Et habitabūt ibi ſtrutōnes: et[t] piloſi ſaltabunt ibi: et[u] reſpōdebunt ibi vlule in edib⁹ eius et[x] ſyrene in[y] delubris voluptatis

Caplm. xiiii.

P Rope[a] eſt vt veniat tempus eius et dies eius non elongabunt. Miſerebit[b] eni dn̄s iacob ⁊[c] eliget adhuc de iſrl: et regeſcere[d] eos faciet ſup humū ſuā Adiūget[e] aduena ad eos ⁊ adherebit domui iacob. Et[f] tenebunt eos populi: et[g] adducēt eos in locū ſuum. Et[h] poſſidebit eos domus iſrl ſup terrā dn̄i in[i] ſeruos et

In h̄ӧ loco dr̄ cobiri ſaltabūt ibi: q2 ſc̄m trāſlatōꝫ. lxx. iterpretū itelligunt̄ tertio mō. ſ. demones idē ſc̄m trāſlatōꝫ chaldaicā: idē et ſc̄m oēs expoſitores hebreoꝝ. Nec obſtat qd̄ obijc̄ poſtil. dicēs ꝙ cū ille lo cus ſit inhitabil̄ nature hūane: demones nō hitarēt ibi ⁊c. Nā l3 ciui- tas babylōis fuerit pēit⁹ deſtructa: ꝓut hr̄ i h caplo: terra tn̄ ſennaar vbi ſita erat babylō nō legit̄ h deſtruēda imo fuit habitata a multis hoīb⁹: ſpālr a iudeis q̄ remāſerūt ibi p⁹ captiuitatē babylonicā: ⁊ etiā q̄ ibi redierūt p⁹ paſſioꝫ xp̄i ⁊ ibidē fabricauerūt illd̄ op⁹ catholice fi- dei inimicū. ſ. talmud babylonicū ꝓut plen⁹ dn̄o ꝯcedēte declarabit̄ zach. v. vbi de h ad lr̄as agit̄: ⁊ q2 illud op⁹ fuit marie dyabolicū: ideo cōgrue dic̄ ꝓpha ꝙ i illa regiōe babylōis demōes ſaltabūt. ſ. ꝓcuran tes fieri illud pernicioſum opus.

Replica.

N ca. xiij. piloſos expōit burg. ſaltātes i t̄ra ſennaar ꝓ demōib⁹ hitātib⁹ ibi vbi vt dic̄ fabricatū eſt op⁹ dyabolicū thalmud babyloni cū: trāſeat illud cōtra iudeos.

Caplm. xiiij

Rope eſt. h q̄nt̄ ꝓpha denūciat iudeoꝝ ꝯſolatōes. Circa qd̄ ꝑ nūciat̄ eoꝝ liberatio de captiuitate babylonica. ſcd̄o ꝯ hoſtes inſultatio: ibi. Et erit. tertio iſultatōis ꝯfirmatio: ibi. Nō vocabit̄. Cir ca p̄mū dic̄. a Prope eſt ⁊c. i. liberatōis iudeoꝝ de babylone q̄ fa cta eſt in p̄ncipio regni cyri: vt p3 Eſdre p̄. l3 q2 h fuit cyro inſpiratū a deo: vt ibidē dr̄. Suſcitauit dn̄s ſpm̄ cyri regis perſarū ⁊c. iō ſubditur

b Miſerebit̄ eni dn̄s iacob. i. ppl̄i regni iude deſcēdentis a iacob.

c Et eliget adhuc de iſrael. paucos de regno iſrl̄ cū zorobabel reducē do. capta eni ſamaria ⁊ trāſlato inde pplo ꝑ ſalmanaſar: aliq̄ euaden tes manū ei⁹ itrauerūt regnū iude ibidē hitantes vſq3 ad captiuitatē babilonis: et ſic cū illis de regno iude fuerūt captiuati: et cū redeūtib⁹ de captiuitate redierūt. d Et regeſcere eos ⁊c. tp̄e zorobabel. eſ- dre. neemie. et machabeoꝝ. e Adiūget̄ aduena ad eos. q2 aliq̄ de gē tilib⁹ ꝯuertebant̄ ad iudaiſmū ꝑ vni⁹ dei cultū: et iſti dicebant̄ adue- ne. f Et tene. eos po. i. dabūt eis i via ſecuritatē. g Et addu. eos in lo. ſuū. q2 cyr⁹ dedit eis ꝯductū. h Et poſſi. eos ⁊c. i. i iudea q̄ erat diuino cultui deputata. i In ſeruos ⁊ ancillas. h dr̄ ꝯtrum

ad paupes gētiles q̄ ſubiecti ſunt eis ad ſeruiēdū. k Et erūt capientes eos q̄ ſe cepant ꝛc̄. Hoc fuit iplētū tpe machabeoꝝ q̄ regnū iudee recupauerūt a grecis m̄ltis eoꝝ occiſis et captis aliq̄b⁹ eoꝝ in ſeruitutē redactis: vt pꝫ p̄ mach. ꝛ.ij. l Et erit. h̄ p̄ñr ponit̄ inſultatio ɔtra hoſtes. Et p̄ inſultatio viuoꝝ: et ſecūdo mortuoꝝ: ibi. Infern⁹. Circa p̄mū dicit̄.

poris. q Subter te ſternet̄ tinea ꝛc̄. q: cadauer hoīs mortui vermificat circūcirca. Aliq̄ tñ referūt h̄ ad vermē ɔſciētie: q̄ ɔtinue remanet in dānatis. Si aūt aliq̄s vellet expōere p̄dicta ad lr̄aꝫ de aīa nabuch. Dicēdū eſſet q̄ iſta ꝓphia eſaie nō fuit p̄deſtinatōis q̄ ſemp īplet̄: ſꝫ cōminatōis q̄ nō ſemp implet̄: ſic̄ Ione.iij. dr̄. Adhuc.xl. dies et niniue ſubuertet̄ q̄ tñ nō fuit ſubuerſa. talis eñ ꝓphetia nō denunciat̄ put eſt in diuina pſciētia q̄ eſt imutabilis: ſꝫ ſm merita vel demerita hoīm: q̄ mutabilia ſūt: ſm eñ demerita niniuitaꝝ niniue erat ſubuertēda: ſꝫ q: egerūt pñiam ad p̄dicatōꝫ ione: nō fuit īpleta cōminatio ſubuerſiōis dicte: ſic in ꝓpoſito. nabuch. eñ an teq̄ ꝓpt̄ peccata ſua pcuteret̄ amētia meruerat penā gehēne: et q̄ ſibi fieret talis inſultatio a dānat̄

l Et erit in die illa. i. tēpore reductōis captiuitatis babylonice.

m Cū req̄em ꝛc̄. ſ. itinerꝭ q̄n duct⁹ fuiſti in babilonē. n Et a cōcuſſione tua. q: captiui ducunt̄ ipellēdo et ɔcutiēdo. o Et a ſeruiture ꝛc̄. ſ. in babylone.

p Sumes pabolā iſtā q̄ ſeq̄tur ɔ regē babylonis: et dicit regē idefinite: q: aliq̄ de his que ſequunt̄ verificāt̄ de vno rege: ꝛ aliq̄ de altero.

q Quō ceſſauit exactor q: rex babylonis p violētiam bōa alioꝝ rapiebat. r Quieuit tributū. qđ īpoſuerat ſup alias gētes et regna: et hoc fuit potiſſime tēpe nabuch. q̄ fuit potētiſſimus īter reges babylonis.

ancillas: et [k]erūt capiētes eos qui ſe cepant: ꝛ ſubiiciēt exactores ſuos. Et [l]erit in die illa cū [m]requē dederit tibi de⁹ a labore tuo: et [n]a cōcuſſione tuo: ꝛ [o]a ſeruitute dura q̄ ante fuiſti: ſumes [p]parabolā iſtaꝫ cōtra regem babylonis et dices. Quō [q]ceſſauit exactor: quieuit [r]tributū: Cōtriuit [s]dn̄s baculū [t]ipioꝝ virgā [u]dn̄antiū cedentē [x]pp̄los in idignatōe plaga [y]iſanabili ſubiiciente [z]in furore gētes pſequentē crudeliter. Conquieuit [a]et ſiluit oīs terra: gauiſa [b]eſt ꝛ exultauit: abietes [c]quoqꝫ letate [d]ſunt ſup te et cedri libani. Ex q̄ [e]dormiſti nō aſcēdit [f]q ſuccidit nos Infernus [g]ſubter [h]te ɔturbat⁹ [i]eſt in occurſuꝫ aduētus tui: ſuſcitauit [k]tibi gigantes. Oēs [l]pricipes terre ſurrexerūt [m]de ſoliis ſuis: oēs pricipes nationū. Vniuerſi reſpōdebunt et [n]dicēt tibi. Et [o]tu vulnerat⁹ es ſicut et nos: nr̄i ſimil' effectus es. Detracta eſt ad inferos ſuperbia tua ɔcidit [p]cadauer tuū. Subter [q]te ſternet̄ tinea: et operimētū tuū erūt vermes. Quomō [r]cecidiſti de celo lucifer [s]q [t]mane oriebaris. Corruiſti [u]in terrā q [x]vulnerabas gentes: q [y]dicebas in corde tuo. In [z]celum ɔſcendā: ſup aſtra dei exaltabo ſoliū meū: ſedebo [a]i mōte teſtamēti: in [b]laterib⁹ aqlonis

s Cōtriuit dn̄s baculū. i. vtutē t Impioꝝ. i. babylonioꝝ: et h̄ fuit īpletū in baltbaſar quē dn̄s p cyrū et dariū expugnauit et occidit. Dañ.v. v Virgā dn̄antiū. i. ſceptrū babylonioꝝ q̄ dn̄abant̄ multis gētib⁹. x Cedentē pp̄los ꝛc̄. i. ſupbe. y Plaga inſanabili. q: nō poterāt ei reſiſtere. z Subiicientē in furore gētes ꝛc̄. quia victoriis ſibi a deo ɔceſſis abutebant̄ in crudelitate nimia. a Cōq̄euit et ſiluit oīs terra. i. hitatores oīs t̄re habitauerūt in pace regno babylonis deiecto. b Gauiſa eſt. in corde. Et exultauit. in ſigno exteriori. Exultatio eñ dr̄ q̄ſi extra ſaltatio. c Abietes q̄ꝫ. i. pncipes magni t̄re. d Letate ſunt ſup te. i. ex tua deiectōe dicētes.

e Ex q̄ dormiſti. ſomno mortis. f Nō aſcēdit q̄ ſuccidat nos. i. impugnet: pſeq̄tur eñ pabolā de arborib⁹ magnis p̄ncipes ſignificātibus. vt dictū eſt. g Infern⁹. h̄ p̄ñr ponit̄ iſultatio mortuoꝝ. Et p̄ ɔtra aīam. ſcđo q̄ñtū ad corporis ſepulturā. ibi. Oēs reges alꝭ p̄ncipes Prima in duas: q: p̄ pōit̄ inſultatio ɔtra regē babylōis. ſcđo occaſione hui⁹ fit trāſit⁹ ad caſus demonis. ibi. Quō corruiſti: alꝭ cecidiſti. Circa p̄mū ſciēdū q̄ hebrei ꝛ aliq̄ expoſitores catholici exponūt locū iſtū de aīa nabuch. deſcēdēte ad penas dānatoꝝ. Sꝫ ſaluo meliori iudicio: iſtud nō videt̄ mihi ɔuenient̄ dictū: q: Dañ.iiij. nabuch. reuerſus de amētia videt̄ exitu viriſſe in ɔfeſſiōe laudis diuie. vñ ibidē dr̄. igitur poſt finē dierū ego nabuch. oculos meos ad celū leuaui et ſenſus me⁹ reddit⁹ eſt mihi: et altiſſimo bn̄dixi: et poſtea ſubdit̄ in fine ca. Nunc igit̄ ego nabuch. laudo et glīficabo et magnifico regē celi: q: opa eius vera: et oēs vie ei⁹ iudicia: et gradiētes in ſupbia pōt hūiliare: et ſic videt̄ vitā ſuā in bono terminaſſe. q: vlterius nō fit mētio de recidiuo ad malū: vñ ꝛ i decret̄. xxiij. q. iiij. c. nabuch. dicit̄ q̄ fecit penitētiā fructuoſam: et iō dicēdū eſt: q̄ h̄ refert̄ ad baltbaſar nepotē ſuū: q̄ in cōtēptū dei fecit apportari vaſa ɔſecrata diuino cultui: et bibit in eis: et pncipes ei⁹ vxores ꝛ cōcubine: ꝓpt̄ qđ interfect⁹ fuit eadē nocte. Dañ.v. et ſm h̄ dr̄. g Infern⁹. i. dyabol⁹ q̄ p̄eſt inferno. h Subtus. q: infern⁹ dr̄ eſſe in terre pfundo. i Cōturbat⁹ eſt ꝛc̄. i. cōmot⁹ et intent⁹: eo mō loquēdi q̄ cōiter dicit̄ q̄n aliq̄s magn⁹ et peſſim⁹ homo morit̄: q̄ demōes ſunt multū occupati circa receptōꝫ et deductōeꝫ aīe ei⁹. ꝓphe eñ aliq̄ñ vtebant̄ modis iſtis cōib⁹ loquēdi. k Suſcitauit tibi gigātes. i. aīas gigantū in inferno exītes: q̄ fuerūt mali homines. Geñ.vi. ad inſultandū tibi. l Oēs pncipes terre. ſ. defuncti. m Surrexerūt de ſoliis ſuis. i. de locis in ifemo ſibi deputatis: et eodē mō exponit̄ qđ ſubdit̄. Oēs p̄ncipes nationū ꝛc̄.

n Et dicēt tibi. inſultādo. o Et tu vulnerat⁹ ꝛc̄. i. deiect⁹ in infernū ab honore tuo mūdano. p Concidit cadauer tuū p mortē corporis.

Verūtñ q: poſt amētiā recognouit dei potētiam et egit pñiam fructuoſā: vt dictū ē. ē. iō pēa p Eſaiā cōminata nō fuit īpleta: et ꝫ ſic poſſet dici: videt̄ tñ mihi q̄ p̄ma expoſitio melior ē ꝛ magis ɔſona textui. r Quō cecidiſti. h̄ p̄ñr occaſiōe regis babylonis agit̄ de caſu demonis ſm regulā exponēdi ſacram ſcripturā q̄ dr̄ de dyabolo ꝛ ei⁹ corpe: quā int̄ alias pōit Aug⁹. iij. de doctrina xp̄iana. et Iſidor⁹ de ſūmo bono. xx. capit̄. et illas ego poſui in principio Geñ. p expoſitōe toti⁹ ſcripture. iſta autē regula q̄ h̄ vtendū eſt intelligit̄ p h̄ q̄ dyabol⁹ eſt caput oīm iniquoꝝ: ſm q̄ dicit Greg. homelia. x. et iō ꝓpt̄ ɔnexionē capitꝭ ad mēbra et econuerſo: ſcriptura ſacra aliq̄ñ ſub vno ɔtextu de vno trāſit ad aliō et ecōuerſo: et h̄ mō eſaias hic loquens de rege babylonis q̄ erat dyaboli mēbrū ſimpl'r q̄ñtū ad ipm baltbaſar ꝛ ad tp̄s q̄ñtū ad ipm nabuch. trāſit ad loquēdū de demone dicēs. r Quō cecidiſti de celo. ſ. empyreo. s Lucifer. i. pulchrior int̄ angelos ſic̄ lucifer q̄ eſt ſtella matutina pulchrior eſt int̄ ſtellas: iō alio noīe vocat̄ ven⁹ a venuſtate. t Qui mane oriebaris: q: int̄ creationē ei⁹ q̄ dr̄ h̄ ort⁹ et lapſum fuit tēpus modicū. v Corruiſti in terrā. q: ꝓiect⁹ fuit in h̄ aere caliginoſo. x Qui vulnerabas gētes. i. angelos alios q̄bus ipe fuit occaſio cadēdi. angeli eñ bōi et mali frequent̄ apparuerūt in ſpecie hūana: et iō noīe gentiū et hoīm noiant̄. ſic̄ Act. i. de duob⁹ ſanctis angel' dr̄. Ecce duo viri aſtiterūt iuxta illos i veſtib⁹ albis ꝛc̄. et de dyabolo dic̄ ſaluator math. xiij. Inimic⁹ hō ſupſemiauit ziꝫaniā in medio tritici. y Qui dicebas in corde tuo. ſupbiēdo. z In celū aſcēdā ſup aſtra celi ꝛc̄. i. ſup alios angelos: ſic eñ voluit p̄eſſe aliis angelis indebite. ſ. vt ſibi exhiberēt honorē ſoli deo debitū: et nulli ſubeſſe nō ſimpliciter cū ſciret ſe nō poſſe eſſe abſqꝫ dei manutenētia: ſꝫ q̄ñtū ad regulā agēdoꝝ. a Sedebo in mōte teſtamēti. i. in celo empyreo vñ ꝓcedūt oīa q̄ in t̄ris fiūt tanq̄ꝫ de aula ſūmi ipatoris.

b In laterib⁹ aq̄lonis: q: ꝫ ſm p̄hm altitudo mūdi ſit in polo antartico: tñ ſm apparētiā hoīm eſt in polo oppoſito. ſ. artico: q: iſte pol⁹ eſt nobis ſemp manifeſt⁹: et ſup noſtrū emiſperium eleuat⁹: et circa ipm videt̄ moueri ſtelle. Pol⁹ aūt antartic⁹ eſt ſemp nobis occult⁹: vel aliter. a Sedebo in mōte teſtamēti. i. ſup eccliaꝫ q̄ dr̄ mōs. ꝫ. c. ij. et ſic dr̄ mōs noui teſtamēti. Super pſonas eñ eccleſiaſticas appetit dyabol⁹ maxie dn̄ari.

b In laterib⁹ aq̄lonis. i. in cordib⁹ frigidis et defectu charitatꝭ

c Aſcēdā ſup altitudinē nubiū. i. angeloꝝ q̄ dicunt̄ nubes me

tapboꝛice:ppꝰ velocitatē motꝰ ſicut et ſupꝛa dicunt aſtra ꝓpt claritatē naturalis intellectꝰ. d Silis ero altiſſimo: appetijt eñ ſiſitudinē diuinā: vt pdictū eſt e Ueruntñ ad infernū ⁊c. qꝛ ſic culpa eiꝰ fuit grauioꝛ: ita pēa maioꝛ f Qui te viderūt. i. angeli ſci q viderūt eū cadentē ⁊ vidēt eiꝰ dānatōꝫ.

quē incarcerauerat ꝓpt mala q tpe amētie pris fecerat timēs ne reſurgeret a moꝛte ſic redierat de amētia ꝯſilio ioachim fec eū de ſepulchꝛo extrahi et pticulatim ē diuidi ⁊ vulturibꝰ dari: vt ſic ipis euolātibus ptes nō poſſent iterū ꝯgregari: ⁊ fm hoc dr. n Oēs reges gētiū ⁊c. Somno moꝛtis. o In glia. i. honoꝛifice ſepulti. p Tu aūt ꝓiectꝰ ⁊c. mō pdicto.

g Ad te inclinabunt. p ꝯſideratione diuīe iuſticie dicētes.
b Nunqd eſt ⁊c. id eſt celū empyreum: qd dr terra viuētū.
i Qui ꝯcuſſit regna. i. oꝛdies angeloꝝ: qꝛ de oibꝰ oꝛdinibꝰ aliq ceciderūt cū eo. Angeli vo in ſcriptura dicunt reges: qꝛ p eos regit tota coꝛpalis creatura: et p ꝯñs oꝛdines āgeloꝝ dicūt regna. vl' poteſt iſtud intelligi de terra habitatōni hoim deputata: cuiꝰ pacē dyabolꝰ nitit pturbare: ⁊ frequent ptubat.
k Qui poſuit oꝛbē deſertū: qꝛ añ moꝛtē xpi oēs decedētes trahebat ad infernū.
l Et vꝛbes eius deſtruxit. i. loca diuini cultꝰ q frequēter deſtruxit a deo pmiſſus. m Uinctis eiꝰ nō ap. car. i. eos detinuit: ꝙ aūt īde aliq ſūt amoti in reſurrectōe xpi fuit ꝯ eiꝰ volūtatē. Aliq vo expoſitoꝛes exponūt de rege babylōis ad lrāꝫ dicētes ſic. Quō cecidiſti lucifer. i. tu rex babylōis glioſioꝛ regibus alijs ſic lucifer alijs ſtellis. Qui mane oꝛiebaris: qꝛ lꝫ regnū babylonie fuit valde glioſuꝫ: tñ in hac glia durauit tpus modicū: qꝛ pmꝰ rex glioſus legit fuiſſe nabucho. cui ſucceſſit euilmerodach filꝰ eiꝰ: ⁊ iſti ſucceſſit balthaſar eiꝰ filꝰ: vt declaratum fuit diffuſiꝰ Dañ. ij. et in iſto defecit regnū babylonie: et trāſlatū fuit ad medos et pſas. Dañ. v. Coꝛruiſti in terrā deiectꝰ a regni dignitate. Qui vulnerabas gentes ex nimia crudelitate. Qui dicebas in coꝛde tuo in celū aſcēdā ⁊c. Opio eñ erat gentiliū ꝙ pꝰ dignitatē regni in vita pñti trāſferebant ad celū fm qd dr. ij. mach. xi. pre nro int deos trāſlato. Sedebo in mōte teſtamēti. i. ſup hierlm extēdā regnū meū: ſic et factū eſt qñ cepit ſedechiā. In lateribꝰ aqlonis: qꝛ hierlm dr eē i latere aqlonari mōtis ſyō. Aſcēdā ſup altitudinē nubiū. i. ꝓphaꝝ: ſilis ero altiſſimo. i. monarcha in mūdo ſic ipe eſt in celo: veruntñ ad īfernū detraheris inuitꝰ in ꝓfundū laci: qꝛ q plꝰ ſe exaltat p ſupbiam: magis deijcit p penā: qd ipletū fuit in balthaſar: vt. s. dictū eſt. Qui te videbūt ad te inclinabunt. q. d. ita ꝓfūde deijcieris: ꝙ q te voluerit videre opoꝛtebit ſe inclinare. Nunqd eſt iſte q conturbauit terrā. i. hitatoꝛes tre. Qui ꝯcuſſit regna ſubijciēdo ea violent ſuo ipio. Rex eñ babylōis mlta regna ipio ſibi ſubiecit armoꝝ violētia. Qui poſuit oꝛbē deſertū ꝓ magna pte interfectis incolis ⁊ vꝛbes eiꝰ deſtruxit ſic ꝑꝫ de hierlm ⁊ de multis alijs qs deſtruxit rex babylonis. Uinctis eiꝰ. i. ab eo nō aperuit carcerē dimittēdo eos etiā pꝰ longā maceratōꝫ. et fm iſtā expoſitōnē lra iſta dr de demone figuralit tñ. Pꝛia tñ expoſitio magis ꝯſonat dictꝭ ſanctoꝝ. n Oēs reges. h poit inſultatio ꝯ regē babylōis ꝙtū ad ſepulturā. Et itelligit ꝑꝫ iſta ꝯ nabuchodonoſoꝛ de quo dicūt hebꝛei: ꝙ ipo moꝛtuo euilmerodach filꝰ

aſcēdam^e ſup altitudinem nubiū ſilis^d ero altiſſimo. Ueruntñ^e ad infernū detraheris in ꝓfundū laci. Qui^f te viderint ad^g te inclina būtur: teqꝫ ꝓſpicient. Nūqd^b iſte eſt vir q cōturbauit terrā: q^i cōcuſſit regna: q^k poſuit oꝛbē deſertuꝫ: et^l vꝛbes eius deſtruxit: vinctis^m eius nō apuit carcerē. Omēs^n reges gentiū vniuerſi doꝛmierūt in^o glia: vir in domo ſua: tu^p aūt pꝛoiectus es de ſepulchꝛo tuo quaſi^q ſtirps inutilis pollutꝰ^r ⁊ obuolutꝰ cū^s his q interfecti ſunt gladio ⁊^t deſcenderūt ad fundamenta laci. Quaſi cadauer putridū nō habebis cōſoꝛtiuꝫ: neqꝫ cū eis in ſepultura. Tu^u eniꝫ terrā tuā diſpdidiſti: tu pplm tuū occidiſti. Non^x vocabitur in eternū ſemen peſſimoꝝ. Pꝛeparate^y filios eiꝰ occiſioni in iniquitate patrum eoꝝ. Non cōſurgent nec hereditabūt terram neqꝫ implebūt faciem oꝛbis ciuitatū. Et conſurgaꝫ ſuper eos dicit dominꝰ exercituū: et perdaꝫ babylonis nomen: ⁊ reliquias ⁊ germen ⁊ ꝓgeniem dicit dominus. Et^z ponā eam in^a poſſeſſionem hericij: et in paludes aquarum: et^b ſcopabo eam in ſcopa terens dicit dominus exercituū. Jurauit^c dominus exercituū dicens. Si^d non ut putaui ita erit: et quomō mente tractaui ſic^e eueniet: ut^f conterā aſſyriū in terra mea: et^g in montibꝰ meis conculcem^b eū: et^i auferet ab eis iugū eius: et onus illius ab humero eoꝝ tollet. Hoc^k cōſilium quod cogitaui ſuper omnem terram: et^l hec eſt manus extenta^m ſup vniuerſas gentes. Dominus exercituū decreuit et quis poterit infirmare: Et manus eius extēta: et qs auertet eā: In^n anno q moꝛtuꝰ eſt rex achaꝫ:

q Quaſi ſtirps inutilis q ad nihilū eſt vtilis.
r Pollutus. ſ. ſanie. qꝛ cadauera ſic extracta ſanie ſt polluta. s Cū his q int. gla. qꝛ cadauera remanēt inſepulta et ſic a beſtijs ⁊ auibus deuoꝛant. t Deſcenderūt vſqꝫ ad fūdamenta laci. qꝛ carnibꝰ deuoꝛatis oſſa remanētia p inundātiā pluuiaꝝ trahunt ad lacꝰ ⁊ paludes ⁊ deſcēdūt ad funduꝫ. Ceta patēt ex dictis.
v Tu eñ. Poſita inſultatōe ꝯ regē babylonis h ꝯñr poit inſultatōis ꝯfirmatio p h qd denūciat terminatō regni: ⁊ p cōfirmat vbo. ſcdo exēplo. ibi. Jurauit dñs. Circa pmū dicit.
v Tu eñ terrā ⁊c. i. eiꝰ pditōeꝫ meruiſti: et ſilr exponit qd ſubdit. Tu pplm tuū ⁊c.
x Nō voca. ineter. ſ. regnū babylonicū ſaltem ꝙtū ad ꝓgeniē nabuchꝺo. iō ſubdit.
y Pꝛeparate filios eiꝰ occiſiōi. qꝛ balthaſar fuit interfectꝰ ⁊ tota cognatio eiꝰ: et trāſlatū fuit regnū vt pdictū eſt: ⁊ ſic ꝑꝫ lra vſqꝫ ibi. z Et ponā eā. i. babylonē. a In poſſeſſionē hericij. qꝛ fcā eſt inhabitabil hoibꝰ: eſt eñ hericiꝰ aial ſpinoſum.
b Et ſcopabo eā auferēdo pctōꝛes de ea ſic de domo auferunt ſoꝛdes cū ſcoba. c Jurauit. h ꝓphic veritas de deſtructōe babylōica ꝯfirmat exēplo. ſ. regis aſſyrioꝝ quē deꝰ deſtruxit añ deſtructōꝫ regni babylonis: et vtraqꝫ deſtructōꝫ pdixit Eſayas in plibꝰ locis. Et h deſtructio regis aſſyrioꝝ poit ab eo pma in ſignū certū deſtructōis babylonice future: qſi diceret. Cū videritis dictū meū iplerū de rege aſſyrioꝝ ſciatis ipm certitudinalit iplendū de regno babylonioꝝ: et fm h dic. c Jurauit dñs. i. firmiter ſtatuit. d Si nō vt putaui. i. in pſciētia mea diſpoſui. e Sic eueniet. et qd ſit illud ſubdit.
f Ut ꝯterā aſſyriū in tra mea. i. in iudea vbi vigebat diuinus cultꝰ: et iō dicit tra dei ſpālr. g Et i mōtibꝰ meis. qꝛ iudea eſt tra mōtuoſa. b Cōculcē eū. qꝛ angelꝰ dñi de exercitu aſſyrioꝝ exeunte in iudea pcuſſit. clxxxv. milia bellatoꝝ. vt ꝑꝫ. iiij. Reg. xix. i Et auferet ab eis iugū eiꝰ. ſ. ab ezechia et pplo ipiꝰ. k Hoc ꝯſiliū qd cogitaui ſup oēm terrā. ſ. ab aſſyrijs deꝑſſam et grauatā ꝙ ab eo auferat iugū aſſyrioꝝ: et p h qd dr h. Hoc ꝯſiliū qd cogitaui. ꝑꝫ ꝙ eſt h ꝓphia pdeſtinatōis: ⁊ p ꝯñs ieffabilit iplēda: vt ꝑꝫ ex pdictis. l Et hec manꝰ. i. vtꝰ dñi. m Extēta ſup oēs gētes: ad liberādū eas de oppſſiōe aſſyrioꝝ. Ceta patēt. n In āno. Poſtqꝫ ꝓpha denūciauit punitōꝫ aſſyrioꝝ q captiuauerūt regnū iſrl: et babylonioꝝ q captiuauerūt regnū iuda. h ꝯñr denūciat punitōꝫ aliaꝝ gētiū de afflictōe vtriuſqꝫ regni gaudētiū et affligētes adiuuātiū: et p denūciat puniciones phyliſtinoꝝ: et ſcdo alioꝝ cap. ſequē. et vltra ꝓut patebit ꝓſequēdo. Circa pmū ſciēdū ꝙ tpe achaꝫ foꝛtitudo regni iude fuit multū debilitata ꝓpt eiꝰ maliciā. qꝛ phacee filꝰ romelie occidit de regno iuda. cxx. milia: ⁊ ꝓpt h philiſtini intrauerūt regnū iuda et acceperūt plres ciuitates et hitauerūt in eis. ſcdo Paral. xxviij. et de h letabant. Sꝫ moꝛtuo achā ezechias filꝰ eiꝰ q fuit bonꝰ ⁊ iuſtꝰ: foꝛtificauit regnū et pugnauit aduerſus philiſteos. fm qd dr. iiij. Reg. xviij. ipe eñ pcuſſit philiſ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſteos.ſm qđ đr.iiij.Reg.xviij.ipſe eñ pcuſſit philiſteos vſq ad gazam et oẽs termios eoꝝ a turre cuſtodũ vſqꝫ ciuitatẽ munitã. Et hoc denũciat h ꝓpħa futurũ ad pplꝫ iude ꝯſolatõꝫ ⁊ philiſtinoꝝ deſolatõem. Et ꝑ notat tps dicẽs n In ãno ⁊c̃.i.ãno ꝑ ezechie: qui mortuo achaz regnauit imediate. o Factũ eſt on⁹ iſtud.i.fcã eſt reuelatio eſaie de philiſtinoꝝ punitõe:iõ ſubdiť.

factũ° eſt onus iſtud. Ne^p leteris philiſtea oĩs tu:qm̃^q cõminuta eſt virga pcuſſoris^r tui. De^s radice eñ colubri egredieť^t regulus^v:⁊^x ſemẽ ei⁹ abſorbẽs volucrẽ. Et^y paſcẽtur primogeniti pauperꝫ:⁊^z pauper fiducialiter requieſcẽt:et^a interire faciã in me radicẽ tuã:et reliquias tuas interficiã. Vlula^b porta:clama ciuitas:proſtrata eſt philiſtea oĩs. Ab aqlone eniꝫ fumus veniet:⁊ nõ eſt q effugiat agmen eius. Et^c qd rñdebiť nũciis gẽtis. Qꝛ^d dñs fundauit ſyõ:⁊^e in

p Ne leteris philiſtea omis tu.i.nulla ciuitas tua leteť:qꝛ omis nõ et null⁹ eqpollẽt.vñ qđ đr hic oĩs ciuitas nõ leteť ſm ordinẽ ꝯſtructõnis idẽ eſt:ac ſi diceret nulla ciuitas philiſtinoꝝ letetur.ſ.de h qđ ſubdiť.

q Qm̃ cõminuta ẽ virga.i.potẽtia.

r Percuſſoris tui.i.regni iude.qđ añ tps achaz ꝯſueuit te pcutere et ſubijcere:ſic̃ pꝫ tpe dauid.ij.Reg.v.⁊ Ozie.vt hř.ij.paraľ.xxvi.vbi đr de Ozia. Egreſſus eſt ⁊ pugnauit ꝯtra philiſtijm:et deſtruxit murum Geth.et murũ Jamnie.murũqꝫ azoti.ita ꝓpť maliciã achaz tpe eius diminuta fuit potẽtia regni:ſꝫ iterũ fortificata tpe ezechie.iõ ſubdiť.

s De radice eñ colubri.i.de ipõ dauid et alioꝝ regũ potentũ.

t Egredieť.nõ naſcẽdo:qꝛ iã erat in ꝑ ãno regni ſui:ſꝫ ad bellandũ ꝯ vos o philiſtei. v Regul⁹.i.Ezechias q pl⁹ nocebit vobis q̃ꝫ pcedẽtes.ſicut regul⁹ q idẽ eſt q baſiliſc⁹:qſi rex ſerpentũ:a baſileos grece q rex latine plus nocet q̃ alij ſerpẽtes:qꝛ interficit flatu ⁊ viſu: nec mirãdũ eſt:q dauid ſanct⁹ ⁊ Ezechias deuot⁹ noiant colubri ⁊ reguli noib⁹:qꝛ h eſt ꝓpť nocumẽta q fecerũt infidelibus:ſic̃ et ſanſon q in cathalogo ſanctoꝫ põiť Hebreoꝫ.xi.noiať coluber et ceraſtes. Geñ.xlix.ſm oẽs expoſitores. x Et ſemẽ ei⁹ abſorbẽs volucrẽ.i.deprimẽs philiſtinoꝫ ſupbiã primis eleuatã ex victoria tpe achaz habita.

y Et paſcent pgeniti pauperũ.i.iudei tpe achaz depaupati releuabũtur tpe Ezechie. z Et pauper fiducialr requieſcẽt.interfecto exercitu ſennacherib p angelũ:et philiſteis p ezechiã depſſis.iõ ſubditur.

a Et interire faciã ⁊c̃.i.ꝯtutẽ philiſtinoꝫ in obſidione ꝓpť defectum victualiũ. b Vlula porta clama ciuitas ⁊c̃.i.cuſtodes portaꝫ et habitatores ciuitatũ ꝓpť miſeriã in vobis futurã. Ab aqlone eñ fumus veniet.i.exercit⁹ Ezechie tẽdens ad terrã philiſtinoꝫ: qꝛ geth et alie ciuitates philiſtinoꝫ ſuprapoſite qs deſtruxit Ezechias:declinãt verſus auſtralẽ ptẽ reſpectu hierlm: vñ mouit ſe exercit⁹ Ezechie. vt dicit Ra.ſa. Alij vo exponũt de exercitu aſſyriorũ et babyloniorꝫ q venerũt a pte aqlonari ad deſtruẽdũ terrã iudeoꝫ.ſꝫ pma expoſitio magis ꝯſonat pcedẽtib⁹ ⁊ ſubſequẽtib⁹.vñ ſubdiť. c Et qd rñdebitur nũcijs ei⁹ gẽtis.i.nũcijs ezechie et pncipũ ei⁹ q diſcurrẽtes p iudeam pdicabãt dicẽtes.Reuertimini ad dñm deũ abraã et yſaac et iſrael et reuertet ad reliqas q effugerũt man⁹ regis aſſyrioꝫ ⁊c̃.ij.paraľ.xxx et ſubdiť rñſio. d Quia dñs fundauit ſyon.eligẽs locũ illũ ad ſuũ cultũ. e Et in ipõ ſperabũt pauper ppli ei⁹:qꝛ nõ ſolum illi de regno iude:ſꝫ etiã multi de regno iſrľ venerũt ad ezechiã in hierlm cõfidẽtes de diuia ꝓtectõe:vt ibidẽ ſubdiť.ſic expõit Ra.ſa. Aliq vo expoſitores nri exponũt de nũcijs ſennacherib qs miſit in hierlm ad terrendũ ezechiã et pplm ei⁹.vt hř.ij.paraľ.xxxij.et rñſuꝫ fuit eis q non traderẽt ſe regi aſſyrioꝫ:ſꝫ magis ꝯſiderẽt de diuia ꝓtectõe cõtra eum Ezechia ad hoc adhortante populum:vt habetur ibidem.

In capi.xiiij.vbi dicitur in poſtilla. Qui mane oriebaris:quia inter creationẽ eius. Additio prima.

Duplex eſt opinio circa h:an aliq mora fuit inť creationẽ et lapſũ angeli.pbabilior tñ eſt et magis ſanctoꝫ dicť ꝯſona q ſtatim p⁹ primũ inſtãs ſue creatõis dyabol⁹ peccauit:vñ de eo Joh.viij. đr q i veritate nõ ſtetit. Nec obſtat q inť qlibet duo inſtãtia tẽpoꝫ eſt dare tps mediũ.put ꝓbať in ſexto phiſicoꝫ. Nã h hꝫ veritatẽ de tpe ꝯtinuo:in angelis tñ q nõ ſunt ſubiecti celeſti motui q ꝑ p tps ꝯtinuũ meſuratur tps accipiť ꝓ ipa ſucceſſiõe opationũ intellect⁹ ſeu affect⁹: et iõ inter opatões tales ſꝫ nõ ſint ſiľ nõ reqriť dare tps mediũ:vt in pma pte.q.lxiij.articulo.vi.in rñſione ad vltimũ argumẽtũ. In eo.ca.vbi đr in poſtil. Sic eñ voluit pẽſſe alijs angelis. Additio.ij.

Licet angel⁹ mal⁹ ſciret ſe nõ poſſe eſſe abſqꝫ dei manutenentia nihil tñ ꝓhibet vt ipſe vellet nulli ſubeſſe ſimplr. Volũtas enim quãqꝫ eſt ipoſſibiliũ:pſertim volũtas dãnata:ſic̃ in dyabolo.

In eodẽ capitulo vbi đr in poſtilla. Aliq vero expoſitores exponũt de rege babylonis. Additio.iij.

De qđ đr. Quõ cecidiſti lucifer.mag ꝓpe vř exponẽdũ de ãgelo lapſo q̃ð nabuch.c⁹ rõ ẽ.nã nabu.put dicitur hyſtorie fuit ꝑ hõ infime ꝯditõis:et iõ nimirũ ſi poſt ſuã magnã exaltationẽ cecidiſſet:cũ res faciľr ꝯuertunť in naturã ſuã: pſertim cũ bõa fortune ſint valde mutabilia ſm phm. vñ non vidr dignũ tante admiratõis q cecidiſſet: vt de eo diceret. Quõ cecidiſti lucifer. ſed poti⁹ eſſet admirandũ quõ aſcendiſſet ad tantam ſublimitatẽ:ſꝫ de angelo ꝑ peccãte valde ꝓpe ꝯuenit admirari:q fuit in tãta puritate nature q ceteras creaturas excedebat:pſertim cũ ſm qſdã in grã fuit creatus:et de eo legiť Ezech.ca.xxviij. Tu ſignaculuꝫ dei fuiſti ⁊c̃. De tali igiť merito admirať ꝓpħa dicẽs. Quõ cecidiſti lucifer. nõ eñ eſt modice admiratõis vt creatura tã pura in naturalib⁹ et etiã in grã creata q nullũ hẽbat ipedimẽtũ nec ꝯtrũ ſic cecidiſſet ab altiſſimo loco in ꝓfundiſſimũ:ſꝫ de nabuch.rõnabiľr cõtigit p oppoſitũ admirari.vñ de eo ꝓpe intelligiť illud qđ.ſ.đr nunqd iſte eſt vir q ꝯturbauit terrã:q cõcuſſit regna ⁊c̃.qſi diceret nõ modice admiratõis eſt q natura tã cõtẽptibilis attingeret ad faciendũ tã magna et inſolida:q quidẽ admiratio eſt oppoſita admiratõi pdicte. Replica.

In ca.xiiij.Burg.circa caſus et ortũ luciferi voluit aliqd dicere cũ ſuo auctore quõ ſtatim poſt pmũ inſtãs ſue creatõnis peccauit qſi mot⁹ ſpirituũ meſureť tpe:in euo eñ nõ põiť cõiter pri⁹ ⁊ poſteri⁹ inſtãs niſi nature pfectõis vel origis:nõ ſucceſſionis:qꝛ eadẽ eſt meſura opatõis rei q eſt nature:cũ igiť natura angeli ſm eſſe ſit indiuiſibilis:erit etiã indiuiſibilis ſm opari:q ad meſurã ſucceſſiuã q indiuiſibilis eſt et ex diuiſibilib⁹ eſſe nõ põt. Ponẽtes igiť morulas aut duas aut tres aut qtuor inter creationẽ ⁊ lapſus angeli:oportet hřre reſpectũ ad ordinẽ nature q eſt ordo pmanẽtiũ:qꝛ ſm illũ ordinẽ pus eſt eẽ q̃ꝫ bene eſſe nã nõ ꝯuertiť ſubſiſtẽdi ꝯſequẽtia:et ita nõ eſt apud intelligẽtẽ termios capabile ãgelũ fuiſſe bonũ vel malũ niſi pintelligatur fuiſſe. Si igiť accipiť illa bõitas ⁊ malicia tanqꝫ moralis: tunc eſt ſolũ bon⁹ vel mal⁹ vſus liberi arbitrij:et ſic hẽm⁹ duas morulas añ appoſitõꝫ vel negatõꝫ grẽq appoſita vľ negata oportet põere tertiã:qꝛ nõ põt intelligi aliquẽ eſſe bonũ bõitate gratuita niſi pintelligať bon⁹ bõitate naturali et ſic de malicia. In hac aũt tertia morula oẽs tã boni q̃ꝫ mali fuerũt in via:qꝛ in ſtatu merẽdi ⁊ demerẽdi:qꝛ meritũ beatitudis nõ eſt ſine grã.oportet igiť aſſignare qrtã morulã in q fuerũt in termio meriti vel demeriti:qꝛ nõ eſt itelligibile ſtãte lege ordinata q qs ſit in termino pmij niſi pus fuerit in via meriti:niſi qs cuꝫ Hug. et magro velit dicere in angelis pmiũ pceſſiſſe meritũ: ſꝫ in h magiſtri illi nõ teneñť:de q vide circa qrtã di.ij.libri ſniarũ. Illas aũt oẽs morulas poſſibile eſt eſſe in eodẽ inſtãti tpis: etiam ſi plres ponerenť ſm ordinẽ nature pfectõis vel originis. Sꝫ de angeloꝫ motib⁹ et opatõib⁹ p tpa ⁊ loca:dicẽdũ q nõ meſurarenť ſucceſſionib⁹:ſꝫ ſolũ coexiſtẽtijs ⁊ pſentijs:ſic̃ flux⁹ aquarũ circa palũ:et mot⁹ ſperici in plano. vide Scotũ circa diſt.iij.et.v.li.ij.et cũ poſtiľ. vult luciferũ ſic ſupbiſſe:q nulli voluit ſubeſſe h intelligendũ eſt nõ ſimplr:qꝛ ſciuit ſe ſine dei manutenentia eſſe nõ poſſe. Burg.aũt dicit q voluit ſimplr et h medio:qꝛ voluntas eſt ipoſſibiliũ. Ad h mediũ rñdet poſtiľ.q põt eſſe verũ in ordine agẽdi ſꝫ nõ eſſendi.ſciẽs eñ modũ eſſendi ſm ordinẽ eſſentialis depẽdẽtie q imutabilis eſt:ille ſcit fore ens ꝓhibitũ:vt in illo ordie noluit ſubeſſe. Nõ eſt igiť ad illud volũtas ſꝫ in ordine agẽdoꝫ ſunt multa ipoſſibilia nõ ſimplr ſꝫ ſibi:et ad ea hñ ferť pſumptio voluntatis qualis fuit in ꝓpoſito ⁊c̃. In locis medijs vſqꝫ ad cap.xxvi.multa dicit Burgeñ.q q̃uis ſint alie applicatões nõ tamẽ cõtra poſtiľ.quia eadẽ lrã varijs expoſitõibus ſine abſurditate applicari varie poteſt.

Capitulum.xv.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

Nus moab. Hic poſt denūciatōẽ punitōis philiſtinoꝝ ꝓpħa denūciat punitōẽ moabitaꝝ q̄ deſcēderūt a loth. cui abraā pr̄ iudeoꝝ fec̄ multa bōa educēdo eū de barā et ide ducēdo eū in egyptū: et reducēdo. Geñ. xij. et liberādo eū de manu amraphel: q̄ duxerat eū captiuū. Geñ. xiiij. et p̄ p̄ces ſuas liberādo eū de ſubuerſiōe ſodomorum. Geñ. xviij. et iō moabite debebāt filios iſrl̄ diligere: ſʒ ipi econtrario tanq̄ reddētes malum pro bono gaudebant de eoꝝ afflictōib⁹: ⁊ fauebāt eoꝝ afflictoribus et iō ꝓpħa h̄ denūciat eoꝝ vaſtationē. Et circa h̄ p̄ vaſtatōẽ eorum denūciare incipit ſecūdo cām cuiuſdam dicti ſui redditā in pncipio ſeq̄ntis ca. tertio ad ꝓpoſitū redit ibi. Audiuimus. Circa pmū incipit denūciare eoꝝ vaſtatōẽs duplicē: p̄ p aſſyrios ſecūdo p babylonios. ibi. Ad torrentē. Circa pmū dicit.

a Onus moab. i. ei⁹ vaſtatio mibi reuelata. ē. eſt que ſeq̄tur. b Quia nocte vaſtata eſt ar. nomē eſt ciuitatis regie in regno illo moab. c Cōticuit. tanq̄ cōfuſus nō potens rebellare: et accipit̄ h̄ moab ꝓ pplo moabitaꝝ.

d Quia nocte vaſtat⁹ eſt mur⁹. i. fract⁹ ab aſſyrijs: eo q̄ cuſtodes muri nō poterāt ita defendere de nocte ſicut de die.

e Aſcēdit dom⁹ regia. i. regis familia. f Et dybon. i. babitatores dybon. g Ad excelſa. vbi erāt eoꝝ ydola.

h In planctū. q. d. nō ad ſacrificādū ꝓ victoria: ſʒ ad flendum ꝓ deiectiōe ſua. i Sup nabo ⁊ ſup medaba. noīa ſunt ciuitatū ab aduerſarijs captaꝝ. k Moab vlulabit. pre dolore emittēs. ſ. ſonū ꝯfuſuʒ. l In cūctis capitib⁹ ei⁹ caluitiū ⁊c̄ q: in ſignū triſticie deponebant̄ capilli ⁊ barba. ſic dicit̄ de iob Tonſo capite corruit in terrā. vl̄ q: antiq̄tus capita et barbe captiuoꝝ radebant̄. vñ d̄r Deut. xxxij. De cruore occiſorū et de captiuitate nudati inimicoꝝ capitis. m In triuijs ei⁹ accincti ſunt ſacco. in ſignū triſticie vel captiuitatis: ſicut dictū eſt de capillis: q̄ eñ hoīes in ſignū triſticie induerēt ſe ſacco. pꝫ Heſter iiij. vbi d̄r. Que cū audiſſet mardocbe⁹ ſcidit veſtimēta ſua ⁊ indut⁹ eſt ſacco: ⁊ in plib⁹ alijs locis. ſilr̄ ſacco veſtiebant̄ captiui hōīs veſtib⁹ ſpoliati. n Sup tecta ei⁹ ⁊c̄. In h̄ tangit̄ magnitudo doloris ex magnitudie clamoris. o Uſq3 iaſa. q̄ eſt ciuitas in extremitate regni moab. p Sup h̄ expediti moab vlulabūt. Et dicunt̄ h̄ expediti iuuenes fortes carētes vxorib⁹ ⁊ liberis: et ex clamore iſtoꝝ itelligit̄ maior clamor aliorū. q Cor meū ad moab clamabit. verbū eſt ꝓpħe cōpatiētis ei⁹ miſerie: cui⁹ cā dicet̄ ca. ſequē. r Uectes ei⁹ vſq3 ad ſegor. i. fortes illi⁹ ppl̄i q̄ deberēt eſſe clauſura ⁊ defenſio alijs fugerūt vſq3 ad ſegor: vitulā ꝑpt̄ luxurie petulātiā. Et d̄r vitulā in feminino: q: ſexu maſculino vtebant̄ bitatores ei⁹ ꝓ feminino infecti vicio ſodomitico. s Cōſternātē. q: terremotu corruit in ſubuerſiōe ſodome. hebrei dicūt. Uitulā baroniſſam et dic̄ Ra. ſa. q̄ eſt ciuitas fortis in terra moab ꝑpt̄ q̄d d̄r baroniſſa: ad quā moabite fugiebāt ꝑpt̄ ei⁹ fortitudinē: et h̄ videt̄ verius: q: alia ſegor erat ſubuerſa. t Per aſcēſuʒ eñ luith. nomē eſt mōtis ad quē fugit pꝫ ppl̄i moab. v In via oronaim. nomen eſt loci p quē incedebāt fugiētes ⁊ clamātes. x Aq̄ eñ nēriu. nomē eſt territorij abundant̄ in fontib⁹: et p ꝯñs bñ bitabilis.

y Deſerte erūt, ab bitantib⁹ ide fugiētib⁹, q. d. multo fortı⁹ alia loca remanebunt deſerta. ⁊ ſubdit̄ cauſa.

z Quia aruit herba. defecit germē ⁊c̄. i. iuuenes fortes ⁊ robuſti de moab perierūt.

ipo ſperabunt paupes ppl̄i eius.

o Nus[a] moab. Ca. xv.

Quia[b] nocte vaſtata ē ar: moab cōticuit[c]: q:[d] nocte vaſtata eſt: mur⁹ moab ꝯticuit. Aſcēdit[e] domus et[f] dybon ad[g] excelſa in[h] plāctū: ſup[i] nabo ⁊ ſup medaba: moab[k] vlulabit. In[l] cūctis capitibus ei⁹ caluiciū ⁊ oīs barba radet̄ In[m] triuijs ei⁹ accincti ſūt ſacco: ſup[n] tecta ei⁹ et in plateis ei⁹ oīs vlulat⁹ deſcēdet in fletū. Clamauit eſebon ⁊ eleale: uſq3[o] iaſa audita eſt vox eoꝝ. Sup[p] hoc expediti moab vlulabūt: aīa eius vlulabit ſibi. Cor[q] meum ad moab clamabit: uectes[r] eius vſq3 ad ſegor uitulā[s] ꝯſternantē: p[t] aſcenſum eñ luith flens aſcēdet: et[v] in via oronaim clamorē cōtritōis leuabunt Aque[x] eñ nemrim deſerte[y] erunt quia[z] aruit herba: defecit germen viror oñīs iterīt. Scd̄m[a] magnitudinē operis: et[b] viſitatio eorum Ad[c] torrentem ſalicum ducent[d] eos quoniā[e] circuibit clamor terminū moab. Uſq3 ad gallim vlulatus eius: et vſq3 ad puteū helim clamor eius: quia[f] aque dybō replete[g] ſunt ſanguine. ponam[h] enim ſuper dybon additamēta his qui fugerint de moab leonē[i] et reliquiis terre. Caplm̄. xvi.

c Mitte[a] agnuʒ domine dominatoreʒ[b] terre: de[c] petra deſerti ad[d] monteʒ filie ſyon. Et[e] erit ſicut auis fugiēs: ⁊ pulli de nido auolātes ſic[f] erūt filii moab in[g] tranſcenſu arnon. Ini[h] conſilium coge[i] cōcilium: pone[k] quaſi noctē umbrā tuā i meridie. Abſcōde[l] fugientes et[m] vagos ne ꝓdas. Ha bitabūt[n] apud te ꝓfugi mei. Moab eſto latibulū eoꝝ a facie vaſta-

a Scd̄m magnitudinē opis. i. malicie eorū per culpā. b Et viſitatio eorū. ſ. p penā ex vindicta diuia q̄ correſpōdet malicie.

c Ad torrētē. h̄ ꝯñr denūciat̄ vaſtatio moabitarū p babylōios: cū d̄r

c Ad torrentē ſalicū. i. ad t̄rā babylōis q̄ abūdat flumib⁹ et ſalicib⁹ ſm̄ q̄ d̄r pſal. cxxxvi. Sup flumia babylōis ⁊c̄. Seq̄tur. In ſalicib⁹ in medio ei⁹ ⁊c̄.

d Ducent eos. ſ. babylonij. e Qm̄ circuibit clamor ⁊c̄. q. d. in tota t̄ra moab erit clamor p̄im morientiū: p̄im fugientiū: iō ſubdit̄.

f Quia aq̄ dybon: nomē ē fluminis i t̄ra moab.

g Replete ſunt ſanguine interfectoꝝ.

h Ponā eñ ſup dybō additamēta. ſ. ſanguis q: p⁹ effuſionē ſanguis p aſſyrios addita eſt effuſio p babylōios: iō ſubdit̄. i Leonē ⁊c̄. i. nabuch. q̄ vocat̄ leo. Hiere. iiij. Aſcēdit leo de cubili ſuo: et h̄ ꝑpt̄ crudelitatē ei⁹ ⁊ audaciā: et q: forſitā portabat leonē in armis ſuis depictū: ſicut rex romanoꝝ aq̄lā Caplm̄. xvi.

Mitte. Hic ꝯñr reddit̄ rō cuiuſdā dicti in ca. p̄ce. Dixerat eñ eſaias. Cor meū ad moab clamabit. ſ. p cōpaſſionē: et iō h̄ reddit cōpaſſiōis cām. ſ. ꝑpt̄ xp̄m quē ꝓpħa videbat naſciturū de pplo moab p ruth moabitidē quā acceperat booʒ in vxorē: ex q̄ genuit obeth: ⁊ obeth ieſſe ſiue yſai q̄ fuit pater dauid. Ruth vlti. de q̄ deſcēdit xp̄s. igit̄ circa hūc eſaias p̄ denūciat xp̄i natiuitatē: et ſecūdo ei⁹ regiā dignitatē. ibi. Et p̄parabit̄. P̄ria in duas. q: ꝓpħa p̄ facit q̄d dictū eſt. ſecūdo quoddā corrolariū infert. ibi. Et erit. Circa pmū ſciēdū q̄ antiq̄ p̄res multū deſiderabāt xp̄i aduentū. iō ꝓpħa denūciat xp̄m p modū dep̄cātis dicēs. a Emitte agnū dñe ⁊c̄. i. o tu dñe pater emitte xp̄m q̄ d̄r agn⁹ Joh. i. Ecce agn⁹ dei ⁊c̄. b Dñatorē terre. ꝓpter q̄d d̄r Math. vlti. Data eſt mihi oīs ptās in celo et in terra.

c De petra deſerti. loc⁹ eſt in terra moab de q̄ fuit ruth. Uñ dicit Hiero. in ep̄la ad paulinū de oīb⁹ ſacre ſcripture libris: ruth moabitiſ eſaie explet vaticiniū dicētis. Emitte agnū dñe ⁊c̄. d Ad mōtē filie ſyō id eſt ad hierlm̄ in q̄ erat tēplū in mōte ſyō vbi beata v̄go obtulit filiū ſuū. Luc. ij. e Et erit. h̄ ꝓpħa ex dictis īfert corrolariū: videlʒ q̄ ſicē ipe cōpatiebat̄ pplo moabitaꝝ ꝑpt̄ xp̄m ita ecōuerſo ppl̄s moab debebat cōpati pplo iudeoꝝ: ex q̄ deſcēdit xp̄s p booʒ ſic̄ et ex moab per ruth: vt dictū eſt. Addit ēt ꝓpħa aliā rōnē cōpatiēdi. ſ. ꝑpt̄ quā anguſtiaʒ moabite erant paſſuri. Afflicti eñ ſolēt alijs afflictis compati: et hācrōʒ p̄mittit di. e Et erit ſicē auis fu. ⁊c̄. ſ. timore ne capiat̄. f Sic erūt fi. mo. ſ. fugiētes ne capiant̄ ab aſſyrijs: ⁊ babylōijs. g In trā. ar. fluui⁹ q̄ ē i finib⁹ moabitaꝝ. h Ini ꝯſi. cū ſapiētib⁹ moab. i Coge ꝯci. i. ꝯgrega i loco ſecreto ad vidēdū quō poſſis effugere mā⁹ vaſtatoꝝ: ⁊ ꝯñr dat modū di. k Pōe q̄ſi no. ⁊c̄. i. fac latibula i q̄b⁹ poſſis filios iſrl̄ fugiētes abſcōdere i meridie: ita q̄ ibi lateāt ac ſi eēt xp̄s noctis: ⁊ iō ſubdit̄. l Abſcō. fu. eis cōpatiēdo. m Et va. ne ꝓdas. ſ. ꝑſecutorib⁹ tradēdo: ⁊ q̄d de filijs iſrl̄ itelligat ſubdit. n Hitabūt

apud te ꝓfugi mei.i.fugiētes de ppl'o meo timore ſennacherib:q: licȝ nō cepit hierl'm:tñ vaſtauit alias ciuitates iudee:vt hr̄.iiij. Reg. xviij. et de illis mlt̄i fugerūt ad terrā moab. Et vlteri⁹ denūciat ꝓpha caſū ſennacherib de ꝓpinq̄ futurū:vt moabite nō retrabant a receptōe populi iſrl' timore ſennacherib dicēs. o Finit⁹ eſt eñ puluis.i. in ꝓpinq̄ eſt exercit⁹ ſennacherib terminād⁹ q̄ d̄r h puluis:eo q̄ corpa bellatoꝝ fuerūt redacta in cinerē. vt dictū eſt.ſ̄.

p Cōſūmat⁹ eſt miſer. id eſt ſennacherib eſt in ꝑrio occidēdus a filijs ſuis in terra ſua.

q Defecit q̄ ꝯculcabat terrā.ſ.ſennacherib qui ſubijciebat ſibi habitatores terre.

r Et ꝑparabit.hic deſcribit ipi⁹ xp̄i regia poteſtas:cū d̄r.Et ꝑparabit in miſericordia ſoliū.q: poſt reſurrectōez xp̄s aſcēdit in celū:et ſedet ad dexterā prīs. vt habet Marci vlt.cuius regnū eſt in dulcore miſericordie vſqȝ ad iudiciū extremū: in q̄ erit tēpus iuſticie:iō ſeq̄tur.

s Judicās ꝛ q̄rens iudiciū.ſ.extremū.

t Velocit reddēns qd̄ iuſtū eſt:q: in breui tpe dabit ſnia ꝓ iuſtis. Venite bn̄dicti ꝛc̄.et ꝯ iniuſtos. Jte maledicti ꝛc̄. Math.xxv.c.vñ v̄ſus. Moꝛtis vel vite breue verbū ite venite. Dicet reꝓbis ite:venite ꝓbis. Totū aūt iſtud de cap'lo pn̄ti expōit Ra.ſa. de moab ad lr̄aȝ ꝯtinuādo cap'lo p̄cedēti. Ad cui⁹ intellectū ſciēdum q̄ meſa rex moab ſoluebat ꝓ tributo regi iſrl' centū milia agnoꝝ:vt hr̄ iiij.Reg.iij.tñ poſtea moꝛtuo achab negauit:et q: extūc ppl's moab extulit ſe in ſupbiā:de q̄ d̄r in pte ſequēti. Audiuim⁹ ſupbiā moab ſupbus eſt valde:iō eſaias volēs ei⁹ ſupbiā reprimere improperat ei tributum iſtud dicēs. Emitte agnū dn̄e dn̄atoꝛ terre.noīa eñ hebrea ſunt idecli nabilia:iō defacili dici pōt dn̄atoꝛ ꝓ dn̄atoꝛē:ſic hec noīa cornu et gelu indifferent accipiunt in caſu accuſatiuo ꝛ noīatiuo apud latios: et eſt ſenſus f̄m Ra.ſa. Emitte agnū.q.d. ꝓpha q̄d ſupbis pple moab ꝯtra regnū iuda cōtēnendo:q: ille q̄ fuit dn̄atoꝛ et dn̄s in t̄ra v̄ra.ſ.rex veſter aliq̄n miſit ꝓ tributo regi iſrl'. Agnū.i.agnos.accipiēdo ſingulare ꝓ plali:ſic̄ Exod.viij. Venit muſca grauiſſima.i. multitudo muſcarū. De petra deſerti.i.de tali loco t̄re moab:vñ mittebant agni p̄dicti Ad montē filie ſyō.i.ad ſamariā q̄ edificata fuit in monte empto a ſomer.iij.Reg.xvi.et erat metropolis in regno iſrl':et d̄r mōs filie ſyō: q̄a oēs ciuitates toti⁹ iudee fuerūt ſub hierl'm in q̄ eſt mōs ſyō vſqȝ ad diuiſionē regni tpe roboā. Et erit ꝓpt ſupbiaȝ moab. Sicut auis fugiēs ꝛc̄.q: vaſtatio hec fuit eis inflicta ꝓ ſupbia ſua cū alijs malis. Cōſequent oñdit ꝓpha modū euadēdi hāc penā.ſ.p cōpaſſionē.ſ. ad filios iſrl' dicēs. Jni ꝯſiliū ꝛc̄.exponat vt.ſ̄. vſqȝ ibi. Finit⁹ ē eñ puluis cōſūmat⁹ eſt miſer:defecit q̄ cōculcabat t̄rā vbi Ra.ſa.dic̄ q̄ hec eſt littera hebraica. Defecit ſuctio:cōſūmata eſt mām̄illa:defecerūt mobilia de terra:quā lr̄am ſic expōit. Defecit ſuctio.i.aīalia q̄ an̄ abūdabāt in t̄ra moab nō ſugēt ampli⁹ lac matrū ſuarū. Cōſummata eſt mām̄illa.i. defecit lac de mām̄illis aīaliū:vñ moabite in lacte ꝛ butyro ſolebant abūdare. Defecerūt mobilia de terra.i.aīalia que gradiunt ſup terraȝ q: hoſtes deduxerūt ea p p̄dam:hāc eñ penā cōminat eis Eſaias. et tūc ꝯuertit ſe ad nūciandū fortificationē regni iude tpe ezechie dicēs. Et ꝑparabit in miſericordia ſoliū:q: ex dei miſericordia exercitus ſennacherib ab āgelo ꝑcuſſus fuit:et ipe fugiēs ad terrā ſuā ibi interijt:ꝛ tūc Ezechias in pace ꝛ glīa regnauit.vt hr̄.ij.paral'.xxij. Et ſedebit ſuper illud in v̄itate.vñ dicit. Fiat pax ꝛ veritas in dieb⁹ meis.iiij.Reg. xx. Jn tabernaculo dauid.i.in ciuitate quā edificauit dauid: iudicās et q̄rēs iudiciū ꝛc̄.q: ipe fuit iuſt⁹:et in alijs iuſticiā ſeruauit.

v Audiuim⁹.q: f̄m expoſitores hebraicos et latinos moabite nō fecerūt f̄m monitionē Eſaie de ꝯſeruādo fugitiuos de ppl'o iſrl' ideo nō euaſerūt penā cōminatā: et ad h deſignandū reuertit h ꝓpha ad deſcribēdū eoꝝ penā et culpā:et p̄ p̄dicit exterminium.ſecūdo excludit eoꝝ remediū.ibi. Et erit. Circa p̄mū dicit.

v Audiuim⁹ ſupbiā moab.p famā volātē.

x Supbia ei⁹ in factis.

y Et arrogātia. in verbis.

z Et indignatio ei⁹.in exteriorib⁹ ſignis.

a Pluſq̄ȝ fortitudo ei⁹. Eſt eñ mod⁹ ſupbi plus eſtimare de ſe q̄ ſit in v̄itate.

b Jdcirco.i. ꝓpter iſtā ſupbiaȝ

c Vlulabit moab ar ꝛc̄.q̄rentes ab inuicē auxiliū:et nō inueniēt.

d His q̄ letant ſup muros ꝛc̄.tales enim muri fiebāt antiq̄tus. ſcȝ de lateribus coctis ꝛ in fortitudie taliū muroꝝ gl'iabant moabite.

e Loquimini.o vos ꝓphe.

f Plagas ſuas i.miſerias eis ſupuēturas g Q̄m ſuburbana eſebon.nomē eſt ciuitatis famoſe in t̄ra illa. h Deſerta ſunt.a ſuis hītatorib⁹ ide fugientibus. i Et vineā ſabama.ciuitas erat in moab abūdās in vineis. k Dn̄i gētiū exciderūt.i.aſſyrij p̄:et poſtea babylonij:et dicunt vtriq̄ dn̄i gētiū:q: tpib⁹ ſuis multas gētes ſubiecerūt dn̄ijs ſuis. l Flagella ei⁹.i.palmites q̄ vulgarit vocātur flagella:et ſic eſt i hebreo:tñ accipiūt h palmites metaphorice ꝓ ppl'o illi⁹ ciuitatis q̄ abūdabat in vineis vt dictū eſt.

m Vſqȝ ad iaſer ꝑuenerūt fugiēdo aduerſarios. n Errauerūt in deſerto.hoīes eñ p̄ timoꝛe fugiētes defacili errāt ꝓpt mētis ꝑturbationē. o Propagies ei⁹.i.viri fortes.

p Relicte ſunt.ſ.a deo tanq̄ inutiles. q Trāſierūt mare.i. euphratē ducti in captiuitatē ad terrā alienā.ꝛ vocat h fluuius euphrates mare:ꝓpt ei⁹ magnitudinē f̄m moꝛē hebraici ſermonis:q̄ ꝯgregatio aquarū mare vocat.f̄m illud Gen̄.i. Congregatōeſqȝ aqꝝ appellauit maria. r Sup h plorabo.h dicit ꝓpha:cōpatiēs ppl'o moab rōne ſupradicta. s Jn fletu. i.veraci et nō ficte cōpatiēs. t Jaʒer.eſt nomē ciuitatis in moab. v Et vi.ſabama.i.ſup ſabama ciuitatē vineis abūdantē:q: ille ciuitates fuerūt deſtructe.ꝛ eodēmō expōit quod ſubdit. x Jnebriabo te ꝛc̄.eſebō eñ et eleale ſūt noīa ciuitatū in moab.et cām ſue cōpaſſiōis ſubdit. y Q̄m ſup vindemiā ꝛc̄.vñ debebas viuere. z Vox calcātiū irruit.ſ. hoſtiū ſibi rapientiū. a Et auferet leticia ꝛc̄. Loc⁹ eſt i moab fertilis i vino ꝛ blado. b Et in vineis nō exultabit ꝛc̄. Q̄n eñ vindemia eſt abūdās et meſſis colligit pacifice hoīes exultāt ꝛ cantāt:ꝛ iō q̄n ab aduerſarijs prim occidunt et prim fugātur:ꝛ meſſis et vindemia ab aduerſarijs capit:tūc habet materia triſticie ꝛ plorat⁹. c Sup h venter me⁹.i.mēs mea:eo mō loquēdo q̄ d̄r de aliq̄ parū lr̄ato:parū hȝ in vētre. d Ad moab q̄ſi cythara ſonabit.emittēdo vocē lugubrē gemit⁹:ſic̄ in fletu moꝛtuoꝝ aliq̄n cātabat carmē lugubre in cythara. e Et viſce.mea.mouebunt p cōpaſſionē. f Ad mu.cocti late.i. ad moabitas q̄ hītabāt in ciuitatib⁹ clauſis talib⁹ muris.vt.ſ̄.dictū eſt. g Et erit.h ꝯñr ꝓpha excludit remediū di. g Et erit cū apparuerit qd̄ labo.moab.ſ.inuanū ad defendēdū.

h Sup excelſis ꝛc̄.i.ad ydola in mōtibus poſita:q̄ reputauit ſancta iō d̄r: h ſancta ſua.nō ſimplr ꝛ abſolute:ſȝ cū determina

toris. Finitus [o] eſt eñ puluis:conſūmat [p] eſt miſer:defecit [q] q cōculcabat terrā:et [r] ꝑparabit in miſericordia ſoliū:et ſedebit ſup eum in ueritate in tabernaculo dauid iudicās [s] et q̄rēs iudiciū:et [t] velociter reddēs qd̄ iuſtū eſt. Audiuim⁹ [v] ſupbiā moab:ſupb⁹ eſt valde. Superbia [x] ei⁹ et [y] arrogantia eius ꝛ [z] indignatio ei⁹: pluſq̄ȝ [a] fortitudo eius. Jdcirco [b] vlulabit [c] moab:ad moab vniuerſus vlulabit. His [d] q letant ſup muros cocti lateris loquimini [e] plagas [f] ſuas: q̄m [g] ſuburbana eſebon deſerta [h] ſunt. Et [i] vineā ſabama dn̄i [k] gētiū exciderūt. Flagella [l] eius vſqȝ [m] ad iaʒer ꝑuenerūt:errauerūt [n] in deſerto: ꝓpagines [o] ei⁹ relicte [p] ſunt: tranſierūt [q] mare. Sup [r] hoc plorabo in [s] fletu iaʒer [t]: et [v] vineā ſabama. Jnebriabo [x] te lachryma mea eſebon ꝛ eleale: q̄m [y] ſup vindemiā tuā et ſuper meſſem tuā. vox [z] calcantiū irruit: Et [a] auferet leticia et exultatio de carmelo: ꝛ [b] in vineis nō exultabit neqȝ iubilabit. Vinū in torcuları nō calcabit q calcare ꝯſueuerat vocē calcātiū abſtulit. Sup [c] hoc vēter me⁹ ad [d] moab q̄ſi cythara ſonabit: et [e] viſcera mea ad [f] murū cocti lateris. Et [g] erit cū apparuerit qd̄ laboꝛauit moab ſup [h] excelſis ſuis: ingredietur ad ſcā ſua vt [i] obſecret et [k] nō valebit. Hoc [l] verbuȝ qd̄ locutus eſt dn̄s ad moab ex [m] tūc: et [n] nūc locutus eſt dicens. Jn [o] tribus annis quaſi [p] āni mer-

cenarii auferet[q] gloria moab ſup omni pplo multo et[r] relinquet ī eo ſicut racemus paruus et modic⁹ nequaq̄ꝫ multus. Ca. xvii.

o Onus[a] damaſci. Ecce damaſcus deſinet eſſe ciuitas et erit ſicut aceruus lapidũ in ruina. Derelicte[b] ciuitates aroer gregib⁹[c] erũt: ⁊[d] requieſcẽt ibi: et nõ erit q̄ exterreat. Et[e] ceſſabit adiutorium ab ephraim: et[f] regnũ a damaſco: ⁊[g] reliq̄e ſyrie ſicut gloria filiorũ iſrl' erunt dicit dñs exercituum. Et[h] erit in die illa attenuabit' gloria iacob: et[i] pinguedo carnis ei⁹ emarceſcet: et[k] erit ſicut ↄgregãs in meſſe qđ reſtiterit: ⁊ brachium ei⁹ ſpicas leget. Et erit ſicut querẽs ſpicas in[l] valle raphaim: ⁊[m] relinquetur in eo ſicut racemus: et[n] ſicut excuſſio olee duarũ uel trium oliuarũ in ſũmitate rami: ſiue quatuor aut q̄nq̄ꝫ. In cacuminib⁹ ei⁹ fruct⁹ ei⁹: dicit dñs deus iſrl'. In[o] die illa inclinabit' homo ad factorẽ ſuũ ⁊ oculi ei⁹ ad ſanctũ iſrael reſpicient: et nõ inclinabitur ad altaria que fecerũt manus eius: ⁊ que opati ſunt digiti eius non reſpiciẽt lucos et delubra. In[p] die illa erũt ciuitates fortitudis ei⁹ derelicte[q] ſicut[r] aratra et ſegetes que derelicte ſunt a facie filiorũ iſrael. Et[s] eris deſerta: qꝛ oblita es dei ſaluatoris tui: et fortis adiutoris tui nõ es recordata. Propterea[t] plantabis plantationem fidelem: et[u] germen alienũ ſeminabis[x]. In[y] die plantationis tue labruſca: et[z] mane ſemen tuum florebit. Abla

tione ei⁹ qđ eſt ſua. i Ut obſecret. p ſua liberatione.
k Et nõ valebit. qꝛ ydola nullã hñt virtutẽ adiuuãdi.
l Hoc verbũ ⁊c̃. i. de punitiõe moab abſq̄ꝫ retractiõe.
m Extũc. i. ab eterno. qꝛ extũc oĩa futura diſpoſuit. Ra. ſa. expo nit. Extũc. i. ex tpe q̄ moabite ↄduxerũt balaã ad maledicẽdum pplo iſrl'. Nume. xxij. Diſpoſuit deus hãc penã ſup moabitas futurã nõ tñ intelligit p hoc q̄ aliq̄ nouitas ſit in deo: ſed qꝛ illud factũ fuit diſpoſitiuum ſeu meritorium reſpectu pene q̄ hic deſcribitur.
n Et nũc locut⁹ eſt dñs. ſ. p me ꝓphetã ſuũ dicẽs.
o In trib⁹ ãnis ⁊c̃. Aliq̄ nũerant iſtos tres annos a morte achaz: ſꝫ hoc nõ videt' verũ qm̃ vaſtatio moabitarũ fuit p⁹ deſtructiõꝫ regni iſrl' vt pꝫ ex ſupra dictis. Samaria vero metropolis regno iſrael fuit capta ⁊ ppl's captiuat⁹. vi. ãno ezechie. iiij. Re. xviij. et p ↄñs. vi. ãno poſt mortẽ achaz: et iõ alij nũerant a captiuitate regni iſrl'. Alij a captiuitate regni iude. Ra. ſa. aũt expõit alit' dicens q̄ ſalmanaſar trib⁹ ãnis pugnauit ↄtra ſamariã: et tandẽ eaꝫ cepit. iiij. Reg. xviij. et in ſuo exercitu erãt moabite ſtipẽdiarij. et ſic exponit qđ đr hic. o In trib⁹ ãnis. i. p trib⁹ ãnis q̄bus moabite cũ ſalmanaſar ĩpugnauerũt filios iſrl'. p Quaſi ãni mercenarij. i. ãni q̄ fuerũt moabitis q̄ſi mercenarij: eo q̄ p ſtipẽdijs erãt ibi. q Auferet' glĩa moab. p vaſtatorꝫ terre ſue: q̄ſi diceret illud factũ eorꝫ in trib⁹ ãnis dictũ fuit cã punitiõis ſue a deo et ſic p h̄ qđ đr hic in trib⁹ ãnis nõ p̄figit' tps ſue punitiõis: ſed aſſignat' ei⁹ cã ꝑtialis: qꝛ ↄductio balaã p̄dicta: ⁊ iſta ĩpugnatio ppli iſrl' ↄcurrerũt ad h̄: et etiã moabitarũ ſupbia: vt dictuꝫ eſt. r Et relinquet' ⁊c̃. qꝛ pauci de moabitiſ effugerũt man⁹ vaſtatorꝫ: vel qꝛ aliq̄ pauci vel paupes a vaſtatorib⁹ fuerunt dimiſſi p cultura terre: ſic nabuzardã deſtructa hierl'm duxit populũ reputatõis in babilonẽ: ⁊ de paupib⁹ terre reliq̄t vinitores et agricolas: vt hr̃ Hiere. vlti. In ca. xvi. vbi đr in poſtil. Extũc. i. ab eterno: qꝛ extũc oĩa futura diſpoſuit. Additõ

Expoſitio Ra. ſa. videt' irrationabilis: tũ qꝛ de⁹ vſq̄ꝫ ad terciã et q̄rtã generatõꝫ punit peccã patruꝫ in filios: vt patet Exo. xx. et iõ iã trãſiuerãt multopl'es generatões a tpe ↄductõis balaã: vt manifeſtũ eſt: tũ qꝛ alia peccã h̄ expſſa ſufficiũt ad ↄmerẽdã talẽ punitõꝫ. ſ. pugnatio filiorꝫ iſrl' fugiẽtiũ: et etiã ſupbia ipi⁹ moab q̄ maximũ peccatũ eſt. vñ qđ đr. Extũc. meli⁹ exponit' ſm poſtil. ſ. ab eterno. ſ. ſm diuinã p̄ſciẽtiã. Ca. xvij.

Onus damaſci. Hic põit' punitio ſyrorꝫ pplm iſrl' ad peccatũ inducentiũ. qꝛ phacee rex iſrl' fuit ↄfederat⁹ regi ſyrie: vt dictũ eſt. ſ. c. vij. et ſicut cõiũcauit ei in amicitia: ita in ydolatria. Silr' achaz rex iuda fecit ſibi fieri altare holocauſtorꝫ ĩ hieruſalẽ ad ſĩilitudinẽ altaris qđ erat ĩ damaſco: vt hr̃. iiij. Re. xvi. Diuidit' aũt pñs caplm in tres ptes: qꝛ p̄ deſcribit' punitio ſyrorꝫ filios iſrl' ad peccatũ trahẽtiũ: ſcđo filiorꝫ iſrl' in ipſis cõfidentiũ. ibi. Et erit. et tertio aſſyriorꝫ vtroſq̄ꝫ vaſtãtiũ. ibi. Ue multitudini. Circa p̄mũ dicit'. a Onus damaſci. i. punitio ſyrie a deo ꝑuſa: qꝛ damaſc⁹ erat metropolis in ſyria. Ecce damaſc⁹ deſinet eſſe ciuitas. ſ. notabil': vt exponũt aliqui: eo q̄ teglatphalaſſar q̄ interfecit Raſin regẽ ſyrie nõ legit' eã deſtruxiſſe: ſꝫ illud qđ ſubdit' videt' repugnare: ⁊ erit ſic aceru⁹ lapidũ in ruina: et iõ dicẽdũ q̄ damaſc⁹ fuit deſtructa p teglatphalaſſar vel aliũ ſibi ſuccedentẽ: et poſtea reedificata ſic de hierl'm legit' q̄ fuit bis deſtructa: et bis reedificata b Derelicte ciuitates aroer. nomẽ eſt regiõis in regno ſyrie in q̄ ſunt pl'es ciuitates. Aroer aũt ꝓut eſt nomẽ vni⁹ ciuitatis eſt in iudea.
c Gregib⁹ erũt. ſ. gregib⁹ aduerſariorũ.
d Et requieſcẽt ibi: ⁊ nõ erit q̄ exterreat. ſ. de ſyris qꝛ ppl's ſyrie fuit trãſlatus cyrenẽ: vt hr̃ amos. i. et qꝛ ſyri erãt ↄfederati regno iſrl': vt dictũ eſt vij. ca. iõ ſubditur.
e Et ceſſabit adiutoriũ ab ephraim. i. a regno iſrael noĩato ab ephraim eo q̄ hieroboã p̄m⁹ rex fuit de illa tribu.
f Et regnũ a damaſco eo q̄ nomẽ regnũ fuit ablatũ p teglatphalaſſar.
g Et reliq̄e ſyrie ⁊c̃. i. iſti et illi captiuabuntur paucis euadẽtib⁹ fugiẽdo: ⁊ ſic factũ eſt: qꝛ ſicut teglatphalaſſar captiuauit pplm ſyrie: ſic ſalmanaſar regnũ iſrl'. vt habetur. iiij. Reg.
h Et erit. h̄ pñr deſcribit' punitio regni iſrael eo q̄ ↄfidebat de adiutorio ſyrorꝫ pl⁹ q̄ꝫ de deo ⁊ ad eorꝫ ydolatriam trahebat'. Et diuidit' in tres ptes. qꝛ p̄ ꝓpha denũciat punitõis effectũ. ſcđo ei⁹ fructũ ibi. In die illa inclinabit'. tertio redit ad denũciãdũ deſtructõꝫ regni iſrl'. ibi. In die illa ciuitates. Circa p̄mũ dicit'.
h Et erit in die illa ⁊c̃. i. regnũ iſrl' et hoc p deſtructõꝫ ſyrorũ de quorꝫ ↄfidentia gl'iabat'. i Et pinguedo carnis eis marceſcet. i. diuitie ei⁹ deficiẽt. Uñ de aliq̄ diuite hoĩe đr cõiter q̄ eſt pinguis: et h̄ fuit qñ ſalmanaſar cepit ſamariã: et pplm captiuauit: et ſic diuitias regni ſibi rapuit. k Et erit ſic ↄgregãs ⁊c̃. i. pauci de pplo iſrl' euadẽt. ſicut ſpice remanẽtes poſt terga metẽtiũ pauce ſunt. l In valle raphaim. loc⁹ eſt in iudea: vbi philiſtei venerũt ad pugnãdũ ↄ dauid. ij. Regũ. v. m Et relinquet' in eo ⁊c̃. Qui remanẽt poſt vindemiatores
n Et ſic excuſſio olee ⁊c̃. Eſt aũt olea fruct⁹ oliue. p iſta intelligitur q̄ pauci nũero euaderẽt man⁹ ſalmanaſar ſic poſt vindemiatores remanẽt pauci racemi ⁊ pauce olee poſt excuſſionẽ oliuarũ. o In die illa. h̄ oñdit' hui⁹ punitõis fruct⁹: qꝛ illi q̄ euaſerũt fugiẽdo: poſtea venerũt in regnũ iuda ſub ezechia rege: ⁊ ſeruierũt dño ydolis dimiſſis: et hoc eſt qđ đr. o In die illa ⁊c̃. ſ. ad dñm: et patet lra ex p̄dictis.
p In die illa. h̄ redit ꝓpha ad denũciãdũ deſtructõꝫ regni iſrl' dicẽs.
p In die illa erunt ⁊c̃. ſ. ſamaria et alie ciuitates munite. q Derelicte. ab habitatoribus ſuis in captiuitatẽ ductis. r Sicut aratra ⁊ ſegetes. qꝛ ſic filij iſrl' nõ potuerũt defendere ea q̄ erant in cãpis: ita nec ſeipos in ciuitatib⁹ muratis. Et hui⁹ deſtructõis cã ſubdit'.
s Et eris deſerta. qꝛ oblita es dei ſaluatoris tui ⁊c̃. t Propterea plãtabis plãtationẽ fidelẽ ſm expoſitores nr̃os ꝓpha irriſorie h̄ dicit eo q̄ ſubdit'. v Et germẽ alienũ. ſ. a fide ⁊ morib⁹. x Seminabis. et ad h̄ ↄcordat qđ ſubdit'. y In die plãtatõis tue labruſca. id ẽ vitis ſilueſtris ⁊ inutilis: et p iſta deſignat' ppli iſrl' malicia. Ra. ſa. alit' expõit dicẽs q̄ ꝓpha h̄ loq̄tur de p̄terito p modũ futuri: cũ dicitur Propterea plãtabis plãtatõꝫ fidelẽ. qꝛ ppl's iſrl' fuit plãtatus in ſanctis patriarchis: ſꝫ poſtea declinauit ad ydolatriã. iõ ſubdit'. Et germen alienũ ſeminabis. In die plãtatõis tue. i. receptõis legis diuie in mõte ſynai: qꝛ dñs plãtauit iſrl' tanq̄ꝫ vitẽ ſpeciale p legis datõꝫ: ita q̄ plantatio h̄ accipit' alit' q̄ꝫ p̄. Labruſca. qꝛ tũc fecit ſibi vitulũ ↄflatilẽ.
z Et mane ſemẽ tuũ florebit. i. ante tps debitũ: et ſic fructu carebit. h̄ mõ ppl's iſrl' gloriãs de ↄfidẽtia ſyrorũ incõueniẽt' effloruit: et iõ pe

na ſecuta fuit. vt p̄dictū eſt:iō ſubdiſ a Ablata eſt meſſis. ſ. iſrael ab aſſyrijs. b In die hereditatꝭ. Hebrei dicūt. In die infirmitatꝭ: q: virt⁹ ppl'i iſrl' tūc fuit infirmata ⁊ adnihilata:iō ſubdiſ. Et dolebit grauiſ. ſm aūt trāſlatōꝫ nr̄am ſic exponiſ. b In die hereditatꝭ. i. tp̄e q̄ debebat colligi meſſis ⁊ recōdi in horreis:et ſic vt h'ditas poſſi deri.

c Et dolebit grauiſ. ſcꝫ iſrl' ex malis ſibi illatis: cū aūt diuerſitatꝭ huius lr̄e eſt: q: dictō hebraica q̄ pōiſ h. ſ. v abela equo ca eſt ad īfirmitatē ⁊ he/ reditatē.

d Ue multitudini. hic deſcribiſ pūitio aſſyrio/ rū regna iſrl' et ſyrie va/ ſtantiū: cū dr̄. Ue multi/ tudini ppl'oꝝ multoꝝ. q̄ venerūt cū ſennacherib ꝫ hierl'm: et pōiſ ve pro onere: q: idem importāt in ꝓpoſito.

e Ut multitudo maris ſonanſ ⁊c̄. in ꝑceſſu em̄ exercit⁹ fit magn⁹ tumul tus: ex colliſiōe armorū ⁊ motu curruū: et ſonitu buccinarū: maxie qn̄ ex/ ercit⁹ eſt valde magn⁹. q̄lis erat exercit⁹ ſenna/ cherib.

f Increpabit eū. p āge lū tuū ꝑcutiēdo ei⁹ exer citū. iiij. Reg. xviij.

ta eſt meſſis in [b]die hereditatis: et[c] dolebit grauiter. Ue [d]multitudi ni ppl'oꝝ multoꝝ: ut[e] mltitudo ma ris ſonātis: ⁊ tumult⁹ turbaꝝ ſicut ſonit⁹ aquaꝝ multarū. Sonabūt ppl'i ſicut ſonitus aquaꝝ inundan tiū: et[f] increpabit eū ⁊[g] fugiet pro cul. Et rapieſ ſicut puluis mōtiū a facie vēti et ſicut turbo corā tem peſtate. In tp̄e veſpe: ⁊ ecce tur- batio in matutino: ⁊ nō ſubſiſtet. Hec eſt ps eoꝝ q vaſtauerūt nos: ⁊ ſors diripiētiū nos. Ca. xviii.

v [a]Ue terre cymbalo [b]alaꝝ q̄[c] eſt trans flumē ethiopie qui[d] mittit in mare legatos: ⁊[e] in vaſis papyri ſup aquas. Ite[f] āge li veloces ad[g] gentē ꝯuulſā ⁊ di- laceratā ad[h] ppl'm terribilē poſt[i]

g Et fugiet ꝑcul. q: ſennacherib viſa plaga cū paucis fugit ad terrā ſuā velocit: iō ſubdiſ. Et rapieſ ſicͭ puluis ⁊c̄. in tp̄e veſpe et ecce tur/ batio: q: ꝑcuſſio dicta facta fuit de nocte q̄ incipit a veſpe. In matu/ tino: et nō ſubſiſtet: q: ſennacherib in mane vidēs plagā ſui exercitus fugit: vt dictū eſt: et ꝯcludit ꝓpha. Hec eſt ps ⁊c̄. i. pena dicta eſt illud qd̄ iuſte redditſ in inimicis noſtris. Capl'm. xviij.

Ue terre cymbalo. Rab. ſa. exponit h capl'm de deſtructōne ex/ ercit⁹ gog ⁊ magog p regē meſſyam quē iudei expectāt vēturū Sꝫ h expoſitio innitiſ falſo fundamēto cū aduēt⁹ xp̄i trāſierit in p̄teritū: ⁊ iō expoſitores nr̄i dicūt q̄ Eſa. incipit h deſcribere puni/ tionē egyptioꝝ q̄ tp̄e ſedechie fecerūt ppl'm de regno iuda ꝯfidere in ſuū auxiliū: ⁊ ſic rebellauit ꝫ regē babylonioꝝ: ꝓpt̄ qd̄ captiuat⁹ fuit ppl's: et deſtructa ciuitas ⁊ tēplū. Sic igiſ pn̄s capl'm ī duas ptes di/ uidiſ: q: p̄mo deſcribiſ egyptioꝝ p̄uaricatio: ſecūdo pene cōminatio. ibi. Oēs hitatores. Circa p̄mū diciſ. a Ue terre. ſ. egypti.

b Cymbalo alarū. diciſ aūt egypt⁹ alarū cymbalū: q: rex egypti d enū ciādo regno iude magna ꝓmiſſa faciebat ipm inuanū ꝯfidere ſub ala rū ſuarū vmbra. c Que eſt trās flumē ethiopie. iſtud flumē eſt ni/ lus diuidēs egyptū ab ethiopia et p ipm trāſiuit alexāder magn⁹ de ethiopia in egyptū. d Qui mittit in mari legatos. i. nūcios p ma/ re ad regē iude ipm aſſecurādo. e In vaſis papyri. i. in nauib⁹ de papyro factꝭ. eſt em̄ papyr⁹ ſpēs iūci: ita magni q̄ inde poterāt fie/ ri nauicule: vt dicūt aliq. vel vt dicūt alij. e In vaſis papyri. i. lr̄is in papyro ſcriptꝭ q̄s portabāt dicti nūcij. vid̄: tn̄ mihi q̄ papyr⁹ nō ac/ cipiſ h p iūco realit: ſꝫ tn̄ ſilitudinarie. ſ. p ligno cōplanato: ſicͭ iūcus hꝫ ſupficiē planā et abſq; nodis. vn̄ et Gen̄. vi. vbi dr̄. Fac tibi archā de lignis leuigatis. i. dolatis et cōplanatis: vt dictū fuit ibidē. In he/ breo hr̄ de lignis Gofer. Et iſta eadē dictio poniſ h vbi nos habem⁹ In vaſis papyri. in hebreo habeſ. In vaſis gofer. et ſm hebreos ſi/ gnat iuncū: nō tn̄ realit: ſꝫ ſilitudiarie accipiſ h et ibi nō dicto. Archa em̄ noe q̄ fuit tāte q̄ntitatis nō potuit fieri de iūcis. f Ite āgeli ue loces. i. nūcij. g Ad gentē ꝯuulſam ⁊c̄. i. ad gentē regni iude: vt pa tebit ex fine hui⁹ ptis. hec em̄ gēs fuit multipliciſ ꝯuulſa et dilacerata et frequenſ. ſ. a regib⁹ iſrl' egypti. ſyrie. aſſyrioꝝ: et babylonioꝝ: vt ptꝫ iiij. Regū. h Ad ppl'm terribilē nō a p̄ntē: ſꝫ a miſeria ſibi ſupue niētē: q: ppl's cadēs in īfortunijs et miſerijs ex ſui ꝯſideratōe incutit terrorem aliqs ne ſimilr eis ꝯtingat. i Poſt quē nō eſt ali⁹. ſ. mi ſerabilioꝛ. k Gentē expectātē. ſ. auxiliū ab egyptijs ꝫ regē baby/

lonis: ſꝫ q: illa expectatio fuit fruſtra: iō ſubdiſ. l Et ꝯcul/ catā. ab exercitu babylonis. m Cui⁹ diripuerūt flumia. i. imper⁹ aduerſarioꝝ. n Terrā ei⁹. et q̄ ſit illa t̄ra ſubdiſ ad montē nois dn̄i ⁊c̄. q: in hierl'm erat tēplū noi dei dedicatū.

o Om̄es hitatores. h ꝯn̄r poniſ egyptioꝝ pūitio. Circa quā ſciēdū q̄ punitio egyptioꝝ poſita in h capl'o ⁊ duo bus ſequētib⁹ cō muniſ exponitur a doctorib⁹ nr̄is de punitōne egy/ pti: q̄ facta eſt per aſſyrios: ſꝫ ſaluo meliori iudicio vi deſ mihi: q̄ melí/ us expōiſ de tri/ plici punitōe egy pti: q̄rū p̄ma ſm ordinem hyſtorie fcā fuit p aſſyrioſ ſecūda p babylo nios: tertia p ro manos. et p̄ h po niſ ſecūda. ſecun do tercia. ca. ſeq. et tertio p̄ma. ca. xxi. Scriptura ei ſacra nō ſemp ꝓ/ cedit ſm ordines hyſtorie: et maxie in ꝓphis ſed fre/ quenſ pri⁹ facta poſteri⁹ ſcribunſ

quē nō eſt ali⁹: ad[k] gentē expectā- tem et[l] cōculcatā cui⁹[m] diripuerūt flumia terrā[n] eius. Ad montē no minis dn̄i exercituū montē ſyon. Oēs[o] habitatores orbis q mora- mini in terra cū[p] eleuatū fuerit ſi- gnū in[q] mōtib⁹ videbitis[r]: et[s] clā- gorem tube audietis: q: hec dicit dn̄s ad me. Ego[t] quieſcā et[u] cōſi- derabo in loco meo: ſicut[x] meridi ana lux clara eſt: et[y] ſicut nubes ro ris in die meſſis. Ān[z] meſſē enī totus[a] effloruit: et[b] immatura pfe ctio germiauit: et[c] p̄cidētur ramu ſculi ei⁹ falcib⁹: ⁊ q̄ derelicta fue- rint abſcindētur. Excuciētur et[d] relinquētur ſil'auib⁹ montiū ⁊ be ſtijs terre: et[e] eſtate ppetua erunt[f] ſup eū volucres: et[g] oēs beſtie ter-

vt pꝫ quaſi in oib⁹ libris ſcripture. Rōnabiliſ etiā p̄ pōit ꝓpha punitōꝫ p babylonios factā ꝯtinuādo ſe ad ptē p̄cedentē in q̄ poſuerat p̄uaricationē egyptioꝝ p̄bēdo ꝯfidētiā falſam iudeis rebellādi ꝫ babylonios: et iō imediate ſubiūxit punitōes egy/ ptioꝝ p ipos. Et diuidiſ in duas ptes: q: p̄ poniſ egyptiorum punitio: ſcdo iudeoꝝ ꝯſolatio: ibi. In illo tp̄e. Circa p̄mū dicit ꝓpha. o Oēs hitatores orbis. i. egypti: et eſt locutio hyp/ bolica: ad denotandū magnitudinē illi⁹ regni: et multitudinem ppl'i: ſicͭ dr̄ pariſi⁹ eſt tot⁹ mūd⁹ p Cū eleuatū fuerit ſignū i. vexillū regis babylonis. q In mōtib⁹. i. in fortalicijs in alto ſituatꝭ. r Uidebitis. ad deſolatōꝫ veſtrā s Et clā gorē tube audietꝭ. ad ꝯtrādū bella ꝫ totā terrā egypti reſiduā. t Ego q̄eſcā. a ꝓtectōne egyptioꝝ. v Et ꝯſiderabo in lo co meo. i. in me ipo. x Sicͭ meridiana lux clara eſt. q: oīa nuda et apta ſunt oculis dn̄i. y Et ſicͭ nubes ⁊c̄. q̄ refrige/ rat meſſores a labore ⁊ calore: ita refrigerabo babylonios a la/ bore belli: vt de facili poſſint vos deuincere ⁊ detrūcare.

z Ān em̄ meſſem. i. an̄ p̄ctōꝫ. a Tot⁹ effloruit. ſ. ppl's egy pti. b Et imatura p̄fectio germiauit. i. an̄ tp̄s debitū: ⁊ ſic cito corrūpeſ: iō ſubdiſ. c Precidenſ ramuſculi ei⁹ falcib⁹ ⁊c̄. i. ppl's egypti etiā vſq; ad minimos iterficieſ. d Et re/ linquenſ ⁊c̄. ſ. cadauera egyptioꝝ ab eis deuoranda. e Et eſtate ppetua. i. vna eſtate itegra. f Erūt ſup eū volucres. q: inde ſatis habebūt ad comedendū ꝑ illo tp̄e. g Et oēs beſtie terre ⁊c̄. i. ſatis ad comedēdū p totā hyemē habebūt. per eſtatē em̄ h poſitā et hyemē intelligiſ tp̄s vni⁹ āni: vt dicͭ ra. ſa.

h In illo tp̄e. h ꝯn̄r deſcribiſ ꝯſolatio iudeoꝝ fcā p cyrū regē perſarū: q̄ dedit lr̄iam iudeis redeūdi in iudeā. ⁊ vaſa templi re miſit cū eis: vt hr̄ p̄mo Eſdre p̄. et h eſt qd̄ dr̄. In illo tp̄e: quia poſtq̄ nabucho. debellauerat egyptū tp̄e balthaſar nepotꝭ ſui regnū babylonie fuit ad medos et pſos trāſlatū i Deferet mun⁹. i. vaſa a cyro remiſſa: vt dictū eſt. et etiā q: iudei remanen tes in babylōe miſerūt ad locū diuini cult⁹ p iudeos illuc redeū tes munera plima: vt hr̄ p̄ Eſdre p̄. k A ppl'o. ſ. regni iude l Diuulſo et dilacerato. mō ſupra expoſito. In ca. xviij. vbi dr̄ in poſtilla. Circa p̄mū diciſ. Ue t̄re. ſ. egypti. Additio De capl'm. xviij. qd̄ incipit. Ue t̄re cymbalo alarū vid̄: ꝓ prie exponēdū de filijs iſrl' q̄ fuerunt trāſmigrati p ſalma

naſar regẽ aſſyrioꝝ. vt hꝫ. iiij. Reg. xvij. vbi dr. Et tranſtulit iſrl in aſſyrios: poſuitq; eos in haylam et in habor iuxta fluuiũ goſam i ciuitatib⁹ medoꝝ: q: tpe alexãdri magni recluſi fuerũt miraculoſe ad orõnẽ ipi⁹ alexãdri vt narrat ioſeph⁹: ita ꝙ loc⁹ in q̃ ſunt eſt imeabilis. egredient tñ circa finẽ mũdi magnaꝫ hoim ſtragẽ facturi ꝑ ut hꝫ in hyſtoria ſcolaſtica. vñ de iſtis viđ: agere ꝑ pheta in h caplo cũ dic Ve terre cymbalo alaꝝ. De gẽte. n. ſeu tra q̃ eſt in valde remotis ſeu in locis cõiter intrãſibilibus nõ hꝫ noticia niſi ex ſono cymbali: q̃

re ſup illũ hyemabũt. In⁹ tpe illo deferet' munus dño exercituũ a pplo diuulſo⁹ et dilacerato: a pplo terribili poſt quẽ nõ fuit alius a gẽte expectãte et cõculcata cui⁹ diripuerũt flumina terrã ei⁹ ad locũ nominis dñi exercituũ montẽ ſyon.

de lõginq̃ ſentit: et qñ q̃s ex illa pte longinq̃ venit q̃ſi etiã volare dr. Vñ Deut. xxviij. caplo dr. Adducet dñs ſuper te gentes de longinquo in ſimilitudinẽ aquile volantis: et hoc eſt quod dicit. Ve terre cymbalo alarũ. id eſt ve terre ita remote et recluſe a ↄuerſatõe hominũ cõiter: qꝫ q̃ſi cymbalo ſonus eius euenit per volatũ alarũ. Et ſeqtur. q̃ eſt trans flumina ethiopie alludẽdo ad illud qꝫ dr caplo ſupradicto. iiij. Reg. xvij. ꝙ fuerũt trãſmigrati trãs flumina goſan: que h videntur vocari flumina ethiopie vñ ꝓpha h nõ noiat ꝓprio noie terrã nec ciuitates in q̃b⁹ erãt ſicut nec fuerũt noia in ꝓpria hyſtoria ſue tranſmigratõis ſupra dicta. Et ſeqtur. Que mittit in mari legatos et in vaſis papyreis ſup aquas. Pro quo ſciendũ ꝙ illi de decẽ tribub⁹ ſic exterminati et recluſi veriſimiliter credit ꝙ deſiderãt ſcire ea que geruntur circa illos: q̃ in his partib⁹ remãſerũt in iudea: tñ quia multi de illis decẽ tribubus remãſerũt in iudea et in alijs diſperſi ptibus fugiẽtes a rege aſſyrioꝝ: vt patet de thobia qui erat de tribu neptalim: et ſic de alijs: tñ q: illi licet ꝑ maiori pte fuerũt ydolatre tñ ſpectabãt ſaluatorẽ ſeu meſſiã ſicut et alij de genere iacob: et ideo aliqñ mittebãt nũcios verſus hieruſalem vt aliquid ſcirent ex p̃dictis. ſed q: hoc nõ poterant facere per terram ꝓpter recluſionẽ nitebantur hoc facere per aliquas aquas ſubterraneas ſeu occultas. Et in vaſis papyreis. i. in fiſcellis ſcirpeis. Dictio eñ hebraica que hic ponitur nõ conſonat in aliquo dictioni que ponit Geñ. vi. cum dr. Fac tibi archam de lignis leuigatis. ibi eñ dicitur de lignis Goffer: hic aũt d lignis gome: et eſt dictio eadem omnino ei que ponit Exod. ij. vbi dicitur. Fecit fiſcellam ſcirpeã et liniuit eã. Vnde dictio gome que hic et ibi in Exo. ponit ſignificat iunců: ſunt eñ aliqui iunci marini ita duri ꝙ poſſent ex eis fieri aliqua vaſa ad nauigandum per flumina. Et q: hmõi iunci licet duri nõ tñ habent duritiẽ lignorum et ex quibus nauigia fiunt. et ideo dicunt hebrei ꝙ tutius nauigatur in eis per aliquas ripas fluminũ eo ꝙ nõ ita cito franguntur: ſed quãdoq; cedent tangenti: et ideo talibus nauigijs mittebant legatos ſuos vt ſecurius per loca ſubterranea ſeu occulta trãſire poſſent. Hoc aũt qꝫ dicitur in mari. intelligẽdũ eſt de congregatõe aquarũ ꝓut ſepe conſueuit dici in ſcriptura. quid autẽ deberent facere iſti nuncij ſubdit cum dicit. Ite ad gentẽ conuulſam et dilaceratam. id eſt ad gentẽ iudeorum ꝓut in poſtilla declaratur. Et ſequitur Ad pplm terribilem. Gens enim iudeorũ licet ꝓpria poteſtate non eſſet terribilior alijs: poteſtate tamẽ diuina frequent mirabilia ꝑ eis operante terribilis erat. vt patet Joſue. ij. ca. de raab dicẽte exploratoribus ꝙ omnes habitatores terre chanaan timebant eos ꝓpter trãſitũ iordanis et huiuſmodi. Et ideo dicit. Poſt quẽ non eſt alius. ſ. terribilior in ſignis et ꝓdigijs. et ſequitur. Gentem ſpectantem ſcꝫ ſaluatorem et redemptorẽ. Et conculcatã cuius diripuerunt flumina terrã eius. q. d. q̃tũcunq; ↄculcata eſt ab impetu aduerſarioꝝ ſemp eſt ſpectans ſuã liberationẽ a deo: et vt oſtẽdat in qua terra eſſet illa gens conuulſa et dilacerata et ſpectans: ſubdit. Ad locũ nois dñi exercituũ montẽ ſyõ. In illo eñ loco vbi eſt inuocatũ nomẽ dñi habitabat illa gens ad quaꝫ mittebant illi qui trans flumina ethiopie recludebant. Et ſequit Omnes habitatores orbis qui moramini in terra ⁊c. Que quidẽ verba ſm omnes expoſitores intelligunt eſſe dicta per ꝓphetã in perſona domini. Ad quorũ declarationẽ attendendũ ꝙ in his que dicta ſunt exprimitur ratio huius legatõis. Dicit eñ. Ite angeli veloces ad gentẽ cõuulſam. nõ autem dicit qu id illi angeli ſeu nuncij debebãt nũciare illi genti cui mittebantur: vel quid ab eis debebant ſcire: ſed hoc aliqualiter inuenitur in hoc quod dixit ſupra. Ad gentem ſpectantem q. d. ſciatis ab eis ſi illud quod ſpectãt a deo habeant in re: vt et nos ſip ſi participemus eoꝝ redemptionẽ. Ad quod reſpõdet in perſona dei. Omnes habitatores orbis qui moramini in terra cum eleuatũ fuerit ſignũ in montibus videbitis et clangorẽ tube audietis. Cuius ſenſus eſt ꝙ redẽptio veri meſſie ſcꝫ xpi quam oẽs fideles expectabant oſtendẽda erat publice omnib⁹ habitatoribus orbis in duobus principaliter. primo eñ in leuatione ſigni crucis: vnde Si exaltatus fuero a terra omia trahã ad meipm. Joh. ca. xij. ſecundo in p̃dicatione vniuerſali apoſtoloꝝ et diſcipulorum chriſti per orbem diuulgata. de quo dicit Et clangorẽ tube audietis. quaſi di. nũcijs miſſis predictis: non oportet vos mittere ad inquirendũ de tempore ſpectatõis redemptiõis veſtre: quia hoc publicabit oĩbus cõmorantibus in terra p̃dictis duobus modis. Poteſt etiã referri hoc quod dr. Cum eleuatum fuerit ſignũ in mõtibus videbitis: ad exaltationẽ crucis per victoriã conſtantini imperatoris: que per totũ orbem ſalutifere fuit diuulgata: et ſic in h qꝫ dicitur. Omnes habitatores orbis ⁊c. oſtendit ꝙ ſaluator nõ erat ſic expectandus vt circuiret per orbem ad ſaluãdos eos qui ſaluandi erant ꝓut q̃dam hebreoꝝ erronee putabant: ſed per eleuationẽ ſigni et auditũ clangoris tube: ſupradictis ſalus erat per orbem et vſq; ad recluſos p̃dictos extendenda. Ad quod ampli⁹ declarandum ſubdit. quia hec dicit dñs ad me: quieſcam et conſiderabo in loco meo. Et eſt ſenſus: quia poſtq̃ paſſio xpi fuit celebrata nõ oportebat vt xpus per mundũ diſcurreret: ſed vt iã quieſceret a laborib⁹: de quo dicit. Quieſcã et cõſiderabo. i. ꝙ ꝓuideret ſue eccleſie ipſo ſurſum in loco ſuo ad dexterã patris exiſtente: de quo dicit. Et conſiderabo in loco meo. Et quia hec conſideratio ſeu ꝓuiſio fit mediante lumine fidei et feruore charitatis ab ipſo deo infuſis: ideo ſubditur. Sicut lux clara eſt et meridiana: vt per hoc ꝙ dicitur. Lux clara: intelligat lumen fidei. et per h ꝙ dicit meridiana. feruor charitatis ſicut feruor diei viget p̃cipue ſole exiſtente in meridie. Et quia ex iſtis virtutibus que a deo quieſcente et conſiderante in ſuo loco in eccleſia infunduntur deriuantur dona ſpiritusſancti q̃ ſui roris aſperſiõe eccleſiã fecundat: ideo ſubdit. Et ſicut nubes roris in die meſſis. Et ſequit. Ante meſſem eñ totus effloruit: in quo ꝓpha inſinuat iſtis trãs flumina ethiopie exiſtẽtibus quo tpe et mõ ad xpm acceſſuri erant: et hoc erat ſuũ principale intentũ: qꝫ quidẽ tpus erit circa finẽ mundi: vt dictũ eſt. Finis enim mũdi dicitur meſſis. Math. xiij. Sinite vtraq; creſcere vſq; ad meſſem. Et eſt ſenſus. Ante meſſem. i. ante finale iudiciũ ille ppl's florebit. id eſt tẽdet ad fructificandum in bonis opibus et cultu dei: ſicut flos tendit in fructũ: et dicit effloruit p̃teritũ pro futuro: et ne cum dicit totus intelligat pro toto illo pplo nemie deficiẽte: ideo ſubdit. Et immatura perfectio germinauit: quia nõ omnes venient ad maturitatis perfectionẽ. Preſcindentur ramuſculi eius falcib⁹ ⁊c. quia illi ramuſculi qui ſunt quaſi inutiles p̃ſcindentur: et que derelicta ſunt abſcindentur ſcꝫ a corpore eccleſie: et excutientur. ſ. de terra ſua in qua ſunt recluſi. Et ſequit. Derelinquentur ſimul auibus montiũ vſq; ibi: ſuper eũ hyemabunt: in quo p̃dicit ſtrages et mortiſinia que debent fieri in ſua excuſſione ꝓut dictũ fuit in p̃ncipio huius expoſitõis: et q: tam de exiſtẽtibus q̃ꝫ de obuiãtibus erãt multi mortui: ideo dicit. Derelinquent ſimul. ſcꝫ ab vtraq; parte pugnãtiũ. ſeqtur. In tpe illo deferet mun⁹ ⁊c. in quo ꝓpha poſtq̃ p̃dixit modũ ſue egreſſionis ſiue excuſſiõis ſubdit tpꝰ ſue ↄuerſionis ad xpm dicẽs. In tpe illo. ſ. añ meſſes vt expoſitũ fuit deferet mun⁹ dño exercituũ. ſ. ꝑ latrie cultũ. A pplo diuulſo et dilacerato ⁊c. a reliquijs ppli iudeoꝝ et etiã ab illis q̃ excutiẽdi ſunt a terra trãs flumina ethiopie ſupradicta. de vtriſq; eñ põt ꝓprie põi illa q̃ h tradunt. Nã tã illi de decẽ tribub⁹ q̃ vltra flumia p̃dicta exiſtũt: vt eſt dictũ q̃ꝫ illi de duab⁹ tribub⁹: ꝓprie põt dici gẽs cõuulſa et dilacerata ſpectãs et huiuſmõi: vt patet intuẽti. Et ſeqtur. Ad locũ nois dñi in ſyon. ſ. ad eccleſiã. ↄcordat aũt huic ſentẽtie ſeu expoſitõi qꝫ legit Sophonie. iij. vbi ſic vltra flumia ethiopie inde ſupplices mei filij diſpſorũ meoꝝ deferent mun⁹ mihi. Ad qꝫ ſciẽdũ: ꝙ ibi loqtur de ſtatu finali: quõ oẽs gentes reducẽde ſunt ad verũ cultũ diuinũ: vñ imediate añ dr. Tunc reddã pplis labiũ electũ vt vocẽt oẽs in noie dñi et ſeruiat ei humero vno. Et ibidẽ vocat illos q̃ ſunt extra flumia ethiopie. ſ. illos de decẽ tribub⁹ p̃dictis ſupplices dei incẽtũ et humiliabunt ꝑ puiam de p̃teritis. dicit etiã eos filios diſpſorũ meoꝝ eo ꝙ deſcẽdũt ab illis q̃ diſpſi fuerũt ꝑ aſſyrios ex ſnĩa diuia. de q̃b⁹ ↄcludit ꝙ deferẽt deo munera

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

parſormia ſicut h dicit. In illo tp̄e deferet munus dño exercituū a po pulo diuulſo ꝛc. Capitulū.xix.

Hus egypti. Hic ꝯñr denūciat punitio egyptioꝝ p romanos: et p̄ dicta punitio. ſecūdo iudeoꝝ cōſolatio: ibi. In die illa erūt

Circa pmū ſciēdū: ꝙ antoni⁹ collega auguſti ceſaris ſub q̄ na tus fuit xp̄s amore cleo patre regine egypti ca ptus: repudiauit vxorē ſuā auguſti ſororem: et cleopatrā accepit: et au guſto bellū indixit: a q̄ tn̄ fuit debellat⁹: et ca pta egyptus: et q: tēpe auguſti xp̄s fuit nat⁹ et in egyptū portat⁹: ideo ab hoc incipit prophe ta dicēs.

b Ecce dñs aſcēdet ſu per nubē leuē. aſſumen do ſibi carnē humanā: que dicit nubes: q: for mata fuit ſpūſancti vir tute: ſicut nubes ſurſum generant in aere virtute ſolis. Et leuis: q: nō fu it aggrauata pondere peccati originalis.

c Et ingredietur egyptū fugiēs pſecutionē hero dis. Math. ij.

d Et mouebunt ſimu lacra egypti a facie ei⁹. q: eo ingrediēte egyptū ſimulacra corruerūt: vt dicit in ſcholaſtica hy ſtoria in ſignum deſtru ctōis ydolatrie p p̄dica tōes euāgelij deſtruēde

e Et cor egypti ꝛc. h re fert ad antoniū regē et cleopatrā reginā: q: ſicut cor mouet alia mēbra ſic pplm egypti mouebat rex et regina. ꝛ hñ dr.

f Tabeſcet in medio ei⁹. q: exercitu egypti debellato antoni⁹ fugiens ſeipm interfecit: ne capet ab auguſto: et ſilr cleopatra excitauit ſerpen tē venenoſum ad ſe mordendū: et ſic morſu ſerpētis interijt g Et cō currere faciā egyptios ꝛc. q̄ a aliq̄ coꝝ timētes auguſti ptātē iūxerunt ſe ei: et ſic pugnabāt ꝯ alios egyptios q̄ erāt cū antonio. h Et di rūpet ſpūs egypti ꝛc. i. fortitudo ei⁹. i Et ꝯſiliū ei⁹ ꝛc. q: antoni us intēdebat auguſtū deijcere ab īperio: et accidit ecōtrario.

k Et iterrogabūt ſimulacra ſua: q: antoni⁹ et cleopatra in talib⁹ cō fidebāt l Et tradā egyptū ꝛc. q: multi egyptij in illo bello fuerūt occiſi: et q: capta egypto a romanis fuerūt ibi poſiti p̄fecti romanorū: q̄ ſup eos ponebāt graue iugū. m Et rex fortis dñabit coꝝ. ſ. au guſt⁹ q̄ īpator fuit potētiſſim⁹. n Et areſcet aq̄ ꝛc. p h intelligitur deſolatio terre egypti: q̄ ex vna pte eſt ſupra mare: et ex alia ſup nilum

o Calam⁹ et iūcus marceſcet ꝛc. p hoc deſignat ꝙ gaudium et leticia deficiēt de egypto: q: viror iūci et calami leticiā ſignificat. vñ prati vi rēs cōiter dicit ridere. p Et merebūt piſcatores ꝛc. multi eñ illius artis erāt in egypto: eo ꝙ abūdat aq̄s. hꝫ eñ mare ex vna pte: et nilum ex altera. q Cōfundent ꝛc. i. q̄ faciebāt opa ſubtilia de lino.

r Et erūt irrigua ei⁹ ꝛc. i. arentia. s Oēs q̄ faciebant lacunas. i. viuaria p iſta q̄ dicta ſunt intelligit: ꝙ oēs artifices egypti p romanos ſpoliarent ꝛ vaſtarent. Et ꝯñr ideo oñdit de p̄ncipib⁹ ꝛ maiorib⁹: cum dicit. t Stulti principes thaneos. dicti a thanis ciuitate egypti valde nobili. v Sapiētes ꝯſiliarij pharaonis. Antonium vocat pharaonē: q: oēs reges egypti ab antiq̄ ꝛ tpe eſaie vocabant pharao nes. x Dederūt ꝯſiliū inſipiēs. ſ. antonio de mouēdo p̄liū contra auguſtū. y Quō dicetis ꝛc. allegabāt eñ ꝙ in egypto viguerat ſapiētia ab antiquo: vt hr̄ p̄ meta. et ꝙ illud regnū erat valde āntiquū: et antiquius ſatis q̄ regnū romanū ꝙ incepit tēpe achaz regis iude. vt habet in hyſtoria ſcholaſtica: et ſic dicebāt ꝙ nomē monarchie ibi po neret: et q: accidit ꝯtrariū: ideo ſubdit. v Ubi nūc ꝛc. q. d. apparet

O Nus^a egypti Ca.xix.

Ecce^b dñs aſcēdet ſup nu bem leuē: et^c ingredietur egyptum et^d mouebunt ſimulacra egyptia a facie ei⁹: ꝛ^e cor egypti tabeſcet^f in medio ei⁹. Et^g cōcurrere faciā egyptios aduerſus egyptios: et pugnabit vir cōtra frēm ſuū: ꝛ vir cōtra amicū ſuū: ciuitas aduerſus ciuitatē: regnū aduerſus regnum: ꝛ^h dirūpet ſpūs egypti in viſceri bus ei⁹: et^i cōſiliū eius p̄cipitabo: et^k interrogabūt ſimulacra ſua: et diuinos ſuos: ꝛ phitones: ꝛ ario los: et^l tradā egyptū in manu dño rū crudelium: et^m rex fortis dñabit eoꝝ ait dñs exercituū. Et^n areſcet aqua de mari: ꝛ fluuius deſolabit atq; ſiccabit: et deficient flumina. Attenuabūtur et ſiccabūtur riui aggerū. Calamus^o et iūcus mar ceſcet: nudabit alueus riui a fonte ſuo. Et ois ſementis irrigua ſicca bit areſcet ꝛ nō erit. Et^p merebūt piſcatores et lugebūt oēs mitten tes in flumē hamū: et expādentes rete ſup faciē aquaꝝ emarceſcent. Cōfundētur^q q opabant linū ple ctētes et teretes ſubtilia. Et^r erūt irrigua ei⁹ flaccētia: et oēs^s q facie bāt lacunas ad capiēdos piſces. Stulti^t principes thaneos: ſapiē tes^v cōſiliarij pharaonis dederūt^x cōſiliū inſipiēs. Quō^y dicetis pha raoni: filius ſapiētiū ego fili⁹ regū antiquoꝝ. Ubi^u nūc ſunt ſapien tes tui. Annūciēt^z tibi et indicent qd cogitauerit dñs exercituū ſup egyptum. Stulti facti ſunt princi pes thaneos: emarcuerūt princi pes mēpheos: deceperūt^y egiptū āgulū^z ploꝝ ei⁹. Dñs^a miſcuit i medio ei⁹ ſpiritū vertiginis: et er rare fecerūt egyptum in omni ope ſuo: ſic errat ebri⁹ ꝛ vomēs. Et^b nō erit egypto opus qd̄ faciat ca put et caudā incuruātem et refre nātem. In^c die illa erit egypt⁹ q̄ſi

eoꝝ inſipiētia. z Annūciēt tibi ꝛc. q. d. nō poterūt: et patet lr̄a vſq; ibi. y Deceperūt egyptū. ſ. ꝯſiliarij p̄dicti. Et ſub dit mod⁹ deceptōis. z Angulū ploꝝ ei⁹. angulus q̄ dua bus lineis ꝯcurrētib⁹ efficit. h dr ꝯiūctio antonij ꝛ cleopatre: et ſic eſt ſenſus. ꝙ decipiēdo cleopatrā ꝛ antoniū deceperūt p cō ſequēs totā egy ptum.

a Dñs miſcuit ꝛc. i. cōtrouerſie ꝛ erroris: h eñ fecit dñs pmiſſiue ꝓ pter mala egyptō rū puniēda.

b Et nō erit egy pto opus ꝛc. id ē ppls egypti non habebit ſe intro mittere de rege p̄ ficiēdo: q̄ p caput deſignat: nec de familia eū ſequē te q̄ dr cauda: nec de iudicib⁹ et p̄fe ctis pplm guber nātib⁹ eū refrenā do ab iniurijs in ferēdis: et penis in irrogādo ꝓ il latis: quia capta egypto per augu ſtum: gubernatio egypti deuoluta eſt ad impium ro manū: ꝙ pōebat ibi p̄fectos et iu dices.

c In die illa ꝛc. i. egyptij erūt to talit ſubiecti ro manis: ſic mulie res viris.

d Et timebūt ꝛc. i. ptātis ei⁹ quā tribuit auguſto ꝯtra egyptū q: ois ptās a deo eſt. e Et erit tra iuda ꝛc. īputādo vaſta tionē ſuā euenīſſe ꝓpt mala q̄ fecerat antoni⁹ in tra iuda: q̄ an tigonū deſcēdentē a machabeis īterfecit ꝛ herodē alienigenā regē iudee inſtituit. vt habet in ſcholaſtica hyſtoria. f Ois q̄ recordat⁹ fuerit. de malis q̄ fecit antoni⁹ in iudea: et de illis q̄ ꝓpt h venerūt in egypto. g Pauebit a facie ꝛc. timēs ei⁹ iudicia. h In die illa. h ꝯñr deſcribit egyptioꝝ releuatio p ſuſceptōꝫ fidei ꝛ cult⁹ diuini: q̄ p̄ualēt oib⁹ tpalib⁹ bōis. Et di uidit in duas: q: p̄ deſcribit iſta receptio fidei ab egyptijs. ſecū do ab aſſyrijs: ibi. In die illa. Circa pmū ſciēdū ꝙ aliq̄ hebrei et ſilr aliq̄ catholici in h eos ſequētes exponūt pte illā de onia ſacerdote: q̄ de iudea ex plib⁹ alijs intrauit egyptū dicēs ſe vel le iplere ꝓphiam eſaie q̄ pōit hic: et cū rex egypti honorifice eū recepiſſet ꝛ ciuitatē ad habitādū ꝯceſſiſſet: erexit ibi altare dñi hoſtias ꝛ oblatōes offerēs ſup illud. ſꝫ h nō vr̄ verū: p̄ q: dr hic. Erūt q̄nq; ciuitates ꝛc. Onie ꝟo nō legit niſi vna tm̄ ciui tas aſſignata. Secūdo q: illud factū onie nō fuit laudabile: ſꝫ magis vitupabile: fm ꝙ dr Dañ. x. Filij quoq; p̄uaricatoꝝ po puli tui extollent: vt ipleāt viſionē et corruāt: qd̄ exponit de h facto onie: nō eñ licebat iudeis erigere altare ꝛ ſacrificare: niſi in hierl'm: et maxie poſt tēpli ſalomonis edificationē. factū autē qd̄ h dr cōmēdabile eſt ꝛ deo acceptū: vt patebit lr̄am ꝓſequē do. Ra. ſa. aliā expoſitōꝫ ponit dicēs: ꝙ ſennacherib vltio veni ens ꝯtra hierl'm adduxit ſecū aliq̄s principes de egypto quos cepat in bello ꝯtra tharathā regē ethiopie quē iuuabāt: de quo bello hr̄ q̄rto Reg. xix. et illos p̄ncipes adduxit ſecū cōpeditos vt oñderet eos Ezechie et pplo ei⁹ ad terrendū eos. ſꝫ qñ exer citus ſennacherib fuit pcuſſus ab angelo ipi fuerūt ſaluati: et p ezechiā a vinculis liberati: et ſic reuertētes in terrā ſuā fecerunt altaria ad colendū deū iſrl' q̄ eos liberauerat de mānu ſennache

rib:et ſic exponit lr̃am iſtã. l Erũt q̃nq̃ȝ ciuitates in terra egypti ꝛc̃.ſȝ ↄtra h̃ eſt qđ ſubdiẜ. Loquẽtes linguã chanaã ꝛc̃ id eſt hebraicã.q2 t̃ra chanaan tũc ꝛ a lõgo tp̃e añ ab hebreis habitabaẜ.ſi aũt dictũ Ra.ſa.eſſet verũ:ꝓpĥa diceret. Loquẽtes linguã egyptiacã ꝛc̃.ſi aũt dicaẜ ꝙ duxerunt ſecũ hebreos ad faciendũ diui nũ officiũ i egypto nõ valet:q2 nõ erat eis licitũ ibi erigere altare: vt dictũ eſt:et ſic fa/ ctũ eoꝝ eſſet vitu perabile. Nulla etiãȝ ſcriptura ca nonica nec hyſto ria famoſa ↄ̃ hoc aliq̃d dic̃: et ideo illud dictũ videẜ eſſe fictitiũ. Pro pter qđ pȝ iſta exponiẜ de receptõ ne fidei xp̃iane ab egyptijs : quam beat⁹ ſymõ apo/ ſtol⁹ p̃dicauit in egypto que ei ſoꝝ te aduenit: vt ha beẜ i legẽda ſua: et ſimiẜr Marc⁹ euãgeliſta ſm̃ ꝙ dicit Hiero.libro illuſtriũ viroꝝ:et tũc xp̃i ordinaue/ rũt ibi eccleſias ꝛ erexerũt altaria i noĩe dñi ieſu xp̃i. Et ſm̃ hoc đ: h̃. In die illa. i. tp̃e xp̃i qui nat⁹ fuit ſub auguſto.
l Erũt quinq̃ȝ ci uitates ꝛc̃. id eſt hebraicã. In egy pto eñ erãt multi iudei:q̃ fuerãt diſperſi tp̃e machabeoꝝ ꝛ an/ te q̃ credẽtes ad p̃dicationẽ Symõis ap̃li ꝛ Marci euãgeli/ ſte fuerẜ ab eis ordinati ꝛ diſpoſiti ad regimẽ et doctrinaȝ egyptioꝝ in xp̃m credẽtiũ:et ad celebrandũ diuinũ officiũ in ligua hebraica. Poteſt etiã dici ꝙ egyptij ad fidẽ ↄ̃uerſi deũ lauda/ bant hebraica lingua:q2 in p̃mitiua eccleſia baptiȝatis p impoſi/ tionẽ manuũ apl̃oꝝ dabaẜ ſpũſſanctus in ſigno viſibili: et loq̃ banẜ varijs linguis:vt habeẜ Act.viij.ꝛ.xix. Fit aũt hic mẽtio magis in ſpeciali de lingua hebraica q̃ȝ de alijs:q2 illa eſt ligua prima:et fuit oĩbus cõmunis vſq̃ȝ ad edificationẽ turris babel vt habeẜ Gen̄.xi. Et exp̃munẜ hic q̃nq̃ȝ ciuitates tanq̃ȝ princi pales in q̃bus euangeliũ predicatũ eſt in egypto:ſȝ i plib⁹ alijs locis eiuſdẽ regni p̃dicatũ fuerit tp̃e apoſtolorum.
k Ciuitas ſolis vocabiẜ vna. Dicũt aliqui ꝙ hec eſt alexan/ dria:q̃ dicitur ciuitas ſolis.i.xp̃i q̃ eſt ſol iuſticie:eo ꝙ fides xp̃i ibi viguit tp̃e marci euãgeliſte ſub quo fideles viuebãt in alexã dria:habẽtes omnia cõia eo mõ quo leguntẜ vixiſſe ſub petro i hieruſm.Actuũ.iiij.ꝓpter quod philo diſertiſſim⁹ iudeoꝝ librũ cõpoſuit ad cõmendatõȝ vite ipſoꝝ:vt dic̃ Hiero.in libro illu/ ſtriũ viroꝝ.Alij vero dicũt ꝙ ciuitas ſolis h̃ đ: elyopolis que eſt ciuitas in egypto.et diciẜ ab elyos qđ eſt ſol:et polis qđ eſt ciuitas:et de hac h̃ fit ſpecialis mẽtio:eo ꝙ ſacerdotes ibi man ſerũt ab antiquo: vt habeẜ Gen̄.xli. In die illa erit altare ꝛc̃. dedicatũ in honore xp̃i.ideo ſubdiẜ. m Et erit titul⁹. iſtud põt referri ad xp̃m:ita ꝙ iſte titul⁹ ſit ieſus nazaren⁹ rex iudeo rũ:qui in termino vite xp̃i paſſibilis fuit poſitus ſup crucem. ſi/ guũ autẽ crucis poniẜ in altaribus et locis xp̃i noĩe dedicatis Poteſt etiã referri ad terrã egypti:vt ſit ſenſus ꝙ fides xp̃i fue rit p̃dicata p totam egyptũ vſq̃ȝ ad terminos eius. n Cla

mulieres:et ſtupebũt:et [o]timebũt
a facie cõmotionis man⁹ dñi exer
cituũ:quã ipſe mouebit ſup eam
et [f]erit terra iuda egypto in pauo
rẽ. Oĩs [i]q illi⁹ fuerit recordatus:
pauebit [k]a facie conſilii dñi exerci-
tuũ:qđ ipſe cogitauit ſup eã. In [b]
die illa erũt [l]q̃nq̃ȝ ciuitates i terra
egypti loquẽtes lingua chanaan:
et iurãtes p dñm exercituũ. Ciui
tas [k]ſolis vocabiẜ vna. In die il-
la erit altare dñi i medio terre egy
pti:et [m]titul⁹ dñi iuxta terminũ ei⁹
et erit in ſignũ ꝛ in teſtioniũ dño
exercituũ in terra egypti. Clama
bũt [n]eñ ad dñm a [o]facie tribulãtis
et [p]mittet eis ſaluatorẽ ꝛ ꝓpugna
torẽ q [q]liberet eos. Et [r]cognoſcẽt
dñs ab egypto:ꝛ cognoſcẽt egy
ptii dñm in die illa:et colẽt eũ i ho
ſtiis ꝛ in muñeribus: et vota voue-
bũt dño et ſoluẽt. Et [s]percutiet do
minus egyptuȝ plaga et [t]ſanabit
eã: et [u]reuertenẜ egyptii ad dñm
et [x]placabiẜ eis ꝛ ſanabit eos. In
die [y]illa erit via de egypto in aſſy-
rios:et intrabit aſſyrius egyptuȝ:
et egypti⁹ in aſſyrios: et [z]ſeruient
egyptii aſſur. In [a]die illa erit iſrl̃
terti⁹ egyptio ꝛ aſſyrio. bñdictio [b]
in medio terre:cui bñdixit dñs ex-
ercituũ dicẽs. Bñdict⁹ ppl̃s me⁹
egypti:et op⁹ manuũ mearũ aſſy
rius:hereditas aũt mea iſrl̃.

i In [a]anno q̃ in Ca.xx.
greſſus eſt tarthan in aȝotuȝ
cũ miſiſſet eũ ſargon rex aſſyrioꝝ
et pugnaſſet cõtra aȝotuȝ et cepiſ
ſet eã:in [b]tp̃e illo locut⁹ eſt dñs in
manu eſaie filii amos:dicẽs. Ua-
de [c]et ſolue ſaccũ de lũbis tuis: et
calciamẽta tua tolle de pedib⁹ tu-
is. Et fecit ſic: vadẽs nud⁹ et diſ-
calciatus. Et dixit dñs. Sicut am-
bulauit ſeru⁹ me⁹ eſaias nud⁹ et
diſcalciat⁹:triũ [d]ãnoꝝ ſignũ ꝛ por-
tentũ erit ſup egyptũ et ſup ethio
piã:ſic minabit rex aſſyrioꝝ capti
uitatẽ egypti: ꝛ trãſmigrationem
ethiopie:iuuenẽ et ſenẽ: nudaȝ et

mabũt eñ ad dñm.ſ.egyptij. o A facie tribulantis.ſ.demonis. p Et mittet eis ſaluatorẽ videlȝ ieſum xp̃m ab eis receptũ per verã fidẽ ab ap̃lis ab eo miſſis p̃dicatam. q Qui liberet eos.de tene/ bris erroris ꝛ poteſtate demõis:idq̃ȝ ſubdiẜ. r Et cognoſcẽt do. ꝛc̃.hoſtia noui teſtamẽti eſt euchariſtia que đ: hic hoſtie in plurali: q2 ſuccedit oĩbus hoſtijs et ſacrificijs veteris te/ ſtamẽti:põt etiã hoc re/ ferri nõ ſolũ ad euchari ſtiã ſȝ ad orões et ſuf/ fragia eccleſie que dicũ tur hoſtie pſal.xlix. Sa crificiũ laudis honori ficabit me ꝛc̃.
s Et percutiet ꝛc̃.ſ.tem/ porali pena vt dictũ eſt ad eius caſtigationẽ.
t Et ſanabit eã. per ve rã fidẽ.
v Et reuertenẜ.ad do/ minũ veraciẜ et perfecte ideo ſubditur.
x Et placabiẜ.eis.
y In die illa erit via đ egypto in aſſyrios ꝛc̃. q2 p̃dicatores euãgelij de vna t̃ra diſcurrebant ad aliã et econuerſo:vt patet in actib⁹ apoſto/ loꝝ in plib⁹ locis.
z Et ſeruiẽt egyptij aſ ſyrijs.et mutua charita te.q2 i p̃mitiua eccleſia fideles vndecũq̃ȝ eſſent q̃ñ ↄueniebãt adinuicẽ viuebãt in maxia cõcor dia.vt pȝ Act.iiij.et ad hoc referẜ qđ ſubdiẜ.
a In die illa erit iſrael terti⁹. q2 ap̃li fuerũt de iſrael:et p p̃dicationem euãgelij ↄ̃uerterũt diuer ſos pp̃los adinuicẽ mu tua charitate:ideo ſubdiẜ. b Benedictio in medio terre. q2 bene/ dictio dei daẜ exiſtentib⁹ in charitate:ꝛ his dictis pȝ ſñia lr̃e ſeq̃ntis. in cap̃lo.xix.vbi đ: in poſtilla. Dñs miſcuit in medio eius ſpiritũ ver/ tiginis.

Additio.

Ertigo ꝓut in h̃ loco cõperit ſignificat cõuolutionẽ ſeu cõgyra/ tionẽ:q̃ q̃nq̃ȝ fit in cerebro a morbo ſicut in terra fit a vento ꝓut medici tradũt:vñ q̃ talẽ morbũ patiẜ nõ põt recte iudicare de agẽdis ſed errat ſicut ebrius ꝓut đ: in lr̃a Ca.xx.

In ãno. Hic ↄ̃tr põiẜ punitio egyptioꝝ fcã p aſſyrios. Et diui diẜ in duas p̃tes:q2 p̃mo poniẜ punitio egyptioꝝ. ſecũdo ex h̃ ſequẽs ſtupefactio iudeoꝝ.ibi. Et timebũt. Circa p̃mũ p̃mittiẜ tp̃s reuelatõis facte de iſta punitõe:cũ diciẜ. a In anno ꝛc̃. q̃ eſt ciuitas philiſtinoꝝ quã cepit iſte tarthan p̃nceps militie regis aſſyrio rũ. b In tp̃e illo ꝛc̃.de punitõe egyptioꝝ. c Uade et ſol/ ue ſaccũ ꝛc̃.ꝓpĥe eñ aliq̃ñ denũciabãt ꝓpĥiam ſuã nõ ſolũ verbis: ſȝ etiã ſenſibilib⁹ ſignis ſicut hiere.poſuit cathenas in collo ſuo ad deſi gnandũ ꝙ ſic ducerenẜ cõcatenati illi ↄ̃ quos ꝓpĥabat Hiere.xxvij. Et ſic eſaias iuit nud⁹ et diſcalciat⁹:ad deſignãdũ ꝙ egyptij et ethio pes nudi et diſcalciati ducerenẜ in captiuitatẽ p regẽ aſſyrioꝝ. Et pȝ lr̃a h̃ excepto. d Triũ annoꝝ ꝛc̃.qđ exponiẜ ſic ꝙ h̃ fecit eſaias p tres ãnos anteq̃ȝ accideret illud factũ:quoꝝ numer⁹ incipit ab illo tẽ/ pore q̃ tarthã intrauit aȝotũ. Rex eñ aſſyrioꝝ vi exiſtẽs in iudea ꝛ eã deuaſtãs audiuit de rege ethiopũ ꝙ egreſſus erat ad ipugnãdũ ipm et cũ eo erat rex egypti:et tũc receſſit de iudea:et illos reges debellauit et pplm duxit captiuũ in fine triũ ãnoꝝ poſtq̃ȝ eſaias p̃dixerat h̃. Ra. ſa.dicit ꝙ li triũ ãnoꝝ nõ ſolũ referẜ ad tp̃s reuelatõis facte Eſaie vſ/ q̃ȝ ad ei⁹ ipletionẽ:vt dictũ eſt:ſȝ etiã referẜ ad factũ eſaie.ſ.ꝙ trib⁹ an nis iuit ſic nud⁹ ꝛ diſcalciat⁹:ſȝ h̃ nõ eſt veriſile:ꝙ dñs tamdiu faceret eũ incedere taliẜ:maxie cũ eſſet de ſtirpe regia:et ideo alij expoſitores

dicũt: ꝙ iuit ſic tm̄ trib⁹ dieb⁹ in ſignũ triũ ãnoꝝ dictoꝝ: ſicut dꝛ Eze chie.iiij. Diẽ ꝓ ãno dedi tibi. e Et timebũt. h̄ ꝯñr ponit ſtupefa ctio iudeoꝝ q̄ ꝯfidebãt in adiutorio regũ egypti ⁊ ethiopie ꝯ regem aſſyrioꝝ. et iõ q̃n ſciuerũt eos captiuatos a rege aſſyrioꝝ fuerũt territi et ſtupefacti: et h̄ eſt qđ dꝛ. e Et timebũt ⁊ cõfundent. ſ. iudei.

f Ab ethiopia ſpe ſua. id eſt de cui⁹ auxilio ſpe rabant.

g Et ab egypto gloria ſua. i. de cui⁹ auxilio glo riabãt.

h Et dicet ⁊c̃. i. pplus regni iude: qđ dicit inſu la: eo ꝙ eſt int̄ duo ma ria. ſ. mare mortuum ab oriẽte: et mare mediter raneũ ab occidente. Di cũt tñ aliq̃ ꝙ dꝛ inſula: eo ꝙ ꝯcutiebat hinc et inde tribulatõib⁹: ſicut inſula fluctib⁹: ſ; prima expoſitio eſt magis lra lis. Cetera patẽt ex dict.

Capl̃m. xxi.

Nus deſerti ma ris. Pñs capl̃m in tres ptes diui dit: q: ꝓpħa ꝓ loqͥtur ꝯ babylonios: ſecundo ꝯ

diſcalciataꝫ diſcoopertis natib⁹ ad ignominiã egypti. Et timebũt ⁊ ꝯfundent ab ethiopia ſpe ſua ⁊ ab egypto glia ſua. Et dicet ha bitatoꝛ inſule hui⁹ i die illa. Hec cine erat ſpes nr̃a: ad q̄s ꝯfugi mus in auxiliũ ut liberarẽt nos a fa cie regis aſſyrioꝝ. Et quõ effuge re poterim⁹ nos. Ca. xxi.

O Nus deſerti maris. Si cut turbines ab aphrico venĩũt: de deſerto venit de terra horribili. Viſio dura nũciata eſt mihi. Qui icredul⁹ ẽ ifideliter a git: et qui depopulatoꝛ ẽ vaſtat.

idumeos: ibi. Onus duma. tertio ꝯ agarenos: ibi. On⁹ i arabia. Cir ca p̃mũ ſciẽdũ: ꝙ ſp̃us ꝓpħic nõ ſemp adeſt ꝓpħis: et q̃n tãgit mentẽ ꝓpħe de aliq̃ negocio futuro: nõ ſemp reuelat oẽs ꝯditões ſiẽ plen⁹ dictũ fuit in p̃ncipio libri pſalmoꝝ cũ ageret de vario tactu ſp̃uſſancti circa mẽtes ꝓpħaꝝ. et idẽ eſt ꝙ de eodẽ negocio plib⁹ vicib⁹ tãgit ali q̃n mẽtes ꝓpħarũ reuelãdo vna vice qđ nõ erat in alia reuelatũ: et ſic ꝓpħe freq̃ẽter idẽ repetũt addẽdo ad ea q̃ p̃us dixerãt: vel magis ex plicãdo q̃ p̃us fecerãt: et ſic eſt i ꝓpoſito. Sup⁹ eñi eſaias deſtructio nẽ babylonis denũciauerat. xiij. ca. et. xiiij. et h̄ eandẽ deſtructõꝫ repe tit explicãdo aliq̃ q̄ nõ fuerãt p̃us talit̄ explicata. Et diuidit in duas ptes: ſm duo q̄ h̄ explicant. Secũdũ põit ibi. Babylon dilecta. Pri ma in duas. q: p̃mo põit dicta explicatio: ſcđo ꝓpħe cõpaſſio: ibi. ꝓ ptereа. Circa p̃mũ dicit a On⁹ deſerti maris. i. babylonis: vt pꝫ ex ſequẽtib⁹: et ſm aliq̄s dꝛ h̄ mare ꝓpt̄ ppli in ea exiſtentẽ multitudi nẽ. Et mare deſertũ: eo ꝙ ꝓpħa denũciabat eã deſerẽdã a ſuis habi tatorib⁹. S; mihi videt̄ meli⁹ h̄ dici: deſertũ maris: vel mare deſertũ ad explicandũ modũ captõis babylonice: q̄ nõ fuerat ſupius explica tus. Perſe eñi et medi obſidẽtes babylonẽ ⁊ nõ potẽtes eã cape pro pter muroꝝ altitudinẽ et ſpiſſitudinẽ lõge a ciuitate diuiſerũt fluuiũ euphrates: q̄ ꝑ arc⁹ trãſibat ꝑ mediã ciuitatẽ in multos riuos: ita ꝙ in trauerũt ciuitatẽ ꝑ arc⁹ illos: et ſic dꝛ babylon deſertũ mare ꝓpt̄ atte nuationẽ euphrates: q̄ ẽ magn⁹ fluui⁹: ꝓpt̄ qđ dꝛ h̄ mare moꝛe hebrai ci ſermõis: q̄ cõgregatio magna aque mare vocat̄. ſm illud Geñ. i. Cõ gregatõeſq; aquarũ appellauit maria b Sicut turbies ab aphri co venĩũt. Aphric⁹ eſt ventus lateralis int̄ meridiẽ et occidentẽ. et dicũt h̄ aliq̃ expoſitores ꝙ Perſe ⁊ medi ex illa pte venerũt ꝯ babilonẽ: ſed h̄ nõ vĩđ verũ: q: regiones medie ⁊ perſidis magis declinãt ad op poſitã ptẽ: et ideo ꝑ hoc qđ dicit̄ hic c Ab aphrico ⁊c̃. nõ deſigna tur termin⁹ ſeu plaga vñ venit exercit⁹ ꝯ babylonẽ: ſ; magis deſigna tur mod⁹ veniẽdi: q: aphric⁹ eſt vẽt⁹ tẽpeſtuoſus generãs turbies ful gura et tonitrua: q̄ ſunt valde terribilia: et ex h̄ perſe ⁊ medi venerũt ꝯ babylonẽ quã deſtruxerũt: et pplm occiderũt: vt p̃dictũ eſt. ſ. c. xiij.

d De deſerto venit. q: int̄ babylonẽ et locũ vñ venit exercit⁹ erat qđ dã deſertũ ꝑ qđ trãſijt. e De t̄ra horribili. i. de media et pſide que erãt horrẽde babylonijs. f Viſio dura. ꝯtra babylonios.

g Nũciata eſt mihi. et q̄ ſit illa ſubdit. Qui incredul⁹ eſt infidelit̄ agit et q̄ depopulatoꝛ eſt vaſtat. i hebr̃. hr̃. Cõtẽnẽs cõtẽneris: vl̄ decipiẽs decipieris: deuaſtãs deuaſtaberis. qđ expõit Ra. ſa. de regno babylõis et regno perſarũ: q: poſt regnũ babylonie qđ ꝯtẽpſit ſeu decepit ⁊ de uaſtauit mltas ꝓuincias: ſurrexit rex perſarũ ſub cyro q̄ ſibi ſubiecit re gnũ babylonie et deuaſtauit: ſm qđ dꝛ infra. xxxiij. Ve q̄ ſpernis. nõ ne ⁊ ipe ſperneris. Ve q̄ p̃daris: nõne ⁊ ipe p̃daberis ⁊c̃. ad eũdẽ ſen ſum reducit̄ trãſlatio nr̃a. h Qui icredul⁹ eſt infidelit̄ agit. h̄ dꝛ

de balthaſar rege babylonis q̄ fuit ydolatra peſſim⁹. vt habet Dañ. v. et ſic fuit icredul⁹: vl̄ q: dictũ hiere. xxix. de regni ſui ter minatõe credidit eſſe falſuꝫ: ꝓpt̄ qđ fecit illud ꝯuiuiũ magnum Dañ. v. Egit etiã infidelit̄: q: vaſa diuio cultui dedicata appli cauit vſib⁹ cõib⁹ in illo ꝯuiuio. i Et q̄ depopulatoꝛ eſt va

Aſcẽde elã obſide mede: oẽm gemitũ ei⁹ ceſſare feci. Propter ea repleti ſunt lũbi mei doloꝛe: et ãguſtia poſſedit me ſicut ãguſtia pturiẽtis. Corrui cũ audirẽ: ꝯtur bat⁹ ſuꝫ cũ viderẽ. Emarcuit cor meũ tenebre ſtupefecerũt me. Ba bylon dilecta mea poſita ẽ mihi in miraculũ. Pone menſam cõtẽ plare in ſpecula. Comedẽtes et bibẽtes: ſurgite p̃ncipes arripi te clipeũ. Hec eñi dixit mihi dñs Vade et pone ſpeculatoꝛem: et quodcũq; viderit ãnũciet. Et vi dit currũ duoꝝ eq̃tũ aſcẽſoꝛẽ aſi-

ſtat. qđ itelligitur de cyro q̄ babylo nẽ ⁊ mltas alias ꝓuincias depo pulauit ⁊ vaſta uit.

k Aſcẽde elam: regio eſt perſidis cuius bellatores cũ cyro aſcẽderũt ꝯ babylonẽ.

l Obſide mede ba. in hebreo ⁊ in libris correctis ha bet: Mede. q̄ñ perſe et medi ob ſederunt babylo nẽ.

m Oẽm ingemi tũ ⁊c̃. i. faciã ꝙ ꝓ pinq̄ eo ꝙ baby lonij a vobis ca pti nõ audeãt co rã vobis cõq̃ri p̃

nimio timoꝛe et depſſiõe n Propterea. h̄ ꝯſequẽter põitur ꝓpħe cõpaſſio: q: l; odiret babylonioꝝ maliciã: diligebat tamẽ naturã: et iõ cõpatiebat̄ miſerie ei⁹ quã videbat futurã. Et ꝓ pter h̄ dic ꝓpħa. Propterea repleti ſũt lũbi mei doloꝛe ⁊c̃. Et pꝫ lr̃a vſq; ibi. o Tenebre ſtupefecerũt me. i. miſerie vẽtu re ſup babylonẽ: ſtupefecerũt me p̃ admiratõe. p Babylõ h̄ ponit ſecũdũ explicãs captõis babylonice modũ: et p̃ ex de merito balthaſar regis. ſecũdo q̃tũ ad modũ exercit⁹ ꝯtra eũ venĩẽtis: ibi. Hec eñi dixit. Circa p̃mũ dꝛ. q Pone mẽſaꝫ in h̄ alloq̄tur balthaſar q̄ fecit grãde ꝯuiuiũ. Dañ. v. Dicũt eñi aliq̄: ꝙ cyr⁹ et dari⁹ fuerũt in h̄ ꝯuiuio inuitati a balthaſar: eo ꝙ doloſe ſimulauerũt ſe velle pacificare cũ eo: et ſic recedere cũ amicitie federe: ꝓpt̄ qđ balthaſar fecit eis ꝯuiuiũ: ſ; h̄ nõ videt̄ verũ: q: Dañ. v. dꝛ. Balthaſar rex fecit grãde ꝯuiuiũ optimati bus ſuis mille. ſi aũt feciſſet illđ ꝯuiuiũ cyro ⁊ dario regib⁹ p̃nci paliter fuiſſent expſſa eoꝝ noĩa: ꝓpt̄ qđ dicũt hebrei ꝙ fecit illđ ꝯuiuiũ ſuis p̃ncipib⁹: eſtimãs dictũ Hiere. fuiſſe falſuꝫ de ter minatõe regni ſui: q: terminũ poſitũ hiere. xxix. credidit eſſe trãſ actũ: ꝓpter qđ in dei ꝯtẽptũ fecit apportari vaſa dei in illo ꝯui uio: et q: ex h̄ meruit a deo ꝯdẽnari: vt ibidẽ dicit̄: ideo ſeq̄tur.

r Cõtemplare in ſpecula. ſ. manũ ſcribẽtẽ ſniaꝫ dei ꝯtra te: cõ tra cãdelabrũ in ſupficie parietis aule regie: cui⁹ ſcriptura et ex poſitio diffuſe ponunt̄ Dañ. v. s Comedẽtes et bibẽ. ſur. p̃n. ⁊c̃. q. d. ꝓpħa nõ eſt tp̄s feſtiuãdi: ſ; magis vos defendẽdi q: eadẽ nocte perſe ⁊ medi itrauerũt ciuitatẽ modo ſupradicto et interfect⁹ fuit balthaſar cũ pplo ſuo. Dañ. v. t Hec eñi dixit mihi ⁊c̃. h̄ ꝯñr ꝓpħa explicat modũ veniẽdi perſarũ et me doꝝ ꝯtra babilonẽ dicẽs. Hec eñi dixit mihi dñs. cui⁹ verbũ nõ põt eſſe falſuꝫ v Vade ⁊ põe ſpeculatoꝛẽ ⁊c̃. Dicũt hebrei ꝙ fuit abacuc ꝓpħa: eo ꝙ ſubdit infra: Sup ſpeculã dñi ego ſum ſtans ⁊c̃. Cui⁹ ſnia põit abacuc ſecũdo: et dicta pſona ip ſius: ſ; meli⁹ itelligit̄ de ip̃o met Eſaia: vt hr̃ ex fine hui⁹ partꝫ. Sic igit̄ expõit̄. v Vade ⁊ põe ſpeculatoꝛẽ. ſ. teip̃m ad vi dendũ et nũciãdũ pplo tuo q̄ ventura ſunt ſup babylonẽ.

x Et vidit. loq̄tur de ſeip̃o q̃ſi de altero: ⁊ h̄ mod⁹ loquẽdi fre quẽs eſt in ꝓpħis: et etiã in euãgelijs y Currũ duoꝝ eq̃tũ id eſt cyri regis pſarũ et darij regis medoꝝ: q̄ erãt iũcti q̃ſi due rote in vno curru ad currẽdũ ſup babylonẽ. z Aſcẽſoꝛẽ aſi ni ⁊c̃. vidit eñi viſione ymaginaria duos eq̃tes: quoꝝ vn⁹ equi tabat aſinũ et alter camelũ: et intellexit ꝙ eq̃tãs aſinũ ſignifica bat cyrũ p̃ſidentẽ regno perſarũ: qđ vſq; ad tp̄s cyri fuerat hu mile et ſubiectũ et ꝙ aſcẽſoꝛ cameli q̄ eſt aĩal nobile et magnifi cũ ſignificabat dariũ p̃ſidentẽ regno medoꝝ qđ a lõgo tp̄e fue

rat nobile ⁊ magnū. a Et ɔtēplat⁹ eſt diligēter. ad ꝑcipiē dū reuelatōꝫ diuinā ſic bon⁹ diſcipul⁹ ad intelligendū mgr̄i ſui doctrinā: vn̄ dic̄ infra .l. ca. Mane erigit mihi aurē vt audiā eū q̄ſi magiſtrū. b Et clamauit vt leo. q: ſic rugit⁹ leōis ē terribilis: ſic ꝓpħia ſua erat terribilis babylonijs. c Sup ſpeculā dn̄i ego ſum ſtās ⁊c̄. pat⁹ ad vidēdū illud qđ mihi oñdit.

d Et ſup cuſtodiā meā: vt ꝑ defectū ſeu ꝑ eccanū meū diuinis reuelatōib⁹ nō ponā īpedimētū. et ſubdit viſio ſibi oſtēſa.

e Ecce iſte venit ſ. ɔtra babylonē.

f Aſcēſor vir ⁊c̄ .i. cyr⁹ in ꝑrio acceptu⁹ ſup duo regna dominus vel aliter.

f Aſcenſor vir .i. viri aſcēſores: accipiendo ſingula re pro pl̄ali: ſicut Exo. viij. Venit muſca grauiſſima et iſti viri ſūt cyr⁹ ⁊ dari⁹: ita ꝙ per bigā eq̄tuꝫ idem itelligit̄ qđ ſupra ꝑ currū duoꝝ equitū.

ni et aſcēſorē cameli: et[a] ɔtēplat⁹ eſt diligēter multo intuitu. Et[b] clamauit vt leo ſup[c] ſpeculā dn̄i ego ſum ſtās iugiter ꝑ diē: et[d] ſup cuſtodiā meā ego ſum ſtās totis noctib⁹. Ecce[e] iſte venit aſcēſor[f] vir bige eq̄tū. Et[g] rn̄dit ⁊ dixit. Cecidit cecidit[h] babylō: ⁊ oīa ſculptilia deoꝝ ei⁹ ɔtrita ſūt i terrā. Tritura[k] mea ⁊ filia aree mee: q̄[l] audiui a domino exercituū: deo iſrl̄ annūciaui[m] vobis. On⁹[n] duma ad[o] me clamat ex ſeir. Cuſtos[p] qd[q] de nocte. Cuſtos qd de nocte. Dixit[r] cuſtos. Venit[s] mane et nox. Si q̄ritis q̄rite: ɔuertimini[t] ⁊ venite. On⁹[u] in arabia. In[x] ſaltu ad veſperam dormietis: in[y] ſemitis dodanī. Occurrētes[z] ſitienti ferte aquā q

g Et rn̄dit et dixit .ſ. eſaias ꝓpħa: q̄ noiat⁹ eſt h̄ ſpeculator: vt dictū eſt. h Cecidit cecidit babylō. et duplicat̄ cecidit ad maiorē affirmatōeꝫ vt cōit̄ expōit̄. Ra. ſa. dic̄: ꝙ duplicat̄ ad ſignificādū duplicē babylonie caſuꝫ: vnū a cyro ⁊ dario a q̄b⁹ capta fuit et incēſa. aliū a dn̄o: a q̄ poſtea ſubuerſa eſt talit̄ ꝙ eſt inhītabilis facta: vt dictū eſt. ſ. xiij. Erit babylō ſubuerſa: ſic ſubuertit dn̄s ſodomā ⁊ gomorrā.

i Et oīa ⁊c̄. q: perſe ⁊ medi ea ɔfringētes: aurū ⁊ argētū aſportauerūt. Cōſequēter eſaias ɔuertit ſe ad loquendū regno iude dicēs. k Tritura mea ⁊c̄. In hebr̄. habet̄ fili⁹: idē eñ ſignificat̄ vtroq̄ vocabulo. ꝓpħa eñ ppl̄m regni iude vocat trituram ſuā. et filiū ſeu filiā aree ſue: ꝑ qđ intelligit̄ granū purū a palea excuſſum. Intētio eñ ei⁹ erat excutere a pp̄lo illo oēm maliciā et caſtigare eos ꝑ alioꝝ flagellationē ab eo denūciatā: ideo ſubdit̄. l Que audiui ⁊c̄. q̄ fallere nō pōt nec falli.

m Annūciaui vob. in veritate ꝓ vr̄a correctōe. Et ꝑ h̄ patꝫ ꝙ tota ps iſta a loco illo. Vade et pōe ſpeculatorē ⁊c̄. intelligit̄ d̄ eſaia et nō de alio ꝓpħa. n On⁹ duma. Hic ꝓpħa ſcribit ɔtra idumeos q̄ poſt captiuitatē regni iude fuerunt captiuati a nabuch. et poſtea liberatis iudeis ꝑ cyrū ipi nō fuerūt liberati ꝓpt̄ qđ ɔquerebant̄ eū deſcēdiſſent de yſaac ꝑ eſau: ſic filij iſrl̄ ꝑ iacob: ſꝫ h̄ nō valebat: q: nō fuerāt ita penitētes ⁊ ɔuerſi ad deū ſicut iudei: et h̄ eſt qđ d̄r. n Onus duma .i. edom. noīa eñ hebraica aliq̄n variant̄ a pte p̄ncipij et a pte finis ſic et latina: vn̄ ſic idē nomē eſt colin⁹ et nicolaus: ſic edom et duma.

o Ad me clamat ex ſeir .i. pp̄ls ydumeoꝝ in captiuitate detēt⁹. Edom eñ ⁊ ſeyr noīa ſunt eiuſdē terre o Ad me clamat. ꝓ ſua liberatōe. Ra. ſa. dicit ꝙ iſte clamor itelligit̄ oratio angeli p̄ſidentis pp̄lo idumeoꝝ. Angeli eñ ſancti deuꝫ dep̄cant̄ ꝓ populis quoꝝ cuſtodie ſunt p̄fecti. vt h̄r Dan̄. x. p Cuſtos .i. dn̄e q̄ es cuſtos oīum: ſꝫm illud pſal. cxxvi. Niſi dn̄s cuſtodierit ciuitatē ⁊c̄. q Quid de nocte .i. q̄ntū remanet nobis de nocte hui⁹ captiuitat̄. r Dixit cuſtos .i. dn̄s loquēs ꝑ eſaiam.

s Venit mane et nox .i. mane ɔſolatōis: et nox tribulatōis in ducit̄ a deo ſꝫm emerita ⁊ demerita hoim. q. d. ſi vultis exire de captiuitatis nocte t Cōuertimini ad me veracit̄ ⁊ ex corde ideo ſubdit̄. Si q̄ritis: q̄rite ⁊c̄. v On⁹ in arabia. h̄ ꝓpħa ſcribit ɔ̄ agarenos: q̄ magis ꝓp̄e ſic noiant̄ q̄ ſaraceni: eo ꝙ de

ſcēderūt ab abraā ꝑ yſmaelē ancille agar filiū: ſꝫ ipi vſurparūt ſibi nomē a ſara q̄ fuit libera. tp̄e eñ q̄ nabuch. vaſtauit iudeā multi de iudeis fugerūt verſus arabiā vbi hitāt agareni: credentes ſe ibi hr̄e aliq̄d refugiū: eo ꝙ deſcēderāt ab abraā ſic et ipi: ſꝫ ipi ecōtrario fuerūt eis duri: ꝓpt̄ qđ ꝓpħa denūciat eoꝝ punitōꝫ dicēs. v On⁹ i arabia

hitātis terrā auſtri: cū pāib⁹ occurrite fugiēti. A[z] facie eñ gladioꝝ fugerūt a facie gladij iminētis: a facie arc⁹ extēti: a facie grauis plij: q̄m[a] hec dic̄ dn̄s ad me. Adhuc[b] i vno āno q̄ſi[c] mercenarij: ⁊[d] auferet̄ oīs glīa cedar: ⁊[e] reliq̄e nūeri ſagittarioꝝ fortiū de filijs cedar iminuent̄. Dn̄s[f] eñ de⁹ iſrl̄ locutus eſt. Cap. xxij.

o Onus[a] vall̄ viſiōis[b]. Quid nā[c] tibi q̄ꝫ ē: q:[d] aſcendiſti ⁊ tu oīs in tecta clamoris[e] plena: vrbs[f] frequēs ciuitas exultās. Interfecti[g] tui: nō[h] iterfecti gladio: nec mortui tui mortui i bello. Cūcti[i] p̄ncipes tui fugerūt ſil̄: dureq̄[k] ligati ſūt. Oēs q̄ inuēti ſūt vincti ſūt pit̄er ꝓcul fugerūt. Propterea[l] dixi re

Circa qđ ſciēdū ꝙ duplex eſt arabia .ſ. ſuperior et iferior: inferior aūt ꝓpinq̄ eſt iudee: ad quas fugerūt iudei: et illa fuit captiuata a nabucho. ꝓpt̄ diuinā p̄dictaꝫ: et nō alia: et ad h̄ denotādū dicit̄ hic.

v On⁹ in arabia .i. in vna pte arabie: et non in tota: et non dicit on⁹ arabie ſicut onus babylonis ⁊ aliarū. Conſequent̄ deſcribit fugaꝫ iudeoꝝ dicēs.

x In ſaltu ad veſperā dormietis. ꝓpt̄ defectuꝫ hoſpicij: q: nō recipient vos agareni.

y In ſemitis dodanim nomē eſt loci: ad quē eſt via ꝑ ſaltū illū.

z Occurrētes ſitiēti ⁊c̄ .i. o vos agareni q̄ habitatis in plaga auſtrali reſpectu iudee: occurrite miſericorditer iudeis fugiētib⁹: q̄ ſūt cognati vr̄i. z A facie eñ gladioꝝ fugerūt ⁊c̄. q. d. iſta fuga nō ꝓcedit ex puſillanimitate: ſꝫ ex neceſſitate. ꝓpt̄ qđ debetiſ eis magis cōpati: ⁊ q: h̄ nō feciſtis: ideo ſubdit̄ pēa vr̄a cū ſubdit̄. a Qm̄ h̄ dic̄ dn̄s. cui⁹ dictū nō pōt eē falſuꝫ b Adhuc i vno āno .i. captiuitatē iudeoꝝ ꝑ vnū ānū tm̄ ſtabitis in glīa ⁊ p̄ſte vr̄a. c Quaſi mercenarij .i. ſic mercenari⁹ ɔſiderat finē āni in q̄ locat⁹ eſt ad ſeruiēdū ⁊ recipiēdū premiū. ſic ego ɔſidero reddere vobis penā ꝓ vr̄a duritia ⁊ neq̄tia ſtatim illo āno trāſacto: ideo ſubdit̄. d Et auferet̄ oīs glīa cedar .i. terra agarenoꝝ ſic noīata a cedar filio yſmaelis: ꝑ vnū ānū eī poſt captiuitateꝫ regni iude captiuauit eos nabuch. e Et reliq̄e nūeri ſagittarioꝝ fortiū ⁊c̄. erāt eñ agareni exercitati in arte ſagittādi. ſic yſmael eoꝝ p̄r. vt d̄r Gen̄. xxi. Factuſq̄ eſt iuuenis ſagittari⁹. f Dn̄s eñ de⁹ ⁊c̄. cui⁹ v̄bū eſt ſtabile ⁊ firmū. ⁊ in h̄ oñdit ꝓpħa. ꝙ h̄ eſt ꝓpħia p̄deſtinatōis. q̄ infallibiliter adimplet̄. Ca. xxij.

Onus vallis. h̄ int̄ punitōes aliaꝝ gētiū reſumit ꝓpħa punitōnē regni iude addēdo aliq̄ q̄ nō fuerūt ſupi⁹ dcā. Et diuidit̄ in duas ptes: q: p̄ ꝓpħa loq̄t̄ ɔ̄ regnū: ſcđo ɔ̄ ſacerdotiū: ibi. Hec dicit dn̄s. Pria i duas. q: p̄ deſcribit̄ regni iude punitio. ſcđo ſubdit̄ punitōis rō. ibi. Et reuelabit̄. Pria adhuc i duas. q: p̄ pōit̄ denūciatio pene. ſcđo ſubdit̄ cōpaſſio ꝓpħe: ibi. ꝓpterea dixi. Circa p̄mū d̄r.

a On⁹ vall̄. Iꝫ eñ hierl̄m q̄ntū ad vnā ptē ſit in mōte. tn̄ vna ps eius eſt in valle. et q: ꝓpħa h̄ denūciat futurā ei⁹ deiectōꝫ ꝑ nabuch. regē. ideo pot⁹ noiat eā noīe vallis q̄ꝫ mōtis. b Viſiōis. q: mlt̄i ꝓphete viſiōes hūerūt de ei⁹ deſtructōe. c Quidnā tibi q̄ꝫ eſt .i. q̄ de cā. d Quia aſcēdiſti ⁊c̄ .i. ad ſacrificādū ydolis ſup tecta domoꝝ. vt dicūt cōit̄ expoſitores nr̄i. ⁊ in h̄ tāgit̄ culpa ciuitat̄ ꝓpt̄ quā deſtructa fuit .ſ. ydolatria. Ra. ſa. expōit ꝙ appropinquāte exercitu nabuch. ad hierl̄m hoies aſcēdebāt ſup tecta domoꝝ q̄ ſunt plana i terra illa ad ɔſiderādū ibi magnitudinē exercit⁹. ⁊ ad ꝓijciēdū ide ɔtra aduerſarios lapides et ſpicula cū machinis ad h̄ ſibi diſpoſitis.

e Clamoris plena. q: in tali p̄paratōe fit clamor pp̄li f Vrbs frequēs ⁊c̄ .i. q̄ p̄us fuiſti exultās ex frequētia pp̄li in te hitantis.

g Interfecti tui .i. de pp̄lo tuo. h Nō iterfecti gla. q̄ eſt mors breuis ſꝫ fame q̄ eſt mors diuturnior. ſꝫm ꝙ d̄r .iiij. Reg. vl. p̄ualuit fames in ciuitate. i Cuncti p̄ncipes ⁊c̄ .ſ. ſedechias ⁊ viri bellatores. vt h̄r ibidē. k Dureq̄ ligati ſunt. q: exercit⁹ regis babylonis cōprehēdit ſedechiā ⁊ eos q̄ erāt cū eo. l Propterea dixi. h̄ oñr ponit̄ cōpaſſio eſaie ꝓpt̄ malū qđ videbat futurū gēti ſue: cū d̄r. Propterea

diri recedite a me.q.d.nolo ꝯſolationē humanā.et pꝫ lr̄a vſqꝫ ibi.
n Dn̄o deo exercituū.i.a dn̄o deo exercituū ordiata eſt. m Dies interfectōis.ppl'i mei. o Scrutās murū.ſ.dn̄s faciens ſcrutari p chaldeos et deſtrui. p Et magnific⁹ ſup montē.ſ.ſyō:vbi erat tē plū et dom⁹ regia cū magnis ſūptib⁹ et laborib⁹ edificata:q̄ oia i mo/mēto deſtructa fuerūt a chaldeis.magis ꝟtute diuina q̄ hūana.ppter ydolatrie pctā.Ra.ſal. dic̄ q̄ ab illo loco:Propterea dixi ⁊c̄.ꝟba ſunt ipi⁹ dei cōpatientis populo ſuo in afflictōe poſito.vn̄ ⁊ in libro q̄ apō hebreos dr̄ berakoth.i.bn̄dictionū dr̄ q̄ qn̄ de⁹ recordat̄ de deſtructōe tēpli et captiuatione iudeoꝝ flet ⁊ lachrime ei⁹ cadūt in mare:ſꝫ hoc dictum falſuꝫ eſt et puerile.
q Et elam ſūpſit pharetrā.i.elamite q̄ fūt optimi ſagittarij:ſūpſerūt pharetras ad veniēdū cū nabuch. ꝯ hieruſalē
r Curru.i.curr⁹ ad portandū arma et alia neceſſaria exercit⁹.
s Et parietē ⁊c̄.i.clypei pēdētes ad parietē īde fuerūt aſſūpti a bellatorib⁹ nabuch. vt venirēt ad bellādū contra hierl'm.
t Et erūt ⁊c̄.i.in q̄bus creſcebat triticū et vinū in abūdātia. v Plene q̄drigarū.oīa terrena ſcēria ꝯtercitū.

ꝯtrariū in ꝯtēptū verbi ꝓphaꝝ eos ad pn̄iam reuocātiū.
q Comedam⁹ ⁊c̄.h̄ eī̄ int̄ epulas deriſorie dicebāt.eo q̄ prophete cōminabant̄ eis captiuitatē et mortē niſi peniterēt. et q̄a talis ꝯtēpt⁹ malū eoꝝ aggrauabat ſupra modū:ideo ſubditur.
r Et reuelata eſt ⁊c̄.ꝓuocati p talē ꝯtēptū. s Si dimittet̄ iniq̄tas hec.i.nō dimittet̄ accipiēdo ſi p nō.
t Donec moriemini.nō ſolū corporis morte:ſed etiā gehēne.⁊ accipit̄ h̄ donec abſq̄ tpis determinatōe. ſicut ps̄. dr̄. Donec ponā inimicos tuos ſcabellū pedū tuorū.
v Hec dic̄.h̄ ꝯtr̄ loq̄tur ꝓpha cōtra ſacerdotiū. et p̄ ꝯ ſobnā in ſpeciali.ſcdo ꝯ alios magis in generali:ibi. In die illa. Prīa in duas: q: p̄ ponit̄ ipi⁹ ſobne deiectio .ſcdo eliachim ſubſtitutio:ibi. Et erit.circa p̄mū ſciēdū q̄ iſte ſobna ⁊ ei adherentes ſuadebant ezechie q̄ redderet ſe et ciuitatē ſennacherib vt dicūt heb. eſaias aūt pſuadebat ꝯtrariū.et q: ſobne nō fuit factū ꝯſiliū.iō partim motus indignatōe.ptim timore ne ſennacherib ex magnitudie potētie temporalis ciuitatē caperet armis.finalit̄ cū ſuis occulte exiuit et ſe reddidit aſſyrijs.⁊ ide duct⁹ in eoꝝ trā ibi mortu⁹ fuit. et h̄ eſt qd̄ p̄dicat̄ h̄ eſaie a dn̄o.

cedite a me:amare flebo. Nolite incūbere vt ꝯſolemini me ſup vaſtitate filie ppl'i mei. Dies[m] enī interfectōis ⁊ cōculcatōis et fletuū dn̄o[n] deo exercituū in valle viſiōis Scrutās[o] murū:et[p] magnificus ſup montē. Et[q] elā ſumpſit pharetrā. Et[r] currū hois equitis:et[s] parietē nudauit clipeus. Et[t] erūt electe valles tue plene[v] quadrigarum:et[x] equites ponēt ſedes ſuas in[y] porta:et[z] reuelabit̄ opimentū iude. Et[a] videbitis in die illa armamētariū dom⁹ ſaltus:et[b] ſciſſuras ciuitatis dauid uidebitis:q: multiplicate ſunt:et[c] cōgregaſtis aq̄s piſcine inferioris: ⁊[d] domos hierl'm nūeraſtis:⁊[e] deſtruxiſtis domos ad muniēdū murū. Et[f] lacū feciſtis inter[g] duos muros:et[h] aquas piſcine veteris:⁊[i] nō ſuſpexiſtis ad eū q̄ fecerat eā:et[k] opatorē ei⁹ de longe nō[l] vidiſtis. Et[m] vocabit dn̄s deus exercituū in[n] die illa ad[o] fletū:⁊ ad planctū ad caluiciū:et ad cingulū ſacci:et[p] ecce gaudiū ⁊ leticia:occidere uitulos et iugulare arietes: comedere carnes ⁊ bibere vinū. Comedam⁹[q] et bibam⁹:cras enim moriemur. Et[r] reuelata eſt in auribus meis vox dn̄i exercituū. Si[s] dimittetur iniq̄tas hec vob̄ donec[t] moriamini dicit dn̄s de⁹ exercituū. Hec[u] dicit dn̄s de⁹ exercituū. Vade[x] ingredere ad eū q̄ habitat in tabnaculo ad ſobnā ꝓpoſitū tēpli:et dices ad eū. Quid[y] tu hic:aut[z] q̄ſi q̄s hic. Quia[a] excidiſti tibi hic ſepulcrū:excidiſti in excelſo mēoriale:diligēter in petra tabernaculū tibi. Ecce[b] dn̄s aſportari te faciet:ſicut[c] aſportat̄ gallus gallinaci⁹:et[d] q̄ſi amictū ſic ſubleuabit te

x Et eq̄tes ⁊c̄.i.cuſtodias ſuas. y In porta.i.in portis hierl'm. ita q̄ null⁹ poſſet īgredi ad auxiliandū: nec exire ad alios ſignificādū alias fugiēdū. z Et reuelabit̄.h̄ ponit̄ deſtructōnis hierl'm rō duplex.ſcda ponit̄ ibi. Et vocaui. Prīa rō fuit:q: nō ꝯfidebāt de deo:ſꝫ magis de ꝓpria ꝟtute ⁊ induſtria ad reſiſtēdū nabuch. et h̄ eſt qd̄ dr̄.
z Et reuelabit̄ ⁊c̄.ſ.tēplū qd̄ ꝓpt̄ ſanctitatē ſui ſic erat opertū q̄ ſoli ſacerdotes itrabāt.ſꝫ tūc fecerūt inde fortalicium. a Et videbitꝭ in die illa armamētariū.i.locū vbi repōebāt̄ arma a tpe ſalomōis. vt illi te munias ꝯ chaldeos. b Et ſciſſuras ciuitatꝭ dauid ad reparandū et ponēdū ibi defenſores ꝯ chaldeos ꝓpt̄ loci debilitatē.
c Et ꝯgregaſtis ⁊c̄.ad ꝓuidēdū hoib⁹ ⁊ iumētis de potu in tpe obſidionis. d Et domos ⁊c̄.ad ſciēdū quot eſſent ibi pſone:et q̄liter poſſent eis victualia ſufficere. e Et deſtruxiſtis ⁊c̄.i.muros hierl'm ad fortificādū eos de lapidib⁹ ⁊ lignis īde aſſūptis.et etiā ne hoſtes poſſent ibi hr̄e latibula.loq̄tur tn̄ h̄ de domib⁹ q̄ erāt in ſuburbijs: q̄ ſolēt deſtrui ꝓpt̄ aduentū aduerſarioꝝ ne ſint ciuitati obſeſſe in nocumētū. f Et lacū feciſtis.i.foſſam in q̄ aq̄ curreret. g Int̄ duos muros.ad muroꝝ maiorē fortitudinē.ciuitas eī̄ diuiſa erat triplici muro. h Et aquā piſcine veteris.ſ.in ſtatū priſtinū reſtituiſtis. In obſidiōe eī̄ pl⁹ indiget ciuitas aq̄.eo q̄ plres ꝯueniunt ibi ad defenſionē ciuitatis.et iō q̄dā piſcina q̄ alio tpe nō erat neceſſaria:ppter qd̄ fuerat derelicta īminēte obſidiōe fuit repata. i Et nō ſuſpexiſtis ⁊c̄.ſ.hierl'm. k Et opatorē ei⁹ de lōge:q: ab eterno p̄ordiauit ibi pōere tēplū ſuo noi dedicatū. l Nō vidiſtis.ad ei⁹ auxiliū recurrēdo.h̄ ponit̄ ad oñdendū q̄ al's talis p̄paratio pugne eſſet licita et bōa:ſic̄ ezechias diligent̄ ſe p̄parauit ad reſiſtēdū ſennacherib: vt habet̄.iiij.Reg.et.ij.paral'.q: p̄ncipalit̄ deo co ꝯfidit: et illud qd̄ erat hūane ꝓuidētie nō omiſit.ſꝫ iſti diuinū auxiliū totalr̄ neglexerant: in ſua virtute ac ꝓuidētia ꝯfidētes. m Et vocabit. h̄ ponit̄ ſcd̄a cā deſtructōis hierl'm.ſ.tps ꝟbi diuini p ꝓphas eis dicti.⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄.
m Et vocabit dn̄s.ſ.p ꝓphas. n In die illa.ſ.an̄ deſtructiones hierl'm. o Ad fletū ⁊ plāctū ⁊c̄.i.debitā ꝯtritōꝫ et ſatiſfactōes de pctis vt euitaret̄ pena diuīe vltōis. p Et ecce gaudiū ⁊ leticia.p

x Vade ad ſobnā ꝓpoſitū tēpli.i.ſūmū ſacerdotē. vt dicūt aliq̄ hebrei. Alij ꝟo dicunt q̄ erat theſaurari⁹ et cuſtos vaſoꝝ tēpli dn̄i.p̄mi tn̄ vident̄ meli⁹ dicere.q: infra dr̄ q̄ eliachim fili⁹ elchie fuit ſubſtitut⁹ loco ei⁹.q̄ eliachim fuit ſacerdos ſūm⁹ tpe ezechie.vt dic̄ h̄ Ra.ſa.et ſcriptura h̄ ſatꝭ īnuit in h̄ ca.et.iiij.Reg.xix.ca. y Quid tu h̄.ſ.agis in templo dei indigne miſtrādo. z Aut q̄ſi q̄s h̄.q.d.facto te oſtēdis ac ſi eſſes de genere regis dauid.ideo ſubdit̄. a Quia excidiſti tibi ſepulcrū h̄ ⁊c̄. Edificauerat eī̄ ſibi ſepulcrū notabile in ciuitate dauid int̄ ſepulcra regia.vt poſt mortē eſſet ī memoria celebri.ſic̄ ioiada ſūm⁹ ſacerdos fuerat ibidē ſepult⁹ ꝓpter bōitatē ipſi⁹.vt hr̄.ij.Paral'.xxiiij.ſꝫ nō erat ſic̄ de iſto ꝓpter qd̄ priuat⁹ fuit intēto.iō ſubdit̄. b Ecce dn̄s ⁊c̄.ab aſſyrijs c Sicut aſportat̄ ⁊c̄.i.p caſtratōꝫ in puſillanimitatē galline reduct⁹:⁊ in h̄ deſignat ꝓpha q̄ ptim erat ex timore ſe aſſyrijs redditur⁹. d Et q̄ſi amictū ⁊c̄.i.facilit̄ et ſine reſiſtētia. e Coronās ⁊c̄.i.vndiq̄ꝫ ſuſcitabit tibi tribulatōes ſicut corona caput circūdat. f Quaſi pilā mittet te. q̄ a ludentib⁹ ꝓijcit̄ de manu ad manū ſic iſte ſobna p̄ reddit⁹ manibus maioꝝ fuit poſit⁹ ad man⁹ minoꝝ:q̄ ducerēt eū ad terrā aſſyriorū. g Ibi morieris:et nō h̄ vbi ſtatuiſti tibi ſepulcrū.
h Ibi erit ⁊c̄.ꝯuerſus in ignominiā. i Et ignominia ⁊c̄. q: ei⁹ ignominia redūdabat in tēplū dn̄i cui fuerat p̄poſit⁹.
k Et expellā ⁊c̄.i.de dignitate ſacerdotali in q̄ credis ſtabiliri.
l Erit.h̄ ꝯtr̄ deſcribit̄ ipi⁹ eliachim ſubſtitutio:cū dicitur.
m Vocabo ſeruū ⁊c̄.i.mihi fidelit̄ ſeruiēte n Et induā ⁊c̄ i.tunica ſacerdotali hyacinthina. o Et cingulo tuo.de p̄cioſitate materie et ſpecioſitate forme iſtoꝝ ornamētoꝝ ſūmi ſacerdotis dictū fuit diffuſe Exo.xxviij. p Et erit ⁊c̄.i.hn̄s curā de eis paſtoralē. p Et dabo ⁊c̄.i.tēpli.qd̄ dr̄ h̄ dom⁹ dauid

eo φ pcepit ipm fieri p ſalomonē filiū ſuū. et ꝑparauit expēſas ꝓ magna pte. et tradidit ſalomoni deſcriptōꝫ tēpli: et edificioꝝ circa ipm. vt hr̄. i. Paral. xxviij. r Sup humerū ei⁹. q. hūs on⁹ cure tēpli et toti⁹ ppli. s Et apiet ⁊c. h̄ d̄r ad oñdendū ſuperioritatē ei⁹ ad diſponēdū de ingreſſu tēpli ⁊ miſterij ibidē exercendi: et q̄ ſaꝫ oñdit φ fuit in ſūmo ſacerdotio ꝯſtitutus.

t Et figam ⁊c. i. pncipalē in tēplo dñi.

v Et ſuſpēdam ſup eū oēs gloriā ⁊c. i. omēs alij ſacerdotes inītent ei⁹ ptāti. ſic appēſa in paxillo innitunt ei.

x Vaſoꝝ diuerſa genera ⁊c. p h̄ innuēs φ oīa cēnt ſub ordīatōne et ptāte ſua.

y Vſq ad omne vas muſi. Vaſa muſicoꝝ dicūtur h̄ inſtra in q̄b⁹ cātores cātabāt diuīas laudes. mō loquendi hebraico. q̄ inſtr̄m cuiuſlibet artificis d̄r vas ei⁹. Vñ ex ꝑ Reg. xx. vbi dicit̄ Dedit ergo ionathas arma ſua puero. In hebr̄. vo habet̄ vaſa ſua.

z In die illa. h̄ loq̄t̄ ꝓpha ꝯ̄ alios ſacerdotes

Coronās[c] coronabit te tribulatione: q̄ſi[f] pilā mittet te in terrā latā ⁊ ſpacioſam. Ibi[g] morieris: et[h] ibi erit currus glorie tue: et[i] ignominia domus dñi tui. Et[k] expellā te de ſtatōe tua: ⁊ de miſterio tuo depōnā te. Et[l] erit in die illa. vocabo[m] ſeruū meū eliachim filiū helchie ⁊[n] induā illū tunica tua: et[o] cingulo tuo ꝯfortabo eū: et poteſtatē tuā dabo in manu ei⁹: et[p] erit q̄ſi pater hitātibus hierl̄m et domui iuda. Et[q] dabo clauē domus dauid ſup[r] humerū ei⁹: ⁊[s] apiet ⁊ nō erit q claudat: et claudet et nō erit q aperiat. Et[t] figā illū paxillū in loco fideli: et erit i ſoliū glie domui pr̄is ſui: et[v] ſuſpēdā ſup eum oēꝫ gliāꝫ dom⁹ pr̄is ei⁹. Vaſoꝝ[x] diuerſa genera oē vas puulū a vaſis craterāꝫ vſq̄[y] ad oē vas muſicoꝝ. In[z] die illa dicit dñs exercituū auferet̄[a] paxill⁹ q fixus fuerat in loco fideli: ⁊ frāget̄ et cadet: ⁊[b] peribit quod pependerat in eo q̄ dñs locutus eſt.

Ca. xxiii.

O Nus[a] tyri. Vlulate[b] naues[c] maris q̄[d] vaſtata ē domus vñ[e] venire ꝯſueuerat de[f] terra cethi reuelata ē eis. Tacete[g] q habitatis i inſula: negociatio[h] ſidonis Trāſfretātes[i] mar̄ repleuerūt te i[k] aqs mlt̄is: ſemē[l] nili meſſis fluminis fruges ei⁹: ⁊ fcā eſt negociatō gētiū Erubeſce[m] ſidō ait mar̄: fortitudo maris dicēs. Nō[n] pturiui ⁊ nō pepi ⁊ nō enutriui iuuenes nec ad icremētū pduxi v̄gies: cū[o] auditū fuerit in egypto: dolebūt[p] cū audierit de tyro. Trāſite[q] maria: vlulate[r] q[s] habitatis in inſula. Nunqd[t] nō hec vr̄a eſt: q[v] gloriabat̄ a dieb⁹ priſtinis in antiqtate ſua. Ducēt[x] eā pedes ſui lōge ad peregrinandū. Quis[y] cogitauit hoc ſuper tyrū quondā[z] coronatā. Cuius[a] negociatores principes: iſtitores ei⁹ incliti terre. Dominus[b] exercituū cogitauit hoc vt[c] detraheret ſupbiā oīs glorie.

ꝓpha deſcribit eū tyri deſtructōe. Primū eſt triſticia amātiū: ſecūdū fuga inhabitāntiū: ibi. Trāſite maria. Circa pmū d̄r a Onus tyri. i. ei⁹ depſſio. q ſubdit̄. b Vlulate. p triſticia. c Naues maris id eſt o vos naute. q: pōit̄ h̄ ꝯtinēs p ꝯtento. ſic frequent̄ in ſcriptura accipit̄ dom⁹ vel ciuitas p hitantib⁹ in domo vl̄ ciuitate. et ſubdit̄ cā hui⁹ triſticie: cū d̄r.

d Quia vaſtata ē domus. i. tyr⁹ in cu⁹ domibus ſolebatis recipi.

e Vñ venire ꝯſueuerat ſupple vobis ꝯſolatio. nauigantes eñ p mare multū ꝯſolantur: qñ veniūt ad portū bonuꝫ et qetū. et eſt hic mod⁹ loquēdi trūcat⁹. quē oportet pficere p aliquā ſuppletōꝫ. et tali mō loquēdi vtit̄ h̄ ꝓpha: q: modus loquēdi dolēciū eſt in trūcatōe verboꝝ. dolore ipediēte pfectāꝫ expreſſionē.

f De tra cethim ⁊c. i. illa eñ tra tyri habebāt amicos: vt videbit̄ īfra et illi pſciētes apparatū nabuch. ad veniēdū ꝯ̄ tyrū. pnūciauerūt eis vt ſe munirēt. tñ q: hoc nō valuit eis, iō ſubdit̄

g Tacete q ⁊c. i. in tyro mari circūcluſa. q. d. nō loq̄mini de defenſione q: nō valebūt vobis.

h Negociatio ſidonis multi eñ mercatores d̄ ciuitate ſidoni frequētabāt tyrū. ꝓpt̄ qd̄ d̄r hic negociatio eius.

i Trāſfretātes ⁊c. diuitijs et mercimonijs in ſuis manib⁹ apportatꝫ k In aqs mlt̄is. i. veniētes p mltas ptes maris. l Semē nili meſ. flu. fru. ei⁹ ⁊c. in egypto raro fit pluuia ſꝫ fluui⁹ nili diuidit̄ p riuos ad h̄ φ fructificēt ſemia in tra piecta. vt hr̄ Deut. xi. et iō fruges egypti dicūt̄ fruges fluminis nili: ⁊ q: ibi creſcunt in magna abūdantia: ferebantur inde ad tyrū p nauigium.

m Erubeſce ſidon ait mare ⁊c. i. tyr⁹ que vocat̄ h̄ mare. eo φ erat mari circūcluſa. m Erubeſce ſidon. q: deiectio ciuitatis metropolis cuiuſmodi erat tyrus reſpectu ſidonis. cedit in ꝯfuſionē aliarū ciuitatū. et modus deſtructōis ſubdit̄: cū dicit̄ in pſona tyri. n Nō parturiui et nō peperi ⁊c: q: in eius obſidiōe et deſtructōe multe mulieres paſſe fuerūt abortum: ⁊ multi de pueris natis: et de iuuenibus et v̄ginibus mortui fuerunt ante etatem adultā et debitū incrementū.

o Cum auditū ⁊c. φ deſtructa fuerit tyrus. p Dolebūt eo φ habebāt cum tyris amicitiā ꝓpter abundantiā frugum: quā ib' adducebant ad vendendū. q Trāſite hic. Hic cū deſtructōe tyri denūciatur fuga inhabitantiū: cum dicit̄. q Trāſite maria. fugiēdo p nauigiū ad diuerſa loca. r Vlulate. pre ꝯfuſione ⁊ triſticia.

s Qui habitatis ⁊c. i. in tyro que dicitur inſula rōne pdicta.

t Nunquid nō ⁊c. ſupple ciuitas. et eſt modus loquēdi truncat⁹ ratione qua ſuperius. v Que gloriabatur ⁊c. quia multa tēpa cucurrerāt a ſua fundatōe: et nullus potuerat eā debellare. x Ducēt eam ⁊c. id eſt habitatores ei⁹. y Quis cogitauit ⁊c. q. d. null⁹ homo cogitaſſet φ ſic poſſet deſtrui. cuius ratio ſubdit̄. z Quondā coronatā. i. ſup alias ciuitates reginā ꝓpter diuitias eius et fortitudinē. a Cui⁹ negociatores pncipes. i. equales magis pncipib⁹ terre vel maiores. b Dñs exercituū ⁊c. inſpirādo nabuch. audaciā inuadēdi eā. et ſubdit cām. c Vt detraheret ⁊c. i. tyri q̄ d̄r hic oīs glia hyperbolice. ad deſignandū magnitudinē ſupbie eius ſicut de aliq̄ ciuitate in qua multū viget ſupbia. dicit̄ vulgariter: φ in ea eſt ſuperbia toti⁹ mūdi. et eodē mō itelligit̄ qd̄ ſubdit̄ de nobilibus tyri.

in generali ſ̄m φ dicūt expoſitores nr̄i cōit̄ dicētes: φ h̄ ꝓphetizat de abiectōe ſacerdotū tpe ſedechie: qñ tēplū fuit cōbuſtuꝫ ⁊ ſacerdotes in captiuitatē ducti: cū d̄r. a Auferet̄ paxill⁹. i. ioſedech q tūc fuit ſūm⁹ ſacerdos. b Et peribit ⁊c. i. alij ſacerdotes ⁊ miſtri inītētes ei ſic pncipali. Ra. ſa. vo h̄ expōit de eiectōe ſacerdotij nimis generalit̄. referens hāc ſcripturā ad ipm ſobnā de q. ſ. fecerat mētionē in ſpāli. et h̄ iterū vt oñdat deiectionē alioꝝ ſibi adherētiū cū eo. et ſ̄m h̄ d̄r. Auferet̄ paxill⁹. intelligit̄ ipe ſobna q fuit ſacerdos ſūm⁹. Qui fix⁹ fuerat in loco fideli. i. ꝯſtitut⁹ in ſūmo ſacerdotio tēpli: ⁊ ꝓpt̄ h̄ ablat⁹ a dño q: miſtrabat infidelit̄ ⁊ idigne. Et peribit qd̄ pepēderat i eo. i. adherētes ſibi. et vid̄ iſta expoſitio melior q̄ pma: q: magis līe pcedēti ꝯſona.

Caplm. xxiij.

Onus tyri. Ad itelligētiā hui⁹ ca. ſciēdū φ tyr⁹ fuit ciuitas ſita in mari mediterraneo vndiqꝫ mari circūcluſa. tñ ex vna pte nō multū diſtabat a litto: et et iō erat aptiſſima ad receptōꝫ nauiū. ꝓpt̄ qd̄ afferebant̄ ibi multa mercimonia. vñ ꝓceſſu tēporꝫ fuit multū ditata ⁊ in ſupbiā eleuata. ꝓpter qd̄ diuino iudicio bis fuit euerſa. pmo p nabuch. q vt eā facili⁹ poſſet capere voluit eā ꝯtiguare terre iplēdo ſpaciū intermediū lapidib⁹ et lignis ⁊ terra: ſꝫ h̄ nō potuit. v̄ erūtñ nauigio eā cepit et ſubuertit. poſtea reedificata iterū p alexādrū magnū fuit euerſa. q p multitudinem ppli cū eo exītis ꝯtiguauit eā terre: et ſic eā cepit ſine nauigio. De pma vo euerſiōe agit̄ in h̄ ca. et ſpālit̄ rōne captiuitatis iudaice. q: regnū tyri ⁊ regnū iude fuerūt adiuicē ꝯfederata tēpe ſalomōis. iij. Reg. v. ⁊ iō captiuatꝫ iudeis debuerūt cōpati rōne antiq ꝯfederatōis. ſꝫ ꝯ̄rio magis gauiſi fuerūt eos deridētes ꝓpt̄ qd̄ ꝓpha h̄ denūciat tyri deiectōꝫ. Et diuidit̄ in duas partes. q: pmo denūciabit̄ hmōi deiectio. ſcdo a q̄bus debeat deſtrui ibi. Ecce terra chaldeoꝝ. Prīa adhuc in duas. ſcdm duo q ſimul

d Et ad ignomi.⁊c.ꝯñr denũciat velocitatē fuge hitantiũ in tyro di
cēs. e Trāſi terrā.i.ad modũ fluminis et cõtinue et velocit currētis.
f Filia maris.eo ꝙ erat mari circũcluſa vt dictũ eſt.s. g Non eſt
cingulũ vltra tibi.i.fortitudo reſiſtēdi q̄ deſignaꝛ ꝑ cingulũ militarē.
h Manũ ſuā.i.ptātē ſuā. i Super mare extēdit.ſ. tyrus q̄ ꝑ na
uigiũ ſuum habebat in mari magnā ptātem.

ſequiũ et ſuſtētatōes miniſtroꝝ.ſ ꝗ hoc non apparet ex his que
ſcripta ſũt in eſdra et neemia:nec ex hyſtoria ioſephi ſeu alia hy
ſtoria autētica.ideo videt mihi ſaluo meliori iudicio ꝙ ipletio
huiꝰ ꝓphetie reduci debeat ad tpˢ xpi.in q̄ multi de tyro deuo
te venerũt ad audiēdũ p̄dicationē xpi.vt habetur Math.iiij.et
Luce.vi. et reliq̄ de tyro poſtea cre
diderũt ad p̄dica
tionē diſcipuloꝝ
chriſti ſe ⁊ ſua ad
obſequiũ dei de
uote offerentes:
huic etiaꝫ expoſi
tōi cõcordat Ra.
ſa. q̄tũ ad aliq̄d
dicēs ꝙ h ꝓphe
tia iplēda eſt i ad
uētu regis meſſie
q̄ diuitias dei cul
torib' applicabit
ſ in h diſcordat
ꝙ dicit iplēdum
de futuro. qđ re
ge xpo de preteri
to eſt adimpletũ.

k Cõturbauit regna. ꝑ potētiā ſuā iniuſte de
pmēdo. et q h fuit vna
cā ſue ſubmerſiōis. ſub
ditur.

l Dñs mandauit ⁊c.i.
aduerſus tyrũ q̄ ſita eſt
in terra chanaā. filij eñ
iſrl' nõ potuerũt expelle
re totaliter chananeos.
vñ dꝛ Math.xv. ieſus
ſeceſſit in ptes tyri et ſi
donis.et ecce mlier cha
nanea a finib' ill' egreſ
ſa ⁊c.

m Ut cõtereret fortes
eius.per nabuch.

n Et dixit.ſ.dñs.

o Nõ adijcies ⁊c.i.in
tantā ſupbiā eleuata.

p Calũniaꝫ ſuſtinēs.a
nabuch.

q Uirgo filia ſidonis
Dicit aũt filia ſidonis.
q ſidonij exiſtētes pro
pe illā inſulā edificaue
runt eā de p̄cepto regis
aſſyriorũ. cui tota terra
illa fuit ſubiecta longo
tpe.et ideo vnꝰ rex aſſy
riorũ ꝯſiderās ꝙ illa in
ſula erat aptiſſima ꝓ portu fecit eā edificari ꝑ pplm ꝓpe exiſtentē.

et ad ignominiam deduceret vni
uerſos inclytos terre. Tranſi ter
rā q̄ſi fluuiũ filia maris nõ eſt cin
gulũ vltra tibi. manũ ſuaꝫ extēdit
ſup mare: cõturbauit regna. Do
minꝰ mādauit aduerſus chanaaꝫ
vt cõtereret fortes eius: et dixit.
Nõ adiicias vltra vt glorieris ca
lũniā ſuſtinēs uirgo filia ſidonis
In cethim cõſurgēs trāſfreta: ibi
q̄ꝫ nõ erit requies tibi. Ecce terra
chaldeoꝝ talis pplꝰ nõ fuit: aſ
ſur fundauit eā. In captiuitateꝫ
traduxerũt robuſtos eiꝰ: ſuffode
runt domꝰ eius: poſuerũt eā in rui
nā. Ululate naues maris: q de
uaſtata eſt fortitudo vrā. Et erit
i die illa: i obliuiōe eris o tyre ſep
tuaginta ānis: ſic dies regis vniꝰ
Poſt ſeptuagita ānos erit tyro
q̄ſi canticũ meretricis. Sume tibi
cytharā: circui ciuitateꝫ meretrix

obliuiōi tradita. Bñ cane: frequē
ta canticũ: vt mēoria tui ſit. Et e
rit poſt ſeptuaginta ānos uiſitabit
dñs tyrũ: et reducet eā in merces
ſuas: et rurſum fornicabit cũ vni
uerſ regibꝰ terre ſup faciē terre: ⁊
erũt negociatōes eiꝰ ⁊ merces eiꝰ
ſanctificate dño. Nõ cõdent neq̄ꝫ
reponētur: q his q habitauerint
corā dño erit negociatio eiꝰ ut mā
ducēt in ſaturitatē: ⁊ veſtiant uſq̄ꝫ
ad vetuſtatem. Ca.xxiiij.

e Ecce dñs diſſipabit terrā:
et nudabit eā ⁊ affliget fa
ciē eiꝰ ⁊ diſpget hitatores eius.
Et erit ſic pplˢ ſic ſacerdos: ⁊ ſic
ſeruus ſic dñs eiꝰ: ⁊ ſic ancilla ſic
dña eiꝰ. Sic emēs ſic ille q vēdit
ſicut fenerator ſic is q mutuũ acci
pit: ſic q repetit ſic q debꝫ. Diſſi
patōe diſſipabit terra ⁊ direptiōe
p̄dabit. Dñs enĩ locutꝰ eſt uerbũ

Ca.xxiiij.
Ecce dñs.
Aliqui ex
poſitores
dicũt ꝙ h caplm
exponēdũ eſt ad
lraꝫ de deſtructō
ne idumeoꝝ quā
ſupra tetigit pro
pheta breuit ca.
xxi. Sꝫ h reſumit
vt diffuſius ptra
ctet.ſ h dictũ nõ
hꝫ apparētiā: q ex lra huiꝰ ca.nec ex circũſtātia habet aliquid
ꝑ qđ intellig i debeat de idumea. ꝓpt qđ beatꝰ Hiero. dicit ꝙ
ꝓpha h loq̄tur ad lram de euerſiōe generali totiꝰ mũdi in iudi
cio finali: ita ꝙ in p̄cedētibꝰ ꝓpha locutꝰ fuerat de ſubuerſiōe
diuerſarũ gētiũ in ſpāli.ſ.iudeoꝝ.babyloniorꝝ. et egyptiorũ. et
hmōi.vt pꝫ ex p̄cedētibꝰ.h aũt loq̄tur generalit de ſubuerſione
mũdi circa finale iudiciũ: et q illud iudiciũ erit ad ignominiam
iniquoꝝ et gl'iam iuſtoꝝ.iō ſic ꝓcedit. q p̄ ponit ptinentia ad
iſtud iudiciũ.ſcđo ꝓpha inſurgit ad dei p̄coniũ cap.ſequē. Pri
ma in duas. q p̄ ponunt quedā iudiciũ antecedētia: ⁊ ſcđo cõ
ſequētia.ibi. Et erit. Prima in duas. q p̄ deſcribit tribulatōis
circa finē mũdi acerbitas.ſcđo eiꝰ ineuitabilitas: ibi. Formido.
Circa p̄mũ ſciēdũ ꝙ tribulatio mũdi p̄cedēs iudiciuꝫ ſꝫ futura
ſit horribilis iniuſtis.tñ erit iuſtis materia cõſolatōis. ꝓpt qđ
ſaluator Luce.xxi.de h loq̄ns dixit aplis. His aũt fieri incipi
entibꝰ reſpicite ⁊ leuate capita vrā.i.exhilarate corda.vt expo
nit Greg.homelia p̄ma. Et iō h p̄ ponit maloꝝ tribulatio: ſecũ
do iuſtoꝝ cõſolatio: ibi. Quia hec erũt. Prima in duas: q p̄io
ponit maloꝝ afflictio: ſcđo leticie ſubtractio: ibi. Luxit vinde
mia. Circa p̄mũ dꝛ. a Ecce dñs diſſipauit terrā. q ꝑ igneꝫ
cõflagratōis p̄cedentē iudiciũ a ſtatu ſuo immutabitur.
b Et nudabit eā.herbis ⁊ arborib'. c Et affliget faciē eiꝰ
q igne p̄dicto ſupficies eiꝰ cremabit. Et accipit afflictio ibi me
thaphorice: ſicut et ꝑ oppoſitũ dꝛ terra vel pratũ ridere qñ vire
ſcit. d Et diſpget hitatores eiꝰ: q tūc omēs morient vt re
ſurgāt in iudicio. e Et erit ſic pplˢ ſic ſacerdos ⁊c.i. q̄tuꝫ
ad h nõ erit ibi acceptatio ꝯditōis ſtatus aut ſexꝰ. f Luxit
et defluxit terra.i.hitantes in tra. g Defluxit orbis. a ſtatu
ſuo. h Et infirmata eſt ⁊c. q defecit in homīb' dominiũ et
p̄ncipatꝰ. i Et tra interfecta eſt.i.habitatores terre.
k Ab habitatorib' ſuis.i.ꝓpt pctā inhitantiũ.ideo ſubdit.
l Quia trāſgreſſi ſunt leges ⁊c.hōe ꝯſuetudis q̄ eſt ius huma
nũ. m Diſſipauerũt fedꝰ ſempiternũ. faciētes ꝯ ius natu
re qđ in mētib' hũanis idelebilit eſt ſcriptũ. n Propt hoc

r In cethim ⁊c.fugiēdo: ibi eñ habebāt tyri amicos: et iō ibi fugerũt
aliq̄ ꝓ receptaculo habēdo. q tñ h nõ valuit eis: ideo ſubdit.
s Ibi q̄ꝫ ⁊c. q nabuch.miſit ad terrā illā vt redderent ſibi fugitiui d
tyro ⁊ terra illa nõ fuit auſa eos retinere. t Ecce tra. h ꝯñr ꝓpha
denũciat a q̄bus tyrꝰ foret deſtruēda.ſ.a chaldeis.et h eſt qđ dicit.
t Ecce tra chaldeoꝝ.parata ad inuadendũ tyrũ. v Talis pplˢ
nõ fuit.i.tā fortis ⁊ crudelis. x Aſſur fundauit eā. Aliq̄ expoſito
res ꝑ li eā intelligũt chaldeoꝝ terrā ſꝫ hoc nõ ē verũ: q Geñ.x.dꝛ. De
terra illa egreſſus eſt aſſur.ſ.de chaldea: et iſte aſſur fuit filꝰ ſem. et ab
eo denoīatus eſt pplˢ aſſyrioꝝ. vt dictũ fuit diffuſiꝰ Geñ.x. Sꝫ per li
eā potiꝰ accipiēdũ eſt tyrũ. et q ꝓcedēte tpe q̄dā rex aſſyrioꝝ fecit edi
ficari eā.et ideo dꝛ h de ea. x Aſſur fūdauit eā.ſ q deſtructa fuit
poſtea ꝑ chaldeos.iō ſubdit. y In captiuitatē traduxerunt ⁊c.et
pꝫ lra. z Ululate naues maris.i.naute. vt expoſitũ eſt in p̄ncipio
huiꝰ ca. a Quia deuaſtata eſt ⁊c.i.tyrꝰ in q̄ erat portꝰ ſolēniſſimꝰ
b Et erit. h ꝯñr agit de tyri reedificatōe: et p̄ in tpalibꝰ.ſcđo in ſpūa
libꝰ: ibi. Et erũt. Circa p̄mũ tangit p̄ vaſtatōis tyri duratio: cũ dꝛ.
c In obliuiōe eris ⁊c. q nõ venient ibi hoīes ad habitandũ.
d Sicut dies vniꝰ regis.ſ.ipiꝰ dauid. vt dixit Ra.ſa.q̄ vixit.lxx.ānis.
vt habet.iij.Reg.v. e Poſt.lxx.ānos.ſ. vaſtatōis tyri. f Erit
tyro q̄ſi canticũ meretricis.meretrix eñ derelicta a ſuo amaſio ſolet co
nari ad cantādũ melodioſe ad reuocādũ amaſiũ ad ſe. et in hac meta
phora intelligit deſideriũ illoꝝ q̄ remāſerāt de fugitiuis tyri ad reedi
ficationē ipiꝰ. vt ſic mercatores de diuerſis regnis iterũ venirēt ad ty
rũ. iō ſubdit. g Et erit poſt.lxx.ānos ⁊c.faciēs eā reedificari.
h Et reducet ⁊c.illic appoꝛtatas de diuerſis regnis. i Et rurſuꝫ
fornicabit ⁊c.qđ põt itelligi de fornicatōe corpali: q mercatores elō
gati a ſuis vxorib' ſic ſolēt fornicari. et de fornicatōe ſpūali: q illa ci
uitas ydolatrie fuit dedita vſq̄ꝫ ad tpa xpi. k Et erũt. h icipit ver
ſus in hebreo in q̄ deſcribit reedificatio tyri in ſpūalibꝰ: cũ dꝛ. Et erũt
negociatōnes eius ⁊ merces eiꝰ ſcificate dño ⁊c.qđ dicũt aliq̄ ipletũ
fuiſſe tpe neemie poſt reditũ cap tiuitatis babylonice dicētes ꝙ tūc in
tyro fuerũt hoīes deuoti et offerētes munera dño in hierlm ad eiꝰ ob

maledictio.ſ.dei. o Vorabit terrā.i.hoīes terrenos.
p Et peccabūt habitatores eius.q᷑ appropinquāte iudicio habūdabit iniquitas: et refrigeſcet charitas Math.xxiiij. q Luxit.h̄ pn̄r deſcribit ſubtractio gaudij.et p̄ ex defectu vini qḋ ſolet eſſe materia gaudij.ſm illud pſ.ciij. Vinū letificet cor hoīs ideo dicitur.

q Luxit vindemia. ſcḋo ex ſubtractione ludi recreatiui: cū dr̄.
r Ceſſabit gaudium tympanorū ⁊c. ⁊ pȝ lr̄a. tertio ex deſtructōe habitaculi: cū dicit:
s Attrita eſt ciuitas vanitatis.i. qlibet ciuitas mundi q̄ dr̄ vanitas. Eccl'ſ.i. Vanitas vanitatū dicit eccliaſtes ⁊c.
t Clauſa ē ⁊c. q᷑ deficient homīes
u Clamor erit ſuper vino.i. ex defectu vini.p qḋ intelligit defect⁹ cuiuſlibet potus.
x Deſerta ē ois leticia.in pn̄ti vita.
y Trāſlatum eſt gaudiū terre.ad locū beatoꝝ. vbi ſolum remanebit gaudiū.
z Relicta eſt i vrbe ſolitudo.i. i vrbibus accipiendo ſingulare p̄ plurali Exo. viij. Venit muſca grauiſſima.i. multitudo muſcaꝝ. Sciēdū ēt q ppha loqt de futuris p modū preteriti ppt certitudinē pphie.et q᷑ tal' modus loqndi frequēs eſt in pphis. a Quia hec erūt.h̄ pn̄r deſcribit iuſtoꝝ cōſolatio: q nūc ſūt depſſi: ſȝ in iudicio erūt exaltati.⁊ diuidit i duas ptes.in ptē pncipalē ⁊ īcidētalē.ſcḋa ibi. Ve mihi. Circa pmū ſciēdū q electi ad gliaȝ erūt valde pauci reſpectu dānatoꝝ.ſm q dicit ſaluator Mat. vij. Lata porta ⁊ ſpacioſa via q̄ ducit ad pditōē.⁊ multi ſūt q̄ intrāt p eā. q anguſta porta ⁊ arta via q̄ ducit ad vitā: et pauci ſūt q̄ inueniūt eā: ⁊ h̄ ē qḋ dr̄ h̄
a Quia h̄ erūt ⁊c. iudiciū.n. vltimū dr̄ futurū ppe hieruſalem q̄ eſt in medio terre habitabilis.q᷑ ē in q̄rto climate. b Quō ſi pauce oliue ⁊c. fruct⁹ enī remanētes i oliua p⁹ excuſſionē. ⁊ racemi remanētes in vinea p⁹ vindemiatōē ſūt valde pauci reſpectu collectoꝝ.ſic electi i iudicio erūt valde pauci reſpectu alioꝝ.⁊ de iſtis paucis ſubdit. c Hi leua.vo.ſu.ex magno affectu. d Atq; laudabūt: cū toto conatu. e Cū glificat⁹ ⁊c.i.cū dñs ieſus xp̄s in iudicio apparuerit i forma hūanitatis glioſa. f Hinnient.i.ſigna leticie oñdēt ſic equ⁹ hinnies ex leticia. g De mari.i. q᷑ tūc trāſferent de h̄ mūdo q̄ eſt ad modū maris tēpeſtuoſi ad portū glie in aīa ⁊ corpe.et q᷑ h̄ eſt valde deſiderabile.ideo admonet ppha fideles: vt ſe ⁊ alios ad h̄ diſponāt p pdicatōēs et ſuſceptōēs fidei catholice dicēs. h Propt h̄.i.cū electi in iudicio exultēt. i In doctrinis ⁊c. qḋ fecerūt apl'i aliqs diſcipuli xp̄i. k In inſul' mar.q᷑ pdicauerūt nō ſolū habitātibus in arida: ſȝ etiā in inſulis mar. vt pȝ de paulo i actibus apl'oꝝ et in plib⁹ loc.⁊ q᷑ publicatio euāgelij pceſſit ad oēs ptes orbis iō ſubdit. l A finib⁹ tre lau.ſ.diuias. m Audiui.glo.

hoc. Luxit[f] ⁊ defluxit[g] terra ⁊ infir
mata eſt: defluxit orbis ⁊ [h]infirma
ta eſt altitudo ppli terre: ⁊[i] terra in
fecta eſt ab[k] habitatoribus ſuis:
q᷑[l] trāſgreſſi ſunt leges: mutauerūt
ius: diſſipauerūt[m] fedus ſempiter
nū. Propter[n] hoc maledictio vo
rabit[o] terrā: et[p] peccabunt habitato
res eius: ideoq; inſanient cultores eius
⁊ relinquentur hoīes pauci. Luxit[q]
vindemia: infirmata eſt vitis: in
gemuerunt oēs q letabantur corde.
Ceſſauit[r] gaudiū tympanoꝝ: ceſ-
ſauit ſonitus letātiū: cōticuit dulcedo
cithare. Cū cātico nō bibēt vinū
amara erit potio bibētibus illā. At-
trita[s] eſt ciuitas vanitatis. Clauſa[t]
eſt omis domus nullo introeūte: cla-
mor[u] erit ſup vino i plateis: deſer-
ta[x] eſt ois leticia: trāſlatū[y] eſt gau-
diū terre. Relicta[z] eſt i urbe ſolitu
do: et calamitas opprimet portas
Quia[a] hec erūt i medio terre: in
medio ppłoꝝ. Quō[b] ſi pauce oli-
ue q remāſerūt excutiātur ex olea: et
racemi cū fuerit finita vindemia.
Hi[c] leuabūt vocē ſuā atq; [d]lauda
būt cum[e] glorificatus fuerit dñs.

Hinniēt[f] de[g] mari. Propter[h] hoc
in[i] doctrinis glorificate dñm in[k] inſul'
maris nomē dñi dei iſrł. A[l] finib⁹
terre laudes. Audiuim⁹[m] gloriā iu
ſti. Et[n] dixi ſecretū meū mihi: ſe
cretū meū mihi. Ve[o] mihi. Pre
uaricātes[p] puaricati ſunt: et puari
catōe trāſgreſſoꝝ puaricati ſunt.
Formido[q] ⁊ fouea ⁊ laqus ſuper
te: q habitator es terre. Et erit q
fugerit a facie formidis: cadet in
foueā: et[r] q ſe explicauerit de fouea
tenebitur[s] laqueo: q᷑[t] cataracte de
excelſis aperte ſunt et[u] cōcutientur
fundamēta terre. Cōfractōe con
fringetur terra: cōtritōe cōteretur terra.
Cōmotione cōmouebitur terra:
agitatōe agitabitur terra ſicut ebri⁹
et[x] auferetur quaſi tabernaculū vnius
noctis. Et[y] grauabit eam iniquitas
ſua et corruet: et[a] nō adiiciet vt re
ſurgat. Et[b] erit in[c] die illa: viſita-
bit dñs ſup militiā celi in excelſo:
et[d] ſuper reges terre qui ſunt ſup
terram. Et[e] congregabuntur in
congregatione vnius faſcis in la-
cum: et[f] claudentur ibi in carcere:
et[g] poſt multos dies viſitabuntur.

iuſti.ſ.xp̄i.cui⁹ gloria vbiq; terraꝝ eſt pdicata.et q᷑ myſteriū xp̄i erat occultū ⁊ ſecretū tpe vete.teſta. ppt qḋ lxx. īterptes p eo qḋ hr̄.ſ.ix. ca. de xp̄o. Et vocabit nomē ei⁹ admirabil' cōſiliari⁹ de⁹ fortis pr̄ futuri ſeculi pnceps pacis. trāſtulerūt. Et vocabit nomē ei⁹ magni cōſilij angelus.iō dicit h̄ ppha. n Et dixi ſecretū meū mihi.⁊ duplicat ad maiorē affirmatōē: vel quia duplex cōtinebat ſecretū ibi. Vnū pſone: in q̄ duplex cōiūgit natura.ſ. diuina ⁊ hūana qḋ ē valde arduū. Aliō tpis: q᷑ determinatū tpus ſui aduēt⁹ erat valde occultū.
o Ve mihi. h̄ eſt pſ icidētal' in q̄ ppha deplorat caſum ppl'i ſui. q̄ in aduētu xp̄i pauci iudei crediderūt: et mlti māſerūt cecati.et p cōñs ſorte ⁊ gaudio electoꝝ puari qḋ puidēs ppha dicit.
o Ve mihi.ex caſu populi mei p Preuaricātes ⁊c. Hic q̄ter ponit puaricatio. q᷑ p̄ preuaricati ſunt iudei xp̄i hūanitatē blaſphemātes. Ecce homo vorax ⁊ potator vini.publicanorū et pctōꝝ amic⁹. Mathei.xi.c.ſcḋo ei⁹ diuinitatē ppt miracula virtute diuinitatis fcā demonibus attribuētes Luc.xi. In beelzebub pncipe demonioꝝ eicit demonia.tertio mortē ei⁹ procurātes. q̄rto ipm in ſuis diſcipulis pſequētes vt pȝ in actib⁹ apl'oꝝ in plurib⁹ locis.
q Formido. Poſtq̄ ſupra circa malos deſcripta eſt pene acerbitas. h̄ pn̄r deſcribit ei⁹ immutabilitas: vel ineuitabilitas: cū dr̄. q Formido ⁊c. generalit̄ enī dr̄ h̄ Formido ex pſecutōne antixp̄i.quā aliq̄ nimis formidātes cadēt in foueā trāſgreſſiōis ei obediētes.iō ſubdit. Qui fugerit a facie formidinis ⁊c. r Et q̄ ſe ⁊c. poſt mortē antixp̄i de trāſgreſſiōe penitēdo. q᷑ ſm ſanctos ⁊ doctores nr̄os poſt mortē ei⁹ dabit aliqḋ tps pnīe deceptis ab eo.
s Tenebit laqo.i.igne cōflagratōis q̄rtū ad oēs generalr̄: vel ſnīa dānatōis q̄rtū ad reprobos ptialr̄. t Quia catharacte ⁊c.i.talis punitio veniet a deo cui reſiſti nō pōt. u Et cōcutient ⁊c. q᷑ p tremorē mōtes adequabunt tre plane.iō ſubdit. Cōfractōe cōfringet terra ⁊c. Et pȝ lr̄a vſq; ibi. x Et auferet ⁊c. qḋ nō hȝ ſtabilitatē. q.d. firmitas tre nō poterit reſiſtere volūtati diuine. y Et grauabit eā ⁊c. a ſuo ſtatu priſtino. a Et nō adijciet vt reſurgat. ad h̄ q ſit apta habitationi hominum ⁊ aīalium. quia ceſſabit motus celi. et generatio et corruptio in elemētis: tn̄ terra inouabit ⁊ meliorabit. ſic et cetera elemēta. b Et erit. h̄ ponunt cōſequētia ad diuinū iudiciū.ſ. retruſio demonū ⁊ dānatoꝝ in infernū.⁊ deductio electoꝝ ad celū empyreū. pmū ponit cū dr̄. c In die illa ⁊c.i.ſup demōes in qb⁹ remāſerūt naturalia integra: et in qb⁹ cōuenerūt cū angelis ſctis: ⁊ ſic ſunt de militia celi. vel q᷑ habitāt in h̄ aere caliginoſo. vn̄ dicūt aeree ptātes.⁊ h̄ mō pn̄t dici milicia celi. ſic dicunt aues celi. eo q volitāt p celū aereū
d Et ſup reges tre.i.ſup tyrānos. et p cōñs ſup oēs alios malos.
e Et cōgregabunt ⁊c.i. in infernū vbi ſil' detrudent demones et dānati. ſm q dr̄ Math.xxv. Ite maledicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo et angel' ei⁹ ⁊c. f Et claudent ibi in carcere. q᷑ inde nō poterūt egredi. g Et poſt multos ⁊c. viſitatio dei aliqn̄ accipit in bonū ſicut Luc.i. Viſitauit ⁊ fecit redēptōē plebis ſue.et hoc mō dr̄ h̄ eā acce

Et[b] erubeſcet luna: et ↄfundetur ſol: cū[i] regnauerit dn̄s exercituum in[k] mōte ſyō ī hierl'm: et[l] in ↄſpectu ſenū ſuoꝝ fuerit glificat⁹.

d Omie[a] de[9b] Ca. xxv. me⁹[c] es[d] tu: et[e] exaltabo te: ⁊ cōfitebor noī tuo: qm̄[f] feciſti mirabilia cogitatōes[g] āti**q**s fideles[h] amē. Quia[i] poſuiſti ciuitatē in tumulū: vrbē fortē in ruinā: domū alienoꝝ: vt[k] nō ſit ciuitas et in ſempiternū nō edificet̄. Sup[l] hoc laudabit te ppl's fortis: ciuitas[m] gentiū robuſtaꝝ timebit[n] te. Quia[o] fact⁹ es fortitudo paupi: fortitudo[p] egeno ī tribulatōe ſua: ſpes[q] a turbine: umbraculū[r] ab eſtu. Spirit⁹[s] eni̅ robuſtoꝝ q̄ſi[t] turbo ipellēs pariete. Sicut[v] eſtus in ſiti: tumultū alienoꝝ hūiliabis: et[x] quaſi calore ſub nube torrēte ꝓpaginē fortiuꝫ marſceſcere[y] facies. Et[z] faciet dn̄s exercituū: oib⁹[a] pplis i[b] mōte hoc cōuiuiū[c] pinguiū: conuiuiū vindemie: pinguiū medullatoꝝ: vindemie defecate. Et[d] p̄cipitabit ī mō

piſſe. Origenes dicit ꝙ poſt magnū circulū annoꝝ ſaluabunt̄ dānati et demones q̄ꝺ eſt ↄ dictū ſaluatoris allegatū Math. xxv. Ite maledicti in ignē eternū ⁊c̄. Alio mō accipit̄ viſitatio dei in malū pene. ſicut infra. xxvij. Viſitabit dn̄s in gladio ſuo duro ⁊c̄. et h̄ mō accipit̄ h̄ ſm doctores catholicos. et eſt ſenſus. g Poſt mltos dies viſitabunt̄ i. poſt q̄ꝺcūq; tp̄s datū in pc̄a detinebunt̄. Sciēdū tn̄ ꝙ ſic in hebr. hr̄. De dieb⁹ multis vel a dieb⁹ multis viſitabunt̄. i. pro peccatꝭ dieb⁹ mltis perpetratis punient̄. ſ. pro peccatis ppetratꝭ a principio mūdi. Cōſequēt pōit̄ ſcōm de glia bonorū: cū d̄r.

b Et erubeſcet luna ⁊c̄. nō q2 tūc lumē coꝝ minuat̄: ſꝫ magis augmētabit̄. vt hr̄. ſ. xxx. Erit lux lune ſic lux ſol: ⁊ lux ſolis ſeptēplicit: ſꝫ dicitur hic erubeſcere metaphorice. q2 lumē coꝝ q̄ſi nullū erit reſpectu luminis patrie ſm ꝙ d̄r apocalip. xxi. Ciuitas non eget ſole neq; luna vt luceat in ea: ſꝫ claritas dei illumiabit illā. et lucerna ei⁹ agn⁹. i Cū regnauerit ⁊c̄. i. angeloꝝ. k In monte ſyō et hierl'm. ſ. celeſti. de q̄ d̄r Galat. iiij. Illa q̄ ſurſuꝫ eſt hierl'm libera eſt. q̄ eſt mr̄ nr̄a. l Et in ↄſpectu ſenū ſuoꝝ. ſ. patriarchaꝝ: et ꝓpheta꜒ et alioꝝ ſanctoꝝ. Fuerit glificat⁹. In ca. xxiiij. vbi d̄r i poſtilla. iō ſubdit̄. A finib⁹ terre laudes. ſ. diuinas ⁊c̄. Additio.

Oc q̄ꝺ d̄r a finib⁹ terre laudes audiuim⁹ ⁊c̄. ſequēdo expoſitōꝫ poſtil. q̄ eſt v̄a. pōt referri ad h̄ q̄ꝺ dixerat paulo āte. q2 hec erunt in medio terre. Pro q̄ ſciēdū ꝙ h̄ ꝓpha dolet de h̄ ꝙ pauci de gente ſua. ſ. iſrl' adheſerūt doctrine xp̄i. cū tn̄ in medio coꝝ xp̄s ↄuerſatus eſt. et illi q̄ lōge erant. ſ. in inſulis et extremis terre in magna copia ipi xp̄o adheſerūt. vn̄ cū dixit. ſ. q2 hec erūt in medio terre. ſ. hierl'm q̄ vt d̄r in glo. eſt vmbilic⁹ terre a q̄ pauci excluſi ſunt. ſ. apli de q̄b⁹ dic̄. Hi leuabūt vocē ſuā ⁊c̄. p quoꝝ doctrinā glificat⁹ eſt de⁹ etiā in inſulis maris ſcꝫ in remotꝭ. Nūc aūt ſubdit. A finib⁹ t̄re laudes audiuim⁹ glia꜒ iuſti q. d. admirādo in medio t̄re: vbi ſal⁹ fuit celebrata. iuxta illō pſal. Operatus eſt ſalutē in medio t̄re nō fuerūt niſi pauci inuēti. ſic racemi finita vindemia. et tn̄ a finib⁹ terre. i. ab extremis laudes audiuim⁹ glia꜒ iuſti. ſ. xp̄i. et q2 h̄ ↄtigerat eo ꝙ ꝓpt̄ peccata illi⁹ ppli ſecretū xp̄i a ſeculis nō cognouerāt. iō ſubdit. Secretū meū mihi: ⁊ eſt ſenſus: ſecretū ſcꝫ myſteriū xp̄i meū. ſ. q̄ꝺ ego ꝓphetiꝫo mihi. i. eis nō ꝓfuit ſed mihi. Iuxta illud q̄ꝺ hr̄. ſ. vi. ca. Excecā cor ppli hui⁹. et duplicat iſta verba ſ. ſecretū meū mihi: q2 nō ſolū verbis: ſꝫ etiā rerū figuris hmōi ſecretuꝫ ꝓphauerat. Et ſeqtur. Ve mihi. ex cōpaſſiōe gētis ſue. vt dictū ē. Cetera exponant̄ ꝑut in poſtilla. Capl'm. xxv.

Omine de⁹. Hic ↄſir inſurgit ꝓpha ad dei p̄coniū et viſiōe p̄dicta. et p̄ ponit̄ ꝓphe p̄coniū. ſcōo celeſtiū ciuiū: ibi. ſup h̄ laudabit. Circa pmū dic̄ ꝓpha. a Dn̄e. rōne general' gubernatōis.
b Deus. rōne creatōis. c Meus. rōne ſpecialis illuminatōis.
d Es tu. et nō ali⁹. e Exaltabo te. collaudādo te aſſidue.
f Qm̄ feciſti mirabilia. in dānatōe maloꝝ: et glificatōe iuſtorum.
g Cogitatōes antiq̄s. q2 iſta diſpoſuiſti ab eterno h Fideles. q2 vniuerſe vie dn̄i: miſericordia ⁊ veritas. i Quia poſuiſti ⁊c̄. q̄ꝺ exponūt aliq̄ doctores nr̄i de deſtructōe hierl'm fcā p tytū et veſpaſianū ſꝫ huic dicto obuiat q̄ꝺ ſeqtur. k Vt nō ſit ciuitas ⁊c̄. hierl'm aūt reedificata eſt poſt illā deſtructōꝫ: ſꝫ ad h̄ rn̄dent ꝙ eſt alia penit⁹ ciuitas: et in alio ſitu: q̄ꝺ arguit̄ ex h̄ ꝙ xp̄s paſſus fuit extra hierl'm. vt hr̄ Io. xix. et Heb. xiij. Loca aūt vbi paſſus fuit et ſepult⁹ ſunt clauſa intra hierl'm q̄ nūc eſt. Sꝫ h̄ nō vid' valere. q2 hyſtoriographi dicūt hieruſalē q̄ nūc eſt eſſe in eodē ſitu cū p̄cedēti. h̄ excepto ꝙ a pte aq̄lonari mur⁹ eſt dilatat⁹ ad includēdū loca p̄dicta. et iō noie hui⁹ ciuitatis intelligunt̄ oēs ciuitates mūdi. accipiēdo ſingl'are ꝓ pl'ali q̄ oēs deſtruētur in fine mūdi. ſic dictū eſt ca. p̄ce. ꝓpha eni̅ in h̄ cap. grās agit de viſione ſibi fcā ꝑut ↄtinet̄ p̄cedēti ca. et ad talē deſtructionē nō ſequet̄ alia reedificatio. l Sup h̄. h̄ ↄſir pōit̄ grarūactio celeſtiū ciuiū. et

p̄mo de ſua ꝓmotōe. ſcōo de demonū depſſiōe ca. xxvij. Pria in duas: q2 p̄ pōit̄ grariactio de bn̄ficiꝭ collatis in t̄ra. ſecūdo de collatis in celeſti p̄ria ca. ſequē. Circa pmū pōit̄ grarūactio de q̄druplici bn̄ficio. ſ. d̄ duplici euaſiōe mali: et d̄ duplici ↄſecutōe bōi. Et ſm h̄ ps iſta in quatuor diuidit̄: et patebūt ptes ꝓſequēdo. Primū malū eſt pſecutio tyrannoꝝ huius mūdi a q̄ ſunt penit⁹ liberati. ⁊ h̄ eſt q̄ꝺ dicit̄ hic.
l Sup h̄ ⁊c̄. i. celeſtis q̄ nō poteſt āpli⁹ a ſuo ſtatu deijci.
m Ciuitas gētium robuſtarū. i. ciuiū celeſtiū. et eſt replicatio eiuſdē ſnie ad maiorē affirmatōꝫ.
n Timebit te. ſ. timore filialis reuerentie: q̄ timor remanebit in patria. ſm illud pſ. xviij. Timor dn̄i ſanct⁹ pmanet in ſcl'm ſeculi. et hui⁹ laudis et reuerētie ſubdit̄ rō: cū d̄r. o Quia fact⁹ ⁊c̄. p̄ſtās ei patiētiā ↄ tyrānos pauperes ſpoliātes. p Fortitudo egeno ⁊c̄. q2 ↄculcabat̄ a diuitib⁹ in p̄nti vita. q Spes a turbine. ſ. ſupboꝝ rabie.
r Umbraculū ab eſtu cupiditatꝭ iniq̄ꝝ. vn̄ ſubdit̄ q̄ſi ꝓ expoſitōe p̄cedētiū. s Spūs eni̅ robuſtoꝝ. i. tyrānoꝝ potētium.
t Quaſi turbo ⁊c̄. q2 ipellūt iuſtos ⁊ inocētes p tyrannidē.
v Sicut eſtus in ſiti. ſic eni̅ hō ſitiēs ab eſtu aggrauat̄ ſic pauperes p tyrānidē iniq̄rū. q̄ tn̄ a deo deſtruet̄. idō ſubditur.
x Et q̄ſi calore ⁊c̄. i. tyrānoꝝ. y Marceſcere faciet. i. deficere faciet. nubes eni̅ multū calefacta ſub ſole imittit calorē inferi⁹ ſub terrenaſcētia ex q̄ aliq̄n ſubito marceſcūt et deſiccant̄. ſic virt⁹ diuia aliq̄n repēte deſtruit potētiā iniquoꝝ. z Et faciet. Hec eſt ſecūda ps in q̄ ponit̄ ↄſecutio p̄mi boni q̄ꝺ reſpicit refectōꝫ aīe in ſacro eucbariſtie q̄ꝺ inſtituit dn̄s in cena imminēte ſua paſſiōe. et q̄rtū ad h̄ dixit ꝓpha. z Et faciet dn̄s exercituū. i. xp̄s rex angeloꝝ. a Oib⁹ pplis. i. electis ſuis q̄ aſſumunt̄ ex oib⁹ pplis. b In mōte h̄. i. in mōte ſyō vbi dicitur dn̄s feciſſe cenā diſciplis ſuis. c Cōuiuiū pinguiū ⁊c̄. i. ↄuiuiū excellētiſſimū hn̄s in ſe oē ſpūale delectamentū. q̄ꝺ deſignat̄ p delectabilia corpalia h̄ expſſa. tunc eni̅ dedit diſcipulis ſuis corp⁹ ſuū in cibū et ſanguinē in potū. et h̄ factū eſt aīe maxime refectiuū: et p apl'os ſuos et diſcipulos fec̄ et facit h̄ ↄuiuium miſtrari oib⁹ xp̄iāis p orbē diffuſis. Aliq̄ aūt exponūt iſtō ↄuiuiū de ↄuiuio a iudeis facto ꝓ gaudio de iterfectōe holofernis. ſꝫ h̄ nō vid' bn̄ dictū. tum q2 illa hyſtoria nō eſt de canone nec apud hebreos hr̄. tū q2 iſta expoſitio nō ſe hꝫ ↄſir ad p̄cedētia. et iō meli⁹ expōit̄ p̄ mō ſequēdo alexādrū. d Et p̄cipitabit. Hec eſt tertia ps in q̄ ponit̄ euaſio ſecūdi mali. ſ. pſecutionis antixp̄i q̄ grauior erit oib⁹ p̄cedētib⁹: cū d̄r d Et p̄cipitabit ⁊c̄. i. ī mōte ſyō in q̄ fuit tēplū. vbi ſtatuet antixp̄us ſedem ſua꜒. ſm ꝙ d̄r. ij. Theſſal. ij. de antixp̄o ꝙ extollet̄ ſupra oē q̄ꝺ dicit̄ deus. aut q̄ꝺ colit̄. ita vt in tēplo dei ſedeat: et xp̄s euꝫ ibi interficiet. vn̄ ibidē ſubdit apl's. ꝙ dn̄s ieſus iterficiet eū ſpiritu oris ſui. ſm alios v̄o h̄ erit in monte oliueti in illo loco vn̄ dn̄s aſcēdit in celū: et iſtud cōi⁹ tenet̄. e Faciē vinculi ⁊c̄. i. faciē antixp̄i q̄ erit q̄ſi quoddā vinculū ↄſtringēs oēs ppl'os ſub ſua ptāte. f Et telā quā ordit⁹ eſt. i. ꝓceſſuꝫ ſuū et intentionē.
g Precipitabit. Hec eſt q̄rta ps in q̄ pōit̄ ↄſecutio ſcōi bōi. ſcꝫ in incorruptōe corpis. Et diuidit̄ in duas ptes. q2 p̄ ꝓpha deſcribit ↄſecutionē hui⁹ bōi ſecūdi. ſcōo redit ad deſcribēdū deiectionē antixp̄i ibi. Et mitigabit̄. Circa primū dicit.
g Precipitabit ⁊c̄. q2 in iudicio oēs reſurgēt ad vitā īmortalē iſta tn̄ imortalitas corpis erit in augmentū pene dānatoꝝ ſicut erit in augmentū glorie beatorū. h Et auferet dn̄s de⁹ ⁊c̄.

qđ partim habet veritatē in reprobis ſicˀ ⁊ in electis.tūc enī ceſ/
ſabit oīs generatio ⁊ corruptio:et iō nō erit reſolutio lachꝛima
rū a cerebꝛo:nec defluxˀ earū p oculos.tñ in eis erit turbatio ce
rebꝛi:et doloꝛ capitis:et triſticia mētis:et pſilia q̄ pñt eſſe abſq̄
corruptōe.et ſm iſtū intellectū dr̄ Math. viij. Ibi erit fletus et
ſtridoꝛ dētium:ſʒ
in electꝭ nō erūt la
chꝛyme corpales
ſeu mentales:nec
doloꝛ aliq̄s i cor/
poꝛe ſeu mēte:ſʒ
plena delectatio
vtroꝛūq̄ʒ. iō ſub/
ditur.

i Et obpꝛobꝛiū
ppli ſui.i.electoꝝ
q̄ſi frequent ob/
pꝛobꝛia ſuſtinent
in pñti.

k Auferet ⁊c̄.cō
ferēdo eis bono/
rē celeſtē.

l Et dicēt in illa
die. ſcʒ iudicij q̄ñ
videbunt xp̄m in
forma glorioſa:⁊
dicēt eis. Veni/
te bñdicti patris
mei ⁊c̄. Mat.xxv

m Ecce deus nr̄
iſte.viſibilis i de/
monſtrata hūani
tate.

n Expectabimˀ
eū per verā ſpem.

te iſto facie[c] vinculi colligati ſup
oēs pplos:et[d] telā quā oꝛditus eſt
ſup omēs natōnes. Precipitabit
moꝛtē[g] i ſempiternū. Et[h] auferet
dñs deˀ lachꝛymā ab oñi facie:⁊[i]
obpꝛobꝛiū ppli ſui:auferet[k] d vni
uerſa terra q꞉ dñs locutˀ eſt. Et[l]
dicēt in die illa. Ecce[m] deˀ nr̄ iſte
expectabimˀ[n] eū ⁊[o] ſaluabit nos.
Iſte[p] dñs:ſuſtinuimˀ[q] eū:⁊[r] exul-
tabimˀ ⁊[s] letabimur in[t] ſalutari eiˀ
q꞉[v] requieſcet manus dñi in[x] mon-
te iſto. Et[y] triturabitur moab ſub
eo:ſicut[z] terunt palee in plauſtro
Et[a] extendet manˀ[a] ſuas ſub eo
ſicut extendit natans ad natādūʒ
et[b] humiliabit gl̄iam[c] eius cū[d] alli-
ſione manuū eius. Et[e] munimē-
ta ſublimiū muroꝝ tuoꝛum conci

o Et ſaluabit nos. ſicut pmiſit.

p Iſte dñs.ſ.oīm q Suſtinuimˀ eū.i.patiēter ſuſtinuimˀ
aduerſa ppt̄ ip̄m. r Exultabimˀ.gaudio exteriˀ:q꞉ exulta/
tio dr̄ q̄ſi ex ſaltatio. s Et letabimur.interiˀ. t In ſa/
lutari eiˀ.ſalute eterna nobis ab eo pceſſa. v Quia reqe/
ſcet manˀ dñi.i.ptās eiˀ. x In mōte iſto.i. in mōte ſyō qui
imminet valli ioſaphat:vbi tenebit finale iudiciū.vt hr̄ Iohe/
lis.iij. Et tūc reqeſcet ibi xp̄i ptās q̄ dānati detrudent in infer
nū:et electi in aīa ⁊ corpe trāſferent ad celū y Et triturabi
tur. Hic redit pph̄a ad deſcribēdū deiectōꝫ antixp̄i quā.ſ.ten/
gerat in breui:dicit igit y Et triturabit moab.i.antixp̄s. nec
mirandū ſi ſic noiat:q꞉ pph̄e et maxime eſaias frequent meta/
phoꝛice loquunt:nō enī erit antixp̄s totalr̄ a demōe obſeſſus.
ſʒ opa eius fiēt virtute demōis:et iō noiat hic moab. q̄ interp̄/
tat ex p̄re.q꞉ erit filius pditionis.vt dicit apl̄s.ij.ad Theſſal.ij
et ſic erit ex dyabolo:ſicut ex patre.eo mō loquēdi q̄ ſaluatoꝛ di
xit iudeis in Ioh.viij. Vos ex patre dyabolo eſtis. ʒ Si
cuti terunt palee.q꞉ virtˀ eiˀ totalit̄ ānihilabit. ʒ Et extē
det.ſ.antixp̄s. a Manˀ ſuas ſub eo ⁊c̄. p h̄ enī intelligit
q̄ valide a xp̄o peutiet.ſic aliq̄ñ inter hoīes alicui dr̄. ego peuti
am te ita valide q̄ extēderis ad modū natātis rane.pph̄e enīʒ
frequent vtunt cōi mō loquēdi. b Et hūiliabit.ſ.xp̄us.

c Gloꝛiā eiˀ.ſ.antixp̄i q̄ ſe oñdet tanq̄ ſit deˀ pꝛe nimia ſuper
bia.vt dicit.ij.ad Theſſal.ij. d Cū alliſione manuū eius.i.
miſtroꝝ eius. e Et munimēta ⁊c̄.o antixp̄e f Cōcidēt
oīa.p que credebat ſtabiliri in ptāte ſua deficiet. Cetera patent.

In ca.xxv.vbi dr̄ in poſtilla. Quia poſuiſti ciuitatem in tu
multum. Additio.

De qđ dr̄. Quia poſuiſti ciuitatē i tumultū. pprie poteſt
intelligi de deſtructōne hierl̄m p romanos:put doctores
nr̄i exponūt:nec obſtat qđ dicit poſtillatoꝛ dicēs: q̄ hierl̄m fuit
reedificata ab hadriano:q꞉ h̄ nō fuit in ſtatū priſtinū.ſ.vt ibi fie
ret cultˀ dei,put in ve.te.ad quē cultū tēplū in illa ciuitate con/
ſtructū fuit et oꝛdinatū.vt hr̄.iij.Reg.viij. Vñ ſm phm vnūqđ/
q̄ʒ eſt ſm illud qđ eſt pncipale in eo.et ſm hāc expoſitōnē h̄ qđ
ſeqtur. Sup h̄ laudabit te ppl's foꝛtis et ciuitas gētiū robuſta
rū timebit te,ppe intelligit de eccleſia militāte.q̄ eſt foꝛtis ppt̄
tolerātiā martyꝛioꝛū p noīe xp̄i.q̄ q̄dē foꝛtitudo nō ita fuit iuē/

ta in pplo ve.te.q̄ quidē expoſitio vıdꝛ magis cōſona lr̄e. Cetera aūt
exponant,put in poſtilla corrñdet pdictis. Caplm.xxvi.

In die illa. Hic pñr ponit gratiarūactio de beneficijs collat in
celo:et p̄ oñdit ppoſitū.ſcđo pcludit duplex corrolarium:ibi.
Moꝛiētes. Pꝛima in duas.q꞉ p̄ pōit apertio ianue electis. ſe
cundo eiuſdē clauſio re
pꝛobis.ibi. Cū fecerij iu/
dicia. Et p̄ma in duas:
q꞉ p̄ pōit aptio beatitu
dinis.ſcđo rō huiˀ aper
tionis:ibi. Semita iuſti
Circa pmū dicit.

a In die illa.ſ.peracto
iudicio.

b Cantabit canticum
iſtud.ab electis.

c In tra iuda. q̄ interp̄
tat cōfeſſio.i.in terra vi
uētiū vbi eſt iugis pfeſ
ſio diuine laudis. ſm il
lud pſ. lxxxiij. Beati q̄
habitāt i domo tua do/
mine:in ſecula ſeculoꝛū
laudabunt te. Et iō ter
ra iuda ſm ſenſuʒ lr̄alē
h̄ metaphoꝛice accipit.
et ſeqtur foꝛma cantici:
cum dr̄.

d Vrbs foꝛtitudis no
ſtre.i.ciuitas celeſtis.cu
ius excellētia nō pōt ex
pmi v̄bis hūanis pro
pter qđ nō nomiat hic.
Qđ enī in aliq̄bˀ libꝛis

dent[f] et humiliabūtur ⁊ detrahē-
tur in terrā vſq̄ʒ ad puluerem.

Caplm.xxvi.

i In[a] die illa cātabit[b] cāticuʒ
iſtud in[c] terra iuda Vrbs[d]
foꝛtitudis nr̄e: ſaluatoꝛ[e] pōet i ea
murˀ et antemurale. Aperite[f] poꝛ
tas ⁊ ingrediet gēs iuſta[g]:cuſtodi
ens[h] veritatē. Vetˀ[i] erroꝛ abijt:
ſeruabis[k] pacē:pacē q꞉[l] in te ſpera
uimˀ. Speraſtis[m] in dño in[n] ſcl'is
eternis:in[o] dño deo foꝛti ippetuū
Quia[p] incuruabit habitātes in ex
celſo:ciuitatē[q] ſublimē humiliabit
Humiliabit eā vſq̄ʒ ad terraʒ:de-
trahet eā vſq̄ʒ ad puluerem. Cō
culcabit[r] eam pes:pes[s] pauperis
greſſus[t] egenoꝛū. Semita[v] iuſti re
cta[x] eſt rectˀ callis iuſti ad ambulā

ponit ſyō additū fuit ab aliq̄ expoſitoꝛe ſm ſuā imaginatōʒ. q꞉ nō eſt
in hebꝛeo nec in libꝛis correctis. e Saluatoꝛ ponet in ea ⁊c̄.i.erit
nobis p oīmoda ptectōe. f Aperite poꝛtas ⁊ igrediet.de plano
et libere. g Gēs iuſta.p q̄ dabit diuīa ſnīa. Venite bñdicti ⁊c̄.
loquēdo de igreſſu electoꝝ generalr̄ in corpe et aīa.tñ a tpe paſſionis
xp̄i apta fuit ianua.et ingreſſi ſunt electi defuncti q̄tū ad aīas.et aliq̄
etiā q̄tū ad corpa ex gr̄a ſpāli.vt pie credit de beata virgine etiaʒ de
beato iohāne eiˀ miſtro ab aliq̄bˀ. h Cuſtodiēs veritatē. vite et
doctrine. i Vetus erroꝛ abijt. q̄diu enī hoīes ſūt in pñti vita poſ
ſunt errare.ſʒ in beatis deū clare vidētibˀ h̄ eſt impoſſibile. et q꞉ non
ſolū ibi eſt clara viſio ſʒ etiā pfecta fruitio totalr̄ q̄etās appetitū.ideo
ſubdit. k Seruabis pacē.et eſt vox ſanctoꝝ ad xp̄m. et pacē du/
plicat ppt̄ q̄etē duplicis appetitˀ intellectiui ⁊ ſenſitiui p gl̄iaʒ coꝛpo
ris et aīe. l Quia in te ⁊c̄.tanq̄ in redēptoꝛē nr̄m et glorificatoꝛē

m Speraſtis in dño. vox eſt pph̄e alloq̄ntis ſanctos n In ſecu
lis eternis.i.ad cōſequēdū ab eo vitā eternā o In dño deo ⁊c̄.p
cuiˀ foꝛtitudinē reprobi tenebunt in penā ppetuā:ideo ſubdit.

p Quia icuruabit ⁊c̄.i.ſupbos demones ⁊ tyrānos:et potiſſime an/
tixp̄m ſupbiſſimū et ſibi adherētes. q Ciuitatē ⁊c̄.i.ciuitates ac/
cipiēdo ſingulare p plali:vt frequent dictū eſt. in q̄bˀ abūdat ſupbia
et alia vicia. r Cōculcabit eā pes.i.pedes:⁊ quoꝝ ſunt iſti pedes
ſubdit. s Pes paupis.ſic eſt in hebꝛeo ⁊ in libꝛis correctis. ⁊ iſte
paup eſt xp̄s.etiā ſm q̄ expōit h̄ Ra.ſa.adducēs ad h̄ p pcoꝛdia illđ
zach.ix. Ecce rex tuˀ venit tibi iuſtˀ et ſaluatoꝛ ip̄e paup ⁊c̄. ſʒ reducit
h̄ ad pmū xp̄i aduētū.in q̄ dic̄ oꝛbē ei ſubiugādū. Sʒ in h̄ falſuʒ dicit
q꞉ pmˀ eiˀ aduētˀ trāſijt in p̄teritū:⁊ fuit in hūilitate.ſcđs aūt erit i po
teſtate de q̄ loq̄t h̄ ſcriptura cū dr̄. Cōculcabit eā pes paupis.ſ. xp̄i:q̄
in p̄ ſuo aduētu duxit vitā paupem. t Greſſus egenoꝝ.i.aploꝛuʒ
q̄ ppt̄ xp̄m oīa tpalia reliq̄rūt ppt̄ qđ ei in iudicio aſſeſſoꝛes erūt.ſm
q̄ ip̄e dic̄ Mat.xix. Ecce nos reliq̄mˀ oīa ⁊c̄.ſeq̄t. Sedebit ſuper ſe/
des iudicātes.xij.tribˀ iſrl̄. Et ſic ſupbi huiˀ mūdi erūt pedibˀ coꝝ ſub
iecti. v Semita iu.h̄ pñr pōit rō aptōis ianue celeſtis:q̄ duplex ē
Pꝛia ⁊ pncipalis eſt meritū xp̄i.p qđ apta eſt generalit̄ q̄tū eſt ex p/
te dei.q̄ vult oēs hoīes ſaluos fieri.ſcđa eſt meritū electoꝝ q̄ aperitur
electis ſe diſponētibˀ ad ingreſſū:et nō reprobis:pmū tangit cū dicit

v Semita iuſti.i.via xp̄i quā tenuit et docuit.et dr̄ ſemita ppter arti/
tudinē pſilioꝝ.dr̄ aūt xp̄s iuſtus abſolute:q꞉ p excellētiā.ſ. foꝛmaliter
et effectiue.q꞉ alios iuſtificat. x Recta eſt,diſtoꝛſionē nullā hñs a

rectitudine v̄tutis. oēs eñi alie leges ab euāgelica pmittūt aliq̄ mala. ſicut manifeſte pʒ de legib⁹ humanis q̄ pmittūt meretrices in ciuitati/bus et plīa alia q̄ nō pñt corrigi lege hūana. vt dic̄ Augu. Simr̄ de lege moſayca q̄ pmittit vſuras cū extraneis. ⁊ libellū repudij: et plura alia: ſicut diffuſi⁹ declaraui in pncipio matb̄. Lex aūt euāgelica nullā pfectionē virtutis omittit: nec aliq̄d illicitū pmittit. ſcd̄m aūt tangit: cū dr̄. in pſona electoꝝ.

cōpoſiti morib⁹ et tyrāni. b Nō reſurgāt. ſ. ad gl̄iam ſʒ magis ad penā. iō ſubdit c Propterea viſitaſti ⁊ ɔtriuiſti eos per penā durā. d Et pdidiſti oēm ⁊c̄. ſm̄ illud puer. x. ca. Nomē impioꝝ putreſcet: q: ſi remanet aliq̄ coꝝ memoria: non fit eis ad honorē: ſʒ ad ɔfuſionē. e Indulſiſti ⁊c̄. punitōʒ eorū differendo. vt haberēt locū pniēdi: ſʒ q: tales dilatōis būficio abuſi ſūt ſubdit.

y Et in ſemita iudicioꝝ tuoꝝ dñe. i. in via euangelica te ſequēdo.
z Suſtinuim⁹ te. i. propter te ſuſtinuim⁹ tribulatōes et obprobria.
a Nomē tuū. ſ. ieſus.
b Et memoriale tuum in deſiderio aie. vñ dic̄ Bern̄. Ieſus mel i ore melos in aure: iubil⁹ in corde. iō ſubdit in pſona cuiuſlibet iuſti.
c Aīa mea deſiderabit te in nocte. ſ. pn̄tis vite in q̄ videm⁹ p ſpeculū in enigmate. deſideriuʒ eñi ppie loq̄ndo eſt rei nō habite. ſic delectatō rei pn̄tis. et iō electi in vita pn̄ti ppe loquēdo deū deſiderant. cui deſiderio ſuccedit fruitio.

dñi. Et[y] in ſemita iudicioꝝ tuoꝝ dñe ſuſtinuim⁹[z] te: nomen[a] tuū ⁊[b] memoriale tuū in deſiderio aie. Anima[c] mea deſiderauit te in nocte: ſʒ ⁊ ſpū meo in pcordijs meis de[d] mane vigilabo ad te. Cū[e] feceris iudicia tua in terra: iuſticiā[f] diſcent hītatores orbis. Miſereamur[g] impio[h]: et[i] nō diſcet iuſticiā. In[k] terra ſcōꝝ iniqua geſſit. ⁊[l] nō videbit gl̄iam dñi. Dñe[m] exaltet manus tua vt[n] nō videāt: videāt[o] et[p] cōfundāt zelātes[q] populi: et[r] ignis hoſtes[s] tuos deuoret. Dñe[t] dabis pacē nobis: oīa[u] eñi opa nr̄a opat⁹ es nobis. Dñe[x] de⁹ nr̄ poſſederūt nos dñi abſq; te: tm̄[y] in te recordemur nois tui. Morīētes[z] nō viuāt gigātes[a] nō[b] reſurgant. Propterea[c] viſitaſti ⁊ ɔtriuiſti eos: et[d] pdidiſti oēm memoriā coꝝ. Indulſiſti[e] genti dñe: indulſiſti gēti. Nūquid[f] glorificat⁹ es elongaſti[f] oēs[g] terminos terre. Dñe[h] in anguſtia regſierūt te in[i] tribulatione murmuris doctrina[k] tua eis. Sicut que ɔcepit cū appropinq̄uerit ad partū: dolens clamat in dolorib⁹ ſuis: ſic[l] facti ſum⁹ a[m] facie tua dñe. Cōcepim⁹[n] ⁊ quaſi parturiuim⁹ ⁊ pepimus ſpm̄. Salutes[o] nō fecimus in terra: ideo[p] nō ceciderūt habitatores[q] terre. Viuent[r] mortui tui interfecti[ſ] mei reſurgēt[t]. Exp

f Nūq̄d gl̄ificat⁹ es. ſ. ab eis p pniam. q. d. nō: iō ſubditur.
f Elōgaſti. ſ. a te
g Oēs terminos terre. i. obſtiatos in pctīs in q̄cūq; pte orbis.
h Dñe. h̄ pōnit ſecūdū correlariū ſʒ q electi ſurgēt ad gl̄iam. et diuidit in tres ptes. q: ppha p̄ deſcribit circa reſurrectionē iuſtoꝝ deſideriū. ſcd̄o reſurrectōis actū: ibi. Viuēt mortui. tertio terminuʒ: ibi. Uade ppl̄s me⁹

d De mane vigilabo ad te. i. a mane iuuētut̄ incipiā te q̄rere.
e Cū feceris. deſcripta aptōe ianue celeſtis electis. Hic pn̄r deſcribitur eiuſdē clauſio iniuſtis. Clauditur aūt aliq̄bus iniuſtis ſimplr̄: aliq̄bus ad tps. Prio ḡ ponit pmū. ſecūdo ſecūdū: ibi. Dñe dabis. Circa pmū ſciēdū q̄ clauditur ſimplr̄ et ad ſemp malis in ſua malicia pſeuerātib⁹ et ſic morientib⁹. et iſti ſunt ppe q̄ nō corrigunt̄ diuinis flagellis. nec etiam būficijs. et h̄ eſt qd̄ dr̄ p de flagellis. e Cū feceris iudicia tua in t̄ra flagellādo pctōres. f Iuſticiā diſcēt. i. iuſticiā tuā diſcēt p experiētiā flagelli. nō tm̄ p emēdationē peccati. ſicut pharao expt⁹ fuit diuina flagella. nō tm̄ ad ſui correctionē. ſʒ magis ad obduratōʒ. ſcd̄o de būficijs: cū dr̄ in pſona dei g Miſereamur. ⁊ loq̄tur in plr̄ali p pter trinitatē pſonarū. vel eſt ſermo dei ad angelos q̄ ſunt executores ſuoꝝ būficioꝝ. h Impio. obſtiato. i Et nō diſcet iuſticiā. reuertēdo ad ipāʒ p būficijs diuinis: ſic pʒ de pharaone a q̄ deus frequent̄ ex ſua miſericordia retraxit penas inflictas. et tm̄ ex h̄ nō fuit reuerſus ad ſtatū iuſticie. k In terra ſanctoꝝ iniq̄ geſſit nō retract⁹ ex loci ſanctitate. q: talis peccat ex ɔtēptu: et iō ſubdit. l Et nō videbit gl̄iam dñi. q: nunq̄ admittet ad gl̄iaʒ paradiſi. m Dñe exaltet man⁹ tua. i. ptās tue iuſticie. n Ut nō videāt. i. vt nō illuminent̄ a te pp̄ter ſuū demeritū. o Videāt. ſ. meritū ſanctoꝝ.
p Et ɔfundant̄. ſic de Cayn dr̄ Geñ. iiij. Irat⁹ eſt cayn vehementer et ɔcidit vult⁹ ei⁹. q: de⁹ reſpexerat ad abel ⁊ ad mūera ei⁹. vt ibi premittit̄. q zelantes ppl̄i. i. illi q̄ inuidēt fraterne grē. r Et ignis ſʒ infernalis. s Hoſtes tuos deuoret. nō p eoꝝ ɔſūptionē: ſed p ptinuā afflictionē. t Dñe dabis ⁊c̄. h̄ pn̄r oñdit q̄b⁹ malis ianua celeſtis ad tps clauditur. ſ. q̄diu manēt in peccat̄: ſʒ cū penitēt a deo viſitati eis aperit̄. et h̄ eſt qd̄ in eoꝝ pſona dr̄. t Dñe dabis pacem nobis. nos recōciliādo. et q: h̄ puenit ex diuina grā ſubdit. u Oīa eñi opa nr̄a. ſ. meritoria. Opat⁹ es nobis. q: nō ſunt meritoria niſi ex acceptatōe diuina: et grā p quā ſūt acceptabilia a ſolo deo in nobis efficit̄. x Dñe de⁹ ⁊c̄. i. ſpūs maligni q̄ ſunt alieni a te poſſederunt nos vt ſeruos: q: q̄ facit pctm̄ ſeru⁹ eſt pcti. Ioh. viij. y Tm̄ in te recordemur nois tui. ita q̄ de cetero nō ſeruiam⁹ niſi tibi. z Morientes. h̄ ex p̄dictis ɔcludit duplex correlariū. ſcd̄m pōit ibi. Dñe in anguſtia. ſup⁹ locut⁹ fuerat ppha de reſurrectōe generali oim q̄ nō erit ſilis in reprobis ⁊ in electis: vt pʒ ex ſupradictis: iō ɔcludit q̄ reprobi nō reſurgēt ad gl̄iaʒ: ſʒ ad ignominiā ⁊ penā. et h̄ eſt qd̄ dicit ppha.
z Morientes nō viuāt. vita gl̄ie. h̄ dic̄ optādo ex ɔformitate ſue volūtatis ad diuinā iuſticiā. ſm̄ illud pſ̄. Letabit̄ iuſt⁹: cū viderit vindictā et loq̄tur h̄ de morientib⁹ in pctō mortali. a Gigātes. q̄ fuerūt in/

Deſideriū aūt reſurrectōis ad vitā beatā ɔſurgit pncipalr̄ ex duob⁹. Primū eſt afflictio quā iuſti ſuſtinēt de cōi curſu in pn̄ti vita. ſm̄ q̄ dr̄. ij. Timo. iij. Oēs q̄ pie volūt viuere in xp̄o pſecutionē patient̄. ppt̄ qd̄ dic̄ Greg. Mala q̄ nos h̄ cōprimunt ad deū ire cōpellūt. et h̄ eſt qd̄ dr̄ hic. h Dñe in anguſtia poſiti electi tui in vita pn̄ti. Reqſierūt te deſiderātes vitā futurā ex toto corde. i In tribulatōe murmuris. i. in tribulatōe q̄ de cōi curſu eſt occaſio murmuris in tribulatis. k Doctrina tua eis. ſ. valet in dādo eis patiētiā. q: tm̄ nō aufert totalr̄ triſticiaʒ ſenſibilē: ſʒ diminuat: iō ſubdit. Sicut q̄ ɔcepit ⁊c̄. l Sic facti ſum⁹. et aſſociat ſe ppha iuſtis poſitis in tribulatōib⁹. ⁊ merito: q: poſt multas tribulatōes fuit ſerrat⁹: vt dictū fuit. ſ. ca. i.
m A facie. h̄ pōit ſcd̄m ex q̄ ɔſurgit deſideriū vite future. ſ. claritas faciei diuine: cui⁹ aſpect⁹ eſt deſiderabilis: intātū q̄ in eā deſiderant angeli pſpicere. i. Pet. i. et h̄ eſt qd̄ dr̄. m A facie tua dñe. i. ex pulcritudie faciei tue. n Concepim⁹ ⁊ q̄ſi ⁊c̄. h̄ eſt pūct⁹ In hebreo ⁊ in libris correct̄. et p ſpm̄ h̄ intelligit̄ ferues deſideriū. et bn̄ dr̄. Parturiuim⁹ ⁊ pepim⁹. in ptu eñi eſt afflictio et tūc ſeq̄tur delectatio. ſm̄ illud Ioh. xvi. Mulier cū parit triſticiā hʒ: cū aūt pepit puerū iā nō meminit pſſure ppt̄ gaudiū. ſic deſideriū viſiōis diuine in pn̄ti hʒ aliq̄d afflictōis: rōe dilatōis: q: ſpes q̄ differt̄ affligit aīaʒ Prouer. xiij. et hʒ aliquid delectatōis ppt̄ ſpem ɔſequēdi optatū. ſʒ cū venerit viſio diuina tūc erit delectatio ſūma abſq; vlla triſticia. o Salutes nō fecim⁹ in terra. ſic eſt in hebreo ⁊ in libris correctis. Et ē ſenſus: p ea q̄ fecim⁹ nō obtinem⁹ nec obtinere poſſum⁹ in t̄ra. Salutes. i. aie ⁊ corpis beatitudines. q: p̄ reqrit̄ mors generalis oim ad quā ſequet̄ reſurrectio mortuoꝝ q̄ in electis erit ad gl̄iaʒ aie et corpis. ppt̄ qd̄ ſubdit̄. p Jō nō ceciderunt. p mortē corporalē. q Hītatores t̄re generalit̄. et tenet̄ h̄ li ideo cōſecutiue et nō cauſalit̄. r Viuēt mortui. Poſtq̄ deſcripſit propheta deſideriū reſurrectōis in electis. h̄ pn̄r deſcribit eiuſdē reſurrectōis actū dicēs. r Viuēt mortui. vita gl̄ie q̄tū ad electos. de q̄ꝝ reſurrectōe fit h̄ ſermo. iō ſubdit̄. ſ Interfe. mei. ppt̄ deū et iuſticiā. t Reſurgēt. et dic̄ mei. ſc. eis ɔnumerando: q̄ſi de ſua morte pphetādo. q: fuit ſerrat⁹ ſic dictū eſt i principio hui⁹ libri de pcepto manaſſe regis ydolatre peſſimi eo q̄ ipm̄ et alios ydolatras arguebat. Cōſequent̄ ɔuertit ſermonē ad electos reſuſcitandos dicēs. v Expgiſcimini. a ſomno mortis. x Et laudate deū. de vr̄a gl̄ificatōe futura.

r Qui habitatꝫ in puluere.q̄tū ad corpa in cinerē redacta. Cōſequentē alloq̄tur deū:ex cuiꝰ v̄tute fiet reſurrectio mortuoꝝ dicēs. s Quia ros lucis ros tuus.i.ſicᷣ ros celeſtis eſt ſuauis terrenaſcētibꝰ q̄ facit ea de t̄ra reſurgere:ſic benignitas tua erit ſuauis electis dormiētibꝰ.q̄s faciet ad gl'iam reſurgere.⁊ ecōtrario h̄ reſurrectio erit terribilis dānatis.iō ſubdit.

ret ꝓpinquū eſſe tp̄s reſurrectōis.vt poſtilla.dic̄ ſic valde iproprie diceret. Abſcōdere modicū ad momētū. Iſte eñ dictōes ſignificāt breuitatē tp̄is:nō aūt ꝓlixitatē ſeu dilatōem. Hoc aūt qd̄ d̄r. Claude oſtia tua ſup te nō vid̄r ꝑtinere ad intrantē in ſepulcro vl' in lymbo vl' i empyreo.vñ meliꝰ vid̄r dicēdū ꝙ q: ꝓpħa imediate añ locutꝰ fuerat de reſurrectōe electoꝝ dicēs. Viuēt mortui ⁊c̄. qd̄ in magnū gaudiū vertitur electoꝝ:iō de ꝑſecutōne antixp̄i q̄ modicū añ tēpus reſurrectōis futura eſt q̄ inter alias eſt maxima. vt habet Dañ.xij. ca. eos monet.q.d. cū de h̄ qd̄ vobis ꝓphetizo debetis exultare cū tremore vt ſitis pati ad ꝑſecutōes futuras paciēter tolerādas.q̄ ſunt ꝓpinq̄ ꝑdicte reſurrectōni:et q̄lr̄ debeāt ſe ꝑparare oñdit dicēs. Vade

a Et terrā gigātū.i.peccatoꝝ q̄ ꝑ potētiā fideles oppſſerūt.

b Detrahes in ruinā.i.in gehennā:⁊ accipit h̄ terra ꝓ peccatorib' in ea habitātibꝰ eo modo loquēdi quo d̄r mō cōiter loquēdi t̄ra deſtructa q̄ñ eiꝰ hītatores deſtruuntur.

giſcimini[u] et[x] laudate q[y] habitatis in puluere:q:[z] ros lucis ros tuꝰ et[a] terrā gigātū detrahes[b] in ruinā. Vade[c] ppl's meꝰ intra[d] in cubicula tua claude oſtia tua ſup te. Abſcōdere[e] modicū[f] ad momentū donec[g] ptrāſeat indignatio mea Ecce[h] eñ dñs egrediet[i] de loco ſuo vt[k] viſitet iniq̄tatē habitatoris terre contra eū:et[l] reuelabit terra ſanguinē ſuū:et[m] nō operiet vltra interfectos ſuos.

Caplm.xxvij.

i In[a] die illa viſitabit dominus in[b] gladio ſuo duro ⁊[c] grandi et[d] forti:ſup leuiathan:ſerpentē vectem et[e] ſup leuiathā ſerpentē tortuoſum[f] et[g] occidet cetū qui in mari eſt. In[h] die illa vinea[i] meri cātabit ei. Ego[k] dñs qui ſer-

c Vade.h̄ ꝯñr deſcribit reſurrectōis tp̄us.poſſet eñ aliq̄s credere ex ꝑdictis ꝙ eſſet ꝓpinquū tp̄s reſurrectōis qd̄ nō eſt verū ſꝫ erit in fine tp̄is.iō dicit. c Vade ppl's meꝰ.ꝑus recedendo de vita p̄ñti. d Intra in cubicula tua.i.ſepulcrū q̄tum ad corpꝰ et purgatoriū:q̄tū ad aīas electoꝝ.q̄ tñ hñt aliquid purgādū in futuro.vel lymbū patrū q̄tū ad purgatas et ante apertionē ianue ꝑ mortē xp̄i:vel celū empyreū q̄tū ad purgatas poſt apertionē ianue. e Abſcōdere.q: defuncti ab hoīb' huius vite ſunt abſcōditi. f Modicū ad momētū.q: tp̄s vſq; ad iudiciū reſpectu eternitatꝫ eſt modicū ⁊c̄.h̄ mō d̄r aīabus electoꝝ deſiderātibꝰ vltimū iudiciū. Apoc.vi. Et dictū eſt illis:vt requieſcerēt adhuc tp̄s modicū donec cōpleant ꝯſerui eoꝝ ⁊ frēs eoꝝ. g Donec ptrāſeat indignatio.i.electoꝝ ꝑturbatio per tribulatōes tyrānoꝝ et maxīe antixp̄i tp̄e. In aliq̄bꝰ libris addit:mea:ſꝫ nō eſt in hebreo:nec in libris correctis. h Ecce eñ dñs hieſus xp̄s. i Egrediet de loco ſuo.i.de celo empyreo ad iudiciū veniēdo.q̄tū eñ ad humanitatē egrediet et veniet ꝑ localē motū:q̄tū vero ad deitatē q̄ eſt vbiq; egrediet ꝑ nouū effectū. k Vt viſitet iniq̄tatē ⁊c̄.i.iniq̄tates peccātiū terrena amātiū. l Et reuelabit terra ſanguinē ſuū.i.mortes et depſſiones fideliū.q: tūc manifeſtabunt oīa latētia.
m Et nō operiet ⁊c̄.q: de cetero nō cōmittent talia.

In.c.xxvi.vbi d̄r i po. Nom̄ tuū.ſ.ihs ⁊ mēoriale tu. Additō.i

Nomē deꝰ nomē ſuū ꝓpriuꝫ.ſ.tetragrāmathon reſerauit moyſi Exo.iij.legit ſic. Hoc eſt nomē meū ineternū ⁊ memoriale meū in generatōe ⁊ generatōꝫ.vbi in additōe ibidē fuit notatū ꝙ h̄ qd̄ d̄r. Hoc ē nomē meū.refert ad nomē dñi tetragrāmatō.qd̄ ꝓprie ſignificat eſſentiā diuinā:put ibidē fuit expoſitū.⁊ qd̄ ſeq̄tur. Hoc eſt memoriale meū.refert ad nomē ihs qd̄ eſt ꝯforme maxīe tetragrāmaton.put ibidē fuit declaratū:⁊ de h̄ ꝓprie intelligit illud ad Phil.ij.et donauit illi nomē qd̄ ē ſup oē nomē.vñ in ꝑſona expectātiū ſeu deſiderātiū xp̄i aduentū eſaias dicebat in h̄ loco. Dñe ſuſtinuimꝰ te nomē tuū et memoriale tuū deſideriū aīe.q.d.deſideramꝰ noticiā nō ſolū noīs tui.ſ.tetragrāmaton nobis in ve.te.ꝓpoſiti.ſed etiā noticiā memorialis tui.qd̄.ſ.eſt h̄ nomē ihs:vt dictū eſt de q̄ pleniꝰ habet in ꝑdicta additōe. In eodē cap.vbi d̄r in poſtil. Induliſti dñe genti. Additio.ij.

Ubi in trāſlatōe nr̄a d̄r. Indulſiſti dñe gēti ⁊c̄. In hebreo hr̄ ſic. Addidiſti dñe genti addidiſti:gl'ificatꝰ es elongaſti oīa extrema terre.et ſm iſtā lr̄aꝫ ꝓpħa loq̄tur de additōe gētiū ad ppl'm iſraeliticū:et eſt ſenſus. Addidiſti dñe gēti.ſ.iſraelitice gētes aliarū nationū.et q: ex hac additōe deꝰ fuit magis gl'ificatꝰ inq̄tū nō ſolū laudatꝰ eſt in iudea.ſꝫ etiā a ſolis ortu vſq; ad occaſum.iō ſubdit. Addidiſti gl'ificatꝰ es. Et ne ex h̄ intelligeret ꝙ oēs indifferent fuerūt additi ꝑ vere fidei ſuſceptōꝫ.iō ſubdit Elōgaſti oīa extrema t̄re.ſ.infideles et reprobos. In eo.vbi d̄r in poſtil. Vade.h̄ ꝯñr deſcribit reſurrectōis tp̄s.

I ꝓpħa in h̄ qd̄ dic̄. Vade ppl's meꝰ intra in cubicula tua ⁊c̄.intēdiſſet excludere ne aliq̄s crede- Additō.iij.

ppl's meus.intra in cubicula tua.ſ.ad orādū deū eo mō q̄ d̄r Mathei vi. Intra cubiculū tuū ⁊ ora patrē tuū.orō eñ eſt maximū remediū in tribulatōibꝰ.iuxta illud pſ̄. Ad dñm cū tribularer clamaui. Itē monet eos vt a deo petāt ne ex vehemētia tribulatōis aliq̄ verba ꝓrūpāt in dei offenſaꝫ ſeu in vere fidei derogatōeꝫ. et de h̄ dicit. Claude oſtia tua ſup te.q̄ q̄dē clauſura a deo ipetrat.iuxta illud pſ̄. Poē dñe cuſtodiā ori meo:et oſtiū circūſtātie labijs meis. Itē monet eos vt abſcōdāt ſe a ſeuiſſimis ꝯtradictōibꝰ aduerſantiū:qd̄ nō niſi virtute diuina fieri poſſet.iuxta illud pſ̄. Abſcōdiſti eos in abſcōdito faciei tue a cōtradictōibꝰ hoīm ⁊c̄.et q: tp̄s hmōi piculoſiſſime ꝑſecutōis deus abbreuiabit ꝓpt̄ electos.vt Marci.xiij.iō ꝓprie ſubdit. Modicū ad momentū. Replica.

In ca.aūt.xxvi.cū poſt il'.dicit circa illū paſſuꝫ. Abſcōdere modicū ad momētū de tp̄e iudicij exponēdo qd̄ a tp̄e ꝓphetie eſt modicū reſpectu eterne duratōis. Burg.dicit iproprijſſime ſic dici q: ille dictōes ſignificāt breuitatē tp̄is:ſꝫ illa obiectio eſt ꝯ ꝯtundū textū in mult̄ locis ſacre ſcripture. Dicit eñ.ſ̄.c.ij.de tp̄e xp̄i. Erit in nouiſſimis diebꝰ poſt quos tñ multa cētenaria ānoꝝ fluxerūt ⁊ Ioh.in canonica. Filioli nouiſſima hora eſt:q̄ tñ ꝓprijſſime ab oībꝰ exponunt de mlt̄is cētenis ānoꝝ q̄ reſtāt et ſic de alijs locis ſcripture. Ca.xxvij.

In die illa. Poſtq̄ deſcripta eſt gratiarūactio de ꝓmotōne electoꝝ.h̄ ꝯñr ponit gratiarūactio de deiectōe demonuꝫ. et diuidit in duas ptes.q: ꝑ ponit hmōi deiectio.ſcd̄o ſoluit duplex queſtio:ibi. Ego dñs. Circa pmū d̄r. a In die illa.ſ.iudicij generalis b In gladio ſuo duro.q̄tū ad pene aſperitatē. c Et grādi.q̄tū ad eiꝰ latitudinē. d Et forti.q̄tū ad imutabilitatē.
e Sup leuiathan ⁊c̄.ꝑ leuiathan q̄ h̄ bis ponit et ꝑ cetū idē intelligit.ſ.dyabolꝰ.vt dictū fuit Iob.xl.⁊ d̄r h̄ leuiathan vectē ꝓpt̄ eiꝰ fortitudinē.ſm ꝙ de eo dicit Iob.xli. Nō eſt ptās ſup terrā q̄ ei cōparet ſcꝫ leuiathan f Tortuoſuꝫ.ꝓpter eiꝰ calliditatē ad decipiēdū.
g Et occidet cetū ⁊c̄.i.dyabolū q̄ habitat in h̄ aere caliginoſo tanq̄ in mari tēpeſtuoſo.nō tñ intelligit eiꝰ occiſio ꝑ mortē nature.cū h̄ mō ſit imortalis:ſꝫ ꝑ mortē gehēne:q: tūc ibi retrudet:nec poterit inde exire ⁊ hoīes tētare ſeu ad peccatū inducere:qd̄ erit ſibi graue.et in h̄ creſcet pena eiꝰ.q̄ etiā portat mō ignē ſuū ſecū.creſcet etiā pena ſua accidētalis ex dānatōe hoīm q̄s inducit ad peccatū:ſic̄ et gl'ia ſanctoꝝ angeloꝝ ex gloria electoꝝ:q̄s inducūt ad bonū. h In die illa.deiectōis demonis. i Vinea meri. In hebr̄.hr̄ vinea vinoſa. Et quoꝫ ꝙ meri h̄ nō eſt nomē ꝓpriū:ſꝫ cōe.et ſignificat purū vinū et optimū Vinea igit meri.h̄ accipit ſocietas ſupnoꝝ ciuiū in q̄bꝰ nihil erit ipurū et ipi deū laudabūt de deiectōe demonū. k Ego dñs.h̄ ꝯñr ſoluit duplex q̄ſtio oriēs ex ꝑdictis.ſcd̄a ſoluit:ibi. Quis dabit me. Prima qd̄ oñdit ex h̄ qd̄ h̄ d̄r. Vinea meri ſocietas electoꝝ. q: ex q̄ fuerūt a deo ita electi et dilecti ab eterno:videret alicui extraneū:quō deꝰ ꝑmittit eos tribulari in h̄ mūdo.ſm qd̄ d̄r.ij. Thi.iij. Oēs q̄ pie volunt viuere in xp̄o ꝑſecutōꝫ patient. Et rn̄det dñs ad h̄ ꝙ talis ꝑmiſſio nō ē ex odio:ſꝫ magis ex dilectōe:ne ex ꝓſperis in ſupbiā eleuentur.et per exercitiū patiētie in bono cuſtodiant.ſm dictū ſaluatoris Luc.xxi. In patiētia vr̄a poſſidebitis aīas vr̄as.et h̄ eſt qd̄ d̄r hic. k Ego dominꝰ q̄ ſeruo eā.ſ.vineā meā q̄ eſt vniuerſal' eccl'ia.eo ꝙ a ꝑ abel iuſto

vſq3 ad vltimū electū q̄ in fine mūdi naſcitur⁹ eſt: quot electos ꝑtulit. tot palmites miſit. vt dicit Greg. homel. vij. l Repēte ꝓpinabo ei. ſ. potū tribulatōis tōnib⁹ ꝑdictis. iō ſubdit. m Ne forte viſitetur ꝛc̄. i. ex ꝓſperis inſoleſcat. et ſic ꝑ inſolētijs viſitet ꝯ eā in die iudicij.
n Nocte ꝛ die ꝛc̄. i. tpe aduerſitatꝫ et ꝓſperitatis ſub p̄rna diſciplina.

lo nō tūc erat apud iudeos: ꝛ iō intelligit de deſtructōe ydolatrie gētiliū ꝑ ꝑdicationē apl'oꝝ vt dictū eſt. p Ciuitas ꝛc̄. Hic ponit iudeoꝝ exterminiū q̄tū ad obſtinatos: cū dicitur.
p Ciuitas eīn munita. ſ. hierl'm q Deſolata erit. per romanos q̄ eā deſtruxerūt r Spacioſa relinq̄tur. i. hierl'm q̄ ante erat ciuitas ſpecioſa relinq̄tur a ſuis habitatoribus q: a ꝑncipio obſidiōis vſq3 ad finem multi fuerūt mortui gladio et fame et peſte. ſ. decies centū milia. vt dicit Egeſipp⁹. li. v.

no eā: repēte[l] ꝓpinabo ei: ne[m] forte viſitet contra eā. Nocte[n] et die ſeruo eā: indignatio[o] nō eſt mihi Quis[p] dabit me ſpinā et veprem In ꝑlio[q] gradiar[r] ſup eā: ſuccendā[s] eā pariter. An[t] potius tenebo fortitudinē meā. Faciet[u] pacem mihi: pacē faciet mihi. Qui[x] egredient impetu[y] a[z] iacob florebit et germinabit iſrl' et[a] implebūt facieꝫ orbis ſemīe. Nūqd[b] iuxta plagaꝫ ꝑcutiētis ſe ꝑcuſſit[c] eū. Aut[d] ſicut occidit interfectos ei⁹ ſic occiſus eſt. In[e] menſura cōtra menſuraꝫ cū adiecta fuerit iudicabit eā: meditatus[f] eſt in ſpū ſuo duro ꝑ diē eſtus Idcirco[g] ſup hoc dimittet[h] iniq̄tas domui[i] iacob: ꝛ[k] iſte oīs fruct⁹ vt auferat pctm̄ eius. Cū[l] poſuerit oēs[m] lapides altaris ſicut[n] lapides cineris alliſos nō[o] ſtabūt luci ꝛ delubra. Ciuitas[p] eniꝫ munita deſolata[q] erit ſpacioſa[r] relinquet: et[s] dimittet q̄ſi deſertū. Ibi[t] paſcetur vitulus: et[u] ibi accubabit: ꝛ[x] cōſumet ſummitates ei⁹. In[y] ſiccitate meſſis illius cōterētur[z] mulieres veniētes ꝛ[a] docētes eā. Nō[b] eſt eniꝫ ppl's ſapiēs: ꝓpterea[c] nō miſerebit ei⁹ q fecit eū: ꝛ q formauit eū non pcet ei. Et[d] erit in[e] die illa ꝑcutiet dñs ab alueo fluminis vſq3 ad torrētem egypti: ꝛ[f] vos cōgregabimini vn⁹ ꝛ vn⁹ filij[g] iſrl'. Et[h]

o Indignatio nō ē mihi. i. h̄ nō facio ex ira ſeu indignatōe: ſ3 ex paterna correctōe. Quis dabit. Hic ſoluit ſcd'a q̄ō. quia videret alicui: q ꝑ merito iuſtoꝝ de ꝑplo iſrl' et marie apl'oꝝ parcendū fuiſſet alijs euſdem ꝑpli de captiuitate q̄ facta eſt ꝑ romanos. et ſic in hac q̄ōne ꝓcedit. q: ꝑ̄ ponit ad vtrāq3 ptes rō: ſcd'o ponit q̄ōnis ſolutio: ibi. Nunq̄d iuxta eſt. Primo arguit q non debuit parci: ſ3 magis ꝑ multitudie maloꝝ iuſti cū eis debuerūt affligi ſicut frequent factū fuit i vete. teſt. et h̄ eſt q̄ō dicitur in ꝑſona dñi.
p Quis dabit ꝛc̄. ad ſuccedendū ciuitatē hierusalē.
q In ꝑlio. ſ. romanorū q̄ capta ciuitatē incēderūt. r Gradiar ꝛc̄. eā calcādo ꝑ romanos. s Succēdā ꝛc̄. ſ. fideles in xp̄m tūc credētes cū infidelib⁹ in ſua cecitate obſtinatꝫ. q. d. h̄ videret de ecēs iuſticie mee ſic ſuccēſa fuit hierl'm ꝑ chaldeos ꝛ multi iuſti fuerūt ibi mortui ꝛ captiuati occaſiōe iniuſtoꝝ. t An poti⁹. hic ponit argumentū ad oppoſitū. ſc3 q debeat parci malis: cū dr. An potius tenebo. i. retinebo v Fortitudinē meā. ceſſando a punitōe ſub ſpecie correctōis: iō ſubdit. v Faciet pacē mihi. et ꝑ apl'oꝝ aliorūq3 xp̄i diſcipl'oꝝ meritis. ꝓpt q̄ō ſubdit. x Qui egredient. ſc3 ad ꝑdicandū fidē catholicā ꝑ orbē. y Impetu. i. cū feruēti deſiderio. z A iacob. i. a ꝑplo iſrl'. cuiuſmōi fuerūt apl'i et alij. lxx. diſcipuli: q̄ ꝑ maiori pte fuerūt iudei. z Florebit ꝛc̄. in apl'is. ſ. floribus ſancte vite et doctrine. a Et implebūt ꝛc̄. ſ. v̄ba euangelice doctrine ſcd'm q dr in parabola ſeminātis. Lu. viij. Semē eſt verbū dei.
b Nunq̄d. h̄ ponit ſolutio in q̄ ſic ꝓcedit: q: ꝑ̄ ſoluit q̄tū ad malos. ſecūdo q̄tū ad bonos: ibi. Et erit. Circa ꝑmū ꝑ̄ oñdit: q ꝑ ꝑdictis nō eſt malis parcēdū. ſcd'o ſoluit argumentū: ibi. Idcirco. et tertio ponit maloꝝ exterminiū: ibi. Ciuitas. Circa ꝑmū dicit. b Nūquid ꝛc̄. i. ꝑpli iudaici: dū xp̄m tā crudeliter affligerēt c Percuſſit eū. q. d. nō aū ciuitatis deſtructōꝫ. d Aut ſic occidit ꝛc̄. i. apl'os xp̄iq3 diſcipulos a iudeis occiſos. q̄s occiderūt iudei ꝛ ꝑſecuti ſunt grauit vt pꝫ Act. vij. de ſtephano et. xij. de iacobo et. viij. de ꝑſecutōe generali xp̄ianoꝝ: et in ꝑlib⁹ locis de ꝑſecutōe pauli et aliorū apoſtolorū.
e In menſura ꝯ menſurā ꝛc̄. q. d. nō ꝯuenit diuie iuſticie q tāta facinora trāſeāt abſq3 debita pena: iō ſubdit. f Meditatus eſt ꝛc̄. i. diſpoſuit diffinitiue iſta punire. g Idcirco. h̄ ſoluit argumentū ad oppoſitū de merito apl'oꝝ: cū dr. g Idcirco ſup h̄. i. ꝓpt meritum apl'oꝝ. h Dimittet iniq̄tas. ꝑdicta. i Domui iacob. i. iudeis in ſua malicia obſtinatis. k Et iſte oīs fruct⁹ ꝛc̄. i. ne tot⁹ fruct⁹ meriti apl'oꝝ: q̄ō dimittat alijs iudeis dictū pctm̄. et vlteri⁹ ſpecificat meritū illud dicēs. l Cū poſuerit. ſ. ꝑdicatio apoſtoloꝝ.
m Omēs lapides altar. i. altariū ydoloꝝ. n Sicut lapides cineris alliſos. ꝑ ꝑdicatōꝫ apl'oꝝ fuit cult⁹ ydoloꝝ multū deſtruct⁹ per orbē etiā ipis viuētib⁹ et q̄ſi totalit ablat⁹ ꝑ ſucceſſores eoꝝ. iō ſubdit.
o Nō ſtabūt luci et delubra: vbi exercebat ydolatria. nec pōt illud intelligi de ydolatria iudeoꝝ: q̄ a reditu captiuitatꝫ babylonice nō legit in ꝑpl'o iudaico fuiſſe: niſi ad tpe modicū: ꝛ ꝑ violētiā et in paucis. ſc3 tpe antiochi illuſtris. q̄ cogebat iudeos ydolis immolare. vt pꝫ. i. et. ij. Machabeoꝝ. Nec q̄ō dr. Cū poſuerit oēs lapides altar ꝛc̄. pōt ꝯueniēt exponi de deſtructōe tēpli ꝑ romanos: vt volūt aliq̄ dicere: quia ſtatim ſubdit. Nō ſtabūt luci et delubra. ꝑ q̄ō itelligit ydolatria q̄ nul

s Et dimittet q̄ſi deſertū: q: alij fuerūt in captiuitate ducti: et ciuitas fuit deſtructa ita q nō erat habitatōi hoīꝫ apta
t Ibi paſcet vitul⁹. ſ. ꝑpl's romanus: q̄ dr h̄ vitulus: ꝓpter carnis petulātiā: ibi eīn fuit paſt⁹. i. diuitijs ciuitatꝫ repletus.
v Et ibi accubabit. i. poterit ſecure dormire: q: eoꝝ aduerſarij erāt mortui vl' captiuati vt dictū eſt x Et ꝯſumet ſūmitates ei⁹. i. tēplū ꝛ edificia in circuitu q̄ erāt in mōte ſyō q̄ eſt ſupior ps ciuitatis.
y In ſiccitate meſſis illi⁹. i. ex defectu vict⁹ in hieruſalem.
z Cōterent mulieres veniētes ſc3 in hierl'm ad diē feſtū: vnde refert egeſippus li. vi. q quedā mulier de vltra iordanē venerat in hierl'm: ꝛ cū alijs fuit ibi obſeſſa: ꝛ anguſtia famis obſtricta cepit ꝓpriū filiū et comedit. et idē credibile eſt de ꝑlib⁹ alijs. licꝫ nō fuerūt deſcripte: q: talia enormia ſūt i ſcādalo. a Et docētes eā. ſic eſt in hebreo ꝛ libris correctis: et accipiunt h̄ docentes ipi ſacerdotes: q̄ ex officio hēbant docere ꝑpl'm: et iſti tunc fuerūt ꝯſtricti: q: cū a tyto poſtularēt miſericordiā. iuſſit eos occidi: dicēs eos degeneres eſſe animi. q: tēplo et numini cupeit ſupuiuere: et cā ſubdit b Nō eſt eīn ꝑpl's ſapiēs. i. hñs dei ſapiētiā q̄ ſapida eſt: ſ3 eīn terrenā ſapiam q̄ eſt aīalis et dyabolica. Jacobi. iij. c Propterea nō miſerebit ꝛc̄. et pꝫ lra.
d Et erit ꝛc̄. Hic ſoluit q̄ſtio q̄tū ad bonos q̄ de iudeis crediderūt xp̄o. q̄ deſtructa iudea fuerūt ſaluati in vita. iō dicit. Et erit. ſ. q̄ō ſeqtur. e In die illa ꝑcutiet ꝛc̄. Et dr h̄ alue⁹ fluminis loc⁹ vbi orit iordanis. Torrēs aūt egypti dr rinocorula: q̄ eſt puus fluui⁹ in extremitate iudee in pte auſtrali verſus egyptū: ort⁹ aūt iordanis eſt in terminio iudee in pte aq̄lonari in radicib⁹ mōtis libani: vt dicit Hiero. et ſic deſignat h̄ terra iudee ꝑcuſſa a romanis. f Et vos ꝯgregabimini vnus et vn⁹. id eſt pauci reſpectu multitudis ꝑcuſſe ꝛ captiuate. g Filij iſrael. i. vos in xp̄m credētes fidē patriarche iacob q̄ alio noīe dr iſrl' imitātes. Scribit i eccl'iaſtica hyſtoria q an̄ obſidionē hieruſalē ꝑ romanos fideles q̄ erāt in hierl'm et iudea fuerāt admoniti ꝑ āgelū: vt trāſirēt in regnū agrippe q̄ erat ꝯfederat⁹ romanis: et ſic fuerūt ibi ſaluati. h Et erit in die ꝛc̄. ꝑ hāc tubā intelligit edictū helij adriani iꝑatoris romani: q̄ hierl'm deſtructā ꝑ Tytū reedificauit: ꝛ ſuo noīe helyā appellauit. ſ3 poſtea magis tenuit nomen antiquū: et ipe edicto publico ꝓhibuit ne aliq̄s iude⁹ ibidē habitaret: ſ3 fuit ꝑmiſſa ipſis xp̄ianis ad habitandū. vt dicit Hugo floriacēſis li. iiij. Et tūc in hieruſalē confluebāt vndecūq3 iudei ad xp̄m ꝯuerſi: eo q diligebāt locū illū: iō ſubdit. i Et veniēt q̄ ꝑditi fuerāt de tra ꝛc̄: q: in iſtas terras ꝑ captiuitates ꝑcedētes multi iudei fuerāt ducti et habitabāt ibidē: q̄ ꝑ ꝑdicationē apoſtoloꝝ et alioꝝ diſcipuloꝝ fuerūt ꝯuerſi ad fidē: et ſic veniebāt in hierl'm rōne dicta: et ꝑ iſtas du

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

as terras intelligunt̄ etiā alie in q̄bus iudei captiuati habitabant. pōt etiā hec lr̄a intelligi de eccl̄ia noīe hierl̄m ſignificata. ſm q̄ d̄r Apoc. xxi. Uidi ciuitatē ſctā̄ hierl̄z nouā deſcēdētē de celo τc̄. ad quā puenerūt p fidē multi de oībus terris q̄ prius erāt pditi p errores τ ydolatriā deū adorātes fideliter et deuote: et h̄ est adoratōe latrie.

iudiciū. ſic eſt in hebreo τ in libris correctis. i. ezechie regi q̄ fuit iuſtus. p Et fortitudo τc̄. i. pplo ezechie q̄ erit ad colligēdū ſpolia aſſyriorū vt p̄dictū eſt. Et redijt ad portā ciuitatis hierl̄m plenus diuitijs aduerſariorū: et iō d̄r hic. q Reuertētibus de bello et nō bellātibus: q2 illā victoriā nō fecit dn̄s p hoīes ſ3 p angelū. r Uerū τc̄. Hic p̄miſſo beneficio denūciat̄ interitus rōe ingratitudinis. et p̄ pōit̄ interitus duarū tribuū factus p chaldeos ſcdo per romanos: ibi. ppter h̄ audite. Prima in duas: q2 p̄ ppha deſcribit eorū culpā. ſcdo debitā penā: ibi. Et erit. Circa p̄mū d̄r.

Caplm. xxviij.

E corone ſupbie. ſuperius loqutus eſt ppha cōtra duarū tribuū pſecutores: h̄ phetat cōtra prophetarū cōtēptores. Et diuiditur in duas: q2 primo pphetat cōtra cōtemptores pphetarū prīmus. ſcdo futurorū. xxx. ca. Pria in duas: q2 p̄ prophetat cōtra cōtēptores de decē tribubus. ſecūdo cōtra eos d̄ duabus: ibi in die illa. Circa p̄mū dicit.

a Ue corone ſupbie. i. regno decē tribuū. q̄ intātū ſupbierat: q̄ pphas dn̄i oīno cōtēpſerat et prophetis ydolorū adheſerat ebrijs ephraim: q2 illud regnū nō ſolū iſtectū erat p pctm̄ ſupbie: ſed etiam gule τ luxurie. et denoīatur ab ephraim illud regnū: q2 p̄mus rex. ſ. hieroboā fuit de tribu ephraim. b Et flori decidēti τc̄. p h̄ deſignās q̄ deſtructio illius regni erat ppinq̄: q̄ fcā fuit p ſalmanaſar regē aſſyriorū. ix. anno Oſee regis iſrl̄. iiij. Reg. xviij. c Qui erāt τc̄. Iſta vallis ſm Ra. ſa. eſt vallis cenereth fertiliſſima exn̄s in regno decē tribuū. d Ecce validus et fortis dn̄s: cui nullus pōt reſiſtere. e Sicut impetus grādinis τc̄. p h̄ intelligit̄ exercitus ſalmanaſar inſtinctu diuino veturus cū magna fortitudīe ad deſtruēdū regnū iſrl̄. ita q̄ iſraelite nō poſſent reſiſtere: ſic̄ factū fuit: iō ſubditur. Pedibus ꝯculcabit̄ τc̄. et patꝫ ex dictis lr̄a vſq3 ibi. f Quaſi tēporaneū. i. p̄minū. g Ante maturitatē autūni. i. ante maturitatē de curſu cōi. h Quod cū aſpexit τc̄. Et eſt ſn̄ia q̄ ſicut aliq̄s vidēs fructū aliquē maturū ante alios: et pomū vel ficum vel hmōi: ex deſiderio nouitatis ſtatim accipit τ comedit. ſic ſalmanaſar et eius exercitus cū magna auiditate deſtruēdi regnū iſrl̄ venturi erāt de ppinq̄ et ſic ꝯtigit: q2 pplm̄ partī occiderūt τ partim captiuū duxerāt in aſſyrios: et terrā populauerūt alienis gētibus. iiij. Reg. xviij. i In die illa. h̄ ꝯnr̄ pphetat ꝯtra cōtēptores q̄ erāt de duabus tribubus. et p̄ ꝯtra maiores ppl'i ſpālit̄er ſecūdo ꝯtra totū pplm̄ cōiter ea. ſeq̄nē. Prima in duas: q2 p̄mo vt appareat ꝯtēptus grauior p̄mitit̄ dei beneficiū exhibitū. ſecūdo ppha p̄dicit eorū interitū: ibi. Uerū hi. Circa p̄mū ſciēdū q̄ captiuatis decē tribubus p ſalmanaſar ſennacherib voluit deſtruere regnū iude: ſ3 angelus dn̄i pcuſſit exercitum: ita q̄ oportuit eū fugere ad terrā ſuā vbi a filijs ſuis fuit īterfectus. iiij. Reg. xix. Et tūc ezechias rex iude cū pplo ſuo de ſpolijs mortuorū fuerūt valde ditati: et ſic habuerūt duplicē materiā gaudij. ſcꝫ de morte aduerſariorū ſuorū τ de ſpolijs eorū: et h̄ eſt qd̄ dicitur.

i In die illa τc̄. i. āgelorū. k Corona glie q̄ntū ad maiores l Et ſertū exultatōis. q̄ntū ad minores: q2 corona fit de auro argēto τ gēmis. ſertū vero de floribus. m Reſiduo ppl'i ſui. i. duabus tribubus q̄ remāſerāt alijs captiuatis. n Et ſpūs iudicij. i. inſpirātis volūtatē iudiciū faciēdi. o Sedēti ſuper

erit in die illa clāget in tuba magna τ[i] uenient q pditi fuerāt de terra aſſyriorū: et q eiecti erant de terra egypti: et adorabūt dn̄m in mōte ſancto in hierl̄m. Ca. xxviij.

v Ve[a] corone ſuperbie: ebrijs ephraim: et[b] flori decidēti glorie exultatōis eius: q[c] erāt in vertice vallis pinguiſſime errātes a vino. Ecce[d] validus et fortis dn̄s: ſicut[e] impetus grandinis turbo ꝯfringēs ſicut impetus[f] aquarū multarum inundātiū: τ emiſſarū ſup terram ſpacioſam. Pedibus ꝯculcabit̄ corona ſupbie ebriorū ephraim. Et erit flos decidēs glorie exultatōis eius q eſt ſup vertice vallis pinguiū q̄ſi[f] tēporaneū an[g]te maturitatē autūni: qd̄[h] cū aſpexerit videns: ſtatim ut manu tenuerit deuorabit illd̄. In[i] die illa erit dn̄s exercituū corona[k] glie: τ[l] ſertū exultatōnis reſiduo[m] populi ſui et[n] ſpūs iudicii ſedēti[o] ſup iudiciū: et[p] fortitudo reuertētibus[q] de bello ad portā. Uerum[r] hi quoq3 pre vino neſcierūt: et[s] p ebrietate errauerūt. Sacerdos[t] et ppheta neſcierūt[u] pre ebrietate: abſorpti[x] ſūt a vino: errauerunt in ebrietate: neſcierūt[y] videntē: ignorauerūt[z] iudiciū. Omnes[3] eñi mēſe replete ſunt vomitu ſordiumq3 ita[a] vt nō eſſet locus vltra. Quē[b] docebit ſciam: et[c] quē3 intelligere faciet auditū. Ablactatos[d] a lacte auulſos ab vberibus: q2 māda remanda: manda[e] remāda: expecta reexpecta: expecta reexpecta: modicum[f] ibi: modicum ibi. In[g] loq̄la enim labij et[h] lingua altera loq̄tur[i] ad populum iſtum: cui[k] dixit. Hec[l] eſt requies mea reficite[m] laſſum: et[n] hoc eſt refrigeriū meū: et[o] noluerunt audire. Et[p] erit eis ver

r Uerū hi. i. illi de duabus tribubus. s Pre vino neſcierunt q2 expoſuerūt ſe epulis et potibus et alijs malis et cito dei bñficiū obliti fuerūt. iō ſubditur. t Sacerdos τ ppha. q̄ deberent alios de dei bñficijs inſtruere et ad dei laudē inuitare. v Neſcierūt pre ebrietate. Et loq̄tur h̄ Eſaias de pphis falſis. x Abſorpti ſunt a vino τc̄. inculcatio eſt verborū idē ſignificātium ad oſtēdēdū magnitudinē exceſſus eorū in talibus. y Neſcierūt videntē. i. verū pphām ſm qd̄ d̄r i. Reg. ix. Qui eñi hodie d̄r ppha olim appellabat̄ vidēs. Sacerdotes eñi mali et pphe falſi veros pphas dn̄i contēnebāt. iō ſubdit̄. z Ignorauerūt iudiciū: q2 nolebāt dirigi p v̄ba ſanctorū pphetarū. 3 Oēs eñi mēſe τc̄. ex nimio epulatōis et potatōis exceſſu. a Ita vt nō eſſet locus vltra. ſ. mūdus a talibus ſordibus: et q2 talis exceſſus cauſat cecitatē itellectus ſic ecōtrario abſtinentia clarificat. ſm q̄ d̄r Dan. i. de ipſo et ſocijs eius q̄ fuerunt valde abſtinētes. et idē d̄r. Pueris aūt his dedit deus ſciam et diſciplinā in oī verbo et in oī ſapiētia τc̄. ideo ſubdit̄. b Quē docebit ſciam. i. per ſacrarū ſcripturarū ſtudiū. c Et quē intelligere τc̄. i. v̄ba doctorū vel etiā angelorū reuelantiū: τ ridit. d Ablactatos a lacte τc̄. i. ſegregatos a delectatōibus carnalibus que ſunt circa cibos τ venerea: et q2 detēti delectatōibus carnalibus ſūt ad h̄ inepti. iō ſubdit̄. e Mādaremāda τc̄. ſic eñi loq̄bant̄ ſacerdotes mali τ pphe falſi deridēdo v̄ba pphatꝫ ſanctorū q̄ nō itelligebāt ſ3 falſa reputabāt. Circa qd̄ ſciēdū q̄ pphe nitebant̄ pplm̄ detrahere a malis aliq̄n cōminādo eis mala ſi in malis pſeuerarēt. et tūc vtebant̄ v̄bo mādati ſic̄. ſ. ca. v. Mādabo nubibus meis τc̄. et. xiij. Mādabo militie belli. aliq̄n v̄o pmittēdo bōa ſi a malis deſiſterēt: et tūc vtebant̄ v̄bo expectatōis ſicut Abacuc. ij. Si morā fecerit expecta eū τc̄. et iō ſacerdotes mali τ prophete falſi eos deridēdo dicebāt. Mādaremāda expecta τc̄. τ ſubdit̄ f Modicū ibi. q̄ſi dicāt de cōminatōibus eorū ſeu pmiſſiōibus modicū aut nihil vidimus iplerū. g In loq̄la eñi labij. In hebr̄. hr̄ ſic in balbuciēdo. balbuciēs eñi ſatis mouet labia: ſ3 tñ loq̄tur male intelligibilit̄. h Et in lingua altera. i. extranea. i Loquet̄ ad pplm̄ iſtū. et ē ſenſus q̄ ſicut loq̄la balbuciētis τ loq̄ntis alicui in lingua ſibi extranea: nō eſt ſibi itelligibilis. ſic v̄bū dn̄i p pphas loq̄ntis nō intelligebat̄ ſaltē q̄ntū ad effectū a ꝯtēptoribus p̄dictis. Et ponit̄ exēplū: cū ſubdit̄. k Cui dixit. ſ. dn̄s. l Hec eſt req̄es mea. i. ipletio mee volūtatis. m Reficite laſſum. i. afflictis ipēdite opa miſericordie. n Et h̄ eſt refrigeriū meū. ſm illud Math. xxv. Qd̄ vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis. o Et noluerūt audire. mihi obediēdo: et ſic factū eſt eis verbū dn̄i q̄ſi nō intelligibile. p Et erit. Hic ꝯnr̄ pōit̄ pēa debita ex dei iuſticia p chaldeos inflicta. Circa qd̄ ſciēdū q̄ ſedechias rebellauit regi babylonis ex ꝯfidētia adiutorij p regē egypti. et iō veniē

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

te rege babylonis ɔtra eū misit pluries ad regē egypti ad habēdū auxiliū: et ille pluries ꝓmisit ⁊ de terra sua exiuit ad h agēdū sʒ nō pfecit q̄r rediyt in egyptū: vt hr̄ Hiere. xxxvij. et sic sedechias fuit defraudatus a suis petitōib' ⁊ ꝓmissis regis egypti: et h sibi iproperat h: sicut ipe ⁊ sui iproperabāt ꝓphis dn̄i q' v̄ba eoꝝ nō hr̄ent effectū vt p̄dictū est. et hoc est q̄d d̄r h

p Et erit eis verbū domini. eos deridēdo.
q Māda remanda. regē egypti ꝓ succursu habendo.
r Expecta reexpecta. eius aduētū. sicut dixit ꝓmittendo.
s Modicū ibi modicū ibi. i. nullū remediū habebis ab eo. iō subdit.
t Ut vadāt. in rebellione sua ꝓcedēdo.
v Et cadāt retrorsum. tanq̄ victi.
x Et ɔterant fame et gladio. q̄tū ad mortuos
y Et illaqueent et capiant: q̄tū ad ceteros i captiuitatē babylonicā in vinculis deductos.
z Propt h. h ɔnr ɔtra illusores veritat̄ p̄dicit afflictio p romanos. circa q̄d sciēdū q̄ illa afflictio fuit q̄dā figuratio

bum dn̄i: māda [q] remāda: māda remāda: expecta [r] reexpecta: expecta reexpecta: modicū [s] ibi: modicū ibi vt [t] vadāt ⁊ [v] cadāt retrorsū: ⁊ [x] cōterātur et [y] illaqueent ⁊ capiātur. Propter [z] hoc audite [a] verbū dn̄i viri illusores: q [b] dn̄amini sup populū meū qui est in hierl'm. Dixistis [c] enim percussim' [d] fedus cū morte: ⁊ cū inferno fecim' pactū. Flagellū [e] inūdans cū trāsierit: nō [f] veniet sup nos: q̄r [g] posuimus mēdaciū spem nr̄am: ⁊ mendacio ptecti sumus. Idcirco [h] hec [i] dicit dn̄s deus. Ecce [k] ego mittā [k] in fundamētis syon lapidē [l]: lapidē [m] pbatū: angularē: pciosum [n] in [o] fundamēto fundatū. Qui [p] crediderit: nō [q] festinet. Et [r] ponā in pondere iudiciū: ⁊ iusticiā in mensura. Et [s] subuertet grando spem [t] mēdacii: et [u] ptectionē. Aque [x] inundabūt [y] et [z] delebit fedus vr̄m cū morte: et [a] pactū vr̄m cū inferno nō stabit. Flagellū [b] inūdans cū [c] transierit eritis [d] ei in ɔculcatiōē. Quādocūq; [e] ptrāsierit tollet vos: q̄m [f] mane diluculo ptrāsibit in die ⁊ in nocte: ⁊ tantūmō [g] sola vexatio intellectū dabit auditui. Coangustatū [h] est enim stratū: ita vt alter decidat: et [i] palliū breue: vtrūq; [k] operire nō pōt. Sicut [l] enim in mōte diuisionū stabit dn̄s: sic in ualle q̄ est in gabaō

m Lapidē ꝓbatū. multis pcussiōib' in sua passiōe: ⁊ approbatū a deo p̄re. et q̄ h intelligat de xp̄o ad lr̄am etiā fm iudeos patet p trāslatōē chaldaicā q̄ sic hʒ. Ecce ego statuēs in syō regē messyā: regē potētē angularē: q̄r ex iudeis et gentib' tanq̄ ex duob' parietib' sil' iūctis fecit vnā ecclīam. fm q̄ dicit Joh. x. Alias oues hēo q̄ nō sūt ex h ouili: ⁊ illas oportet me adducere: ⁊ fiet vnū ouile ⁊ vnus pastor.
n Preciosū. humanitas eni xp̄i ex ɔiūctōē ad deitatē hʒ quodammō infinitū valorem.
o In fūdamēto fundatū. h d̄r q̄a apl̄i aliqñ dicūt ecclīe fundamēta Apoc. xxi. Murus ciuitatis habēs fundamenta duodecim. tñ hoc eis solū conuenit inq̄tū innitūtur ipi xp̄o.
p Qui crediderit ⁊c̄. h pōt referri ad dictū Esaie et sic est sensus.

iudicij finalis. ꝓpt q̄d apl̄i simul quesierūt de tp̄e vtriusq; Mat. xxiiij. Dic nobis qñ hec erūt. s. destructio ciuitatis ⁊ tēpli: et q̄d signū aduētus tui et ɔsūmatōis seculi: et xp̄s ad vtrūq; sil' r̄ndit Math. xxiiij. et marci. xiij. et Luc. xxi. Et iō p pōit h afflictionē pmā: scd̄o secūdā: ibi. et nūc. Circa pmū sciēdū q̄ pma afflictio facta est ꝓpt maliciā iudeoꝝ ɔ xp̄m. vt hr̄ manifeste Luc. xix. Et iō h p̄ pōit ɔtra xp̄m iudeoꝝ malignitas. scd̄o ipi' xp̄i firma stabilitas: ibi. Idcirco. tertio pene iudeoꝝ acerbitas: ibi. Et ponā. Circa pmū d̄r. z Propt hoc. i. ꝓpt destructionē ciuitatis p chaldeos q̄ cōtigit ꝓpt illusores ꝓphetarū. vt dictū est. a Audite v̄bū dn̄i viri illusores. s. veritat̄ q̄les fuerūt sacerdotes ⁊ legis doctores tp̄e xp̄i. ꝓpt q̄d dixit eis Mat. xv. Irritū fecistis mādatū dn̄i ꝓpter traditōes vestrā: doctrinā etiā xp̄i verissimā illudebāt. b Qui dn̄amini ⁊c̄. tūc eni sacerdotes et scribe regebāt ppl'm.
c Dixistis eni. i. facto ondistis. d Percussim' fed' cū morte ⁊c̄. Ille eni q̄ hʒ fed' vel pactū cum alio nō timet ab eo. Est igit sensus. Uos ondistis p facta q̄ nō timeretis mortē nature nec gehēne: q̄r ita obstinate psecuti sūt xp̄m inocentē vsq; ad mortē: ac si nullā penā timerent ide seq̄ in p̄ntī vel in futuro: iō subdit. e Flagellū inundans ⁊c̄. sup alios. et intelligit h flagellū inundās: exercit' romanoꝝ q̄ afflixit totū mūdū. f Nō veniet sup nos. destruēdo nos ⁊ captiuādo.
g Quia posuim' mēdaciū spem nr̄ā ⁊c̄. ad h eni ꝓcurauerūt mortē xp̄i vt euaderēt flagellū exercit' romani. vt hr̄ Joh. xi. Si dimittim' eū sic oēs credēt in eū ⁊ veniēt romani ⁊ tollēt nostrū locū et gentē. hāc aūt mortē ꝓcurauerūt p mēdacia accusantes eū corā pylato: eo q̄ ꝓhibebat tributa dari cesari: ⁊ q̄ volebat se facere regē. vt habet Lu. xxiij. Sciebāt aūt ista esse falsa. q̄r r̄nderat eis ɔtrariū Math. xxij. Reddite q̄ sunt cesaris cesari ⁊c̄. et q̄ fugerat ppl'm q̄ volebat eū regē ɔstituere Joh. vi. Hoc eni fuerat ita publicū: q̄ nō poterat eos latere: et sic p talia mēdacia ꝓcurādo mortē xp̄i credebāt euadere insult' romanoꝝ. p h tñ accidit eis ɔtrariū: vt p̄dictū est. h Idcirco. h pōit ɔnr ipsius xp̄i stabilitas: q̄r p afflictōes et mortē a iudeis sibi ꝓcuratā puenit ad stabilitatē imortalitat̄ corpis: et h est q̄d d̄r h. h Idcirco. i. ꝓpter neq̄tiā iudeoꝝ p̄dictā. i Hec dicit dn̄s de'. cui' verbū nō pōt cassari. k Ecce ego. verbū illud est p̄ris de filio vel toti' trinitat̄ de hoīe xp̄o. Scd̄m eni oēs expositores hebraicos et latinos scriptura h loq̄tur de xp̄o k Mittā in fundamētis syō. i. ecclīe militātis que fundata fuit in syō p p̄dicationē xp̄i: q̄r pluries in tēplo existēs in mōte syon p̄dicauit: et q̄r in mōte syō suā resurrectōē discipl'is manifestauit et ibidē sup apl'os spm̄sanctū in signo visibili misit. l Lapidē. i. xp̄m. q̄ d̄r lapis Dan. ij. Lapis q̄ pcusserat statuā fact' ē mōs magn'

p Qui crediderit. mihi denūciāti aduētū xp̄i pmū. q Nō festinet. sic intelligēdo verbū meū: q̄ xp̄s statim sit ventur': quia adhuc est longū tp̄s. a tp̄e eni Esaie vsq; ad tp̄s xp̄i fluxerunt āni q̄ngēti vel circit. Alio mō pōt referri ad ipm xp̄m. Et sic est sensus. Qui crediderit. s. doctrine xp̄i: q̄r pluries locutus fuit de aduētu suo ad iudiciū. vt patet ex p̄dictis. Non festinet. imo expectet patient tp̄s a deo determinatū. vñ ⁊ apl'is q̄rētib' dicētes hoc tēpore hui' aduēt' Actuū p̄ r̄ndit. Nō est vestrū nosse tp̄a vl' momēta ⁊c̄. r Et ponā. h ɔnr describit pene iudeoꝝ acerbitas ꝓ morte xp̄i nequiter ꝓcurata: cū d̄r. r Et ponā in pōdere iudiciū ⁊c̄. i. puniā eos fm demerita. s Et subuertet grādo. i. exercit' romanoꝝ cū magno strepitu veniēs ad modū grādinis descēdētis. t Spem mēdacij. q̄r sperabāt euadere insultū exercit' romani mēdaciter ꝓcurādo mortē xp̄i vt p̄dictū est.
v Et ptectionē: ex h mēdacio speratā. x Aque. s. tribulationū. y Inundabūt. i. simplicit auferēt. sic aq̄ inundātes rapiūt q̄ inueniūt: ideo subdit. z Et delebit fed' vestrū cū morte. q̄r vos inuadet ineuitabilit. a p̄ncipio eni obsidiōis p romanos fuerūt occisi decies centū milia mortuoꝝ: vt dictū est. s.
a Et pactū vestrū ⁊c̄. q̄r obstinati in sua infidelitate detracti fuerūt fm aīas ad penā gehēne. b Flagellū inundās. i. exercit' romanoꝝ valde potēs. c Cū trāsierit. ad terrā vr̄am
d Eritis i ɔculcatōē. q̄tū ad mortuos. e Quādocūq; ptrāsierit tollet vos. q̄tū ad captiuos f Quā mane diluculo ⁊c̄. i. q̄cūq; tp̄e vel hora venerit ɔtinget vobis sine dilatōē ista miseria. g Et tātūmō ⁊c̄. p̄dixit eni xp̄s hāc destructōē pluries vt pʒ in euāgeliis: sʒ noluerūt credere donec senserūt p experiētiā
h Coangustatū est eni stratū. i. cor humanū nō pōt cape simul deū ⁊ dyabolū: sʒ suscepto dyabolo p pctm̄ exit de': ⁊ ecōuerso suscepto deo exit dyabol' i Et palliū breue. s. amoris.
k Utrūq; opire nō pōt. q̄r dyabol' nō pōt opiri pallio charitatis: nec de' pallio amoris male inflāmātis. et q̄r iudei a se eiecerāt deū humanatū. et p ɔñs receperāt dyabolū in dn̄m. Ergo merito debebat seq̄ dicta punitio. l Sicut eni in monte diuisionū ⁊c̄. Hic tangunt breuiter due hystorie. Pria hr̄. ij. Reg. v. vbi d̄r q̄ virtute diuina philistei veniētes ɔ dauid fuerūt debellati: et fugerūt relinq̄ntes ydola sua. et tūc dixit dauid. Diuisit dn̄s inimicos meos sic diuidunt aque. et ꝓpt hoc vocat' est loc' ille baalpharasim. i. cāpus diuisionū fm hebreos. Secunda hystoria hr̄ Josue. x. vbi dixit iosue. Sol ne mouearis ɔtra

iraſcet: ut[m] faciet opus ſuū. Alie-
nū[n] opꝰ eiꝰ ut operetur opus ſuum
Peregrinū eſt opꝰ eiꝰ ab eo Et[o]
nūc nolite[p] illudere: ne[q] forte con-
ſtringant uincula ueſtra. Cōſum
mationē[r] eni τ abbreuiatōꝫ audi-
ui a dn̄o deo exercituū ſup[t] uniuer-
ſam terrā. Aurib[v]ꝰ pcipite et audi
te vocē meā: attēdite τ audite elo
quiū meū Nūqd[x] tota die arabit[y]
arās ut ſerat: pſcindet[z]: et[a] ſarci-
et humū ſuā Nōne[b] cū adequerit
faciē eiꝰ ſeret[c] gith: τ cyminū ſpar
get: et[d] ponet triticū per ordinē et
hordeū et miliū et viciā in finibus
ſuis. Et erudiet illū i iudicio deꝰ
ſuꝰ docebit illū. Nō[e] eni in ſerris
triturabit gith nec rota plauſtri
ſup cyminū circuibit: ſꝫ in vga ex
cutiet gith: et cyminū in baculo:
panis[f] aūt cōminuet. Verū[g] non
in ppetuū triturās triturabit illuꝫ
neqꝫ vexabit eū rota plauſtri: nec
ungulis ſuis cōminuet eū: et[h] hoc
a dn̄o deo exercituū exiuit: ut[i] mi-
rabile faceret cōſiliū: et[k] magnifica

gabaon. et ſic ſtetit ſol imobilis donec fuerūt eiꝰ aduerſarij tota
liter debellati. Eſt ḡ ſenſus: ꝙ ſic tūc dn̄s oñdit irā ſuā tpe da-
uid ꝯ philiſteos: et tpe ioſue ꝯtra chananeos: ſic oñdit irā ſuaꝫ
ꝯtra illuſores veritatis p̄dictos: ideo ſubdit. m Ut faciat
opus ſuū. i. vindictā de peccatoribꝰ: qꝛ tn̄ punire nō eſt ſibi pro
priū: ſꝫ magis mi
ſereri et parcere.
ſm ꝙ dicit Eccle
ſia. Deꝰ cui ꝓpri
um eſt ſemp miſe-
reri τ parcere. pu-
nire aūt ꝯuenit ei
p accidēs. ſ. ꝓpt
hominū maliciaꝫ
iō ſubdit.
n Alienū eni eſt
opus τc. q. d. opꝰ
puniēdi nō ineſt
ei ex ſua ꝯditōne
ſꝫ ex maloꝝ trāſ-
greſſiōe.
o Et nūc. h ꝯſr
agit de punitōne
q̄ erit in finali iu-
dicio: cū dr.
o Et nūc. i. poſt
deſtructōꝫ ciuitatis p romanos. p Nolite illudere. verita-
tē euāgelice p̄dicatōnis. q Ne forte τc. pena irremediabili
in iudicio finali. iō ſubdit. r Cōſūmatōꝫ eni. ſ. mūdi. et ab-
breuiatōꝫ. i. itra breue tps reſpectu eternitatis. s Audiui a
dn̄o. q̄ eſt regula veritat. t Sup vniuerſā terrā. malos ge-
neralit puniēdo pena irremediabili: τ bonos p̄miādo glīa iter-
minabili. v Aurib pcipite τc. i. attēdite diligēter iſta. τ po
nit exēplū ad h ſenſibile. et p ꝯtrū ad p̄miationē boꝝ dicens.
x Nūqd tota die. i. ſingulis dieb ꝯtinue. y Arabit arās
vt ſerat ſemē ſuū in agro. z Proſcindet. cū aratro vel ligo-
ne. a Et ſarriet. i. purgabit a ſentibꝰ τ herbis nociuis. q. d.
nō: iō ſubdit. b Nōne cū adequerit faciē eiꝰ. i. ſufficiēt terre
pfecte diſpoſuerit ad recipiēdū ſemina. c Seret gith. ſcd̄m
gloſam genꝰ eſt leguminis cymino ſimile. d Et ponet tri
cū. i. ponet ſemia ordinate ſm variā diſpoſitionē terre cuꝰ vna
ps eſt apta vni ſemini. altera alteri. Per h intelligit ꝙ xp̄s qui
eſt agricola agri ſui q̄ eſt eccl̄ia pacto finali iudicio pōet electos
ſuos in diſtinctis māſiōibus glīe: ſm varia eoꝝ merita: ppt qđ
dicit Joh. xiiij. In domo pr̄is mei mlt̄e manſiones ſunt.
e Nō eni in ſerris τc. Hic pōit exēplū de punitōe maloꝝ qꝛ ter
renaſcētia collecta nō ſiīr triturant: ſeu excutiunt vniformit: ſed
aliq̄ cū leuiori inſtrō: vtpote cū vga: vt cyminū et ſilia. Alia aūt
triturant cū inſtrīs ferreis τ pōderoſis. Siīr i finali iudicio vbi
erit vniuerſal petōꝝ collectio. nō oēs vniformit punient ſꝫ aliq̄
grauꝰ: τ alij minꝰ grauit ſm eoꝝ demerita. et ſm h intelligitur
iſta pabola. nec mirādū ꝙ p eadē ſemia intelligant iuſti p̄miā-
di: τ petōres puniēdi: qꝛ h eſt ꝓpter idēptitatē nature in ipis. ſꝫ
eſt varietas in meritis τ demeritis f Panis aūt cōminuet
i. triticū vn̄ fit panis qđ cōminuit inter molas g Verū nō
i ppetuū τc. h refert ad penas tpales q̄bus deꝰ ſm ordinē ſapiē
tie ſue aliqñ punit peccatores ad correctionē eoꝝ vel ad terrorē
alioꝝ. et talis punitio ceſſabit in iudicio et ſuccedet pena eterna
qñ deꝰ cōmittet executōi demonū q̄bꝰ erūt ſubiecti in pena. q̄
aū fuerāt eis ſubiecti in culpa. h Et h a dn̄o deo exercituū
exiuit. tanq̄ʒ verbū irretractabile. i Ut mirabile faceret cō-
ſiliū ſuū. qꝛ nullꝰ ſcit in q̄ pte ſit futurꝰ. ſ. p̄mij vel pene finalis.
k Et magnificaret iuſticiā. qꝛ finale iudiciū oībꝰ appebit iuſtū

In ca. xxviij. vbi dr in poſtil. Qui crediderit nō feſtinet.
Ubi dr in trāſlatōe nr̄a. nō feſtinet. in he- Additio. i.
breo hr̄ quoddā verbū qđ ſignificat indifferent. nō feſti-
net vl nō feſtinabit. et in ſcđo ſignificato eſt ſenſus. Qđ q̄ credi
derit doctrine xp̄i de q̄ h loq̄tur nō feſtinabit ad credēdū. eo ꝙ
doctrina xp̄i maxie eſt ſupra ſenſuꝫ hoīs. vn̄ et diſcipli xp̄i qui
eiꝰ doctrinā ꝯtinue audierūt: τ eiꝰ miracula viderūt nō tn̄ feſti
nauerūt credere. vn̄ eis dr etiā poſt reſurrectōeꝫ. O tardi corde
ad credendū. In eodē ca. vbi dr in poſtilla. Sic eni in mō
te diuiſionū. Additio. ij.
D vlteriorē declaratōꝫ huꝰ qđ dr h. Sic eni in mōte diuiſionū
vſq ad finē ca. ꝯſiderādū ꝙ h due hyſtorie q̄ h tangunt. ſ. de monte
diuiſiōis τ de valle gabaō: vident ꝓprie referēde ad duos aduētꝰ xp̄i
in quoꝝ vtroqꝫ iudiciū mūdi ꝯſiderat. Nā i p̄ fuit iudiciū diſcretōis
ſeu ſeparatōnis ſm qđ ſe-
parati fuerūt credentes
ab infidelibꝰ. de q̄ iudi
cio Joh. xij. Nūc iudici
um eſt mūdi. τ ad h iudi
ciū refert qđ dr h. Sic
in mōte diuiſionū ſtabit
dn̄s. i. in iudicio diſcre-
tōis ſeu ſeparatōis. In ſe
cūdo vo aduētu erit vni
uerſale iudiciū in valle
ioſaphat in q̄ iudicio fi
naliter reprobi punient
Ad qđ iudiciū refert il-
lud qđ h dr. Sicut val
le q̄ eſt in gabaō iraſcet.
qꝛ i eodē iudicio ſol iuſti
cie ſtās ad iudicandū ꝯ
dānatos iraſcet. ſ. ſigna
ire oñdēdo: et qꝛ in prio
aduētu opꝰ redēptōnis
humani generis expleuit p paſſionē quā ſuſtinuit q̄ nō ꝯuenit eiꝰ dei-
tati: iō ſubdit. Ut faciat opꝰ ſuū. alienū ē opꝰ eiꝰ. vbi gloſa. τ ē Greg.
In mūdū venit vt faciat opꝰ ſuū. ſ. redimet genꝰ humanū: ſed ab ipo
alienū eſt opꝰ eiꝰ. nō eni ꝯuenit deitati cōſpui: flagellari. crucifigi. h in
gloſa. Et notandū ꝙ iſte modꝰ exponēdi huꝰ qđ dr. Alienū eſt opus
eiꝰ τc. vidr verior q̄ʒ dicere ꝙ punire nō eſt ꝓpriū deo. ſꝫ magis parce
re τ miſereri. ꝓut in poſtilla. tn̄ qꝛ lꝫ verū eſt ꝙ dei ꝓpriū eſt miſereri in
q̄tū ad ipm ꝓprie ptinet releuare defectꝰ alioꝝ. nō tn̄ videt cōcedēdū
ꝙ opꝰ puniēdi peccatores eſt alienū a deo: cū h opꝰ ptineat ad verita
tē iuſticie q̄ deo maxie cōpetit: vt ſacra ſcriptura in q̄ꝫplurimis locis te
ſtat. tn̄ qꝛ opꝰ puniēdi trāſgreſſores eſt bonū ſimplr. lꝫ ſm q̄d. ſ. reſpe-
ctu puniti habeat rōnē mali. ſ. pene. Cōſtat aūt ꝙ oē opus bonū deo
maxie cōpetit: et ſic pꝫ ꝙ punire delinquētes ſm ordinē diuine iuſticie
nō eſt dicēdū eē alienū opꝰ a deo lꝫ miſereri ſit deo maxie ꝓpriū. In
ſecūdo vo aduētu qꝛ iudiciū vniuerſale cōpetit xp̄o etiā ſm ꝙ hō. Un
de Jo. v. prātē dedit ei iudiciū facere: qꝛ filiꝰ hoīs eſt. q̄ q̄dē poteſtas
etiā ſe extēdit ad angelos. Un̄ apl̄s. i. Coꝝ. vi. Neſcitis qm̄ āgelos iu
dicabimꝰ. ſ. auctoritate xp̄i. iō ſeq̄tur. Ut opet opꝰ ſuū. pegrinū ē opꝰ
eiꝰ. Nā ſicut alienū ē. i. nō aduenīēs deitati. flagellari: et crucifigi. ita p
egrinū eſt humanitati oēs hoīes τ angelos iudicare niſi ex vnione ad
verbū et alijs gratijs in xp̄o ſingularibꝰ h ei cōpeterēt. et qꝛ iſta ſic fūt
alta ſupra ſenſuꝫ hoim. vt in īfidelibꝰ lumīe fidei carētibꝰ q̄ñqꝫ ludi-
bria videant: iō ſubdit. Et nūc nolite illudere ne forte ꝯſtringant vin-
cula vr̄a. cōſūmationē eni τ abbreuiatōꝫ audiui a dn̄o. q. d. ꝓpt tales
illuſiōes ordīata eſt a deo ꝯſūmatio abbreuiata: qđ intelligit de capti
uitate babylōica vel romana: et qꝛ ad credēda illa q̄ dixerat de xp̄o eē
aliena et pegrīa vident regni diſpoſitōes hūane et diuīa auxilia. ideo
ſubdit. Aurib pcipite τc. Nunq̄d tota die arabit arās τc. qđ q̄dē ex-
emplū nō videt referendū ad finalē p̄miationē bonoꝝ: tn̄ qꝛ in futura
remuneratōe valde iꝓprie electi dicerent pōi vt ſemina. Semia eni
in ſcriptura dicunt eē in hac vita. vt cū dr in ps̄. Euntes ibāt et flebāt
mittētes ſemia ſua. Fructꝰ vo ſeminū ꝓpe dicunt eē in vita alia in q̄
manipuli rerū ſeminatarū portant. vn̄ dicit. Uenientes venient cū exul-
tatōe portātes manipulos ſuos. tn̄ qꝛ h dic ꝓpha. Et ponet triticū p
ordinē τ hordeū τc. ſtatim ſubiūgit. Et erudiet illū deꝰ ſuꝰ in iudicio
docebit illum. Cōſtat autē ꝙ in finali ſtatu beatoꝝ ceſſat eruditio et
doctrina: qꝛ tunc oēs electi erunt pfecti τ in dn̄o docti. vt. j. liiij. ca. Et
iō h exēpluꝫ vidr potiꝰ eē referēduꝫ ad illa q̄ facit deꝰ miſericordit cir
ca genꝰ humanuꝫ. vt credāt q̄ ad ſalutē ptinēt: et bonuꝫ fructū afferāt
more boni agricole: q̄ multa τ diuerſa opa in agruꝫ ſuum facit vt be-
ne fructificet. vn̄ in h gloſa ſic dicit. Piꝰ et miſericors dn̄s genꝰ huma
num vt fructuꝫ bōi opis afferat: arat vt agricola: vomere p̄dicationis
pſcindit: verbere tribulatōis: nunc peſte: nunc captiuitate corrigit. τ h
eſt ꝙ dic. Nunq̄d tota die. h in gloſa. Ubi notāduꝫ ꝙ in h qđ dr. Nun
q̄d tota die. ſm expoſitionē q̄ eſt valde ꝓpria: ꝓpha monet auditores
quos aū ad attētionē excitauerat ſupra dicēs. Auribus pcipi τc. vt etia-

mēt:ꝙ ſicut agricola nō tota die arat:ſic de⁹ nō ſemper facit diſpoſi/ tões iſtas:ſ3 tñ vſq3 ad tps futurū ex q̄ ꝯſideratōe auditores diſcreti ad pniam reuocanť.qđ aūt ſeqtur in lr̄a. Nō eñ in ſerris triturabitur gitb ⁊c.referendū vıđ3 ad diuerſu3 modū mortis electoꝝ. Poſſet eni3 aliq̄s q̄rere:cū oēs iuſti cū de hac vita trāſeūt ſunt in ſtatu grē:ꝑ quā vitā merenť:q̄re aliqui moriunť in maximis tor mētis ⁊ alij leuiter hāc vitā trāſeūt. Ad qđ rñ/ dendū ꝑ exēplū de col/ lectōe fructuū diuerſoꝝ quoꝝ aliq̄ cu3 duritia et aſperitate colliguнť ſicut bladum de q̄ fit panis. Alij ṽo leuiť ꝑ leuē ex/ cuſſionē virge vel bacu li.et h̄ eſt qđ đr. Nō eñ in ſerris triturabiť gitb nec rota plauſtri ſup eū/ minu3 circuibit:ſupple ſicut ſup bladū:ſ3 in ṽga excutieť gitb ⁊ cyminū in baculo.ſ.leuiť.panis aūt cōminueť.ſ.ſerris ⁊ plauſtris ꝑut in gloſa Sʒ poſſet q̄s dicere:ꝙ l3 res q̄ deducit in exēplū ſit vera.tñ ad ꝓpoſi tū nō vıđ3 ꝑtinere:eo ꝙ vıđ3 iuſticie dei eſſe incōſonū.ꝙ in his q̄ in ſta tu gratie exeūt de hac vita:tāta inueniať diuerſitas in ipo mō mortis Ad qđ dupliciť rñdet. Prio dicēdo. Verūtñ nō ĩppetuū triturās tritu rabit.q.d.momētanea ſunt iſta tormēta reſpectu ꝑpetue ꝑmiatōis:in qua oīa reduceнť ad verā iuſticiā. Scđo rñdet ſic. Et h̄ a dño deo ex/ ercituū exibit vt mirabile faceret ꝯſiliū et magnificaret iuſticiā.q.d.ſcđm ꝯſiliū diuinū mirabile iſta exeūt:vt magnificet iuſticiā.gloſa īterlineari ſcđm quā pl⁹ exigit ab eis q̄ plura acceperūt.

Replica

In ca.xxviij.circa illū paſſu3. Alienū op⁹ eſt. Poſtillator dicit ꝙ ꝑ h̄ intelligiť op⁹ iuſticie dei qđ eſt alienū inq̄ꝟtū alienū diſtingui tur ꝯ ꝓpriū.idcirco ſicut deo ꝓprium eſt miſereri.ita punire diciť h̄ deo alienū.qꝛ etiā punit citra cōdignū. Burgeñ.iſta rōnib⁹ q̄ ex dicto po/ ſtillatoris ſunt ſolute. Nā cū dicit.iuſticiā et veritatē ſcđm quā punitur iniqu⁹ bonū ſimplr̄ ⁊c. Nō negat poſtillator:ſ3 loqtur ſolū ſcđm cōpara tionē ꝓprij vt diſtinguiť cōtra alienū q̄ ſunt modi dicēdi. Diciť ergo ꝙ ſcđm eſſe iuſticia et veritas et miſericordia ſunt vnū in deo et eq̄ ꝓpa ſcđm eſſe:ſ3 nō ſcđm dici. Argumētū igiť qđ facit Burg.ꝯ poſtil.⁊ ſanctū Thomā optime reduciť ꝯ expoſitōʒ Burg.quā dicit veriorē ꝯuis incō tinuā. Expōit eñ burg.illū paſſu3 de ope redēptōis dicens. Id opus deo eſſe alienū.nā nō ꝯuenit deitati:cōſpui flagellari.crucifigi.tūc ar/ guiť ſic. Ita vere ⁊ catholice di:im⁹ deū ꝯſputū:flagellatū:⁊ crucifixū ſicut de virgine natū:et neutrū eſt alienū:niſi vt diſtinguiť ꝯ ꝓprium idioma. Cōmunicatōe eñ idiomatū ita verū eſt deū ꝯſpui ſicut a puero ſcđm Damaſce.ſtellas creari. Et mirādū ꝙ tā ſolubili rōne burg.ꝯ ſuu3 magiſtrū ſcm̄ tho.laborat:quē tñ ꝑ cūctis colere ꝯſueuit. Burg.etiam notat poſtillatorē exponētē ſeminationē ꝓ retributōe finali. Burgē. eñ vult ꝙ ſemē ſerēdo vt faciat fructū ꝑtinet ad p̄ñtē vitā nō futura3 et maxie qꝛ de ſignificato ꝑ ſemē ſeqtur. Erudiet illū de⁹ ⁊ docebit illū nā eruditio ⁊ doctrina ꝑut ipe vult ceſſabūt ꝓ futura vita qñ oēs erūt ꝑfecti. Sʒ ⁊ illud vıđ3 ĩprope approꝑari p̄ñti ſtatui.nā ſi modi ſeminā di ⁊ plātādi ꝓpť fructū q̄ venit a fruitōe hñt aliquā appropriatōʒ ad ſtatū vie in q̄ eſt fruct⁹ ⁊ fruitio imꝑfecta:multo maiorē hñt approꝑa/ tionē ad ſtatū glie in q̄ eſt fruct⁹ et fruitio ꝑfectiſſima.et ſi xp̄s ſeminat iuſtos in terra morientū:ꝓpriiſſime eos plātat et ſeminat in tr̄a viuētiu3 ⁊ ſaluo iudicio melioꝛi min⁹ erudite vıđ3 dictū in vita btā eruditiones et doctrinā ceſſare:qꝛ ſic dicēs deſtruit act⁹ hierarchicos.q̄ act⁹ nō di/ ſtrahūt a ꝑfectōe.vt dicit be. Dioniſi⁹ de celeſti hierarchia:nec dicit imꝑ/ fectionē in vita beata accipe doctrinā ſicut nec eſſe.iō ſicut xp̄us accepit a p̄re eſſe ita ⁊ doctrinā.et in h̄ ſenſu dixit Joh.viij. Mea doctrina nō eſt mea:ſcđm expoſitōʒ be. Hyl.ab h̄ loco vſq3 ad cap.xliij.multa dicit burg.q̄ nō ſunt ꝯtra poſtil.niſi ſcđm aliā applicatōʒ que vt dictū eſt.ō. nō variat catholicā veritatē.

Caplm.xxix.

E ariel.h̄ ꝯñr loqtur ꝓpħa ꝯ illuſores veritaꝝ generaliť. Et di uidiť in duas ptes.qꝛ ꝑ declarat ſuū ꝓpoſitū:et ſcđo remouet dubiū:ibi. Propť h̄. Prima adhuc in duas:qꝛ ꝑmo pplo cōminať.ſe cūdo ipm aliq̄liter ꝯſolať more ſamaritāi poſt vinū mortificatiuū ifun dens oleū lenitiuū:ſcđa ibi. Et erit. Circa ꝑmū đr. a Ve ariel.et q̄d ꝑ ariel intelligať oñdiť cū diciť. b Ariel ciuitas.ſ.hierl̄m quā

ret iuſticiā. Ca.xxix.

v E[a] ariel:ariel[b] ciuitas quā expugnauit dauid. Addi tus[c] eſt ānus ad annū:ſolēnitates[d] euolute ſunt. Et[e] circumuallabo ariel:et[f] erit triſtis ⁊ merēs:et[g] erit mihi q̄ſi[h] ariel. Et[i] circūdabo q̄ſi ſperā in circuitu tuo:et[k] iaciā ꝯtra te aggerē:⁊[l] munimēta ponā i ob ſidionē tuā. Humiliaberis[m]:de[n] ter ra loq̄ris:et de humo audieť elo quiū tuū. Et[o] erit q̄ſi phitonis de terra vox tua ⁊ de humo eloquiu3 tuū muſitabit. Et[p] erit ſicut puluis tenuis:multitudo[q] ṽtilantiū te et ſicut fauilla ptrāſiēs multitudo eo rū q̄ cōtra te ꝑualuerunt. Eritq3 re pēte ꝯfeſtim a dño exercituū uiſi tabiť[r] in tonitruo:et cōmotōne ter re:et voce magna turbinis ⁊ tēpe

expugnauit in ꝑncipio regni ſui inde eijciēs iebuzeos.ij.Reg.v c Addit⁹ eſt ān⁹ ad ānū.q.d.appropinq̄t finis duratōis hie/ ruſalē:qꝛ chaldei deſtruxerūt eā tpe ſedechie regis. d So lēnitates euolute ſunt:qꝛ deſtructo tēplo ꝑ chaldeos ceſſauerūt vñ in hebꝛ.habeť. Preciſe ſunt. Et loqtur ꝓpħa de futuro per modū p̄teriti.ꝓ/ pter qđ ſubdiť.

e Et circūualla/ bo ariel.i.hierl̄m q̄ a chaldeis fuit obſeſſa i circuitu iiij.Reg.viii.

f Et erit triſtis ⁊ merēs.ex fame et gladio ſupueniē/ te.

g Et erit mihi.ſ. hierl̄m.

h Quaſi ariel. h̄ diciť ad expri/ mēdū q̄re hierl̄m hic vocať ariel in loco iſto. Ariel eñ ſcđm hebꝛeos ſignificat altare holocauſtoꝛum Et h̄ etiā hr̄ Ezechiel.xliij.ꝑ h̄ aūt ꝙ đr de hierl̄m h̄. Erit mihi q̄ſi ariel:intelligiť ꝙ ſicut altare holocauſtoꝝ erat opertū ⁊ circū datū carnib⁹ aīaliū imolatoꝝ:qꝛ vna ps ponebať ſuper altare ibi cremāda.alie aūt ptes dimittebanť circa altare diſtribuēde ſacerdotib⁹ ⁊ leuitis miſtrātib⁹:et aliq̄ etiā offerētib⁹.ſ.de ho/ ſtijs pacificis.ſic in deſtructōe hierl̄m ꝑ chaldeos ciuitas fuit plena cadauerib⁹ mortuoꝝ int⁹ et circa.et ſic exponit Ra.ſa.

i Et circūdabo q̄ſi ſperā.⁊c. Reuertiť ꝓpħa ad deſcribēdū ob ſidiōis modū.qꝛ ſic fuit obſeſſa a chaldeis ꝙ null⁹ poſſet egre di ad fugiēdū:nec aliq̄s exterior intrare ad ciuitatis auxiliu3.

k Et iaciā ⁊c.ſ.terrā lapides et ligna ad īplēdū foſſata.

l Et munimēta ponā.i.machinas ad ſtruendū muros.

m Humiliaberis.o ciecta regno. n De terra loq̄ris ⁊c.q̄ſi vulnerati ad terrā cadētes gemit⁹ emittebāt. o Et erit q̄ſi ⁊c. Vox eñ exq̄ſita ꝑ artē phitonicā eſt vox mortuoꝝ vel pon⁹ demonū ad ſimitudinē mortuoꝝ apparentiū ⁊ loquētiū vt dictū fuit.i.Reg.xxviij.⁊ ꝑ h̄ dat intelligere ppl̄i mortalitatē:ita ꝙ nō audireť vltra vox ei⁹:niſi ꝑ modū phitonicū. p Et erit.hic ꝯñr ꝓpħa ppl̄m regni iude aliq̄liter cōſolať:denūciādo baby/ loniorū deſtructionē.q̄ ꝯuis ſcđm ordinē diuine iuſticie hierl̄m de ſtruxerunt magis ṽtute diuina q̄ꝫ humana.tñ h̄ iniq̄ voluntate fecerūt.et factū illud ꝓprie virtuti attribuerūt ꝓpter qđ poſtea per perſas ⁊ medos etiā deleti fuerūt.et h̄ eſt quod dicitur.

p Et erit ſicut puluis tenuis.q̄ a vēto rapiť et diſpergiť.

q Multitudo ⁊c.i.chaldeoꝝ in captiuitatē te deducentiu3.et p3 lr̄a vſq3 ibi. r Viſitabiť ⁊c.ꝑ h̄ intelligiť multitudo et fortitudo et crudelitas exercit⁹ pſarū ⁊ medoꝝ vēturi i breui cō tra babylonē s Et flāma ⁊c.qꝛ capta babylone incēderūt eam. t Et erit ſicut ſomniū ⁊c.qꝛ ſicut ſomniās aliqñ ſom/ niat ſe comedere ⁊ bibere et in delicijs eſſe:et in h̄ delectať.ſ3 h̄ delectatio modicū durat.qꝛ vigilās ſentit ſe eſuriētē et ſitiētē ſic glia regni babylōis modico tpe durauit reſpectu alioꝝ regno rū:qꝛ incepit eſſe glorioſu3 ſub nabuch.et ſub nepote eius bal/ thaſar defecit illud regnū. Et ſcđm iſtā ſnīa3 patet lr̄a ſequens.

v Obſtupeſcite.h̄ ꝯñr ꝓpħa cōminať deſtructōe3 ꝑ romanos q̄ facta fuit.xlij.āno poſt paſſionē xp̄i.et illo tpe aliq̄ de iudeis l3 pauci cōꝑatiue receperūt fidē xp̄i:⁊ alij remāſerūt in ſua infi delitate exceca ti. Prio igiť ꝓpħa denūciat dictā deſtructiones ſcđo malorū excecationē:ibi. Claudet oculos vr̄os:tertio bono rū illuminationē:ibi. Nōne adhuc. Circa ꝑmū dicit ꝓpħa.

v Obſtupeſcite ⁊c.p̄e magnitudie mali ſup vos vēturi.

x Fluctuare et vacillare.qꝛ ſicut dicit ioſeph⁹ iminēte obſidiōe hierl̄m a romanis:iudea diſſenſiōib⁹ interi⁹ erat lacerata.⁊ ali qui ſeqbanť vnū tyrānū ⁊ alij aliū:appropinq̄ntib⁹ etiā roma/ nis:aliq̄ ꝯſulebāt ꝙ ciuitas redderet eis.alij aūt ꝯtrariu3.et ſic to tus ppl̄us erat in quadā fluctuatōe et vacillatōe. y Ine/ briamini.ꝑ defectū ſenſus et cōſilij. z Et nō a vino.ſ3 aſtu pore vos ꝯturbāte. a Mouemini.de vino ꝓpoſito ad aliā b Et nō in ebrietate.ſed.ſ.ex ꝑplexitate. c Q̄ꝛ miſcuit vo

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

bis ⁊c̄.i. mortis q̄ ſopoꝛ noiat̄.et iſte poꝰ fuit eis ꝓpinatꝰ a ro manis:q̄ ppl'm in maria multitudie occiderunt: et reſiduū capti uauerūt.vt dictū eſt.ſ̄.ca.xxvij. d Claudet.h̄ ꝯn̄r pōit̄ ma loꝝ excecatio. Et p̄ q̄ntū ad maioꝛes: ſcd̄o q̄ntū ad vulgares:ibi Ue q̄ ꝓfundi eſtis. Pria in duas.q꞉ p̄ pōit̄ maloꝝ excecatio.ſe

punien dis:nec agnoſceret.et hoc eſt qđ dicit̄. e Ue qui ꝓfundi ⁊c̄.intantū ſ̄m eſtimationē veſtrā.ꝙ diuīa ſciētia nō attingit ad ipm. f Quoꝝ ſunt in tenebris opa.intātū ꝙ ſunt deo occulta ſ̄m erroꝛē ve ſtrū.et abſurditatē hāc arguit ꝓpha dicēs. g Peruerſa eſt ⁊c̄.ꝓ pter qđ Hiere.xviij.d꞉.Sicut lutū in mān figuli.ſic vos in manu mea domꝰ iſrael.

cūdo excecatōis ratō: ibi. Et dixit dn̄s. Circa p̄mū dicit̄.

d Claudet ocu los vr̄os.i.exceca bit ſacerdotes et ſcribas q̄ debent eos dirigerē ſic ocu li ceſa coꝛpis mē bra. Sciēdū tn̄ ꝙ deꝰ nō eſt cau ſa excecatōis di recte:ſꝫ indirecte inq̄ntū iuſte a mal̄ ſubtrahit gratiā ſuā mētis illumi natiuam.

e Pꝛophas. im minēte ei euerſio ne hier'm appa ruerūt pl'a ſigna huiꝰ euerſionis. vt dic̄ ioſephꝰ. q̄ tn̄ ꝓphe falſi īter ꝓtabant̄ in ꝯtrariū ſcꝫ in bonū ciuita tis futurū.

f Et p̄ncipes ve ſtros. q꞉ decepti a talibꝰ ꝓphis re bellauerūt roma nis.

g Et erit ⁊c̄.ſ.ꝓ phetarū antiq̄rū q̄ ꝓphauerūt de aduētu xp̄i et de deſtructōe ciuita tis et tēpli ꝓpter eiꝰ moꝛtē.

h Sicut v̄ba ⁊c̄ q̄ nō pōt legi q̄ diu eſt ſigillatꝰ:iō ſubditur.

ſtatis:etᵃ flama ignis deuoꝛantis. Etᶜ erit ſicut ſomniū viſionis no cturne multitudo omniū gētiū:q̄ dimicauerūt ꝯtra ariel: et oēs qui militauerūt et obſederūt ⁊ p̄ualue rūt aduerſus eā. Et ſicut ſomniat eſuriēs ⁊ comedit:cū aūt fuerit ex pergefactꝰ vacua eſt aīa eiꝰ. Et ſi cut ſomniat ſitiens et bibit:et poſt q̄ꝫ fuerit expgefactꝰ laſſus adhuc ſitit:et aīa eiꝰ vacua eſt:ſic erit mul titudo oīm gētium q̄ dimicauerūt ꝯtra montē ſyon. Obſtupeſciteᵈ et admiramini:fluctuateᵉ et vacil late:inebꝛiamiuiᶠ ⁊ ᵍ nō a uino: mo uemini ᵃ et ᵇ nō in ebꝛietate:q̄m ᶜ mi ſcuit uobis dn̄s ſpiritum ſopoꝛis. Claudetᵈ oculos vr̄os,ꝓphetasᵉ et pꝛincipesᶠ vr̄os:q̄ vidēt viſio nes opiet. Etᵍ erit vobis viſio om niū:ſicutʰ verba libꝛi ſignati: quēⁱ cū dederint ſciēti l'ras: dicēt: lege iſtū:et r̄ndebit:nō poſſum: ſigna tus eſt enim. Etᵏ dabitur liber ne ſciētiˡ l'ras:diceturq꞉ ei:lege:et re ſpōdebit neſcio l'ras: ⁊ ᵐ dixit dn̄s eoᵃ ꝙ appꝛopinquat ppl's iſte oꝛe ſuo:et labiis ſuis glorificat me coꝛ aūt eiꝰ lōge eſt a me:etᵇ timuerunt me mandato hoim et doctrinis:

iōᶜ ecce ego addā:ut admiratōꝫ fa ciam pp'lo huic miraculo grādi ⁊ ſtupēdo. Peribitᵈ enī ſapiētia a ſapiētibꝰ eiꝰ:et intellectꝰ pꝛudētiū eiꝰ abſcōdet̄. Ueᵉ q ꝓfundi eſtis coꝛde: vt a dn̄o abſcōdatis ꝯſiliū quoꝝᶠ ſūt in tenebꝛis opa: ⁊ dicūt. Quis videt nos:et q̄s nouit nos Peruerſaᵍ eſt hec ueſtra cogita tio q̄ſi ſi lutū cōtra figulū cogitet: et dicat opus factoꝛi ſuo: nō feci ſti me:et figmētū dicat fictoꝛi ſuo nō intelligis. Nōneʰ adhuc i mo dico et i breui ꝯuertet̄ libāⁱꝰ i cher mel ⁊ chermel i ſaltū reputabit̄: ⁊ ᵏ audiēt i die illa ſurdi v̄baˡ libꝛi: ⁊ ᵐ de tenebꝛis et de caligine oculiⁿ ce coꝛum uidebuntᵒ. Et addent mi tes inᵖ dn̄o leticiā: etᵃ paupes ho mines in ſancto iſrael exultabunt quoniāᵇ defecit q p̄ualebat: ꝯſū matusᶜ eſt illuſoꝛ: etᵈ ſucciſi ſunt omnes qui vigilabant ſup iniqui tatē:quiᵉ peccare faciebant hoies in verbo: ⁊ ᶠ arguentē in poꝛta ſup plantabant: etᵍ declinauerunt fru ſtra a iuſto. Pꝛopterʰ hoc hec di cit dn̄s ad domum iacob:qui rede mit abraā. Nonⁱ mō cōfundetur iacob:nec modo vultꝰ eiꝰ erube

h Nōne.hic ꝯn̄r ponit̄ ſimpliciū illuminatio.ſi cut enī in aduētu xp̄i ſa cerdotes ⁊ ſcribe q̄ erāt literati fuerūt ſuis deme ritis excecati. ſic apoſto li aliq꞉ diſcipuli xp̄i qui pꝛius erant ſimplices et illiterati fuerāt diuinitꝰ illuminati:ꝓpter qđ di cit ſaluatoꝛ Math. xi. Cōfitebo꞉ tibi dn̄e pat̄ celi et terre: q̄ abſcondi ſti hec a ſapiētibꝰ ⁊ pru dentibus:et reuelaſti ea paruulis. et h̄ eſt qđ di citur hic.

h Nōne adhuc ⁊c̄.illu minatio apoſtoloꝝ fuit ſtatim poſt xp̄i reſurre ctōeꝫ:tūc enī aperuit eis ſenſum: vt intelligerent ſcripturas. Luc.vlti.

i Cōuertet̄ libanus ⁊c̄ In hebꝛeo habet̄.in ne mus reputabit̄.per cher mel intelligitur hic mōs carmeli vbi helyas inter fecit ꝓphetas baal. q̄ locus eſt aridus ⁊ ſteri lis. Libanus aūt eſt ne musꝰ vbi arboꝛes ſūt pul cre ⁊ aromatice.per hāc igitur parabolā intelli git̄ ꝙ ſacerdotes ⁊ ſcri be qui erāt magne repu tatōis et auctoꝛitat̄ ad nihilarent̄ per excecatio nē.et tandē p occaſiones in deſtructōe ciuitatis p romāos: ⁊ apl'i aliq꞉ diſcipuli xp̄i: q̄ nullius erāt reputatōis eleuarē

i Quē cū dederint ſciēti l'ras ⁊c̄. Hic enī r̄ndent iudei moder ni.multi enī doctoꝛes eoꝝ qui p̄ceſſerunt determinauerunt t̄ps aduētus meſſie:vnꝰ poſt aliū et oēs defecerūt:q꞉ t̄pa ab eis pre fixa trāſierūt.ſ̄m ꝙ dicit Ra.ſa. ſup Danielē. et cām huiꝰ defe ctus dicunt doctoꝛes moderni.ſ.q꞉ ſermōes ꝓphetarū ſūt clauſi.

k Et dabit̄ liber.ſ.apertus p̄dicatōe xp̄i et apoſtoloꝝ.

l Neſciēti l'ras ⁊c̄.q꞉ q̄n ſimplicibꝰ iudeoꝝ fit mētio de aduen tu xp̄i p̄terito:et de ſilibꝰ.dicūt ſe nō eſſe peritos in lege.ſꝫ ma giſtri eoꝝ ſcirēt de talibꝰ r̄ndere.q̄ꝝ erroꝛibꝰ firmiſſime adherēt.

m Et dixit dn̄s. Hic ponit̄ cauſa dicte excecatōis.ſ. hypocri ſis:ſiue ſimulata ſanctitas.que ſ̄m Hiero.eſt duplex iniquitas. et maxime etiā vigebat in ſacerdotibꝰ ſcribis et phariſeis tēpe xp̄i. vt pꝫ ex decurſu euāgelij:et h̄ eſt qđ d꞉ a Eo ꝙ appꝛo pinquat ⁊c̄.falſe ſimulādo iuſticiā. b Et ti.me mādato ho minū ⁊c̄,ꝓpter qđ xp̄us impꝛoperat eis Math.xv. Irritū feci ſtis mādatū dei,ꝓpter traditionē veſtrā. c Ideo ecce ego addā.ad cecitatē eoꝝ ꝓpter qđ ſubdit̄. d Peribit autē ⁊c̄. id eſt ab illis q̄ ſunt in ſtatu ſapientū ſicut erāt ſacerdotes ſcri be ⁊ phariſei. e Ue qui ꝓfundi.h̄ ꝯn̄r ponit̄ excecatio vul garīu.t̄pe enī xp̄i in iudeis erat vna ſecta saduceoꝝ q̄ negabant ſpm̄ et angelū:et p ꝯn̄s reſurrectionē futurā. Actuū.xxiij. ⁊ per ꝯn̄s negabāt punitōꝫ oēm poſt vitā iſtā. et ex h̄ ꝓceſſit erroꝛ in vulgaribꝰ hoībus ꝙ deꝰ nō intromitteret ſe de hūanis actibꝰ

tur p illuminatōes diuinas ⁊ opatōes miraculoſas. vt patꝫ in actibꝰ apl'oꝝ in plibꝰ locis.et q̄ p eoꝝ p̄dicationē ꝯuerſi ſunt gētiles ad fidē ideo ſubdit̄ k Et audiēt i illa die ſurdi.i.gētiles q̄ p̄us erāt ydola trie dediti. l Uerba libꝛi.ſ.veteris ac noui teſtamēti. m Et de tenebꝛis ⁊c̄.erroꝛꝫ.ſ.ignoꝛātie. n Oculi cecoꝝ.i.gentiliū.

o Uidebūt. Et addēt mites.i.apl'i q̄bus dixit xp̄s Math.xi. Diſci te a me q꞉ mitis ſum ⁊c̄. p In dn̄o leticiā.de ꝯuerſiōe gētiū ad fi dem. a Et paupes hoies.i.paupertatē euāgelicā ſequētes.q꞉ in p̄ mitiua eccleſia oīa erant fidelibꝰ cōia q̄ſi renūciādo ꝓprietati. Act.iiij

b Quoniā defecit q̄ p̄ualebat.cetus ſacerdotū ſcribarū et phariſeoꝝ qui in deſtructōe ciuitatis fuit occaſus. c Cōſūmatꝰ eſt illuſoꝛ.illu ſerūt enim multi plicit̄ doctrinā xp̄i. d Et ſucciſi ſunt ⁊c̄.q꞉ tota eo rū intētio verſa erat ad auariciā ⁊ rapinā. e Qui peccare ⁊c̄.q꞉ querebāt de oꝛe xp̄i diſcipuloꝝq꞉ eius aliq̄d calūniabile rapere: vt pꝫ in euāgelio et in actibꝰ apoſtoloꝝ in plibꝰ locis. f Et arguētē ⁊c̄ ſ.xp̄m arguētē eoꝝ vicia in palā. g Et declinauerūt ⁊c̄.i.a xp̄o q̄ d꞉ iuſtus anthonomaticé:eo ꝙ alios iuſtificat quē negauerūt corā py lato. h Pꝛopt̄ h̄.h̄ remouet̄ quoddā dubiūꝫ circa p̄dicta de exce catōe ſapiētū et illuminatōe ſimpliciū ne foꝛte crederet aliq̄s ꝙ h̄ debe ret accidere ꝓpe t̄ps eſaie.ideo remouet h̄ dicēs. i Nō mō ꝯfun det̄ iacob.i.ppl's iudaicꝰ q̄ ꝑ maioꝛi parte in aduentu xp̄i fuit exceca tus:et p romanos p oꝛbē in captiuitate diſpſus vbi multas ꝯfuſiōes ſuſtinet:et idō determīatio huiꝰ t̄pis ſubdit̄:cū d꞉.

k Sed cū viderit filios ſuos.i.apl'os q̄ fuerūt de gēte illa.
l Opera manuū meaꝝ.q: p infuſionē ſpūſſancti de idiotis et timēti-
bus fecit eos ſapiētiſſimos ꝛ ꝯſtātes. m In medio ſui ꝛc̄.et h̄ fie
bat potiſſime in die pētecoſtes.Act.ij. n Et ſctificabūt.i.ſanctū
p̄dicabūt. o Sanctū iacob.i.xp̄m quē iacob p̄iarcha p̄dixit ven
turū ad ſctificādū mun
dū Geñ.xlix. Nō aufe-
ret ſceptrum de iuda ꝛ
dux de femore ei⁹: donec
veniat q̄ mittēd⁹ eſt: et
ipſe erit expectatio gētiū
p Et deū iſrl' p̄dicabūt
gētib⁹ p orbē diſpſis.
q Et ſciēt errātes ſpū.
i.gētiles p⁹ m̄l'tis erro
rib⁹ iplicati.intellectu le
gis ꝛ euangelij.
Et muſſitatores.i.q̄
r pri⁹ erāt ocioſi et vanis
occupati.
s Diſcēt legē moſaicā
et euāgelicā.et h̄ pȝ im-
pletū iā p orbē q̄ſi vni-
uerſum.
In ca.xxix.vbi dici
tur in poſtil. Propt̄ h̄.
h̄ remouet̄ quoddā du-
bium ꝛc̄.
Additio.
Ex q̄ d̄r.ꝓpt̄ h̄
h̄ dic dñs ad do-
mū iacob.ꝓpha vid̄r re
mouere quādā opinio-
nē erroneā. Poſſet eñi
q̄s dicere ꝙ cū phariſei

fecit: ſȝᵏ cū viderit filios ſuos opaˡ
manuū mearū inᵐ medio ſui ſācti
ficantes nomē meū: etⁿ ſanctifica-
būt ſanctūᵒ iacob: etᵖ deū iſrael p̄-
dicabūt: etᑫ ſciēt errātes ſpū intel-
lectū: etʳ muſſitatores diſcētˢ legē

p Vᵃ filii deſerto- Ca.xxx
res dicit dñs: vtᵇ faceretis
cōſiliū: ꝛᶜ nō ex me: ꝛᵈ ordiremini te-
lam ꝛᵉ nō p ſpm̄ meum vtᶠ adde-
retis pctm̄ ſup pctm̄: qᵍ ābulatis
vt deſcēdatis in egyptū: ꝛ os meū
nō interrogaſtis: ſperātes auxiliū
in fortitudine pharaonis: ꝛ hn̄tes
fiduciam in vmbra egypti: ꝛʰ erit
vob̄ fortitudo pharaonis in cōfu
ſionē: ꝛ fiducia vmbre egypti in
ignominiā. Erātⁱ eñi in taphnis
principesᵏ tui ꝛ nūcii tui vſqȝˡ ad
anes puenerūt. Oēsᵐ cōfuſi ſunt
ſup pplō q eis ꝓdeſſe nō potuit.
Nō fuerūt in auxiliū ꝛ in aliquā vti
litatē: ſȝ in ꝯfuſiōē ꝛ in obprobriū.
Onusⁿ iumētoꝝ auſtri. Inᵒ terra
tribulatōis ꝛ anguſtie leenaᵖ ꝛ leo
exᑫ eis vipera ꝛ regul⁹ volās: por
tātesʳ ſup hūeros iumētoꝝ diuici
as ſuas ꝛˢ ſup gibbū cameloꝝ
theſauros ſuos: ad pplm q eis ꝓ-
deſſe nō poterit. Egypt⁹ eñi fru
ſtra ꝛ vane auxiliabitur. Ideo cla
maui ſup hoc ſupbiaᵗ tantū eſt qe
ſceᵘ. Nūcˣ ergo ingreſſus ſcribeʸ
ei ſupᶻ buxū: etᶻ in libro diligēter
exara illudᵃ ꝛ erit in die nouiſſimo
in teſtioniū vſqȝᵇ i eternū. Popu
lusᶜ eñi ad iracūdiā ꝓuocās eſt: et
filii mēdaces: filii nolentes audire

adimplevit ꝓmiſſa ꝯ deſerēdo ei auxiliū. Igit̄ ſm h̄ac ſniaȝ ꝓce
dit h̄ ꝓpha.q: p̄ cōminat̄ penā regno iude ꝓpter ꝯfidētiā i egy
ptijs.ſecūdo idē facit regno iſrl' ca.ſequē. Et p̄ria in duas: q: p̄
cōminat̄ illis de regno iuda afflictionē.ſecūdo denūciat eis cō-
ſolationē oleū infundens poſt vinū.ſecūda ibi. ꝓpterea expe-
ctat dñs. p̄ma in
duas.q: p̄ arguit
culpas. ſcdo ſub-
dit debitā penaȝ
ibi: ꝓpterea h̄ di
cit. prima adhuc
in duas: q: p̄ ar-
guit ꝯfidētiā coꝝ
ſup egyptū. ſcdo
dei ꝯtēptum: ibi.
Nunc ingreſſus.
Circa p̄mū dicit.
a Ve filij deſer-
tores. ꝯfilij hiere
mie et alioꝝ ꝓ-
phetarū dñi.
b Ut faceret̄ cō
ſiliū.de reqrendo
pharaōis auxiliū
c Et nō ex me.q:
ꝓp h̄c dñi h̄ non
ꝯſulebāt ſȝ mag
diſcōſulebāt.
d Et ordiremi-
ni telā.i. faceret̄
ꝓceſſus ad rebel-
landū chaldeis.
e Et non p ſpi
tū meū. ſȝ p ſpm̄
mēdacē in ore ꝓ-

et ſcribe de q̄b⁹ ſtatim.d̄.agit.q̄ tm̄ errauerūt declinādo a xp̄o ꝛ eū ne-
gādo ꝛ h̄mōi: deſcēderūt de iacob ſm carnē ꝙ hoc redūdaret in ꝯfuſio
nē iacob p̄ris coꝝ.ſic d̄r Prouer.xvij.ca.Sȝ h̄ ꝓpha iprobat dicens.
Propt̄ h̄.i.ꝓpt̄ pctā et ſcelera p̄dictoꝝ phariſeoꝝ et ſcribarū nō mō.i.
nō hac rōne ꝯfundet̄ iacob.i.p̄iarcha pr̄ coꝝ. Nec mō vult⁹ ei⁹ erube
ſcet.et eſt eadē ſnīa ſub diuerſis verbis.cui⁹ rōnē ſubdit dicēs.ſȝ cum
viderit filios ſuos ꝛc̄.ſic eſt in hebreo: et eſt ſenſus. Nō hȝ iacob rōneȝ
qua ꝯfundat̄ ex h̄ nec erubeſcat q: cū viderit filios ſuos.i.apl'os ab eo
deſcēdētes tā ſm carnē: q̄ ſm fidē ſctificātes nomē meū.q: repleti ſpū
ſancto loq̄bāt̄ magnalia dei Act.ij.ca. Et ſctificabūt ſcm̄ iacob ꝛ deū
iſrael predicabunt.id eſt predicabunt ꝙ xp̄us ſanctus ſctōꝝ de iacob
deſcēdit ꝛ ip̄e fuit ꝓmiſſus: qd̄ in magnā gloriā ip̄i⁹ iacob vertit̄: nō au
tē in ꝯfuſionē:ꝑſertim cū p h̄mōi p̄dicatōes ydolatre venerūt in cognitō
nē veritat̄.de q̄ dicit. Et ſciēt errātes ſpū itellectū. Silr̄ ꝛ muſſitatores
ſcȝ plimi ex iudeis ꝯ deū murmurātes. Diſcēt legē.i.ſpūales p apl'os
p̄dicatam.

Caplm.xxx.

Filij. Hic ꝯnr̄ eſaias loqtur ꝯ irriſores ꝓphetarū futuroꝝ. et
potiſſime hieremie q̄ ꝓphauit tp̄e captiuitat̄ babylonice. Eſai
as vō an̄ ꝓphauit p pl'es ānos.interfect⁹ eñi fuit circa p̄ncipiū regni
manaſſe: vt dictū fuit.ſ.i.ca. A p̄ncipio vō regni manaſſe vſqȝ ad de-
ſtructōeȝ ciuitat̄ hier'lm p chaldeos fluxerūt āni.cx.q: manaſſes regna-
uit.lv.ānis. Amon.ij. Joſias.xxxi. Joachim.xi. Sedechias.xi. Sciē-
dū igit̄ ꝙ regnū iſrl' ꝛ regnū iuda fuerūt deſtructa ex ꝯfidētia adiuto-
rij regis egypti. Expoſitores igit̄ nr̄i cōit̄ exponūt h̄ caplm ad l'raȝ de
iudeis q̄ euaſerūt man⁹ regis babylōis.ſȝ iterfecto godolia quē rex ba-
bilonis p̄fecerat terre iuda trāſierūt in egyptū timore chaldeoꝝ ꝯ mā-
datū dñi factū eis ex ore hiere. vt hr̄ hiere.xliij. Sȝ h̄ nō vid̄r veꝝ: q̄a
de ip̄is deſcēdētib⁹ in egyptū d̄r.j.ca.iſto. Nūcij tui vſqȝ ad anes pue
nerūt.que eſt ciuitas egypti.illi aūt q̄ iterfecto godolia trāſierūt i egy-
ptū nō iuerūt illuc ſicut nūcij ad redeundū ſȝ ſicut fugitiui ad illuc ma-
nendū.ꝓpt̄ qd̄ Ra.ſa.expōit h̄ ca.de oſee rege iſrl'.q̄ miſit nuncios ad
regē egypti ꝓ auxilio hābēdo ꝯ regē aſſyrioꝝ: vt ſic liberaret̄ a tribu-
to: qd̄ ſibi reddebat ſingulis ānis.vt hr̄.iiij.Reg.xvij.et lȝ l'ra poſſȝ ad
h̄ applicari.vid̄r tm̄ mihi ꝙ meli⁹ debeat itelligi de ſedechia rege iuda
q̄ ex ꝯfidētia regis egypti rebellauit nabuch. regi ꝯ ꝯſiliū hiere. vt hr̄
Hiere.xxxvij. Et ꝓ iſto auxilio hābēdo miſit freq̄nt̄ ſedechias ſolēnes
nūcios ad regē egypti.ſȝ defraudat⁹ fuit ab intētō: q: rex egypti non

phetaꝝ falſoꝝ. Hiere.xxviij. f Ut adderetis ꝛc̄. q: p̄ diſſiſi
fuerūt de diuino auxilio.ſcdo mi⁹ ꝯfiſi de hūano.iō ſubditur.
g Qui ābulatis.et pȝ l'ra ex dict̄ vſqȝ ibi. h Et erit vobis
ꝛc̄.q: ex ꝯfidētia ei⁹ falſa rebellauerūt chaldeis: q̄ venientes de-
ſtruxerūt ciuitatē ꝛ tēplū: ꝛ ptim occiderūt: ꝛ ptim captiuauerūt
ꝯfuſibilr̄ pplm. i Erāt eñi ꝛc̄.aliq̄ libri hn̄t. Jerāt. qd̄ fuit
ſic dictū ab aliq̄b⁹ correctorib⁹.eo ꝙ ſubdit̄ vſqȝ ad anes puene-
rūt: et male: q: i hebreo ꝛ i libris correctis hr̄. Erāt eñi taphnis
q̄ eſt ciuitas nobil' egypti. k Pricipes tui.miſſi tanq̄ ſolē
nes nūcij. l Uſqȝ ad anes puenerūt.p̄ eñi iuenerūt regem
egypti in taphnis: ſȝ anteq̄ rnderet eis tranſtulit ſe ad anes.q̄
etiā eſt ciuitas egypti.et ſic ſecuti ſūt eū ad hn̄dū ei⁹ rn̄ſum.
m Oēs ꝯfuſi ſunt.i.dicti nūcij: q: nō habuerūt inde aliqd̄ reme
diū: ſȝ ꝯfuſionē et cū hoc magnū dānū: ideo ſubditur.
n On⁹ iumētoꝝ auſtri.i.iumētoꝝ portantiū onera verſus egy
ptū: q̄ eſt in pte auſtrali reſpectu regni iude. Munera multa et
magna ꝓ hn̄do ei⁹ auxilio. ꝛ vn̄ portarent̄ ſubdit̄. o In ter
ra tribulatōis ꝛc̄.i.in regno iude: cui iminebat magna tribula-
tio et anguſtia a nabuch.rege. p Leena ꝛ leo.i.rex ſedechi
as et regina. q Ex eis vipera ꝛc̄.i.filij ex eis nati veneno
malicie pleni. r Portātes ſup ꝛc̄. Filij eñi regis aliq̄n mit-
tunt̄ ad q̄rendū tale auxiliū.vl' pōt expōi de q̄buſcūqȝ nūcijs a
rege ꝛ regina miſſis.et ꝓpt̄ h̄ dicūtur eſſe ex eis. s Super
gibbū cameloꝝ.hȝ eñi camel⁹ gibbū ſup dorſuȝ ſup quē pōitur
ſella ꝛ on⁹. Cetera patēt ex dictis vſqȝ ibi. t Supbia tan
tū eſt.ex magna eñi ſupbia ꝓcedebat ꝙ ip̄e ſedechias ꝛ pplus
ei⁹ nolebāt ſeruire regi babylōis ſm ꝯſiliū hieremie a dño ſibi
reuelatū. v Quieſce.a q̄rēdo tale auxiliū ab egyptijs ꝯtra
regē babylonis: et ſeruias ei in pace. x Nūc ḡ ingreſſus.h̄
ꝯnr̄ arguit̄ ppl's de ꝯtēptu dei ꝛ ꝓphaꝝ ſuoꝝ. p̄ tm̄ introducit̄
de⁹ loquēs ip̄i eſaie dicēs. x Nūc igreſſus.i.tu eſaia locuȝ
vbi ſcribis ibi a dño reuelata. y Scribe ei.i.pplō iude.
z Sup buxū.in hebr̄.hr̄ ſup tabulā: ſȝ hiero.trāſtulit buxū eo
ꝙ tabule ad ſcribēdū ſūt cōiter de buxo. z Et in li.diligen
ter ꝛc̄.i.p notariū tuū.hēbāt eñi ꝓphe aliq̄n notarios ſicut ba-
ruch fuit notari⁹ hieremie.vt hr̄ hiere.xxxvi. ꝛ magis ꝓbabilē
de eſaia: q̄ fuit nobilis: ꝛ de ſtirpe regia ꝙ habuit notariū ſcribē

tē in volumie:illud qḋ ꝓpħa pˀus ſcripſerat ī tabula ꝑ exēplari. a Et erit in die nouiſſimo ī teſtioniū. et vocatur ibi dies nouiſſima dies in q̄ ciuitas fuit deſtructa p chaldeos:tūc eñi īpleta fuit cōminatio pene h̄ poſita. b Uſq̧ ineternū.i.vſq̧ ad finē mūdi.q: ſemꝑ erit ꝓpħia eſaie in teſtioniū malicie illoꝝ ꝯ q̄s loq̄bať:ideo ſubdiť.

in ſignū victorie chaldeoꝝ:ꝛ deſtructōis iudee.ſicut malꝰ ē ſignū naufragij pteriti. Fugerūt ī egyptū timētes ꝯ ſe aduētū chaldeoꝝ. e Propterea expe.h̄ ꝯtr ꝓpħa pˀ vinū mortifica tiuū īfundēs oleū lenitiuū denūciās ppl'i ꝯſolatōs. Circa qḋ ſciēdū ꝙ hāc ptē exponūt doctores nři cōiť ad lřam de redēptōe ppl'i iude ƌ captiuitate babylōica fcā ꝑ

c Populꝰ ei ad iracūdiā ꝓuocās eſt.ſ.ipm deū per maliciā ꝛ ꝯtēptū
d Qui dicūt videntibꝰ.i.veris ꝓphetis: q: verba eoꝝ veriſſima reputabāt inania ꝛ falſa.et pꝫ lřa vſq̧ ibi.
e Ceſſet a facie ⁊c̄.i.deꝰ ſctificās iſrl'.et tali eñi ꝯtēptu v̄bis et ſctis ondebāt ꝙ deus dēret eos dimitteř ꝓpť ſuā maliciā.
f Propterea.deſcripta ppl'i malicia.h̄ ꝯtr denūciatur debita pena cū dicitur.
g Pro eo ꝙ reprobaſtis v̄bū h̄ i.verbū dñi ꝑ prophetas dictū.
h Et ſperaſtis ī calūniā.q̄rēdo occaſionē recedēdi a ſeruitute babylonis.cui tñ ſedechias et pncipes

legē dei. Qui[c] dicūt vidētibꝰ nolite videre ꝛ aſpiciētibꝰ nolite aſpicere nobis ea q̄ recta ſūt. Loquimini nobis placētia: videte nobis errores:auferte a me viā:declinate a me ſemitā:ceſſet[e] a facie nr̄a ſctūs iſrl'. Propterea[f] hec dicit ſctūs iſrael. Pro[g] eo ꝙ reprobaſtis v̄bū hoc et[h] ſperaſtis in calūniā ꝛ[i] in tumultu:et[k] innixi eſtis ſup eo: propterea[l] erit vobis iniq̄tas hec:ſic[m] interruptio cadēs:req̄ſita in muro excelſo. Q̄m ſubito dū nō ſperať ueniet ꝯtritio eiꝰ:et cōminueť ſicū ꝯteriť lagena figuli ꝯtritōe ꝑualida:et[n] nō inueniet de fragmētis eiꝰ teſta:in q̄ porteť ignicul ꝰ de incēdio:aut hauriať parū aq̄ de fouea q:[o] hec dicit dñs deus iſrl'. Si[p] reuertamini et[q] q̄eſcatis ſalui[r] eritis. In[s] ſilētio et[t] in ſpe erit[v] fortitudo uŕa. Et noluiſtis ꝛ[x] dixiſtis. Ne-

quaq̄ꝫ ſed[y] ad equos fugiemus. Ideo[z] fugietis. Et[a] ſuper uelo-ces aſcendemus. Ideo[b] velociores erunt qui perſequentur vos. Mille homines a facie terroris unius:et a facie terroris quinq̧ fugietis:donec[c] relinquamini quaſi malus nauis in vertice montis:ꝛ[d] quaſi ſignum ſuper collem. Propterea[e] expectat[f] dominus vt miſereatur veſtri. et[g] ideo exaltabitur parcens vobis: quia deus iudicii dominus. Beati[h] om̄es qui expectant eum. Populus[i] enim ſyon habitabit[k] in hieruſalē. Plorās[l] nequaq̄ꝫ plorabis: miſerans[m] miſerebitur tui. Ad[n] vocem clamoris tui ſtatim vt audierit reſpondebit tibi. Et[o] dabit tibi dominus panem artum et aquam breuem: et[p] non faciet auolare a te vltra doctorem tuum:et[q] erūt oculi tui ui-

cyrum deſtructo regno chaldeoꝝ.vt hř Eſdre.i. ſꝫ huic expoſitōi nō vř lřa hū ꝯſonare ī plibꝰ locis.vtpote qḋ ƌ:.j. Plorās neq̄ꝙ plorab.i.pˀ redituū ƌ captiuitate babylōica materiā triſticie nō hēbis:vt illi exponūt.ꝯ triū vř Neemie.i. vbi ƌ: ꝙ ppl's reuerſꝰ de babilone erat ī afflictōe magna ꝛ obprobrio.itē qḋ ſbdiť pˀea.et dabit tibi dñs panē artū et aquā breuē.i.ī redeūdo de babylōe ſuſtiebis penuriā victꝰ.ſm iſtos h̄ nō hū ꝯſonat p̄dicꝫ ab eis.ſꝫ ꝙ nō hrent materiā triſticie Itē ei qḋ pˀ ea ſubdiť. Et dabiť pluuia ſemini tuo ⁊c̄.qḋ exponūt ƌ magna abūdātia ī terre fructibꝰ ꝛ aialibꝰ:ꝯtriū vidꝫ pˀ reditū neemie.v.c. vbi ƌ: ꝙ mlťi ƌ ppl'o diſponebāt vēdere filios ꝛ filias ſuas in ſuos ꝛ āncillas ꝑ victu hn̄do Itē qḋ ƌ:.ꝛ nō faciet vltra auolare doctorē tuū a te.ſ.eſdrā.vt dicūt qḋ nō vř veꝝ.q: Eſdras nō ſꝑ ſtetit cū eis.

iurauerūt ſeruire.vt hř.ij.paraľ.vl. i Et in tumultu.ſ. exercitꝰ regis egyptioꝝ:quē ſperabāt venire ad eoꝝ auxiliū. In magno fragore armoꝝ et pōpa:ꝛ innixi eſtis ſup eo magis q̄ ſup diuio auxilio. l Propterea erit vo.iniq̄.h̄.de trāſgreſſione iuramēti ꝛ ꝯtēptu dei. m Sicut interruptio ⁊c̄. q̄ q̄nto ca-dit a loco altiori:tāto magis opprimit illa ſup q̄ cadit.et ꝑ h̄ intelligiť ꝙ iniq̄tas p̄dicta ceſſet cū deſtructōis ciuitaꝫ ꝛ ppl'i. et pꝫ lřa vſq̧ ibi. n Et nō inueniet ⁊c̄.i.nō remanebūt aliq̄ reſidui de ppl'o in t̄ra iuda:q̄ poſſint eā opari: q: illi q̄s dimiſit nabuzardā ad colēdū terrā:mortuo godolia fugerūt ī egyptū timore chaldeoꝝ. o Quia h̄ dic̄ dñs deꝰ iſrl'.q̄ nō pt mētiri.
p Si reuertamini.ꝑ pniāꝫ ad dei miſericordiā q Et q̄eſcatis.a rebellatōe ꝯ regē babylōis. r Salui eritis.ita eñi predicauit hiere.regibꝰ ꝛ ppl'o regni iude:vt pꝫ in mulť locis ſue ꝓphetie. s In ſilētio.i.hūilit et pacifice ſeruiēdo regi babylonis ſm dñi volūtatē. t Et in ſpe.diuini auxilij nō hūani
v Erit fortitudo vŕa.ꝯſeruās ciuitatē ꝛ pplm a deſtructōe:ſed q: ſedechias noluit credere hieremie ꝛ pplus eiꝰ:idō ſubdiť. Et noluiſtis. x Et dixiſtis neq̄q̄ꝫ.ſ. facie mꝰ hieremie ꝯſiliū.
y Sꝫ ad eq̄s fu.i.ab eq̄tibꝰ egypti refugiū ꝛ auxiliū q̄remꝰ.
z Idō fugietis.q: deficiēte auxilio egypti: ꝛ rupta ciuitate ſedechias rex ꝛ viri bellatores fugerūt nocte.iiij.Reg.vl. a Et ſup veloces aſcēdemꝰ.i.ſi rex babilōis aduerſus nos ꝑualuerit ꝑ velocitatē eq̄ꝝ nr̄oꝝ euademꝰ manū eiꝰ qḋ excludit dicēs.
b Idō velociores erūt q̄ ꝑſequeť vos.q: chaldei inſequētes ſedechiā fugiētē ipm cōphēderūt.iiij.Reg.vl. c Donec relinq̄mini q̄ſi ma.na.in ſignū naufragij pteriti. d Et q̄ſi ſignū ſup collē.vbi aliq̄n in ſublimitate arboris magne aſcēdit ſpeculator ad vidēdū ſi hoſtes veniāt:et ex q̄ pte:ꝛ ſic dat ſignū fugiendi illis ꝑ q̄bꝰ ſpeculať:ꝛ ad quā ptē debeāt fugere ne cadāt in māibꝰ hoſtiū.et ipe ēt velocit deſcēdēs fugit cū alijs. ſic erūt et illi q̄ remāſerūt de ppl'o iuda:q̄rū aliq̄ fuerūt ducti ī babylonē

ſꝫ pauco tpe q: pˀ alios lōgo tpe vēit de babylōe:et nō mlťū ſupuixit Itē qḋ.j.ƌ:. Et erit lux lune ſicut lux ſol' ⁊c̄.exponūt di. ꝙ h̄ itelligiť de maiori leticia quā hūerūt pˀ captiuitatē q̄ā añ.tāť tñ excelſꝰ leticie nō vř hū p̄dicꝫ cōcordare.ꝛ maxie q: nūq̄ redierūt ad tātā ꝓſperitatē ſicut fuerāt añ de mlťo:maxie tpe dd̄ ꝛ ſalomōis ꝛ alioꝝ regū plimoꝝ. et idō ſaluo meliori iudicio:vidꝫ ꝙ iudei meliꝰ ꝯtrū ad aliq̄d exponāt ptem iſtā.ſ.de redēptōe eoꝝ fiēda ꝑ xp̄m:ſꝫ ī h̄ errāt:qḋ expectāt futuꝝ qḋ iā trāſijt in pteritū.igiť accipiēdo ab eis qḋ eſt veꝝ ꝛ falſū reſpuētes: exponamꝰ lřaꝫ de redēptōe fcā ꝑ xp̄m. Et diuidiť ī duas ptes.q: ꝑ pōiť redēptio fcā ꝑ xp̄m in ſuo aduētu p̄.ſcḋo fiēda ī ſcḋo:ibi. Et erit. Pria h̄ p̄diciť ab eſaia:cū ƌ:. e Propťea.i.ꝓpť mala vŕa mlťiplicata.
f Expectat dñs ⁊c̄.i.differt redēptōꝫ vŕaꝫ pfectā ꝑ xp̄m fiedā. verūtñ q: nō aufert eā:ſubdiť etiā. g Idō exaltabiť pcēs vob.q: tp̄s ſui aduētꝰ erit tp̄s magne miſcōie.verūtñ nō erit ſine iuſticia q̄ ſꝑ ƌi miſcōiā cōcomitať:idō ſubdiť. Quia deꝰ iudicij dñs. h Beati oēs ⁊c̄.firmiť credēdo eiꝰ aduētū. i Ppl's ei ſyō.i.fidel' ꝛ catholicꝰ. k Habitabit in hierlm.i.in eccl'ia ſm ꝙ ƌ: ad hebr.xij. Acceſſiſtis ad mōtē ſyō et ciuitatē dei viuētꝫ hierlm celeſtē:et q: ad lřam in mōte ſyō icepit fides catholica ꝑ p̄dicatōꝫ xp̄i ī ꝓpa ꝑſona:ꝛ ꝑ miſſionē ſpūſſancti ſup apl'os vt dictū fuit.ſ.ij.c. l Plorās neq̄.plo.ꝑ dilatōe xp̄i ventūri. ꝑ q̄ ſuſpirabāt īgemiſcētes pres ve.te. m Miſerās miſe.tui.intātū ꝙ ex pōet ſe mori. n Ad vo.cla.tui ⁊c̄.i pmitiua eccl'ia ꝛ ꝑ lōgū tp̄s pˀea ſcti viri hēbāt freq̄ntiſſime ad votū diuia miſa. o Et da.ti.dñs ⁊c̄. i.ex dei gr̄a erit cōtētꝰ puo victu al's parco.ſic pꝫ ī decurſu eccl'e in viris pfectꝫ ꝛ religioſ. p Et nō fa.auo.⁊c̄.i.xp̄s q̄ dic̄ de ſeipo Mať.xxiij Unꝰ ē mgř vř xp̄s.et de ſua ꝑmanētia dic̄ Mať.vl. Ecce ego vobiſcū ſū oibꝰ diebꝰ vſq̧ ad cōſūmatōꝫ ſcl'i.ſm eñi diuitatē vbiq̧ ē ꝑ eēntialē pñtiā ꝛ potētiā:ꝛ in eccl'ia ſua ꝑ ſpālē gr̄aꝫ.ꝛ ſm hūanitatē ī eucharīſtie ſacro:in q̄ corpꝰ ē ex vi ſacri.aīa ꝛ diuitas ex cōcomitātia inſeparabili pˀ reſurrectōeꝫ. In trāſlatōe chaldaica ſic hř. Et nō recedet vltra diuitas eiꝰ.ex q̄ pꝫ ꝙ nō pōt cōuenienter intelligi de eſdra doctore:ſed xp̄o cōuenit optīe. q Et erūt oculi tui ⁊c̄.i.xp̄m q̄ apparuit viſibi

lis etiā oculis corꝑalib⁹ in forma hūanitatꝫ et in sacro sub specie pāis.
r Et aures tue ⁊c̄.ſ.euāgelicū. s Post tergū monētis.i.ad sequē dū vestigia xp̄i p̄dicātꝫ in pſona ꝓpa ꝑ et postea in aplīs aliiſq; discipulis. t Hec est via.ſ.fides catholica. v Ambulate i ea ⁊c̄.q: eccl'ia nunq̄ declinabit generalr a fide catholica. x Et ꝯtaminabitꝭ ⁊c̄.q: gētiles ad p̄dicatioñe aploꝝ ꝯfregerunt ydola sua materiā ⁊ ornamēta ydoloꝝ paupibus erogātes.

y Egredere dices ei.i. ydolatrie q̄ cessauit q̄ſi i vniuerso orbe.

z Et dabitur pluuia semini tuo ⁊c̄. semē parabolice dr̄ h̄ v̄bū euāgelicū.ſm ꝙ dic̄ Saluator in pabola semināt̄ꝭ Lu. viij. Semē est v̄bū dei. et recipiētib⁹ ipm p fidē data est pluuia grē dei. ⁊ p talē modū dr̄ Deut. xxxij. Cōcrescat vt pluuia doctrina mea.

a Et panis frugū ⁊c̄. iste est pāis eucharistie q̄ dr̄ pāis frugū t̄re: quia materia hui⁹ sacri est panis tritice⁹ q̄ t̄ra ꝓducit et ꝯtinet iste pāis pingue dine grē diuine.

b Pascet in possessione ⁊c̄.i.xp̄s de q̄ dr̄ Jo. i. Ecce agn⁹ dei q̄ tollit ⁊c̄. Pasciꝭ spaciose.i.dilatatōe castitatꝫ eccl'ie.ſꝫ ꝙ dr̄ Cañ.ij. Qui pascitur in liliis donec aspiret dies: ⁊ iclinēt vmbre.

c Et tauri tui.i.apl'i.

iusmōi dicta ꝑcussio sennacherib fuit: q: fuit t̄pe esaie. vt dr̄ .iiij. Reg. xix. Jtē qd̄ dr̄ in fi. hui⁹ ca. Preparata est eñi ab heri tophet ⁊c̄.i.pena gehēnalis: ſm ꝙ dr̄ ab oib⁹ expositorib⁹ hebreis ⁊ latinis: et iō vid̄r esaias h̄ loq̄ t̄pe finalis iudicij: in q̄ demōes cū dānatis retrudenꝫ in iferno. et hāc sniaꝫ seq̄tur h̄ mgr̄ alexāder de hal' q̄ fuit maxim⁹ theolog⁹ t̄porib⁹ suis. Jgit ſm hāc sniaꝫ hec ps in tres diuiditur: q: ꝑ describit aduēt⁹ iudicis terribilis ipiis. sc̄do delectabil' iustis ibi. Cāticū erit. ⁊ tertio vt abiectiuus demonis. ibi Et auditā. Circa ꝑmuꝫ dic̄ esaias.

dentes ſcceptoꝝ tuoꝝ: et[r] aures tue audiēt uerbū post[s] tergū monentis. Hec[t] est via: ābulate[v] in ea: et nō declinetis neq̄ꝫ ad dexteraꝫ neq̄ꝫ ad sinistrā. Et[x] ꝯtaminabitis laminas sculptiliū argēti tui et vestimētū ꝯflatilis auri tui: et dispges ea sicut imūdiciā mēstruate. Egredere[y] dices ei. Et[z] dabit̄ pluuia semini tuo vbicūq̄ꝫ seminaueris i terra: et[a] panis frugū terre erit vberrim⁹ ⁊ pinguis. Pascet[b] in possessiōe tua in die illo: agn⁹ spaciose et[c] tauri tui et[d] pulli asinoꝝ qui[e] opant̄ terrā cōmixtuꝫ[f] migma comedēt sicut[g] in area uētilatū ē. Et[h] erūt sup oēm mōtē excelsuꝫ: ⁊ sup oēm collē eleuatū riui[i] currētiū aq̄rū: in[k] die iterfectōis multoꝝ: cūꝫ ceciderint turres. Et[l] erit lux lune sicut lux solis: et lux solis erit septēpliciter sicut lux septē dierū in die q̄ alligauerit dn̄s vuln⁹ ppl'i sui: et

pcussurā plage ei⁹ sanauerit. Ecce[m] nomē dn̄i venit[n] de longinq̄ ardēs[o] furor ei⁹ et[p] grauis ad portandū. Labia[q] ei⁹ repleta sunt idignatōe: et[r] ligua ei⁹ q̄ſi ignis deuorās. Spūs[s] ei⁹ uelut[t] torrens inundās usq̄ꝫ ad mediū colli ad[v] pdendas gētes in nihilū ⁊[x] frenū erroris qd̄ erat in maxillis ppl'oꝝ. Cāticum[y] erit vob sicut[z] nox sanctificate[a] solēnitatis: et[b] leticia cordis sicut q pergit cū tibia ut intret in mōtem dn̄i ad forte isrl'. Et[c] auditā faciet dn̄s gl'iam uocis sue: Et[d] terrorē brachii sui oñdet in[e] cōminatōe furoris et[f] flāma ignis deuorantis. Allidet[g] in turbine: ⁊ i lapide grādinis. A[h] voce eñi dn̄i pauebit[i] assur uirga: pcussus[k] et[l] erit trāsitus uirge fundatus: quā[m] requiescere faciet dn̄s sup eū: in[n] tympanis et citharis in bellis ſcipuis expugnabit eos. Preparata[o] est eñi ab heri

m Ecce nomen dn̄i. q: in iudicio apparebit dn̄s qui iudicat⁹ fuit corā pilato vt seru⁹ et abiect⁹.

n Uenit de longinquo: q: a t̄pe esaie erat magna distātia vsq̄ꝫ ad t̄ps iudicij.

o Ardens furor ei⁹. q: ignis ꝯflagratōis ꝑcedit aduentū iudicij.

p Et grauis ad portādū: q: terribilia signa apparebūt ꝓpe iudiciū.

q Labia ei⁹ ⁊c̄. ꝯ reprobos: ꝯtra

d Et pulli asinoꝝ.alij iferiores p̄dicatores. e Qui opant̄ terraꝫ laborādo in agro dn̄ico v̄bo et exēplo. f Cōmixtū migma comedent. glo. sup locū istū dic̄ ꝙ migma est hordeū mixtū cū palea: et eā sequunt̄ expositores nr̄iſꝫ huic dicto vid̄r ꝯtrariū qd̄ subdit̄. g Sicut in area vētilatū est.i.purgatū a palea. q̄d aūt intellexerit hiero. per migma nescio: ſꝫ in hebr̄. h̄r sic. Mixtū forte comedēt.i.ad cōmixtōeꝫ diuersoꝝ granoꝝ absq̄ꝫ aliq̄ corruptōe in sua bōitate manētiū: p qd̄ metaphorice itelligit̄ ꝯgregatio fideliū ex iudeis ⁊ gentilib⁹: ⁊ variis natōib⁹: q̄ incorpati sunt eccl'ie p p̄dicatōꝫ aploꝝ aliorūq̄ꝫ p̄dicatorū.

h Et erūt ⁊c̄.p mōtes excelsos itelligunt̄ ppl'i: p colles q̄ sunt mōtes miores: p̄dicatores alij. i Riui currētiū aq̄rū.i.abūdātia sane doctrine eo mō loquēdi q̄ dic̄.ſ̄.xi. Repleta est t̄ra sciētia dn̄i sic aq̄ maris opiētis. k Jn die iterfectōis ⁊c̄.i.t̄pe destructōis hierl'm in q̄ erāt multe turres q̄ cū muris destructe fuerūt p romanos. et illo t̄pe multū viguit p̄dicatio euāgelij p aplos aliosq̄ꝫ discipl'os xp̄i. l Et erit ⁊c̄. Hic denūciat̄ liberatio fideliū in secūdo aduētu xp̄i: tūc eñi liberabūt̄ a penalitatib⁹ vite p̄ntis. Et diuidit̄ in duas: q: ꝑ pōit̄ hmōi liberatō sc̄do demōis abiectio: ibi. Ecce nomē. Circa ꝑmū sciendū: ꝙ ſm sc̄tōs doctores ⁊ catholicos in finali iudicio mūd⁹ inouabit̄ ⁊ meliorabit̄: ad augmētū gl'ie electoꝝ: q̄ in elemētis ⁊ corpib⁹ celestib⁹ melioratis videbūt dari⁹ relucētiā diuine virtutis ⁊ bōitatis. ſm illud Sap. xiij. a magnitudie speciei creature poterat cognoscibilit̄ creator hoꝝ videri decor aūt corporū celestiū maxie ꝯsistit in luce: et ideo tūc augebit̄. et h̄ est qd̄ dicit̄. l Et erit lux lune sicut lux solis ⁊c̄. in die q̄ alligauerit vuln⁹ ppl'i sui. q: fideles resurgēt in corpib⁹ gl'iosis ab oī corruptōne et penalitate liberatꝫ. m Ecce nomē. h̄ ꝯñr agit̄ de deiectōe demonis. Sciēdū tñ ꝙ hebrei et expositores nr̄i exponūt p̄te istaꝫ ad l'ram de deiectōe sennacherib regis assyrioꝝ veniētis ꝯ hierl'm: qñ exercit⁹ ei⁹ pcussus fuit ab āgelo: sic ꝙ corpa bellatoꝝ fuerūt icinerata itactis vestib⁹ ⁊ armis: sic dictū fuit.ſ̄.vij. ⁊ ad h̄ satꝫ posset applicari l'ra. Sꝫ ꝯ h̄ vr̄: qd̄ dr̄ h̄ in p̄n. Ecce nomē dn̄i vēit de lōginq̄. Ex q̄ vr̄ Esaias loq̄ de t̄pe lōginq̄: qd̄ est t̄ps iudicij finalis ⁊ nō de ꝓpinq̄ seu p̄nti cu

q̄s pferet illā sniaꝫ. Jte maledicti ⁊c̄. Mat. xxv. r Et ligua ei⁹ q̄ſi ignis deuorās. q: p sniaꝫ ab eo ꝓlatā deducent̄ ad ignē gehēne intermiabilē. s Spūs ei⁹.i.eiusdē idignatio ꝯ reprobos. t Uelut torrēs inundās. q: nō poterūt punitōem ei⁹ euadere. v Ad pdēdas gētes.ſ.q̄ntū ad reprobos.

x Et frenū erroris. q: cognoscēt se errasse. illa tñ cognitio non erit eis vtil': ſꝫ magis afflictiua: p remorsuꝫ ꝯsciē. de q̄ dr̄.j.vlt. ca. Uermis eoꝝ nō morit̄. y Cāticū. h̄ describit̄ dict⁹ aduēt⁹ delectabilis elect̄: q̄ tūc letabunt̄ nō solū de sua gl'ificatōe ſꝫ etiā de reproboꝝ punitōe applaudēdo diuine iusticie: et h̄ est qd̄ dr̄. y Cāticū erit vobis.ſ.elect̄. z Sicut nox. sic est i hebreo a Sāctifi. solēnitatꝫ.i.solēnitatꝫ paschal'.i q̄ filij isrl' laudauerūt dn̄m ꝓ suo exitu de egypto. in q̄ figurat⁹ fuit exit⁹ electoꝝ de oī penalitate: qñ ad celū trāsferent̄ gl'iosi in aīa ⁊ corpore. b Et leticia cordis ⁊c̄. ly sic iportat h̄ eq̄litatē: q: leticia electoꝝ tūc excedet oēꝫ leticiā q̄ pōt exp̄mi a nobis. ſꝫ ꝓpōit̄ talib⁹ exēplis hoib⁹ cognit̄: q: ſm ꝙ dic̄ Greg. balbuciendo ꝓut possum⁹ excelsi dei fc̄ā resonamus. c Et auditā. h̄ ꝯñr oñdit̄ dict⁹ aduēt⁹ vt demōis abiectiu⁹. q: tūc aufert̄ ei⁹ ptās iducēdi hoies ad pct̄ñ. et q: tūc cū reprobis retrudet̄ in infernū: ex q̄ꝫ pēa augebit̄ pena demonū sic gl'ia āgeloꝝ augmētabit̄ ex gl'ia electoꝝ: q̄s induxerūt ad meritū: iō dr̄.

c Et auditā faciet dn̄s gl'iaꝫ vocis sue dicēs elect̄. Uēite bn̄dicti ⁊c̄. d Et terrorē brachij sui oñdet. in demonū electōne. e Jn cōminatōe furoris: tūc dicet. Jte maled̄. in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo ⁊ āgelis ei⁹. Mat. xxv. f Et flāma ignis.ſ.gehēne. g Allidet in turbine ⁊ lapide grandinis. p ista q̄ sunt hoib⁹ terribilia itelligit̄ terror iudicis. h A voce eñi dn̄i.i.snia iudicij i Pauebit assur.i.dyabol⁹. q̄ h̄ ad l'raꝫ intelligit̄ sub noie regis assur q̄ multū afflixit ppl'm dn̄i sic.ſ̄. xiiij. ca. sub noie regis babylōis signat̄ dyabol⁹ ad l'raꝫ: vt dictum fuit ibidē. k Uirga pcussus.i.v̄ga diuine snie. l Et erit

trāſit⁹ ⁊c̄.i. firm⁹ et ſtabilis. q2 illa ſnīa erit irretractabilis: ideo ſeq̄tur. m Quā req̄eſcere ⁊c̄. q2 pena illi⁹ ſnīe renebit eū de ꝓceſſum imꝑpetuū. n In tympanis ⁊ cithaꝛ ⁊c̄. ꝑ iſta itelligitˀ electoꝝ leticia de ꝑdāte demonū eiecta: ſm qđ dr̄ Apoc. xii. Audiui vocē magnā de celo dicētē. Nūc fcā eſt ſal⁹ et v̄tus et regnū dei nr̄i. et poteſtas xp̄i ei⁹. q2 ꝓiect⁹ eſt accuſator fratrū nr̄oꝝ ⁊c̄. o Preparata eſt eñi ⁊c̄.i. gehenne pena ſm expoſitores hebꝛeos et latinos. Tophet eī vno mō ſignat laxatōꝫ vel ampliationē. et iō ſic nominatˀ gehēna: q2 oīs hō qui nō reſtringit fomitē ſuū ſ3 magis laxat ei habenas: cadit i gehēnam vt dicit glo. hebraica. dr̄ aūt ꝑparata ab heri.i. a ſcđa die creatōis mūdi: vt dicūt aliq̄: q2 ab illa die nō fuit nudiuſterti⁹: ſ3 tātū heri: ſ3 h̄ nō ē veriſile: q2 ſcđa die facta fuit diſtinctio celi ſyderei ab aq̄s inferiorib⁹ et ſupiorib⁹ vbi nō eſt gehēna ſ3 circa centrū terre: vt dicūt ſancti doctores. Itē rō eoꝝ magis ꝯcludit ꝯtrariū: q2 ſi ſecūda dies fuit ꝑma hn̄s heri. ſeq̄tur ꝙ nō ipa fuit ꝑmū heri: ſ3 magis dies ꝑcedēs et iō meli⁹ dr̄ ꝙ heri h̄ accipitˀ ꝓ ꝑncipio tp̄is in q̄ de⁹ creauit celū ⁊ terrā. ita ꝙ ſic tūc fecit celū empyreū ꝓ electis: ita infernum ꝓ reprobis. p A rege ꝑparata.i. a deo q̄ regit vniuerſa: q2 ſicut fecit hitatiōnē electis in celo empyreo: ſic etiā reprobis i inferno. in hebꝛ. hr̄ regi ꝑparata.i. demoni et angelis ei⁹. q̄ dr̄ rex ſup oēs filios ſupbie Iob. xli. q Profūda. q2 dr̄ eſſe circa centrū terre. r Et dilatata. q2 multi vadūt ad ꝑditionē. ſm dictū ſaluatoris Mat. vii. s Nutrimēta ei⁹ ⁊c̄. ꝑ hoc deſignatˀ acerbitas pene. t Flat⁹ dn̄i.i. effect⁹ ſue iuſticie.
v Sicut torrēs ſulphuris ⁊c̄. ꝑ h̄ etiā oſtēditˀ horror illi⁹ pene. et ꝙ īpediri nō poſſit eo ꝙ ꝓcedit ſm ordinē diuine iuſticie.

In ca. xxx. vbi dr̄ in poſtil. Plorās nequaꝙ̄ plorabitˀ.

Licet p̄res ve. te. deſideraſſent aduētū — Addito .i. — xp̄i: nō tñ legitˀ ꝓ dilatōe hui⁹ aduēt⁹ ploraſſe. vñ h̄ qđ dr̄ Plorās nequaꝙ̄ plorabit. vr̄ intelligēdū de ſctīs eccle xp̄i q̄ pſecutōes aduerſarioꝝ ꝓ amore xp̄i gaudentˀ tolerabāt: ſic de aplīs loq̄tur Act. v. ca. Ibāt aplī gaudētes ⁊c̄. Et de ſctīs martyrib⁹ legitˀ ꝙ tormēta ſibi illata letantˀ ſuſtinebāt: et de iſtis dicit Plorās nequaꝙ̄ plorabis. p̄res v̄o ve. te. tribulatōib⁹ aduenientib⁹ anxiabantˀ: et q̄nq3 plorabāt. vt patet de iacob Gen. xxxvii. et de ezechia .j. xxxviii. Rō aūt hui⁹ differētie vr̄ eſſe paſſio xp̄i. quā ſcti eccle cōſiderāt vt iā exptā. Antiq̄ vero ꝯſiderauerūt vt futurū: nō vt factū. Cōſtat aūt ꝙ ea que ſunt in actu magis mouēt q̄ ea q̄ ſunt in potētia.

In eodē ca. vbi dicitˀ in poſtil. Et frenū erroris: q2 cognoſcāt ſe erraſſe. Addito .ii.

Hec qđ dicitˀ. Et frenū erroris qđ erat in maxillis pplōꝝ canticū erit vobis ⁊c̄. ⁊ ꝯtinuatˀ ſub vna ſnīa. Ad qđ ſciēdū ꝙ dyabol⁹ añ eius eiectionē ſeu recluſionē ſic dn̄abatˀ ſuis poſſeſſis: ꝙ trahebat eos ad libitū ſuū. ſic aſcēſor trahit equus cū freno: vñ in glo. vbi dr̄. Et frenū erroris: dicit dn̄atiōnē dyaboli q̄ ſubditos trahit ad ruinā. qđ q̄dē frenū erroris in cāticū erit vob. ſ. electis: eo mō q̄ dr̄. Cātem⁹ dn̄o glioſe eñi honorificatus eſt: equum ⁊ aſcēſorē ꝓiecit in mare. Cetera exponantˀ ꝓut in poſtilla.

Caplm. xxxi.

Ve q̄ deſcēdūt. Poſtꝙ̄ locut⁹ eſt eſaias ꝯ regnū iude: eo ꝙ ex diffidētia diuini auxilii recurrerūt ad humanū tpe

tophet a[p] rege ꝑparata: ꝓfūda[q] et[r] dilatata. Nutrimēta[s] ei⁹ ignis et ligna mlt̄a flat⁹[t] dn̄i ſicut[u] torrēs ſulphuris ſuccēdēs eā. Ca. xxxi

[v] V[a]E q deſcēdūt in egyptū ad auxiliū in eq̄s ſperantes et hn̄tes fiduciā[b] ſup q̄drigis quia multe ſunt: et[c] ſup eq̄tib⁹: q2 ꝑualidi nimis: et[d] nō ſunt ꝯfiſi ſup ſanctū iſrl': et dn̄z nō reqſierūt. Ipē[e] aūt ſapiēs adduxit[f] malū: ⁊[g] verba ſua nō[h] abſtulit. Et[i] ꝯſurget ꝯtra domū peſſimoꝝ: ⁊[k] ꝯtra auxiliū opantiū iniq̄tatē. Egypt⁹[l] homo et[m] nō deus: ⁊[n] equi eoꝝ caro ⁊ nō ſpūs. Et[o] dn̄s inclinabit manum ſuā ⁊ corruet auxiliator: et cadet cui ꝑſtatˀ auxiliū: ſil'q3[p] oēs ꝯſumentˀ q2[q] hec dic̄ dn̄s ad me. Quō ſi rugiat leo et catul⁹ leōis ſup ꝑdam ſuā: cū occurrerit ei mlt̄itudo paſtoꝝ a voce eoꝝ nō formidabit: et a mlt̄itudīe eoꝝ nō pauebit: ſic deſcēdet dn̄s exercituū vt ꝑliet ſup mōtē ſyō et ſup collē eius. Sicut aues volātes ſic ꝓteget dn̄s exercituū hierl'm: ꝓtegens ⁊ liberans trāſiēs ⁊ ſaluās. Cōuertimini[r] ſic in ꝓfūdū receſſeratis filii iſrl'. In[s] die eñi illa abiiciet vir ydola argēti ſui: ⁊ ydola auri ſui q̄ fecerūt vobis man⁹ vr̄e i pc̄m: ⁊[t] cadet aſſur in[u] gladio nō viri: et gladi⁹ nō hominis vorabit eū: et[x] fugiet nō[y] a

regis ſedechie. h̄ eē ſimili eā loq̄tur ꝯ regnū iſrl' tēpe oſee q̄ vt euaderet redderˀ tributū aſſyrioꝝ qđ regi aſſy. dare ꝯſueuerat miſit nūcios ad ſeſach regē egypti: et ſic ex ei⁹ ꝯfidētia rebellauit. ꝓpˀ qđ ſalmanaſar rex aſſyrioꝝ vēit ꝯ eū et regnū ei⁹ deſtruxit. vt hr̄. iiii. reg. xvii. ſ3 h̄ igitˀ iſtō ca. diuiditˀ in duas ꝑtes: q2 ꝑ ponitˀ deſtructio regni iſrael ex dicta cā ſecūdo ſaluatio regni iude ꝑ trāc rōne oppoſita: ibi. Quia hec dic̄. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ ſic regnū iſrl' fuit deſtructū ex mala ꝯfidentia ſup egyptū ſic rex egypti cū ſuo exercitu fuit deuict⁹ a nabuch. rege babylōis. iiii anno ioachim filii ioſie. vt hr̄ Iere. xlvi. et h̄ q2 falſam fiduciā dederat regi iſrl'. et vtrūq3 iſtoꝝ denūciat eſayas h̄. ⁊ pſ līa ex dicꝭ pauq̄ excepꝭ.
a Ve q̄ deſcē. in egy. ſ. de pplo iſrl'.
b Habētes fiduciā ſuper quadrigis: q2 multe ſunt ad portādū arma: et oī exercitui neceſſaria
c Et ſup eq̄tibus. quia ꝑualidi tūc egyptii erāt et i armis famoſi.
d Et nō ſt ꝯfi. ⁊c̄.i. ſup deū qui ſanctificat iſrl'.
e Ipe aūt ſapiēs.i. ipe deus: cuius ſapiētie nō eſt numerus. f Adduxit malū. ſ. pene ſup regnū iſrael. g Et verba ſua. que ꝑ ꝓphetas dixit de deſtructōe regni iſrael. h Nō abſtulit. ſ. ab effectu: ſed ea impleuit.
i Et ꝯſurget ⁊c̄.i. regnū iſrael q̄ vitulos aureos adorabant.
k Et cōtra auxiliū.i. ꝯtra regē egypti regi iſrl' auxiliū ꝓmittēti.
l Egypt⁹ hō. et ſic eſt ſub deo ad puniendū illū ꝓ libito ſue volūtatis. m Et nō de⁹. vt poſſet ſaluare regē iſrl' ꝯ ordinationē dei.
Et equi eoꝝ caro et nō ſpūs.i. ſpūales ſubſtātie cuiuſmōi ſūt angeli q̄ ſunt exercit⁹ dei. o Et dn̄s inclinabit manū ſuā. ad accipiendum de vtroq3 rege vindictam: ideo ſubditur. Et corruet ⁊c̄.
p Simulq3 omnes cōſumentˀ. li ſimul nō importat idētitatem temporis. quia duo reges predicti tunc ſc3 eodem tempore non fuerūt debellati. vt patet ex predictis: ſed ſignificat ſimilitudinē pene vtriuſq3 regis. q Quia hec dicit. Hic ꝯſequēter ponitur ſaluatio regni iude ꝑ trāc ex cauſa oppoſita. ſc3 ex vera confidētia in dn̄o. Ezechias eñi qui tempore oſee regnauit. vt habetur. iiii. Regū. xviii. totam confidētiam ſuam poſuit in domino. et ad hoc induxit etiam populum ſuum: ꝓpter quod domin⁹ modo mirabili liberauit eum de manibus ſennacherib regis aſſyriorum. iiii. Regum. xix. et hec ſaluatio deſcribitur hic diffuſe. et primo ꝓphetice. ſecundo hyſtorice capitu. xxxvi. Prima in duas. quia primo ponitur modus dicte ſaluationis in generali. ſecundo magis in ſpeciali capitulo ſequenti. Prima in duas. quia primo ponitur regni iude ſaluatio. ſecundo ſennacherib deiectio: ibi. Et cadet. Circa primum ponitur exemplum de leone: qui non dimittit predam timore paſtorum ſibi occurrentium. ſic dominus conſtanter et ſine impedimento ꝓteget et ſaluabit hieruſalem cōtra ſennacherib ⁊ eius exercitum. et ſicut aues volantes non habent timere arcum ſagittatoris: ſic nec habitantes in hieruſalem impetum ſennacherib regis. ⁊ ſic patet littera vſq3 ibi. r Conuertimini ſicut in ꝓfundum receſſeratis filii iſrael. hoc dicitˀ: quia populus iſrael dum trāſferebatur in aſſyrios per ſalmanaſar regem. aliqui de illo regno euaſerūt latitātes vbi poterant: ſed poſtea venerunt ad ezechiā regem et recti abiecta ydolatria conuerſi fuerant ad verum dei cultum: ideo ſubditur.
s In die illa abiiciet ⁊c̄. id eſt deſpiciet pre amore. t Et cadet. hic cōſequēter ponitur ſennacherib deiectio: que facta fuit per hoc ꝙ angelus domini percuſſit in exercitu eius. clxxxv. milia: quod videns ſennacherib cum paucis fugit territus. et hoc eſt qđ dicitur.
t Et cadet aſſur. id eſt exercitus aſſyriorum. v In gladio. nō viri ſed angeli. x Et fugiet. ſc3 rex ſennacherib. y Nō a facie gladii. ſc3 aduerſarioꝝ ſuorum ſed ex terrore ſupra dicto.

E

5 Et iuuenes ꝛc̃.i.tributarij q̃ antea tributū ab alijs accipiebāt.
a Et fortitudo ei⁹ ꝛc̃.q: āpli⁹ nō terrebit pp̃l'os in circuitu ſʒ magis ecōuerſo:iō ſubdiᷓ. b Et pauebūt ꝛc̃.ſ.cū rege ſennacherib.vt dictū eſt. c Dixit dñs ꝛc̃.q: in altari holocauſtoꝝ qḋ erat in mōte ſyon erat ignis ꝑpetuus:q̃ nutriebaᷓ a ſacerdotib⁹.Leui.vi. d Et caminꝰ ei⁹ in hierl'm.h̃ d̃r ꝑ altari incēſi ad qḋ ingrediebanᷓ omī die ſacerdotes:vt ibi cōburerēt thymiama ad ꝯſumandū ſacrificia. vt hr̃ ad Hebr̃.ix.

t Et vacuā faciet aīam ꝛc̃.q: ad cultū mltoꝝ deoꝝ dicebat req̃ri magnas expēſas et ſub iſto ꝑtextu leuabat a pp̃l'o magnas pecunias:vñ paupes grauabanᷓ. v Fraudulēti vaſa peſſima ſunt.i.miſtri manaſſe regis ſunt peſſimi.apḋ eñi hebreos inſtrumēta cuiuſlibet artis dicunᷓ vaſa:et q: manaſſes rex ꝑ miniſtros ſuos ſuam maliciā exercebat tanq̄ ꝑ inſtra.iō dicunᷓ h̃ vaſa peſſima.
x Ipe eñi.ſ.manaſſes.
y Cogitatōnes ꝯcinnabit.i.machinatōnes ſuas malis v̄bis iuſticie apparētis colorabit.
a Ad ꝑdendos mites.i.inopios:ſcḋm qḋ d̃r.iiij.Regū.xxi. Sanguinē multū inopiū effudit manaſſes in ſermone mēdacij:ꝑ mēdacia ſermōib⁹.i.iuſtis et apparētib⁹ colorata.ſicut dictum fuit.ſ.i.c.q̄ eſaiam ꝯdēnauit ad mortē q̈ſi zelo legis.et idē credendū q̄ fecerit de multꝭ alijs.
b Cū loq̄retur paup iudiciū.i.diceret veritatē.eo eñi q̄ eſaias et alij ꝓphe ei⁹ maliciā veraciter arguebāt:q̄rebat occaſiōes interficiēdi eos. Cōſequēter trāſit ꝓpha ad deſcribēdū iuſticiā Ioſie q̃ ꝑ duos ānos poſt mortē manaſſe regnauit dicēs. c Princeps v̄o.i.ioſias.

Caplm.xxxij.

Ecce i iuſticia.hic ꝓſequitur ꝑdictū magis in ſpāli.⁊ diuidiᷓ in duas ptes.q: ꝑ deſcribitur iuſticia ezechie ꝓpᷓ quā facta fuit tūc dicta ſaluatio.ſcḋo malicia ſennacherib ꝓpter quā fcā eſt ei⁹ deiectio ca.ſequē.Pria diuidiᷓ in duas ptes.q̃a ꝑ deſcribiᷓ iuſticia ezechie q̃ meruit dictā ſaluatōꝫ ſcḋo malicia manaſſe q̃ demeruit regni iude deſtructōꝫ.ibi.Stult⁹.Circa primū d̃r.
a Ecce i iuſticia regnabit rex.ſ.ezechias q̃ fuit iuſtus.
b Et p̄ncipes in iudicio ꝑerūt.ab eo informati ⁊ inducti.

facie gladij:et ᵃiuuenes eius vectigales erūt:⁊ ᵃfortitudo ei⁹ a terre trāſibit:⁊ ᵇpauebūt fugiētes p̄ncipes ei⁹. Dixit ᶜdñs cui⁹ ignis ē in ſyon:⁊ ᵈcaminus ei⁹ in hierl'm.

Ecce ᵃin iuſti- Ca.xxxij.
cia regnabit rex ⁊ ᵇp̄ncipes in iudicio ꝑerūt. Et ᶜerit vir ſicˀ q abſcōdiᷓ a vēto ⁊ celat ſe a tempeſtate ſicut ᵈriui aquaꝝ in ſiti:⁊ ᵉvmbra petre ꝓminētis in terra deſerta. Nō ᶠcaligabūt oculi videntiū: et ᵍaures audiētiū diligēter auſcultabūt et ʰcoꝛ ſtultoꝝ itelliget ⁱſciētiā et ᵏlingua balboꝝ velociter ˡloquetur ⁊ plane. Nō ᵐuocabiᷓ vltra is q inſipiēs eſt p̄ceps:neqꝫ ⁿfraudulenter appellabiᷓ maioꝛ. Stult⁹ ᵒeñi fatua ᵖloq̄tur:et ᑫcoꝛ ei⁹ faciet iniq̄tatē ut ʳꝑficiat ſimulatōꝫ:et ˢloquaᷓ ad dñm fraudulē-

ter:et ᵗuacuā faciat aīaꝫ eſuriētis:⁊ potū ſitiēti auferat fraudulēti ᵛvaſa peſſima ſunt. Ipe ˣeñi cogitatōes ʸcōcinnabit ad ᵃꝑdendos mites in ſermōe mēdacij: cū ᵇloq̄reᷓ pauper iudiciū. Princeps ᶜvero ea ᵈq̃ digna ſunt p̄cipi cogitabit et ᵉipe ſuper duces ſtabit. Mulieres ᶠopulēte ſurgite:et audite vocē meā:filie ᵍꝯfidētes ꝑcipite ʰaurib⁹ eloquiū meuꝫ. Poſt ⁱdies et ānos et ᵏvos conturbemini ꝯfidētes. Cōſūmata ˡeſt eñi vindemia collectio vltra nō veniet. Obſtupeſcite ᵐopulēte:ꝯturbamini ꝯfidētes:exuite ⁿuos et ᵒꝯfundemini accingite ᵖlūbos vr̃os. Sup ᑫvbera plāgite:ſup ʳregiōe deſiderabili:ſup vinea fertili. Sup ˢhumuꝫ pp̄l'i mei ſpine ᵗ⁊ vepres aſcēdent q̈ntomagis ᵛſup oēs domos gau-

c Et erit vir ꝛc̃.ſʒ hāc litterā li vir referᷓ ad quēlibet de pp̄l'o iude q̃ fuit ꝓtect⁹ ab īpetu et tēpeſtate ſennacherib meritis ezechie. In hebr̃.aūt hr̃. Et erit vir ſicut abſcōſio a vēto ꝛc̃.et ſic li vir referᷓ ad ezechiā q̃ d̃r vir a v̄tute. et abſcōſio.i.ꝓtectio a vēto.i.tēpeſtate ad īpi⁹ ſennacherib pp̄l'm ſiue exercitū:vt dictū eſt. d Sicut riui aquaꝝ in ſiti.ſunt valde amabiles et vtiles:ſic ezechias pp̄l'o ſuo e Et vmbra ꝛc̃.ex ſiccitatib⁹ et caloꝛib⁹ maximis.nā talis vmbra eſt valde delectabilis hoīb⁹ ibi q̈ſcētib⁹:ſic ezechias pp̄l'o ſuo. f Nō caligabūt oculi vidētiū.q: eſaias illo tpe multas habuit diuinas reuelatōes et claras. et alij ꝓphe q̃ tūc tpis erāt. g Et aures audiētiū ꝛc̃.q: ezechias et ei⁹ pp̄l's verba eſaie deuote receperūt. h Et coꝛ ſtultorū.i.illoꝝ q̃ fuerāt ſtulti tpe ꝑcedēti.ſ.tpe achaꝫ pr̃is ezechie q̃ fuit ydolatra peſſim⁹.
i Intelliget ſciētiā.tpe ezechie q̃ fuit deuot⁹ et ſtudioſus. k Et lingua balboꝝ.i.illoꝝ q̃ tpe achaꝫ nō audebāt deū laudare māifeſte et ydolatriā deteſtari. l Velociᷓ loq̄tur ⁊ plane.i.ꝓmpte deū ꝯfitēdo ⁊ ydolatriā manifeſte deteſtādo. m Nō vocabiᷓ ꝛc̃.ſ.achaꝫ q̃ a vera ſapiētia decidit ꝑ ydolatriā. n Neqꝫ fraudulēt⁹ ꝛc̃.id eſt achaꝫ q̃ fraudulenᷓ rn̄dit eſaie.ſ̃.vij. Nō petā et nō tētabo dñm. in h̃ fraudulenᷓ ſimulās dei reuerētiā cū tñ ob h̃ recuſaret ſignū a deo dari ne ex h̃ glificareᷓ nomē dñi:vt dictū fuit ibidē. o Stultus.h̃ ꝯñr poniᷓ malicia manaſſe filij ezechie.ꝓpᷓ cui⁹ maliciā deſtructa fuit ciuitas ꝑ chaldeos.iiij.Reg.xxv.et ꝑ deſcribiᷓ ei⁹ trāſgreſſio.ſcḋo ciuitatꝭ deſtructio.ibi.Mulieres.Circa p̄mū ſciēdū q̄ ſicˀ eſaias deſcribendo iuſticiā ezechie ſīᷓ tetigit maliciā achaꝫ pr̃is ſui:ſic deſcribēdo maliciā manaſſe tāgit iuſticiā ioſie nepotꝭ ſui:vt oppoſita iuxta ſe poſita magꝭ eluceſcāt.dic̃ igiᷓ o Stult⁹.ſ.manaſſes q̃ ad ydolatriā declinauit ſup oēs:q: ydolatria nō ſolū eſt ſtulticia ſʒ magis inſania. p Fatua loq̄tur.q: ꝑ v̄ba ſua ſeduxit p̄ncipes et hītatoꝛes hierl'm: vt declinarēt cū eo ad ydolatriā.ij.Paral.xxxiij. q Et coꝛ ei⁹ faciet iniq̄tatē.q: ex magna libidie talia faciebat. r Ut ꝑficiat ſimulationes oñdēdo ſe q̄rere bonū cōe:vt ꝑ cultū oīm ydoloꝝ īpetrareᷓ a mltꝭ dijs auxiliū ſicˀ de ciuitate rōana dic̃ Leo papa.q̄ magnā arbitrabaᷓ ſe ſuſcepiſſe religionē:cū nulli⁹ gētis reſpueret falſitatē. s Et loq̄tur ad dñm fraudulēter.q: cū h̃ q̄ adoꝛabat ydola:adoꝛabat etiā deū.vt ſic hr̃et grām aliquoꝝ p̄ncipū:q̃ a cultu dei nō totaliter receſſerant.

d Ea q̃ digna ſunt ꝛc̃.q: a iuuētute ſua cepit eſſe multū ſollicitus de cultu dei:et cōi bono regni ſui. e Et ipe ſup duces ſtabit:q: nobiles iuda ad cultū dei iduxit et toto tpe regni ſui i h̃ eos ſtabiliuit. f Mulieres.h̃ ꝯñr ſubdiᷓ ciuitatis et regni iude deſtructio:et ſcḋo reſtitutio:ibi. Et erit. Circa p̄mum d̃r. f Mulieres opulēte.hītatoꝛes eñi hierl'm tpe ſedechie vocat mulieres.eo q̄ nō habuerūt virtutē ſe defendendi velut effeminati. g Filie ꝯfidētes in foꝛtitudie muroꝝ:et in auxilio egyptioꝝ.vt pꝫ ex ſupradictꝭ ca.xxx. h Percipite aurib⁹ ꝛc̃ q.d.coꝛdib⁹ vr̃is deberet eſſe impſſuꝫ.et q̄d ſit illud ſubdiᷓ.
i Poſt dies ⁊ ānos.ꝑ h̃ nō itelligiᷓ aliqḋ tp̄s certū et determinatū.vt dicit ra.ſa.ſʒ eſt ſenſus:ſic dies addenᷓ ad dies ꝑcedētes ⁊ ān⁹ ad ānū:ſic multiplicabunᷓ vr̃e iniq̄tates:q̄uſqꝫ veniat deſtructio ꝑ chaldeos k Et vos ꝯturbemini ꝯfidētes.i.vos q̃ mō cōfidītꝭ vt ſecuri eritis vltra modū ꝯturbati.
l Cōſūmata eſt eñi vindemia.q: duceᷓ pp̄l's in captiuitatē. et ſic nō erit q̃ vltra colat terrā:nec ꝑ ꝯñs q̃ fruct⁹ colligat.
m Obſtupeſcite.ꝑ nimio terroꝛe vob̃ iminente. n Exuite vos.veſtib⁹ glioſis. o Et ꝯfundemini.iducētes vos vilibus et aſperꝭ:iō ſubdiᷓ. p Accīgite lūbos vr̃os.ſ.cilicijs.
q Sup vbera plāgite.i.ſignū plāct⁹ ⁊ doloꝛ oñdite.hebrei dicūt h̃.Sup agros plāgite q̃ dimitteᷓ inculti et deſerti et ꝯſonat h̃ lr̃e ſequēti:cū d̃r. r Sup regiōe deſiderabili ꝛc̃.i.iudea q̃ freq̄nᷓ in ſcriptura d̃r fluēs melle ⁊ lacte ꝑ ſua fertilitatē.
s Sup humū pp̄l'i mei.i.ſup terrā hītantiū in locꝭ cāpeſtribus vbi ſolēt eſſe hoīes inocētes et ſine malicia. t Spine ⁊ vepres aſcēdēt.ꝓpᷓ cultoꝝ abſētiā q̃ ducenᷓ in captiuitatē.
v Quātomagis ſup ꝛc̃.i.hoīm vacāntium gaudijs et delicijs q̈les de cōmuni curſu ſunt habitantes in ciuitatibus magnis. In hebr̃ ſic hr̃.Sup humū pp̄l'i mei ſpine et vepres aſcēdent et etiā ſup oēs domos ꝛc̃.Et ſic eſt ſenſus ꝯtō mō. q.d. nō eſt

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

mirū ſi ſuꝑ terrā iude inducā talē deſtructōꝫ:q: etiā h̄ faciaꝫ in hierl'm meo cultui electa:et in domib⁹ tēpli vbi ſolēt leuite cane re in dño exultātes. x Dom⁹ eñi dimiſſa eſt.ſ. dom⁹ regis a ſedechia fugiēte relicta.et loq̄t̄ de futuro ꝑ modū p̄teriti ꝓ ꝑ certitudinē ꝓphetie. y Tenebre ⁊c̄.a volētib⁹ introire,

z Sup ſpelūcas h̄ eſt cellaria ⁊ fo ueas et ruina edi ficioꝝ.

a Uſq; ieternū. In hebr.h̄r vſq; in ſclm.i.vſq; ad tp̄s a deo p̄ordi natū de ei⁹ reedi ficatōe.

b Gaudiū. Hic dñr agit̄ de ppl̄i reparatōe vſq; ad fi.hui⁹ ca.et expo nunt aliq̄ docto res nr̄i:totū iſtud de tēpe reedifica tōnis tēpli et ciui tatis per zoroba bel:neemiā et ali os ſanctos p̄res eiuſdē tp̄is:ſed ꝯ h̄ vr̄:q: in reditu captiuitatꝫ ppl's nunq̄ fuit in tan ta ꝓſperitate tp̄a li et ſpūali:qualiſ deſcribit̄ in hac ꝑ te:vt videbitur.ꝓ

dij ciuitatis exultātis. Dom⁹[x] eñi dimiſſa eſt: multitudo vrbis reli cta ē: tenebre[y] ⁊ palpatio facte ſūt ſup[z] ſpelūcas uſq; [a] ieternū. Gau diū[b] onagroꝝ paſcua gregum: do nec[c] effundat̄ ſup nos ſpūs de ex celſo. et[d] erit deſertū in[e] chermel: et[f] chermel in ſaltuꝫ reputabit̄ et[g] habitabit in ſolitudīe: iudiciū[h] et[i] iuſticia in[k] chermel ſedebit. Et[l] erit op⁹ iuſticie pax: et[m] cult⁹ iuſti cie ſilētiū et[n] ſecuritas uſq; in ſem piternū. Et[o] ſedebit ppl's me⁹ in pulcritudine pacis: et[p] in taberna cul's fiducie[q]: et[r] in rege opulenta Grādo[s] aūt in[t] defenſiōe ſalt⁹: et[u] humilitate hūiliabit̄ ciuitas. Bea ti[x] q ſeminatis ſup[y] oēs aq̄s: et[z] immit tentes pedem bouis et aſini.

pter q̄ð Ra.ſa.expōit p̄ntē iſtā de tp̄e magne felicitatꝫ et ꝓſperi tatis: quā expectāt iudei h̄re in aduētu meſſie: et iō de dictꝫ eius q̄ð falſū eſt relinquēdo.ſ.ꝙ xp̄s in mūdū ſit vētur⁹. vidꝫ mihi lo cus iſte expon ēd⁹ de ſtatu ꝓſpero quē fecit nobis xp̄s oriēs ex alto. ꝓpheta tñ ꝯtinuādo dicēda dicit̄. recolit afflictōes ppl'i a tē pore ſuo futuras vſq; ad aduētū xp̄i di. b Gaudiū ona groꝝ paſcua gregū. Greges h̄ dicūt̄ iudei q̄ ꝯmis ꝯtrā ad mul tos cēnt ydolatre: et pctis alijs īplicati: tñ multi de illis erāt bo ni ⁊ cultores dei. Onagri aūt dicunt̄ h̄ reges īfideles q̄ eos ſer uituti ſubiecerūt ⁊ afflixerūt.ſ.ꝑ babylonij: p⁹ ea perſe et medi: tertio greci: ꝗrto romani:ita ꝙ a tp̄e captiuitatꝫ babilōice vſq; ad tp̄s xp̄i fuerūt ſubiecti alicui iſtoꝝ ſucceſſiue et ſi fuit aliq̄ð interuallū: fuit tñ ita modicū reſpectiue ꝙ q̄ſi nō eſt cōputādū Et iſti onagri gaudebāt rapē bōa iudeoꝝ vñ deberēt viuere.

c Donec effundat̄ ⁊c̄. q̄ð fuit īpletū qñ poſt reſurrectōꝫ et glo rificatōꝫ xp̄i ſpūſſanct⁹ effuſus eſt ſup ap̄los alioſq; diſcip'los in ſigno viſibili Act.ij. q̄ eſt ſpiritus ꝑfecte libertatꝫ ſm illud.ij. Cor.iij. Ubi ſpūs dñi ibi libertas. d Et erit deſertū.ſ.gen tilitas q̄ fuit inculta ⁊ deſerta nō hñs legē diuinā et ꝓphas.

e In chermel.i.abūdās in bōis ſpūalib⁹: ſicut iudea ꝯtrā ad bo nos. vñ accipit̄ h̄ chermel ꝓ carmelo q̄ eſt in regno iude: et erat loc⁹ fertilis. f Et chermel in ſaltū reputabit̄.i.iudea melio rabit̄ ꝯtrā ad ſuſcipiētes xp̄i fidē. q: ap̄li et alij.lxx.diſcip'li q̄ fe re oēs fuerūt iudei: fuerūt magne arbores in eccl'ia dei q̄ dr̄ eius ſalt⁹: ꝑ eos eñi publicata eſt fides ꝑ orbē: iō ſubdit̄. g Et habi.in ſoli.i.in gētilitate. q̄ pri⁹ erat inculta: vt dictū eſt.

h Judiciū.i.executio iuſticie q̄ eſt ꝑ fidē i Et iuſticia.ſ.euā gelica. k In chermel ſedebit.i.in credētib⁹ ex iudeais: ex q̄b⁹ et gētilib⁹ fcā eſt vna eccl'ia. l Et erit op⁹ iuſticie pax. quā xp̄o nato angeli clamauerūt Luc.ij. Gl'ia in altiſſimis deo et in t̄ra pax hoīb⁹ bōe volūtatis. m Et cult⁹ iuſticie ſilētiū. in ꝓſperi cauēdo a v̄bis iactatorijs: et i aduerſis a murmuratorijſ

n Et ſecuritas ⁊c̄. q: in p̄mitiua eccl'ia ita erant firmati v̄tute ſpūſſancti: ꝙ tormēta nō timebāt: ſꝫ magis i eis gaudebāt. Act. v. et q: ex hac vita trāſibāt ad ſecuritatē et gaudiū celeſte amo to īpedimēto ꝑ xp̄m: iō ſubdit̄. o Et ſedebit ppl's ⁊c̄. quia pax celeſtis ex nulla pte īpedit̄ ſeu obſcurabit̄. p Et in ta bernaculis.i.in manſionib⁹ diuerſis ſm varietatē meritoꝝ de qui

bus dr̄: Jo.xiiij. In domo p̄ris mei manſiōes multe ſunt. q Fiducie. q: oēs ſunt ibi certi de ſue btitudīs eternitate. r Et in rege opulē ta. q: ibi totalr̄ q̄etabit̄ appetit⁹. ſm illō pſ̄.xvi. Satiabor cū appa ruerit gl'ia tua: et q: p⁹ gl'ificatōꝫ xp̄i deſtructa fuit hierl'm in vindictā mortis xp̄i.iō ſubdit̄. s Grādo aūt.i.multitudo exercit⁹ romani

t In defenſiōe ſalt⁹.i. in deiectōe templi ⁊ do mus regie q̄ dicit̄ ſalt⁹ eo ꝙ ligna illi⁹ edifica tōis apportata fuerunt de ſaltu libani.

u Et hūilitate hūiliabi tur ciuitas.ſ.hierl'm que fuit deſtructa ⁊ ꝓiecta ad t̄rā: ⁊ q: illo tp̄e fides catholica fuit valde pu blicata ꝑ orbē: iō ſubdit̄

x Bti q̄ ſemina.ſ.v̄bū euāgelicū. Lu.viij. Se mē eſt verbū dei.

y Sup oēs aq̄s.i.ſup oēs pplos gētiles et iu deos Apoc.xvij. Aque multe ppl'i multi. pꝫ autē ꝙ ꝓpha loq̄tur hic me taphorice: q: ſemē mate riale nō ſeminat̄ ſuꝑ aq̄ſ materiales. z Et immitētes pedē ⁊c̄.i.dif ferent et ſine acceptatō ne docētes fortes et de biles: litteratoſ ⁊ ſimpli ces ⁊c̄.

Caplm.xxxiij.

v E[a] qui p̄dariſ. Nōne[b] ⁊ ip ſe p̄dabeꝛis. Et[c] q ſpnis: nōne[d] ⁊ ipſe ſpneris. Cū ꝯſūmaue ris dep̄datōꝫ: dep̄dabeꝛis: cū fati gatus deſieris ꝯtēnere: ꝯtēneris. Dñe miſerere noſtri: te eñi expe ctauimus eſto brachiū noſtrum in mane: et ſalus nr̄a in tp̄e tribula tōnis. A[e] voce angeli fugerūt[f] po puli: et[g] ab exaltatōe tua diſperſe[h] ſunt gētes. Et[i] cōgregabunt̄ ſpo lia ueſtra ſicut colligit̄ brucus: ve lut cum foſſe plene fuerint de eo. Magnificatus[k] eſt dominus qui[l] habitauit in excelſo impleuit[m] ſyō iudicio et iuſticia: et[n] erit fides in[o] tp̄ib⁹ ſuis. Diuitie[p] ſalutis ſapiē tia et[q] ſciētia: timor[r] dñi. ipſe eſt the

E q̄ p̄daris. h̄ dñr deſcribit̄ in p̄ticulari ſaluatio p̄dicta regni iu de ꝯtrā ad maliciā ſennacherib: ⁊ q: i exercitu ei⁹ fuerūt idumei q̄ ſemꝑ fuerūt iudeis īfeſti: ſicut eſau a q̄ deſcēderūt iudei. iō ꝓpha ꝑ inue hit̄ ꝯ aſſyrios: ſcdo ꝯ idumeos ca.ſeq̄n. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ p̄ns ca. ab expoſitorib⁹ nr̄is: ſm l'ras refert̄ totū ad tp̄s ezechie in q̄ deiect⁹ fu it ſennacherib et ppl's iude liberat⁹. Ra.ſa. v̄o exponit ad l'ram totum iſtud ca. reducēdo ad tp̄s meſſie: in q̄ expectāt iudei de oīb⁹ gētib⁹ triū phare: et eis ſimplr̄ dñari. Uidꝫ aūt mihi ꝙ expoſitores nr̄i melius di cūt. et ſm h̄ p̄ns ca. diuidit̄ in duas ptes. q: p̄ ponit̄ ſennacherib deie ctio. ſcdo ſtat⁹ hierl'm melioratio. ibi. Reſpicite ſyō. P̄ria in duas: q: p̄ deſcribit̄ deiectio ſennacherib reg. ſcdo ſobne ſibi adherētis. vt. ð. di cū fuit. xxij. ſcda ibi. Audite. Circa p̄mū ſciēdū: ꝙ ad deiectōꝫ ſenna cherib ſecuta eſt exaltatio ppl'i iude: ⁊ iō ꝓpha mixtim loq̄t̄ de vtroq; p̄ tñ inuehit̄ ꝯ ſennacherib di. a Ue q̄ p̄daris.ſ.ppl'm dñi.

b Nōne et ipſe p̄dabeꝛis. q.d. ſic. q: exercitu ei⁹ ꝑcuſſo ab angelo. iiij. Reg.xix. ppl's ezechie exiuit ad colligēdū ſpolia. c Et q̄ ſpernis.ſ. ipm deū ꝯ quē blaſphemias dixit et ſcripſit. vt h̄r. iiij. Reg.xix.

d Nōne ⁊ ipſe ſperneris.ſ.a dño et ppl'o tuo. q: ꝑcuſſo ſuo exercitu: fu git ꝯfuſus ad t̄rā ſuā. vbi fuit interfect⁹ a filijs ſuis. dñr ꝓpha ꝯuertit̄ ſmonē ad deū ꝓ liberatōe ppl'i di. Dñe miſerere nr̄i ⁊c̄. et pꝫ l'ra vſq; ibi. e A voce āgeli. ꝑcutiētis exercitū ſennacherib. f Fugerūt ppl'i. q: ſennacherib cū illis q̄ remāſerāt fugit. g Et ab exaltatōe tua.i. oñſione tue virtutis in angelo ꝑcutiēte. h Diſpſe ſūt gētes ſ. ſennacherib. cū exercitu ſuo. q: aliq̄ mortui remāſerūt ⁊ alij fugerūt. in heb. ſic h̄r. A voce multitudis fugerūt ppl'i. et ſm h̄ iſtō refert̄ ad exercitū ſennacherib quē ppl'i audiētes ſuꝑuēire nō audebāt expectare: q: plu rimos deuicerat ⁊ expugnauit. g Ab exal. tua.i.a ꝓ̄tātꝫ tue oñſiōe o tu ſennacherib. h Diſpſe ſūt gē. ꝑ diuerſas vias fugiētes.

i Et ꝯgre. ſpo. ⁊c̄.i. facilr̄ ⁊ i magna copia: q: exercit⁹ ſennacherib fuit ſic ꝑcuſſus ꝙ corpa erāt icinerata ſub veſtib⁹ ⁊ armis illeſis. et iō faci lit̄ et copioſe colligi poterāt. k Magnifi. ē do.i ꝑcuſſiōe ſennache rib mirabili. l Qui habi.i excel.i.i celo ēpyreo. vbi ſpālr̄ relucet ex cellētia ſue gl'ie. lꝫ ſm potētiā p̄ntiā ⁊ eēntiā ſit vbiq;. m Impleuit ſyō ⁊c̄.i dieb⁹ ezechie q̄ fuit iuſt⁹ ⁊ p̄ncipes ſuos ad iuſticiā īduxit. vt h̄r in p̄n. p̄cedētꝫ ca. n Et erit fides.i. fidelitas. o In tp̄ib⁹ ſuis ſ. ezechie. h̄ eñi petiuit. vt h̄r. i. xxxix. Fiat tñ pax ⁊ veritas i dieb⁹ meis

p Diuitie ſalu. ſapien.i. in cognitōe reꝝ diuinaꝝ. q Et ſciā. in co gnitōe hūanaꝝ. r Timor dñi ipſe eſt theſaur⁹ ei⁹.i. ezechie q̄ ꝓpo

fuit iſta oibus hóis tꝑalibꝰ. ꝯñr reuertiť ꝓpha ad narrádũ afflictóes ppli ſennacherib di. s Ecce vidétes ⁊c̃. lra eſt intricata: qꝛ li foꝛ reduciť ad vidétes. ſpeculatores eñ exñtes in alto videbãt foris lon gíꝰ exercitũ ſennacherib: ⁊ ſic denũciabant ezechie regi et pplo ſuo: vt ſe pſeruarét. t Angeli pacis. i. núcij ezechie q̃s miſit ad loq̃ndũ cũ rabſaceõ p pace. vt hť ſ. xxxvi. ca.

ibi erat habitatio ſũmi ſacerdotis. d Pãis datꝰ eſt ei ⁊c̃. noie pãis et aque intelligiť ois cibꝰ et potꝰ in ſcriptura. vñ. iiij. Reg. vi. Põe eis panẽ ⁊ aquã. et ſubdiť. Et appoſita é eis ma gna ciboꝝ pparatio. Sũmo aũt ſacerdoti debebanť pmitie fru ctuũ et aĩaliũ. e Regẽ in decoꝛe videbũt. ſ. ezechiã glioſe re gnãtẽ pꝰ ſenna cherib deiectões vt hť. ij. Paral. xxxij. et í hac glo ria viderunt ipm eliachim põtifex et alij miſtri tépli

v Amare flebũt. qꝛ p pter blaſphemias ꝯ de um dictas a rabſace ſciſ ſis veſtibꝰ flétes ad eze chiã redierũt.
x Diſſipate ſũt vie. ab exercitu ſennacherib.
y Ceſſauit tráſiés. ſcꝫ de pplo iude. qꝛ nullus audebat timoꝛe aſſyrio rũ p terrã ire.
z Irritũ factũ eſt pactũ p̃ eñ ſennacherib fecit pactũ cũ ezechia: ſꝫ fre git illõ: vt dictũ fuit. iiij Reg. xviij.
a Proiecit ciuitates. q̃ erãt in regno iude cir ca hieruſalé.
b Nõ reputauit hoies ſ. qꝛ poſſent ibi í aliq̃ re ſiſtere.
c Luxit ⁊ elãguit terra ſ. iuda.
d Confuſus eſt libanꝰ et obſurduit. In hebꝛ. hť. Et pſciſſus fuit. q̃ a ibi exercitꝰ ſennacherib

ſaurꝰ eiꝰ. Ecce[s] uidentes clama búť foꝛis: angeli[t] pacis amare[v] fle búť. Diſſipate[x] ſunt vie: ceſſauit[y] tráſiés pſemitã: irritũ[z] factũ eſt pa ctũ: ꝓiecit[a] ciuitates: nõ[b] reputauit hoies. Luxit[c] ⁊ elãguit terra ꝯfu ſus[d] eſt libanꝰ ⁊ obſurduit. Et[e] fa ctus eſt ſaron ſicut deſertũ: et con cuſſa eſt baſan ⁊ carmelꝰ Nũc[f] cõ ſurgã dicit dñs: nũc exaltaboꝛ: et nũc ſublimaboꝛ. Concipietis[g] ar doꝛẽ: et[h] parietis ſtipulã: ſpũs[i] vr̃ vt[k] ignis uoꝛabit uos: ⁊ erũt[l] ppli quaſi[m] de incẽdio cinis: ſpine[n] cõ gregate igni[o] cõburenť. Audite[p] q longe eſtis q̃ fecerim ⁊ cognoſci te vicini foꝛtitudinẽ meã. Cõter riti[q] ſunt in ſyõ pctõꝛes: poſſedit[r] timoꝛ hypocritas. Quis[s] poterit

habitare de vobis cũ igne deuoꝛã te: Quis hitabit ex vob[t] cũ ardoꝛi bus ſempiternis. Qui[v] ãbulat in iuſticiis et[x] loqť veritatẽ: q[y] ꝓijcit auariciaꝫ ex calũnia: ⁊ excutit ma nus ſuas ab oi munere. Qui[z] obtu rat manꝰ ſuas ne audiat ſanguinẽ et[a] claudit oculos ſuos ne videat malũ. Iſte[b] in excelſis habitabit munimẽta[c] ſaxoꝝ ſublimitas eius Pãis[d] ei datꝰ é aq̃ eiꝰ fideles ſũt: Regẽ[e] í decoꝛe videbũt oculi[f] eiꝰ cernẽt[g] terrã d lõge. Coꝛ[h] tuũ me ditabiť[i] timoꝛẽ. Ubi[k] eſt lr̃atus: vbi[l] legis vba põderãs vbi eſt do ctoꝛ paruuloꝝ. Pplm[m] ipruden tẽ nõ[n] videbis ppl'm[o] alti ſermõis ita vt nõ poſſis itelligere diſertitu dinẽ lingue eiꝰ in[p] q̃ nulla eſt ſapiẽ

f Oculi eiꝰ. ſ. eli achim.
g Cernẽt terraꝫ de lõge. qꝛ de mõ te ſyõ vbi erat eiꝰ hitatio poťat vi deri iudea p ma gna pte.
h Coꝛ tuũ. o eli achim. mutat eñ ꝓpha modũ lo quẽdi de tertia p ſona ad ſecũdaꝫ qd̃ ſit frequẽť in ꝓphis.
i Meditabiť ti moꝛẽ. ſ. dñi ex ca ſu pdeceſſoꝛi tui: et iõ ſubdiť.
k Ubi eſt lr̃atꝰ ⁊c̃. i. vbi é modo ſobna pdeceſſoꝛ tuꝰ in officio põ

ſcidit multa ligna ad faciẽdũ machinamẽta. et ex tali decíſiõe fuit ly banꝰ deturpatꝰ. e Et factꝰ eſt ſarõ ſicut deſertũ ⁊c̃. Iſta eñ loca erãt fertilia: ſꝫ p exercitũ ſennacherib deuaſtata. Sciendũ etiã q carmelꝰ nõ accipiť h p mõte carmeli. in q̃ Helias occidit ꝓphas Baal: et erat in regno iſrl̃: ſꝫ accipiť p carmelo vbi mãebat nabal q̃ erat mõs fertilis: et erat in regno iuda. et ꝯñr põiť vindicta de maleficijs ſenna cherib. f Nũc ꝯſurgã dicit dñs. ad puniẽdũ ſennacherib et exer citũ eiꝰ. qꝛ nũc eſt tẽps. Cõcipietꝫ ardoꝛẽ ⁊c̃. ex maleficijs eñ vris ſeqť demeritũ. h Et parietꝫ ſtipulã. i. vt efficiamini ſic ſtipula applica ta igni. i Spũs vr̃. i. volũtas vr̃a mala. k Ut ignis voꝛabit vos. i. mereť vt igne ꝯſumamini ⁊ ita factũ fuit. qꝛ exercitꝰ ſennacherib ſic pcuſſus fuit ab ãgelo q corpa coꝝ fuerunt redacta in cineres. ac ſi fuiſſent igne mãiali cõbuſta: iõ ſubdiť. l Et erũt ppli. exercitus ſennacherib. m Quaſi de incẽdio cinis. i. vt cinis remanẽs de in cẽdio n Spine ꝯgregate. i. bellatores ſennacherib q̃ pũgebãt po pulũ dñi. o Igni cõburenť nõ ſolũ ex pcuſſiõe angeli: vt dictum eſt ſꝫ etiã igne iferni. p Audite. h ꝯñr deſcribiť deiectio ſobne põ tificis q̃ cõſulebat ciuitatẽ reddi aſſyrijs: et qꝛ h nõ fuit factũ: ptim indi gnatõe: ptim timoꝛe: cũ ſibi adherẽtibꝰ ad aſſyrios trãſiuit occulte: et ei ſucceſſit in põtificatu eliachim. vt dictũ fuit. ſ. xxij. et h eſt qd̃ dꝛ h.
p Audite q̃ lõge eſtis ⁊c̃. et in h notat magnitudinẽ rei nũciãde.
q Cõterriti ſunt in ſyõ pctõꝛes. i. ſobna et ei adherẽtes. r Poſ ſedit timoꝛ hypocritas. qꝛ erãt in ſtatu miſtrãdi dño. et ſic apparebãt boni et deuoti exteriꝰ: ſꝫ ipi nihil habebãt interius dignũ ſacerdotio. et ꝯñr ꝯqriť de iſta dignitate ſacerdotali: cũ dꝛ. s Quis poterit hitare ⁊c̃. i. digne miſtrare in altari holocauſtoꝝ vbi erat ignis ppetuꝰ Leui. vi. Et eadẽ ſnia replicať: cũ ſubdiť. t Cũ ardoꝛibꝰ ſempiter nis. et ſubdiť rñſio. v Qui ãbulat in iuſticijs. q̃tũ ad pfectõẽ vi te. x Et loqť veritatẽ. q̃tũ ad ſanitatẽ doctrie. y Qui ꝓijcit auariciã ⁊c̃. ita q nullã hꝫ notã auaricie capiẽdo aliena p violẽtiam. nec etiã capiẽdo dona ꝯ iuſticiã. z Qui obturat aures ſuas ⁊c̃. i. ſermonẽ de ſanguine effundẽdo p moꝛtẽ inocẽtis vel eiꝰ mutilatõꝫ.
a Et claudit oculos ⁊c̃. i. mulierẽ alienã ad ꝯcupiſcendũ. b Iſte in excelſis habi. i. talꝭ dignꝰ eſt fungi ſũmo ſacerdotio: in mõte ſyõ. vbi erat téplũ: et talis fuit iſte eliachim: q̃ in h officio ſucceſſit ſobne.
c Munimẽta ſaxoꝝ ⁊c̃. ſalomõ eñ edificauit téplũ in mõte moꝛia de lapidibꝰ magnis ⁊ pcioſis. iij. Reg. v. et edificia ad téplũ ptinẽtia. et

tificis. ꝓpť qd̃ debuit eſſe lr̃atꝰ ad põderandũ. l Legis v ba ad docẽdũ ignoꝛãtes. q̃ diciť h puuli. q. d. perijt in ťra alie na. vt hĩ. ſ. xxij. iõ ſubdiť. m Populũ iprudẽtẽ. i. ſobnã ⁊ ſibi adherẽtes. n Nõ videbis ãplꝰ í téplo dñi.
o Pplm alti ſermõis ⁊c̃. i. pfũdi: ſic dꝛ Io. iiij. Puteꝰ altus é et dꝛ h pfundꝰ ſermo. q̃ ꝓpť extraneitatẽ nõ eſt itelligibilis. Et pplm talis ſmonis vocat h ꝓpha ſennacherib et aſſyrios q̃s intẽdebat ſobna itroducere itra ciuitatẽ ⁊ téplũ: ſꝫ defecit a pro poſito. p In q̃ nulla eſt ſapia. ſ. in ſennacherib et pplo eiꝰ qꝛ vera ſapia nõ poť eſſe in infidelibꝰ. q Reſpice. h ꝯñr de ſcribiť ciuitatꝫ melioꝛatio. qꝛ p deiectiõꝫ ſennacherib fuit mutata de timoꝛe in ſecuritatẽ: de triſticia in leticiã: et de penuria í abũ dãnã. p̃ igiť hec melioꝛatio deſcribiť. ſcd̃o ꝓphetiſat ꝯ ſenna cherib. itẽ ꝯ eñ inuehiť ibi. Laťati ſt. Circa pmũ tangiť p̃ melio ratio q̃tũ ad diuinũ cultũ: cũ diciť. q Reſpice ſyõ ⁊c̃. voca bať eñ illa ps ciuitatis hierl̃m vbi erat mons ſyon ciuitas da uid. et in illa erat téplũ vbi celebrabanť ſolẽnitates p ãnũ. ſcꝫ paſche: pẽthecoſtes ⁊ tabernaculoꝝ. in q̃bus ppl'ſ de tota ťra debebat ꝯuenire: qd̃ nõ poterat ꝓpť exercitũ ſennacherib exiſtẽ tẽ in iudea: ſꝫ ipſo deiecto venerũt vndiqꝫ gaudenť. ſcd̃o poniť melioꝛatio q̃tũ ad abũdãtiã: cũ dꝛ. r Oculi tui videbũt ⁊c̃ qꝛ de ſpolijs exercitꝰ ſennacherib oẽs de ciuitate fuerũt repleti et ditati. tertio q̃tũ ad ſecuritatẽ: cũ dꝛ. s Tabernaculũ qd̃ nequaq̃ trãſferri poterit. Uocat h téplũ ſalomõis tabernacu lũ: qd̃ diciť imobile ad differẽtiã tabernaculi moyſi qd̃ trãſfere bať de loco ad locũ. vt pꝫ in li. Nume. et ad idẽ ptinet qd̃ ſubdi tur. t Nec auferenť claui ⁊c̃. in tabernaculo eñ moyſi parie tes erãt de tabulis ſimul ꝯiũctis p incaſtraturas et clauos qui amouebanť de locis ſuis qñ tabernaculũ deponebať et poꝛta bať ad aliũ locũ: in téplo eñ ſalomonis parietes erãt interiꝰ de lignis laminis aureis optis: et erãt ibi claui poſiti. vñ inſepabi liť manerẽt ibi. v Et omnes funiculi ⁊c̃. i. ſtabilitas tépli p impetũ ſennacherib nõ diſſolueť: et cã ſubdiť. x Quia ſolũ modo ibi magnificꝰ ⁊c̃. qꝛ magnifice deiecit ſennacherib cũ ex ercitu ſine ope hũano. y Locꝰ fluuioꝝ ⁊c̃. h refeꝛť ad illud qd̃ fecit ezechias ꝓpť exercitũ ſennacherib: qꝛ aquã de ciuitate hierl̃m egredientẽ extra: ipſe retinuit ad implendũ foſſata ⁊ pi

ſcinas magnas ſicͫ ſtagna et reſiduū aq̄ qḋ nō poterat ibi capi fecit ibi decurrere ꝑ aliū locū vt ſic exercit⁹ aſſyrioꝝ nullū inde hr̄et ſolatiū:iḋ ſubdit. z Nō trāſibit ꝑ eū nauis remigās ⁊c̄. q: ſic diſpoſuit ezechias aq̄s illas ꝙ erāt ad munimētū ciuitatis: et in nullū auxiliū aduerſarijs. q: nō deſeruiebāt eis ad potū: nec ad nauigiū: vt ſic cū nauigio poſſent obſidere vl' itrare ciuitatē. et q: oīa iſta erāt attribuēda bonitati diuine pncipalit: iḋ ſubdit.

a Dñs iudex nr̄. i. iudicabit ꝓ nobis ꝯ ſennacherib in mōte ſynai

b Dñs legifer nr̄. q: ab eo recepim⁹ legē in mōte ſynai. vt hētur Exo. xx. ⁊ deut. v

c Dñs rex nr̄. reges em̄ iuda nō erāt niſi ei⁹ vicarij.

tia. Reſpice[q] ſyon ciuitatē ſolēnitatis nr̄e. Oculi[r] tui videbūt hierl'z bitatōz opulētā: tabernaculū[s] qḋ nequaq̄ trāſferri poterit: nec[t] auferent claui ei⁹ in ſempiternū ⁊[u] omnes funiculi ei⁹ nō rūpent: q:[x] ſolūmō ibi magnific⁹ eſt dñs de⁹ noſter. Locus[y] fluuioꝝ riui latiſſimi et patētes nō trāſibit ſup eū nauis remigū: neq̄ trieris magna tranſgredietur eum. Dominus[a] enim

d Ipſe ſaluabit nos. i. aliq̄b⁹ libris interponit̄ veniet: ſ; nō eſt in hebreo nec in libris correct̄. e Laxati ſunt. h̄ ꝓpħa iterū inuehit ꝯ ſennacherib cui⁹ exercit⁹ ꝑcuſſus fuit ab angelo anteq̄ obſideret hierl'm. vt dictū fuit. iiij. Reg. xviij. Diſponebat tn̄ de ꝓpinq̄ obſidere eā figēdo tētoria ibidē. iḋ ḋr e Laxati ſunt funiculi tui. i. diſpoſiti vt cū eis figant̄ tētoria circa hierl'm f Sz nō ꝑualebūt q: nō obſedit eā. g Sic erit mal⁹ tu⁹ ⁊c̄. mal⁹ h̄ ḋr lignū lōgū qḋ in medio tētorij erigit̄ ſicut mal⁹ in medio nauis. et q̄a deſup pōit̄ ſignū vel vexillū illi⁹ cui⁹ eſt tētoriū: ſicͫ in ſūmitate mali nauis pōit̄ ſignū aliqḋ. Signa aūt tentorioꝝ ſennacherib circa hierl'm nō fuerūt erecta nec ſigna ſupradicta. iḋ ḋr. Ut dilatare ſignū ⁊c̄. h Tūc diuidētur ſpolia. ſ. aſſyrioꝝ. q: habitatores hierl'm ꝑcuſſo exercitu ſennacherib exierūt ad p̄dam.

Predaꝝ multaꝝ. tū q: magna fuit mlt̄itudo ꝑcuſſoꝝ. ſ. clxxxv milia. tū q: apportauerāt ibi ſpolia: q̄ in alijs locis iudee rapuerāt. tū q: rex ſennacherib et fugiētes cū eo nihil ſecū aſportauerūt vt veloci⁹ fugerēt. et q: ad tale lucrū cucurrerāt hoīes etiā debiles: iḋ ſubdit̄. k Claudi etiā diripiēt rapinā. i. illḋ qḋ aſſyrij aliūde rapuerāt. l Nec dicet vicin⁹ clangui. i. ex longa infirmitate p̄cedēte nō detinebit̄: q̄n cū alijs vadat ad p̄dā ꝑut poterit. m Pp̄l's q̄ hitat in ea. i. in hierl'm. n Auferet̄ ab eo iniq̄tas. ſ. ydolatrie q̄ ibi viguerat an̄ tp̄s ezechie ꝓpter quā ciuitas meruerat ſubuerti: ſ; ꝓpt̄ bōitatē ezechie q̄ abſtulit ydolatriā: ⁊ reduxit pp̄lm ad dei cultū dicta pena nō fuit inflicta ⁊c̄. In ca. xxxiij. vbi dicit̄ in poſtilla. Audite. hic conſequent̄ deſcribit̄. Additio.

H̄ loco vbi ḋr. Audite q̄ lōge eſtis. Incipit ca. ſm̄ heb. et ꝯtinuat̄ vſq; ibi. Auferet̄ ab eo iniq̄tas. qḋ q̄dē ca. ꝓp̄e videt̄ exponēdū de eiectōe phariſeoꝝ reſpuentiū doctrinā xp̄i. ⁊ de ꝓſperitate adherētiū xp̄o. et de q̄buſdā ad h̄ ꝑtinētib⁹: dicit em̄. Audite q̄ lōge eſtis. ſ. poſt lōga tp̄a. Que fecerim. glo. inimicis meis iudeis. Et cognoſcite vicini. ſ. ꝯtēporanei. Fortitudinē meā. in hac vltōe. Conterriti ſunt in ſyō pctōres. in hebr̄. hr̄. Timuerūt in ſyō pctōres. q: vt in ioh. xi. ca. ḋr. Timuerūt ne perderēt gētē et regnū ſi xp̄o adheſiſſent: poſſedit tremor hypocritas. ſ. phariſeos et ſcribas q̄s freq̄nt̄ xp̄s hypocritas noīat ꝑut in mult̄ locis euāgelij hr̄. q̄ p̄ncipalr̄ p̄dictū timorē habuerūt et q: in h̄ trepidauerūt timore vbi nō erat timor: q: pot⁹ debuiſſent tiere offenſaꝝ dei: et penas ꝑpetuas q̄s ꝓpt̄ h̄ incurrebant iḋ q̄ſi in ꝑſona eoꝝ ꝓpħa ſubdit di. Quis poterit hitare ⁊c̄. ex vobis cū ardorib⁹ ſempiternis. q. d. ꝓpħa magis eēt timēdi ardores gehēne ſempiterni q̄ bōa tp̄alia ꝑdere ꝑ romanos. ſpēſ ertim cū ille q̄ nō ficte ſicͫ phariſei: ſ; recte in iuſticijs ambulat. Et loq̄tur veritatē. ſ. abſq; hypocriſis fictōe ſecur⁹ eſt ab aduerſitatib⁹ ꝑiculū q̄ ad ſpūalia inducētib⁹. de q̄ dic̄. Iſte in excelſis habitabit munimēta ſaxoꝝ. ſ. exēpla ſanctoꝝ. Sublimitas ei⁹. i. ꝓtectio ei⁹ apud deū. Si aūt q̄rat̄ in q̄ reſiat̄ talis anteq̄ hitet i

excelſis: ſubdit di. Panis ei dat⁹ eſt. ſ. panis viu⁹ q̄ de celo deſcendit. Aque ei⁹ fideles ſunt. ſ. doctrie ſpūales: iux̄ illḋ Ioh. vij. ca. Aque viue fluēt de vētre ei⁹. q̄ aūt ſit iſta ꝑmiatio hui⁹ iuſti de q̄ loq̄tur: cū dic̄ hitabit in excelſis: ſubdit di. Regē in decore ſuo videbūt oculi tui. ſ. regē xp̄m in deitate: in q̄ viſiōe clara tota merces ꝯſiſtit ſm̄ Augu. Ud

iudex noſter: dominus[b] legifer noſter dominus[c] rex noſter. Ipſe[d] ſaluabit nos. Laxati[e] ſunt funiculi tui ſed[f] nō preualebunt. Sic[g] erit malus tuus: vt dilatare ſignū non queas. Tunc[h] diuidentur ſpolia predarum[i] multarum: claudi[k] diripient rapinam: nec[l] dicet vicinus clangui. Populus[m] qui habitat in ea auferetur[n] ab eo iniquitas.

Caplm̄. xxxiiij.

pacto iudicio oculi eiuſ videbūt regē xp̄m indutū decore hūanitat̄ aſſūpte. Et q: h̄ maīe lōge eſt a ſtatu hui⁹ vite. iḋo ſubdit. Oculi ei⁹ cernēt terrā de lōge. ſ. terrā viuētiū. et ſeq̄tur. Cor tuū meditabit̄ timorē. ſ. admiratōis. q̄ q̄dem admiratio ꝯſurgit ex h̄ ꝙ illi q̄ videbant̄ prudētes ⁊ ſpeculatiui in p̄nti ſtatu nō vident̄ attingere ad cernendā illā t̄rā de lōge. et de h̄ dic̄ Ubi ē literatus. i. p̄hus ſm̄ glo. vbi eſt v̄ba legis pōderās. ſ. phariſe⁹ ⁊ ſcriba qui v̄ba legis pot⁹ q̄ mētē legis pōderabāt. vn̄ Math. xij. et Lu. xiij ca. Curare hoīem in ſabbato dicebāt illicitū eſſe. Ubi eſt doctor paruuloꝝ. ſ. legiſpit⁹ q̄ ḋr doctor paruuloꝝ eo ꝙ ḋr ad Gal. iij. ca. Lex pedagog⁹ nr̄ fuit in xp̄o. Pplm̄ iprudentē. ſ. incōpoſitū in morib⁹. Non videbis. ſ. in illa t̄ra longinq̄. Pplm̄ alti ſermonis. ita ꝙ nō poſſis intelligere diſertitudinē lingue ei⁹: qḋ ſm̄ glo. intelligit̄ de rethorīc. vt Tulli⁹ cui⁹ facūdiā et ſubtilitatē ſermōis ſm̄ glo. pauci intelligūt. In quo nulla eſt ſapiētia. ſ. q̄tū ad diuia. q̄ oīa ponunt̄ ad deſignandū ꝙ doctrina xp̄i nō in ꝑſuaſibilib⁹ hūane ſapie v̄bis ſit: ſ; in doctrina et veritate. vt in. i. ad Coꝝ. ij. Cōſequent̄ dic̄. Reſpice ſyō: in q̄ ꝓpħa alloq̄tur pctōres et phariſeos q̄ timuerūt gētē ꝑdere et regnū: ꝓpter adheſionē xp̄i. oñdēs eis hūc timorē eſſe vanū: cū eccl'ia xp̄o adherēs opulētā et firmitatē nō obſtātib⁹ aduerſarijs. et de h̄ dic̄. Reſpice ſyō. ſ. o phariſee hypocrita. Reſpice ſyō ciuitatē ſolēnitat̄ nr̄e. ſ. eccl'iam militātē. Oculi tui videbūt hierl'm. ſ. hmōi eccl'iā. Habitatōe; opulētā. ſcʒ in q̄ nihil deficit de neceſſarijs ad ſalutē. Tabernaculum qḋ nequaq̄ trāſferri poterit ⁊c̄. Eccl'ia em̄ militās licʒ tabernaculū dicat̄ reſpectu triūphātis nō tn̄ trāſfert̄ de loco ad locū ſicut tabernaculū iudeoꝝ factū in deſerto: q: imobilis eſt tanq̄ fūdata ſup firmā petrā: qḋ intelligit̄ de eccl'ia ſpūali p̄nti q̄ in fide xp̄i fūdata eſt. et iḋ rōne hui⁹ imobilitat̄ ſubdit di. Quia ſolūmō ibi magnific⁹ dñs de⁹ nr̄: ſup. eſt ꝓprium fundamētū. ⁊ q: in hac eccl'ia viget ſana doctrina plana ⁊ patēs ſine aliq̄ artificio ſeu iduſtria hūana: iḋ ſubdit. Loc⁹ fluuioꝝ riui latiſſimi et patētes: nō itrabit ꝑ eū nauis remigū: nec trieris magna trāſgredietur eū. q: nō ꝑ artificia magna nec ꝑua hmōi doctrīa acq̄rēda ē. Dñs ei nr̄ iudex. dñs legifer nr̄ ⁊c̄. q. d. totū regimē h⁹ tabernaculi ſeu eccl'ie eſt in deo a q̄ ſperam⁹ ſalutē. et iḋ h̄ tabernaculū ē itrāſferibile: q: non ꝑ induſtriā humanā: ſ; ꝑ ꝓuidētiā diuinā regit̄. p̄ñr dic̄. Laxati ſunt funiculi tui: ſ; nō ꝑualebūt ⁊c̄. q. d. O pharīſee ꝯtrā p̄dictoꝝ tibi ꝯtingit: q: cū magis reſpiceres ad hūana ſubſidia q̄ ad diuia. funiculi tabernaculi tui ſic laxati ſunt ꝙ iā nō p̄nt vlteri⁹ ꝑualere. Sic erit mal⁹ tu⁹: qḋ itelligit̄ de tēplo: in q̄ vela p̄cioſa p̄dēbant. qḋ deſtructū fuit irrepabilr̄ ꝑ romanos ⁊ ſpoliatū. de q̄ dic̄. Tūc diuident̄ ſpolia p̄daꝝ multarū q̄ q̄dē ſpoliatio deuenit ad tātā facilitatē ꝙ etiā īfirmi vl' debiles eā diripent. et de h̄ dicit. Claudi diripiēt rapinā. et q: in hac vaſtatōe hierl'm ⁊ tēpli ꝑ romāos diſcipli xp̄i nō fuerūt leſi: q: iſpiratōe diuia receſſerūt ad terrā agrippe. iḋ dic̄. Nō dicet vicin⁹ clāgui. diſcipulos em̄ xp̄i vocat vicinos illi⁹ hierl'm materialis: nō aūt ciues: q: non erāt cū eis vnanī: q̄ q̄dē diſcipli nō ſolū fuerūt leſi in illa ꝑſecutōne hieruſalē: ſ; indulgētiā pctōꝝ ibidē ꝯſecuti ſunt: iḋ ſubdit. Pp̄l's q̄ habitat in ea auferet̄ ab eo iniq̄tas. ſ. ex merito paſſiōis xp̄i ibidē celebrate. Et attēdēdū ꝙ p̄dicta expoſitio nō ſolū ē ꝓpa et v̄a: ſ; mag̨ l'ralis q̄ illa q̄ ꝯtinet̄ in poſtilla. Nā h̄ qḋ ḋr in p̄in. hui⁹ ꝓpħie. Poſſedit timor hypocritas. ꝓprie⁹ verificat̄ de phariſeis q̄ h̄ noīe ſepe a xp̄o vocant̄. et q̄ ꝑnicioſe timuerūt ne tollerent̄ ab eis regna ꝑ romāos q̄ de ſobna. de q̄ nō legit̄ ꝙ timuiſſet: nec ꝙ fuiſſet hypocrita. Siſr mag̨ ꝓprie ḋr: tabernaculū qḋ nequaq̄ trāſferri poterit de eccl'ia q̄ de tēplo ſalomōis. qḋ nō poſt mlt̄a tp̄a fuit p̄eit⁹ deſtructum: et ſic de alijs. vt

patet intuenti

Capitulum. xxxiiij.

Accedite gētes. Hic ꝓpħa cōminat idumeis q̄ fuerūt ꝯtrij iudeis: cū tñ debuiſſent eos iuuare eo ꝙ a duobꝰ gemellis fratribꝰ deſcēderāt. ſ. eſau et iacob. ꝑ tñ ꝓpħa cōminat oībꝰ exñtibꝰ in circuitu regni babylōis generalr. ſcđo idumeis ſpālr ibi. Ecce ſuper idumeā. Circa p̄mū dic̄

a Accedite gētes ⁊c. et ꝑ h̄ inſinuat ꝙ vult dicere magna. iō ſubdit.

b Quia īdignatio dñi ſup oēs gētes. q̄s. ſ. rex babylōis ỽtute armoꝝ ſibi ſubiecit: q̄ fuerūt multe valde. ſm̄ ꝙ diffuſiꝰ exp̄mit Hiere. xxv.

c Et furor ⁊c. q2 nō poterūt ſibi reſiſtere ỽtute armoꝝ: ⁊ bñ pōit h̄. Indignatio dñi. q2 nabuchō. nō fecit illas victorias ỽtute ꝓpria: ſ3 instrumentum erat flagellū dei ad puniēdū pctā illius tpis.

d Interfecit eos. i. interficiet loq̄ndo de futuro ꝑ modū p̄teriti.

e Interfecti eoꝝ ꝓiicientur beſtijs et auibꝰ inſepulti. f Tabeſcent mōtes ⁊c. ꝑ h̄ deſignat multitudo īterficiēdoꝝ.

g Et tabeſcet oīs milicia celoꝝ q̄ expōit Ra. ſa. de angelis p̄fectꝭ ad

a Accedite[a] gētes ⁊ audite et ppli attēdite: audiat terra et plenitudo eiꝰ orbis ⁊ omne germen eiꝰ: q2[b] indignatio dñi ſuper oēs gētes: ⁊[c] furor ſup uniuerſam miliciā eoꝝ. Interfecit[d] eos ⁊ dedit eos in occiſionē. Interfecti[e] eoꝝ ꝓiicientur: ⁊ de cadaueribꝰ eorū aſcēdet fetor. Tabeſcēt[f] mōtes a ſanguie eoꝝ ⁊[g] tabeſcet oīs milicia celoꝝ ⁊[h] cōplicabūtur ſicut liber celi: ⁊[i] oīs milicia eoꝝ defluet ſicut defluit foliū de vinea ⁊ de ficu: q2m[k] inebriatꝰ eſt in celo gladiꝰ meus. Ecce[l] ſup idumeā deſcēdet ⁊ ſup pplm interfectōis mee ad iudiciū. Gladiꝰ dñi repletꝰ eſt ſanguie incraſſatꝰ eſt adipe de[m] ſanguine agnoꝝ ⁊[n] hircoꝝ: ⁊[o] de ſanguie medullatoꝝ arietū. Victima[p] enī dñi in[q] boſra: ⁊ interfectō magna ī terra edō. Et[r] deſcēdēt unicornes cū eis: ⁊[s] tauri cū potētibꝰ. Inebriabit[t] terra eoꝝ ſanguie et humꝰ eorū adipe pinguiū: q2[u] dies vltōis dñi: ānꝰ retributōnis iudicii ſyō. Et[x] ꝯuertent torrētes eiꝰ in picē: ⁊[y] humꝰ eius in ſulphur. Et[z] erit terra eiꝰ in picē ardētē nocte et die nō[ʒ] extinguet in ſempiternū. Aſcēdet fumꝰ eiꝰ a generatōe in generationē: deſolabit in ſcl'a ſcl'oꝝ. Nō[a] erit trāſiēs ꝑ eā: et[b] poſſidebūt eā onocrotalꝰ et[c] herinꝰ et[d] ibis ⁊ coruꝰ hitabūt in ea. Et[e] extendet ſup eā mēſura ⁊ redigatur ad nihilū: et ꝑpēdiculū in deſolationē. Nobiles[f] eiꝰ nō erūt ibi: re-

a Nō erit trāſiēs ꝑ eā q2 euacuabit ab incolis.

b Et poſſidebūt eā onocrotalus auis eſt imūda. ⁊ dr̄ ab onos q̄ē aſinꝰ: eo ꝙ hēat faciem aliq̄ mō ſimilē aſino. vt hr̄ in li. q̄ dr̄ catholicon. hebrei tñ dicūt h̄ Noctua: q̄ eſt auis volās de nocte.

c Et herinꝰ. aīal eſt paruū ſpinoſū.

d Et ibis. i. ciconia. hebrei dicūt monedula. ꝑ iſta deſignat vaſtatio tre. q2 iſta habitāt in locis deſertis.

e Et extēdet ſuper eā mēſura. i. deſtructio erit et vaſtatio ſm̄ menſurā pctōꝝ: iō ſeq̄tur.

cuſtodiā dictaꝝ gētiū q̄s dic̄ ſit puniri et ꝯtriſtari cū gētibꝰ q̄bus preſunt. q̄ eſt erroneū. illi enī ſunt angeli beati: et iō nō pōt eis aliq̄d cōtingere q̄ ſit ꝯtriū volūtati ipoꝝ: et iō in nullo triſtant nec grauāt de punitōe tpali ſeu etna gētiū q̄s cuſtodiūt: q2 talia ꝓcedūt ſm̄ ordinē diuie iuſticie: cui ꝑ oīa et ſimplr̄ aſſentiūt. et iō aliq̄ expoſitores h̄ exponūt de demōibꝰ: ſ3 nō vid3 dictū rōnabilr: q2 de talibꝰ occiſiōibꝰ non triſtant: ſ3 magis delectant: et iō ꝑ militiā celi ſol et luna et alia aſtra notabilia intelligunt: q̄ frequent in ſacra ſcriptura militia celi dicunt. hmōi ỽo aſtra multi gētiles antiq̄tus colebāt ſicut deos: et iō metaphorice dicunt tabeſcere ī deſtructōe gētiū ea adorātiū: eo ꝙ apparet maniſeſte ꝙ nō poterāt eas ſaluare. h Et cōplicabunt ſicut liber celi in libro enī plicato queq3 ſcripta ſunt nō pñt legi. et eodē mō dr̄ hic ꝙ gētiles ex ꝯſtellatōibꝰ futura ꝑnoſticātes nō poterāt ibi videre infortunia ſupuētura ꝑ nabuch. i Et oīs militia eoꝝ influet. i. īfluētia ſtellaꝝ eis nō ꝓficiet. k Qm̄ inebriatꝰ eſt in celo gladiꝰ meꝰ. id eſt gladiꝰ vindicte mee: ex ordiatōe celeſti ſeu diuia extrētꝰ eſt ad afflictōē gētiū et effuſionē multi ſanguis eoꝝ. l Ecce ſup idumeā. h̄ ꝯñr ꝓpheta inuehit ꝯ idumeos ſpālr: et diuidit in tres ptes: q2 ꝑ cōminat eis hoim occaſionē. ſcđo terre deſtructōē: ibi. Et ꝯuertent. et tertio ponit vtriuſq3 dicti ꝯfirmatōē: ibi. Req̄rite diligent. Circa p̄mū dic̄ in ꝑſona dñi. Ecce ſup idumeā ⁊c. et p3 lr̄a vſq3 ibi. m De ſanguine agnoꝝ. i. minoꝝ. n Et hircoꝝ. i. mediocriū. o Et de ſanguine medullatoꝝ arietū. i. maiorū in potētia et diuitijs. p Victima enī dñi. i. interfectio pctōꝝ ex ſñia dñi q In boſra. de hac enī ciuitate fuit iobab rex edom. Geñ. xxvi. r Et deſcēdēt vnicornes. i. ſupbi et ceruicoſi. s Et tbauri cū potētibꝰ. i. indomiti t Inebriabitur terra eoꝝ ſanguie. In h̄ notat magnitudo effuſiōis ſanguinis hūani: cuiꝰ cā ſubdit cū dr̄. v Quia dies vltōis dñi ⁊c. ſic enī fuerunt puniti idumei: eo ꝙ fuerūt moleſti ⁊ aduerſarij iudeis: q̄ꝝ ciuitas metropolis fuit hierlm: in q̄ erat mōs ſyon. x Et ꝯuertent. h̄ ꝯñr ꝓpheta cōminat eis terre deſtructōē cū dr̄. Et cōuertentur torrentes eiꝰ in picē. i. in corruptōē et amaritudinē ex multitudie ſanguinis ibidem decurrētis et cadauerū ibidē ꝓiectoꝝ. y Et humꝰ eiꝰ in ſulphur. h̄ eſt in fetorē ex cadaueribꝰ exaltantē. z Et erit terra eiꝰ ⁊c. quia habitacula illiꝰ terre fuerūt cōbuſta ab aduerſarijs ita faciliter ac ſi eſſent linita pice. ʒ Nō extinguet in ſempiternū ope hūano. ignis enī ille nō fuit extinctꝰ ab īcolis: q̄ erāt ꝓ maiori pte īterfecti: et reſidui fugitiui vel capti. nec ab aduerſarijs q̄ ignē accēderāt: ſ3 ſolum ceſſauit ꝑ defectū materie cōbuſtibilis. Vl' pōt dici ꝙ in aliqua pte illiꝰ terre in ſignū diuine vindicte apparuit ignis exiēs de venis ſulphureis tre. q̄ adhuc ꝑſeuerat. ſicut eſt in ſicilia in mōte ethne: iō ſubdit. Aſcēdet fumꝰ eiꝰ ⁊c.

f Nobiles eius nō erūt ibi. q2 erūt interfecti vel capti: iō ſubdit. g Regē potiꝰ inuocabūt. i. regē babylōis cui erūt ſubiecti. h Inuocabūt. vt eoꝝ miſereat. q2 tñ nō inueniēt apđ eū miſericordias ſubdit. Et erūt oēs p̄ncipes eiꝰ in nihilū. i Et orient in domibus eiꝰ. ruinoſis et derelictis k Spine et vrtice ⁊ paliurꝰ. Carduus eſt ſpinoſus cū q̄ parant pāni. l Et erit cubile draconū ⁊c. ꝑ oīa iſta intelligit ꝙ tra ad ſolitudinē rediget.

m Et occurrēt demonia onocētauris. ſm̄ expoſitores nr̄os dicunt h̄ demonia: demones incubi: vel hoies ſilueſtres. Onocētauri aūt aīalia mōſtruoſa in pte ſupiori ſilitudinē hoīs hñtia et in inferiori aſini: iō dr̄ ab onos q̄ eſt aſinꝰ. hebrei dicūt. Et occurrūt martine cattis ſilueſtribꝰ. et dicunt martine apud eos aīalia ſilitudinē habētia cū ſimijs: ſunt tñ caudata. n Et piloſus clamabit alt ad alterū. i. vlulabit. et dicunt h̄ piloſi: ſm̄ hebr. aīalia ferociora et piloſa: ſicut lupi ⁊ hmōi o Ibi cubauit lamia. eſt aīal mōſtruoſū hñs in ſupiori pte ſilitudinē mulieris: et in inferiori pedes eq̄nos. Cetera patēt ex dictis.

p Req̄rite diligent. h̄ ꝯñr pōit p̄dictoꝝ ꝯfirmatio: cū dr̄. Req̄rite diligēter in li. dñi. i. in h̄ libro eſaie. qui ſcripſit ipm ſpū ſancto dictāte, ꝓut dictū fuit in p̄n. huiꝰ libri. q Et legite. ſ. futuris tpibꝰ: et iueniet ꝙ r Vnū ex eis. q̄ p̄dixi vētura ſupra eodē

s Nō defuit. q̄n ſit adiplenū. t Alter alterū nō q̄ſiuit. h̄ eſt dictū h̄ nō ꝯtingit ex caſu nec ex hūana induſtria: ſ3 ex ordiatōne diuia: iō ſubdit. v Quia q̄ ex ore meo ꝓcedit. ꝓphetādo. x Ille. ſ. deus. y Mādauit mihi. inſpirādo.

z Et ſpūs eiꝰ. ipe ꝯgregabit ea. ſ. aīalia mōſtruoſa p̄dicta.

ʒ Et ipe miſit eis ſortē. ſ. ad locū habitandū. a Et manꝰ eis diuiſit eā ⁊c. i. ſingulis: ſm̄ ſue nature ꝯueniētiā. q Vſq3 ineternū. in hebr. hr̄ vſq3 in ſeculū. q̄ ꝓprie ſignat tpus q̄nquaginta ānoꝝ. aliq̄n tñ accipit in ſcriptura ꝓ maiori tpe. aliq̄n ꝓ minori. vñ nō accipit h̄ ꝓ duratōe ꝑpetua: q2 idumea pꝰ deſtructōē dictā ꝑ nabuch. fuit poſtea habitata ab hoibꝰ: et p̄dicta aīalia inde eiecta. In ca. xxxiiij. Accedite gētes.

Scđ ca. in q̄ ꝓpħa inuitat oēs gētes ad audiēdū. et indignationē dñi ſup oēs gentes cōminat. et ꝯñr reſtringit ſe ad idumeā tñ de cuiꝰ vaſtatōe plura et p̄ncipalia q̄ in h̄ ca. ꝯtinent deñūciant ſm̄ poſtil. ī poſtilla ſua p̄ncipa- Additio.

liter expōit̃ de idumeis ab eſau deſcēdētib⁹: eo q fuerūt ꝯtrij iu
deis cū debuiſſent eos iuuare: eo q a duob⁹ gemellis fratrib⁹
deſcēderāt. put in poſtil. largi⁹ ꝯtinet̃ qđ nō vid̄ rōnabilī di
ctū: tū q: p pambulū hui⁹ ꝓphie dat̃ itelligi q idignatio dei de
q̄ h agit̃ ſit maxia reſpectu p̄dictaꝝ: q̄ i ꝓphetijs p̄cedētib⁹ fue
rūt tradite. dicit
eni. Accedite gē
tes ⁊c̄. Audiat ter
ra ⁊ plētudo ei⁹
orbis terraꝝ ⁊ oē
germē ei⁹: q̄ v̄ba
q̄tā maximā attē
tionē denunciant
et totū orbē traꝝ
ad audiendū ex
citāt nō legūt̃ in
alijs prophetijs
eſaie: in q̄bus de
deſtructōe baby
loniorꝝ: aſſyriorū
egyptioꝝ et alio
rū agit: et q̄ vr̄ q
i h ca. de acerbio
ri et duriori indi
gnatōne dei tra
ctet. tū q: fraṫni
tas gemella eſau
et iacob quā alle
gat ad hoc q de
buiſſent idumei
adiuuare iudeos
nūq̄ fuit cauſati
ua amicitie: ſꝫ po
ti⁹ cauſauit inter
eos magnā inimi
citiā tā in ſuis p
mordijs. vt patꝫ

ge^s poti⁹ inuocabūt^h: et oēs prici
pes ei⁹ erūt in nihilū. Et^i orietur
in domib⁹ eius ſpine^k et vrtice et
paliur⁹ in munitōib⁹ ei⁹: et^l erit cu
bile draconū ⁊ paſcua ſtrutionū:
et^m occurrent demonia onocētau
ris ⁊^n piloſus clamabit alter ad al
terū. Ibi^o cubauit lamia ⁊ inuenit
ſibi requiē. Ibi habuit foueā he
riti^p ⁊ enutriuit catulos: et circūfo
dit et fouit in vmbra ei⁹. Illic cō
gregati ſunt milui: alter ad alterū
Regrite^q diligēter in libro dn̄i et^q
legite: vnū^r ex eis nō^s defuit: alter^t
alterū nō q̄ſiuit: q:^u qđ ex ore meo
ꝓcedit ille^x mādauit^y et^z ſpūs eius
ipſe ꝯgregauit ea et^a ipſe miſit eis
ſortē: et^a man⁹ ei⁹ diuiſit eā illis in
menſurā. Vſqꝫ^b in eternū poſſide
būt eā in generatōe et generatōes
habitabunt in ea.

Gen̄. xxv. vbi de ipſis gemellis in vtero exn̄tib⁹ d̄r. Collidebā
tur in vtero ei⁹ puuli: q̄s in ꝓceſſu in ſuis poſteris. vn̄ Exo. cap.
xvij. Prim⁹ aduerſari⁹ q̄ exiuit obuiā pplo iſrl̄ ad pugnandū
cū eis: cū exiret de egypto fuit amalech fili⁹ eliphas p̄mogeniti
eſau. vn̄. ij. Reg. viij. d̄r de dauid. Poſuit in idumea cuſtodes
ſtatuitqꝫ p̄ſidiū: et fcā eſt vniuerſa idumea ſeruiēs dauid. Ex q̄
pꝫ q iſte due gētes iſrl̄. ſ. et idūei nō hēbant ſe adinuicē vt frēs
ſꝫ poti⁹ vt aduerſarij: put fuit ꝓphatū de eis Gen̄. vbi ſupra
Duo ppl̄i ex vētre tuo diuident̃: ppl̄s q̄s pplm̄ ſupabit. Nō er
go ex tali fraṫnitate vid̄t ſeq: q idumei tam acerrime debuiſſent
puniri eo q nō adiuuiſſent iſraelē: vn̄ aliq̄ expoſitores nr̄i h ca
pi. videnṫ expōere p̄ncipalr̄ de finali iudicio: in q̄ omēs reprobi
punient̃ ex oīb⁹ natōib⁹. Et lꝫ huic expoſitōi plima q̄ in h ca.
ꝯtinent̃ ꝯcordēt. tū nō ꝯſonat ei h qđ d̄r. ſ. Regē poti⁹ inuoca
būt: cū in iudicio nec poſt iudiciū nō ſit aliud regnū: niſi regnū
xp̄i quē nō pn̄t inuocare dāṅati: in q̄b⁹ malignitas odij ſemꝑ
ꝑmanet. vt in. iiij. ſen. di. xlvij. Ra. ſa. vo et cōiter oēs hebreorū
expoſitores. h ca. exponūt de romano iperio ſeu regno. vn̄ glo.
nr̄a p boſrā ⁊ edom hebreoꝝ mgr̄i romā volūt itelligi et oīa
de ipa dicta: q̄ ꝯtinent̃ in ſequē. ca. h in glo. Circa quā attēden
dū q p romā itelligūt eccliaꝫ romanā: cui⁹ caput in terris eſt ro
ma quā dicūt eſſe deſtruēdā p meſſiā ab eis ſpectatū: qđ q̄dem
regnū ecclie dicūt eſſe p̄figuratū p q̄rtā beſtiā Dan̄. iiij. ca. q̄ de
ſtruēda eſt p vnū regnū incorruptibile a deo ſuſcitādū. put ibi
dē habet̃. In q̄ expoſitōe duo falſa p̄ſupponūt. Primū. ſ. q re
gnū xp̄i ſeu ecclie ſit p̄figuratū p q̄rtā beſtiā in viſiōe Dan̄. ꝓtē
tā: qđ eſt manifeſte falſuꝫ: put plene fuit expoſitū in additōib⁹
ſup dan̄. ca. ē. dicto. ſcōm p̄ſupponūt q ppl̄s xp̄ian⁹ ſit idume
us: et ſic tenēt in oīb⁹ ſuis libris: tā talmudicis q̄s alijs. vn̄ in h
ca. Ra. cābi. ſic dic̄: q regnū humanū ⁊ oēs q̄ tenēt legē nazare
ni ꝓ maiori pte ſunt ydumei lꝫ eis fuerūt aliq̄ natōes admixte
Silr̄ dic̄ q ceſar et oēs reges q̄ fuerūt an̄ eū in roma ſunt idu
mei. Ad qđ ꝓbandū nihil allegat lꝫ ſolū ſuā fabuloſas narra
tionē p̄ſuppōit tanq̄ verā: cuius falſitas tn̄ eſt manifeſtiſſima.
xp̄iani eni ſi dicant̃ deſcēdere ſm̄ fidē: tūc p̄ncipalr̄ deſcēdūt a

xp̄o cui⁹ fidē et denoīatōꝫ tenēt: q̄ de dauid et p̄ ꝯñs de iacob deſcen
dit nō aūt de eſau. Si aūt loquant̃ de deſceñ ſm̄ carnē: tūc de oībus
natōib⁹ ſunt indifferent. vn̄ Petr⁹ apl̄s Act. x. ca. In veritate cōperi
q nō eſt acceptor pſonaꝝ de⁹: ſꝫ in oī gēte. Paul⁹ etiā ad Ro. x. ca. in
quit. Nō eſt diſtinctio iudei ⁊ greci. Dicere ḡ q p idumeā intelligatur
xp̄ianitas ſeu ecclia romana: nō ſolū nō hꝫ fundamētū: ſꝫ etiā manife
ſte eſt falſuꝫ. Et notandū q in h loco: ſic̄ in aliq̄bus alijs verificat̃ de
eis. illud pſ. Gladi⁹ eoꝝ itret in corda ipoꝝ. Nam ſi bn̄ ꝯſiderent̃ ſcri
pture: idumea in h loco ⁊ in alijs ſilib⁹ ſignificat ad lr̄am ſynagogaꝫ
iudeoꝝ: q̄ p petri negatōis et occiſiōis xp̄i fcā eſt ecclie dei inimica: ſic̄
idumea ab eſau deſcēdēs aduerſatrix fuit ip̄i hierl̄m. Ad cui⁹ declara
tionē oñdendū eſt: quō idumea q̄n q̄ ſub metaphora lr̄alr̄ ſignificet p̄
dictā ſynagogā iudeoꝝ. ſcđo q̄liter lr̄a hui⁹ ca. applicet̃ idumee in hoc
ſenſu ſumpte. Circa primū ſciēdū q ſm̄ Iſid̄. vij. ethimo. q eſau p̄ge
nita ſua ꝓpt̃ eſcā fratri ſuo minori vēdidit: ac poſtmodū p̄tna benedi
ctōe ſibi ꝓmiſſa p̄uat⁹ eſt: ſignificat eundē pplm̄ iſraeliticū. q̄ a deo vt
Exo. narrat liber p̄genit⁹ fili⁹ nūcupat⁹ eſt. q̄ etiā ꝓpt̃ pn̄tis ſeculi lu
cra nō ſolū p̄mat⁹ ſui honorē amiſit. verūetiā et regni celeſtis premiuꝫ
ꝑparatū adipiſci nō meruit dn̄o exprobrāte eū dic̄. Auferet̃ a vobis re
gnū dei: et dabit̃ gēti facienti volūtatē ei⁹. h ille. Et q̄ p locū ab oppo
ſitis p quē ſicut ꝓpoſitū de ꝓpoſito: ſic et oppoſitū de oppoſito verifica
tur: q ſic p̄genitura et bñdictio eſau p̄geniti ſm̄ carnē trāſiuit in iacob
minorē. ſic p̄genitura et bñdictio ſynagoge ſathane p̄geniti ſm̄ carneꝫ
trāſiuit in eccliaꝫ ex gētib⁹ minorē. et ſic in iſraeliticā dignitatē gētiū tranſi
uit plenitudo: intātū q gētes verā fidē ipſius iacob recipiētes popul⁹
iſrl̄ dicat̃. vn̄. ſ. xliiij. de gētili ad fidē accedēti legit̃. Et in noīe iſrl̄ aſſi
milabit̃. ſic ead̄ rōne deſcēdēs a iacob ſm̄ carnē: et ab ei⁹ fide recedē
tes. ſicut eſt ſynagoga iudeoꝝ xp̄m negantiū et crucifigētiū in abiectō
nē trāſeūt idumeicā. vn̄ et nomē idumee ſibi vēdicauerūt: q̄ ab exor
dio fuit iſraeli inimica. ⁊ iō Apoc. ij. de ipis d̄r. Qui dicūt ſe iudeos ⁊
nō ſunt: ſꝫ ſunt ſynagoge ſathane. Et notādū q exordiū hui⁹ diſtin
ctōis. ſ. ſynagoge ⁊ ecclie ꝓprie figurat̃ in exordio hoꝝ duoꝝ fratrū. ſ.
eſau ⁊ iacob. Gen̄. xxv. Si diligent̃ attēdat̃ oīa eni hoꝝ fratruꝫ geſta
p̄ncipalr̄ fuerūt figuratiua vt ibidē in additōe dictū fuit. Sic̄ eni ibi
dē collidebant̃ in vtero puuli: ſic h in vtero matrio. ſ. i gremio ſacre ſcri
pture q̄ mat̃ eſt vtriuſqꝫ: cū ex ipa ſacra ſcriptura materiā vite ſpūalis
ſumit: in q̄ q̄dē vtero tā ſynagoga q̄s ecclia ꝯtinue collidunt̃ repugnā
tes ſibiinuicē in ei⁹ itellectu. ſic̄ etiā p̄ egreſſus eſt eſau: ſcđo vo iacob
ſic ⁊ h ſynagoga patrū. ſ. ecclia antiq̄ teſtamēti p̄ egreſſa eſt. ꝯñr vero
ecclia xp̄i. ſ. noui teſta. ſicut etiā ibi Iacob egrediēs plantā frīs tene
bat manu. ſic ecclia in p̄ ſuo exordio: q̄ incepit a paſſiōe xp̄i q̄dāmodo
ritū ſynagoge tenebat in obſeruātijs legalib⁹. Nā a tpe paſſionis xp̄i
vſqꝫ ad diuulgatōꝫ euāgelij: ſm̄ Aug. lꝫ legalia mortua erāt: nō tamē
mortifera. vn̄ et Paul⁹ circūcidit Timotheū: ſic̄ aūt ibi p⁹ egreſſus to
talit̃ ſunt diuiſi. vn̄ dic̄. duo ppl̄i ex vētre tuo diuident̃. ſic et h eccleſia
et ſynagoga oīno ſunt diuiſe in fide ⁊ morib⁹. ſic̄ etiā ibidē d̄r. Pplus
pplm̄ ſupabit: ⁊ maior minori ſuiet. ſic ſynagoga q̄ eſt maior natu ec
cleſie q̄ minor eſt natu ſeruit. Ex q̄bus pꝫ intētū. ſ. q ſic̄ vniuerſal̄ ec
cleſia gētiū in vnitate fidei xp̄i adunata: vere ⁊ ꝓprie d̄r iſrl̄ et dom⁹
iacob. de q̄ angel⁹ ad virginē. Regnabit in domo iacob ineternū. Lu
ce. i. ſic ⁊ ſynagoga ſathane. ſ. iudeoꝝ: q̄ domui iacob. ſ. vere ecclie eſt
inimica idumea dici dꝫ. Itē ad hāc veritatē ꝯfirmādā fac̄ quoddam
valde notabile: qđ hr̄ ex codicib⁹ eoꝝ valde autēticis. tradūt eni et fir
miter credūt q doctrina thalmudica nephāda eoꝝ fuit data moyſi a
deo in mōte ſynai oretenꝰ: q̄ q̄dē doctria falſa et phariſaica redacta fu
it in ſcript̃ p quēdā q̄ d̄r apud eos Ra. iudanaſci. q̄ totā illā doctrinā
accepit a quodā q̄ dicebat̃ Rabi mayr. a cui⁹ auctoritate depēdet illa
doctria: ſꝫ ꝯſtat p eos q Ra. mayr ille q̄ fuit p̄ncipalis auctor erat idu
meus natōe: et recepit fidē et ritū iudeoꝝ p tp̄s poſt paſſionē xp̄i. vn̄
et ꝓſelit⁹ idume⁹ apud eos d̄r: q̄ oīa hn̄tur in diuerſ locis i thalmud
et epylogant̃ p ordinē in ſūma Ra. moy. egyptij q̄ apđ eos eſt ſolēniſ
ſima in ꝓlogo ſuo vbi agit de auctoritate thalmudice doctrine. Ex q̄
pꝫ q ſic̄ ecclia xp̄i d̄r ecclia aplica: eo q doctrinā euāgelice legis rece
pit a xp̄o mediātib⁹ apl̄is. ſic ſynagoga iudeoꝝ q̄ doctrinā thalmudi
cā hn̄t ꝓ lege dicēda eſt idumeica: eo q recepit doctrinā illā mediāte
Ra. mayr idumeo. et ſic hr̄ p̄mū intētū. Circa ſecūdū d̄r in lr̄a. Accedi
te gētes ⁊ audite ppl̄i attēdite. audiat t̃ra ⁊ plenitudo ei⁹. in q̄ inuitat
ꝓpha oēs gētes ad audiēdū ſniaꝫ latā ꝯ idumeā. ſ. ſynagogā. Nā ſic̄
paſſio xp̄i p ſynagogā malicioſe ꝓcurata: fuit diuulgata p orbē p pre
dicatōꝫ apl̄oꝝ: ſic cōdecēs eſt: vt pena idumee ſcꝫ ſynagoge oīb⁹ gen
tib⁹ inſinuaret̃ ad laudē diuine iuſticie: et ſeqtur. Quia idignatio dn̄i
ſup oēs gētes. Ad qđ ſciēdū q ſic̄ cū iſrael de egypto exeūte multum

vulgꝰ ꝓmiſcuū exiuit. vt hʳ Exo. xij. cap°. ſic cū ipſis aſcēdētibus de babylonia multi ſe miſcuerūt. vt pȝ Eſdre. v. ca. idcirco tpe paſſiōis xpi dicunť fuiſſe in hierl'm de cūctis natōibꝰ. vt hʳ Act. ij. ca. Et q: de ipſis multe adheſerūt ſynagoge. Vñ in lapidatōe ſtephani Act. vij. capit. Surrexerūt qdā de ſynagoga q̄ appellabať libertinoꝝ: io dič. Indignatio dñi eſt ſup oēs gētes: vt intelligať diſtributio ꝓ generibꝰ ſingulo ꝝ nō ꝓ ſingulis gene ꝝ. Fuit etiā ſynagoga poſtmodū p orbē terrarū ignominioſe diſpſa: put fuit ꝓnoſticatū p moyſen. Deuť. xxviij. et ſic vindicta dei ipſis inflicta publicať p oēs gētes. Qualis aūt fuerit hec vindicta declarat. d. Interfecit eos ⁊c. qđ pmū iplētū fuit p romanos: q̄ capta ciuitate hierl'm innumerabiles occiderūt. Cōſeqnť pꝰ modicū tps in ciuitate q̄ đr bieber: ubi falſus meſſyā ſup ſe poſuerūt et pꝰ ea a romanis obſeſſi et capti multa milia ex eis cū ſuo meſſia fuerūt occiſi. put in hyſtoria ioſephi et in alijs thalmudicis hyſtorijs narratur Et q: taliū cadauera: ꝓpť eoꝝ multitudinē inſepulta remanebāt: ido ſubdit. Interfecti eoꝝ ꝓijcienť et de cadauerībꝰ eoꝝ aſcēdet fetor. q̄ quidē interfectio ſeu occiſio nō ceſſat: ſȝ quodāmō ꝯtinue durat cū per interualla tpm qn̄qȝ in gallia: qn̄qȝ in anglia: aliqn̄ in hiſpania: et ſic de alijs natōibꝰ multa milia occidunť a regibꝰ ſeu a pplis. Nā vt hec vindicta eſſet in memoria hoīm: ⁊ nō traderet obliuiōi diſpoſuit deus ꝙ in ꝓceſſu tpm: ⁊ in diuerſis natōibꝰ ſeu regiōibꝰ exerceret: et nō ſiľ de terra delerenť: put ꝓpha orauit in pš. d. Ne occidas eos. ſ. ſiľ ne forte obliuiſcanť ppľi mei: put fuit ibi expoſitū in additōne. Seqtur in lra. Et tabeſcet oīs militia celoꝝ. ſ. demonū aereoꝝ ſm glo. q: deficientibꝰ mēbris eoꝝ qdāmō vident tabeſcere vel annihilari: de q̄ dicit. et cōplicabunť ſicť liber celi. q: ſicut in libro cōplicato nihil apparet legendū: ſic nō apparebūt hmōi aeree ptātes: ac ſi eēnt vetuſtate ad cōſumptōȝ tendētes: de q̄ dič. Et oīs militia eoꝝ defluet ⁊c. et ſequitur. Qm̄ inebriatꝰ eſt in celo gladꝰ meꝰ. q. ſ. p celeſtē ſniāȝ inebriatus eſt ſanguine interfectoꝝ gladꝰ diuie vindicte mō pdicto. et ſeqť. Et deſcēdet. ſ. gladꝰ meꝰ de celo ſup idumeā. ſ. ſynagogā pdictā. Et ſup ppl'm interfectōis mee. ſ. q̄ me interfecerūt ad iudiciū. i. diuinū manifeſtandū Et q: hec vltio ſe hēbat extēdere ad oēs tā maiores ꝙ̄ minores: io ſeqtur. Gladꝰ dñi replet' eſt ſanguine ⁊c. vſqȝ ibi. Victima eñ dñi in boȝrha. Ad qđ ſciēdū ꝙ boȝra eſt ciuitas regia in tra idumea. vt hʳ Gen. xxxvi. Et ſicut h ꝓ ſynagoga accipiť idumea rōnibꝰ iā dictis: ſic boȝrha ꝓ eodē accipiť: ſub alia tn̄ rōne. Boȝrha eñ interptať vindemiata. Nā vatir in hebr͛o ſignificat vindemiā: ſynagoga eñ añ aduētū xpi dicebať vinea dñi. ŝ. v. ca. Vinea dñi domꝰ iſrľ. q̄ qdē vinea lȝ añ habuiſſet palmites cū racemis ſeu fructū: nihil tn̄ poſt paſſionē xpi in ea remāſit boni fructꝰ: ſic in vinea poſt vindemiā nihil fructꝰ remanet: q̄ ꝯſideratōe ꝓprie đr boȝrha. ſ. vindemia. cetera patēt ex dicť vſqȝ ibi. Quia dies vltōis dñi. ſ. ſanguis xpi. put in glo. Annꝰ. i. tps retributōnū iudicij ſyō: q: nō ſolū idumea. ſ. ſynagoga pſecuta eſt xpm caput: ſȝ etiā mēbra ſue eccle q̄ p ſyon deſignanť. Vñ Mat. ca. xxiij. Cū reprobaſſet ſynagogā iudeoꝝ et pſecutōe ꝓphaꝝ et hmōi đ. Ecce ego mitto ad vos ꝓphas ⁊c. Et ex illis occidet in ſynagogis vrīs ſubdit. Vt veniat ſup generatōȝ iſtā oīs ſanguis inoxꝰ: q̄ effuſus eſt a ſanguie abel iuſti ⁊c. Et q̄ pȝ ꝙ vindicta oīs ſanguis effuſi iuſtoꝝ eccleſie ab abel icipiētis deſcēdere dȝ ſup ſynagogā: q̄ p idumeā h intelligiť: et ſeqtur. Et ꝯuertenť torrētes eꝰ in picē: et humꝰ eꝰ in ſulphur ⁊c. Et aſcēdet fumꝰ eꝰ in generatōe et generatōȝ. p torrētes eñ intelligunť doctrine: q̄ a ſacra ſcriptura fluūt p veros doctores. ſič. ŝ. capi. xxxiij. de ſilľ đr. Loc fluuioꝝ riui latiſſimi: et in ſequēti ca. đr. Et torrētes in ſolitudie. vñ torrētes ſynagoge q̄ in antiqs fluebāt a ſctis ꝓphetis ⁊ doctorībꝰ in aqs ſaluberrimas: poſtea ꝯuerſi ſunt p doctrinā phariſaicā et talmudicā in picē et ſulphurē q̄ generāt fetorē. Ad cuius intellectū notāda ſunt aliq̄ de mulť et innumerabilibꝰ: q̄ in eoꝝ doctrinis abſurda et nephāda leguntur. Ad qđ ſciēdū ꝙ ſynagoga iudeorū poſt paſſionē xpi intantū fuit excecata: ꝙ in ſua talmudica doctrina quā falſe dei legē vocāt multa tradiderūt maxīe abſurda de deo. vñ in li. q̄ đr: hararhoch rabi eoꝝ plane dicūt ꝙ deꝰ in qlibet vigilia noctis dolēs de deſtructōe tēpli ſui et captiuitate iudeoꝝ rugit vt leo et dicit de ſeipſo. Ve mihi q̄ deſtruxi domū meā: et cōbuſſi tēplū meū: et captiuaui filios meos int͛ gētes ſclī. Et hāc ſniāȝ mulť et varijs modis replicāt. In pn̄. etiā libri abodoȝera: querūt qđ fač deꝰ in. xij. hor̄ diei. ad qđ rn̄det ꝙ in tribꝰ horis pmis ſedēs ſtudet in lege. et in tribꝰ ſcdis iudicat vniuerſū mūdū. in tribꝰ tertijs paſcit totū mūdū. in tribꝰ qrtis ludit cū leuiath añ ıux̄ illud Job. Leuiathan iſtuȝ quē formaſti ad illudēdū ei. Dicūt tn̄ ꝙ a die q̄ tēplū eſt deſtructū nō fuit ludꝰ nec riſus corā deo: ſȝ fletꝰ et plāctꝰ. iux̄ illud Eſaye. Vocauit dñs exercituū in die illo ad fletū ⁊ planctū ⁊c. Cōſequť ibidē qrūt qđ facit in. xij

horis nocturnis. Et rn̄dēt alia ſtilia in fatuitate. vñ qlibet hōis viſuȝ oīno admirari dȝ de tāta cecitate quō illi q̄ gl'ianť ſe hēre legē dei: attribuāt ſvo deo q̄ nec in dijs hūt ſilēm paſſionē fletꝰ et plāctꝰ et hmōi: q̄s peſſimi ydolatre ſuis dijs nō attribuūt. ⁊ qđ deterꝰ eſt ꝙ rabi eoꝝ determināt in li. q̄ đr hulin: ꝙ deꝰ peccauit faciēdo lunā minorē ſole in qntitate: ꝓ cuꝰ pctō. ſ. dei expiādo dicūt ꝙ offerebať. iij. kal. hirc̄ capraꝝ. de q̄ hʳ Nume. xxviij. O mira ⁊ beſtialis inſania q̄ deo auder attribuere qđ etiam beatis minime cōpetit. put eſt ve. qđ miſeriā ſignificat q̄ aliena eſt a qlibet beato. ſilľ et peccare et expiatōe ꝓ pctō indigere et hmōi: q̄ horrēda ſunt et ſtupēda. Sȝ fūt nō nulli modernoꝝ q̄ ad has inſanias colorandas dicū t: ꝙ pdicta et multa ſilia q̄ in thalmud de q̄ dicunť: ſūt metaphorice intelligēda: eo modo q̄ ſacra ſcriptura deo attribuit penitere. et Gen. vi. et iraſci Nu. xxij. et in alijs ꝙplurimis locis: q̄ et ſilia intelligēda ſunt ſilitudinarie. ſ. q: ſe habet in effectibꝰ ſuis de qbꝰ in illis locis agiť: ad modū tales paſſiōes hñtis: q̄ qdē cauillatio nō valet: tū q̄a lȝ in ſacra ſcriptura: put ꝓphe qn̄qȝ more hūano loquūť talia qn̄qȝ tradanť. in dicť tn̄ expoſitoꝝ ſacre ſcripture talia nō ſunt admittēda: cū ad expoſitores ꝯtineat: vt ſacrā lram exponant: nō aūt ꝙ talia tradāt in actibꝰ ſuis q̄ ſunt erroꝝ iductiua: ſicut pdicta. tū q: penitere vel iraſci aut moueri et hmōi. q̄ i ſacra ſcriptura deo attribuunť ipoztāt aliqđ qđ in hoībꝰ eſſet laudabile. penitere eñ in hoie q̄ pctm̄ cōmiſit laudabile eſt. Iraſci etiaȝ ſm moderatōȝ rōnis: vt iuſticia exerceať eſt laudabile. Moueri etiā ad bōa ꝓſequēda et mala fugiēda laudabile eſt: et talia deo attribuunť vt bonū qđ ipoztāt hoīes conenť imitari: ſȝ miſerū eſſe: vel peccare nihil hōi ipoztat. ad qđ imitādū hoīes prouocari debeāt: et ſic talia deo attribuere ſtultiſſimū eſt Sūt etiā in pdicta thalmudica doctrīa nephāda qdā fetida q̄ aures cuiuſcūqȝ modeſti offendūt: q̄ꝝ multa epilogat magiſter Raymūdus in pugiōe. tertia pte diſtin. iij. cap. xx. Et q: talia nō ſunt digna repetitōe ſeu relatōe. io illa omitto: ſȝ ſolū ex his infero: ꝙ talis doctrina manifeſte eſt abſurda ⁊ fetida: de q̄ ꝓphe đ. h. Et aſcēdet fumꝰ eꝰ. ſ. horridꝰ et fetidꝰ mō pdicto. Sūt etiā in iuribus deoꝝ thalmudicis multa iniqſſima ⁊ naturali dictamini rōnis oīno incōſona: vt plenꝰ declarabiť ſup ȝ zach. c. v. et ſeqtur et deſolabiť in ſecula ſcloꝝ. ſ. hierl'm illa materialis a iudeis ſȝ glo. Nō erit trāſiēs p eā q: romani decreuerūt: vt nemo ex iudeis reuerteret in terrā ſuā. put in glo. Et poſſidebit illā onocrotulus et herit: p aues ⁊ aīalia q̄ in h ca. ponunť itelligunť vicioſi hoīes. ſicut cōiť expōiť Deuť. xiiij. vbi boꝝ et ſiliū eius ꝓhibebať: ſic p coruū intelligunť illi q̄ ſunt voluptatibꝰ denigrati. vel q̄ ſunt expres hōe afflictōis: q: coruꝰ ſemel emiſſus ab archa nō eſt reuerſus. et in miluo q̄ maris vrīt iſidijs deſignanť fraudulēti. Iſta eñ vicia et ſilia frequenť in ſynagoga iudeoꝝ inueniunť: q̄ poſtq̄ a xpo receſſit nunq̄ ad eū reuerſa eſt ſaltem vniuerſaliť: et q̄ fraudulētijs freqnť vtiť: et ſic de alijs aīalibus h expſſis itelligēda ſunt vicia q̄ in ipſis remāſerūt poſtq̄ xpm nō receperūt. et nō ſolū vicia q̄ p aīalia h expſſa deſignanť: ſed etiā alia q̄ h nō exp̄munť intelligunť ineſſe eis: io ſubdit. Requirite diligenť in libro dñi. ſ. moſaice legis. Et legite vnus ex eis nō defuit. ſ. ex auibꝰ et aīalibꝰ imūdis ꝓtētis in lege: q: oīa ſm coꝝ ſignificata mō pdicto ibi manēt. q̄ oīa dicunť in eis durare in ſecula ſeculoꝝ. ſ. durāte eoꝝ pfidia. ſič. puer. xxxi. đr de bibēte vinū: ꝙ doloris eꝰ nō recordať amplꝰ. ſ. ebrietate durāte. Et ſm h expōi pōt reſiduū huiꝰ ca. ꝯformit ad pdicta excepť duobus paſſibꝰ q̄ ſpāľr ſunt exponēdi. pmꝰ eñ dicit. Nobiles eius nō erūt ibi regē potꝰ inuocabūt: et erūt oēs ꝓncipes in nihilū ad qđ ſciēdū ꝙ iudei ſciētes ſe ꝯfuſos in negatōe xpi p ꝓphetiā ꝓriarche iacob đ. Nō auferet ſceptruȝ de iuda et dux de femore eꝰ donec veniat q̄ mittēdꝰ eſt. ſ. xps. put in eoꝝ thargū. ſ. in trāſlatōe chaldaica expōiť: eo ꝙ iā a magnis tpībꝰ ablatū eſt ab eis ſceptrū ⁊ ducatꝰ: et tn̄ meſſyā nō hūt: io ſfingūt ꝙ illi q̄ regūt eos in hac captiuitate p thalmudicā doctrinā dicūť habere ſceptrū ⁊ ducatū. put tradūt in li. q̄ đr cāhedrin. qđ tn̄ euacuat ꝓpha đ. Nobiles eꝰ nō erūt ibi. q. d. Ad ducē ſeu ſceptꝝ hūtem nobilitas ptinet quā tn̄ ipſi nō hūt: ſȝ regē potꝰ inuocabūt. manifeſte eñ cōfeſſi ſunt corā pylato. Nō hēmꝰ regē niſi ceſarē. et etiā extūc vbicūqȝ ſūt: ſūt ſub ptāte regia alicuꝰ dñanț ſeu regētis. Et ſic pȝ ꝙ falſuȝ eſt dicere ſe hēre ſceptrū ⁊ ducatū ꝓſertim cū etiā ſcribe et phariſei ſub cuꝰ doctrina ſunt iā a lon

go tpe defuerūt:et de h ſubdit. Et erūt oēs pncipes eī in nihi lū.glo.ſ.ſcribe et ſacerdotes et pbariſei. Secūd⁹ paſſus eſt:cū di cit. Et piloſus clamabit alter ad alterū. Circa qḋ ſciēdū ꝙ pi loſus in h loco intelligēd⁹ eſt demō. Eadē eñ dictio pōit h:et Leui.xvij.vbi dr̄. Nō imolabūt vltra victimas demonib⁹:⁊ eſt ſenſus.nā fabricatores thalmudice facultatꝫ:vel poti⁹ falſitatꝫ habebāt demones magice ſibi familiares:quoꝝ vn⁹ vocabatur bērhamaleon:⁊ ali⁹ ioſepſeda.⁊ cū iſtis magice ꝯuerſabanꝛ ꝑ/ ut in multꝫ alijs locis ipi⁹ thalmud hr̄.et etiā narrat ab eis ꝙ ſemel fuerat a ceſare ꝓhibitū ne illā thalmudicā doctrinā diuul garēt:⁊ tñ ad ꝯſiliū et ꝓcuratōꝫ p̄dictorū demonū hmōi ꝓhibi tio fuit reuocata:et ſic thalmudica doctrīa recupata fuit demo/ nū ꝓcuratōe:q̄ q̄dē hyſtoria narratꝛ p extēſuꝫ in li.textuali ipi⁹ thalmud q̄ dr̄ mebila q̄ eſt autētic⁹ apud eos. ſm ꝙ ꝓpie dicitꝛ ꝙ in idumea.ſ.ſynagoga ſathane. Et piloſus clamabit alt̄ ad alterū.ſ.vn⁹ demō ad aliū ꝯſociū ad opus ſuū explēdū ſeu recu perādū.poſſet etiā h intelligi de duob⁹ dyabolicis hoīb⁹:q̄ in ter ceteros pſecutores xp̄i et eccleſie pniciores cenſenꝛ.pm⁹ ſcꝫ pncipalior i p̄mitiua videlꝫ ſynagoga ſathane fuit ſcbariothes de q̄ xp̄us. Qui tradidit me tibi ⁊c̄. vñ a xp̄o dyabol⁹ nomīatꝛ Joh.vi. Nōne.xij.elegi ⁊c̄. Alter v̄o piloſus pōt intelligi anti/ xp̄s q̄ pncipalior erit in pſecutōe vltīa eccl̄ie:et v̄tute demonuꝫ miracl̄a faciet ſaltē apparētia.de q̄ dīc Apo.ad theſſa.ij. ꝙ ſm opatiōnē ſathane ⁊c̄.et ſic piloſi clamāt alter ad alterū ꝫ valde remoti in tpe:q̄ꝛ affectōes coꝝ dyabolice adinuicē correſpōdēt nitētes.ſ.xp̄m ⁊ eccleſiā ſubuertere.alter.ſ.in capite.alter vero in oīb⁹ mēbris vniuerſalitꝛ ſibi cōtēporaneis. Si aūt obijcitꝛ ꝯ̄ expoſitōꝫ p̄dictā ꝙ vidꝛ eſſe myſtica nō lr̄alis:eo ꝙ idumea ꝓ/ p̄e ſignificat illā terrā ſeyr quā eſau poſſedit.ſimilr̄ boꝫrha ciui tas pncipalis in ea exn̄s.vñ ꝙ p iſta intelligatꝛ ſynagoga vidꝛ ptinere ad ſenſuꝫ myſticū ſeu ſpūalē,et ſic de multis in h ca.cō/ tentis ſm p̄dictā expoſitōꝫ. Dicēdū igitꝛ ꝙ in dictꝫ ꝓphaꝝ mul ta traduntꝛ parabolice ſeu metaphorice ſic.ſ.v.cap. Vinea dñi accipitꝛ ꝓ domo iſrl̄.et.xxv.p moab intelligitꝛ antixp̄s ad lr̄am. vt ibidē hr̄ in poſtil.vñ et in h loco:q̄ꝛ lr̄a hui⁹ ca.nō hñ adap/ tatꝛ nec ꝓpie idumee nec rome:nec alijs de q̄bus dictū eſt:ſꝫ ſy nagoge ſathane mō p̄dicto. Jdcirco de illa expōitꝛ ad lr̄am:q̄ꝛ in locutōe pabolica.vt dictū fuit.ſ.in q̄ōne ſupra ꝓlogū Gen. ſenſus lr̄alis eſt nō ille q̄ ſignificatꝛ p̄ p vocē:ſꝫ ille q̄ intēditꝛ ſi/ gnificari:pſertim cū in h loco multa inueniuntꝛ huic veritati cō/ ſona.vñ et in alijs locis frequentꝛ accipitꝛ idumea ꝓ ſynagoga p̄dicta.vt.j.lxiij. Quis eſt iſte q̄ venit de edom tinctis veſtibus de boꝫrha:et in alijs locis.et eadē eſt rō de alijs in hoc ca.para bolice contentis.

Replica.

Ed in ca.xxxiiij.recedit a poſtil.q̄ expōit hoc ca.ad lr̄am

Bur. Jp̄e aūt p allegoriā ſatis extenſam pōit ꝓpoſitio/ nes thalmudicas ⁊ alia mira:de q̄bus nō iudico. Ca.xxxv.

Etabitꝛ deſerta. Andreas et aliq̄ expoſitores catholici in hoc ip̄m ſequētes exponūt iſtud ca.ad lr̄am nimis iu/ daice.ſ.de ꝓſperitate iudeoꝝ poſt reditum de babylone: ſꝫ h nō videtꝛ rōnabiliter dictū:q̄ꝛ ab illo tpe vſq₃ ad xp̄m fuerūt in ſeruitute:q̄uis in terra ſua:ſicut dictū fuit.ſ.xxxiij. Fuerūt eti am in multis afflictōib⁹ et anguſtijs.vt patet in libris Eſdre ⁊ neemie et dañ.et iō ꝓſperitas et iocūditas q̄ in h ca.deſcribūtꝛ ad tp̄s illud nullo mō referri videntꝛ. Si aūt dicatꝛ ꝙ imo:q̄ꝛ h eſt hyperbolica locutio:ſicut dicitꝛ de alba muliere ꝙ eſt albior ni ue:q̄uis multū deficiat a niuis albedine:hoc nō vidꝛ ꝯueniē ter dictū in ꝓpoſito.q̄ꝛ magnificū et piū decet pl⁹ ꝯferre q̄ꝫ pro mittere:vel ſaltē nō min⁹:⁊ min⁹ punire q̄ꝫ cōminari. de⁹ autē magnificētiſſim⁹ ⁊ pijſſim⁹ eſt.et iō ei⁹ ꝓmiſſiōes de bōis non videntꝛ rōnabiliter expōi p reſtrictōꝫ:niſi aliq̄ñ appareat mani/ feſte ꝙ ſic debeāt expōi.vt ꝓpter demeritū māifeſte ſupueniēs ꝓpt̄ qḋ bonū ꝓmiſſuꝫ iuſte reſcindiꝛ:vel totalr̄ auferꝛ.cōmina/ tōes tñ de malis rōnabilitꝛ aliq̄ñ p exceſſuꝫ ſiue reſtrictōꝫ expo/ nuntꝛ ſm q̄ntitatē et menſurā peccatoꝝ ipſoꝝ delinquētiū. ꝓpter qḋ Ra.ſa.hoc ca.expōit de felici ſtatu quē expectāt iudei in ad/ uentu meſſie. Jgitꝛ dimittēdo qḋ falſuꝫ eſt in dictis ei⁹.ſ.ꝙ xp̄s ſit adhuc ventur⁹ in mūdū.et accipiēdo ꝙ verū eſt.ſ.ꝙ h cap.ſit ad tp̄s xp̄i referēdū.pōt ſic ꝯtinuari ca.p̄cedēti in q̄ ꝓpha denū ciauit deſtructōꝫ idumee ad ꝯſolationē iudeoꝝ.h ꝯn̄r denūciat eis ꝯſolationē pfectā xp̄i tpe credētib⁹ affuturā. Et diuiditꝛ in tres ptes.q̄ꝛ p̄ ꝯſolatꝛ eos de futura multiplicatōne.ſcḋo de ex

dentū roboratōe:ibi. Cōfortate man⁹.tertio de demonū delectōe:ibi Jn cubilib⁹. Ad euidētiā p̄mi ſciendū ꝙ in ſenhedrim hieroſolimita/ no q̄ apud heb.eſt liber autētic⁹ dr̄: ꝙ.v.res notabiles defuerūt in ſecū do templo p zorobabel edificato:q̄ fuerāt in tēplo ſalomōis. Primū eſt ignis ꝯtinuus in altari holocauſtoꝝ:q̄ tūc p pluuiā vel ventū non extinguebatꝛ:q̄uis eſſet ſub diuo. Scḋm eſt ar cha teſtamēti.vñ dr̄: hie re.iij. Jn illis dieb⁹ nō dicet vltra:archa teſta/ mēti dñi:nec aſcēdet ſu/ per cor:nec recordabun tur illi⁹ ⁊c̄. Tertium eſt vnctio regū et pōtificuꝫ q̄ꝛ pōtifices q̄ fuerūt p⁹ captiuitatē babylonicā nō fuerūt inſtituti p vn ctionē ſacrā:ſꝫ inſtitue/ banꝛ frequentꝛ p reges q̄b⁹ iudei erāt tributarij q̄ frequentꝛ vēdebāt ſū/ mū ſacerdotiū. ſilr̄ toto tēpe iudei reges nō ha/ buerunt:niſi aliq̄s pau cos paꝝ añ tp̄s xp̄i:et il li nō fuerūt p vnctōꝫ in/

l Etabitꝛ [a] deſer Ca.xxxv ta et [b] inuia et [c] exultabit ſoli tudo:et [d] florebit q̄ſi liliū. Germi nās [e] germinabit et [f] exultabit leta būda et [g] laudās. glīa [h] libani data eſt ei:decor carmeli ⁊ ſaron. Jpi [i] videbunt gloriā dñi et decorē dei nr̄i. Cōfortate [k] man⁹ diſſolutas et [l] genua debilia roborate [m]. Dici te [n] puſillanimes [o] ꝯfortamini et [q] no lite timere. Ecce [r] deus noſter vl tionē adducet retributōis: deus [s] ip̄e veniet et ſaluabit vos. Tunc [t]

ſtituti. Quartū eſt ſpūſſanct⁹ ſeu diuitas:q̄ ꝓ tāto dicebatꝛ in tēplo ſa lomōis habitare:q̄ꝛ ibi a ſūmo ſacerdote audiebanꝛ diuia rn̄ſa nō aūt in ſcḋo tēplo. Quintū ē vrim et thumi.p q̄ pōitꝛ in latino doctrīa et v̄itas Exo.xxviij.et ſm ioſephū erat q̄dā fulgor ſubito ꝓſiliēs de lapidib⁹ rōnalis et humeralis qñ de⁹ acceptabat p̄ces ſūmi ſacerdotꝫ. de q̄ dīc ioſeph⁹.iij.li.antiq̄tatꝫ iudaice:ꝙ defecit p.cc.ānos āteq̄ꝫ icepit ſcribe re librū illū quē icepit ſcribere āno.xlij. a paſſiōe xp̄i vl̄ circitꝛ. q̄ꝛ librūꝫ illū obtulit veſpaſiano īpatori:q̄ cepat īparē āno dñice incarnationis lxxi.et ſic ſm ip̄m ceſſauit p magnū tp̄s añ xp̄s:⁊ adhuc p mai⁹ tp̄s añ ceſſauit ſm librū p̄allegatū:et ſm h dr̄. a Letabitꝛ deſer.i.iudea q̄ fuit deſerta a deo q̄tū ad q̄nq̄ꝫ p̄dicta. b Et inuia.tpe eñ p̄mi tē/ pli ꝓphe diſcurrebāt p iudeā ppl̄m a malis retrahēdo: et ad bonū ex/ hortādo. Tpe v̄o ſecūdi tēpli nō leguntꝛ habuiſſe niſi aggei.zachariā et malachiā.q̄ ꝓphetiſauerūt tpe reedificatōis tēpli ſecūdi:ſꝫ poſtea ppl̄s iudaic⁹ caruit ꝓphis talib⁹ p.ccc.ānos:⁊ āpli⁹ vſq₃ ad tp̄s Jo hānis bap.q̄ cepit pniam p̄dicare ⁊ aduentū xp̄i nūciare. a Leta bitꝛ deſerta.i.iudea q̄ fuerat p̄dicto mō deſerta. b Et inuia. in ad/ uētu xp̄i hēbit materiā gaudij q̄tū ad defūctos q̄s xp̄s de lymbo pa/ trū trāſtulit ad glīā:et q̄tū ad viuos credētes in eū qḋ potiſſime fuit ipletū:qñ recepto ſpūſancto in die pēthecoſtes ꝯfidentꝛ et magna voce laudabāt dñꝫ Act.ij. c Et exultabit ſolitudo.i.gētilitas q̄ ad mo dū ſolitudis caruerat cultu legis et ꝓphaꝝ:⁊ cū gaudio ſuſcepit fidē xp̄i ad p̄dicatōꝫ aploꝝ. d Et florebit q̄ſi liliū.decore ſctītatis ⁊ odore bōe fame. e Germinās germiabit.ꝑ talē replicatōꝫ et redu plicatōꝫ intelligitꝛ multitudo gētiliū recipiēs xp̄i fidē. f Et exulta bit letabūda.corde. g Et laudās.ore. h Glīa libani ⁊c̄.per iſta tria loca q̄ p̄ alijs in iudea fuerūt amena et fertilia itelligitꝛ:ꝙ q̄c/ quid erat pulcritudis ⁊ amenitatꝫ in ſctītate ⁊ honeſtate in ſynagoga trāſlatū eſt ad eccl̄iam ex iudeis ⁊ gētibus ꝯgregatā. i Jpi vide būt glīaꝫ dñi.i.ipi⁹ xp̄i quē viderūt apl̄i aliq₃ diſcipli oculis corpo/ reis q̄tū ad hūanitatē.et oculis mētis q̄tū ad deitatem Joh.i. Vidi mus glīam ei⁹ glīam q̄ſi vnigeniti a p̄re ⁊c̄.viderūt etiā gloriaꝫ ei⁹ in miracl̄oꝝ opatōe.et reſurrectōꝫ ei⁹ ⁊ aſcēſiōꝫ. gētiles etiā poſtea ad fi dē ꝯuerſi viderūt glīaꝫ ei⁹ in miraculis factꝫ p aplos in noīe xp̄i.

k Cōfortate.h ꝯn̄r denūciatꝛ materia gaudij ex roboratōe credētiuꝫ: cū dr̄. Cōfortate ⁊c̄.et eſt v̄bū ꝓphe ad aplos k Confortate ma nus diſſolutas.i.gētiliū qui añ erāt tardi ⁊ pigri ad op⁹ bonū.

l Et genua debi.gētiliū m Roborate.v̄bo ⁊ exēplo ad q̄cūq₃ aſpe ra ꝓ xp̄o ſuſtinēdū. n Dicite.i.cōitꝛ p̄dicate. o Puſillanimes. tpe p̄cedēti. p Cōfortami.i.v̄tute xp̄i. q Et noli.time.ſ.tormēta tyrānoꝝ.cui⁹ cā ſubditꝛ. r Ecce de⁹ nr̄ vltōꝫ ⁊c̄.ſup v̄ros pſecuto/ res. s Jp̄e veniet ⁊ ſal.vos.p paſſiōes modicas ad glīaꝫ deducē/ do:et ſic factū fuit in p̄mitiua eccl̄ia:et p longū tp̄s poſtea:q̄ꝛ multi gē tiles ad xp̄m ꝯuerſi ita erāt in dño ꝯfortati: ꝙ nō timebāt tormēta ſꝫ magis appetebāt.vt ꝑꝫ in legēdis multoꝝ ſctōꝝ. t Tūc apicientur oculi cecoꝝ ⁊c̄. Jſta eñ miracula fuerūt fcā corpalitꝛ p xp̄m ⁊ poſtea p

apl'os et alios credētes in n oīe xp̄i. vt pȝ in euāgelijs ⁊ actib⁹ apl'oꝝ. Et fuerūt facta ſpūalr̄ in illuīatōe infideliū fidē recipiendo. Et aures eoꝝ fuerūt apte mādatis xp̄i obediēdo. Et claudi ſanati p viā morū incedēdo. Et muti loq̄lā receperūt fidē libere ꝯfitēdo: cui⁹ cā ſubdit
v Quia ſciſſe ſunt in deſerto. .iudee ⁊ gētilitaꝭ. vt pȝ ex ſupradictis.

aperient oculi cecoꝝ: et aures ſurdoꝝ patebūt. Tūc ſaliet ſicut ceruus claud⁹: et apta erit lingua mutoꝝ: qꝛ[u] ſciſſe ſunt in deſerto aque[x] et[y] torrētes in ſolitudie ⁊[z] que erat arida in ſtagnū: et ſitiens in fontes aquaꝝ. In[z] cubilib⁹ in[a] qbus pri⁹ dracones habitabāt orietr̄ viroꝛ[b] calami et iūci: et[c] erit ibi ſemita: et[d] via ſancta vocabit. Nō tranſibit p eā pollut⁹: et[e] hec erit vobis directa via: ita[f] ut ſtulti nō[g] errēt per eā. Nō[h] erit ibi leo: et mala beſtia nō aſcēdet p eā: nec inuenietr̄ ibi. Et[i] ambulabūt q liberati fuerint: et[a] redēpti a dn̄o ꝯuertent[b] et venient in ſyō cū laude: ⁊[c] leticia ſempiterna ſup caput eoꝝ. Gaudiuꝫ et leticiā obtinebūt ⁊ fugiet dolor et gemit⁹.

Ca. xxxvi.

e Et[a] factū eſt q̄rtodecimo āno regis ezechie: aſcendit ſennacherib rex aſſyrioꝝ ſup[b] oēs ciuitates iuda munitas: ⁊ cepit eas

x Aque. .ſacramēti bapt̄ſmi.
y Et torrētes in ſolitudine. .i. varie grē ſpūſſancti. de qbus dr̄ Cor. xij. Alij datr̄ ſermo ſapie ⁊c̄.
z Et q̄ erat arida i ſtagnū ⁊c̄. p h notatr̄ plenitudo grē data tpe eccl'ie primitiue.
z In cubilib⁹. h ꝯñr denūciatr̄ materia gaudij ex demonū deiectōe: cuꝫ dr̄. In cubilib⁹. .i. p habitis ⁊ rēplis ydoloꝝ.
a In qbus ⁊c̄. .i. demones in ydolis rn̄ſa dantes: et aliq̄n in talib⁹ locis apparuerūt demōes in ſpecie draconū.
b Orietr̄ viroꝛ ⁊c̄. quia ydolis inde abiectis talia loca frequētr̄ p apl'os alioſqꝫ diſcipl'os diuio cultui applicabantr̄.
c Et erit ibi ſemita. q̄ſtū ad obſeruatōꝫ ꝯſiliorum.
d Et via. q̄tū ad obſeruationē mandatoꝝ.
e Et hec erit vobis via directa. pueniēdi ad beatitudinē.
f Ita vt ſtulti. .i. ſimplices et illiterati etiā.
g Nō errēt p eā. frequēter eñ ꝯtingit q ſimplices directi⁹ incedūt p hāc viā: vñ cū aug. legiſſet vitā pauli monachi ſimplicis: dixit. Simplices ⁊ illiterati rapiunt celū: et nos cū l'ris nr̄is trahimur ad infernū. Et nō trāſibit p eā polluts: ex h pȝ q ꝓpha nō loq̄tur h de via materiali p quā indifferēter trāſit pollut⁹ ⁊ mūdus. et ſic metaphorice loq̄tr̄ in p̄cedētib⁹ et ſequētibus cū dic̄ h Nō erit ibi leo ⁊c̄. p h intelliguntr̄ demōes q̄ in primitiua eccl'ia fugabantr̄ p credētes Marci vlti. Signa eos q̄ crediderint. hec ſeq̄nt. In noīe meo demonia eijciēt ⁊c̄. i Et ābulabūt p viā iuſticie q̄ liberati fuerunt a demonis ſeruitute. a Et redēpti a dn̄o: ieſu xp̄o ſuo ſanguie p̄cioſo. b Cōuertentr̄ et veniēt in ſyon. id eſt ad eccl'iam militantē p̄. poſtea ad triūphātē. ſm q dr̄ Heb. xij. Acceſſiſtis ad ſyon mōtē et ciuitatē dei viuētis hierl'm celeſtē ⁊c̄.
c Et leticia ſempiterna ⁊c̄. ex h et plib⁹ alijs in h ca. poſitꝭ vr̄ q h ca. referri nō poſſit ad tp̄s iudeoꝝ de captiuitate babylonica redeuntiū.

In ca. xxxv. vbi dr̄ in poſtil. Igitr̄ dimittēdo qd̄ falſuꝫ eſt i ei⁹ dictꝭ
Reſens ca. bñ et ꝓprie videtr̄ exponi a poſtil. ſꝫ cū Additio.
ca ei⁹ ꝯtinuatōꝫ ad p̄terita attēdēdū eſt q in ca. xxxiij. p̄cedenti ab illo loco in q̄ dr̄. Audite q̄ lōge eſtis ⁊c̄. vt dictū eſt incipit ca. ſcd̄m hebr̄. vſqꝫ ad fi. illi⁹ ca. ꝓpha tractauit de deiectōe et reprobatōe phariſeoꝝ doctrinā xp̄i reſpuētiū et de ꝓſperitate adherētiū xp̄o: et de q̄buſdā ad h ptinētib⁹. vt ibidē fuit oñſuꝫ. In ca. vero ſeq̄nti. ſ. xxxiiij. ſpālius agit de deſtructōe ſynagoge iudeorū q̄ p idumeā ibi deſignatr̄ et de plib⁹ ad h ptinētib⁹: vt ibidē fuit large oñſum. In p̄ñti vero ca. tractat de ꝯſolatōe et ſtatu credentiū in xp̄o. et exponatr̄ totū p̄ns ca. ꝓut in poſtil.

Ca. xxxvi.

Et factū eſt. Supi⁹ eſaias deſcripſit liberatōꝫ ezechie et ppl'i ei⁹ p modū ꝓphie: h ꝯñr eā deſcribit per modū hyſtorie. Circa qd̄ ſciēdū q ezechias miſit magnas pecūias regi aſſyrioꝝ tali pacto q a terra ei⁹ recederet ⁊ ipm in pace dimitteret: vt dictum fuit. iiij. Regum. xviij. ſꝫ accepta pecunia pactū fregit: mitēs hierl'm deſtruere: ⁊ ppl'm in aſſyrios trāſferre ⁊ ad terrēdū ezechiā et ppl'm ſuū v̄bis comminatorijs: miſit rabſacē cū magno exercitu añ hierl'm. Circa h igitr̄ ſic ꝓceditr̄: qꝛ p̄ ponitr̄ dicta cōminatio. ſcd̄o ezechie liberatio ca. ſeq̄nti. Pria diuiditr̄ in tres: qꝛ p̄ pōitr̄ dicta cōminatio. ſecūdo cōminati poſtulatio: ibi. Et dixit eliachim. tertio petitōis refutatio: ibi. Et dixit ad eos. Pria in duas: qꝛ pmo p̄mittuntr̄ q̄dam p̄ambula. ſecundo cōminatio dicta: ibi. Et dixit ad eos rabſaces. Circa pmū p̄ p̄mittitr̄ tp̄s: cū dicitur.

Et[f] miſit rex aſſyrioꝝ rabſaceꝫ de lachis in hierl'm ad regē ezechiā in[g] manu grani: ⁊[h] ſtetit in aqueductu piſcie ſupioris in[i] viā agri fullonis. Et[g] egreſſus eſt ad eū eliachim fili⁹ helchie q[h] erat ſup domū et[i] ſobna ſcriba: ⁊[k] ioahe fili⁹ aſaph acōmētarijs. Et[l] dixit ad eos rabſaces. Dicite ezechie Hec dicit rex magnus rex aſſyriorum. Que[m] ē iſta fiducia q̄ cōfidis: aut q̄ cōſilio vel fortitudine rebellare diſponis: Sup quē hēs fiduciaꝫ: qꝛ receſſiſti a me. Ecce cōfidis ſuper baculū harūdineū cōfractum iſtū ſup egyptū: cui ſi innixꝰ fuerit hō intrabit in manū ei⁹ ⁊ pforabit eā: ſic pharao rex egypti oibus q cōfidūt in eo. Qd̄[n] ſi rñderis mihi in dn̄o deo nr̄o ꝯfidim⁹: nōne[o] ipe eſt cui⁹ abſtulit ezechias excelſa ⁊ altaria: ⁊ dixit iude ⁊ hierl'ꝫ corā altari iſto adorabitis. Et[p] nunc trade te dn̄o meo regi aſſyrioꝝ ⁊[q]

a Et factū eſt in xiiij. āno ⁊c̄. ſcd̄o loc⁹ ibi.
b Sup oēs ciuitates iuda. excepta hierl'm et paucis fortalicijs.
c Et miſit rex aſſyrioꝝ ⁊c̄. vbi remāſit cū pte exercit⁹ ad expugnādū locū illū.
d In manu graui. .i. in tāta ptāte q ezechias ſe nō poterat in cāpo ſuſtinere: ideo tenebat ſe int̄ muros hierl'm.
e Et ſtetit in aq̄ductu piſcine ſuperioris. illū eīꝫ aq̄ductū q̄ exibat ex ciuitatē diuerterat ezechias. vt dictū eſt. ē. xxij. tn̄ loc⁹ retinebat nomē aq̄duct⁹.
f In via agri fullonis. ſic noīatr̄: eo q fullones extēdebāt ibi veſtes ad deſiccādū. g Et egreſſus eſt ad eū eliachim. ad tractandū de pace de ꝯſenſu vtriuſqꝫ ptis. h Qui erat ſup domū. .ſ. dn̄i: quia erat ſūm⁹ ſacerdos: vt dictū eſt. ē. xxij. i Et ſobna ſcriba. .i. ſcriptor: ā aliū: et iſte eſt ali⁹ ab alio: de q̄ hr̄. ē. xxij. q̄ añ eliachim fuit ſūm⁹ ſacerdos. k Et ioahe fili⁹ aſaph acōmētarijs. .i. cācellari⁹ regis et eſt acōmētarijs vnū nomē indeclinabile ⁊ cōis generis. in hebr̄. n̄ hr̄ Recordator. et vt dic̄ Ra. ſa. habebat offm̄ reducēdi ad memoriā caſus tractādos corā rege. et ſm debitū ordinē ꝓut caſus debeāt pri⁹ vel poſterius expediri
l Et dixit. Poſitꝭ q̄buſdam p̄ambulis. h ꝯñr deſcribitr̄ comminatio rabſacis ex pte regis aſſyrioꝝ loq̄ntis. m Que eſt iſta fiducia q̄ ꝯfidis. .ſ. poſſe reſiſtere. q. d. nulla ē. qꝛ ſi ꝯfidis de auxilio hūano p regē egypti illud nullū eſt: ideo ſubditr̄. Ecce ꝯfidis ſup baculū arundineū ⁊c̄. et pȝ l'ra vſqꝫ ibi. n Qd̄ ſi rñderis mihi in dn̄o ⁊c̄. vbi excludit ab ezechia auxiliū diuinū dicēs
o Nōne iſte eſt cui⁹ ⁊c̄. q. d. nō dꝫ a deo ſperare auxiliū: cuius diminuit cultū. iſte tñ rabſaces dicebat falſuꝫ: qꝛ poſt edificatōnē rēpli p ſalomonē non fuit iudeis licitū alibi offerre ſacrificia niſi in caſu ex diſpēſatōe diuina: ſicut helyas obtulit in monte carmeli. iij. Reg. xviij. p Et nūc trade te dn̄o meo ⁊c̄. .i. obliga te p cautionē ſufficientē. q Et dabo tibi duo milia eq̄ꝝ vñ in hebr̄. hr̄. Sis vadiat⁹. .ſ. p duob⁹ milib⁹ equoꝝ: q̄s tradā tibi. r Nec poteris ex te p̄bere aſcēſores eoꝝ. q. d. i toto populo tuo nō inuenies tot hoīes q̄ ſciāt et poſſint equitare.
s Et quō ſuſtinebis ⁊c̄. q. d. nullo mō. qꝛ q̄libet eoꝝ hꝫ ſatis plures eq̄tes in acie ſua. t Qd̄ ſi ꝯfidis in egypto ⁊c̄. .i. in adiutorio dei ⁊ regis egypti: ſimul excludit h dicēs.
v Dn̄s dixit ad me. Aſcēde ſup terrā ⁊c̄. hoc falſo dicebat ad terrēdū ezechiā. x Et dixit eliachim. Hic ꝯñr ponitr̄ ezechie petitio p nūcios ſuos facta: cū dicitr̄ y Loquere ad ſer. tuos

ſyra lingua.q̃ nõ erat itelligibilis pplo cõi ⁊ erat petitio rõnabi lis.q: talis tractat⁹ d₃ eſſe ſecret⁹ quouſq₃ ſit pfect⁹ et firmat⁹.
y Et dixit rabſaces.h̃ põit dicte petitiõis refutatio: cũ ſub dit. z Nũquid ad dñm tuũ.ſ.ezechiã a Et ad te.eius nũciũ. b Miſit me dñs me⁹ ⁊c̃.q.d.nõ:ſ₃ magis ad pplm

veſtib⁹.h̃ erat mod⁹ iudeoꝝ:q̃ ſcindebãt veſtimẽta ſua in ſignũ dolo ris:qñ ꝯ deũ blaſphemiã audiebãt.vñ ⁊ ſũm⁹ ſacerdos iponẽs xpo q̃ blaſphemaſſet.ſcidit veſtimẽta ſua.vt hr̃ Mar.xiiij. In capi. xxxvi.vbi d: in poſtil. Et nũc trade te dño meo ⁊c̃. Additio.
d Jctio hebraica q̃ h̃ ponit vbi nos hẽm⁹. Nũc trade te.ppꝛie ſi gnificat mixtõ₃:⁊ eſt ſen ſus. Et nunc admiſce te dño meo.i.ſis de ſocieta te eius et ipe dabit tibi plus de eq̃s q̃ tu poterĩ hr̃e de aſceſſorib⁹.et pꝫ littera.

c Ut comedant ſtercoꝛa ſua.i.niſi reddãt ſe volũta rie: ita diu erunt obſeſſi:q̃ nõ ha bebunt aliq̃d ad comedendũ ⁊ bi bendũ.
d Et bibunt vri nã pedũ₃ ſuoꝝ.i. fluentẽ ad pedes ſuos.hoĩb⁹ eñi in timoꝛe ⁊ ãguſtia magna poſitis ſo let fluere vrina ꝑ ſus pedes.et p h̃ inuit famẽ et anxi etatẽ eis futuras in obſidione: niſi redderẽt ſe.
e Et clamauit voce magna iu daice. Ex h̃ dicũt doctores q̃ iſte erat apoſtata a iudaiſmo.
f Nõ vos ſedu cat ezechias. pro mittẽdo vob au xiliũ a dño futuꝝ.
g Facite mecum bñdictões.ad red dendũ vos mihi volũtarie.
h Et comedite ⁊c̃.i.habitate pa cifice ⁊ q̃ete in ter ra iſta.
i Donec veniaꝫ ⁊c̃.q.d.h̃ eſt mo dus regũ aſſyro rũ.ſ.trãſferre gen tẽ ſibi ſubiectã de terra ſua natiua ad aliã vt de eius obediẽtia ſit ma gis ſecur⁹.iã eñi ante fecerat hoc rex aſſyriorum de oſee rege iſrl̃ ⁊ ei⁹ pplo. vt habetur iiij.Reg.xvij.
k Et tollã vos ad terrã ⁊c̃.i.ſiſis i fertilitate ⁊ ame nitate.ppt q̃d ta lis trãſlatio non d₃ vobis eẽ grauis. l Nec ꝯtur.vos ezech.retrahẽdo vos ab iſto q̃d vobis offero. m Dicẽs.Dñs liberabit nos.q.d. nõ poterit:q̃d nitit̃ pbare:cũ d̃r. n Nunq̃d liberauerũt dij gẽtiũ ⁊c̃.q.d.cũ eſſent mlti dij nõ potuerũt defendere cultoꝛes ſuos ꝯ regẽ aſſyrioꝝ:ĝ de⁹ vr̃ q̃ vnic⁹ eſt:vt dicit̃:nõ poterit vos defẽdere:ſ₃ illd̃ argumẽtũ nullũ ẽ.q: illi nõ erãt dij veri:ſ₃ falſi ⁊ nulli⁹ vtutĩ.de⁹ aũt ver⁹ vnic⁹ eſt ⁊ potẽtie infinite. o Et ſi luerũt.de mãdato regis ezechie.timebãt eñi ne ſi rñderẽt:q̃ rab ſaces multiplicaret vba blaſphemie ꝯ deũ. p Et egreſſus eſt eliachim ⁊c̃.vt referret ezechie rabſacis vba. q Sciſſis

dabo tibi duo milia equoꝝ:nec[y] po teris ex te pbere aſceſſoꝛes eoꝝ. Et[a] quõ ſuſtinebis faciem iudicis vni⁹ loci ex ſeruis dñi mei minoꝛi bus. Qd̃ ſi ꝯfidis in egypto:in q̃ drigã et in eq̃tib⁹:et nũc nunq̃d ſi ne dño aſcẽdi ad terrã iſtam vt di ſperderẽ eam. Dñs[u] dixit ad me. Aſcẽde ſup terrã iſtã:⁊ diſperde eã. Et[z] dixit eliachim et ſobna: et iohae ad rabſacẽ Loq̃re[z] ad ſuos tuos ſyra ligua:itelligim⁹ eñi: ne loq̃ris ad nos iudaice in aurib⁹ po puli q̃ eſt ſup muru₃. Et[y] dixit ad eos rabſaces. Nũq̃d[z] ad dñm tu um:et[a] ad te miſit me[b] dñs me⁹ vt loq̃rer oĩa vba iſta:et nõ poti⁹ ad uiros q̃ ſedẽt i muro ut[c] comedãt ſtercoꝛa ſua:et[d] bibãt vrinã pedũ ſuoꝝ vobiſcũ. Et ſtetit rabſaces et[e] clamauit voce magna iudaice et dixit. Audite vba regis magni regis aſſyriorum. Hec dicit rex. Nõ[f] uos ſeducat ezechias: q: nõ poterit eruere vos: ⁊ nõ vobis tri buat fiduciã ezechias ſup dño di cẽs. Eruẽs liberabit nos dñs: nõ dabit̃ ciuitas iſta in manu regis aſ ſyrioꝝ. Nolite audire ezechiam. Hec eñi dic̃ rex aſſyrioꝝ. Facite[g] mecũ bñdictões et egredimini ad me et[h] comedite vnuſq̃ſq₃ vineaꝫ ſuã:et unuſq̃ſq₃ ficũ ſuã:et bibite unuſq̃ſq₃ aquã ciſterne ſue: doec[i] ueniã et[k] tollã uos ad terrã:q̃ ẽ ut terra ur̃a:terrã frumẽti et uini: ter rã panũ et uineaꝝ. Nec[l] cõturbet nos ezechias dicẽs[m]. Dñs libera bit nos. Nunq̃d[n] liberauerũt dii

gentiũ vnuſq̃ſq₃ terrã ſuã de ma nu regis aſſyrioꝝ. Ubi eſt deus emath et arphad: vbi eſt deus ſe pharuaim: Nũq̃d liberauerũt ſa mariã de manu mea. Quis eſt ex oĩb⁹ diis terraꝝ iſtarũ q̃ eruerit ter rã ſuã de manu mea vt eruat dñs hierl̃m de mãu mea. Et[o] ſiluerũt et nõ rñderũt ei vbũ. Mãdauerat eñi rex dicẽs: ne rñdeatis ei. Et[p] igreſſus eſt eliachim fili⁹ helchie q̃ erat ſup domũ: ⁊ ſobna ſcriba: et ioahe fili⁹ aſaph acõmẽtariis: ad ezechiã ſciſſis veſtib⁹[q] ⁊ nũcia uerũt ei vba rabſacis. Ca.xxxvii
e T[a] factũ eſt cũ audiſſet rex ezechias ſcidit veſtimenta ſua:et[b] obuolut⁹ eſt ſacco:et[c] intra uit in domũ dñi. Et[d] miſit eliachi q̃ erat ſup domũ ſobnã ſcribam et ſenioꝛes de ſacerdotibus opertis ſaccis ad eſaiã filium amos[e] pro phetã:et dixerũt ad eũ. Hec dicit ezechias. Dies[f] tribulatõis et coꝛ reptiõis et[g] blaſphemie dies[h] hec quia[i] uenerũt filii uſq₃ ad partũ:et uirtus nõ eſt pariẽdi. Si[k] quomõ audiat dñs deus tuus verba[l] rab ſacis quẽ miſit rex aſſyrioru₃ dñs ſuus:ad blaſphemãdũ dñm deũ uiuentẽ:et expꝛobrandũ ſermoni bus quos audiuit dñs deus tuus Leua ergo oratione ꝓ reliquiis que repte ſunt Et uenerunt ſerui regis ezechie ad eſaiam: et[m] dixit ad eos eſaias. Hec dicetis domi no ueſtro: hec dic̃ dñs. Ne[n] time as a facie verboꝝ que audiſti: qui bus[o] blaſphemauerũt pueri regis

Capl̃m.xxxvij.
T factũ eſt. Hic põit deſcribit ipi⁹ ezechie liberatio et p̃ ponit ei⁹ liberatio ab hoſte. ſecundo ab in firmitate ca.ſequẽ. Pri ma in duas: q: p̃ circa h̃ ponit̃ ꝓphetica denũ ciatio. ſecũdo angelica executio. ibi. Egreſſus eſt. Prima in duas ſm duplicẽ denũciatões.ſe cũda ibi. Reuerſus eſt. Prima in duas: q: pri mo põit ezechie humil peticio.ſcd̃o eſaie ꝯſola bilis rñſio.ibi. Et dixit. Circa p̃mũ d̃r.
a Et factũ eſt ⁊c̃.eadeꝫ cã q̃ et nũcij ſui vt dictũ eſt.
b Et obuolut⁹ eſt ſac co.i.veſte ciliciña humi liando ſe corã dño: ĩdo ſubditur.
c Et intrauit in domuꝫ dñi ad ipm deꝓcandum humiliter et deuote.
d Et miſit eliachim. q: magis cõfidebat de me ritis eſaie q̃₃ de ſuis.
e Filiũ amos ꝓphe.ita habẽt aliq̃ li.q̃d factum eſt ab aliq̃bus correcto rib⁹.eo q̃ iſte amos fuit ꝓpha. ſic dictũ fuit in pn.hui⁹.ſ₃ meli⁹ d̃r hic ꝓphã vt referatur ad eſaiã ſic.iiij.Reg.xix.in prin.vbi tractat̃ iſta hi ſtoria.
f Dies tribulatõis et correctõis.ſ.mei ⁊ tot⁹ ppli g Et blaſphe mie.ꝯ deum.
h Dies h̃.ſ.in q̃ rabſa ces dixerat p̃dicta q̃ erãt in afflictionẽ regis eze chie et ppli et vituperiũ dei. i Quia venerũt filij vſq₃ ad partũ ⁊c̃.in tãta afflictõe poſiti vt mulier exñs in afflictõe ptus cui deficiũt vires pariẽdi. k Si quõ audiat dñs ⁊c̃.ſic legẽda eſt iſta lr̃a:ibi incipiẽdo. Leua ĝ ad do minũ oĩonẽ ꝓ reliquijs q̃ repte ſunt.i.ꝓ iudeis q̃ remãſerũt in regno iudeꝫ:q̃ ſunt valde pauci cõpatiue ad tpa p̃terita.q: iã.x.trib⁹ erãt ca ptiuate. k Si quõ audiat dñs de⁹ tu⁹.i.quẽ tu colis ſolicite.
l Uerba rabſacis.vt ſic moueat̃ ꝯ aſſyrios ꝓ verbis blaſphemato rijs:et liberet nos ab eis. m Et dixit.h̃ põit eſaie ꝯſolabilis rñſio:cũ ſubdit̃. n Ne timeas ⁊c̃.i.ppt vba rabſacis. o Qui bus blaſphemauerũt ⁊c̃.q: verba illa exp̃mebãt deũ iſrl̃ eẽ ĩpotentẽ

eo q̄ nō poſſz ſaluare ezechiā de mān regis aſſyrioꝝ: et ſic ſeq̄batur q̄ eſſet ipotētior hoīe mortali. p Ecce ego dabo ⁊c̄. i. pturbationez mētis. q Et audiet nūciū. de taracha rege ethyopū inuadēte regnū ſuū: vt h̄r ꝑte ſequēti. r Et reuertet̄ in ter. ſuā. ad eā defendēdam. s Et corruere cū faciā gladio. h̄ nō fuit ī iſta reuerſiōe qua rediit p defenſiōe terre ſue: ſed in alia: q: debellato rege ethiopū: poſtea venit in iudeā ad deſtruēdā hieruſalem. et percuſſo ſuo exercitu ab āgelo fugiēs rediit in terram ſuā: et tūc filii ei⁹ interfecerūt eū gladio. vt h̄r in fi. huius ca.

t Reuerſus eſt. h̄ pōit̄ ſcd̄a denūciatio ꝓphica de liberatiōe ezechie et ꝑpli ſui. Et ꝑ circa h̄ pōit̄ cōminatio ezechie p regē aſſyrioꝝ. ſcd̄o ei⁹ deuota orō corā rege celoꝝ: ibi. Et tulit ezechias. tertio ꝯſolatio ei⁹ p ꝓpham ꝯſciū ſecretoꝝ diuinorum: ibi. Et miſit eſaias. Circa p̄mū notatur loc⁹ cū dicit.

t Reuerſus eſt aūt rabſaces. p acto ſuo nūcio.

v Et inuenit regē aſſyrioꝝ ⁊c̄. vbi erat fortalicium.

x Audierat eñi ⁊c̄. ip̄a expugnata.

y Et audiuit. ſ. ſennacherib. z De taracha rege ⁊c̄. i. nūcios q̄ ad h̄ venerāt ad eū dicētes: qd̄ ſeq̄tur.

z Egreſſus eſt ⁊c̄. qd̄ cū audiſſz miſit nūcios ad ezechiā ne gl̄iaret̄ aut aſſecuraret̄ ī aliq̄ ꝓpter receſſus ſennacherib de iudea: aſſerens ꝓ certo q̄ rediret ꝯ eū et ꝑplm ſuū in tanta fortitudie: q̄ nō poſſet ei reſiſtere: nō ſolū v̄tute humana ſ; etiā diuina: iō ſubdit̄.

a Nō te decipiat ⁊c̄. et ſic blaſphemauit deum tanq̄ falſiloquū et ipotentē: et ad h̄ inducit rōnē cū ſubdit̄. b Ecce tu audi. ⁊c̄. alias noſti. et eſt eadē rō q̄ poſita eſt ca. ꝑce. a rabſace dicta. c Et tulit ezechias. h̄ ꝯñr pōit̄ ip̄i⁹ ezechie deuota dep̄catio: cū dr̄. Et tulit. i. accepit. d Libros. i. l̄ras regis aſſyrioꝝ: q̄ ei cōminabat̄ l̄ris ⁊ verbis ad maiorē aſſertionē. e Et aſcēdit ⁊c̄. ad deuoti⁹ dep̄candū ex ſanctitate loci. f Et expā. eos ⁊c̄. ſ. ezechias q: ꝯtinebāt blaſphemias ꝯ ip̄m vt ſic indignaret̄ ꝯ regē aſſyrioꝝ. g Dn̄e exercituū. i. āgelorū. h Deus iſrl̄ ⁊c̄. ꝓpiciatorium eñi qd̄ ſedes dei dicebat̄: ſuper alas cherubin ponebat̄ vt dictū fuit Exo. xxv. et p h̄ deſignabat̄ qd̄ ꝑerat oñi angelice creature. i Inclina aurē ⁊c̄. i. effectum tue iuſticie oñde ꝯ ſennacherib te blaſphemātē. cetera patēt vſq; ibi.

k Cognoſcāt oīa regna ⁊c̄. ꝯterēdo ſennacherib q̄ deos aliaꝝ gētium deſtruxit. l Et miſit. h̄ ꝯñr pōit̄ ezechie ꝯſolatio p eſaiā ruinā ſennacherib de ꝓpinq̄ futurā denūciādo: et ꝑ dicta ruina p̄dicit̄ ſcd̄o ad h̄ ſignū mirabile īducit̄ ibi. Tibi aūt. Circa p̄mū dirigit̄ ꝑ verbum ad ezechiā. cū ſubdit̄. m Hec dic̄ dn̄s ⁊c̄. cui⁹ v̄bū nō pōt eſſe falſuz

n Pro q̄bus ⁊c̄. ſunt exaudita. o Deſpexit te. in corde ſuo. v̄tutē tuā ꝓ nihilo reputādo. p Et ſubſannauit te. ſenſibili ſigno. ſubſannatio eñi ꝓꝑie dr̄ ꝯtēpt⁹ q̄ fit p rugatōz naſi.

q Virgo filia ſyō. i. habitatio tēpli in mōte ſyō. mihi dilecta ſicut filia. et dr̄ v̄go ꝓpter integritatē fidei q̄ ſemp remāſit ibi in aliq̄b⁹ et maxie etiā tūc vigebat tp̄e ezechie. r Poſt te caput mouit. cōminādo a lōge.

aſſyrioꝝ me. Ecce[p] ego dabo ei ſpm̄ et[q] audiet nūciū: et[r] reuertet̄ ad terrā ſuā: et[s] corruere cū faciam gladio in terra ſua. Reuerſus[t] eſt aūt rabſaces ⁊[u] inuenit regē aſſyrioꝝ pliantē aduerſus lobnā. Audierat[x] eñi q: ꝓfectus eſſet de lachis: et[y] audiuit de[z] taracha rege ethiopie dicentes: egreſſus[z] eſt ut pugnet ꝯtra te. Qd̄ cum audiſſet miſit nūcios ad ezechiam dicēs. Hec dicetis ezechie regi iude loquētes. Nō[a] te decipiet de⁹ tuus in q̄ tu ꝯfidis dicēs: nō dabit̄ hieruſalē in mān regis aſſyrioꝝ. Ecce[b] tu audiſti oīa q̄ fecerunt reges aſſyrioꝝ oībus terris q̄s ſubuerterūt: et tu poteris liberari. Nūqd̄ eruerūt eos dii gētiū quos ſubuerterūt patres mei gozā et arā: et reſeph et filios edē q̄ erant in thalaſſar. Ubi ē rex emath ⁊ rex arfad ⁊ rex vrbis ſepharuaim ana ⁊ aua. Et[c] tulit ezechias libros[d] de mānu nūcioꝝ ⁊ legit eos et[e] aſcēdit in domū dn̄i ⁊[f] expādit eos corā dn̄o. Et orauit ad dn̄m dicēs. Dn̄e[g] exercituū deus[h] iſrl̄ q̄ ſedes ſup cherubin: tu es de⁹ ſol⁹ oīm regnorū terre: tu feciſti celū ⁊ terrā. Inclina[i] dn̄e aurē tuā ⁊ audi: api oculos tuos ⁊ uide: ⁊ audi oīa v̄ba ſennacherib q̄ miſit ad blaſphemandū deū uiuentē. Vere eñi dn̄e deſertas fecerunt reges aſſyrioꝝ terras et regiones eaꝝ: et dederūt deos eaꝝ igni. nō eñi erāt dii ſ; opa manuū hoīm lignū et lapis: cū cōminuerūt eos. Et nūc dn̄e de⁹ nr̄ ſalua nos de manu ei⁹: ⁊[k] cognoſcāt oīa regna terre: q: tu es dn̄s ſolus. Et miſit eſaias fili⁹ amos ad ezechiā dicēs. Hec[m] dicit dn̄s de⁹ iſrael. Pro[n] q̄b⁹ rogaſti me de ſennacherib rege aſſyrioꝝ: hoc eſt v̄bū qd̄ locut⁹ eſt dn̄s ſup eū. Deſpexit[o] te ⁊[p] ſubſannauit te: v̄go[q] filia ſyō: poſt[r] te caput mouit filia hieruſalē. Cui[s] exprobraſti: quē blaſphemaſti: ⁊ ſup quē exaltaſti vocē tuā: ⁊ leuaſti altitudinē oculoꝝ tuoꝝ. Ad[u] ſanctū iſrl̄. In[x] mānu ſeruoꝝ tuoꝝ exprobraſti dn̄o: et[y] dixiſti. In multitudie q̄drigarū mearū ego[z] aſcēdi altitudinē montiū iuga[a] libani: et[b] ſuccidā excelſa cedroꝝ ei⁹: ⁊ electas abietes illius: ⁊ introibo altitudinē ſummitatis ei⁹ ſaltū[c] carmeli ei⁹ ego[d] fodi ⁊ bibi aquā: ⁊[e] ſiccaui ueſtigio pedis mei oēs riuos aggerū. Nūqd̄[f] nō audiſti: q̄[g] olim fecerī ei: Ex[h] diebus antiqs ego[i] plaſmaui illud: ⁊ nūc[k] adduxi: et[l] factū eſt in eradicationē colliū cōpugnantiū: et ciuitatum munitarum. Habitatores[m] eaꝝ breuiata manu ꝯtremuerunt et ꝯfuſi ſunt: facti[n] ſunt ſicut fenū

s Filia hieruſm. q̄ dr̄ v̄go et filia rōne iā dicta. q: a hieruſlm fuit ciuitas electa ad dei cultū. vt h̄r .ii. paralyp. vi. Conſequent̄ eſaias dirigit ſermonē ad ſennacherib di.

t Cui exprobraſti ⁊c̄. cōminādo et blaſphemādo ex nimia ſupbia: et ridet ꝓpha.

v Ad ſcm̄ iſrael id eſt ad deū ſanctificantē iſrl̄. vel ſic. Ad illū quem iſrl̄ adorat vt ſanctū ſanctoꝝ. et ſic ſupbiſti ꝯ deū et nō ꝯ hoīem tm̄.

x In manu ſeruoꝝ ⁊c̄. vt p; de rabſace p̄cedenti ca. et de aliis nūciis a ſennacherib miſſis: vt h̄r iſto ca. et iſte fuit maior ꝯtēptus q̄ ſi ſennacherib h̄ feciſſet in ꝓpa pſona: ſic de area ſpā alicui per pſonā vilē: q̄ ſi nobilit̄ h̄ faceret manu ꝓpria.

y Et dixiſti preſumptuoſe attribuēdo tibi victorias: q̄s diuina v̄tute habuiſti. iō ſubdit̄. In multitudie ⁊c̄.

z Ego aſcēdi in altitudies mōtiū i. iudee q̄ eſt terra mōtuoſa. a Iuga libani. i. mōtē ſyō vbi erat tēplū qd̄ dr̄ h̄ liban⁹ eo q̄ erat edificatū de lignis libani. vt h̄r .iii. Reg. v. Et loq̄tur de futuro p modū p̄teriti: q: ꝑ ſupbia credebat certitudinalit̄ h̄ futurū eē ac ſi iā feciſſet. veruñ tñ q: realit̄ nō erat factuz iō ſubdit̄ p modū futuri. b Et ſuccidā excelſa ⁊c̄. tēplū eñ erat edificatū p̄mū de lignis cedrinis: et p̄rim de abiegnis.

c Saltū carmeli ei⁹. ad paſcēdū aīalia q̄ ibi paſcebant̄ in magna copia. d Ego fodi. ſ. puteos et ciſternas de nouo: et cū ſubdit̄. e Et ſiccaui veſtigio pedis mei ⁊c̄. q. d. tāta eſt multitudo exercit⁹ mei in hoīb⁹ et aīalib⁹: q̄ aq̄ ꝑexiſtes ibi nō ſufficerent. f Nūq̄d nō audiſti. tu ſennacherib.

g Que olim fecerim. creādo mūdū de nihilo. vel aliter ⁊ melius vt vidz. g Que olim fecerim. trāſferēdo regna de gēte i gētē p volūtate mea. q. d. ſic vt ex ānalib⁹ et chronicis in ꝯſpectu tuo lectis. ſic̄ et de aſſuero legit̄ Heſter. vi. ca. in aliq̄b⁹ libris addit̄ Et. ſ; nō eſt ī hebreo nec .iiii. Reg. xix. vbi pōit̄ iſta hyſtoria ſi tñ addat̄ nō eſt referēdū ad regē aſſyrioꝝ: vt aliq̄ expoſito-

res dicit:ſ; ad gen⁹ hūanū:cui⁹ de⁹ tranſtulit ptātes et regna vt dictum eſt. b Et dieb⁹ antiq̄s.i. ab eterno. i Ego plaſmaui illud.i.diſpoſui ſiēdū q̄cq̄d fit ſucceſſiōe tpm.
k Et nūc adduxi.i. victorias q̄s p p̄res tuos τ te feci. ppt peccata hoim puniēda ſm q̄ d̄r.ſ.x. Ve aſſur virga furoris mei et bacul⁹ ipe eſt.

gitā:q: nō pmittet tantū appropinq̄re:vt hoc poſſit facere.
c Et nō occupabit eā clype⁹.i.bellatores clypeati ad inuadēdū ciuitatē parati. vn̄.iiij.Reg.xix.d̄r.Et nō occupabit eā munitio: q: ſic dic̄ Ra.ſa.adhuc exercit⁹ ſennacherib nō erat an̄ hierl̃m.q: fuit pcuſſus in nobe q̄ nō multū diſtat a hierl̃m.et huic ꝯſonat qd̄ dictū eſt.ſ.x. Adhuc dies eſt: vt in nob ſtet. τ d̄r: ibi nob loc⁹ ille quē Ra.ſa.vocat nobe.

agri et gramē paſcue:τ ᵒherba tectoꝝ q̄ exaruit āteq̄z matureſceret. Hītationēᵖ tuā τ ᵠegreſſuz tuū:τ ʳintroitū tuū:egoˢ cognoui et ᵗinſaniā tuā ꝯtra me. Cuȝ ᵘfureres aduerſū me ſupbia ˣtua aſcēdit ʸin aures meas. Ponāᶻ ergo circulū in narib⁹ tuis et ³frenū i labiis tuis τ reducāᵃ te in ᵇvia p quā veniſti. Tibiᶜ aūt hoc erit ſignū. Comede ᵈ hoc āno q̄ ſpōte naſcunt̄:τ ᵉin anno ſcd̄o pomis veſcere. Inᶠ anno aūt tertio ſeminate et metite:τ plantate vineas: τ comedite fructum earum. Et mittet id qd̄ ſaluatū fuerit de domo iuda:et qd̄ reliquū eſt radicē ᵍdeorſuȝ et ʰfaciet fructū ſurſuȝ:q:ⁱde hierl̃m exibūt reliq̄e:et ᵏſaluatio de mōte ſyō. Zelusˡ dn̄i exercituū faciet iſtd̄. Propterea ᵐhec dicit dn̄s de rege aſſyrioꝝ. Nōᵃ intrabit ciuitatē hanc et ᵇnō iaceat ibi ſagittā:τ ᶜnō occupabit eā clype⁹:et ᵈnō mittet in circuitu ei⁹ aggerē. Inᵉ via q̄ venit p eā reuertet̄:et ciuitatē hāc nō ingrediet̄ dicit dn̄s. Et ꝓtegā ciuitatē iſtā vt ſaluē eā: ꝓpter me τ ꝓpter dauid ſeruū meū. Egreſſusᵍ eſt aūt angel⁹ dn̄i et pcuſſit in caſtris aſſyrioꝝ centū octogintaq̄nq̄z milia. Et ſurrexerūt mane:τ ecce omēs cadauera mortuoꝝ. Etʰ egreſſus eſt τ abiit. Et reuerſus ē ſennacherib rex aſſyrioꝝ:et habitauit in niniue. Etⁱ factuȝ eſt cum adoraret in tēplo neſrach deū ſuū adramelech et ſaraſar filii ei⁹ percuſſerūt eū gladio fugerūtq̄z ᵏi terrā ararath:τ regnauit aſaraddō filius ei⁹ ꝓ eo.

Ca.xxxviii

i In ᵃdieb⁹ illis egrotauit ezechias vſq̄z ad mortē:et introiuit ad eū eſaias fili⁹ amos propheta et dixit ei. Hec dicit dn̄s Diſpone ᵇdomui tue:q: morieris tu et nō viues. Etᶜ cōuertit ezechias faciē ſuā ad parietē:et orauit ad dn̄m τ dixit. Obſecro ᵈ dn̄e: memēto q̄ſo quō ābulauerim corā te in veritate et i corde pfecto:et qd̄ bonū eſt in oculis tuis feceriȝ. Et

l Et factū eſt τc̄.i.pncipuȝ admiratione diſcordantium q: aliq̄ volebāt ſe reddere: alij vero ꝯtradicebant.
m Habitatores eaꝝ τc̄.i.ptāte eorū minuta.
n Facti ſunt τc̄. in q̄ nō eſt potentia reſiſtēdi.
o Et herba tectoꝝ. q̄ deficit an̄ q̄ veniat ad pfectionē.
p Habitationē tuā.i regno tuo.
q Et egreſſuȝ tuum.ad veniēduȝ ꝯ ppl̃m meū.
r Et introitū tuum.intra iudeā.
s Ego cognoui.i.an̄ diſpoſui.
t Et inſaniā tuā ꝯ me.vt pmitterē h te facere:q: de⁹ nō eſt actor mali culpe:niſi tm̄ permiſſiue.
v Cū fureres aduerſus me.meam maieſtatem blaſphemādo.
x Supbia tua. q̄ fcā pdicta attribuiſti tue v̄tuti.

d Et nō mittet i circuitu eius aggerē.ad iplendū foſſata.
e In via q̄ venit τc̄. q: cōpulſus fuit fugiendo redire in terrā ſuā.vt hr̄ pte ſequen.
f Propt me.i.ppt meā iuſticiā demōſtrandā in ſennacherib deſtructōe et gloriā meā in tēpli ꝓtectōe. g Egreſſus eſt.pmiſſa denūciatōne ꝓphica de ruina ſennacherib.h ꝯn̄r pōit̄ executio angelica:v bi p̄ pōit̄ pcuſſio exercit⁹: cum d̄r. Egreſſus eſt autem τc̄. ſecundo percuſſio regis cum d̄r. h Et egreſſus eſt.de iudea confuſibiliter fugiēs.
i Et factū eſt τc̄.dicunt aliqui q̄ hoc fuit q: ordinauerat aſſerendo regnaturū p⁹ ſe iſtis duobus.ſ.adramelech et ſaraſar filijs ſuis poſtpoſitis:et ſic iterfecerūt eū deſiderio regnādi:ſ; hic vid̄r obuiare: qd̄ ſubditur. k Fugerūtq̄ in terrā ararath.i.armenie.et ſic vid̄r q̄ nō iterfecerūt eū cupiditate regnādi. ppt qd̄ Ra.ſalo.

y Aſcēdit in aures meas.q.d.tp̄s eſt te repmēdi et puniēdi: iō ſubdit̄. ȝ Ponā g̃ τc̄.ſic ſit bubalis vt iugo ſupponant̄.
3 Et frenū in labijs tuis.ſic eq̄s indomitis. a Et reducā te.malis grauib⁹ tuis. b In via p quā veniſti.vt hr̄.ſ.eo.c.
c Tibi aūt.h ad pdictoꝝ ꝯfirmationē dat̄ mirabile ſignū: cum ſubdit̄. d Comede h τc̄.i.ſine cultura hoīs:et illa fuerūt q̄ germinauerūt ex granis ꝯtritis ab exercitu ſennacherib: q̄ vaſtauit et diripuit bōa terre.q̄n iuit ad pugnādū ꝯ regē ethiopie:vt dictū eſt:q: ſic dicūt hebrei ex illis granis tot bōa creuerūt q̄ totus ppl̃s ezechie potuit vno āno ex illis viuere. e Et in anno ſcd̄o τc̄.dicit Ra.ſa.q̄ exercit⁹ ſennacherib pciderat arbores fructuoſas:et ipſi ezechie pmittit̄:q̄ miraculoſe facerēt ramos ita magnos q̄ de fructib⁹ ibi naſcēdib⁹ ppl̃s āno ſcd̄o poterit ſuſtētari. f In āno aūt tertio ſeminate τc̄.q.d. O tu ezechia cū videris hec duo ſigna.ſcias ruinā ſennacherib futurā in pncipio āni tertij:q̄n reuertit̄ ad obſidēdū hierl̃m q̄ ipſo deiecto poteris tute ſeminare τ metere:τ viuere q̄ete. iō ſq̄uit̄. Et mittet τc̄.ſubdit̄. g Radicē deorſuȝ.i.ſtabiliet̄ in terra.
h Et faciet fructū ſurſuȝ.i.opa ſancta. i Quia de hierl̃m τc̄.i.due trib⁹ q̄ remāſerāt alijs decē captiuat̄. et iſte due trib⁹ timore ſennacherib intrauerūt hierl̃m fugiēdo de circūſtātib⁹ locis timore ſennacherib:ſ; exercitu ei⁹ pcuſſo exierūt inde ſecure ad loca ſua redeūtes. k Et ſaluatio de mōte ſyon. quia oratōes ezechie ibidē in tēplo ſtantis:et ſacrificia ſacerdotū cū pcib⁹ Eſaie meruerūt illā ſaluatōȝ ppl̃i de manu ſennacherib.
l Zelus dn̄i exercituū τc̄.vindicās blaſphemiā ſennacherib.
m Propterea h dicit dn̄s.cuius verbū nō pōt falſuȝ eſſe.
a Nō intrabit ciuitatē hāc.vt credit. b Et nō iaciet ibi ſagittā:q: nō pmittet̄ tantū appropinq̄re:vt hoc poſſit facere.

aliā cām aſſignat dicēs:q̄ pncipes regni ſui erāt turbati ꝯ eū.eo q̄ filij eoꝝ τ amici fuerāt mortui:ppt ei⁹ ſupbiā et blaſphemiā ꝯ deū iſrl̃ τ dictū eſt:ppt qd̄ tractabāt de morte ipi⁹:qd̄ cū ad aures ei⁹ puenīſſet:intrauit tēplū dei ſui orās et pmittēs q̄ ſi piculū h euaderet:in ei⁹ honorē duos filios pdictos ſacrificaret:qd̄ intelligētes filij eū interfecerūt ne ab eo occiderent̄.et huic ꝯſonat qd̄ d̄r. Cū adoraret τc̄.

In dieb⁹. Poſt liberatōȝ ezechie ab hoſte.h Ca.xxxviij. ꝯn̄r pōit̄ ei⁹ liberatio ab infirmitate. Circa qd̄ primo pōitur ei⁹ mirabilis ſanatio.ſcd̄o rep̄mit̄ ex h inſurgēs elatio ca. ſequēti. Prima in tres:q: p̄ denūciat̄ ſanatio.ſecūdo iterpōit̄ ezechie orō. ibi Scriptura.tertio ſanatōis executio.ibi. Et iuſſit. Prima in duas. q̄a primo ſanatio nūciat̄.ſcd̄o ad h ſignū mirabile dat̄:ibi. Hoc aūt. Circa pmum pmittit̄ infirmitas.ſcd̄o nunciat̄ ſanitas:ibi. Et factū ē. Circa pmū d̄r. a In dieb⁹ illis egrotauit τc̄.i.talit̄ q̄ nō poterat curari p naturā. Dicūt aūt aliq̄ q̄ h ꝯtigit ei.eo q̄ nō reddiderat gratias dn̄o ſufficiēt̄ de pcuſſiōe exercit⁹ ſennacherib. Sȝ hoc iprobat Ra.ſa. p h q̄ eſaias dixit ſibi poſtea. Et de manu regis aſſyrioꝝ eruā te et ciuitatē iſtā. Ex q̄ vid̄r q̄ illa pcuſſio exercit⁹ fuit poſt īfirmitatē ezechie:τ nō an̄:ppt qd̄ dic̄ h ei accidiſſe.eo q̄ noluerat vxorē accipe.qd̄ tn̄ facere tenebat̄:vt linea dauid in regno p ipm ꝯtinuaret̄:ppt qd̄ ꝯualeſcēs accepit vxorē de q̄ genuit manaſſen:τ huic dicto ꝯcordare vid̄r: qd̄ hr̄ iiij.Reg.xxi.vbi d̄r q̄ manaſſes erat.xij.ānoꝝ cū regnare cepiſſet immediate p⁹ mortē ezechie.q̄ vixit.xv.ānis p⁹ ſanatōȝ iſtā.iō dic̄ Ra.ſa.q̄ illd̄ qd̄ ſeq̄t̄. b Diſpo.do.tue τc̄.i.fac teſtm̄ tuū dixit eſaias ezechie tertia die an̄ pcuſſiōȝ exercit⁹ ſennacherib τ tcia die ſeq̄nti q̄ fuit illa pcuſſio tcā ezechias ſanat⁹ aſcēdit in domū dn̄i.vt habet̄.iiij.Reg.xx.
c Et ꝯuer.ezechias τc̄.vt oraret ſecreti⁹ et deuoti⁹ et nō ipediret̄ ab aſſiſtētib⁹. d Obſecro dn̄e memēto τc̄.h nō dixit ad iactantiā:ſ;

magis ad grāꝝ actōēs recognoſcēs: ꝙ h̄ ꝓceſſiſſet ex bonitate diuina: vt ſic grat⁹ de ꝑcedētib⁹ vlteriorē grām īpetraret. e Et factū eſt h̄ p̄ñr denūciaẜ ei⁹ ſanitas: et p3 lr̄a vſq3 ibi. f Ecce ego adijciā ſup dies tuos. q̄s iā ꝑfeciſti. g Quindecim ānos. iſta fuit ꝓphe tia ꝑdeſtiatōis q̄ eſt qñ fit reuelatio ꝓphe alicui⁹ futuri. put ē ī diſpo

k Scriptura. h̄ interpōiẜ orō ezechie ꝑ grāꝝ actōe de ſua ſa natōe. et ꝑ ꝑmittiẜ titul⁹ cū dr̄. l Ego dixi. Et diuidiẜ ī du as ptes: q: ꝑ ezechias recolit anxietatē animi in q̄ fuerat: ſc̄do bonū qd̄ de⁹ ſibi ꝑ eſaiā ꝓmiſerat: ibi. Tu aūt eruiſti. Circa pri mā dr̄. m In dimi. die. me. Tūc eñ ezechias erat in. xxix. anno vite ſue: qd̄ ſic p3. q: iiij. Reg. xviij. dr̄ ꝙ ezechi as erat. xxv. ānoꝝ qñ regnare ce pit: ⁊. xxix. ānis regnauit: q̄ ſic ñ cū faciūt. liiij. ānos: a q̄b⁹ ſubtra hanẜ. xv. q̄b⁹ re gnauit p⁹ infirmi tatē iſtā remanēt xxxix. et ſic erat in xxxix. āno qñ īfir mat⁹ fuit: qd̄ eſt q̄ſi mediū vite ho minis ſm̄ curſū nature.

ſitōe diuīa et ei⁹ ꝑſcien tia: et hec īfallibilr̄ iple tur: q: diuīa ꝑſciētia eſt īmutabilis. ꝓphia aūt ē ſupraapoſita qua dixit. Mozieris tu et nō viues fuit ꝓphia cōminatōis q̄ eſt qñ reuelatur aliq̄d futuꝝ nō put eſt in mē te diuīa. ſ3 put eſt ī cau ſis inferiorib⁹ ⁊ ſic erat de īfirmitate ezechie q̄ erat incurabilis ꝑ natu rā. nō t̄n ꝑ h̄ excludeba tur q̄n diuīa v̄tute cu raretẜ: et iō talis ꝓphia nō ſemp implet̄ur.

b Vocaūt. h̄ p̄ñr daẜ ſignū mirabile ad ꝯfir matiōnē dicte ꝓphie. q̄ erat ꝑdeſtinatōis: cum dr̄ in ꝑſona dñi.

i Ecce ego ⁊c̄. ex h̄ pz ꝙ illud horologiū erat ad ſolē ad cognoſcēdū horas diei ꝑ vmbrā: et dicunt aliq̄ ꝙ due linee faciebāt vnā horam. et ſm̄ h̄ illa dies artificial̄ fuit augmētata. x. horis t̄n. ſ. q̄nq3 horis ī regreſ ſu ſolis vſus orientē. et q̄nq3 horiſ redeūdo ad locū vbi incepat retro ceſſio. Alij v̄o dicunt et cōueniēs vr̄: ꝙ q̄libet linea faciebat vnā ho rā: et ſic illa dies artificial̄ fuit augm̄tata. xx. horis. x. retrocedēdo ad oriētē: et decē redeūdo ad locū ꝑſtinum: et ſic illa dies artificialis fuit xxxij. horaꝝ: q: ātēq3 ſol retrocederet hūerat. x. horaſ: ⁊ p⁹ea ꝑ retroceſ ſum et regreſſionē. xx. et tādē duas habuit ſole tēdēte ad occaſū: et hec vr̄ opīo Diony. ī ep̄la ad policarpū: vbi loquēs de iſta retroceſſiōe ſolis diẜ ſic. Sol cū decia hora eſſet: deo ꝑapiēte repedauit ad oriētē alijs decē horis deſignans. deīde rurſus decē horis alijs ad occidētē currente ſole. ſ3 reſiduis diei duabus horis ⁊c̄.

fleuit ezechias fletu magno. Et[c] factū eſt verbū dñi ad eſaiā dicēs Vade ⁊ dic ezechie. Hec dicit dñs deus dauid p̄ris tui. Audiui oratiōnē tuā ⁊ vidi lachrymas tu as. Ecce[i] ego adiciā ſup dies tu os q̄ndecim[k] annos ⁊ de manu re gis aſſyrioꝝ eruā te: ⁊ ciuitatē iſtā et ꝓtegā eā. Hoc[b] aūt tibi erit ſi gnū a dño: q: faciet dñs verbum hoc qd̄ locutus eſt. Ecce ego re uerti faciā vmbraꝫ linearū ꝑ quas deſcēderat in horologio achaz in ſole retrorſū. x. lineis: ⁊ reuerſus ē ſol decē lineis ꝑ gradus quos de ſcēderat. Scriptura[k] Ezechie re gis iuda cū egrotaſſet ⁊ cōualuiſſꝫ de infirmitate ſua. Ego[l] dixi i[m] di midio dierū meoꝝ vadaꝫ[n] ad por tas inferi. q̄ſiui[o] reſiduū annoꝝ me oꝝ. Dixi[p] nō[q] videbo dñm deum in[r] terra viuētiū: nō aſpiciā hoīem vltra: et[s] hītatorē quietis. Gene ratio[t] mea ablata eſt: et[v] conuoluta

eſt a me quaſi[x] tabernaculū paſto rū. Preciſa[y] eſt velut a texēte vi ta mea: dū adhuc ordirer ſuccidit me. De mane vſq3 ad veſperā fi nies me: ſperabā vſq3 ad mane. Quaſi leo ſic contriuit oīa oſſa mea. De mane vſq3 ad veſperaꝫ finies me. Sicut[z] pullus hyrundi nis ſic clamabo meditabor[a] vt co lūba[b]. Attenuati[c] ſūt oculi mei ſu ſpiciētes in excelſum. Dñe[d] vim patior: ſponde[e] ꝓ me. Quid[f] di cā aūt[g] quid reſpōdebit mihi cū[h] ipſe fecerit. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudīe anime mee. Dñe[i] ſi ſic viuitur: ⁊ in talib⁹ vita ſpiritus mei. Corripies[k] me et[l] viuificabis me: ecce[m] in pace[n] a maritudo mea amariſſima. Tu[o] aūt eruiſti aīaꝫ meā vt[p] nō periret ꝓieciſti[q] poſt tergū tuū oīa pecca ta mea. Quia[r] nō inferꝰ[s] cōfitebi tur tibi neq3 mors laudabit te: nō[t] expectabūt qui deſcēdūt in lacuꝫ

n Vadā ad por tas inferi. In he brr̄. habeẜ Scol. qd̄ aliq̄n accipiẜ ꝑ foſſa vel ſepul cro: et ſic accipiẜ q̄ntū ad corp⁹ eze chie. Aliq̄n aūt accipiẜ ꝑ īferno: et ſic accipiẜ h̄ ꝑ aīa ei⁹: accipiēdo t̄n infernū ꝓ lim bo patrū: et ideo non dr̄ h̄ ad infer nū: ſ3 ad portas inferi: q: limb⁹ il le a ſctīs dr̄ eē in ſupiori pte iferni

o Queſiui reſi duū ānoꝝ meoꝝ. i. mecū ꝯſiderabā: q̄t ānis poſſem viuere ꝑ na turā. p Dixi. audito v̄bo eſaie morieris tu ⁊c̄. q Nō videbo dñm deū. i. tēplū dñi r In terra viuētiū. i. iter oēs viuētes nō aſpiciā hoīem vltra in p̄ñti vita. s Et hītato rē q̄etis. i. pplm regni mei hītantē in pace mortuo ſennacherib. h̄ dicebat ezechias: q: iā eſaias ibi dixerat hoc añ ruinā ſenna cherib et liberatōꝫ ciuitaẜ et ppl̄i. vt p3 ca. ꝑce. et iō graue erat ezechie illud bonū t̄pe nō videre. t Generatio mea ablata eſt. i. nō habeo filiū mihi ſuccedētē in regno. ⁊ hoc ꝯſonat dicto Ra. ſa. ſupra poſito: ꝙ nō hēbat adhuc filiū. v Et ꝯuolu. eſt. ne extēdaẜ vltra ꝑ generatōes futuras ſicut palliū plicatuꝫ nō extēdiẜ. x Quaſi ta. pa. ꝙ qñ mutāt locum deponūt ⁊ plicāt ad alibi portandū. y Preciſa eſt v. a te. vi. mea ⁊c̄. i. in medio ꝓceſſus ſui: ſic̄ tela aliq̄n ſcindiẜ a texēte dū adhuc ē in fieri. z Sic̄ pull⁹ hirūdis. clamās ꝑ paſtu recipiēdo a matre. a Meditabor. in gemitib⁹ multis. b Vt colū ba. q̄ habet gemitū ꝓ cātu. c Atte. ſūt ocu. mei ⁊c̄. q: ex diu tina attētōe oculoꝝ ad aliq̄d debilitaẜ virt⁹ viſiua. d Dñe vim patior. rōne infirmitaꝫ ad mortē me ducētis e Rñde ꝓ me. ſic eſt in hebr̄. et libris correcẜ. q. d. nō poſſum mortē euadere niſi negociū meū accipias ſup te. f Quid dicā. creatori meo g Aut q̄d rñdebit mihi. ſic̄ figul⁹ luto. q. d. nō hēo de facẜ ſuis cōtēdere. h Cū ipſe fecerit. me creādo. vel aliẜ. Cū ipſe fece rit hāc infirmitatē ſuo iuſto iudicio mihi īferēdo ꝓ delicẜ meis et iō nō hēo niſi illa referre hūilr̄: corā ipo: iō dō ſubdiẜ. Recogi tabo ⁊c̄. i Dñe ſi ſic viuiẜ ⁊c̄. vt. ſ. ꝯſtitut⁹ ſim in tali angu ſtia. k Corripies me. i. corripias ita ꝙ hec īfirmitas nō ſit mihi ad mortē: ſ3 ad correctōꝫ. l Et viuificabis me. i. viuifi ces. hebrei eñ nō hñt futurū t̄pe optatiui: ſ3 loco ei⁹ vtunẜ fu turo indicatiui. m Ecce in pace. i. t̄pe pacis mihi āñūciate

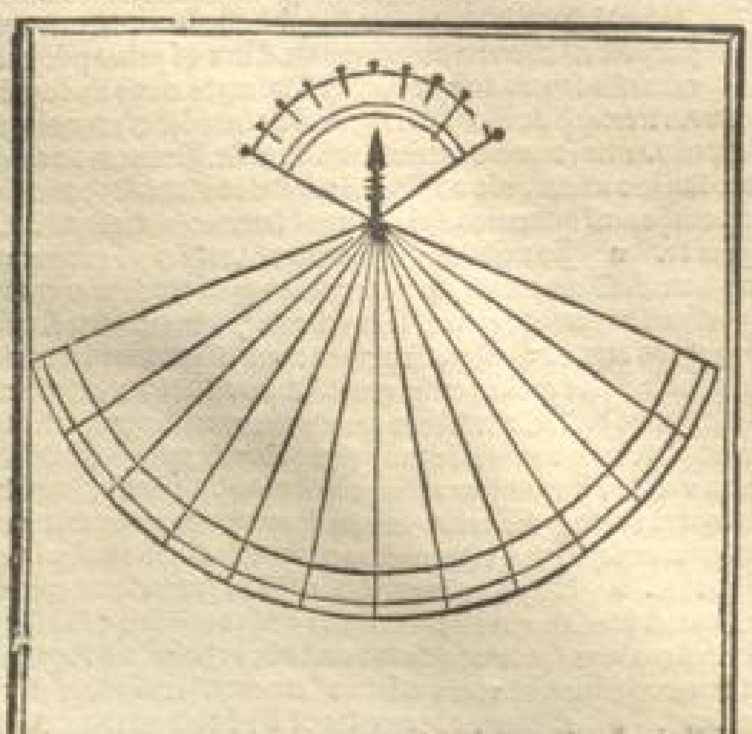

p eſaiã ſup deiectõe ſennacherib de ppinq̃ futura. n Amaritudo mea amariſſima.i.amaritudo mortis mihi iminẽtis: niſi tu iuues me: valde augmẽtabit: eo ꝙ p mortẽ puabor ab affectõe ⁊ bñficio dicte pacis. o Tu aũt.h ꝯñr ezechias recolit bñficiũ a deo ſibi pſtitũ de plongatõe ſue vite dicẽs,

ne: aliter videt poſſe expõi. Ad qḋ ſciẽdũ ꝙ vbi nos hẽm⁹ h interrogatiuũ ſ. qḋ erit ſignũ: in hebr. hr̃ hec dictio ma. q̃ vno mõ ſignificat h idẽ qḋ i tranſlatõe nr̃a.ſ.interrogatõz de ſigno hñdo. Alio mõ h dictio ma accipit cõpatiue ſeu admiratiue ſic ibi. Quã dilecta tabernacula tua. vbi loco q̃s põit hec dictio ma. et ẽ ſenſus ſ valde dilecta: et ſilr̃ dictio ſ. ma et ſub eodẽ ſenſu ponit ibi: q̃s dulcia faucib⁹ meis: et ibi. q̃s bonũ ⁊ ꝙ iocundũ: ⁊ in mult̃ aliis. Vñ in h loco hec dictio ma nõ videt trãſferenda ſub p̃ ſenſu.ſ.interrogatiuo: ſed ſub ſcḋo. ſic.ſ. dixit ezechias ꝙ ſignũ qḋ aſcẽdã in domũ dñi i. ꝙ mirabile ſeu notabile ſignũ eſt qḋ daṫ mihi ad h ꝙ aſcẽdã in domũ dñi: et ſic v̾ba ezechie in h loco poſita nõ ſignãt q̃onẽ ſeu petitõẽ ſigni: cũ iã illud habuerat ſed poti⁹ ſignificãt acceptõnẽ ſigni iã dati: ſeu admiratõz de tãto ſigno: ⁊ ſic enarratões in ppṙio loco ponunṫ.

o Tu aũt eruiſti aĩam meã.i.vitã meã.
p Ut nõ perieret per mortẽ.
q Proiecisti ⁊c̃. q̃ſi nolẽs ea videre ãpli⁹ ad puniẽdũ: et ſic viuificaſti me nõ ſolũ corporalr̃: ſed etiam ſpũaliter.
r Quia nõ infernus ⁊c̃. p⁹ mortẽ eñ nõ hȝ locũ cõfeſſio pctõꝝ.
s Non expectabũt. q̃ deſcẽdunt in lacũ.i. in infernũ dãnatoꝝ.
t Veri.tuã.i. effectũ tue veritatis: q̃ pmiſiſti ſalutẽ hũani generis p xpm: q: nõ educit illos q̃ ibi detinebanṫ.
v Viuẽs viuẽs ipſe cõfitebiṫ tibi ad ꝯfeſſionẽ eniꝫ peccati reqriṫ vita pñs: q: nõ hȝ locũ p⁹ mortẽ: vt dictũ eſt. Ad ꝯfeſſionẽ laudis reqriṫ vita gr̃e. q: nõ eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris. eccleſi. xv. ca. iõ duplicaṫ li viuẽs.

veritatẽ[t] tuã. Viuẽs[u] viuens ipſe ꝯfitebiṫ tibi ſic[x] et ego hodie Pater[y] filiis notã[a] faciet veritatẽ tuaꝫ Dñe[b] ſaluũ me fac ⁊ [c]pſalmos noſtros cãtabim⁹ cũctis[d] dieb⁹ vite nr̃e in[e] domo dñi. Et[f] iuſſit eſaias vt tollerẽt maſſam de ficis et cataplaſmarẽt ſup vulnus et ſanareṫ. Et[g] dixit ezechias. Quod erit ſignũ: q: aſcẽdam in domũ dñi

i In[a] tpe illo miſit Merodach baladã filius Ca.xxxix baladã rex babilonis libros ⁊ munera ad ezechiã. Audierat eñ ꝙ egrotaſſet et cõualuiſſet. Letat⁹[b] eſt autẽ ſup eis ezechias: ⁊ [c]oñdit eis cellã aromatũ et argẽti et auri: et odoramẽtoꝝ et vnguenti optimi: et oẽs apothecas ſuppellectilis ſue: ⁊ vniuerſa q̃ inuẽta ſunt in theſauris ei⁹. Nõ fuit verbũ qḋ nõ oñderet eis ezechias in domo ſua: ⁊ i oĩ ptãte ſua. Introiuit[d] aũt eſaias ppheta ad ezechiã regẽ: ⁊ dixit ei. Quid dixerunt viri iſti: et vñ venerũt ad te: Et dixit ezechias. De[e] terra longinq̃ venerũt ad me de babylone. Et dixit. Quid viderũt in domo tua: Et dixit ezechias: oĩa q̃ in domo mea ſũt viderũt. Nõ fuit res quã nõ oñderim eis i theſauris meis. Et dixit eſaias ad ezechiã. Audi uerbũ dñi exercituũ. Ecce[f] dies veniẽt: ⁊ auferenṫ oĩa q̃ in domo tua ſunt: ⁊ que theſaurizauerũt pr̃es tui vſq; ad diẽ hãc in babylonẽ. Nõ relinqṫ qcq̃ȝ dicit dñs. Et[g] de filiis tuis q exibũt de te q̃s genueris tollẽt: ⁊ erũt eunuchi i palacio regis babylonis. Et[h] dixit ezechias ad eſaiã. Bonũ uerbũ dñi qḋ locutus eſt ⁊ dixit. Fiat[i] tñ pax ⁊ veritas in diebus meis.

Ca.xl.

c Conſolamini[a] cõſolamini pple me⁹ dicit de⁹ vr̃. Lo

Capłm.xxxix.

In tẽpe illo ⁊c̃. poſtꝙ deſcripta ẽ ezechie mirabilis ſanatio: h ꝯñr deſcribiṫ ex h ꝯſurgẽs elatio: et diuiditur in duas pres: q̃a p̃ hmõi elatio deſcribiṫ et ſcḋo repmiṫ ibi. Introiuit aũt. Circa pmũ ſciẽdũ ꝙ babylonii circa curſus ſyderũ erãt intenti. vñ et aſtronomia ibidẽ p̃ fuit inuẽta.ſ.in chaldea: cui⁹ metropolis eſt babylon: et iõ q̃n pceperũt retroceſſiõẽ ſolis p̃dictã ꝯ curſuꝫ nature fuerũt ſolliciti q̃rere q̃liter h acciderat: et cũ audiſſent h accidiſſe in ſanatõe ezechie: de ꝯſilio ſapientũ rex babylõis miſit libros.i.lr̃as ad ezechiã ad ſciẽdũ de retroceſſiõe ſolis mirabili ſm̃ ꝙ dr̃.ij.paralyp.xxxij. vbi dr̃ ꝙ nũcii regis babylõis miſſi fuerũt ad ezechiã vt interrogarẽt ipm̃ de portento qḋ acciderat ſup terrã: et miſit munera in ſignũ reuerẽtie. b Letatus eſt aũt ⁊c̃. Leticia iepta pcedẽte ex elatõe: ex h ꝙ talis rex et tãt⁹ et de tã longinq̃s ptib⁹ miſiſſet ſibi nũcios ſolẽnes ⁊ munera. vñ ſubdiṫ. c Et oñdit eis ⁊c̃. dic̃ Ra.ſa. ꝙ nõ ſolũ oñdit eis diuitias regni ſui ad ſuã iactãtiã: ſȝ etiã ea q̃ ſecretiſſime et reuerẽdiſſime ſeruabãtur in tẽplo.ſ.ſacrã vnctiõẽ regũ et põtificũ tabulas teſtimonii: et legẽ: q̃ nõ erãt gẽtilib⁹ oñdẽda: et h notaṫ cũ ſubdiṫ. Nõ fuit v̾bũ ⁊c̃. Et ſubdiṫ. In oĩ ptãte ſua. d Introiuit. h ꝯñr repmiṫ dicta elatio p rephenſionẽ pphe: cũ dr̃. Quid dixerũt viri iſti ⁊c̃: nõ q̃ſiuit ex ignorãtia q: totũ erat ſibi a deo reuelatũ: ſȝ vt ex miſſiõe ezechie ꝯueniẽti⁹ argueret eũ. e De terra longinq̃ ⁊c̃. q̃ſi diceret: h mihi fuit ad magnam gl̃iaꝫ: et ideo oñdi eis toti⁹ regni magnificẽtiã. f Ecce veniẽt ⁊c̃. Iſtud fuit cõpletũ q̃n nabuch. rex babylõis tpe ſedechie in babylonẽ trãſtulit de hieruſalẽ q̃cq̃d erat ibi p̃cioſuꝫ: vt hr̃.iiij. Reg. vlti. g Et de filiis tuis ⁊c̃. h fuit ĩpletũ in daniele et ſociis ei⁹: q̃ fuerũt de ſemine regis iude: et ducti in babylonẽ tẽpe ioachin ⁊ ibi nutriti et eruditi: vt poſſent ſtare in palatio regis. vt hr̃ Dañ.i. h Et dixit ezechias ⁊c̃. Penituit eñ de ſua elatõe: et ſic acceptauit dñi ſñiaꝫ ſup ea ſe et ſupra regnũ ſuũ: ppṫ qḋ pena iſta nõ fuit iducta tpib⁹ ſuis: ſȝ fuit dilata vſq; ad tpa ioachin regis ⁊ ſedechie qḋ poſtq̃ ſibi dcm̃ fuit p eſaiã mdit. i Fiat tñ pax ⁊c̃. recognoſcẽdo in h bñficiũ diuinũ de p̃dicte pene dilatõe.

Capłm.xl.

Conſolamini. In p̃cedẽtib⁹ hui⁹ libri eſaias cũ myſterio xpi denũciauit pctõꝝ punitõẽ: h ꝯñr deſcribẽdo idẽ myſteriũ denũciat iuſtoꝝ cõſolatõẽ. Et diuidiṫ in duas pres: q: p̃ iducit eos ad expectandũ pmiſſa diuia: ſcḋo magis in ſpãli ꝓſeqtur illa. xlv. ca. Prima

x Sicut ego ⁊ hodie ꝯfitebor vero q̃ mõ. Fecit eñ hãc orõnẽ poſt ꝯualeſcẽtiã de infirmitate: vt p̃ dictũ eſt. y Pat.ſ. q̃cũq; de pplo iſrl. z Filiis.ſ. ſuis.
a Notã faciet veritatẽ tuã.q̃ ſanaſti me ſic dixiſti p eſaiã: et h narrabũt pr̃es filiis ſuis ad gl̃iaꝫ tuã. et q: ezechias ſemp idigebat diuino auxilio etiã poſt ſanatõẽ: iõ ꝯcludit in fine.
b Dñe ſaluũ me fac. q: ex te pẽdet ſal⁹ corpis mei et anime.
c Et pſal. nr̃os cãtabim⁹. ego ⁊ miniſtri tui d Cũctis diebus i. in aliq̃ pte dierũ ſinguloꝝ. e In do. dñi. vbi eſt locus deputat⁹ orõni: et ſic orõ ceteris parib⁹ eſt magis exaudibilis ibi q̃s alibi. f Et iuſſit. h põit executio ſanatõnis ezechie: q̃ tñ ordie tpis p̃ceſſit orõnẽ p̃dictã: vt pȝ ex p̃cedentib⁹ et etiã ex ſequẽtib⁹. dicit igiṫ. f Et iuſſit eſaias ⁊c̃. Dicũt aliq̃ et ſatis appareṫ ꝙ emplaſtrũ de ficis de natura ſua erat aggrauatiuũ illi⁹ infirmitatꝭ: et iõ iuſſit ppha apponi vt ſanatio mirabilior appareret. g Et dixit ezechias ⁊c̃. iſtud refeṙ ad illud qḋ põiṫ.ſ. h aũt tibi erit ſignũ vbi ppha rñdet ad q̃onẽ ezechie h motã. ſcriptura eñ ſacra nõ obſeruat ordinẽ tpis ſȝ frequẽt̃ prius dicta vel fcã poſteri⁹ ſcribũṫ: et ecõuerſo. In ca. xxxviij vbi dr̃ in poſtil. h ꝯñr daṫ ſignũ mirabile. Additio.

Licet cõis expoſitio doctoꝝ ſanctoꝝ circa h ſignũ factum ezechie ſit ꝯformis huic qḋ expõiṫ in poſtilla: multa tñ occurrũt in h materia admiratõe digna: put in additõne ſup.iiij. Reg. xx. ca. vbi de h eodẽ ſigno ſilr̃ tractaṫ: fuit large oñſuꝫ. vñ ad p̃dictas admiratõẽs tollẽdas et ad veritatẽ lr̃e put plane ſonat ꝓſequẽdã ſalua ſemp ſctõꝝ auctꝭe abſq; aliq̃ temeraria aſſertõe. Hoc ſignũ aliṫ vt exponẽduꝫ put ibidẽ plane fuit declaratũ. In eo. ca. vbi dr̃ in po. Et dic̃ ezechias. Additio

Licet frequent̃ i ſacra ſcriptura nõ ſeruet ordo tpis vt dr̃ i poſtilla: tñ ꝙ qḋ iã determiata ⁊ ſatiſfacta ſtatim ſine medio itereṫ nõ recolo me vidiſſe. Vñ de h qḋ dr̃ hic. Dixit ezechi

adhuc diuidit̃ in tres: ſm tria ex q̃b⁹ inducit rõnẽ hac dicta ꝓmiſſa ex pctãdũ: q: pͥma iducit̃ h̃ ex diuia ꝑtãte. ſcđo ex ei⁹ charitate ca. ſequẽ ti. tertio ex ei⁹ ꝟitate. xliiij. ca. Pͥa in duas: q: pͥ denũciat ꝯſolatoris ꝑſonã: ſcđo declarat ei⁹ potẽtiã: ibi. Quis menſus eſt. Pͥa adhuc in tres: q: pͥ alloq̃tur pplm verbis ꝯſolatorijs. ſcđo denũciat ꝑſonã precurſoris: ibi. Vox clamã/tis. tertio ꝑſonã xp̃i ꝯſolatoris: ibi. Sup mõtẽ. Circa pͥmũ dicit.

a Cõſolamini ꝯſola/mini. replica t̃ h̃ verbũ q: ꝓmittit eis duplices ꝯſolatõẽs. ſ. in bõis tpa/lib⁹ et ſpũalib⁹.
b Loq̃mini. vos ꝓphe
c Ad cor hierlm. i. ad cõſolatõẽ fideliũ.
d Qm̃ cõpleta eſt. i. ter minata.
e Malicia ei⁹: q: pctĩ ade ꝑ xp̃m fuit amotũ.
f Dimiſſa fuit iniq̃tas illi⁹. q: xp̃s ꝯ pctã ꝑſo/nalia attulit remediũ. et loq̃tur h̃ ꝓpha de futu/ro per modum preteri/ti ꝓpter certitudinẽ ꝓ/phetie.
g Suſcepit de mãu do mini duplicia ⁊c̃. i. du/plicẽ ꝯſolatõẽ ꝑ xp̃m. ſ. i collatõe grĩe et apertõe glie: ſicut ꝓ pctĩs acce/perat duplicẽ penã. ſcʒ corpis ⁊ aie.
h Vox clamãtis. h̃ in/troducit̃ ꝑſona ꝑcurſoris. ſ. Johis baptiſte: de q̃ intelligit̃ ad lrãm h̃ ſcriptura: vt pʒ Joh. i. et Marci. i. et Math. iij. ꝓpt̃ qđ aliq̃ doctores catholici male vident̃ dicere exponẽdo hũc paſſuʒ ad lrãm de reditu captiuitatis babylonice: in h̃ magis iudaiʒãtes q̃tuʒ ad aliq̃d q̃ he/brei: q̃ hũc paſſuʒ et totũ caplm exponũt ad lrãm referẽdo ad tp̃s meſ ſie: dicẽtes q̃ ſupficies terre hitabilis cõplanabit̃ diuinit⁹ ꝑ eleuatõẽ valliũ et depſſionẽ mõtiũ: vt ſic amotis oĩb⁹ ĩpedimẽtis iudei ꝑ orbeʒ diſperſi poſſint facilit̃ in iudea ꝯgregari: et ſic exponũt qđ đr h̃. Ois vallis implebit̃ ⁊c̃. ſʒ deficiũt dupl̃r: pͥ q: aduentũ xp̃i dicũt futuꝝ qui iã trãſijt in ꝑteritũ. ſcđo q: lrãlẽ ſenſuʒ h̃ accipiũt ſm ſignificata vocũ cũ đr. Ois vallis iplebit̃ ⁊c̃. qđ nõ eſt verũ in locutõe ꝑabolica: ſicut Judicũ. ix. cũ đr. Jerũt ligna ad arborẽ rãnũ ⁊c̃. ſenſus lrãlis ibi non eſt de arborib⁹ materialib⁹ ꝑ voces ſignificatis: q: ſic ſcriptura eẽt fal ſa: ſʒ eſt de abimelech et viris ſichẽ q̃ ibi ꝑ arbores metaphorice ſignãtur. Qđ aũt ſit h̃ metaphorica locutio pʒ nõ ſolum ꝑ dicta doctoꝝ ca/tholicoꝝ: ſʒ etiã ꝑ dcã Ra. moyſi dicẽtis: nõ aſcẽdat ſup cor q̃ in dieb⁹ meſſie deficiat aliq̃d de via hui⁹ ſeculi: vl̃ inouet̃ aliq̃d de opibus ſex dierũ ſʒ ibit mũd⁹ iuxta ſolitã viã: et ꝑ ꝯñs nõ eſt intelligẽdũ q̃ in ad uẽtu meſſie ſit talis cõplanatio mõtiũ et valliũ niſi intelligat̃ de aduẽ/tu xp̃i ad iudiciũ: q: tũc inouabit̃ mũdi ſtat⁹: ſʒ iudei h̃ mõ non intelli/gũt: ſʒ de aduẽtu ei⁹ in mũdũ: vt ſatis pʒ ex pͥdicꝭ. Jgit̃ ſequẽdo ſñiaʒ euãgeliſtaꝝ paſſus iſte exponẽd⁹ eſt ad lrãʒ de Johãne baptiſta ⁊ ei⁹ pͥdicatõe: cũ đr. h Vox clamãtis. i. iohis pͥdicãtis. i In de/ſerto. i. in iudea q̃ dicit̃ deſertũ rõne dicta ſupi⁹ in pͥncipio. xxxv. capi. et q: ad lrãm Johes incepit pͥdicare in deſerto iudee: vt hr̃ mathei. iij. vbi đr. Jn dieb⁹ illis venit iohes baptiſta pͥdicãs ⁊c̃. k Parate viã dñi. Predicatio eñ ei⁹ et ſu⁹ baptiſm⁹ erãt q̃dã diſpoſitõẽs ppli ad ſuſcipiẽdũ de ꝓpinq̃ fidẽ xp̃i vẽturi: vt pʒ ex decurſu euãgelij: ⁊ dicit. l Viã dñi. q̃tum ad mãdata decalogi. m Semitas dei nr̃i. q̃tũ ad ꝯſilia euãgelica. n Ois vallis. i. humilis. o Ois mõs ⁊ col. i. ſupb⁹ ⁊c̃. q: ſic dictũ fuit in pͥncipio hui⁹ libri ꝑ aduentũ xp̃i ſupbi deiecti ſunt: et hũiles exaltati. p Et erũt praua. i. hoĩes deprauati ex ꝯſuetudie peccãdi q Jn directa. i. ad rectitudinẽ iu ſticie reduci. r Et aſpera. i. crudeles ⁊ duri. s Jn vias pla/nas. i. ad mãſuetudinẽ deducti: ſic̃ pʒ de paulo q̃ fact⁹ fuit agn⁹ de lu/po. Põt etiã de h̃ aliter expõi de opib⁹ penitẽtie: que vident̃ dura ⁊

gmini[b] ad[c] cor hierlm ⁊ aduocate eã: qm̃[d] cõpleta eſt malicia[e] ei⁹: di miſſa[f] eſt iniq̃tas illi⁹. Suſcepit[g] de manu dñi duplicia ꝓ oĩb⁹ pec catis ſuis. Vox[h] clamãtis in deſer to[i]. Parate[k] viã[l] dñi: rectas facite in ſolitudine ſemitas[m] dei noſtri. Ois[n] vallis exaltabit̃: ⁊[o] oĩs mõs ⁊ collis hũiliabit̃: ⁊[p] erũt praua in directa[q] ⁊[r] aſpera in[s] vias planas. Et[t] reuelabit̃ glia dñi: ⁊[u] videbit oĩs caro pit̃er q̃[x] os dñi locutũ eſt Vox[y] dicẽtis. Clama[a] Et dixi: Quid clamabo: Ois[b] caro fenũ et[c] oĩs glia ei⁹ q̃ſi flos agri. Exic catũ eſt fenũ ⁊ cecidit flos: q:[d] ſpi ritus dñi ſufflauit in eo. Vere[e] fe nũ eſt pplus. Exiccatũ eſt fenũ ⁊ cecidit flos. Verbũ[f] aũt dñi mãet in eternũ. Sup[g] montẽ excelſuʒ a ſcẽde: tu qui[h] euãgeliʒas ſyon: ex alta in fortitudine vocẽ tuã q̃ euã geliſas hierlm. Exalta[i] noli time re. Dic ciuitatib⁹ iude. Ecce[k] de us vr̃. Ecce[l] dñs de⁹ in fortitudie veniet: ⁊[m] brachiũ ei⁹ dñabit̃. Ec ce[n] merces ei⁹ cũ eo: ⁊[o] opus illi⁹ corã illo. Sicut[p] paſtor gregẽ ſuũ paſcet: in[q] brachio ſuo cõgregabit agnos: ⁊ in ſinu ſuo leuabit: fetas ipe portabit. Quis[r] mẽſus eſt pu gillo aquas: ⁊[s] celos palmo põde rauit. Quis[t] appẽdit trib⁹ digitis molem terre: ⁊ librauit in[u] põdere montes ⁊ colles in ſtatera: Quis audiuit[a] ſpm̃ dñi: aut[b] q̃s ꝯſiliari⁹ ei⁹ fuit ⁊ oñdit illi. Cũ q̃ inijt ꝯſi liũ ⁊ inſtruxit eũ: ⁊ docuit eũ ſemi tã iuſticie: ⁊ erudiuit eũ ſciã: ⁊ viã prudẽtie oſtẽdit illi. Ecce[c] gẽtes

aſpera: ſʒ ꝑ grãm xp̃i fcã ſunt credẽtib⁹ leuia. vñ dic̃ Aug. Oĩa ſeua ⁊ imania leuia ⁊ ꝓpe nulla fac̃ amor t Et reuelabit̃ glia dñi. i. fili⁹ dei. q̃ đr glia pr̃is: eo q̃ glia ſm tullium eſt clara noticia cũ laude. vñ glia đr q̃ſi q̃dã claria ⁊ murata in g. illa aũt q̃ ad noticiã ꝑtinẽt in diuinis filio appropiant̃: et iõ ſic̃ đr ſapiẽtia pr̃is: ita eius glia.
u Et videbit oĩs caro. i. poterit vi dere.
x Q͛ os dñi lo cutũ eſt: cui⁹ ver bũ deficere nõ pt̃ ab iipletõe.
y Vox dicẽtis. ſ. dñi loq̃ntis ad eſaiã vel ad iohãnẽ baptiſtã.
a Clama. i. pub lice denũcia.
b Omnis caro fenum. id eſt nul lam firmitatẽ ſeu ſtabilitatẽ ex ſe hñs: et accipit̃ h̃ caro ꝓ omi hoĩe carnalit̃ viuẽte. ſm q̃ dicit̃ pͥa Corin. xv. Caro ⁊ ſanguis regnũ dei non poſſide bũt.
c Et oĩs glia ⁊c̃. q̃ſi repẽte deficit ex modico calore febrili ex volũta te deliciõ ſubdit̃. d Quia ſpũs dñi ⁊c̃ e Vere fenũ eſt pplus. ꝑ h̃ oñdit̃ mãifeſte q̃ ꝓpha loq̃tur metaphorice vt pͥdictũ eſt. f Verbũ aũt dñi ⁊c̃. qđ põt intelligi de ꝟbo increato: ſm q̃ đr Jo. i. Jn pͥncipio erat ꝟbũ ⁊c̃. et de ꝟbo creato ꝑ ꝓphas dicto qđ infallibilit̃ iplet̃ in ꝓphia pͥdeſtinatõis vt dictũ eſt. ſ. fre quent̃. g Sup montẽ. h̃ ꝯñr introducit̃ ꝑſona ꝯſolatoris. ſ. dñi nr̃i ihu xp̃i: et eſt verbũ dñi ad eſaiã vel pot⁹ ad iohem baptiſtã: cũ đr. g Sup mõtẽ excel. aſcẽ. i. ad pͥeminẽtiã ſctitatis vite. tu. ſ. iohes de q̃ dic̃ ſaluator Math. xi. Jnt̃ natos mu lierũ nõ ſurrexit maior iohe baptiſta. h Qui euangeliʒas ſyon. i. pplo iudaico: et dicit̃ euãgeliſas: q: pͥdicatio iohis ad euãgeliũ ꝑtinet. i Exalta noli timere. Johes eñ timore he rodis aut phariſeoꝝ ⁊ ſacerdotũ nõ deſtitit a ꝯſtãti veritatꝭ de nũciatõe. k Ecce de⁹ vr̃. i. de⁹ hũanat⁹. ſic eñ denũciauit iohes Joh. i. d. Ecce agn⁹ dei q̃ tollit pctã mũdi. noĩe agni exp̃mẽs hũanitatẽ: et ꝑ ablationẽ peccati ei⁹ diuinitatẽ. l Ecce dñs de⁹ ⁊c̃. Jn aduẽtu eñ ſuo xp̃s egit miracula ſtupẽda. q̃ fieri nõ poterãt niſi ꝟtute infinita. m Et brachiũ ei⁹ dñabit̃. ꝑ brachia eñ ei⁹ in cruce extẽſa ꝑuenit ad gliam ſue reſurre ctõis: ⁊ ſic ad dñiũ plene ptãtis ꝓpt̃ qđ tũc dixit Math. vlti. Data eſt mihi oĩs ptãs in celo ⁊ in terra n Ecce merces ei⁹ cũ eo. q: ꝟtute diuinitatꝭ de ſe poterat dare grãʒ in pñti: ⁊ gliaʒ in futuro. o Et op⁹ illi⁹ corã illo. i. in ei⁹ volũtate ⁊ ptãte. p Sicut paſtor ⁊c̃. Vñ dic̃ de ſeipõ Joh. x. Ego ſuʒ paſtor bo nus q Jn brachio ſuo ⁊c̃. ꝑ h̃ deſignat̃ xp̃i pietas ad fide les ſuos: ꝓpt̃ qđ ibidẽ dicit. Et aĩam meã pono ꝓ ouib⁹ meis r Quis mẽſus eſt. h̃ ꝯñr põit̃ ptãs ꝯſolãtis ad oñdẽdũ q̃ de ei⁹ ꝓmiſſiõe null⁹ debeat dubitare: cũ ſit potẽs adiplere: et di uidit̃ in duas. q: pͥ declarat̃ ei⁹ ptãs ꝯ ydolatras ei creaturam adequãtes. Scđo ꝯtra puſillanimes iudeos de ipõ min⁹ debi to ꝯfidẽtes: ibi. Leuate. Pͥa in duas. q: pͥ dicta ptãs oñditur ſecũdo ex h̃ ydolatria arguit̃: ibi. Cui g̃. Circa pͥmũ dicitur.
r Quis mẽſus eſt pugillo. i. valde facilit̃ aq̃s: q̃uis ſint multe et magne. s Et celos ⁊c̃. i. ſine difficultate aliq̃: ſic̃ illđ qđ ꝯtinet̃ in palma t Quis appẽdit ⁊c̃. i. valde facilit̃: qñ eñ aliq̃s vult leuare aliqđ põderoſuʒ appõit duas man⁹: ſʒ qñ eſt

ſibi valde leue apponit tm̄ duos vł tres digitos. per h̄ aūt oſ̄ndi tur potētia xp̄i q̄ virtute diuinitatis oīa iſta fecit. Utitur aūt h̄ ſcri ptura verbis pōderis ꝛ ſtatere: q2 de⁹ oīa diſpoſuit in numero: ꝛ pōdere et in mēſura. Sap. xi. et ꝓpt̄ dictā potētiā ſubiūgit. v Quis audiuit ſpm̄ dn̄i. q̄ſi min⁹ potētē. q. d. null⁹. x Aut q̄s ꝯſiliari⁹ ei⁹ fu it ꝛc̄. q̄ſi breuiter ſa piētiā diminutaȝ et p3 lr̄a vſq3 ibi.

y Ecce gētes q̄ſi ſtilla ſitule. i. ca dēs de ſitula que null⁹ momēti re putatur.

z Et q̄ſi momen tum ſtatere: q̄ val de defacili ad v traq3 ptē mouet̄ de ſe nullaȝ hn̄s ſtabilitatē.

a Ecce inſule ꝛc̄ in ꝯſpectu ei⁹.

b Et liban⁹ ꝛc̄. i. ſi aliq̄s vellet fa cere ſibi ſacrificiū debitū: oīa ligna non ſufficerēt ad ip̄m cremādū: nec ꝑ ꝯn̄s oīa aīalia ſufficerēt ad offe rendū ſibi debitū holocauſtū.

c Omēs gētes q̄ſi non ſint: q2 ex ſe non hn̄t aliqd̄ eſſe. Oīa iſta idu cunt̄ ad oſ̄dēdū ꝙ in nullo idiget alteri⁹ auxilio ſeu ꝯſilio.

d Cui ḡ. h̄ ꝯn̄r ex dicꝭ ydolatria rep̄hendit̄: in q̄ cult⁹ ſoli deo debit⁹ creature ipendit̄. Et ſic ei ſm̄ reputatōȝ ydolatre adeq̄tur: ꝓpt̄ qd̄ dr̄. d Cui ḡ ꝛc̄. h̄ dicit̄ ꝯ ydolatras credētes aliqd̄ diuinitatꝭ eſſe in imaginib⁹ fa ctis. e Aut quā imaginē ꝛc̄. et h̄ dr̄ ꝯ ydolatras: q̄ imagini bus nō attribuebāt aliqd̄ numīs ſȝ q̄buſdā diis inuiſibilibus in imaginib⁹ rep̄ſitatis: ponebāt tm̄ pluralitatē deoꝝ.

f Nunq̄d ſculp. ꝛc̄. oīa iſta inducunt̄ h̄ ad oſ̄dendū ꝙ ydola nullā ſtabilitatē hn̄t a ſe ſȝ magis ab artifice. Et cū oēs gentes q̄ nihil reputate ſunt reſpectu dei: vt p̄dictū eſt. ex h̄ ꝯcludit̄ ꝙ ydola adhuc min⁹ ſunt reputāda: iō ſubdit̄. g Nunq̄d nō ſcietis. illud qd̄ dictū eſt de ydolis qd̄ ſenſibilr̄ poteſtis experi ri. h Nunq̄d nō audiſtis. q. d. ſic. q2 in libris gētiliū ꝛ chro nicis ſemp fuit facta mētio de ortu ydolatrie ꝑ op⁹ hoīm vt ma gis videbit̄ ca. ſe. i Nunq̄d nō intel. ꝛc̄. q. d. intelligere de buiſtis ꝙ a ſolo deo habeat ſtabilitatē: cū nihil ſit ſub ea ſuſtē tās eā. k Qui ſedet ꝛc̄. tāq̄ p̄nceps terren⁹. l Et ha bita. ei⁹. i. hoīes ei ſubditi ſunt q̄ſi locuſte reſpectu dei.

m Qui extēdit ꝛc̄. cū ſint nature vel materie ſubtilis: q̄ dr̄ q̄ſi nihil: eo ꝙ nō eſt palpabilis: eo mō loquēdi q̄ aer nihil vocat̄ ꝓpt̄ ſuā iſtabilitatē. Uñ dr̄ cōiter nihil in hoto eſſe: cū ſit plen⁹ aere. In hebr. hr̄. Qui extēdit velut telā celos. et ſic plana ē lr̄a et ſequētib⁹ ꝯſona: cū ſubdit̄. n Et expādit eos ſic ꝛc̄. Lo quit̄ h̄ de celo ſm̄ apparētiā viſus: q2 extrema celi i circuitu ori zontis nr̄i videnť ſup terrā figi: et mediū qd̄ eſt ſup capita nr̄a in altū erigi: et ſic h3 apparētiā tabernaculi extēti. o Qui dat ſecretoꝝ ſcrutatores. i. ſapiētes in ſpeculabilib⁹. p Iu dices terre. i. prudētes in agibilib⁹ q Uelut inanes fecit. i. nulli⁹ reputatōis in dei cōparatōe: qd̄ oſ̄dit ꝑ ſile: cū ſubdit̄.

r Et q̄dē. i. certe. s Neq3 plātato ꝛc̄. i. ſic plātula nō radi cata adhuc nec firma in tr̄a a modico vēto eradicat̄: ſic etiā oēs p̄dicti q̄tūcūq3 magni ad nutū dei eradicant̄ et tollunt̄ de vita p̄nti et iō in fine ꝯcludit̄. t Et cui aſſimilaſtis me ꝛc̄. q̄ſi di. talis aſſimi latio ē valde erronea. u Leuate. h̄ ꝯn̄r oſ̄dit̄ deceptās ꝯ iudeos de deo min⁹ debite ꝯſidētes: et ꝑ ad ꝯſideratōȝ diuīe maieſtatis idu cunt̄: cū dr̄. v Leuate in excelſuȝ oculos vr̄os. i. ad corpa celeſtia

quaſi ſtilla ſitule: et ᶻ quaſi momē tum ſtatere reputate ſunt. Ecce ᵃ inſule quaſi puluis exigu⁹: et ᵇ liba nus nō ſufficiet ad ſuccēdendū: ꝛ aīalia ei⁹ nō ſufficiēt ad holocau ſtū. Oēs ᶜ gētes quaſi non ſint: ſic ſūt corā eo: et quaſi nihilū et inane reputate ſunt ei. Cui ᵈ ergo ſil'em feciſtis deū: aut ᵉ quā imaginē po netis ei. Nūq̄d ᶠ ſculptile cōflabit faber aut aurifex auro figurabit il lud: ꝛ laminis argēteis argētari⁹. Forte lignū et imputribile elegit artifex ſapiēs querit quō ſtatuat ſi mulachrū qd̄ nō moueat̄. Nūq̄d nō ᵍ ſcietis: Nūq̄d ʰ non audiſtis: Nūq̄d nō annūciatū eſt vobis ab inicio: Nūq̄d ⁱ nō intellexiſtis fun damēta terre: Qui ᵏ ſedet ſup gy rū terre: et ˡ hitatores ei⁹ ſunt qua ſi locuſte. Qui ᵐ extēdit velut ni hili celos: ꝛ ⁿ expādit eos ſicꝰ taber naculū ad inhabitandū. Qui ᵒ dat ſecretorū ſcrutatores q̄ſi nō ſint: iudices ᵖ terre uelut ᵠ ianes fecit: et ʳ quidē neq3 ˢ plātato neq3 ſato: ne q3 radicato i terra trūco eoꝝ. Re pēte flauit in eos et aruerūt: et tur bo quaſi ſtipulā auferet eos. Et ᵗ cui aſſimilaſtis me et adequaſtis dicit ſcūs. Leuate ᵘ in excelſuȝ ocu los vr̄os: et ˣ uidete q̄s creauit hec Qui ʸ educit in nūero miliciā eoꝝ: et ᶻ oēs ex noīe vocat. Pre ᵃ multi tudine fortitudis et roboris virtu tiſq3 eius: neq3 ᵇ vnū reliquū fuit. Quare ᶜ dicis iacob et loq̄ris iſrl': abſcōdita ᵈ eſt via mea a ᵉ dn̄o: et ᶠ a deo meo iudiciū trāſibit. Nūq̄d ᵍ neſcis aut nō audiſti: Deus ʰ ſem piternus dn̄s ⁱ q creauit terminos terre: et ᵏ nō deficiet: neq3 ˡ labora bit: nec ᵐ eſt inueſtigatio ſapie ei⁹. Qui ⁿ dat laſſo virtutē: et his qui nō ſunt fortitudinē: et robur mul tiplicat. Deficiet ᵒ pueri et labora būt: et ᵖ iuuenes in ᵠ infirmitate ca dent. Qui ʳ aūt ſperāt in dn̄o mu tabūt ˢ fortitudinē aſſumēt ᵗ pēnas ſicut aquile: currēt ꝛ nō laborabūt

x Et videte q̄s creauit hec. i. ex h̄ ꝯſiderate ma gnitudinē creatoris ſm̄ ꝙ dr̄ Sap. xiii. A ma gnitudine em̄ ſpeciei et creature poterat cogno ſcibilr̄ creator eoꝝ vide ri. y Qui educit ꝛc̄. i. multitudinē ſtellaꝝ or dinate in ſuo curſu ꝓce dētiū. z Et oēs ex noīe vocat: q2 oīa perfe cte cognoſcit vſq3 ad mi nima. a Pre multi tudie ꝛc̄. iſta tria in deo ſunt vnū: tm̄ i nobis dif ferūt. fortitudo em̄ reſpi cit magnitudinē et cor reſpōdētiā mēbroꝝ. ro bur fortitudinē oſſiū et neruoꝝ. virt⁹ magnitu dinē effectuū.

b Neq3 vnū reliquum fuit. i. nl'la res q̄tūcūq3 modica erit potētiā et ſciētiā diuinā: iō ꝯcludi tur. c Quare dicis iacob. i. popule iudaice deſcēdēs a iacob.

d Abſcondita eſt via mea. i. opa mea.

e A dn̄o. i. nō reddet ꝓ eis mercedē

f Et a deo meo iudiciū ꝛc̄. i. nō faciet vindictā de iniuriis mihi illatis Et h̄ dr̄: ꝙ in ꝑplo il lo erāt aliq̄ q̄ deciderāt i illū errorē: ꝙ dei ꝓuidētia ad act⁹ humanos nō ſe extēderet. vel dicendū ꝙ ꝓpha vtit̄ cōi mō loq̄ndi: q̄ hoīes in af flictōe lōga poſiti dicunt̄ ſe derelicti ꝛ traditi obliuiōi g Nunq̄d neſcis aut nō audiſti. et qd̄ ſit illud ſubdit̄ h De⁹ ſempitern⁹. in ſua deitate. i Dn̄s q̄ ꝛc̄. et ſic dr̄ extpe q̄ habuit creaturā ſubiectā q. d. iſta debuiſti ſcire: q2 moyſes tibi ānūciauit in p̄ncipio Gen̄.

k Nō deficiet. in ope gubernatōis. l Neq3 laborabit. q2 laſſitu dinē opando nō incurrit. m Nec eſt inueſtigatio ſapie ei⁹. ſ. ad ꝑ fectū: q2 excedit inueſtigatōȝ humanā in infinitū. Ro. xi. O altitudo di uitiarū ſapie et ſciētie dei ꝛc̄. n Qui dat laſſo virtutē ꝛc̄. ꝓducen do eos de nō eſſe ad eſſe. o Deficiet pueri. ſ. morib⁹ ꝛ ſenſu.

p Et iuuenes. i. inſolētes. q In infirmitate cadēt. ꝑ i culpā: ꝛ poſt ea in penā. r Qui aūt ſperāt in dn̄o. et nō in ſeipis ꝑſumptuoſe.

s Mutabūt fortitudinē. q2 q̄ erāt ꝑus debiles ad grauia ſuſtinēduȝ gr̄a diuīa efficient̄ fortes. t Aſſumēt pēnas vt aquile ꝛc̄. i. q̄ ꝑus erāt tardi ꝛ pigri ad bōa opa: efficient̄ veloces ad ipa: et h̄ vidēt ipletū in veteri ꝛ nouo teſtō ꝑ ſucceſſiōes generationū in illis q̄ veracit̄ con uerſi ſunt ad deū. In ca. xl. vbi dr̄ in poſtil. Sup montē. h̄ ꝯn̄r in troducit̄ ꝑſona ꝯſolatoris.

Additio.

Licet expoſitio poſtillatoris de h̄ ꝙ dr̄. Sup montē excelſuȝ ſit ſatis cōſona lr̄e et veritati ſm̄ trāſlatiōnē noſtrā. ſm̄ tm̄ hebraicā veri tatē nō totalit̄ cōſonat lr̄e. Pro q̄ ſciēdū: ꝙ grāmatica hebraici ſermo nis a multis deuiat a grāmatica latina: et ſpāl'r in h̄ ꝙ ſm̄ grammati cā hebraicā in verbis hr̄ differētia int̄ ſexū maſculinū et femininū ſicut nos hēm⁹ in noīb⁹: et h̄ ſm̄ quālibet differētiā triū ꝑſonaꝝ. Uerbigr̄a alit̄ dr̄ a femīa: ego comedo q̄ a maſculo: et ſic in ſecūda et tertia ꝑſo na. Silr̄ in h̄ ꝓnoie tu tui ꝛc̄. differētia eſt iter ſexū maſculinū et femi ninū. loquēs em̄ cū maſculo alit̄ ꝓnūciat tu q̄ ſi cū femīa loqueret̄. Et hoc eſt valde manifeſtū cuicūq3 hn̄ti aliqualē notitiā in illa lingua. vñ in h̄ loco vbi dr̄. Sup montē excelſuȝ aſcēde. li aſcēde eſt feminini ge

neris:nō maſculini. Sic̄ li tu et li euāgelizās et li exalta:et ſic de ceteꝛ verbis et ꝓnoibus h̄ ꝯtētis q̄ oīa ꝑtinēt ad femininū genus vſqꝫ ibi. Ecce deꝰ veſter.et iō magis ꝓprie h̄ verba ſi ſm verā lrāꝫ hebraicā intelligant̄:referēda ſunt ad btām virginē:et ad ſanctā elizabeth.ſm ea q̄ tradunt̄ de eis Luc.i.ca.vt ſit ſenſus ꝙ eſa.in pſona dn̄i dicit beate ṽgini. Sup mōtē excelſum aſcēde tu q̄ euāgelizas ſyō.ſ. beata virgo: qḋ iipletū eſt qn̄ ꝯcepto filio dei in vtero virginali maria exurgēs ꝑrexit in mōtana: vbi manifeſte pꝫ ꝙ aſcēdit in mōtē excelſuꝫ.nā iudea vbi zacharias manebat erat altioꝛ galilea a q̄ receſſit maria.ꝓpus eñ de galilea in hieꝛlm ꝑgēs dicebat. Ecce aſcēdimꝰ hieroſolimā:et q2 ḋ galilea in hieꝛlm btā ṽgo nō ꝑ planā viā ſꝫ ꝑ mōtana iuit:iō ꝓprie ei ḋ2. Sup mōtē excelſus aſcende et q2 in ſalutatōe ad Elyzabeth nō ſolū mat̄ ſꝫ etiā infans in vtero eiꝰ xp̄m inſtinctu ſpūſſancti cognouit:q2 vt ḋ2 Lu.i. Factuꝫ eſt vt audiuit ſalutationē marie elizabeth:exultauit infans cū gaudio.in q̄ deſignatur gaudiū de p̄ñtia dn̄i:iō de btā ṽgine in ip̄a ſancta ſalutatōe ꝓpe intelligit̄. Qui euāgelizas ſyon.ſ.q̄ nūcias bōa fctis aīabus.ſ. elyzabet et iohāni. Ꝯſeqnt̄ ꝓpħa in pſona dn̄i alloqt̄ ip̄am elyzabeth,d. Exalta vocē tuā q̄ euāgelizas hieꝛlm: qḋ iipletū eſt qn̄ elizabeth exclamauit voce magna euāgelizādo ip̄is hieꝛlm videlꝫ beati ṽgini dicendo. Btā q̄ credidiſti qm̄ ꝑficient̄ in te ea q̄ dicta ſunt tibi a dn̄o. Ꝯſequent̄ ꝓpħa in pſona dn̄i alloqtur virginē dicēs. Exalta noli timere. in q̄ innuit canticū eiꝰ altiori voce formādū ꝙ cū ꝑ ſolū ſalutādo euāgelizauit.q.d.nō ſolū loqre voce ſubmiſſa ꝓut ſufficit ad cognate tue ſalutatōꝫ:ſed etiā exalta vocē.ſ.ꝓut reqrit̄ ad modū cātici ꝑ qḋ cāticū ciuitatibꝰ iude.i.eccleſijs p̄ñtibꝰ et futuris ānūcies p̄ñtiā filij dei i te incarnati:et h̄ eſt qḋ dicit. Dic ciuitatibꝰ iude. Ecce deꝰ veſter:qḋ continue iiplet̄ in eccīa:cū ꝑ canticū p̄dictū ſolēnit̄ memorat̄ ſeu ānunciat̄ aduētꝰ dn̄i in eadē virgine.itē poſuit tn̄ ibi ꝓpħa. Noli timere:q2 virginalis pudicitia pauida eſt et timida.vn̄ angelus ei dixit. Ne timeas maria:et etiā vt inueret ꝙ tāta erat hūilitas ṽginis ꝙ non p̄ſumebat canticū publice cātādū formare niſi ſpūſſancti inſtinctꝰ eā tāgeret ſeu moueret. De q̄buſdā aūt in cātico virginis ꝯtētis q̄dā inuēdo ꝓpħa h̄ pōit:vt cū dicit. Ecce dn̄s in fortitudie veniet et brachiū eiꝰ dn̄abit̄ q̄ q̄dem ṽba vident̄ corrñdere huic qḋ ḋ2 in cātico. Fecit potētiā i brachio ſuo.vtrobiqꝫ eñ dat̄ intelligi ꝙ incarnatio filij dei ꝑtinet ad infinitatē diuine potētie:et ſequit̄. Ecce merces eiꝰ cū eo. in ꝓpheticꝫ eniꝫ locutōibꝰ ꝓmittebat̄ incarnatio filij dei q̄ſi merces a deo dāda i futurū:ſic̄ Gen̄.xxij.abrahe dictū fuit. Bn̄dicent̄ in ſemie tuo oēs gentes: ſꝫ in p̄dicto cātico hec merces vt iā data annunciat̄: vn̄ dic̄. Suſcepit iſrl̄ puerū ſuū:cui corrñdent ṽba ꝓpħe dicētis. Ecce merces eiꝰ cū eo Et q2 vt dic̄ Greg. In bn̄dictōe cerei. Nihil nobis naſci ꝓfuit:niſi redimi ꝓfuiſſet:iō ſubdit. Et opꝰ illiꝰ corā illo.ſ.opꝰ redēptōis:qḋ maxime ꝑtinet ad diuinaꝫ miſericordiam q̄ int̄ diuīa opa p̄eminet: vn̄ in pſal. Miſeratōes eiꝰ ſup oīa opa eiꝰ:et iō in cātico cū dixiſſet. Suſcepit iſrl̄ puerū ſuū:ſubdit. Recordatꝰ eſt miſericordie ſue.ſeqtur. Sicut paſtoꝛ gregē ſuū paſcet.in q̄ innuit ꝓpħa ꝙ xp̄s ſe h̄ret vt paſtoꝛ ad gregē ſuū nō vt ad gregē alienū ſic̄ mercenariꝰ:cui nō eſt cura de ouibus Jo.ca.x.qḋ corrñdet huic qḋ ḋ2 in cātico. Sicut locutꝰ eſt ⁊c̄. ad p̄res eñ ſemp ſe habuit deꝰ vt paſtor cū ꝓprio grege. Vn̄ in pſal. Nos aūt po.eiꝰ ⁊c̄. Cetera exponant̄ vt in poſtil.q̄ q̄dē expoſitio nō ſolū videt̄ pſona lrē ſꝫ iñ ſerōnabilis. Eſa.eñ q̄ euāgelicꝰ ꝓpħa ḋ2 vt in ꝓlogo et in ꝓhemio:ſicut de voce baptiſte in deſerto clamātis hyſtoriā ꝓpheticē texuit vt ſtatim.ā.ſic nō īmerito de voce ṽginis ſalutātis ⁊ cātantis ꝓpheticā hyſtoriā p̄dicere debuit:p̄mittit tn̄ hyſtoriaꝫ de voce baptiſte:q̄uis ordie tp̄is poſterioꝛ fuit: eo ꝙ illa fuit oībus notioꝛ:a notioribꝰ eñ incipit ꝓceſſus diſcipline. In eo.cap. vbi ḋ2 in poſtilla. Pꝛe multitudine fortitudinis ⁊ roboris. Additio.ij.

Vbi nos hēmꝰ. Pꝛe multitudie fortitudis.hebraica lrā ſic habꝫ Pꝛe multitudine ⁊ fortitudie roboris et virtutis nec vnꝰ defuit: cuiꝰ ſenſus pōt eſſe talis ꝙ militia celeſtis q̄ in tāta multitudie eſt cōſiderari dꝫ: ꝙ q̄libet ſtella hꝫ fortitudinē.ſ.potētiā ⁊ virtutē actiuā ad influēdū in iſtis inferioribꝰ.vn̄ Gen̄.i.de ſole et luna ⁊ ſtellis dicit. Poſuit ea in firmamēto celi ⁊c̄.et in pſalmo. Solē in poteſtatē diei ⁊c̄.et ſic diuinā potētiā et ſciētiā cōmēdat ꝓpħa nō ſolū ex nūeroſa multitudie celeſtis militie: ſꝫ etiā ex fortitudine et roboꝛe:et ṽtute influxiua eis a deo collata:a q̄bus nulla ſtella q̄rtūcūqꝫ modica deficit q̄n habeat aliq̄lē potētiā: ex q̄bus excitat̄ magis hūana mēs ad ꝯſiderādū magnitudinē potētie creatoris.

abulabūt ⁊ nō deficiēt. Ca.xli.

T Aceāt ad me inſule ⁊ gentes mutēt fortitudinē. Accedāt et tūc loquant̄ ſimul ad iudiciū ꝓpinquemꝰ. Quis ſuſcitauit ab oriēte iuſtum vocauit eū vt ſequeret̄ ſe. Dabit in ꝯſpectu eiꝰ gētes:et reges obtinebit. Dabit q̄ſi puluerē gladio eiꝰ ſicut ſtipulam vēto raptā arcui eius. Perſequet̄ eos trāſibit i pace:ſemita in pedibꝰ eiꝰ nō apparebit. Quis hec opatus eſt ⁊ fecit vocās generatiōes ab exordio: Ego dn̄s p̄rimꝰ ⁊ nouiſſimꝰ ego ſum. Viderunt inſule ⁊ timuerūt:extrema terre obſtupuerūt: appropinquerūt ⁊ acceſſerūt. Vnuſqſqꝫ ꝓximo

Caplm.xli.
Aceāt. poſt q̄ ꝓpħa induxit ppl̄m iſrael ad certā expectatiōnē ꝓmiſſoꝝ et diuina veritate:h̄ p̄ñt idē facit ex eiꝰ charitate:q̄ amicos non defraudat a ꝓmiſſi ꝯſecutōe:et diuidit̄ in duas ptes: q2 p̄rimo oſ̄dit̄ dei dilectio ad dictū ppl̄m ex bn̄ficijs q̄ ei in patribꝰ ꝯceſſit.ſecūdo ex ꝓpoſito quē ei ꝓmiſit capi.ſe. Pꝛia in tres ſm tria bn̄ficia. ſecūduꝫ ponit̄ ibi. Et tu iſrl̄.tertiū ibi. Prope facite. Circa p̄mū ſciēduꝫ ꝙ p̄mū bn̄ficiū fuit collatū in abraā:quē deꝰ ſeparauit ab infidelibꝰ:educēdo eū ḋ de hur chaldeoꝝ. Gen̄.xi.ca.et ſecūdo de harā: Gen̄.xij.et ꝑ ꝯñs ppl̄m ab eo deſcendentē ꝑ yſaac et iacob ab infidelibꝰ ſepauit: ꝓpter qḋ et legē in mōte ſynai ſpecialiter ei ꝯceſſit.ꝓpt̄ qḋ ḋ2 pſal.cxliij. Nō fecit taliter oī natōi: et iudicia ſua nō māifeſtauit eiſ. Et diuidit̄ i duas. Et diuidit̄ in duas:q2 ꝑ ponit̄ hmōi ſepatio:ſecūdo ꝯtra ydolatras infectio ibi. Vnuſqſqꝫ. Circa p̄mū ꝑ ad huiꝰ ꝯſideratōꝫ iducit dicens.

b Taceāt ad me inſule.i.hitatores inſulaꝝ. c Et gentes. terrā aridā habitātes. d Fortitudinē mutēt.vt q̄ erant fortes ad mala ſint fortes ad bona. Accedāt ⁊ e Tūc loqūt̄ ſimul.ſi habēt aliq̄d iuſtū ꝓ ſe.ſcḋo bn̄ficiū recolit dicēs.

f Quis ſuſcitauit ab oriēte iuſtū.i.abraā:vt exponūt cōiter catholici ⁊ hebrei:quē dn̄s vocauit ḋ a chaldea: vt dictum eſt: et poſtea ab abraā.et vtraqꝫ regio vergit ad orientē reſpectu iudee quā dn̄s ei repromiſit Gen̄.xiij g Vocauit eū.ꝑ viā ſ dei et obediētie. Vn̄ et ex fide ſm mādatū dei voluit filiū imolare. Geneſis.xxij.et ad hebreos.xi.et iō dn̄s ei aſtitit ip̄m ꝓtegēdo: ꝓpter qḋ ſubdit̄. h Dabit in ꝯſpectu ⁊c̄ Et loqtur hic ꝓpħa de p̄terito ꝑ modū futuri:ſic̄ freqnt̄ fit in ꝓphis. et h̄ fuit iipletū qn̄ abraā cū.ccc.vernaculis ſuis q̄tuoꝛ reges fortes debellauit. Gen̄.xiiij. i Dabit quaſi puluerē ⁊c̄.q2 eos facilime debellauit diuina ṽtute ſibi aſſiſtēte. k Perſequet̄ eos q2 pſecutꝰ fuit fugiētes vſqꝫ ſoba et phenicē. Gen̄.xiiij.

l Trāſibit in pace.q2 nullꝰ de ſuis in bello illo cecidit.

m Semita pedibꝰ eiꝰ nō apparebit.q2 valde facilit̄ ad belluꝫ iuit et rediJt:ſic̄ de hoīe facilit̄ trāſeūte et leuit̄:dicit̄ ꝙ non figit veſtigiū in terra:vel nō tāgit terrā. n Quis h̄ opatꝰ eſt ⁊c̄. q̄ſi diceret deꝰ ⁊ nō hō:iō ſubdit̄. o Vocās gene.ſ.ad fidē et amicitiā ſuā. p Ab exordio.ſ.tp̄is:qḋ patꝫ in abel iuſto Seth Noe Abraā.et ſic de alijs. q Ego dn̄s. et ideo poſſum vocare ad meā amicitiā q̄s volo ſine iniuria cuiuſcūqꝫ:cū nulli tenear:ſꝫ oēs id qḋ ſunt tenēt a me.iō ſubdit̄. Primus et nouiſſimꝰ ego ſum ⁊c̄. q Vnuſq̄ſqꝫ.h̄ p̄ñt ꝑ oppoſitū pōit̄ inuectio ꝯ̄ factores et cultores ydoloꝝ. Circa qḋ ſciēdū ꝙ ſicut dicit euſebiꝰ in chronica ſua anno.vij.abrahe Ninꝰ rex aſſyriorū cōdidit niniuen:et ip̄e icepit ydolatriā:q2 fecit imaginē Belo p̄ri ſuo defuncto:cui exhibebat tantā reuerētiā ꝙ ꝑcebat reis fugiētibꝰ ad ip̄aꝫ:vt ḋ2 in ſcholaſtica hyſto. ꝓpt̄ qḋ dicti cōfugiētes iceperūt adorare illā imaginē:et ad imitatōꝫ huiꝰ facti alij fecerūt imagies charis ſuis defunctꝭ. Et ſic imago facta a nino vocabat̄ belꝰ:et fuit p̄mū ydolū:ſic̄ h̄ nomen deriuatum eſt ad alia ydola: vtpote Bel baal:baalim:beelphegoꝛ: et beelzebub:et hmōi ſm diuerſitates gētiū et liguaꝝ.et q2 h̄ fuit multiplicatū tp̄e abrahe:vt dictū eſt:iō iuxta ip̄iꝰ fidelitatē arguit̄ h̄ ydolatria iſtoꝝ. Et h̄ eſt qḋ ḋ2. Viderunt inſule ⁊c̄. i. hitatores

inſulaꝝ et aliarũ terrarũ viderũt reuerẽtiã ydolis a potẽtib⁹ ex
bibitã: et ſic i timore poſiti ↄfugerũt ad ipa veneranda: vt ſic eis
parceret: iõ ſubdit. appropinquerũt et acceſſerũt. ſ. ad ydola.
q Vnuſquiſq; ꝓximo ſuo ⁊c̃. q: qñ aliqs hẽbat amicũ in pericu
lo poſitũ: ↄſulebat ſibi refugere ad ydolũ: et q: exẽplo nimi alij
potẽtes fecerunt
ydola ꝑ man⁹ tñ
artificũ: iõ ſubdit
r Cõfortauit fa
ber ⁊c̃. ad cu⁹ in
tellectũ ſciendum
ꝙ in fabricatõne
ydoli de metallo
ꝑ malleatõʒ tres
oparij ſunt neceſ
ſarij. Primus eſt
ille q̃ materiaʒ in
igne calefactã cũ
martello ducit ad
formã partiũ ido
li. Secund⁹ eſt q̃
ptes ſic formataſ
cũ martello cũ li
ma polit. terti⁹ eſt
q̃ ptes ſic ꝑparaſ
tas adinuicẽ ↄſo
lidat et ↄiũgit: et
h̃ notat cũ dicit.
r Cõfortauit ⁊c̃
Et ↄſtruat ſic lra
Faber erarius. i.
metallic⁹: ꝑcutiẽſ
malleo. i. martello
ſ. materiã ducen
do ad ydoli for
mã. Confortauit
i. efficacit monuit
eũ qui cudebat. i.
cũ lima poliebat
Cudere eñ i vna
ſignificatõe idẽ
eſt qḋ polir. vt d̃r
in libro q̃ vocat
catholicon. Tunc
tpis. i. tẽpe abra
he quo fabricatõ
ydoloꝝ cepit mul
tiplicari. vt dictũ
eſt. Dicens iſte q̃
poliebat erat di
cẽs ſupple ↄſoli
datori: glutino bonũ eſt. i. bonũ eſt ptes ydoli formatas et poli
tas adinuicẽ ↄiũgere. Glutino. i. forti iũctura: ita ꝙ accipit hic
glutinũ ꝓ illo metallo q̃ cõſolidant ptes adinuicẽ. Et vocatur
gallice ſonadeure. vñ in hebr. ſic hr̃. Dicẽs ↄſolidari bonũ h̃. ſ.
ꝙ fortiter ↄſolides ptes ydoli ſic ꝑparatas: ſic eñ mutuo ſe ex
hortabant artifices ꝓpt mai⁹ lucrũ habẽdũ: et ꝓpt graʒ dñoꝝ

mo ſuo auxiliabitur: ⁊ fratri ſuo di
cet cõfortare. Confortauit faber
erari⁹ percutiẽs malleo eũ q cude
bat tũc tpis: dicẽs glutino bonum
eſt: ⁊ ↄfortauit eũ clauis vt nõ mo
ueret. Et tu iſrl̃ ſerue me⁹ iacob
quẽ elegi ſemen abraã amici mei:
in q̃ apphẽdi te: ab extremis ter
re ⁊ a longinqs ei⁹ vocaui te: ⁊ di
xi tibi. Seru⁹ me⁹ es tu: elegi te
et nõ abieci te. Ne timeas quia
ego tecũ ſum: ne declines q: ego
de⁹ tu⁹. Cõfortaui te: ⁊ auxiliat⁹
ſum tibi ⁊ ſuſcepit te dextera iuſti
mei. Ecce ↄfundent ⁊ erubeſcẽt
oẽs q pugnẽt aduerſuʒ te. Erunt
q̃ſi nõ ſint: ⁊ peribũt viri q cõtradi
cũt tibi. Queres eos et nõ inue
nies viros rebelles tuos. Erũt q̃ſi
nõ ſint: et veluti cõſumptio hoĩs
bellãtis aduerſũ te: q: ego dñs de
us tu⁹ apphẽdẽs manũ tuã dicẽſ
q; tibi. Ne timeas: ego audiui te
Noli timere v̄mis iacob: q mor
tui eſtis ex iſrl̃. Ego auxiliat⁹ ſum
tui dic dñs: et redẽptor tu⁹ ſanct⁹
iſrl̃. Ego poſui te q̃ſi plauſtrũ tri
turãs nouũ: hñs roſtra ſerrantia.
Triturabis mõtes et cõminues
et colles q̃ſi puluerẽ pones. Vẽ
tilabis eos vt uentus tollet et tur

bo diſperget eos et tu exultabis
in dño: in ſctõ iſrl̃ letaberis. Ege
ni⁹ et paupes querũt aquas et nõ
ſunt: ligua coꝝ ſiti aruit. Ego do
min⁹ exaudiã eos: de⁹ iſrl̃: nõ de
relinquã eos. Aperiaʒ in ſupinis
collib⁹ flumia: et in medio cãpoꝝ
fontes. Ponã deſertũ in ſtagna
aquaꝝ: ⁊ terrã inuiã in riuos aquã
Dabo in ſolitudinẽ cedrũ ⁊ ſpinã
et myrtũ et lignũ oliue. Ponã in
deſerto abietẽ vlmũ ⁊ buxũ ſimul
vt videãt ⁊ ſciãt ⁊ recogitẽt et in
telligãt pariter: q: man⁹ dñi fecit
hec: et ſanctus iſrael creauit illud
Prope facite iudiciũ veſtrũ dicit
domin⁹. Afferte ſiquid forte ha
betis dixit rex iacob. Accedant et
nunciẽt vobis quecunq; uentura
ſunt. Priora que fuerũt nunciate
et ponem⁹ cor noſtrum et ſciem⁹
nouiſſima coꝝ et que ventura ſunt
indicate nobis. Annunciate que
ventura ſunt in futurum: et ſcie
m⁹ quia dij eſtis vos. Bene quo
q; aut male ſi poteſtis facite: et lo
quamur et videamus ſimul. Ec
ce vos eſtis ex nihilo: et opus ve
ſtrum ex eo quod nõ eſt. Abbo
minatio eſt qui elegit vos. Su
ſcitaui ab aqlone: et veniet ab or

f Ecce ↄfundent. h̃ pñr põit aduerſarioꝝ caſus: cũ d̃r. Ecce ↄfundẽt
⁊c̃. q: pharao cũ ſuo exercitu pſequẽs hebreos ſubmerſus fuit i mari
rubro. Exo. xiiij. g Queres eos. q: ſic dictũ fuit Exo. xiiij. M are
ꝓiecit egyptios mortuos ad lit⁹ ad q̃s trãſierãt filij iſrl̃ vt ſic eſſent cer
ti de morte eoꝝ et vt hrẽt ſpolia: iõ d̃r. Queres eos. inueſtigãdo ꝑcioſ
ſa q̃ erãt ſup defunctoꝝ
corpa. h Et nõ inue
nies vi. rebel. ⁊c̃. nõ dic
Nõ inuenies eos abſo
lute: ſʒ Nõ inuenies re
belles tuos. i. te pſequẽ
tes: q: iã erãt mortui: et
ſic nõ poterãt ãpli⁹ eos
pſeq̃: ⁊ ſic pʒ lra vſq; ibi
i Noli timere v̄mis ia
cob. i. q̃ fuiſti int egypti
os reputat⁹ vilis ſic ver
mis k Qui mortui
eſtis ex iſrl̃. i. reputati vt
mortui i ſuitute egypti:
q: ſeruit⁹ eſt mors ciuil
et q: nõ ſolũ egyptij ad
uerſarij erãt hebreoꝝ: ſʒ
etiã chananei q̃ poſtea
ab hebreis fuerũt debel
lati: vt pʒ libro Joſue.
iõ ſubdit. l Ego
poſui te q̃ſi plauſtrũ ⁊c̃.
ſicut eñ tale plauſtrum
ductũ ſup ſegetes ↄterit
eas: ſic ppl's iſrl̃ ↄtriuit
chananeos. iõ ſubdit.
m Triturabis mõtes.
i. maiores. Joſue eĩ de
bellauit. xxxi. reges. Jo
ſue. xij. n Et colles
i. minores pncipes.
o Et tu exultabis i do
mino. expulſis chanane
is de tra ꝓmiſſiõis.
p Egeni. h̃ deſcribit ꝓ
fect⁹ filioꝝ iſrl̃ ꝑ deſertũ
vbi filij iſrl̃ ꝑ paſſi ſunt
aq̃ defectuʒ: ſʒ dñs ſup
pleuit nõ ſolũ ſemel: ſed
pluries: vt pʒ Exo. xv.
et. xvij. caplis. et Nũe.
xx. Et h̃ eſt qḋ d̃r. Ege
ni et paupes q̃runt aq̃s
⁊c̃. et pʒ lra vſq; ibi.
p Dabo in ſolitudinẽ.
in deſerto eñ illo vigebat ardor ſolis: ſʒ dñs ꝓuidit de vmbraculo per
colũnã nubis. Exo. xiij. et ſm h̃ d̃r. p Dabo i ſoli. cedrũ. i. vmbra
culũ ita bonũ vel meli⁹ q̃ facerẽt arbores iſte. vmbraculũ eñ nub erat
excellẽti⁹: q: datũ diuia v̄tute nõ nature: iõ ſubdit q Et itelligãt
pariter: q: man⁹ dñi fecit hoc. r Prope facite. h̃ recolit tertiũ bñficiũ
pplo exhibitũ tpe zorobabel. ſ. liberatio de captiuitate babylonica. ⁊
diuidit in duas ptes: q: p̃ ↄ̃ ydola q̃ vigebãt in babylõe põit iuectio
ſcdo ſubdit ppli liberatio. ibi. Suſcitaui. circa pmũ d̃r. r Prope
facite iudic. vrm. i. declarate iuſticiã vr̃aʒ ſi habetꝭ o babylonij.
s Afferte ſiq̃d habe. ſ. iuſticie ⁊ veritat. t Accedãt ⁊ nũ. vo. ſ. ydo
la vr̃a de q̃b⁹ ↄfiditis. v Quecũq; vẽtura ſũt. qḋ ẽ ꝓpriũ diuitatꝭ
iõ ſubdit. x Et ſciem⁹: q: dij eſtis vos o idola. y Bñ q; aut ma
le ⁊c̃. q. d. nõ poteſtis: q: ſenſu ⁊ itellectu caretꝭ. iõ ↄcludit. z Ecce
vos eſtis ex nihilo. vos. ſ. babylonij. a Et op⁹ vrm. i. ydola vr̃a q̃
feciſtis. b Ex eo qḋ nõ eſt. i. nullũ hñs firmamẽtũ. et ↄuertit ſmo
nẽ ad ydola d. c Abboiatio ẽ. i. ſupra modũ abboiabil deo: iõ d̃r.
abboiatio i abſtracto: ſicˀ excellẽs i liberalitate d̃r liberalitas.
d Qui ele. vos. i. q̃cũq; reputauit vos tanq̃ deos ſuos. e Suſci
taui. h̃ pñr põit liberatio ppli de babylõe q̃ fcã fuit ꝑ cyrũ: et h̃ eſt qḋ
d̃r. e Suſcitaui. ſ. cyrũ ei volũtatẽ iſpirãdo pugnãdi ↄ̃ babylones.
f Ab aqlone ⁊c̃. regio eñ pſidis eſt q̃ſi in medio aqlonis et orientis:
s Et tu iſrl̃. h̃ recolit ſecũdũ bñficiũ exhibitũ pplo tpe moyſi
ſ. eductio de ſeruitute egypti. et diuidit in tres ptes: q: p̃ deſcri
bit h̃ extr⁹. ſcdo aduerſarioꝝ caſus. ibi. Ecce ↄfũdent. tertio he
breoꝝ ꝓfect⁹: ibi. Egeni. Circa pmũ d̃r in pſona dei. s Et
tu iſrl̃ ſer. me⁹. q. d. et q̃ eduxi te de ſeruitute egypti fact⁹ es ſpe
cialit ſeru⁹ mihi. t Jacob quẽ ele. Eſau reprobato ſm qḋ d̃r
malachie. i. Jacob dilexi: eſau aũt odio habui: et accipit h̃ iacob
ꝓ pplo deſcẽdẽte ab eo. v Semẽ abraã amici mei. q: amo
re mei parat⁹ fuit filiũ vnigenitũ imolare. x In q̃ apphẽdi
te. i. mihi appropriaui ei⁹ meritis. y Ab extre. tre ⁊c̃. q: abraã
fuit vocat⁹ de chaldea vt dictũ eſt. s. z Seru⁹ me⁹. exponat
vt. s. a Ne timeas. minas pharaõis b Quia ego tecũ
ſũ. te ꝓtegẽs ⁊ defendẽs. c Ne dedi. a v̄bis moyſi ſui mei.
d Quia ego de⁹ tu⁹ ↄfor. te. ſ. ꝑ eũ. iõ ſubdit e Et ſuſce. te
dex. iuſti mei. i. moyſi ad extrahẽdũ te de ſuitute egypti.

mediũ aũt ab vtroqꝫ termĩo noĩaẗ: et iõ aduẽtꝰ cyri ꝯ babylonẽ dr̃ ħ eſſe ab aq̃lone ⁊ ab oriẽte: vel q2 dariꝰ rex medoꝝ venit cũ cyro ꝯ babylonẽ: et regnũ vniꝰ magis declinat ad orientẽ: alteriꝰ aũt ad aq̃lonẽ.

g Uocabit nomẽ meũ.i.ꝯfitebitur: ꝯfeſſus eñ fuit cyrꝰ ſe obtinuiſſe monarchiã virtute dei celi: vt pꝫ p̃ Eſdre.i. Hec diẽ cyrꝰ rex pſarũ: oĩa regna ĩre dedit mihi dominꝰ deꝰ celi et terre ⁊c̃.

h Et adducet magĩſtratꝰ id eſt potẽtes babylõis

i Quaſi lutũ. ꝯculcãs eos ⁊ deijciens.

k Quis ãnũciauit ab exordio ⁊c̃.i. anteq̃ fierẽt.q.d. ħ nõ fecerũt idola babylonie: q2 nõ p̃dixerũt caſus illiꝰ terre: iõ ſubdiẗ l Nõ eſt annũciãs ⁊c̃. Conſequenẗ oñdiẗ q̃s ãnũciauit.

m Primꝰ.i.ip̃e deꝰ q̃ ẽ primꝰ ⁊ nouiſſimꝰ: vt dictũ eſt.ã.eo.cap̃.

n Ad ſyõ dicet.i. ad populũ iude denoĩatũ a loco p̃ncipaliori in q̃ vigebat cultꝰ dei.

tu ſolis. Uocabit[g] nomẽ meũ: ⁊[h] adducet mgĩſtratꝰ q̃ſi[i] lutũ: ⁊ velut plaſtes ꝯculcãs humũ. Quia[k] annũciauit ab exordio vt ſciamꝰ: et a p̃ncipio ut dicamꝰ: iuſtꝰ es. Nõ[l] eſt ãnũciãs neqꝫ p̃dicẽs: neqꝫ audiẽs ſermões v̄ros. Primus[m] ad ſyõ[n] dicet: ecce[o] adſum: et[p] hieruſalẽ euãgeliſtã dabo. Et[q] vidi: ⁊[r] nõ erat ex iſtis quiſq̃ꝫ[s] q̃ iniret ꝯſiliũ: et[t] interrogatꝰ rñderet[u] verbũ Ecce[x] oẽs iniuſti: et vana opa eorũ: vẽtꝰ ⁊ inane ſimulachra eoꝝ.

o Ecce adſum. ad veſtrã liberatõẽ p cyrũ ſeruũ meũ p Et hierl̃m euãgeliſtã dabo.i. ꝓphetam ħ bonũ p̃nunciantẽ. et põiẗ ħ euangeliſta in ſingulari ꝓ plurali: ſicut Exo. viij. Uenit muſcha grauiſſima.i. multitudo muſcharꝝ: q2 deꝰ p plẽs ꝓphas hãc liberatõẽ p̃nũciauit.

q Et vidi.ſ. reuelatõẽ dñi mihi factã: eſt verbũ eſaye cui plẽs reuelatões fuerũt facte de iſta liberatõe vt patuit ex p̃cedẽtibꝰ: et magis apparebit ex ſequẽtibꝰ. r Et nõ erat ex iſtis.i. ex babylonie ydolis

s Quiſq̃ꝫ q̃ iniret ꝯſiliũ. ꝓ liberatõe cultoꝝ ſuoꝝ. t Et interrogatus. a ſuis cultoribꝰ. Rñderet verbũ: iõ ꝯcludiẗ. v Ecce oẽs iniuſti.i. babylonij. x Et vana opa eoꝝ.i. ydola ab eis fc̃a: iõ ſubdiẗ. Uẽtus ⁊ inane ſimulachra eoꝝ.

In ca. xli. vbi dr̃ in poſtil. Bene quoq̃ aut male ſi poteſtis facite.

Additio.

Ubi nos hẽmꝰ. Bñ q̃ꝫ aut male ſi poteſtis facite. In hebreo hr̃ Bñ q̃ꝫ aut male poteſtis facere. cuius ſenſus eſt ꝙ ꝓpha idola alloq̃baẗ. Sic nũciẽtis nobis q̃cũq̃ꝫ vẽtura ſunt et faciemꝰ q2 dij eſtis vos: et ſciemꝰ etiã ꝙ bñ ⁊ male poteſtis facere. rõ q2 ſicut p ãnunciationẽ futuroꝝ ſi ħ feciſſent idola ſcireẗ ꝙ eſſent dij: cũ ſcire futura ſit ꝓpriũ diuinitatꝭ: eadẽ rõne ſcireẗ ꝙ poſſent bñ vel male facere ſicut dij: vñ cũ dr̃. Et ſciemꝰ ꝙ dij eſtis. iſta copulatiua ⁊ ꝯiũgit ſiles orones.ſ. ꝙ dij eſtis vos. et ſciemꝰ ꝙ bñ ⁊ male poteſtis facere: ſꝫ ꝓpha ꝯcludit ꝙ q̃libet p̃dictoꝝ eſt falſũ.d. Ecce vos eſtis ex nihilo.ſ. ydola: et opꝰ veſtrũ ex eo q̃d nõ eſt. q2.ſ. nec indicatis futura nec poteſtis bñ facere: et iõ ꝯcludit. Abhoĩatio eſt q̃ elegit vos. exponaẗ vt in poſtilla.

In eo. c. vbi dr̃ i po. Primꝰ.i. ip̃e deꝰ.

Additio. ij.

Ubi in trãſlatõe nr̃a dr̃. Ecce adſum. q̃d eſt verbũ p̃me pſone ſingularis nũeri: in hebr̃ hr̃. Ecce adſunt. q̃d eſt tertie pſone pluralis nũeri: et eſt ſenſus ſm glo. ꝙ pmꝰ.ſ. deꝰ ad ſyõ.ſ. eccleſiã dicet. Ecce adſunt.ſ. filij tui q̃s p fidẽ meã dedi tibi.ſ. apli quoꝝ p̃dicatõe nati ſunt tibi filij: et ſic q̃d ſeq̃tur. Et euãgeliſtã dabo. intelligiẗ ꝓprie de euãgeliſtis xp̃i. q̃ a deo fuerũt dati hierl̃m.ſ. eccl̃ie ad ãnũciandũ bõa ſpũalia a xp̃o ſibi data: et ſeq̃tur. Et vidi et nõ erat ⁊c̃. q2 nullꝰ fuit ex ydolatris nec ex incredulis q̃ iniret ꝯſiliũ ad redẽptionẽ aĩarũ nec reſpõderet verbũ. Cũ oẽs eſſent iniuſti et vana opa eoꝝ. et ſeq̃tur. Ecce ſeruꝰ meꝰ ſuſcipiã eũ electꝰ meꝰ. q̃d expõiẗ de xp̃o ad lr̃aꝫ. ꝓut in poſtilla

Caplm. xlij.

Ecce ſeruꝰ. In p̃cedẽti ca. oñſa eſt dilectio dei ad pplm iudaicũ Ex bñficijs q̃ ei in patribꝰ ꝯceſſit: ħ ꝯſequenẗ idẽ oñdiẗ ex filio quẽ ei ex dilectõe miſit ſm ꝙ dr̃ Joh. iij. Sic deꝰ dilexit mundũ vt filiũ ſuũ daret vnigenitũ ⁊c̃. et diuidiẗ in duas ptes. q2 p̃ agiẗ de filij miſſiõe. ſc̃do de fidei multiplicatõe ca. ſe. Pria adhuc in duas ptes. q2 p̃ deſcribiẗ huiꝰ bñficij magnitudo. ſc̃do maloꝝ ingratitudo: ibi. Hec verba. prima in tres: q2 p̃ p̃diciẗ filij dei aduẽtꝰ. ſc̃do maloꝝ caſus. ibi. Dñs ſicut fortis. tertio iuſtoꝝ pſper ſtatus: ibi. Et deducã. pma adhuc in tres. q2 p̃ deſcribiẗ filij mittẽdi cõditio. ſc̃do p̃diciẗ eiuſdẽ miſſio: ibi Hec diẽ dñs. tertio induciẗ gratiarũ actio: ibi Cãtate dñõ. Circa pmũ ſciẽdũ ꝙ lr̃a iſta ſm latinos ⁊ hebreos eſt de xp̃o ad lr̃am intelligẽda

et ħ pater Math. xij. vbi iſta lr̃a allegaẗ ĩpleta in xp̃o. et ħ etiã pꝫ p trãſlatõẽ chaldaicã: que vocaẗ thargũ apud hebreos: ⁊ eſt tãte auctoritatis apud eos ꝙ nullꝰ fuit auſus ei ꝯdicere. ꝓpter q̃d aliq̃ doctores catholici exponẽtes paſſus iſtũ et totũ caplm de cyro rege: q̃ iudeos liberauit a captiuitate babylonica male dicũt etiã q̃rum ad ħ mag̃ iudaiſant q̃ꝫ hebrei exponẽtes ip̃m de tpe xp̃i. tñ hoc exp̃ectat in futurũ et hoc male. quia trãſijt in p̃teritũ igiẗ ſequendo dictus bti Mathei apli et euãgeliſte exponaẗ de xp̃o vt ſit verbũ p̃ris: cũ dicitur.

c Ecce[a] ſeruꝰ meꝰ Ca. xlij. ſuſcipiã[b] eũ electus[c] meus cõplacuit[d] ſibi in illo aĩa mea. Dedi[e] ſpm̃ meũ ſup eũ: iudiciũ[f] gentibus ꝓferet. Nõ[g] clamabit: neqꝫ[h] accipiet pſonã: nec[i] audieẗ uox eiꝰ foris. Calamũ[k] quaſſatũ nõ cõteret: ⁊[l] linũ fumigãs nõ[m] extinguet. In[n] veritate educet iudiciũ: non[o] erit triſtis neqꝫ[p] turbulẽtus donec ponat in terra iudiciũ: ⁊[q] legẽ eius inſule expectabũt. Hec[r] dicit dñs deꝰ creãs celos et extẽdens eos:

a Ecce ſeruꝰ meꝰ q2 licet ab eterno fuit in forma dei in tpe tñ accepit formã ſerui. vt hr̃ phil. ij.

b Suſcipiã eũ. q2 hũanitas xp̃i aſſumpta eſt in vnitatẽ ſuppoſiti diuini. p hoc eñ ꝙ dr̃: ſuſcipiã eũ. nõ eſt intelligendũ ꝙ pr̃ naturã humanã aſſumpſit. q2 ſolꝰ filꝰ eſt hũanatꝰ ſꝫ hãc aſſumptõẽ tota trinitas fecit. c Electꝰ meꝰ. ad redimendũ humanũ genus.

d Cõplacuit ſibi in illo ⁊c̃. p ħ intelligiẗ p̃ris ad filiũ dilectio pfecta. e Dedi ſpm̃ meũ ſup eũ.i. plenitudinẽ grẽ ſpũſãcti in aĩa xp̃i Jo.i. Uidimꝰ eũ q̃ſi vnigenitũ a p̃re plenũ grẽ et veritatis. f Judiciũ gẽtibꝰ ꝓferet. iudiciũ eñ extremũ denũciauit hoĩbꝰ futuꝝ. vt pꝫ Math. xxv. Itẽ in forma hũanitatis in q̃ iudicatꝰ fuit corã pylato feret ſniaꝫ in vltĩo iudicio: hoc excepto ꝙ tũc apparebit in forma glioſa. Act. i. Hic ihs q̃ aſſũptus eſt a vobis ſic veniet.ſ. ad iudiciũ: ſicut vidiſtis eũ aſcẽdẽtẽ id eſt in forma hũanitatꝭ glioſa: in q̃ aſcẽdit in celũ. g Non clamabit. clamore cõtentõis: ſꝫ clamauerit clamore p̃dicatõis Joh. vij. in nouiſſimo feſtiuitatꝭ die ſtabat ihs et clamabat ⁊c̃. Et clamore orõis ad hebreos. v. Cũ clamore valido et lachrimis offerẽs ⁊c̃. h Neqꝫ accipiet pſonã. ſm ꝙ dr̃ Math. xxij. Nõ reſpicis pſonã hoim. i Nec audieẗ vox foris. ſcꝫ vox p̃dicatõis ex iudeã. q2 in pſona ꝓpria nõ p̃dicauit p̃terq̃ꝫ iudeis: niſi raro. vtpote ſamaritanis Joh. iiij. q̃ tñ erant in pte iudei. q2 recipiebãt q̃nq̃ꝫ libros moyſi. et ꝓpẽ ħ diẽ Math. xv. Nõ ſum miſſus niſi ad oues q̃ p̃ierũt domꝰ iſrl̃. k Calamũ q̃ſſatũ nõ cõteret.i. pplm gẽtilẽ vacuũ a fide ad modũ calami ⁊ cõq̃ſſatũ varijs erroribꝰ ydolatrie. Hũc calamũ nõ ꝯtriuit ſꝫ magis reſartiuit vocãdo ad fidẽ p aploꝝ p̃dicationẽ.

l Et lignũ fumigãs.i. pplꝫ iudaicũ modice aut nullꝰ p̃ſtãs ꝯ exercitũ romanoꝝ. m Nõ extinguet. q2 ignis p romãos accenſus in hierl̃m nõ fuit extinctꝰ: niſi p cõſumptõẽ cõbuſtibilis materie. n In verit. edu. iudiciũ. q̃d itelligiẗ de iudicio diſcretõis: q̃ aliq̃s vocauit et vocat ad fidẽ ſuo iuſto iudicio aliꝫ dimiſſis: et de iudicio extreme examinatõis: in q̃ ꝓcedit ſm lineam eq̃tatis. o Nõ erit triſtis. in aĩo. p Neqꝫ turbulẽtus. in exteriori ſigno. ħ tñ nõ eſt intelligendũ de triſticia naturali que eſt paſſio exiſtẽs in pte ſenſitiua. illam eñ aſſumpſit ad oñdendũ in ſe veritatẽ hũane nature. Math. xxvi. c. Triſtis eſt aĩa mea vſq̃ꝫ ad mortẽ: ſꝫ de triſticia obnubilante rõnẽ: q̃ in eo nõ habuit locũ. vñ vbi hẽmꝰ. Nõ erit triſtis: in hebreo hr̃. Non obſcurabiẗ donec põat in ẽra iudiciũ: q̃d põt intelligi de duplici iudicio p̃dicto. q Et legẽ eiꝰ inſule expectabũt. q̃d pꝫ impletũ in ſicilia: anglia cypro: et alijs inſulis: q̃ legẽ euãgelicã receperũt. etiã aliq̃ a tpe aploꝝ. vt patꝫ in actibꝰ aploꝝ in plibus locis: quõ paulꝰ p̃dicauit in inſulis. r Hec diẽ. Hic conſequenẗ deſcribiẗ ip̃a miſſio: cũ dr̃. Hec dicit dñs deꝰ creãs celos ⁊c̃. q.d. ſicut creauit oĩa de nihilo ſua virtute infinita: ita eadẽ p̃ẽte mittet filiũ in mũdũ: iõ ſeq̃tur. s Ego dñs vocaui te in iuſticia. q2 xp̃s mũdũ redemit p viã iuſticie ſatiſfaciẽs ꝓ pec

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

cato pleniſſime r Et appꝛehẽdi manũ tuã. humanitas eſt xpi eſt inſtrũm diuinitati ↄiũctũ: et iõ nõ mouet̃ ad aliq̃d niſi ſm̃ motũ diuinitatis. v Et ſeruaui te. recipiẽdo aiam tuam in moꝛte ſm̃ q̃ ſaluatoꝛ petijt Lu. xxiij. Pater in man⁹ tuas commẽdo ſpm̃ meũ x Et dedi te in fedus ppl'i. q2 p moꝛtẽ eius ſum⁹ deo reconciliati.

pdicãtes. r Dñs ſic̃ foꝛtis. h' ↄñr pñt̃ maloꝝ caſus: cũ dr̃. Dñs ſicut foꝛtis egredietur. in exercitu romanoꝝ ꝑpt̃ incredulitatẽ iudeoꝝ. s Sicut vir pꝛliatoꝛ ⁊c̃. ſ. in romãis ad deſtruẽdũ ciuitatẽ et ppl'm. t Uociferabit̃ ⁊c̃. ⁊ q̃d dicat ſubdit̃. v Tacui. corã pylato a ſacerdotib⁹ accuſat⁹ ſalſo. x Sẽꝑ ſilui. de iniurijs ⁊ obꝓbrijs mihi illatis.

y In lu. gen. recipientium fides ad apoſtoloꝝ pdicationẽ.
z Ut apires oc. cecoꝝ. i. gẽtiliũ: q̃ ꝑus erãt erroꝛib⁹ excecati: q2 ad literã xp̃s multos cecos illuminauit coꝛpalit̃.
a Et edu. de cõdu. vinctũ. i. pr̃es de limbo q̃ ibi tenebant̃ ſic̃ in carcere recluſi.
b Sedẽtes in tene. q2 carebãt claritate diuie viſionis. c Ego dñs ⁊c̃. ſ. ſimplr̃ et abſolute. Alij aũt dicunt̃ dñi diminutiue et ꝑticipatiue.
d Gloriã meã. i. honoꝛẽ mihi ſoli debitũ. e Alteri nõ dabo. ↄcedẽdo q̃ h' poſſit licite fieri.
f Que pꝛia fue. ſ. nũciata p moyſen g Ecce venerũt. ſic̃ pz de ingreſſu t̃re ꝓmiſſionis ⁊ plib⁹ aliis p moyſen nũciatꝫ q̃ ipleta ſunt a tẽpoꝛe eſaie et c̃.
h Noua q̃z ego ãnũcio. ſ. d' miſſione filij in carnẽ.
i Anteqũ oriãt̃. i. incipiãt fieri.

firmãs terrã ⁊ que germinãt ex ea: dãs flatũ ppl'o q̃ eſt ſup eã: et ſpm̃ calcãtib⁹ eã. Ego[a] dñs vocaui te in iuſticia: et[r] appꝛehẽdi manũ tuã et[u] ſeruaui te. Et[x] dedi te in fedus ppl'i: in[y] lucẽ gentiũ: vt[z] apires oculos cecoꝝ: et[a] educeres de ↄcluſione vinctũ: de domo carceris: ſedẽtes in tenebꝛis. Ego[c] dñs: hoc eſt nomẽ meũ. Gloꝛiã[d] meã alteri[e] nõ dabo: et laudẽ meã ſculptilib⁹. Que[f] pꝛia fuerũt: ecce[g] venerunt noua[h] quoq3 ego ãnũcio: anteq̃ȝ[i] oꝛiant̃ audita[k] vobis faciã. Cãtate[l] dño cãticũ nouũ laus[m] ei⁹ ab extremis terre. Qui deſcẽditis in mare et plenitudo eius: iſule ⁊ hitatoꝛes eaꝝ. Leuet̃[n] deſertũ ⁊ ciuitates ei⁹: in[o] domib⁹ hitabit cedar. Laudate[p] hitatoꝛes petre: de v̓tice mõtiũ clamabũt. Ponẽt[q] dño gl'iã: ⁊ laudẽ ei⁹ in iſulis nũciabũt. Dominꝰ[r] ſic̃ foꝛtis egredietur: ſicut[s] vir pꝛliatoꝛ ſuſcitabit zelũ. Uociferabit̃[t] et clamabit ſup inimicos ſuos ↄfoꝛtabit̃. Tacui[u]: ſemꝑ[x] ſilui: patiẽs[y] fui ſicut[z] ꝑturiens loquar. Diſſipabo[a] ⁊ abſoꝛbebo ſimul deſertos faciã mõtes et[b] colles ⁊[c] oẽ germẽ eoꝝ exiccabo. Ponam[d] flumina in inſulas: et ſtagna arefaciam. Et[e] educam cecos in[f] viam quam neſciunt: et[g] in ſemitis quas ignoꝛauerunt ambulare eos faciam. Ponam[h] tenebꝛas coꝛã eis in lucem: et[i] praua in[k] recta. Hec[l] verba feci eis: et[m] non dereliqui eos. Conuerſi[n] ſunt retroꝛſum. Confundantur[o] confuſione qui confidunt in ſculptili: qui dicunt conflatili: vos dii noſtri. Surdi[p] audite et[q] ceci intuemini ad videndum. Quis[r] cecus niſi ſeruus meus: et ſurdus niſi ad quem nuncios meos miſi? Quis cecus niſi qui venundatus eſt. Et[t] quis cecus niſi ſeruus domini. Qui[u] vides multa: et[x] nonne cuſtodies. Qui[y] apertas habes aures: nonne[z] audies? Et[a] dominus voluit ut ſanctificaret eum: et[b] magnificaret legem et extolleret: ipſe[c] autem populus direptus et vaſtatus. Laqueus[d] iuuenum omnes: et in domibus carcerum abſconditi ſunt. Facti[f] ſunt in rapinam: nec eſt qui eruat in direptionem: nec eſt qui dicat redde. Quis[g] eſt in vobis qui audiat hoc: attendat et auſcultet futura. Quis[h] dedit in direptionem iacob: et iſrael vaſtantibus. Nonne domin⁹

y Patiẽs fui. expectãs coꝝ penitẽtiam.
z Sic̃ ꝑturiẽs loquar. q. d. non poſſum nec deceo vltra cõtinere me a punitiõe coꝝ: iõ ſubdit̃.
a Diſſipabo ⁊c̃. deſertos faciã mõtes. i. maioꝛes b Et colles. i. mediocres. c Et oẽ germẽ coꝝ exicabo. i. minoꝛes de ppl'o deſtruaȝ
d Ponã flumia in iſulas ⁊c̃. ſubtrahendo ab eis oẽs delectatiões ⁊ diuitias. e Et deducã. h' ↄñr deſcribit̃ ſaluatio credẽtiũ: cũ dr̃. Et deducã cecos. i. gẽtiles erroꝛib⁹ cecatos.
f In viã quã neſciunt. p obſeruãtiã mãdatoꝝ.
g Et in ſemit. p obſeruãtiã ↄſilioꝝ.
h Ponã tenebꝛas ⁊c̃. p diuinoꝝ cognitõȝ.
i Et praua. ex ↄſuetudine peccãdi.
k In recta. p operũ rectificatõȝ. l Hec v̓ba. ſ. poſita ẽ diu imbñficij magnitudo in filij miſſione. h' ↄñr pñt̃ maloꝝ igratitudo et ſua obſtĩatõe cũ dr̃. l Hec v̓. fe. eis. Filiũ. ſ. eis mittẽdo. m Et nõ derẽliq̃ eos. ſʒ ipi me. iõ ſbdit̃
n Cõuer. ſũt retroꝛ. p infidelitatẽ: ⁊ q2 aliq̃ de gẽtilib⁹ fuerũt ↄ̃ fidẽ xp̃i obſtinati ꝑpt̃ ydola xp̃ȝ ꝑſequẽtes. iõ ſubditur.
o Cõfundant̃ ↄfuſiõe et aliq̃ d' iudeis: iõ ſbdit̃

k Audita vobis faciã p eſaiã et alios pꝛophetas. l Cantate. h' ↄñr ponitur gratiarũ actio p tãti bñficij ꝓmiſſiõe: cũ dr̃. Cãtate dño cãticũ nouũ: p nouitate tanti myſterij. vñ et nato xp̃o nouũ cãticũ cãtauerũt angeli Luc. ij.
m Laus ei⁹ ab extremis t̃re: q2 in oib⁹ terre ptib⁹ ſunt aliqui fideles xp̃m laudãtes: et q2 xp̃s laudãd⁹ eſt nõ ſolũ in arida ſʒ etiã in mari ⁊ ei⁹ inſulis: iõ ſubdit̃. Qui deſcẽdiẽ in mare.
n Leuet̃ deſertũ. i. gẽtilitas exurgat ad fidei xp̃iane ſtatũ.
o In domib⁹ hitabit cedar. cedar fuit fili⁹ yſmaelis. Gñ. xxv et iõ p ipm̃ deſignat̃ ppl's yſmaelitaꝝ q̃ antiq̃tus hitabat i tabernaculis vagãdo de loco ad locũ: et p h' metaphoꝛice deſignãtur ppl'i gẽtiles in diuerſis erroꝛib⁹ vagãtes: q̃ mõ p fidẽ habitãt in domib⁹ xp̃i. i. eccleſijs: p fidẽ charitate foꝛmatã.
p Laudate ha. petre. Dic̃ Ra. ſa. q̃ p h' itelligunt̃ moꝛtui ſepulcra lapidea inhabitãtes: q̃s dicit ſuſcitãdos in aduẽtu meſſie: ſed h' iã eſt adipletũ: q2 xp̃s lazarũ ſuſcitauit de monumento: ⁊ eo reſurgẽte multa coꝛpa ſctõꝝ reſurrexerũt de monumẽt̃. Mathei. xxvij. Põt etiã dici expõi de terra moab q̃ petra noiat̃ ſupra. xvi. ca. Emitte agnũ dñe dñatoꝛẽ terre de petra deſerti ⁊c̃. et de terra illa aliq̃ crediderũt ad pdicatõȝ diſcipuloꝝ xp̃i in domino exultãtes. q Ponẽt dño gl'iã. ſ. diſcipli xp̃i gl'iã ei⁹

p Surdi au. ſ. v̓ba ꝓphaꝝ ad vos miſſoꝝ: q̃ ãnũciauerũt xp̃i aduẽtuȝ.
q Et ceci intu. ad vi. ſ. ipletõȝ ꝓphaꝝ i ihũ nazareno. Et q2 iudei p maioꝛi pte remãſerũt i ſua cecitate: iõ ſubdit̃. r Quis cec⁹ ⁊c̃. i. popul⁹ iudaic⁹ dñe ſuituti ſpãlr̃ obligat⁹ a tp̃e ſuſcepte leg̃: ⁊ ſubdit̃.
s Niſi q̃ venũ. e̓. ſ. ppl's iudaic⁹ i deſtructõe hier̃lm p tytũ i vindictã moꝛ. xp̃i. dic̃ ei Hugo floꝛiacẽſ q̃ romãi mlt̃a cede iudeoꝝ feſſi q̃rebãt q̃b⁹ captiua mãcipia vẽderẽt: ſʒ q2 plimi venales ⁊ pauci iueniebant̃ ẽptoꝛes: nõ defuere q̃. xxx. mãcipio vno nũmiſmate mercaret̃. ſic̃ ẽ puerſo xp̃m emerãt. xxx. nũmiſmatib⁹. t Quis ce. n. ſer. dñi. i. ppl's iudaic⁹ q̃ fuit ſpãlr̃ ad ſuitutẽ dei obligat⁹: ab illo tp̃e q̃ de⁹ pcuſſit pĝeita egyptioꝝ. v Qui vi. mul. i. lege ⁊ ꝓphis ſcpta. x Nõne cuſto. q. d. meli⁹ deberes cuſtodire q̃ alij: ſʒ tu mag̃ deuiaſti. y Qui ap. ha. au. i. q̃ freq̃nt̃ apuiſti aures ad audiẽdũ legẽ ⁊ ꝓphas. z Nõne au. q. d. audiſti aure coꝛpis: ſʒ nõ mẽtꝫ a Et dñs vo. vt ſctifi. eũ. ſ. ppl'ȝ iudaicũ mittẽs eis filiũ ſuũ. b Et magni. le. i xp̃o iplẽs eã: ſm̃ q̃ ipſe dixit Mat. v. Nõ vẽi ſoluere legẽ: ſʒ adiplere. c Ipe aũt po. dire. ⁊ vaſt. p romanos ꝑpt̃ icredulitatẽ ſuã. d Laque⁹ iuue. oẽs. i. a iuuenib⁹ ducent̃ ligati. i. a bellatoꝛib⁹. e Et i domi. carce. p magna pte poſiti. f Facti ſũt ra. nec ẽ q̃ eruat. adhuc ei ſũt i hac captiuitate: q̃ iã durauit p ãnos mille. cclij. ſ. ãno dñi. M. ccc. xxvij. q̃ liber iſte fuit ſcript⁹
g Quis ẽ in vo. q̃ au. h'. aurib⁹ mẽtis. q. d. pauci. h Quis dedit i

direptós iacob ꝛc̃.et rñdet. Nõne dñs cui⁹ ſp̃us. i Ipſe cui pec cauim⁹.cũ negãdo corã pylato ꝛ morte ei⁹ ꝓcurãdo:et loquit̃ de futuro ꝑ modũ p̃teriti in ꝑſona iudeoꝝ:q̃ poſt deſtructõẽ ciuitatꝫ nõ credi/ derũt in xp̃m. k Et nolu.in vijs ei⁹ amb.ſ.icreduli ſeq̃ndo xp̃m ꝑ opa bõe vite. l Et nõ audi.legẽ ei⁹.ſ.euãgelicã:ſꝫ mag̃ reſpuerũt eã

m Et effudit ſuꝑ eũ in dignationẽ.ꝑ exercitus romanoꝝ.

n Et cõbuſſit eũ in cir/ cuitu:q: romãi nõ ſolũ cõbuſſerũt hierlm: ſꝫ et alſ ciuitates i circuitu.

o Et nõ ꝯgnouit.ꝙ h̃ eſſet in vindictã mortis xp̃i. Et ſic etiã in īfideli tate ꝑmãſit. Ca.xliij

Et nũc h̃ dic̃ dñs Poſtq̃ actũ eſt ca.ꝑcedẽti d̃ miſ ſiõe filij dei. h̃ ꝯñr agit̃ de multiplicatõne fidei. Et diuidit̃ in duaſ par tes.q: ꝑ põit̃ gentiũ il/ luminatio. ſcd̃o iudeorũ excecatio:ibi. Hec dicit Prima i duas: q: ꝑ po nit̃ multiplicatio fideli/ um.ſecũdo ei⁹ multipli catõis effectiuũ p̃ncipi/ um:ibi. Quis i vobis. Circa p̃mũ ſciẽdũ:ꝙ fi/ des multiplicata eſt per opa miraculoſa: v̄tutes tot⁹ nature trãſcẽdẽtia q̃bus viſis īfideles con uertebant̃ ad xp̃z:vt pꝫ in actib⁹ apl'oꝝ i pl'ib⁹ locis:ꝛ in ſctõꝝ legẽdis

ipſe cui peccauim⁹. Et[k] noluerũt in vijs ei⁹ ãbulare et[l] nõ audierũt legẽ eius. Et[m] effudit ſuꝑ eũ indi- gnatiõẽꝫ furoris ſui:ꝛ forte bellũ et[n] cõbuſſit eũ in circuitu:ꝛ[o] nõ co- gnouit:ꝛ ſuccẽdit eum ꝛ nõ intel lexit. Ca.xliij.

c Et[a] nũc hec dicit dñs creãs te iacob:et[b] formãs te iſrl'. Noli[c] timere:q: [d]redemi te ꝛ vo- caui te noie tuo. Me⁹[e] es tu. Cũ[f] trãſieris ꝑ aq̃s tecũ[g] ero:ꝛ flumia nõ opient te. Cũ[h] ambulaueris in igne nõ cõbureris:ꝛ flãma non ar debit in te:q: ego dñs de⁹ tu⁹ ſan ctus iſrl' ſaluator tu⁹. Dedi[i] ꝓpici atiõẽꝫ tuã egyptũ:ethiopiã[k] ꝛ ſa ba ꝓ te. Ex quo[m] honorabilis fa ct⁹ es i oculis meis ꝛ glioſus:ego dilexi[n] te. Et dabo[o] hoies ꝓ te:ꝛ pp'los ꝓ aia tua. Noli[q] timere q:

Et iõ ꝑ põit̃ h̃ talis opatio:ſcd̃o fideliũ multiplicatio: ibi. Dedi ꝓpi/ ciatõẽ. Circa p̃mũ dicit̃. p Hec dic̃ dñs ꝛc̃.ſicut eñi fides patrum ſanctoꝝ a iudeis trãſiit in xp̃ianos:ſic ꝛ noia:ſꝫm ꝙ d̃: ca.ſeq. Ille vo cabit in noie iacob:et h̃ ſcribet manu ſua dño:ꝛ in noie iſrl' aſſimilabit̃ ut plen⁹ ibi dicet̃:et iõ noib⁹ iacob ꝛ iſrl' itelligit̃ h̃ pp'ls xp̃ian⁹: cum dicit̃. a Creãs te iacob.i.deducẽs te ad eſſe grẽ ꝑ fidei ſuſceptõẽ

b Et formãs te iſrl'.in morib⁹ ꝑ apl'oꝝ p̃dicatõẽ. c Noli timere. int̃ ꝑſſuras p̃mitiue eccl'ie. d Quia redemi te.ſanguie meo.

e Et vocaui te noie tuo.i.noie xp̃iano. f Cũ trãſieris ꝑ aq̃s.i.ꝑ tri bulatões tpales. g Tecũ ero.i.ad l'ram multi xp̃iani ſuꝑ aq̃s ãbu/ lauerũt ad ꝯfirmatõẽ fidei h Cũ ambulaueris ꝛc̃.dic̃ h̃ Ra.ſa.ꝙ tpe futuro qd̃ vocat tps meſſie:accẽdet̃ ignis diuinit⁹ cõburẽs alios pp'los:et nõ ledẽs iudeos:ſꝫ qd̃ expectat futurũ:iam trãſiit in p̃teritũ: q: multi xp̃iani ab infidelib⁹ in ignẽ ꝓiecti fuerũt et diuinit⁹ liberati et freq̃nt̃ carnifices cõbuſti. i Dedi ꝓpiciatõẽ.h̃ ꝯñr põit̃ fideliũ multiplicatio.cũ d̃:. Dedi ꝓpiciatõẽ tuã egyptũ. Gloſa dic̃ et mgr̃ ſi/ milit̃ alexãder de halis: ꝙ h̃ itelligit̃ ad l'ram de ꝯuerſiõe egypti et ethiopie ad fidẽ xp̃i:et ſic eſt ſenſus. i Dedi ꝓpiciatõẽꝫ tuã egy/ ptũ.i.dedi egyptũ ſil'em tibi in ꝓpiciatõe incorꝑãdo cũ xp̃o ꝑ fideꝫ q̃ eſt ꝓpiciatio ꝓ pctis tot⁹ mũdi.i.Jo'his.ij.et in h̃ alloq̃tur de⁹ ec/ cleſiã p̃mitiuã q̃ ꝑ fuit in iudea collecta:et i de ad alias natiões dilata/ ta:ſic̃ dictũ fuit ca.ij. Noiat̃ aũt h̃ ſpal'r ter egypt⁹ et ethyopia: q: a ibi ſatis cito fides fuit multiplicata in egypto: ſub marco in alexãdria: et ꝑ beatũ Math.i ethiopia rege cũ vxore ꝛ filio baptizato: et pp'lo ſuo ideo ſubdit̃. k Ethiopiã et ſaba.nomẽ eſt ciuitatꝫ in ethiopia:vt dicit h̃ gloſa. l Pro te.ſ.dilatãda dedi:et ꝑ iſtas duas t'ras intel/ ligunt̃ alie:ad q̃s dilatata eſt fides eccl'ie m Ex q̃ honorabilis fa ctus es.tu pp'l's me⁹.h̃ potiſſime iipletũ fuit in xp̃i icarnatõe.accipiẽdo ſ.naturã humanã de iudeis in vnitate ꝑſone quẽ honorẽ nõ fecit ãge/ lis:ad hebr.ij. Nuſq̃ ãgelos apphẽdit: ſꝫ ſemẽ abrae. n Dilexi te.dãdo aiam ꝓ te. o Et dabo hoies.ſ.ad mortẽ multo fortius.

p Pro te ꝯſeruãda et dilatãda:ſic̃ pꝫ de iulião ipatore: q̃ cũ magna pte exercit⁹ romani perijt in bello ꝯ̃ perſas:eo ꝙ firmit̃ ſtatuerat i ſuo reditu deſtruere ciuitatẽ ceſareã cũ pp'lo xp̃iano ibidẽ exñte ſub ſãcto

baſilio ep̃o:et etiã ipatores romani.vt nero:domician⁹:et plu/ res alij perierũt:eo ꝙ mouerãt ꝑſecutões ꝯ̃ eccl'iam:iõ ſubdit̃ur

q Noli timere ꝑſſuras.q̃ in p̃mitiua eccl'ia fuerũt magne.

r Quia ego tecum ſum.te ꝓtegẽdo ꝛ multiplicãdo. vñ ꝛ i illis ꝑſſuris multũ creuit eccl'ia in gẽtib⁹ ꝯſtãtiã martyrũ ꝛ miracula dei q̃ circa eos fie bãt admirãtib⁹ et ſic ad fideꝫ xp̃i ꝯuertebant̃:ideo ſubditur.

ego[r] tecũ ſum. Ab[s] oriẽte adducã ſemen tuũ:ꝛ ab occidẽte cõgrega bo te. Dicã aqloni da:ꝛ auſtro no li ꝓhibere. Affer[t] filios meos de lõginq̃ ꝛ filias meas ab extremis terre. Et[u] oẽm q inuocat nomen meũ in gl'iaꝫ meã creaui[x] eũ:forma ui[y] eũ ꝛ [z]feci eũ. Educ[a] foras po- pulũ[b] cecũ:et[c] oculos hñtem:ſur- dũ[d]:ꝛ[e] aures ei ſunt. Oẽs[f] gentes cõgregate ſunt ſil':ꝛ collecte ſunt trib⁹. Quis[g] in vob annũciet[a] iſtõ et q̃ p̃ma ſunt audire vos faciet. Dent[b] teſtes[c] eoꝝ ꝛ [d]iuſtificẽtur: et[e] audiãt ꝛ [f]dicãt. Vere[g] vos te- ſtes mei dicit dñs:ꝛ[h] ſeruus me⁹ quẽ elegi:ut[i] ſciatis et credatis mi hi:et intelligatis q: ego ipſe ſum. Añ[k] me nõ eſt format⁹ de⁹:ꝛ poſt me nõ erit. Ego[l] ſũ ego ſuꝫ dñs et non eſt abſq꞉ me ſaluator. Ego[m]

s Ab oriẽte ad/ ducã ſemẽ tuũ ꝛc̃. iſta adductio ſeu ꝯgregatio fideli/ um nõ eſt itelligẽ da ꝑ localẽ motũ ſꝫ q: ſunt aggre/ gati xp̃o capiti ꝑ vnitatem fidei et charitatis:ideo d̃: Mat. viij. Mul ti venient ab oriẽ te ꝛ occidẽte ꝛc̃.

t Affer filios ꝛc̃. Hic accipit̃ lon/ ginq̃tas nõ ſcd̃m diſtãtiã loci ſed pcti: qd̃ facit ho/ mies a deo elon/ gari.

v Et oẽm q̃ in/ uocat no. meum. Ex q̃ pꝫ ꝙ ñ loq̃ tur de pp'lo iudai co tm̃: ſꝫ de omni aduenĩẽte ad fi/ dẽ. x Creaui eũ in eẽ grẽ: q̃

eſt ꝑ creatõẽ. y Formaui eũ.morib⁹. z Et feci eũ. de ducẽdo ad ꝑfectõnis ſtatũ:iõ ſubdit̃ a Educ foras.i.extra errorẽ. b Pp'lm cecũ.p⁹us. c Et ocu. hñtẽ. nũc ꝑ fidei ſuſceptõẽ. d Surdũ.ſ.p⁹us ꝑ iobediẽtiã. e Et aures ei ſunt.nũc ꝑ obediẽtiã et intelligentiã. et intelligit̃ h̃ de iudeis ad fidẽ xp̃i ꝯuerſis:q̃ ꝑcedẽti ca. vocati ſunt ceci et ſurdi.et quia eccl'ia nõ ſolũ ex iudeis eſt collecta: ſꝫ etiã de oib⁹ gẽtib⁹: ideo ſubdit̃. f Oẽs gen.ꝯgre.ſunt ꝛc̃.ſ.in vnitate fidei xp̃iane et cũ d̃: h̃. Oes gẽtes: eſt diſtributio ꝓ generib⁹ ſinguloꝝ: q: in ea ꝯgregati ſũt aliq̃ de oibus gẽtib⁹. g Quis in vobis.h̃ ꝯñr deſcribit̃ dicte ꝯgregatõis effectiuũ p̃ncipiũ.ſ.ip̃e de⁹ q̃ ta lia põt p̃dicere et ſic efficere:nõ aũt ydola q̃ a gẽtib⁹ colebãtur et h̃ eſt qd̃ d̃:. g Quis in vobis.i.in dijs gentiũ.

a Annũciet illud.q.d.null⁹:q: futura ꝯtingẽtia certitudinalit̃ p̃dicere eſt ꝓpriũ dei ꝑ ſe vel ꝑ ꝓphas ſuos:iõ ſubdit̃.

b Dent.ſ.dij gẽtiũ. c Teſtes eoꝝ.i.ꝓphas eoꝝ. d Et iuſtificent̃.i.examinent̃ vtrũ ſint veri vel falſi. e Et audiãt a dijs ſuis futura ꝯtingẽtia. f Et dicãt.ea alijs ex nomie deoꝝ ſuoꝝ.q.d.nõ poterũt ſꝫ ego potero:iõ ſubdit̃. g Vere vos teſtes ꝛc̃.eſt verbũ dei ad ꝓphas ſuos:et marie ad apl'os q̃ fuerũt teſtes ei⁹: ſꝫm ꝙ d̃: act.i. Eritis mihi teſtes in hierlm et in oĩ iudea ꝛ ſamaria ꝛ vſq꞉ ad vltimũ t're. h Et ſeru⁹ me⁹ quẽ elegi.i.quẽcũq꞉ elegero ad ſeruiẽdũ mihi:ſupple erit teſtis me⁹. i Ut ſciatꝫ et credatis mihi cũ videritꝫ impleta q̃ añ de nũciaui. k Añ me nõ eſt for.de⁹.q: ip̃e eſt ſol⁹ etern⁹ a p̃n cipio:et etiã a p̃ſe fimis ꝓpe loq̃ndo de eternitate. l Ego ſum.nõ habẽs eſſe aliũde:ſꝫ ex me. Ego ſuꝫ dñs.q: oia alia ha bẽt a me eſſe. m Ego ãnũciaui.ſ.ſalutẽ generi hũani ꝑ pro phetas. n Et ſaluaui ꝑ xp̃m.ſic̃ ꝓmiſerã. o Et nõ fuit in vobis alien⁹.ſ.de⁹ q̃ talia nũciaret.cetera patẽt ex dictis.

p Hec dic̃.h̃ ꝯñr põit̃ iudeoꝝ excecatio et igratitudie ꝓcedẽs et ideo diuidit̃ in duas ptes:q: ꝑ ponit̃ bñficioꝝ dei magnitu/ do:ſcd̃o iudeoꝝ ingratitudo:ibi. Ne me inuocaſti.p̃ma in duas q: ꝑ ponunt̃ bñficia ve.teſt.et ſcd̃o noui:ibi. Ne memineritꝭ. in/

bñficia exhibita iudeis tp̄e vete. teſta. iſta fuerũt magis famoſa: et nota. ſ. liberatio de ſeruitute egyptiaca: et liberatio de captiuitate babylõica. Prio igiť h̄ recoliť ſcdm̄: cũ dr̄. q Propter vos. ſ. liberãdos. r Emiſi in babylonẽ. ſ. cyrũ et dariũ cũ exercitibꝰ ſuis. s Et detraxi vectes vniuerſos. i. clauſuras in qbꝰ ↄfidebant. t Et chaldeos in nauibus ſuis gl'iãtes q: debellauerunt plura regna non ſolũ bellis cãpalibꝰ: ſꝫ et naualibus. Cõſeqn̄ť recoliť pmũ bñficium: cũ dicit. v Hec dic dñs ⁊c. diuidẽdo mare rubꝛũ: vt pberet filijs iſrl' trãſitũ p ſiccũ. x Et in aq̄s torrẽtibꝰ ſemitã. dẽ ſiccãdo iordanẽ i fluuiũ trãſitu arche: vt hr̃ Joſue iij. y Qui eduxit q̄drigã ⁊ equum. i. currꝰ ⁊ eq̄tes egyptioꝝ ad inſeqn̄dũ filios iſrl' itra mare rubeũ. z Simul obdoꝛmierũt. ſõno moꝛtis: q: fuerũt ſubmerſi i aq̄s Exo. xiiij. a Ne memineritis. h̄ recolũtur bñficia noui teſti: cũ dr̄. Ne memineritis prioꝝ ⁊c. i. p̄dictoꝝ bñficioꝝ. q. d. lꝫ fuerint magna: tñ in cõparatõe ad bñficiũ incarnatõis ſunt modica aut nulla: iõ ſubdiť. a Ecce ego facio noua. ſm̄ q̄ dicit hiere. xxxi. Creauit dñs nouũ ſup terrã: mulier circũdabit virũ. i. xp̄m in vtero ſuo ab inſtãti incarnatõis virũ pfectũ virtutibꝰ et ſciẽtijs. b Ponã in deſerto viã. ſ. pfectõis et iuſticie. et vocať h̄ deſertũ gẽtilitas et iudea: ſicut dictũ eſt. ſ. xxxv. c Et in inuio flumina. i. ſpũſſancti dona. vñ dic ſaluatoꝛ. Jo. vij Qui credit in me flumia de vẽtre eiꝰ fluẽt aq̄ viue: qđ exponẽs euãgeliſta ſubdit: h̄ aũt dic de ſpũ quẽ accepturi erãt credẽtes in eũ. d Et gloꝛifi. me beſtia agri ⁊c. i. illi q̄ añ ↄuerſionem beſtialiť et crudeliť viuebãt e Ut darẽ potũ pplõ meo. chriſtiano. f Electo meo. ad vitã beatã: h̄ addiť: q: nõ omẽs xp̄iani ſaluabunť: ſꝫ tñ electi. g Nõ me inuocaſti Jacob. h̄ põiť iudeoꝝ obſtinatoꝝ ingratitudo: cũ dr̄. Nõ me inuocaſti iacob. gr̃as agẽdo de tãtis bñficijs. h Nec labo. in me iſrl'. ſ. nec laborẽ magnũ ſuſtinuiſti. Jn hebꝛ. hr̃. Quia laboꝛaſti. exponiť tñ ad eundẽ ſenſuꝫ ab hebꝛeis ſic. Quia laboꝛaſti. i. cito attediatꝰ et fatigatꝰ fuiſti ſeruiẽdo mihi. i Nõ obtuliſti mihi arietẽ ⁊c. h̄ referť ad bñficiũ liberatõis de egypto: ſm̄ q̄ dr̄ hiere. vij. Nõ p̄cepi eis in die q̄ eduxi eos de t̃ra egypti de verbo holocauſtomatũ et victimarũ ⁊c. k Nõ emiſti mihi argẽto calamũ ⁊c. ſ. in exitu de egypto. Eſt aũt calamꝰ vna de q̄tuoꝛ ſpẽbꝰ aromaticis q̄ ponebanť in thymiamate l Uerũtamẽ ſeruire me feciſti in pctis tuis. i. p peccatꝫ tuis expiãdis: h̄ pfectiſſime fuit ipletus in deo ⁊ hoĩe xp̄o: q̄ formã ſerui accepit vt p pctis nr̃is ſatiſfaceret. m Prebuiſti mihi laborẽ. i. fuiſti mihi occaſio vt laborẽ paſſiõis ſuſtinerẽ. n Ego ſũ ⁊ nõ aliꝰ. o Qui deleo iniq̃tates ⁊c. i. ex miſericoꝛdia mea ⁊ charitate: et iõ nõ ꝓpter tua merita: iõ ſubdiť. b Reduc me in memoꝛiã. ſ. alicuiꝰ meriti: ꝓpť qđ deberet talia pati. q. d. nõ poteſt: iõ ſubdiť. c Narra ſi q̄d habes ⁊c. ſi aũt dicať q̄ pꝛes

ãnũciaui et [u] ſaluaui auditũ feci: et nõ fuit in vobis alienus. Uos teſtes mei dicit dñs: et ego deꝰ. Et ab initio ego ipſe: et nõ eſt q de manu mea eruat. Operaboꝛ et quis auertet illud. Hec [v] dic dñs redẽptoꝛ veſter ſctũs iſrl'. Propter [q] vos emiſi [r] babylonẽ: et [s] detraxi vectes vniuerſos: ⁊ [t] chaldeos in nauibꝰ ſuis gl'iãtes. Ego dñs ſctũs vr̃: creans iſrl' rex veſter. Hec [v] dicit dñs q dedit in mari viã et [x] i aq̄s toꝛrentibꝰ ſemitã. Qui [y] eduxit q̄drigã ⁊ equũ: agmẽ ⁊ robuſtum. Simul [z] obdoꝛmierunt nec reſurgẽt: ↄtriti ſunt q̄ſi linũ: et extincti ſunt. Ne [a] memineritis prioꝝ ⁊ antiq̄ ne intueami. Ecce [a] ego facio noua: et nũc oriẽť: vtiq3 cognoſcetis ea. Ponã [b] in deſerto viã: et in inuio flumina. Et [d] glificabit me beſtia agri: dracones et ſtrutõnes: q: dedi i deſerto aq̄s ⁊ flumia in inuio vt [e] darẽ potum pplõ meo electo [f] meo. Populũ iſtuꝫ foꝛmaui mihi: laudẽ meã narrabit. Non [g] me inuocaſti iacob nec [h] laboꝛaſti in me iſrl'. Nõ [i] obtuliſti mihi arietẽ holocauſti tui: ⁊ victimis tuis nõ gloꝛificaſti me. Non te ſeruire feci i oblatõe nec laboꝛẽ tibi p̄bui in thure. Nõ [k] emiſti mihi argẽto calamũ: et adipe victimarũ tuarũ nõ inebꝛiaſti me. Uerũtñ [l] ſeruire me feciſti in pctis tuis: p̄buiſti [m] mihi laboꝛẽ in iniq̃tatibꝰ tuis. Ego [n] ſum: ego ſum ip̃e q [o] deleo iniq̃tates tuas ꝓpter me ⁊ pctõꝝ tuoꝝ nõ recoꝛdaboꝛ. Reduc [b] me in memoꝛiã et iudicemur ſimul: narra [c] ſi q̄d hẽs: vt iuſtificeris. Pater [d] tuꝰ primꝰ peccauit: et [e] iterp̃tes tui p̃uaricati ſunt [f] in me. Et [g] ↄtaminaui pricipes [h] ſctõs: dedi [i] ad interitõnẽ iacob: et [k] iſrl' in blaſphemiã.

Capitulũ. xliiij.

hoc meruerũt: ↄ̃r h̄ excludiť cũ dr̄. b Pater tuꝰ pmꝰ pecca. Dicit Ra. ſa. q̄ iſte pať fuit abꝛaã q̄ peccauit qñ dixit Geñ. xv. dñe deꝰ vñ ſcire poſſũ q̄ poſſeſſurꝰ ſum eã. dubitãs de diuino p̃miſſo: ſꝫ q: ibi tenui ↄ̃triũ ego ſic et alij doctoꝛes catholici: et maxie q: ibidẽ p̃mittitur. Credidit abꝛaã deo et reputatũ eſt ei ad iuſticiã: iõ meliꝰ ſubdiť q̄ iſte pr̃ pmꝰ intelligiť adam de q̄ certũ eſt q̄ peccauit trãſgrediẽdo dei mãdatũ Geñ. iij. ⁊ q: peccatũ eiꝰ tranſijt ad poſteros nõ ſic aũt pctã alioꝝ parentũ: iõ fit h̄ ſpãlis mẽtio de eiꝰ pctõ. e Et interptes tui. id ẽ moyſes et aaron: q̄ verba dñi referebãt ad populũ: et ecõuerſo verba ppli ad deũ. f Preuaricati ſũt i me aarõ in fabꝛicatõe vituli Exo. xxxij. et vterq3 ſimul ad aq̄s ↄ̃dictionis Nũe. xx. g Et ↄtaminaui. i. ↄtaminatoſ oſtẽdi. h Pricipes ſanctos. ſ. dauid in adulterio berſabee et homicidio viri: et ezechiam in elatõe qñ nũcij regiſ babylonis fuerũt ad eum miſſi. iiij. Reg. xx. i Dedi ad interitõem iacob. p reges aſſyrioꝝ et babylõis. vt pꝫ ex ſupradictis: et h̄ ꝓpť peccata ppli ⁊ pncipũ. k Et iſrl' in blaſphemiam. et h̄ eñ q̄ deꝰ iſrael nõ liberauerat eũ: gẽtiles dicebãt eũ ipotẽtẽ Aliq̄ etiã de pplo iſrl' ip atiẽtia fracti ↄrũpebãt in blaſphemiã dei.

In ca. xliij. vbi dr̄ in poſtil. Primꝰ. i. ip̃e deꝰ. Additio.

Sicut apli fuerũt veri teſtes xp̄i, ꝑut allegať in poſtilla p illõ qđ dr̄ Act. i. Eritꝭ mihi teſtes i hieru̾ſa: ſic et potiꝰ xp̄s teſtiſ dei dr̄: vñ de xp̄o ad lr̃aꝫ dr̄. Ecce teſtẽ gẽtiũ dedi eũ. et in euãgelio. Ego ad hoc veni in mũdũ ⁊c. vñ qđ dr̄ h̄. Et ſeruꝰ meꝰ quẽ elegi. ſ. erit teſtis meus intelligẽdũ eſſe ꝓp̃ie ad lr̃am de xp̄o. In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Cõſeqn̄ť h̄ excludiť: cũ dr̄. Pater tuus. Additio. ij.

Uod aũt dr̄ h̄. Pater tuꝰ pmꝰ peccauit recte expõiť de adã ſicut in poſtilla ꝑut vͥba plane ſonãt. Adam eñ fuit primꝰ pr̃ ſimplr̃ et peccauit Geñ. iij. Sꝫ qđ ſeqt̃ur. Et interp̃tes tui p̃uaricati ſunt in me. nõ bñ expõiť de moyſe et aaron: tũ q: moyſes et aaron ꝓphe dñi dicunť nõ interp̃tes. gr̃a eñ ꝓphetãdi diſtinguiť a gr̃a interp̃tãdi. vt pꝫ p aplm̄. i. Coꝛin. xij. tũ q: lꝫ moyſes ⁊ aarõ peccaſſent: nunq̃ tñ preuaricati dicunť fuiſſe in deũ. p̃uaricari eñ addit ſup rõnẽ peccandi: ſic q̄ p̃uaricari iportat trãſgreſſionẽ legis p̃ alijs: vt hr̃ in catholicõ: qđ non põt dici de moyſe: cuius peccatũ ad aquã ↄ̃dictõis nõ fuit ita graue vt oſtẽſum eſt in additõe Nũe. xx. et iõ vidť aliť h̄ dicẽdũ. Pro q̄ attendẽdũ eſt: q̄ ꝓpha h̄ facit mẽtionẽ de duobꝰ peccatꝭ q̄ ad poſteros trãſierũt: et de penis illis peccatꝭ coꝛreſpõdentibꝰ. primũ eſt pctm̄ ade qđ trãſijt ad poſteros p originẽ. ſecũdũ eſt pctm̄ phariſeoꝝ legẽ diuinã ꝑuerſe interp̃tãtiũ. qbus xp̄s Math. v. ca. Irritũ feciſtis mãdatũ dei ⁊c. qđ q̄dem pctm̄ trãſijt ad poſteros nõ p originẽ ſꝫ p doctrine ſucceſſionẽ. falſa eñ interp̃tatio legis p phariſeos p̃ inuẽta trãſijt in poſteros. ſ. in iudeos hodiernos eã ſuſcipiẽtes. vñ iſti phariſei ꝓp̃ie dicunť interp̃tes: nõ eñ ſuã doctrinã tradũt vt ꝓphe: ſꝫ vt legis expoſitoꝛes ſeu iterp̃tes. q̄ q̄dẽ ꝓp̃ie dicunť p̃uaricati in deũ: q: p̃ alijs trãſgreſſionẽ legis cõmiſerũt p falſas interp̃tationẽs de q̄rũ falſa et ꝑuerſa doctrina dictũ fuit. ſ. in additõe ca. xxviij. de pena aũt p̃ pctõ coꝛreſpõdẽte. ſ. ade dic ꝓpha. Et ↄtaminaui p̃ncipes ſctõs: vbi in hebꝛ. hr̃ Et ꝓphanaui pricipes ſctõs. et eſt ſenſus q̄ ꝓpť pctm̄ ade principes ſancti. ſ. patriarche et alij iuſti: q̄ debuiſſent gaudere diuio ↄſoꝛtio fue

rūt a deo ꝓphanati carētes diuina visiōe q̄ſi ꝓphani.de pena aūt co respōdente ſecūdo peccato dic̄. Et dedi ad iterp̄tationē iacob.ſ. p ro manos:q̄ exequētes vindictā ſanguis xp̄i q̄ p maliciā phariſeoꝝ fuit effuſus recipiētū ip̄m ſanguinē ſup ſe ⁊ filios ſuos. Ip̄m iacob.i. po pulū iſraeliticū. Ad iternitōꝫ dederūt:et ꝑncipes iſrl̄ i blaſphemiā: q: ſunt a deo ꝯdēnati tāq̄ blaſphemi dei. Cōſeq̄n ter aūt vt oñdat ꝓpha q̄ iacob q̄ dat⁹ eſt ad in ternitōeꝫ: et iſrl̄ in blaſ phemiā:diſtinguit̄ a ve ro iacob:q̄ eſt ppl̄s fide lis:et a vero iſrl̄ qui eſt a deo elect⁹:ido ſubdit in ꝑncipio hui⁹ ca.ſequen. Et nūc audi iacob ſerue me⁹ ⁊ iſrl̄ quē elegi. q̄ſi diceret tu iacob ſ'ue me⁹ ſ.ppl̄s fidelis: q: infide les iſrl̄ nō vult vt i glo. Et iſrl̄ quē elegi.ſ. p̄de ſtinādo. q.d. nō loquor iacob p̄dicto in p̄cedēti bus:qui tm̄ ſm carnē ia cob dr̄:q̄ dat⁹ eſt ad iter nitioneꝫ: nec iſraeli q̄ in blaſphemiā:ſꝫ iacob ſeruo meo ⁊ iſrl̄ quē elegi. Et huic ſn̄ie ꝯcordat gloſa:et ſeq̄tur. Hec dicit dn̄s.in q̄ p̄dicit quō iacob ſeru⁹ et iſrl̄ elect⁹ a deo erāt ſaluādi.ſ.p aquā baptiſmi et infuſionē ſp̄ūſſancti dicēs. Ef fundā em̄ aq̄s ſup ſitiētē ⁊c̄. Effunda ſp̄m meū ſup ſemē tuū. exponat̄ totū ſicut in poſtilla

e Et[a] nūc audi iacob ſerue me us ⁊ iſrl̄ quē elegi. Hec di cit dn̄s faciēs formās te: ab vtero auxiliator tu⁹. Noli[b] timere ſerue me⁹ iacob:et[c] rectiſſime quē elegi Effūdā[d] em̄ aq̄s ſup ſitiētē ⁊[e] flu enta ſup[f] aridā. Effundā[g] ſp̄m me um ſup ſemē tuū et[h] bn̄dictionem meā ſup ſtirpē tuā: et[i] germiabūt iter herbas q̄ſi ſalices iuxta p̄ter fluentes aq̄s. Iſte[k] dicet dn̄i ego ſum et[l] ille vocabit in noie iacob. et[m] hic ſcribet māu ſua dn̄o:et[n] in

Replica.

N ca.igit̄.xliiij.cū dr̄. Uere teſtes mei eritis et ſeru⁹ me⁹ quē ele gi. Burg.dicit illud vltimū ad lr̄am ꝓp̄e itelligi de xp̄o ꝯ̄ expoſi tionē poſtilla. Sꝫ h̄ videt̄ piculoſuꝫ ſic periculoſuꝫ eſt dicere xp̄m ꝓp̄e creaturā: quēadmodū arri⁹ q̄ ꝓp̄t h̄ crepuit:et ei⁹ diffuſa ſunt viſcera ita dicere xp̄m ſimpl'r et ꝓprie ſeruū cū ſit fili⁹ ⁊ heres p deū: ad Gal. iiij. Nā ad phil.ſc̄do dr̄ accepiſſe formā ſerui: et h̄ nō dꝫ dici ſeru⁹: ſic miſſus in ſilitudinē et formā carnis pcti:nullo mō dicēd⁹ eſt peccator. et ſi aliq̄n dr̄ ſeru⁹.vt.ſ.xlix.h̄ dꝫ accipi ſpecificatiue.ſ.inq̄tū hō vl' ſm ſilitudinē:ſꝫ ꝓpt̄ h̄ nō dꝫ ꝯcedi ſimpl'r ſeru⁹:ſic nec creatura niſi cū re duplicatōe ſpecificatiue tn̄. In codē ca. Burg.notat poſtilla.⁊c̄. q: dic̄ moyſen ⁊ aaron interp̄tes. Prio q: fuerūt vere ꝓphe dn̄i:ſꝫ et h̄ nō bn̄ infert.igit̄ nō ſunt iterp̄tes. Nā dn̄m ibm ꝓpham oim ꝓphaꝝ euāgeliſta nō dedignat̄ dicere iterp̄tē.q: interp̄tabat̄ ſcp̄turas. Luce vlti.ſc̄do obijcit Burg.q: h̄ dicunt̄ p̄uaricati q̄d de moyſe et aarō dici nō pōt. Rn̄deo q̄ aaron p̄uaricator fuit in fabricatōe vituli. et vterq̄ ad aq̄s ꝯ̄dictōis q̄ꝝ petā ſic fuerūt grauia:vt eoꝝ occaſiōe trā ꝓmiſſio nis ingredi nō pmittebant̄ a deo. vt pꝫ Nume.xx. Nec burg.his mo tiuis inualidis ſolū ipugnat poſtillatorē:ſꝫ etiā ſcm̄ Tho.cū poſtilla in hoc cōcordet.

Capl̄m.xliiij.

Et nūc audi. Supi⁹ eſaias induxit ppl̄m ad expectatōꝫ diuinoꝝ ꝓmiſſoꝝ ex diuina ptāte et ei⁹ charitate:h̄ facit iſtud idē ex diui na veritate:cui⁹ eſt iplere ꝓmiſſa. Et diuidit̄ in tres ptes: q: p̄ decla rat̄ diuia veritas ex iplerōe ꝓmiſſi.ſecūdo ex defectōe ydoli.ibi. Hec dicit dn̄s.tertio ex liberatōe ppli:ibi. Hec dicit dn̄s rex. Circa p̄mam p̄tē ſciēdū q̄ aliq̄ doctores catholici eā exponūt de liberatōne ppli a captiuitate babylōica quā ꝓmiſerat de⁹ an̄ p ꝓphas:et de pſperita te ei⁹ tp̄ali et ſp̄uali poſt illū reditū:ſꝫ q: ppl̄s nō legit̄ tūc tantā pſpe ritatē habuiſſe:ſic̄ dictū fuit.ſ̄.xxxv.ca.ido Ra.ſa.expōit eam magis ca tholice q̄tū ad h̄ de iplerōe ꝓmiſſionis facte ipſi iacob. Gen̄.xxviij. Erit ſemē tuū q̄ſi puluis tre:dilataberis ad orientē et occidētē ⁊c̄.quā ꝓmiſſionē Ra.ſa.dic̄ iplendā tpe meſſie p ꝯuerſionē alioꝝ ad ei⁹ fidē et in h̄ verū dic̄ ſꝫ q̄d expectat futurū iā trāſijt in p̄teritū:vt oñdet̄:igit̄ ſic expōat̄. a Et nūc audi ⁊c̄. Prio excitat attentōꝫ p h̄ inſinuās q̄ denūciatur⁹ ſit aliq̄d magnū. b Noli timere ſerue me⁹ iacob.al loq̄tur ppl̄m noie iacob a q̄ deſcēdit. Et rectiſſime iacob dict⁹ eſt altero noie iſrl̄:q̄ interp̄tat̄ direct⁹ cū deo.vt plen⁹ oñdi Gen̄.xxxij.ido loco iſrl̄ dicit h̄. c Rectiſſime quē elegi. Eſau reprobato. d Effun dā em̄ aq̄s ſup ſitientē.ſ.iudeā. e Et flueta.ſane doctrine.
f Sup aridā.i.gentilitatē.vtraq̄ em̄ ſupra noīata eſt deſerta:et ſoli tudo.xxxv:et eadē rōne dr̄ h̄ ſitiēs ⁊ arida:et q̄ p aquas iſtas itelliga tur diuina gr̄a oñdit̄:cū ſubdit̄. g Effundā ſp̄m ⁊c̄.i. ſup hoīem

xp̄m:q̄ ſm carnē deſcēdit de ſemie iacob:et ab inſtanti incarna tōis fuit replet⁹ ſp̄ūſancto. h Et bn̄dictōꝫ meā ⁊c̄.i. ſuper ap̄l'os ⁊ alios xp̄i diſcip̄l'os q̄ fuerūt iudei in ꝑncipio:ſup quos effuſa eſt diuia bn̄dictio in effuſiōe ſp̄ūſſancti ſup ip̄os i ſigno viſibili. i Et germiabūt iter herbas.q̄d gloſat ſic Ra.ſa.i. in medio eſau: p quē intelligit ro manū iperiū.

noie iſrl̄ aſſimilabit̄. Hec[o] dic̄ dn̄s rex iſrl̄ et redēptor ei⁹: dn̄s exerci tuū. Ego[p] primus et ego nouiſſi m⁹:⁊ abſq̄ me nō eſt de⁹. Quis[q] ſilis mei: Uocet[r] et ānūciet:et or dinē expōat mihi. Ex q̄[s] ꝯſtitui mihi ppl'm antiquū. Uētura[t] ⁊ q̄ futura ſunt ānūciet eis. Nolite ti mere neq̄ ꝯturbemini. Ex tunc[u] audire te feci:et ānūciaui. Uos eſtis[v] teſtes mei. Nūq̄d[x] eſt deus abſq̄ me:et formator quē ego nō nouerim. Plaſte[y] idoli omēs[z] ni

k Iſte dicet dn̄i ego ſum. iſti erūt iuſti pfecti.
l Et ille inuoca bit in noie iacob. iſti ſunt puuli filij ip̄ioꝝ.i.iudei de ſcēdētes a malis p̄rib⁹:et ſic puuli ſunt in noticia le gis tanq̄ male e docti a parētib⁹. vl' q: cōiter roma nos deſignat ſub noie impioꝝ:puu los itelligit filios romāoꝝ tpe meſ ſie crediturorum:
m Et h̄ ſcri bet ⁊c̄.iſti viri ſunt penitentie ſeu reuerſionis
n Et in noie iſrl̄ aſſimilabit̄. In hebr. hr̄ ꝓnoiabit̄.iſti ſunt cō uerſi de gētib⁹.hec eſt glo.Ra.ſa.et pꝫ q̄ lr̄a iſta etiā accipiēdo ſm expoſitōꝫ ſuā eſt iplera:ſꝫ h̄ nō intēdat.q: in ciuitate roma na q̄ eſt metropolis romāi iperij:tn̄ creuit fides catholica q̄ ro mana ſedes facta eſt caput ppl'i xp̄iani. Uiri aūt pfecti v eract dicunt̄ ap̄li q̄ fuerūt in gr̄a ꝯfirmati: et de q̄liber iſtoꝝ dr̄. Iſte dicet dn̄i ego ſum.ſ.ap̄ls ad euāgeliū ei⁹ p̄dicādū: ſil'r multi fi lij iudeoꝝ et etiā romanoꝝ fidē xp̄i receperūt p baptiſmū. Itē a principio eccl'ie multi dedicati facti ſunt viri penitētie accipiētes religioſuꝫ ſtatū cōuerſi etiā ex gentib⁹ apparēt p totū mūdum. Patꝫ etiā:q̄ noia iſrl̄ et iacob cōicant̄ gētilib⁹ ꝯuerſis ad fidē
o Hec dic̄. Hic ꝯ̄ñr oñdit̄ diuia veritas ex defectu ydoloꝝ. et p̄ oñdit ydoloꝝ defectū.ſc̄do reuocat iudeos ad verū dei cultuꝫ ibi. Memēto hoꝝ.p̄ma adhuc in duas. q: p̄ oñdit̄ ydoloꝝ defe ctus:ſecūdo fabricādi mod⁹:ibi. Quis formauit. Circa p̄mā vt oppoſita iuxta ſe poſita magis elucēſcāt:p̄ pōit̄ diuie excel lētie ſingularitas:cū dr̄. p Ego prim⁹ ⁊c̄.vt p h̄ magis ap pareat ydoloꝝ defectibilitas:cū dr̄. q Quis ſilis mei. q.d. null⁹. Sꝫ ſunt dij falſi:q̄d ꝓbat̄ p h̄ q̄d ſubdit̄. r Uocet ⁊ ānūciet ⁊c̄.i.ordinate referat illa q̄ feci a pricipio mūdi an̄ hoīs ꝯditionē:que nō potuerūt ſciri p hoīem niſi ex diuina reuelatō ne:ſicut factū eſt moyſi q̄ in pricipio Gen̄.ordiate narrat crea tionē mūdi. s Uētura ⁊c̄.i. ꝯtingētia futura q̄ ſoli deo ſūt nota.q.d.hec nō potuerūt facere ydola:ſꝫ ego poſſum:io ſubdi tur. t Ex tūc audire te feci.i.an̄ p longū tp̄s.ſ.illud q̄d erat ſic futuꝝ. v Uos.ſ.ꝓphe eſtis teſtes mei q̄ talia an̄ aduē tū vobis nūciaui. x Nunq̄d eſt deus ⁊c̄.q.d.non.
y Plaſte ydoli.i.formatores ydoloꝝ. et declinat̄ hic plaſtes: huius plaſte. z Oēs nihil ſunt.i. null⁹ virtuꝫ ad faciēdū aliq̄d numis. a Et amātiſſima eoꝝ.i.ydola ſua.
b Ipſi teſtes eoꝝ ſūt ⁊c̄. Et h̄ eſt q̄ fecerūt ea de materia ſen ſibili ⁊ inaīata:poſſunt veraciter teſtificari q̄ in eis nō eſt virt⁹ viſiua nec intellectiua:et ſic debēt in ſeip̄is cōfundi de cultu eo rū. c Quis formauit.h̄ ꝯ̄ñr pōit̄ circa ydola formatōis mo dus:vt p h̄ q̄liber aduertat:q̄ nihil eſt ibi diuinitatꝫ:q: illud q̄d fit p artificiū hoīs:nō pōt eſſe nobili⁹ ip̄o: ſꝫ eſt vili⁹ et defecti bili⁹:ydolū eſt hmōi.g̃ ⁊c̄.virtutē hui⁹ rōnis deducit hic diffu ſe:et primo in formatōe ydoloꝝ metallicoꝝ:cum dicitur.
c Quis formauit deū ⁊c̄.q.d.nullus:niſi ſm reputationē ſuaꝫ qua ydolū reputat deū verū. d Fabri.ſ. ydoloꝝ ſunt ex ho minib⁹.i.de nūero hoīm:et ſic nō poſſunt facere aliq̄d mai⁹ ho mine. e Cōuenient oēs hoīes.ad iudiciū extremū.
f Et pauebūt.a facie iudicis. g Et ꝯfundent̄ ſimul. p ei⁹ ſentētiā. h Faber ferrari⁹ ⁊c̄.totū h̄ inducit̄ ad oñdendum quō ydolū de metallo format̄ labore hoīs:et p ꝯ̄ñs eſt aliquid

minꝰ ipſo. i Eſuriet ⁊ deficiet.ſ.faber ferrariꝰ: et p̄ hoc oſ̄dit diligētia artificū ad faciēdū ydola: nō ꝑpter lucrū: nō ꝑpt̄ gratiā diīoꝝ. k Artifex lignariꝰ. h inducit v̄tus p̄dicte rōnis q̄rtū ad ydola lignea labore artificū facta: et ps ſ̄ma aliq̄bꝰ paucis exceptis q̄ diſcurrent l Extē.normā.in hebr.hr̄. Lineā q: p̄mū in factione ydoli lignei eſt extēdere lineā ſuper lignū ſ̄m q̄ntitatē ydoli formādi

m Formauit illud i rūcina. Eſt aūt rūcina inſtrm̄ ad cauādū ligna

n Fecit illud i angularibꝰ. in ydolī eñ fiunt multe figure angulares. cetera patēt vſq3 ibi.

o Succidit cedros ⁊c̄. iſta inducunt ad oñdēdū q̄ ydola aliqñ fiunt de vili materia et applicabili foco pro neceſſarijs hoīs et idō nō eſt applicabil' ad hoc q̄ fiat ibi aliquid numinis: et ſic patz fatuitas colētiū: ꝑpter qd̄ in fine ꝯcludit.

p Cor iſ̄ipiēs adorabit illud. adoratōe latrie.

q Neq3 dic̄ ⁊c̄. ſ.ydolū qd̄ de ſe eſt mēdaciū q: eſt fictio eiꝰ qd̄ nō ē.

r Memēto. Hic ex p̄dictis inuitat pplm̄ ſuū ad verū dei cultū dicens. Memēto horum iacob.i.hmōi erroꝝ ad euitandum ydolatriā.

s Quoniā ſuꝰ meus es tu. eo q̄ eduxi te de egyptī ſeruitute.

t Formaui te.dādo tibi legē i mōte ſynai.

v Deleui vt nubē ⁊c̄. qñ veracit̄ penituiſti: idō ſubdit. Reuertere ad me ⁊c̄.

trariū illius qd̄ p̄dicunt. g Cōuertēs ſapiētes retrorſu3.i.aſtrologos q̄ de futuris ꝯtingētibꝰ aſſerūt p̄ ꝯſtellatōes et deficiūt.

h Suſcitās.i.iplēs in effectu. i Verbū ſer.ſui.i.moyſi.cuiꝰ verba adipleuit in educēdo pplm̄ de egypto: et ad terrā ꝓmiſſionis introducēdo. k Et ꝯſiliū ⁊c̄.i.illud qd̄ ſecrete reuelauerat ꝓphis ſuis.

hil ſūt: ⁊[a] amātiſſima coꝝ nō ꝓderunt eiꝰ. Jpi[b] ſūt teſtes coꝝ q: nō vidēt neq3 intelligūt vt ꝯfundant. Quis[c] formauit deu3 et ſculptile cōflauit ad nihilū vtile. Ecce oēs ꝑticipes eius ꝯfundent. Fabri[d] eñ ſunt ex hoībꝰ. Cōuenient[e] oēs ſtabūt et[f] pauebūt: et[g] ꝯfundentur ſimul. Faber[h] ferrariꝰ lima oparꝰ eſt in prunis ⁊ in malleis formauit illud: ⁊ oparꝰ eſt in brachio fortitudinis ſue. Eſuriet[i] ⁊ deficiet: nō bibet aquā ⁊ laceſcet. Artifex[k] lignariꝰ extēdit[l] normā: formauit[m] illud in runcina. Fecit[n] illud in angularibꝰ: ⁊ in circino tornauit illd̄ et fecit imaginē viri q̄ſi ſpecioſum hoīem hītantem in domo. Succidit[o] cedros: tulit ilicē: ⁊ quercu3 q̄ ſteterat iter ligna ſaltꝰ. Plātauit pinū quā pluuia nutriuit: et fcā eſt hoībꝰ in focū. Sūpſit ex eis ⁊ calefactꝰ eſt: et ſuccēdit et coxit panes de reliq̄ aūt opatus eſt deū et adorauit: fecit ſculptile: et curuatꝰ eſt añ illud. Mediū eiꝰ cōbuſſit igni et de medio eiꝰ carnes comedit. Coxit pulmentū et ſaturatus eſt: et calefactꝰ eſt et dixit. Vah calefactꝰ ſum: vidi focū. Reliquu3 aūt eius deū fecit et ſculptile ſibi. Curuat añ illud: et adorat illud: et obſecrat dicēs. Libera me: quia deus meus es tu. Neſcierūt neq3 intellexerūt. Obliti eñ ſunt ne videāt oculi coꝝ: ⁊ ne intelligāt corde ſuo. Nō recogitāt in mēte ſua neq3 cognoſcūt neq3 ſentiūt vt dicāt. Medietatē eiꝰ cōbuſſi igni et coxi ſup carbones eiꝰ panes: coxi carnes ⁊ comedi: ⁊ de reliq̄ eius idolū faciā. Añ truncū ligni ꝓcidā. Pars eiꝰ cinis eſt. Cor[p] inſipiēs adorabit illud: ⁊ nō liberabit aīam ſuā: neq3[q] dicet: forte mēdaciū eſt i dextera mea. Memēto[r] horū iacob ⁊ iſrael: q̄m[s] ſeruꝰ meꝰ es tu. Formaui[t] te: ſeruꝰ meus es tu iſrl': nō obliuiſcaris mei. Deleui[v] vt nubē iniq̄tates tuas: et q̄ſi nebula3 peccata tua. Reuertere ad me: quonia3 redemi te. Laudate[x] celi quoniā miſericordiā fecit dñs iubilate[y] extrema terre. Reſōate[z] mōtes laudatōē: ſaltus[a] et omne lignū eius. Quoniā[b] redemit dominꝰ iacob: et iſrl' gl'iabit. Hec[c] dicit dñs redēptor tuus: et formator tuus ex vtero. Ego[d] ſum dñs faciens omnia: extēdens celos ſolꝰ ſtabiliēs terrā: et nullꝰ mecū. Irrita[e] faciēs ſigna diuinoꝝ: et[f] ariolos in furorem vertēs. Conuertēs[g] ſapientes retrorſum: et ſciētiā eoru3 ſtultā faciēs. Suſcitās[h] verbum[i] ſerui ſui: et[k] cōſiliū nūcioꝝ ſuoꝝ complēs. Qui[l] dico hieruſalem[m] habitaberis: et[n] ciuitatibus iude edificabimini et deſerta eiꝰ ſuſcitabo. Qui[o] dico profundo: deſolare et flumina tua arefaciā. Qui[p] dico cyro paſtor[q] meus es: et[r] omnē uoluntatē meā cōplebis. Qui dico hierlm̄ edificaberis et tēplo fundaberis.

Ca. xlv.

h Hec[a] dicit dñs chriſto meo

l Qui dico. longe ante q̄ veniat.

m Hierl'm hītaberis. p̄ neemiam.

n Et ciuitatibꝰ iuda. edificabimini p̄ pplm̄ d̄ babylone redeūtē ad ciuitates ſuas et loca.

o Qui dico ꝓfūdo deſolare.i.fluuio p̄ babylonē trāſeūti: quē exercitꝰ cyri lōge a ciuitate diuiſit in plēs ptes. Et ſic intrauit p̄ eius alueū ciuitatē. vt dictū eſt.s̄.xxi. capit.

p Qui dico cyro. nomē eiꝰ p̄dicēdo lōge añ eiꝰ ꝯceptionem.

q Paſtor meꝰ es. curā gerēs de oībꝰ ouibꝰ meis.ſ.iudeis.

r Et om. vo. meā cōple. puniēdo babylonios ꝓ peccatis: et pplm̄ meu3 liberādo. Eſdre.i.

In ca. xliiij. vbi d̄r in poſtilla. Quis formauit. hic dr̄. Additio

Cum gētiles nō ſolū ydola manu facta colebāt: ſ3 etiā ſolem et lunā et ſtellas. Deut. iiij. nō videt̄ rō ꝓphete q̄ ex formatōe ydoloꝝ per artificiū hoīs ſumit ſufficere: cū p̄dicta corpora celeſtia nō ſunt p̄ manꝰ hoīm fabricata. Ad qd̄ dicēdū: q̄ colētes talia ſemp faciebāt aliq̄ hūano artificio q̄bus credebāt influētias celeſtes ad ſe trahere: et idō ratio ꝓphete ꝯ eos militat.

Caplm̄. xlv.

Hec dicit. Poſt q̄ eſaias iduxit populū ad expectādū diuina ꝓmiſſa tanq̄ certitudinalit' adiplenda. h cōſequent ꝓſeq̄tur magis in ſpāli illa bñficia et p̄ q̄rtū ad liberatōe3 a malis. ſcdo q̄rtū ad ꝯſeruationē i bōis. ca. lvi. Prima in duas: q: p̄ ꝓmittit eis liberatōis bñficiū. ſcdo excludit huiꝰ liberatōis impedimētū. ca. l. Pria adhuc i tres: q: p̄ reſignat liberatorē. ſecūdo detimētū deſtructōꝫ. c. ſeq. et tertio p̄dicit iudeoꝝ liberatōe3. ca. xlviij. Prima in tres: q: p̄ p̄nūciat liberatōꝫ. ſecūdo refellit ꝯdictorem ibi. Ve q̄ ꝯtradicit. et tertio denūciat liberatōꝫ: ibi. Hec dicit. Pria in duas. q: p̄mo deſcribit liberatoris ꝑtās: ſcdo eiꝰ natiuitas. ibi. Rorate celi. Pria adhuc in duas: q: p̄ ponit liberatoris virtꝰ. ſcdo pñs ſuctus ibi. Vt ſciant. Circa p̄mum ſciēdum q̄ Ra.ſa. exponēs hāc lrā3

x Laudate celi.i.angeli ſancti q̄ eſtis ciues celeſtes.

y Jubilate extrema terre.i.vulgares hoīes: q̄ ſūt extremi i populo. z Reſonate mōtes.i.maiores. a Saltus ⁊ oñe lignū.i.mediocres. b Quoniā redemit dñs iacob. redemptōe pfecta p̄ filiū ſuū: et loq̄tur de futuro p̄ modū p̄teriti ꝑpter certitudinē ꝓphetie. c Hec dicit. h ꝯñr oñdit diuina veritas ex liberatōe ppli de captiuitate babylonica quā p̄dixit per ꝓphetas: et ſic adipleuit. Ex p̄ oñdit dei potētia ad h agēdū: cū dicit. d Ego ſum dñs faciēs oīa. q.d. multo plꝰ poſſu3 q̄ pplm̄ liberare de captiuitate babylōica. e Irrita faciēs ⁊c̄ q: carēt effectu. f Et ariolos in furorē vertēs. adducēs contrariū

a Hec dicit dñs xp̄o meo. ſic eñ eſt in hebreo. dic̄ h ra.ſa. magiſtri nr̄i ſic dixerūt.i.ſic expoſuerūt. et vocat mgr̄os ſuos doctores hebreoꝝ antiquos: quoꝝ plēs fuerūt añ xp̄i aduētū. Deus ſanctꝰ et bñdictꝰ dicit

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

cui⁹ b appꝑhendi c dexterā vt ſubij ciā añ faciē eius gentes ⁊ dorſa re gū vertā. Et d aperiā corā eo ianu as: ⁊ porte non claudētur. Ego e añ te ibo: et f glioſos terre hūiliabo Portas g ereas cōteraȝ: ⁊ vectes ferreos confringā. Et h dabo tibi theſauros abſcōditos ⁊ i archana ſecretoꝝ vt k ſcias q2 ego dñs q vo co nomē tuū de⁹ iſrl' ꝑpter l ſeruū meū iacob ⁊ iſrl' electū meū. Et m vocaui te noīe tuo aſſilaui n te ⁊ o nō cognouiſti me. Ego dñs ⁊ nō eſt ampli⁹. Extra me nō eſt deus. ac cinxi p te ⁊ q non cognouiſti me: vt r ſciāt hi q ab ortu ſolis ⁊ q ab occi dēte: quoniā s abſq3 me nō eſt de⁹ Ego dñs et nō eſt alter: formās t lucē: ⁊ u creās tenebras: faciēs x pa cem: ⁊ y creās malū. Ego dñs faci ens oīa hec. Rorate z celi deſup et nubes pluāt iuſtū apiat terra et germinet ſaluatorē: ⁊ a iuſticia oriat ſimul. Ego b dñs creaui eū. Ve c q cōtradicit factori ſuo teſta d de ſa miis terre. Nūqd e dicet lutū figu lo ſuo qd facis ⁊ op⁹ tuū abſq3 ma nib⁹ eſt. Ve f q dicit prī qd gene ras: ⁊ mulieri qd parturis. Hec g di cit dñs ſcūs iſrl' plaſtes ei⁹. Uen tura interrogate me ſup filios me os: ⁊ ſup op⁹ manuū meaꝝ māda te mihi. Ego h feci terrā ⁊ hoīem ſup eā creaui ego. Man⁹ mee te tēderūt celos: ⁊ i omni militie eoꝝ mādaui. Ego k ſuſcitaui eū ad iu ſticiā: ⁊ oēs uias ei⁹ dirigā. Ipe l edificabit ciuitatē meā: ⁊ m captiui tatē meā dimittet n nō in precio ne q3 in muñerib⁹ dicit dñs de⁹ exerci

meſſie ſuo. i. meſſie in lege et ꝓphis ꝓmiſſo. Apponēs ego te ipi cyro. i. deſignās te p cyrū. Et q̄ ps ꝙ ſm intentionē antiquoꝝ hebreoꝝ per cyrū h introductū liberatorē ppli de babylōe pncipalr itelligit xpus mūdi ſaluator. Et p ſaluatorē ppli de babylone partialē intelligit pn cipalr ſaluatio mūdi generalis. Sciendū tñ ꝙ figura nō correſpōdet in oīb⁹ figurato: q2 tunc nō eſſet figura vel ſilitu do ſ3 idēritas: et iō cyr⁹ nō fuit xpi figura in oī bus q̄ de eo dicunt: vt pote in illis q̄ ſunt impfectōis: vt cū dr. Nō co gnouiſti me. qḋ dr de cy ro tñ. Et econtra illa q̄ ſunt pfectōis ſimplicit intelligēda ſunt de xpo ſolū. Et ſic in hoc ca. ali qua dicunt ad lrām de cyro tñ: aliq̄ d xpo ſeu tpe xpi tñ: et aliqua de vtroq3. ſ. illa i q̄b⁹ cyr⁹ fuit xpi figura: et verifi cant de vtroq3: pncipa liter tñ de xpo ſiue de re dēptōe facta p xpm.

b Cui⁹. ſ. cyri.

c Appꝑhēdi dexteraȝ dans ei fortitudinē ad babyloniorꝝ et aliarum gētiū ſubiectionē.

d Aperiā corā eo ianu as. i. faciā aperiri: q2 do min⁹ tñ imittebat timo rē aliq̄b⁹ ꝙ recipiebāt cyrū in dñm ſine cōtra dictōe. e Ego añ te ibo. formidinē tuā pplis icuriēdo. f Et glioſos terre hūiliabo eos tibi ſubijciēdo. g Portas ereas ꝯterā. ſ. ciuitatū tibi reſiſten tiū. h Et dabo ⁊c̄. a regib⁹ babylonis et alijs. i Et archana ſecretoꝝ. i. p̄cioſiſſima magis ſecrete ſeruata. k Ut ſciās q2 ego ſū dñs. trāſferēs regna ⁊ ptātes de gēte in gentē ſm volūtatē meaȝ. hoc eñ recognouit cyrus. vt hr̄. i. Eſdre. i. Hec dicit cyr⁹ rex pſarū: oīa re gna terre dabit mihi dñs celi et terre ⁊c̄. l Propt ſeruū meū iacob id eſt ꝑpt pplm deſcēdentē a iacob p te liberandū. m Et vocaui te noīe tuo. i. nomē tuū reuelaui lōge añ tps tuū. n Aſſimilaui te. notabilib⁹ pſonis quoꝝ noīa p̄dixi añ tpa coꝝ: vt yſmahelis. Gene. xvi. et Joſie. iij. Reg. xiij. o Et nō cognouiſti me. q2 adhuc nō eras. p Accinxi te. fortitudine ad debellādū gētes et regna. q Et non cognouiſti me. etiā poſtꝙ dedi tibi fortitudinē: q̄uis eñ cyr⁹ recognouerit oīa regna a deo ſibi data: vt p̄dictū eſt: tñ nō cognouit eū tanꝙ ſolū adorandū: q2 colebat ydola. r Ut ſciāt. h oñr ponit ptātis cyri ſe quēs fruct⁹. ſ. in liberatōe ppli iude de babylone in ꝯfeſſiōe ptātis di uine. q2 ſicut hr̄. i. Eſdre. i. cyr⁹ v̄bis et litteris ſignificauit p totū ſuū im periū monarchiā a deo ſibi datā. et ab eo ſibi mandatū fuiſſe de tēpli reedificatōe: et ad h faciēdū pplm iude ad terrā ſuā remittere. et h eſt qḋ dicit r Ut ſciāt hi q̄ ab ortu ſolis ⁊c̄. i. p totū iperiū cyri p lrās ei⁹ miſſas mō p̄dicto. s Qm̄ abſq3 me nō eſt de⁹. q̄ poſſit tot⁊ tā ta facere. t Formās lucē. iudeis ipos de carcerib⁹ educendo u Et creās tenebras. babylonijs ipos p cyrū deſtruendo. x Fa ciens pacē. iudeis reuertētib⁹ in hierl'm. y Et creās malū. ſ. pene ad punitionē peccatoꝝ. z Rorate celi deſup. h oñr deſcribit libe ratoris natiuitas ſicut dictū eſt: pncipalis intētio ꝓphe eſt h deſigna re xpm p cyrū: et ſic deſignat xpi natiuitas p natiuitatē cyri. Primo g exponat figura. Ad cui⁹ intellectū ſciēdū ꝙ aſtriages rex medoꝝ et p ſarū vidit in ſomnis de genitalib⁹ ſue filie vitē oriri: que totā aſiā oc cupabat. Et dictū fuit a ꝯiectorib⁹ de ea filiū naſciturū: q̄ totā terram illā occuparet. qḋ īpletū fuit in cyro filie aſtriagis filio: et iō natiuitas cyri h deſcribit ſub methaphora vitis ſeu plāte orientis de terra: ad quā reqrit influētia celeſtis et diſpoſitio terre p deſcenſum ſup eā pluuie et roris. et h eſt qḋ dr. z Rorate celi deſup. rorē et influētiā emittēdo et nubes pluāt iuſtū. i. diſponāt materiā ad ortū iuſti. i. cyri q̄ vocat h iuſt⁹ inq̄tū fuit executor diuine iuſticie erga babylonios. Apiat terra i. aſtriagis filia: et germinet ſaluatorē. i. cyrū ad ſaluādū pplm iude a babylonica captiuitate. Et iuſticia oriat ſimul. i. virtus exeq̄ndi iuſticiā meā. ego dñs creaui eū: dādo ei iperiū ſicut pa pa vel iperator dr creari qñ ꝓmouet ad talē dignitatē. ꝯñr ex ponat lrā d re figurata. i. de xpi natiuitate. z Rorate celi ⁊c̄ lra iſta germinās ſaluatorē eſt bt̄a virgo ꝑ q̄ ſaluatorē mūdi: nō ex virili ſemie: ſed virtute ſpūſſancti tanꝙ rore celeſti et q2 pncipalis in tētio ꝓphe eſt h ſignificare: iō ſub iſto ſenſu hāc au ctoritatē allegant in aliq̄b⁹ locis.

a Et iuſti. ori. ſil'. i. grā iuſtificāſ Joh. i. Grā ⁊ ve ritas p ihm xpm facta eſt.

b Ego dñs crea ui eū. q̄tū ad hu mānitatē q̄ eſt crea tura dei.

c Ve q̄ ꝯdicit. h ꝓpha icrepat ꝯ dictorē ſeu ipedi torem. Aſtrages eñ audiēs expo ſitorē ſomnij pdi cti timens ne reg no priuaret: filiā ſuā dedit vxorē cuidā plebeio militi: vt ſi fili⁹ de ea naſceret nō hr̄et amicos po tētes q̄ iuuarēt ipm ad obtinēdū regnū: cū h eñ fecit diligenter obſeruari tps ipregnatōis filie ſue ⁊ part⁹: et puerū natū fecit ſibi apportari quē cuidā pncipi occidēdū tradidit: ille aūt com paſſus tradidit eū cuidā famulo vt ſecreto eū ad nemora porta ret et eū ibi dimitteret: qḋ cū factū fuiſſet: canicula paſtoꝝ iuxta nemora hītantiū q̄ catulos nutriebat diuīa ꝓuidētia horis cō petētib⁹ accedebat ad puerū et eū lactabat: quā ſequēs paſtor mirās ad q̄d nemora itraret: inuenit puerū: quē vxori ſue tradi dit nutriendū. vocās eū ſpartacū. q2 ſpartes lingua pſica canē ſignat: ſ3 poſtea ab eodē pncipe cui tradit⁹ fuerat occidēd⁹ vo cat⁹ fuit chores: qḋ ſignat heredē in illa lingua. q. d. q̄ñcunq3 redacteſ aſtrages iſte erit heres: et h mō ſcribit in hebreo: ſ3 qñ trāſfert ad latinū vocat cyr⁹. ſic h nomē ſaul trāſlatū ad latinū ꝓnūciat et ſcribit ſaulus: et iſte cyr⁹ poſtea obtinuit monarchi am: et illa q̄ dicta ſūt de aſtrage et cyro habent in ſcolaſtica hy ſtoria: igit cū dr. c Ve q̄ ꝯdicit factori ſuo. In h increpat aſtrages: q̄ volebat diuinā ꝓuidētiā ipedire. d Teſta de ſamijs tre. i. op⁹ terreū ſeu teſteū qḋ dr de ſamijs: eo ꝙ i ſamos inſula p̄ fuit repertū. e Nunqd dicet lutū figulo ſuo. i. ſic lu tū nō pōt aliq̄d ꝯ figulū: ſic nec tu potes ipedire volūtatē meā et ꝓpoſitū f Ue q̄ dic prī ⁊c̄. In h icrepat aſtrages qui ge neratōē et educatōē cyri nitebat impedire vt dictū eſt.

Hec dic dñs. h oñr pōit liberatoris vtilitas. Et p̄ q̄tus ad iu deos: ſcḋo q̄tū ad gentiles ꝯuerſos: ibi. Cōgregamī. Prīa in duas. q2 p̄ pōit iudeoꝝ liberatio. ſcḋo hui⁹ liberatōis ꝯfeſſio. ſecūda ibi. Uere tu es de⁹. Circa pmū p̄ declarat ptās diuina ad ſuſcitādū cyrū liberatorē iudeoꝝ: cū dr. h Ego feci ter ⁊c̄. et patet lra. i Et oī militie eoꝝ mādaui. i. curſus ſyderū diſpoſui ⁊ ordinaui. k Ego ſuſcitaui eū. ſ. cyrū eadē ptāte ad iuſticiā. ſ. faciēdā de babilonijs. l Ipe edificabit ciuita tē meā. i. licētiabit reedificare. et loq̄tur de reedificatōne hierl'm. Circa qḋ ſciēdū ꝙ hec reedificatio pōt dupl'r intelligi. vno mō q̄ntum ad domos inhabitātiū. Et ſic cyr⁹ dedit licētiā reedifica di hierl'm. q2 mādauit reedificare tēplū ad dei cultū: et ſic ꝯceſ ſit ꝙ ſacerdotes ⁊ miniſtri et alij indifferent hītarent ibi. alio mō

accipiṫ reedificatio q̄tū ad muros ciuitatis et portas. et h̄ nō fuit reedificata p̄ neemiā de licētia ꝛ volūtate regis artaxerſis.
m Captiuitatē meā. i. iudeoꝝ in me credētiū. n Dimittet gratis: et q: ex h̄ facto p̄tās cyri fuit ampliata: ideo ſubditur.
o Labor egypti. i. p̄cioſa p̄ q̄bus egyptij laborauerūt.

tatē. c Qui ſal. eſtis ex gētib⁹. et q: nō oēs crediderunt ad p̄dicationē apl'oꝝ: ſ; multi in ydolatria remāſerūt: iō ſubdiṫ. d Neſcierūt. intelligere veritatē fidei. e Qui leuāt ꝛc. in hebr̄. hr̄: q̄ leuāt lignū ſculpture ſue: et credo q̄ aliq̄s ſcriptoꝝ poſuit ſ p̄ l. tñ ē eadē ſnīa: q: p̄ lignū vl' ſignū itelligiṫ ydolū ſculptū: qḋ a ſuis cultorib⁹ leuaṫ in altū vt reuerēt⁹ adoreṫ

p Et negociatio ethiopie. i. p̄cioſe diuitie ethiopum q̄ de lōge p̄ mercatores ibi apportate ſūt: et q: nō ſolū diuitie iſte: ſ; etiā dn̄i eaꝝ facti fuerūt ſubiecti cyro in p̄miū liberatōis iudeoꝝ de babylone: iō ſubdiṫ. q Viri ſublimes. i. reges et p̄ncipes dictarū terrarū.
r Ad te trāſibūt. i. ſub dn̄io tuo.
s Poſt te ābulabūt. te ſeq̄ntes vt dn̄m.
t Vincti manicis. i. cōpedibus manualibus.
v Pergēt. quia aliq̄ coꝝ ſic ducebanṫ cōpediti ad declaratōꝫ victorie cyri.
x Et te adorabūt. ſupplicaṫ poſtulādo a te miſericordiā.

tuū. Hec dicit dn̄s. Labor ͦ egypti et ᵖ negociatio ethiopie ꝛ ſaba im viri ᵠ ſublimes ad ʳ te trāſibūt et tui erūt. Poſt ˢ te ambulabūt vincti ᵗ manicis p̄gēt ᵛ: et ˣ te adorabūt teq̄ʒ dep̄cabūtur. Tm̄ ʸ in te ē de⁹ ꝛ nō eſt de⁹ abſq̄ʒ te. Vere ᶻ tu es deus abſcōdit⁹: de⁹ iſrael ſaluator. Cōfuſi ᵃ ſunt ꝛ erubuerūt oēs ſil': abierūt in cōfuſione fabricatores erroꝝ. Iſrl' ᵇ ſaluat⁹ eſt in dn̄o ſalute ᶜ eterna. Nō ᵈ cōfundemini et nō erubeſcetis vſq̄ʒ in ſeculū ſeculi: q: ᵉ hec dicit dn̄s creans celos. Ipſe de⁹ formās terrā ꝛ faciēs eā ipſe plaſtes ei⁹. Nō inanē creauit eā: ſ; ut habitareṫ formauit eā Ego dn̄s et nō eſt ali⁹. Nō ᶠ in abſcōdito locut⁹ ſuʒ: in loco terre tenebroſo. Nō ᵍ dixi ſemi iacob fruſtra: querite me Ego dn̄s loquēs iuſticiā: annūciās recta Cōgregamini ᵇ et venite: ꝛ accedite ſimul q̄ ᶜ ſaluati eſtis ex gētib⁹. Neſcierūt ᵈ q̄ ᵉ leuāt ſignū ſculpture ſue: et rogāt deūm nō ſaluantē. Annūciate ᶠ et venite: ꝛ cōſiliamini ſiml'. Quis ᵍ auditū fecit hoc ab initio: Extūc ʰ p̄dixi illud. Nunquid nō ego dn̄s ⁱ: ꝛ nō eſt vltra de⁹ abſq̄ʒ me Deus iuſtus et ſaluās nō eſt p̄ter me. Conuertimini ⁱ ad me et ſalui eritis oēs fines terre: q: ego de⁹ et nō eſt alius. In ᵏ memetipſo iuraui. egredieṫ de ore meo iuſticie verbū: et ˡ nō reuerteṫ: q: ᵐ mihi curuabiṫ oē genu: et ⁿ iurabit ois lingua Ergo ͦ in dn̄o dicēt. Hee ᵖ ſunt iuſticie ꝛ ip̄eriū. Ad ᵠ eū venient: ꝛ cōfundenṫ oēs ʳ q̄ repugnāt ei. In ˢ dn̄o iuſtificabiṫ: et laudabiṫ omne ſemē iſrael.

f Annūciate ꝛc. adinuicē p̄ferendo.
g Quis auditū fecit h̄ ab initio. i. euētū futuri p̄ gētis lōge anteq̄ veniret.
h Extūc p̄dixi illud. i. inuenieṫ p̄ dicta p̄pharū: q̄ ego ſol⁹ talia p̄dixi: q̄ ſum ſolus de⁹ ſaluans: et iō p̄nr inducūṫ oēs generaliṫ ad cultū vni⁹ veri dei: cū dicitur.
i Cōuertimini ad me ꝛc. i. habitātes in oībus finib⁹ terre.
k In memetipſo iuraui h̄ diciṫ ad oſtendēdā certitudinē illi⁹ qḋ denunciaṫ. Vñ adhuc ſubdiṫ
l Nō reuerteṫ. ſ. icaſſū: ſ; iplebiṫ: et qḋ ſit illud ſubditur.
m Quia mihi curuabitur oē genu. p̄ adoratiōnē latrie cui⁹ ſignū exteri⁹ ē genuū flectio: vt dictū fuit plen⁹ ſuper xlv. ca. n Et iurabit ois lingua. Iſta nūc ſūt adipleta: q: p̄ orbē ceſſauit ydolatria: et ab oībus coliṫ vn⁹ deus: ſ; vario mō a xp̄ianis iudeis et ſaracenis ꝛ alijs. alio mō pōt intelligi de ſolis xp̄ianis: q: de oībus gētib⁹ ꝛ linguis aliq̄ credūt in xp̄m ip̄m venerātes tanq̄ verū deū: et adhuc plures credēt circa finē mūdi. Ex dicṫ cōcludiṫ. o Ergo in dn̄o dicēt. i. poterūt dicere. p Hee ſunt iuſticie ꝛ ip̄eriū: quia p̄ncipes mūdi p̄ magna p̄te ſubmiſerūt colla iugo xp̄i: et obediūt ei⁹ vicario ſūmo pōtifici: et q: adhuc plures venient ad fidē ipoſterū: vt dictū eſt. iō ſubdiṫ: q Ad eū venient ꝛc. de ſuis p̄ſtinis errorib⁹.
r Oēs q̄ repugnāt ei. p̄ infidelitatē ſeu malā vitā. s In dn̄o iuſtificabiṫ ꝛc. Semē iſrl' diciṫ h̄: ois fidelis q̄ imitaṫ fidē ipſius iſrl' q̄ de aduētu xp̄i p̄phizauit. Gen̄. xlix. ſicut dictū eſt ca. p̄ce.

ricordiā. z Vere tu es. h̄ p̄pha ↄuertit ſermonē ad deū p̄ modū gratiarū actōis ↄfitēdo ei⁹ diuinitatē et p̄tātē ↄ liberatōe ppl'i ſui dicēs. y Tantū in te eſt de⁹. i. null⁹ eſt de⁹ niſi tu q̄ potes facere talia. ꝛ q: diuinitas dei nō p̄ʒ hoim oculis: iō ſubdiṫ. Vere tu es de⁹ abſcōdit⁹. et ex h̄ p̄nr inuehiṫ ↄ ydolatras dicēs. a Cōfuſi ſūt fabricatores eoꝝ. i. ydoloꝝ. et vocanṫ h̄ fabricatores nō ſolū artifices faciētes ydola: ſ; etiā illi q̄ faciūt fieri vt adorēt ea. et iſti dicunṫ h̄ ↄfuſi. q: p̄ ydola ſua nō potuerūt ſaluari de manu cyri. b Iſrl' ſaluat⁹ eſt in dn̄o. i. p̄ virtutē dn̄i oīpotētis. c Salute eterna. ex h̄ videṫ q̄ iſtud ſit referēdū ad ſalutē factā p̄ xp̄m. q: illa q̄ fcā fuit tp̄e cyri nō fuit talis: q: poſtea pp̄ls iſrl' fuit multū afflict⁹ tp̄e antiochi illuſtris. et poſtea captiuat⁹ p̄ romanos. Et ſi dicaṫ q̄ h̄ in hebreo habeṫ. Salute ſeculoꝝ. i. ſalute ſcl'oꝝ: q̄ nō iportat eternitatē ſ; tp̄s longū: h̄ remoueṫ p̄ illud qḋ ſubdiṫ. d Nō ↄfundemini ꝛ c. in hebr̄. hr̄. Uſq̄ʒ in ſcl'a et vltra: et talis locutio vbicq̄ʒ in ſacra ſcriptura iportat eternitatē a p̄te finis ſm̄ doctores hebreoꝝ. et q̄ de⁹ ſit potēs ad dandū talē ſalutē oſtendiṫ cū ſubdiṫ
e Quia h̄ dic dn̄s creās celos. de nihilo virtute ſua infinita et patet lr̄a vſq̄ʒ ibi. f Nō in abſcōdito locut⁹ ſum. dādo filijs iſrael legē: ſ; in mōte ſynai in aperto. g Nō dixi ſemi ꝛc. adiplēdo p̄ceptā mea p̄ modico p̄mio ſ; p̄ magno valde. ſ. eterna ſalute: ſic eñ frequenṫ. ē. dictū eſt: vbicūq̄ʒ lex vet⁹ p̄ virtutū opib⁹ de q̄bus ſunt mādata legis p̄mittit p̄ p̄mio bōa tp̄alia: ſub illl' itelligunṫ eṫna bōa p̄ncipaliṫ p̄miſſa: q: diuinū p̄miū p̄ncipale nō eſt minori bōitatis q̄ meritū ſ; maioris. Bōa aūt tp̄alia ſunt miora bōa q̄ opa virtutū: p̄pṫ qḋ nō ſunt eoꝝ p̄ncipale p̄miū. h Cōgregami. h̄ p̄nr agiṫ de ſalute gētiū: et exponūt p̄ſētē iſtā aliq̄ doctores nr̄i de gētilib⁹ ↄuerſis ad iudaiſmū: q: n̄ viderūt liberatōs eoꝝ p̄ cyrū et ſic cū eis venerūt in hieruſalē: ſ; h̄ nō vr̄: bn̄ dictū: q: illi fuerūt pauci. vt p̄ʒ li. i. eſdre. Cōuerſio aūt iſtoꝝ de q̄b⁹ eſt h̄ ſermo ſe extēdit ad oēm nationē et linguā: vt parebit p̄ſequēdo lr̄am: et iō intelligenda eſt de ↄuerſiōe gētiliū ad fidē xp̄i p̄ p̄dicatōꝫ apl'oꝝ: et ſm̄ hoc diciṫ.
h Cōgregamini ꝛ venite. i. venite p̄ fidē et ↄgregami p̄ charitatē.

In ca. xlv. vbi d̄r in poſtil. Aſſimilaui te Additio. i.
Bi trāſlatio nr̄a h̄ʒ: aſſimilaui te. in Heb. habeṫ. Cognomiaui te. et eſt ſenſus nō ſolū de⁹ nomē cyri reuelauit lōge an̄ tp̄s ſuuʒ ſed etiam cognomines vocās eū paſtorē: vt. ē. xliiij. qui dico cyro paſtor meus ꝛc. In eo. ca. vbi d̄r in poſtilla. Et hoc eſt qḋ diciṫ. Rorate celi deſuper. Additio. ij.
De qḋ diciṫ. Rorate celi. valde erronee exponiṫ de natiuitate cyri in q̄ nihil noui euenit p̄ter illud qḋ in ceteris hoim natiuitatib⁹ cōtingit. Illud eñ qḋ narraṫ de cānicula eū nutriēte ſeu lactāte qḋ videṫ in eo ſingulariṫ ↄtigiſſe nō p̄tinet ad ei⁹ natiuitatē ſ; ad ei⁹ educatōꝫ: et iō qḋ h̄ d̄r. Rorate celi deſup. de nullo plane pōt intelligi niſi de xp̄i cōceptōe quē rorāte ſp̄ū ſancto btā virgo germinauit. Hec etiā qḋ ſeq̄tur et iuſticia oriaṫ ſiml' pōt de ortu cyri in q̄ nulla eſt iuſticia orta intelligi Vñ hec auctoritas nullo mō eſt applicabilis niſi ad ortū xp̄i: et iō ab vniuerſali eccl'ia in diuinis officijs ſolū ad iſtud trahiṫ p̄poſitū qḋ p̄prie ↄtinuaṫ ad imediate ſequētia. Ad qḋ ſciēdū: q̄ ↄtra myſteriū xp̄i duplex impugnatio ſurrexit. Prima. ſ. p̄ corpalē p̄ſecutione q̄ incepit ab herode volēte xp̄m occidere ne p̄deret regnū iudee. ſecūda eſt p̄ſecutio ſp̄ualis: q̄ incepit a phariſeis doctrinā xp̄i ipugnātib⁹. ſ. negando ei⁹ diuinitatē. filr̄ et m̄ris v̄ginitatē. Vñ p̄pha in h̄ loco alludēs iſtis duab⁹ ipugnatōib⁹. Circa primā dicit. Ve q̄ ↄtradicit factori ſuo: qḋ p̄p̄e expōiṫ de herode q̄ audiēs natiuitatē xp̄i miraculoſe magis oſtēſam: et ore ſuo ↄfitēs ſe adoraturū xp̄m: temerarie niſus ē ↄtradicere diuine ordiatōi p̄ occiſionē pueroꝝ: et hec fuit prima p̄ſecutio xp̄i cor

poralis. De pſecutōe aūt ſpūali dic̄. Ve q̄ dicit pr̄i qḋ generas: ⁊ mulieri qḋ parturis: qḋ denotat īpugnatōs iudeoꝝ ſeu hereticoꝝ ꝯ duplicē natiuitatē xp̄i.ſ. eternā et tp̄alē. In h̄ eni q̄ dicit. Ve q̄ dicit patri qḋ generas. intelligit̄ ille q̄ pr̄i oīpotēti dicit. Quid generas.ſ. eq̄lē tibi filiū: et eſt error negātiū generatōꝫ eternā: in diuinis. In h̄ aūt qḋ ſeq̄tur. Et mulieri quid parturis. intelligit̄ ille q̄ negat natiuitatē xp̄i tp̄alē fuiſſe ſine ſemine viri. Talis eni dic̄ mulieri.ſ. Marie: qd parturis.ſ. ſi hoīem nō cognouiſti. q.d. h̄ nullo modo poſſet eē. et p₃ q̄ expoſitio hoꝝ verſuū p̄dicta magis ꝓpria eſt et lr̄alis q̄ alia q̄ de aſtrage et ſomno eı⁹ loq̄tur.

Replica.

In cap. xlv. Bur. ſingularit̄ mouet̄ ꝯ poſtilla. ip̄m ca. exponētē multū diſtincte dicēs q̄ in eo quedā dicūtur tm̄ de cyro in q̄bus nō gerit figurā xp̄i: ſicut cum d̄r. Nō cognouiſti me. qḋ ſine abſurditate xp̄o nō pōt applicari. q̄dā aūt dicunt̄ de xp̄o tm̄. q̄dam de vtroq₃ pn̄cipalit̄ tm̄ de xp̄o tanq̄ p cyrū figurato: et ſic expōit illū paſſū. Rorate celi deſup ⁊c̄. Quia nihil abſurditatis eſt in vtraq₃ expoſitōe. Bur. aūt dicit ſ₃ nihil ꝓbat q̄ de cyro expōi nō poſſint. Qḋ aūt inq̄t eccl'ia vtit̄ illo paſſu in diuio officio. Si illa rō valeret p₃. Dn̄e ꝓbaſti me. in officio diuino aſſumi nō deberet: q̄ de dauid ab oībus expōit̄ tanq̄ figura. et ſic de q̄plib⁹ alijs locis pſalmoꝝ ⁊ ſacre ſcripture.

c Onfract⁹[a] eſt Ca. xlvi
bel ꝯtritus[b] eſt nabo facta[c] ſūt ſimulachra eoꝝ beſtijs ⁊ iumētis. Onera[d] veſtra graui[e] pōdere vſq₃ ad laſſitudinē: cōtabuerūt[f]: ⁊ ꝯtrita ſunt ſil'. Nō potuerūt ſaluare portātē: ⁊[g] aīa eoꝝ in[h] captiuitatē ibit. Audite[i] me dom⁹ iacob: ⁊ oē reſiduū dom⁹ iſrl'. Qui[k] portamini a meo vtero: q geſtamini a mea vulua. Vſq₃[l] ad ſenectā egoipſe et vſq₃ ad canos ego portabo. Ego feci et ego ferā: ego portabo et ſaluabo. Cui[m] aſſimilaſtis me et adeq̄ſtis: et cōparaſtis me et feciſtis ſil'em. Qui[n] ꝯfertis aurū de ſacculo: et argentū ſtatera pōderatis. Cōducētes aurificē vt faciat deū: et ꝓcidūt et adorāt. Portāt illū in humeris geſtātes et ponentes in loco ſuo. Et ſtabit: ac de loco ſuo nō mouebit̄. Sȝ ⁊ cum clamauerint ad eū nō audiet: de tribulatōe nō ſaluabit eos. Memētote iſtud et fundamini: redite[o] p̄uaricatores ad[p] cor. Recordamini[q] prioris ſeculi q̄m[r] ego ſuȝ de⁹ et nō eſt vltra de⁹: nec eſt ſilis mei annūcians[s] ab exordio nouiſſimuȝ: et ab initio que necdū facta ſunt dicēs. Cōſiliū[t] meū ſtabit: et oīs voluntas mea fiet. Vocans[u] ab oriente auē et de terra longinq̄ virū[x] volūtatis mee. Et locut⁹ ſum et adducā illud creaui[y] et[a] faciā illud. Audite[b] me duro corde: q lōge eſtis a iuſticia. Prope[c] feci iuſticiā[d] meam: et nō elōgabit̄: et ſalus mea nō morabit̄. Dabo[e] in ſyō ſalutē: et[f] in iſrl' gl'iam[g] meā. Ca. xlvii.

d Eſcende[a] ſede[b] in puluere
virgo[c] filia babylō: ſede in terra. Nō[d] eſt ſoliū filie[e] chaldeorū: q̄[f] vltra nō vocaberis mollis ⁊ tenera. Tolle[g] molā et mole farinā. Denuda[h] turpitudinē tuam.

Ca. xlvi. Onfract⁹ eſt. Poſt liberatoris p̄ſignatione. h̄ ꝯn̄r ꝓph'a denūciat hoſtiū.ſ. babyloniōꝝ deſtructionē. Et diuidit̄ in duas partes: q̄ p̄ denūciat̄ deſtructio ydolatrie et ppl'i. ſc̄do ceſſatio regni ca. ſeq̄n̄. P̄ria in tres. q̄ p̄ dicta deſtructio denūciat̄: ſc̄do ppl's ad cultū latrie reuocat̄ ibi. Audite me. tertio liberatio ei ꝓmittitur. ibi. recordamini. Circa p̄mū p̄mitt̄ ydoloꝝ deſtructio: cū d̄r. a Confract⁹ eſt bel. alias ꝯflat⁹ qḋ erat p̄ncipale ydolū babyloniōꝝ. et loq̄tur de futuro p modū p̄teriti. b Cōtrit⁹ eſt nabo. Aliud ydolum min⁹ p̄ncipale. Dicit tm̄ aliq̄ q̄ nabo nō eſt nomē ꝓpriū ſȝ appellatiuū: et ſignificat ꝓphetiā ſiue diuinatōꝫ: et ſic eſt ſenſus: cōfracto ydolo bel: ꝯfracta eſt ꝓph'ia ſeu diuinatio quā ſacerdotes belis fingebāt vel q̄ demones in ydolis aliq̄n dabāt r̄nſa. c Facta ſunt ſimulachra ⁊c̄.i. ſilia eis: q̄ carētia intellectu. ꝯn̄r denūciat̄ deſtructio ydolatrantiū. Circa qḋ ſciēdū q̄ ſacerdotes ydoloꝝ q̄rentes fugere de babylone q̄n capta fuit p cyrū ſecū portabāt ydola: et ſic ꝓpter pōdus a veloci curſu fuerūt īpediti: et ſic cū ydolis capti et deſtructi: et h̄ eſt qḋ dicit̄. d Onera vr̄a.i. ydola. e Graui pōdere ⁊c̄. vos a curſu impedientia. f Cōtabuerūt et ꝯtrita ſunt ſimul.i. vna vobiſcū.
g Aīa eoꝝ.i. ſacerdotū et ydolatraꝝ. h In captiuitatē ibit. quia aliq̄ eoꝝ fuerūt capti viui et in captiuitatē ducti. i Audite me. hic ꝯn̄r reuocat ppl'm iude ad verū cultū: q̄ multi fuerūt ydolatre an̄ captiuitatē babylonicā. vt p₃. iiij. Reg. in plib⁹ locis: et ex h̄ ꝓbabile videtur q̄ ⁊ hi q̄ fuerūt ducti in babylonē ſeq̄bant̄ babyloniōꝝ ydolatriā et ad reuocādū eū p̄ ondit̄ affect⁹ dei ad ip̄m: cū d̄r in pſona dei. Audite me dom⁹ iacob ⁊c̄. ſeq̄tur. k Qui portami a meo vtero.i. q̄ afficior ad vos ſic̄ mater ad filios. l Vſq₃ ad ſenectā egoipſe.i. iſtam affectionē ego ꝯtinuabo. ꝯn̄r reuocat ppl'm ab ydolatria dicens.
m Cui aſſimilaſtis me. fabricādo vobis ydola. iō ſubdit̄. n Qui ꝯfertis aurū de ſacculo. q.d. q̄uis diligatis aurū ſicut auari: tn̄ ita fuiſtis ad ydolatriā ꝓni q̄ ibi poſuiſtis auꝝ veſtrū: iō ſubdit̄. Cōducētes aurificē ⁊c̄. Et ꝯn̄r oñdit ydoloꝝ īpotētiā dicēs. Portāt illū in humeris. ꝓpter qḋ in fine ꝯcludit̄. o Redite preuaricatores.i. ydoloꝝ fabricatores ⁊ cultores p Ad cor. cogitādo q̄ in ydolis nihil numinis ſit aut virtutꝫ q Recordamini. h̄ denūciat̄ liberatio ppl'i. p̄ tm̄ oñdit̄ dei potentia ad h̄ agenda: cū d̄r.

q Recordamini prioris ſcl'i.i. creationis mūdi: q̄ a me creat⁹ eſt: iō ſubditur.

r Qm̄ ego ſū de⁹ ſol⁹. creator: et iō poſſuȝ ppl'm meū liberare ⁊ liberationē p̄dicere: iō ſubditur.

s Annūciās ab exordio nouiſſimū.i. āteqū fieret annunciaui p̄ncipiū rei et terminū ſic̄ patet Gen̄. xv vbi ſit̄ denunciauit abrahe deſcēſum iacob et filiorū ei⁹ in egyptuȝ et afflictionē eoꝝ ibidē et liberationē: et eodē modo eſaie reuelauit futurā captiuitatē ppl'i p nabucho. ⁊ liberationē per cyrū. et q̄ iſtud ſit certū oſtēdit̄ ꝯſequent̄: cū d̄r. t Cōſiliū meū ſtabit. de liberatōe ppl'i p cyrū.
v Vocās ab oriēte auē.i. cyrū ad modū auis velocit̄ venturū.
x Virū volūtatis mee.i. executorē mee volūtat̄. y Creaui.i. creandū diſpoſui. a Et faciā illud. q̄ volūtas mea nō pōt impediri: et ad hui⁹ ꝯſideratōꝫ excitat iudeoꝝ attētionē dicēs. b Audite me duro corde.i. q̄ habet̄ durū cor: ꝓpt̄ qḋ dicit dn̄s Exo. xxxiij. Ceruio q̄ ppl's iſte dure ceruicis ſit.
c Prope feci.i. fiendā diſpoſui. d Juſticiā meā. in babyloniōꝝ deſtructōe: et vr̄a liberatōe. e Dabo in ſyō ſalutē. reedificādo ibi tēplū ad noīs mei cultū: p quē cultores ꝯſequūtur ſalutē f Et in iſrl'. ſic eſt in hebreo ⁊ in libris correct̄.i. in ppl'o imitāte fidē ei⁹. g Gloriā meā. qḋ fuit iplētū imꝑfecte in liberatōe facta p cyrū: et ꝑfecte in liberatōe facta p xp̄m de q̄ eſt pricipalis intētio hui⁹ ca. vt dictū ē ſ̄. Ca. xlvij.

Eſcēde: ſede in puluere ⁊c̄. h̄ ꝯſequēt̄ deſcribit̄ deiectio babiloniōꝝ q̄tū ad ceſſationē regni. Et diuidit̄ in tres ptes. q̄ p̄ pōit̄ hm̄ōi ceſſatio. ſecundo ſubdit̄ hui⁹ pene rō: ibi. Irat⁹. et tertio excludit̄ ei⁹ euaſio. ibi. Sta cū incātatorib⁹ ⁊c̄. Circa p̄mū dicit. a Deſcēde. de dignitate regni.
b Sede in pul. tanq̄ vilis et abiecta. c Vir. fi. baby.i. ciuitas babylonis. et d̄r virgo: q̄ alias nō fuerat violata ſiue capta ab aduerſarijs. d Nō eſt ſoliū.i. regni thron⁹. e Filie chaldeoꝝ.i. babylonis q̄ erat metropolis in chaldea.
f Quia vltra ⁊c̄.i. regina ſeu dn̄a q̄ ſolēt eē delicate: ſȝ magis ſeruituti ſubiecta: iō ſubdit̄. g Tolle molam et mole. qḋ eſt officiū ancille. h Denuda turpitudinē tuā. In hebreo h̄r Denuda ligaturā tuā.i. ornamentum capitis qḋ deſcēdit vſq₃ ad humeros: iō ſubdit̄. i Diſcoopi humerū. p iſta deſignatur applicatio ad op⁹ ſeruile. cū eni ancille ad talia ſe applicāt tales coopturas amouēt et eadē ſniā īportat̄ p lr̄am cōem cum d̄r. Denuda turpitudinē tuā. q̄ ornamēti ablatio eſt quedā turpitudinis denudatio. k Reuela crura: trāſi flumina ⁊c̄. q.d.

in captiuitatē duceris peditando: et ſic oportebit te eleuare ve‑ſtes: et diſcooperire ptes īferiores ad trāſeūdū aq̄s ⁊ flumia.
l Viſionē capiā. de malis tuis. m Redēptor noſter. Prius locut⁹ eſt ꝓpha in pſona dn̄i nūc loquitur in ꝓpa pſona. di. Redēptor nr̄ de egypto ⁊ babylōe. n Dn̄s exercituū. i. angelorū

nūt excludit cū dicit. l Sta cū incātatorib⁹ tuis. q. d. cū p eos nō ſtabis. m In q̄bus laboraſti ⁊c. hoc eſt a pncipio ex q̄ babylon fuit fundata. Vn̄ et nigromātia cepta fuit in chaldea. n Si forte q̄d ꝓſit tibi eoꝝ ſciētia. q. d. non ꝓderit. o Aut ſi poſſis fortior fieri. te muniēdo ꝯtra futura picula tibi p eos ꝓnūciata. q. d. nō: q: te ꝓmunire nō poterūt: iō ſubdit. Defeciſti ⁊c.

o Sāct⁹ iſrael. i. ſctificās ad.
p Sede tace. tā‑q̄ confuſa. Et re dit hic ꝓpha ad loquendū in pſona dn̄i.
q Et intra in tenebras. q: multi de babylonijs in captiuitatē ducti fuerūt ⁊ incarcerati in locis tenebroſis.
r Irat⁹ ſum. hic ꝯſr ponitur dicte punitōis rō q̄ triplex eſt. Pria accipit ex crudelitate quā babylonij exercuerūt in populū regni iude: et hoc eſt qd̄ dr̄ in pſona dn̄i.
r Irat⁹ ſum. de preterito.
s Sup ppl'm meum. ꝓpter ei⁹ peccatū.
t Contaminaui hereditatē meā. i. ꝯtaminari pmiſi hierl'm ⁊ tēplū a babylonijs igredientib⁹ et ſuccendentibus vtrūq3. iiij. Reg. vlti. ca.
v Non poſuiſti ⁊c. crudelit vtēs victoria a me tibi data.
x Sup ſenē aggrauaſti. cui ꝓpter etatē oēs debent cōpati.

Diſcoopi humerū. Reuela[k] crura: trāſi flumia. Reuelabit ignominia tua ⁊ videbit obprobrium tuū. Viſionē[l] capiā: et nō reſiſtet mihi hō. Redēptor[m] noſter dn̄s[n] exercituū: nomē illi⁹ ſanct⁹[o] iſrael. Sede[p] tace[q] et intra in tenebras filia chaldeoꝝ: q: nō vocaberis vltra dn̄a regnoꝝ. Iratus[r] ſū ſup[s] ppl'm meū: ꝯtaminaui[t] hereditatē meam: ⁊ dedi eos in manu tua. Non[v] poſuiſti eis miſericordias. Sup[x] ſenē aggrauaſti iugū tuum valde: ⁊[y] dixiſti. In[z] ſempiternū ero dn̄a. Nō[a] poſuiſti hec ſup cor tuū: neq3 recordata es nouiſſimi tui. Et nūc audi hec delicata: ⁊ habitās ꝯfidēter: que dicis in corde tuo ego ſum: et nō eſt pter me amplius. Non ſedebo vidua: et ignorabo ſterilitatē. Venient tibi duo hec ſubito in die vna: ſterilitas[b] ⁊[c] viduitas. Vniuerſa[d] venerūt ſup te ꝓpter multitudinē maleficioꝝ tuoꝝ: et[e] ꝓpter duritiā incātatorū tuorū vehementē. Et[f] fiduciā habuiſti in malicia tua ⁊[g] dixiſti. Nō eſt qui videat me. Sapiētia tua ⁊ ſciētia tua hec decepit te. Et dixiſti in corde tuo. Ego ſum: et[i] preter me nō eſt altera. Veniet[k] ſup te malū et neſcies ortū ei⁹: et irruet ſup te calamitas quā non poteris expiare. Veniet ſup te repēte miſeria quā neſcies. Sta[l] cū incātatorib⁹ tuis ⁊ cū multitudie maleficioꝝ tuoꝝ in[m] q̄b⁹ laboraſti ab adoleſcētia tua. ſi[n] forte quid ꝓſit tibi aut ſi poſſis fieri fortior: defeciſti in multitudine ꝯſilioꝝ tuoꝝ. Stēt[p] et ſaluent te augures celi q̄ ꝯtemplabant ſydera: ⁊ ſupputabāt mēſes: ut ex eis ānunciarēt ventura tibi. Ecce[q] facti ſunt quaſi ſtipula: ignis[r] cōbuſſit eos. Nō liberabūt aiam ſuā de manu flāme: nō[s] ſunt prune q̄bus calefiāt: nec foc⁹ vt ſedeāt ad eū. Sic[t] facta ſunt tibi: in q̄buſcūq3 laborauerās. Negociatores[v] tui ab adoleſcētia tua: vnuſquiſq3[x] in via ſua errauerūt. Nō[y] eſt q̄ ſaluet te.

Ca. xlviii.

a Audite[a] hec dom⁹ iacob q̄ vocamini nomie iſrl': et[b] de aq̄s iuda exiſtis: q[c] iuratis in noīe dn̄i: et dei iſrl' recordamini: nō[d] in veritate neq3 in iuſticia. De[e] ciuitate eīn ſancta vocati[f] ſunt et[g] ſup deū iſrael cōſtabiliti ſunt. Dn̄s exercituū nomē ei⁹. Priora[b] ex tūc

p Stēt et ſaluēt te ⁊c. Hic excludit ſecūdū de q̄ ꝯfidebāt. ſ. ſcia aſtrologoꝝ et diuinoꝝ ad p̄cognitōnē futuroꝝ. hoc excludit dicēs.
p Stēt ⁊c. i. diuinātes de futuris p motū celi. q. d. nihil poterunt indicare tibi: iō ſubdit.
q Ecce facti ſūt q̄ſi ſtipula. i. materia ad incendiū parata.
r Ignis cōbuſſit eos. q: perierūt in icēdio babilonice ciuitatis.
s Nō ſunt pru. q. cale‑fiāt ⁊c. i. ille ignis non erit ad recreationē ſicut ille q̄ fit i camino i hyemes ſ3 ad exterminatōes
t Sic facta ſūt tibi ⁊c. i. data cōbuſtioni.
v Negociatores. hic excludit terciū de q̄ ꝯfidebāt babylonij. ſ. multitudo et potentia mercatoꝝ q̄b⁹ abūdabat illō regnū: q̄ diſcurrebāt ad diuerſas ptes p mare ⁊ p terrā. et inde diuitias multas apportabāt ad numerādū regnū babylonicū: explorabāt etiā ꝯditōes aliaꝝ gētium. qd̄ multum faciebat ad ſtabiliēdū regnū ſuū: h igit excludit cū dr̄.
v Negociatores tui ⁊c. i. q̄s hr̄e ꝯſueuiſti a fundatōe tua.
x Vnuſq̄ſq3 in via ſua errauerūt. i. in itinerib⁹ ſuis ⁊ opib⁹: ⁊ iō ex ſupradictꝭ ꝯcludit. y Nō eſt q̄ ſaluet. ſ. in oībꝫ q̄s ꝯfidebas ſaluari ⁊ ſtabiliri: vt ps p excluſiōẽ eoꝝ ex p̄dictꝭ.

y Et dixiſti. Hic pōit ſcd̄a rō q̄ accipit ex babyloniorū ſupbia cū dr̄. Et dixiſti. p nimia elatōe. z In ſempiternū ero dn̄a. alioꝝ regnoꝝ. a Nō poſuiſti hec ſup cor tuū. ſ. q̄ in momēto deijcere te poſſum a dignitate ⁊ ꝯfidētia tua: et pars iſta vſq3 ibi. Veniēt tibi hec duo ſubito: et q̄ ſint illa ſubdit. b Sterilitas. i. carētia ꝓlis p īterfectionē habitātiū in te. c Et viduitas. i. carētia dn̄ij. d Vniuerſa. hic pōit tertia rō q̄ accipitur ex maleficioꝝ multiplicatōe: cū dr̄. d Vniuerſa venerūt ⁊c. et dicunt maleficia q̄ fiunt īuocatōib⁹ demonū. e Et ꝓpter duritiā ⁊c. q̄ deludūt ſenſus hūanos. f Et fiduciā habuiſti ⁊c. in ipa pſeuerādo abſq3 timore: cui⁹ rō ſubdit.
g Et dixiſti. nō eſt ⁊c. ille eīn error erat tūc in babylone. ſ. q̄ diuina ꝓuidētia ad act⁹ hūanos ſe nō extēdat: et ſic tollit timorē dn̄i. h Sapiētia tua ⁊c. et hn̄ dr̄ tua. q: nō erat vera ſciētia nec ſapiētia: ſ3 deceptio. i Preter me nō eſt altera. ſ. ſiſis in ptāte ⁊ dignitate. k Veniet ſup te malū ⁊c. et iō nō poteris tibi ꝓuidere. In hebr̄. hr̄. Et neſcies reqrere ipm. h eſt nō ꝓuidebis: et ſic remediū q̄rere nō poteris: cetera patēt ex dictis.
l Sta. h ꝯſr excludit dicte pene euaſio. et hāc excludēdo pōit tria: p q̄ regnū babylōis ꝯfidebat manere in ſua potentia. Primū erat multitudo incātatoꝝ et maleficoꝝ p quoꝝ artes et opa credebāt ſe poſſe ſcire occulta et futura: et ſic cauere picula. hoc

Audite h. Poſtq̄ eſaias ꝓpha denūciauit babyloniorū deſtructōẽ. h ꝯſr denūciat ppl'i iude liberatōẽ. q̄ captiuus a babylonijs tenebat. ⁊ diuidit in duas ptes: q: p̄ excitat audiētiū itellectū. ſcd̄o ꝓſeqt ꝓpoſitū: ibi. Priora. Circa pmū recolit duo de q̄b⁹ gl'iabāt: et q̄ debebāt eos mouere ad bonū. Primū eſt nobilitas orꝰ q̄ d3 mouere ad bonū: vn̄ dic Boeti⁹. iij. de ꝯſo. Qd̄ i nobilitate generis iſtud eſt optimū: q: p h eſt īpoſita ipis nobilib⁹ q̄dā neceſſitas ne a maioꝝ ſuoꝝ ꝓbitate degenerēt: et q̄tū ad h dicit.

Ca. xlviij.

a Audi. me do. iacob. i. q̄ deſcēdiſtis a tāto patriarcha: et ab eo vocati eſtis filij iſrl'. b Et de aq̄s iuda exiſtis. i. de tribu nobiliori filiorū iſrl': q: erat regia. Scd̄m eſt ſcitas cult⁹: q: ſoli iudei dicebant pre alijs cultores dei: et q̄tū ad h dic. c Qui iura. in no. dn̄i. q̄ſi ad ei⁹ reuerētiā. hoīes eīn p maiorē ſui iurāt. Hebr̄. vi. ſ3 q: reuerētia debita nō eſt i illicito iuramēto: ſ3 mag̃ irreuerētia. iō ad remouēdū eoꝝ falſaꝫ gl'iaꝫ: ſubdit. d Nō in veri. neq3 in iuſticia. et ſic eos notat de iuramēto falſo: qd̄ caret veritate: et de iuramēto iniq̄: qd̄ caret iuſticia. e De ciui. eīn ſancta. i. hierl'm ad cultū dei electa. f Vocati ſunt. i. denoīati ciues de q̄ ſīſr gl'iabant g Et ſup deū iſrl' ⁊c. q: legē ei⁹ ſeruare ꝓmiſerūt: et h etiā debebat eos mouere ad bonū.
b Priora. h exeq̄t ꝓpoſitū. ſ. de ppl'i liberatōe. Circa quā p̄ pōitur

liberātis ꝯditio: ſcđo ſubdit̄ ipa liberatio: ibi. Cōgregamini. Cōditio aūt liberātis eſt ꝙ ſit ſciēs et potēs ad h̄: et iō p̄ oñdit̄ ipi⁹ dei ſcia. et ſecūdo ipi⁹ potētia: ibi. Audite me. Pria in duas: q2 p̄ dei ſcia oñdit̄. ſecūdo q̄dam obiectio ſoluit̄: ibi. Propt̄ nomē meū. Circa p̄mū ſciēdum ꝙ dei ſcia oñdit̄ dupl̄r. vno mō ex certa reuelatōe ꝯtingentiū futuro2 alio mō ex occultatōne eo2. ſcđm pōit̄ ibi. Audita feci. Circa p̄mū d̄r in pſona dñi.

m Audite. h̄ ꝯñr oñdit̄ potētia dei liberātis: et h̄ ex creatōe re2 de nihilo: ad quā reqrit̄ potētia infinita: q2 int̄ nihil et aliqd nō eſt ꝓportio aliq̄: et h̄ eſt qđ ſubdit̄ n Ego ipſe. et nō alī⁹ ſupple eſt creator. o Ego p̄m⁹ et ego nouiſſim⁹. a q̄ depēdet oē eſſe creatū. p Man⁹ q̄3 mea ꝛc. h̄ d̄r: q2 t̄ra eſt paruiſſima mūdi: ſicut fundamētū in domo.

b Priora ex tunc. i. ātequā̄ fierent.

i Annūciaui. ſic̄ patet Geñ. xv. vbi denūciauit abrae pegrinatōꝫ ſemīnis ſui futurā in egyptū et inde reditū q̄rta generatōe: et ſic denunciauit: ita poſtea in effectu ꝓduxit. iō ſubdit̄. Repēte opat⁹ ſum ꝛc. et cā huius reuelatōis ꝛ ꝯſiliuꝫ ſubditur.

k Sciui eñ q2 dur⁹ es tu. ſ. ad credēdū veritatē et ꝓnus ad ydolatrie falſitatē: ideo

l Predixi tibi ex tūc. ſcꝫ lōge añ factum.

m Ne fo2. di. ꝛc. ſi euēniſſent abſq3 mea denūciatōe. n Que audi. p me reuelata.

o Uide oīa. ſicut p̄dixi adipleta: et ſic potes ſcire ꝙ ego feci ꝛ nō ydola

annūciaui ᵗ et ex ore meo exierūt: ꝛ audita feci ea: repēte opatus ſum et venerūt. Sciui ᵏ eñ q2 dur⁹ es tu et neru⁹ ferre⁹ ceruix tua: ꝛ frōs tua erea. Predixi ˡ tibi ex tūc ātequā̄ uenirēt indicaui tibi: ne ᵐ forte diceres. Idola mea fecerūt hec: et ſculptilia mea et cōflatilia mādauerūt iſta. Que ⁿ audiſti: vide ᵒ omnia. Uos ᵖ aūt nō ānūciaſtis. Audita tibi ᑫ feci noua ex tunc: et ʳ ꝯſeruata ſunt q̄ ˢ neſcis. Nūc creata ſunt ꝛ ᵗ nō ex tūc: et añ diē: et nō audiſti ea ne ᵘ forte dicas: ecce ego cognoui ea. Neq3 ˣ audiſti neq3 ʸ cognouiſti: neq3 ex tunc apta eſt auris tua. Scio ᶻ eñ q2 p̄uaricās p̄uaricaberis: et ᵃ trāſgreſſorē ex vtero vocauit te. Propter ᵇ nomē meū longe

faciā furorē meū: et ᶜ laude mea infrenabo te ne ᵈ intereas. Ecce ᵉ excoxi te: ſꝫ ᶠ nō q̄ſi argentū: elegi ᵍ te in camino pauptatis. Propter me ꝓpter me faciā ʰ: vt ⁱ non blaſphemer: et ᵏ gl̄iaꝫ meā alteri ˡ nō dabo. Audi ᵐ me iacob: et iſrl̄ quem ego uoco. Ego ipſe ⁿ: ego ᵒ p̄rim⁹ ꝛ ego nouiſſim⁹. Man⁹ ᵖ quoq3 mea fundauit terram: et ᑫ dextera mea mēſa eſt celos. Ego ʳ vocabo eos: et ˢ ſtabūt ſimul. Cōgregamini ᵗ oēs vos ꝛ ᵘ audite. Quis ˣ de eis ānūciauit hec: Dñs ʸ dilexit eū faciet ᶻ volūtatē ſuā in babylone ꝛ brachiū ſuū i chaldeis. Ego ᵃ ego locut⁹ ſum ꝛ ᵇ uocaui eū: adduxi ᶜ eū ꝛ ᵈ directa eſt via ei⁹. Accedite ᵉ ad me: ꝛ audite hoc. Nō ᶠ a p̄nci

q Et dextra mea mēſa eſt celos. in hebr̄. h̄r. Palmauit celos. i. palmo menſurauit. p qđ itelligit̄ facilitas mēſuratōis ſicut in eo qđ mēſurat̄ palmo hoīs.

r Ego vocabo eos. i. corpa celeſtia iponēdo eis ꝓpria noīa. pſalmo. cxlvi. Qui numerat multitudinē ſtella2: et oib⁹ eis noīa vocat.

s Et ſtabūt ſil̄r. i. parati ſunt ad obſequiū meū. et ſic oñditur dei ptās nō ſolū ex rerum creatōe: ſꝫ etiā ex ea2 gubernatōe.

t Cōgregamini. P⁹ q̄ eſaias denūciauit dei liberantis ꝯditōꝫ. h̄ ꝯñr denūciat ipam liberatōꝫ: et ſecūdo liberatōis modū et ordinē: ibi. Egredimi. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ liberatio ppl̄i de babylone facta p cyrū figura fuit liberatōis a ptāte demonis facte p xp̄m: et iō primo pōit̄ liberatio p̄ma: et ſcđa ibi. Accedite ad me. mod⁹ eſt eñ iſti⁹ ꝓphe: vt frequēt̄ dictū eſt ſ̄. denūciādo ſtatū illi⁹ ppl̄i ſil̄r denūciare myſteriū xp̄i. Circa p̄mū dicit̄. t Cōgregami oēs vos. i. vos iudei. v Et audi. vocē dñi loquētis p os ꝓphe. x Quis de eis. i. de chaldeis de q̄b⁹. ſ̄. fecerat mentōꝫ. annūciauit hec. ſ. mala eis futura p cyrū. q. d. null⁹ etiā de ydolis hec ānūciare potuit.

p Uos aūt nō annūciaſtis: ſꝫ ego q̄ hec reuelaui abrae et alijs ꝓphetis. q Audita feci. h̄ oñdit̄ ꝓpoſitū ex aliq̄rū occultatōe. ſic̄ eñ deus aliq̄ reuelauit iudeis añq̄ fierēt: ne ydolis eo2 aſcriberēt: vt dictū eſt: ita aliq̄ nō reuelauit eis: ne p̄cognitio ydolis aſcriberet̄. Et h̄ ē qđ dicit̄. q Audita feci tibi noua ex tūc. i. antequā̄ fierēt: vt dictū eſt p̄cedēti: et ſic ꝯtinuat ſe ad p̄cedētia. r Et cōſeruata ſunt. i. nota apud me tm̄. s Que neſcis nūc creata ſunt. i. in effectu poſita.

t Et nō ex tūc ꝛc. i. lōge antequā̄ eſſent: nec etiā añ diē vel horā in q̄ fcā ſunt illa cognouiſti: cui⁹ rō ſubdit̄. v Ne forte dicas. ecce ego cognoui ea. p me vel p ydola antequā̄ fierēt: iō ſubdit̄. x Neq3 audiſti. ab ydolis tuis. y Nec cognouiſti. p teipm̄. Neq3 ex tūc aperta eſt auris tua. et ſubdit̄ cauſa. z Scio eñ ꝛc. i. ſcio ꝓnitatē tuā ad ydolatriam. a Et trāſgreſſorē de vētre al's ex vtero vocaui te. i. de deſerto. in q̄ portabā te: q̄ſi mr̄ puerū in vētre. ibi eñ fabricauit popul⁹ iſrl̄ vitulū ꝯflatilē et adorauit hoſtias imolādo. Exo. xxxij. et iō aliq̄ ſunt illi ppl̄o celata vel velata vſq3 ad horā euent⁹: ne ex ꝓnitate ei⁹ ad ydolatriā attribueret ydolis iſtā p̄cognitōꝫ. b Propter nomē meū. h̄ remouet̄ q̄dā obiectio: q2 poſſet aliq̄s dicere: cū q̄ de⁹ p̄ſciuit maliciā et ꝓnitatē hui⁹ ppl̄i: nō debuit eis tot bōa feciſſe: h̄ remouet dicēs: ꝙ illa nō fecit ꝓpt̄ pplm̄: ſꝫ ꝓpt̄ nomē ſuū: et h̄ eſt qđ d̄r.

b Propt̄ nomē meū lōge faciā ꝛc. i. feci: et loq̄tur de p̄terito p modū futuri ſicut frequēt̄ fit in ꝓphis. q2 tūc penit⁹ nō te deleui: vt ſeruarē ꝓmiſſiꝫ meū ad abraā yſaac et iacob de ꝯſeruādo ſemē eo2. ꝓpt̄ qđ dicēte dño moyſi Exo. xxxij. Cerno ꝙ ppl̄s iſte dure ceruicis ſit: dimitte me vt iraſcat̄ furor me⁹ ꝯ eos ꝛ deleā eos. moyſes orauit dñꝫ dicens. Quieſcat ira tua et eſto placabil̄ ſup neq̄tiaꝫ ppl̄i. Recordare abraam yſaac et iſrl̄ ſeruo2 tuo2: q̄bus iuraſti ꝛc. c Et lau. mea infrenabo te. i. in frena ſubigā occupādo te in cerimonijs. d Ne intereas. offerēdo. ſ. ydolis. iſta fuit vna de cauſis multiplicatōis cerimonialiū.

e Ecce excoxi te. p tribulatōes multiplices in deſerto: et poſtea in terra ꝓmiſſiōis p reges aſſyrio2 et babylonie. f Sꝫ nō q̄ſi argētum q. d. ſemp in te remāſit īpurum. g Elegi te in camino pauptat̄. i. in egypto: vbi in paupt̄ate et afflictōe coq̄bas lateres in camino. Propt̄ me. i. ꝓpter honorē meū ſuādū: et duplicat̄ h̄ ꝓpt̄ me ad maiorē aſſertionē. h Faciā. ſ. liberationē tuā et ſaluatōꝫ. i Ut nō blaſphemer. a dicētib⁹ ꝙ nō tenerē ad p̄res p̄dictos fidelitatē. k Et gloriā meā. i. cultū mihi debitū l Alteri nō dabo. i. dare licite nō ꝯcedā

y Dñs dilexit eū. ſ. cyrū. Circa qđ ſciēdū ꝙ diligere eſt velle alicui bonū: de⁹ aūt ꝓmouit cyrū ad dignitatē regni de ſtatu infimo: et vili: vt dictū fuit. ſ̄. xlv. et ſic dilexit eū q̄ntū ad bonum regni et monarchie: nō tm̄ q̄ntū ad bonū gr̄e et gl̄ie: q2 lꝫ deum celi ꝯfeſſus fuerit. vt h̄r. i. Eſdre. i. tm̄ cū hoc ydola coluit. vt dictū fuit. ſ̄. xlv. z Faciet volūtatem ſuam. ſcilicet dei in babylone chaldeos ꝓpt̄ pctā ſua puniēdo ſcđm ordinē diuine iuſticie: et iudeos inde liberādo. a Ego loc. ſū. in pſona dei: h̄ d̄r q̄ mētiri nō pōt. b Et vocaui eū. ad dignitatē regni. c Adduxi eū. ꝯ babylonē. d Et directa eſt via ei⁹. p victoriā ſequētē. e Accedite. h̄ ꝯñr denūciat̄ liberatio a ptāte demonis figurata p liberatōꝫ a captiuitate babylōis: hec aūt liberatio fcā eſt p miſſionē filij dei in mūdū. iō p̄ deſcribit̄ hec miſſio: ſcđo facta p eū liberatio: ibi. Hec dicit. Circa p̄mū eſt aliq̄ntulū imorādū: q2 ibi exp̄mit̄ ſancte trinitatis myſteriū. Sciēdū igit̄ ꝙ illud qđ h̄ d̄r. f Nō a p̄ncipio in abſcōdito locut⁹ ſū. ſcđm doctores catholicos ꝛ hebreos itelligit̄ de datōe legis in mōte ſynai: q̄ nō fuit data occulte ſꝫ māifeſte: intātū ꝙ tot⁹ ppl̄s audiebat vocē dñi loquētis: q̄ntū ad decē p̄cepta decalogi. vt h̄r Exo. xx. et ſic qđ d̄r h̄. Nō a p̄ncipio in abſcōdito locut⁹ ſuꝫ. nō ē v̄bū eſaie q̄ legē nō dedit: ſꝫ ipi⁹ dei: et in h̄ ꝯueniunt catholici et hebrei. qđ aūt ſubdit̄. Ex tpe antequā̄ fierēt ibi erā. i. antequā̄ lex daret̄: et in hebreo h̄r. In principio fui eē ego ibi. i. a p̄ncipio dationis legis: qđ exponūt aliq̄ hebrei de pſona Eſaie. dicētes ꝙ oēs ꝓphete fuerūt in mōte ſynai et ibi acceperūt a deo ꝓphias ſuas ſicut moyſes legē futuris tñ tpib⁹: ſcđm ordinatōꝫ dei ab eis ꝓnūciādas: et ſcđm h̄ ſubdit eſaias. Et nūc miſit me dñs de⁹ ꝛ ſpi

ritus ei⁹.ſ.ad denũciãdũ ꝓphiam quã tũc acceperã.ſ.ipo tēpo re datõis legis:ſ; iſtud dictũ eſt falſuz: q2 poſt datõ; legis eſai as fuit nat⁹.ſ.p.dc.ãnos:⁊ ãpli⁹:multi etiã ꝓphe adhuc poſte ri⁹.ſ.hieremias,ezechiel.daniel.aggeus.⁊ zacharias. et plures alij.Si aũt dicaꝭ ꝙ aie ꝓphaꝝ extũc vel añ fuerũt create: et ſic fuerũt ibi ꝓphete ſm aias.h nõ ſolũ eſt ꝯ doctores catholicos ⁊ phi loſophos: qui di cũt aiaz hoïs nõ ꝓcedere corp⁹ d u ratõe:ſ; etiã con tra aliqs docto res hebreos: vñ ſup illud zach.xij Ego formãs ſpi ritũ hoïs i medio ei⁹. vbi trãſlatio nrã hz. Fingens ſpiritus ei⁹ in eo. dicit quedã glo. hebraica ꝙ crea to: creat animam cum perfectõne figure corpis hũani: et ita di cũt phi:q2 aia eſt act⁹ ꝓm⁹ corpis phyſici organici ⁊c. ſecundo de aia:h etiã apparet Geñ.i.vbi d2:ꝙ formato corpe ade de⁹ inſpirauit in faciē ei⁹ ſpiraculũ vite. Ergo qđ d2 h. Ex tpe ante ꝙ fieret ibi erã:vel a ꝓncipio fui eſſe ego ibi.nõ põt intelligi de eſaia.h etiã pz in qdã libro ap ud hebreos auctẽtico vbi iſta lit tera iducit dicta in pſona dei ſicut ⁊ ꝓcedẽs imediate.ſ. Non a ꝓncipio in abſcõdito locut⁹ ſum.et eodẽ mõ qđ ſubdiꝭ in eodẽ ɔtextu et ſub eodẽ verſu. Et nũc miſit me dñs ⁊c. in pſona dei d2. Si eñ ad pſonã eſaie referretur eſſet ibi ꝓncipiũ noui v̾ſus vt eſſet diſtinctio iter pſonas loqntes:nũc aũt ı̄ hebr. vnicus eſt verſus q incipit. Accedite ad me ⁊c. et termiaꝭ ibi. Et nunc dñs de⁹ miſit me ⁊ ſpũs ei⁹.incluſiue. Et dicẽ pz myſteriũ ſan cte trinitatis:q2 h expſſe d2 de⁹ miſſus a deo et ſpũ ei⁹. iter miſ ſus ⁊ mittentē eſt pſonalis diſtinctio:et ſic ap paret diſtinctio p ſonalis ipi⁹ filij miſſi a pře et ſpũſancto:a q h⁹ miſſus eſt in car nē ꝓ mũdi ſalute. Reſumaꝭ ergo lr̃a a principio:cũ dicitur.

e Accedite ad me ⁊ audite.h verbũ eſt filij dei: vt pz ex ꝓdic q excitat attẽtionē audiẽtiũ ad ſignandũ ꝙ vult dicere aliquid magnũ.ſ.ſancte trinitatis et incarnatõis filij myſteriũ.

f Nõ a ꝓncipio.ſ.datõis legis. g In abſcõdito locutus ſum:q2 in manifeſto eã dedi. Circa qđ ſciẽdũ ꝙ lz lex illa fuerit data a tota trinitate cui⁹ opa ſunt indiuiſa:tñ illa datio appo priaꝭ filio. Sicẽ eñ illa q ptinẽt ad potẽtiã approꝑanꝭ patri: et q ad bõitatē ſpũiſancto:ita q ptinẽt ad ſapiam filio:cuiuſmodi eſt datio legis et ꝓphice cognitõis ⁊ ſiliũ. h Ex tpe ãteq̃ fierẽt ibi erã.cũ pře et ſpũſancto ſm diuinitatẽ. i Et nũc.i. tpe gr̃e. l Miſit me.ad hũanitaꝭ aſſumptõẽ. k Dñs. i.deus pr̃. m Et ſpũs ei⁹.q eſt tertia in trinitate pſona.

n Hec dicit dñs.h ɔñr deſcribiꝭ liberatio fcã ꝑ filiũ incarnatũ et h ꝑ ſuã ſanctã doctrinã et opa:cũ d2. n Hec dicit dñs de us redẽptor tu⁹.i.dei fili⁹ incarnat⁹:q redẽptor eſt mũdi: ⁊ vn⁹ de⁹ et dñs cũ patre et ſpũſancto. o Sãct⁹ iſrl̃.i.ſctificans iſrael. p Ego dñs deus tu⁹.rõne deitatis. q Docẽs te vtilia.i.euãgelica et cõſilia:q lz nõ ſint neceſſaria ad ſalutē:di ſponũt tñ ad pfectõẽ.xp̃s eñ q̃tũ ad moralia ꝓcepta nõ addi dit niſi ɔſilia r Gubernãs te in via q ambulas.i.in pñti vi ta q eſt via ad patriã:et q2 lz doctrinã xp̃i plꝭes acceperint:tamē multo plꝭes recuſauerũt.vt pz in euãgelijs ⁊ actib⁹ apl̃oꝝ: ideo ſubdiꝭ s Utinã attẽdiſſes ⁊c.q̃tũ eñ ad credẽda xp̃s plu ra docuit tanq̃ de neceſſitate ſalutis: vt de articulo ſancte trini tatis et incarnatõis:de baptiſmo et ɔſilibus. t Facta fuiſ ſet ⁊c.videlz q̃tũ ad pacē tpalē:q2 romani nõ veniſſent ad de ſtruẽdũ locũ et gentē:q deſtructio fuit in vindictã mortis xp̃i: et q̃tũ ad pacē internã ɔſciẽtie:et pacē ſupne gl̃ie finalē ɔſequẽ dã:ſicut angeli clamauerũt in natiuitate xp̃i credẽtib⁹ aſſuturã Luce.ij.Glia in altiſſimis deo:et in tra pax hoĩbus bõe volũ tatis ⁊c v Et iuſticia tua ſicut gurgites maris.i.valde abũ dans:q2 iuſticia q eſt ꝑ fidē xp̃i:illa eſt iuſticia abũdãs.

ꝓcipio in[f] abſcõdito locut⁹ ſũ;. Et[h] tpe anteq̃; fierẽt ibi erã:⁊[i] nũc dñs deus[k] me⁹ miſit[l] me ⁊[m] ſpũs eius. Hec[n] dicit dñs de⁹ redẽptor tu⁹ ſanctus[o] iſrl̃. Ego[p] dñs deus tu⁹: docẽs[q] te vtilia:gubernãs[r] te i via q ãbulas. Utinã[s] attẽdiſſes mã data mea facta[t] fuiſſet ſicut flumē pax tua:et[u] iuſticia tua ſicut gurgi tes maris:et[x] fuiſſet q̃ſi harena ſe men tuũ et[y] ſtirps vteri tui vt[z] la pilli ei⁹. Nõ[a] interiſſet et nõ fuiſſ; attritũ nomē ei⁹ a facie mea Egre dimi[b] d babylõe:fugite[c] a chalde is. In[d] voce exultatõis ãnũciate: auditũ facite hoc et efferte illud vſ q; ad extrema terre. Dicite[e] Re demit dñs ſuũ ſuũ iacob. Nõ[f] ſiti erunt in deſerto cũ educeret eos. Aquã[g] de petra ꝓduxit eis et ſci dit petrã et fluxerũt aque. Non[h] eſt pax impijs dicit dñs.

x Et fuiſſ; q̃ſi hare.ſemē tuũ.i.filij tui ⁊ filie fuiſſent multoplꝭes q̃ ſũt q2 in deſtructõe hierl̃m ꝓpꝭ xp̃i mortē multi iudei fuerũt interfecti: vi delz decies cẽtũ milia a principio obſidiõis ad finē ⁊ in captiuitatem ducti nonaginta ſeptẽ milia:vt dicit egiſipp⁹ illoꝝ tẽpoꝝ vicin⁹ libro quinto. y Et ſtirps vteri tui.i.filij et filie. z Ut lapilli eius. i. maris.Repetitio eſt eiuſ dē ſnīe. Uocanꝭ etiã hic ſemē et filij ⁊ filie oẽs q crediderũt ad doctri nã iudeoꝝ:ſ; fidē xp̃i re cepiſſent. a Et nõ iteriſſ; ⁊c.i.nõ fuiſſ; de ſtructio iã dicta.

b Egredimini. Poſt q̃ eſaias denũciauit du plicē liberatõẽ.ſ.ꝑ cyruz et ꝑ xp̃m.h ɔñr deſcribit vtriuſq; ordinē ſiue mo dũ:et ꝑ prime:ſcđo ſcđe cap.ſequē. Circa primũ dicit.

b Egredimini de baby lone.q.d.ꝓpe eſt deſtructio ei⁹ ꝑ Cyrũ et exercitũ ipi⁹. c Fugite a chaldeis:q2 nõ ſolũ ciuitas metropolis fuit capta a cyro:ſ; etiã tota re gio. d In voce exultatõis ãnũciate.ſ.hãc deſtructõ; applauden do diuine iuſticie:et etiã liberatõi iudeoꝝ q poſt deſtructõ; facta eſt ꝑ cyrũ. e Dicite redemit dñs ſeruũ ſuũ iacob.ſ.in liberatõe de capti uitate babylonica.reducite etiã ad memoriã tanq̃ grati liberatões de ſeruitute egypti. f Nõ ſitierũt.in deſerto.cũ exirẽt de egypto:ꝑ h nõ excludiꝭ ſitis generalr̃:q2 filij iſrl̃ exeũdo de egypto paſſi ſunt plu ries ſitim in deſerto:vt pz Exo.xv.et.xvij.et Nu.xx.ſ; excludiꝭ ſic du cẽs ad piculũ mortis:et q2 dñs ſubuenit eis:iõ ſubdiꝭ. g Aquaz de petra ꝓduxit eis.vt pz Exo.xvij.et Nu.xx. h Nõ eſt pax ⁊c. q2 q̃tũcũq; dñs pſtaret eis hec bñficia et plura alia fuerunt tñ multi mali in pplo iſrl̃ ꝯ dñm murmurãtes q mortui fuerũt vagabũdi in de ſerto.vt hr̃ Nu.xiiij. Nõ eñ põt iſtud de ꝓductõe aq de petra exponi ɔueniẽꝭ de reditu captiuitaꝭ babylonice:q2 nõ legiꝭ tũc dñs talia fe ciſſe:et nõ eſt veriſile ꝙ Eſdras ⁊ alij q illũ reditũ deſcripſerũt h tacuiſ ſent:et iõ meli⁹ exponiꝭ mõ dicto de reditu de egypto. In capiꝭ. xlviij.vbi d2 in poſtil. Propꝭ nomē meũ lõge faciã. Additio.i.

Uod in ꝓphias ſcriptur; frequꝭ fit ſermo de futuro ꝑ modũ ꝓte ritorõ eſt ꝓpꝭ certitudinē ꝓphie:put cõiꝭ d2:ſ; qđ de ꝓterito ꝑ modũ futuri fit ſmo:hec rõ nõ ſufficit ſed aſſignãda eſt alia.

In eo.ca.vbi d2 i poſtil. Et laude mea ifrenabo te. Additio.ij.

Et diuinã laudē hõ aſcẽdit in deũ ꝑ affectũ: intãtũ ꝙ ꝑ h retra hiꝭ ab his q ſunt ꝯ deũ:et h eſt qđ dicit ꝓpha. Laude mea ifre nabo te ne itereas ſm ſctm̃ tho.in ſcđa ſcđe. q. xci. que vid2 magis ꝓ pria expoſitio q̃ illa q in poſtil.d2 de laude. In eo.ca.vbi d2 i po ſtilla. Et dextera mea mẽſa eſt celos. Additio.iij.

Et h qđ d2. Dextera mea palmiſauit celos: ſm hebraicã lr̃am nõ ſolũ intelligiꝭ facultas mẽſuratõis:ſ; etiã mẽſuratõis debita ɔgruẽtia ſeu coadaptatio ad rē q edificari intẽdiꝭ:ſic ille q palma ali qđ mẽſurat:ſic vt nõ excedat nec deficiat ab intẽto:ſm illđ Sap.ca.xi Oia fecit dñs nũero põdere et mẽſura. Replica.

N ca.xlviij.poſtil.expõit illũ paſſum. Propꝭ nomē meũ furores meũ lõge faciã.i.feci ponẽdo futurũ ꝑ ꝓterito. Burg. diꝭ vſitatũ in ꝓphis ponere ꝓteritũ ꝓ futuro ꝓpter certitudinē ꝓphie:ſ; ponere futuꝝ ꝓ ꝓterito hz aliã rõnē:quã tñ nõ aſſignat.põt aũt ꝓter al's rões dici ꝙ ꝓphe vtunꭍ et ſacra ſcriptura de deo loqntes v̾bo oim tẽpoꝝ indifferenter:q2 eternitas ſoli deo ɔueniẽs coexiſtit oibus differẽtijs tem poꝝ:ſicut dictũ eſt.s. Exo.xx.ca. In eodẽ ca.vbi d2. Et laude mea in frenabo te ne intereas.h frenũ diꝭ poſtil.cerimoniales obligatões q bus ppl's tenebaꭍ ne ad ydola declineret. Burg.aũt h factũ ꝑ ꝓticipen dẽs dicit illã laudē fore aſcẽſu; mẽtis in deũ ꝑ affectũ tãferuidũ vt ꝑ hũc tanq̃ ꝑ frenũ retrahaꭍ ab his que ſunt cõtra deũ. Sz manifeſtus eſt ex lr̃a ꙑ illi iudei de qbus h d2 hmõi affectũ nõ habuerũt ad deum q2 coluerũt deũ timore ſeruili.dũ eñ tribularenꭍ ad dñm clamauerunt vt d2 de h pplo in multis locis ſacre ſcripture.tpe aũt ꝓſperitatis de fluxerũt ad ydola .ideo d2 de eodē. Popul⁹ h labijs me honorat ⁊c. Uñ alia eſt laus dei q ꝓcedit a libera volũtate q̃ q a ſeruili obligatõ ne.prima nõ hz rõnē freni ſ; libertaꝭ:q2 fit amore iuſticie.ſecũda habꝫ

rōnē freni:q̄ ſit timore pene.pmā nō retrahit a malo ſ; tēdit in bonū: q̄ ſit libere ſine freno Scōa aūt retrahit a malo:ſ; nō afficit ad bonū Et q̄ de pma b̄ nō dicat̄ ſ; de ſcōa ,pbat ſanct⁹ Tho.exponēs hūc lo cū et dicēs.Infrenā.i.obligā te ad cerimoniales laudes meas:ne ſacri ficia ⁊ dolis offerēs itereas:⁊ adducit ad id ꝯcordātiam pſal. In cha mo ⁊ freno maxillas eo rū ꝯſtringe.puto b̄ ⁊ ali bi oculos Burgē.odio et liuore cecatos: vt vi dere nō potuit:q̄ vilipē dēdo po.ſ.tho.vilipēdit cui⁹ tñ dicta dixit in ,p logo ſui opis igne cha ritatis examiata: et na turalis rōnis dictamie multiplr purgata: et tñ b̄ Burgē.,p ſui erroris ꝯfirmatōe allegat ſctī Tho.ſcōa ſcōe.q.xci.vt eū ſic relinq̄t in cōtradi ctione.

Caplm.xlix.
Udite inſule.b̄ ꝯñr deſcribitur mod⁹.ſ.ſecūde li beratōnis facte p xp̄m Sciēdū tñ q̄ aliqui do ctores catholici totum iſtud caplm exponūt de liberatōe fcā p cyrū: ſ; iſtud nō vid; verū: q̄a ppl's de babylone rediēs:nō fuit in tāta ,pſperitate q̄ta deſcribit̄ b̄: imo fuit in multa āguſtia et paupertate ſic dictū eſt.ſ̄.xxxv.et in plibus alijs locis. Preterea ſic exponētes magis iudaizāt q̄tum ad b̄ q̄s do ctores hebreoꝝ antiq:q̄ aliq̄ dicta in b̄ cap.referūt ad tp̄us xp̄i.ſ.illud. Dedi te in lucē gētiū vt ſis ſalus mea vſq; ad extremum terre. et p ꝯñs alia q̄ ānectunt̄ huic ſnīe ꝯñr vel antecedēter:q̄ aūt ita ſit ps i glo. ma gna ſup Geñ.xli.cap.vbi mouet̄ talis q̄ſtio de meſſia. Poterit ne dici q̄ redēptor cū venerit:ſit leuās facies.i.acceptor ꝑſonarū ſm modum loquēdi hebraicū:et r̄ndet̄ ibi.Abſit:ſ; oēs ꝯfitentes ei corde ⁊ ore et opib⁹ ſaluabit.ſic ſcriptū eſt Piere.xxiij. In dieb⁹ illis ſaluabit̄ iuda et iſrl' ⁊c.ac ſi dicat.Cōfitētes ei.Et ſic dr Eſaie.xlix. Dedi te in lucem gētiū:vt ſis ſalus mea vſq; ad extremū terre.hec glo.ſm oēs doctores catholicos intelligit̄ ad lrām de xp̄o:vt plen⁹ videbit̄ qñ erim⁹ ibi do mino ꝯcedēte:et p ꝯñs alia q̄ ad idē inducunt̄ de ca.iſto. Dedi te in lu cē gētiū ⁊c.ſm auctorē vel auctores illi⁹ intelligit̄ ad lrāz de xp̄o. Itē Actu.xiij. hec auctoritas.Dedi te in lucē ⁊c.a paulo ⁊ barnaba indu cit̄ tanq̄ dicta ad lrām de ꝯuerſiōe gētiliū ad fidē xp̄i. Itē ra.ſa. dicit q̄ illud q̄d h̄r verſus finē hui⁹ capi. Nunq̄d tollet̄ a forti p̄da ⁊c. intel ligit̄ de eſau:p quē itelligit romanū iperiū:q: cū alijs iudeis expectat p meſſiā venturū liberari de ſeruitute in q̄ ſunt.et ſic ſm eū referēdū eſt ad tp̄s xp̄i q̄d verū eſt:ſ; expectāt futurū q̄d p ihm nazarenū impletū eſt.,ppt q̄d dicit Math.xvij. Ergo liberi ſunt filij.et loq̄tur de tributo romano iperatori reddēdo. Igit̄ exponēdo caplm ſm hūc ſenſuz in du as ptes diuidit̄:q: p̄ ponit̄ mod⁹ ſaluatōis:ſcdo tollit̄ met⁹ deſpera tōis:ibi.Et dixit ſyō. Pria in duas:q: p̄ pōit̄ ſaluatoris ꝯditio:ſcdo ſubdit̄ ſalutis opatio:ibi. Et ego dixi.Circa pmū dr a Audite in ſule.Hic excitat̄ attētio:vt p b̄ deſignet̄ nūciāde rei magnitudo.
b Dñs ab vtero vocauit me.hoc dr in ꝑſona xp̄i hois de q̄ adhuc exi ſtēte in vtero mr̄is dixit dñs p angelū ſuū ad ioſeph. Uocabis nomen ei⁹ ihm. Ipe eñ ſaluū faciet pplm ſuū a peccat̄ eoꝝ.Math.i.
c Et poſuit os meū q̄ſi ⁊c. In q̄ notat̄ efficacia v̄bi xp̄i ad ꝑſcīdēdū vicia. d In vm.ma.ſue i.ptātis ſue. e Et ,ptexit me.nō eñ fuit capt⁹ a iudeis:niſi qñ voluit et ſe obtulit. Ioh.xviij. Dixi vobis q: ego ſum:ſi ḡ me q̄ritis:ſinite hos abire. f Et poſuit me ſic ſagit tā electā. In hebr.h̄r. Clarā.i.limatā.p b̄ intelligit̄ puritas et claritas doctrine xp̄i. g In pharetra ſua.i.in ſua ,puidētia. h Abſcō dit me.vſq; ad tp̄s reuelatōis mee. i Et dixit mihi ſeru⁹ me⁹ es tu.rōe humanitat̄ in q̄ accepit formā ſerui. Phil.ij. Semetipm exina niuit formā ſerui accipiēs ⁊c. k Iſrl'.ſic noiat̄ xp̄s.q: de po pulo iſrl' nat⁹:et rōne interp̄tationū quaꝝ vna eſt: Uidēs deū: q: aia xp̄i vidit diuinā eſſentiā ab inſtāti ſue creatōnis.Alia interp̄tatio eſt. direct⁹ cū deo:q̄d optie ꝯuenit xp̄o hoi:q: ei⁹ hūanitas eſt inſtrumētū diuinitat̄ ꝯiūctū ei:et ſic in oib⁹ mouet̄ ſm dictat̄ iſtinctū l Quia

a Audite inſule Ca.xlix.
et attendite ppl'i de longe.
Dñs[b] ab vtero vocauit me:de vē
tre mr̄is mee recordat⁹ eſt nomis
mei:et[c] poſuit os meū q̄ſi gladiuz
acutuz: in[d] vmbra man⁹ ſue ,pte
xit[e] me:et[f] poſuit me ſicut ſagittaz
electā. In[g] pharetra ſua abſcon
dit[h] me et[i] dixit mihi Seru⁹ meus
es tu iſrl'[k] q:[l] in te glorificabor. et[m]
ego dixi. Inuacuū[n] laboraui:ſine[n]
cā et vane fortitudinē meā ꝯſūpſi
ergo[o] iudiciū meū cū dño:et opus
meū cū deo meo. Hec dicit dñs
formās[p] me ex vtero ſeruū ſibi:vt[q]
reducā iacob ad eū:⁊[r] iſrl' nō ꝯgre
gabit̄. Et[s] glorificat⁹ ſum in ocul'
dñi:et de⁹ me⁹ fact⁹ eſt fortitudo
mea:et[t] dixit paruū eſt vt ſis mihi
ſeru⁹ ad ſuſcitādas trib⁹ iacob ⁊[u]
feces iſrl' ꝯuertēdas[x] Dedi[y] te i lu
cē gētiū: vt ſis ſalus mea vſq;[z] ad
extremū terre. Hec[a] dic̄ dñs redē
ptor[b] iſrl' ſcrūs[c] ei⁹ ad[d] ꝯtēptibilē
aiam ad[e] abhominatā gentē:ad[f] ſer
uū dñoꝝ. Reges[g] videbūt et[h] cō
ſurgēt pricipes:⁊[i] adorabūt ,ppt
dñz:q:[k] fidel' eſt ⁊[l] ſctm̄ iſrl' q[m] ele

in te glorificabor.p miracula diuīe ptātis et excellētie demōſtra tiua. m Et ego dixi. Hic ꝯñr pōit̄ ſalutis opatio: et p̄ reſpe ctu iudeoꝝ:ſcdo reſpectu gētiliū:ibi. Et glificatus ſu;. Circa p mū ſciēdū q̄ labores xp̄i ieiunādo:vigilādo docēdo:p̄dicādo: et oia alia erāt ad nr̄am ſalutē ordinata.ſm q̄ dr pſal.lxxiij. Operatus eſt ſalu tē in medio terre et q̄uis p̄ncipali ter miſſus fuerit ad p̄dicādū iude is i ꝑſona ,ppria ,ppt q̄d dic̄ Ma thei.xv. Nō ſum miſſ⁹ niſi ad oues q̄ pierāt dom⁹ iſ rael:tñ pauci iu dei comparatiue ad alios credide rūt:et q̄tum ad il los dicit.
n Inuacuū la boraui.,ppt icre dulitatē iudeoꝝ et ad idē facit q̄d ſeq̄tur.
n Sine cā et va ne fortitudinem meā ꝯſumpſi:q: cū mortu⁹ fuerit in etate virili:tñ ex laborib⁹ videbat̄ iā anti quus ⁊ in pte ꝯſumpt⁹:,ppt q̄d dixerūt ei iudei. Ioh.viij. Qui quaginta ānos nōdū habes ⁊c. o Ergo iudiciū meū cū dño ⁊c.q: ipſe videt q̄ nihil omiſi de ꝯtingētibus ad ſalutē iu deoꝝ. p Formās me ex vtero ſeruū ſibi:q: ab inſtāti incar natōis fuit diuinit⁹ corp⁹ xp̄i formatū et aiatū:et ſic extūc ꝯſe ctus fuit xp̄s oibus ſciētijs et cariſmatib⁹. q Ut reducam iacob ad eū.i.pplm iſrl' deſcēdētē a iacob ad quē docēdū fuit miſſus.vt dictū eſt. r Et iſrl' nō ꝯgregabit̄.in ouili dñi ꝑ ſuſceptōz fidei:q: p maiori pte in īfidelitate ſua ꝑmāſit: ſic eñ iacob et iſrl' ſunt duo noia vni⁹ ꝑſone. Geñ.xxxij.ita ſunt b̄ no mina vni⁹ ppl'i ab illo deſcēdētis. pōt etiā hec lrā expōi vt q̄d dr hic. q Ut reducā iacob ad eū.intelligat̄ de illis q̄ credi derūt ex pplo iudeoꝝ:ſic fuerunt aplī: aliq; diſcipli multi: vt h̄r in actib⁹ aploꝝ:et q̄d ſubdit̄. r Iſrael aūt nō ꝯgrega bit̄.itelligit̄ de illis q̄ remāſerūt increduli. s Et glificatus ſum. Hic ꝯñr deſcribit̄ opatio ſalut̄ q̄tum ad gētiles cum fidē xp̄i receperūt:et diuidit̄ in duas ptes:q: p̄ deſcribit̄ hui⁹ ſalut̄ opatio:et ſecūdo ſubdit̄ grarūactio:ibi. Laudate celi. Circa p mū dr in ꝑſona xp̄i. s Et glorificat⁹ ſum.int̄ gētes creden tes nomē meū:q̄d factū eſt virtute dei patris:ideo ſubdit̄
t Et dixit paruū eſt vt ſis mihi ſeru⁹.in hūanitate aſſūpta ad ſu ſcitādas trib⁹ iacob de morte infidelitatis ad vitā fidei:ſm q̄ dr abacuc.ij.ca. Iuſt⁹ aūt ex fide viuit. u Et feces iſrl'.i.vi cia. x Cōuertēdas.in v̄tutes. y Dedi te in lucē gentiū p ſuſceptōz luminis fidei. z Ut ſis ſalus mea.i.a me miſſa et data. z Uſq; ad extremū terre. et b̄ mō dixit xp̄us aplis. Act.i. Eritis mihi teſtes in hieruſm et i oi iudea et ſamaria ⁊ vſq; ad vltimū terre. a Hec dic̄ dñs.ſ.de⁹ pr̄. b Redēptor iſrl'.q: dedit filiū ,p ei⁹ redēptōe. c Sanct⁹ ei⁹.i.ſctificator ipſi⁹. d Ad ꝯtēpt le aiam.i.xp̄m denoiando a pte tota q̄ in hūanitate aſſumpta ꝯtēptibilis apparuit.ſ.liij. Quaſi ab ſcōdit⁹ vult⁹ ei⁹ et deſpect⁹ ⁊c. e Ad abhoiatā gētē.i.pri mitiuā eccliam quā ſupra modū abhoiati ſunt p̄ncipes iudeo rū:vt ps in actib⁹ aploꝝ in plib⁹ locis.ſilr poſtea multi romani imperatores:vt nero.domician⁹,diocleciā⁹,maximian⁹.et multi alij eā totalit̄ extermiare q̄rentes f Ad ſer.dñoꝝ.i.pplm catholicū:q: tūc xp̄iani frequēter ꝯdēnabant̄ ad metalla fodi da:et alia opa ſeruilia faciēda. g Reges videbūt.miracu la in v̄tute nominis xp̄i fiēda p aplos et eoꝝ ſucceſſores.
h Et ꝯſurgēt principes.ad ſtatū fidei xp̄ianeq̄d maxie patuit tp̄e ꝯſtātini. i Et adorabūt ,ppter dñm.ſ.patrem.
k Quia fidelis eſt.mittēdo redēptorē mūdo:ſic prib⁹ ꝑmiſe rat. l Et ſcrūs iſrl'.i.ſanctificatorē ei⁹. m Qui elegit te.

scs xp̃m hoiem ad opꝰ redẽptõis hũane. n Hec dicit dñs. i. deꝰ pr̃. o In tpe placito. i. grẽ. p Exaudiui te. Qꝛ eñ oratio xp̃i ad prẽm fuit exaudita: q̃ pcessit fm deliberatiuã volũtatẽ. q Et in die salutꝭ. i. in die passiõis q̃ opatꝰ est salutẽ in medio terre. r Auxiliatꝰ sum tui. dãdo cõstãtiã patiendi.

cito veniet. s. zorobabel et iesus filꝰ iosedech ad reedificãdũ téplũ. et neemias ad reedificatõs ciuitatꝭ. x Destruẽ. te. i. conãtes te destruere. y A te exi. qd pȝ impletũ de samaritanis q̃s noluerũt reuersi de captiuitate associare sibi ad téplũ reedificatõis: vt hr̃. i. Esdre. iiij. et silr de edificatõe ciuitatꝭ dixerũt eis Neemie. ij. Vobis nõ est ps ꝛ iusticia et memoria in hierlm.

s Et seruaui te. recipiendo aiam tuã in morte ꝛ pseruãdo corpꝰ a corruptõe.
t Et dedi te i federe ppli. vt p te deo federaret.
v Vt suscitares terrã. i. habitãtes in tra a morte culpe ad vitã gratie.
x Et possideres hereditates dissipatas. i. natões gẽtiũ diuersis erroribꝰ laceratas.
y Vt dice. his q̃ vincti sunt. cõsuetudie peccãdi.
z Exite. p veritatẽ pnie. et his qui in tenebris sunt ignorãtie.
a Reuelamini. in veritatis cognitione.
b Sup vias pascent. i. in obseruatõe mãdatoꝝ et cõsiliorum.
c Et in omnibꝰ planis. i. in scroꝝ exemplis q̃ sunt ita plana qꝛ põt ab oibus videri.
d Pascua eoꝝ. q̃a magis edificãt exẽpla q̃ verba.
e Nõ esuri. neqȝ siti. ꝛc. Et h eniȝ pȝ qꝛ nõ itelligit

git te. Hec[n] dicit dñs. In[o] tépo-
re placito exaudiui[p] te: et[q] in die sa
lutis auxiliatꝰ[r] sum tui. Et[s] serua-
ui te et[t] dedi te in fedus ppli vt[u] su
scitares terrã et[x] possideres here-
ditates dissipatas: vt[y] diceres his
q vincti sunt: exite[z]: et his q i tene
bris: reuelamini[a]. Sup[b] vias pa-
scent: et[c] in oibꝰ planis pascua[d] co
rũ. Nõ[e] esuriẽt neqȝ sitiẽt: et nõ p
cutiet eos estus ꝛ sol: qȝ miserator
eoꝝ reget eos: et[f] ad fontes aquꝝ
potabit eos. Et[g] ponã oẽs mõtes
meos in viã: et semite mee exalta-
bunt. Ecce[h] isti de lõge venient: et[i]
ecce illi ab aquilone ꝛ mari: ꝛ isti de
terra australi. Laudate[k] celi et[l] ex-
ulta terra: iubilate[m] mõtes laudeȝ
qꝛ[n] cõsolatꝰ est dñs pplȝ suũ ꝛ pau
perũ suoꝝ miserebit: ꝛ[o] dixit syon
dereliqt[p] me dñs: et dñs oblitꝰ est
mei. Nũqd[q] obliuisci põt mulier
ĩfantẽ suũ: vt nõ misereat filio vte
ri sui. Et si illa oblita fuerit: ego
tñ nõ obliuiscar tui. Ecce[r] in ma-
nibꝰ meis descripsi te: muri[s] tui co-
rã[t] oculis meis semp. Venerũt[u]
structores tui: destruẽtes[x] te et dis
sipãtes a[y] te exibũt. Leua[z] i circuitu
oculos tuos ꝛ[b] vide: oẽs[c] isti cõgre

gati sunt venerũt tibi. Viuo ego
dicit dñs: qꝛ[d] oibꝰ his velut orna-
mẽto vestieris et circũdabis tibi
eos q̃si spõsa. Quia[e] deserta tua
et solitudines tue ꝛ terra ruine tue
nũc[f] angusta erũt p habitatoribꝰ: ꝛ[g]
lõge fugabunt q absorbebant te.
Adhuc[h] dicent in auribꝰ tuis filij
sterilitatis tue. Angustꝰ[i] est mihi
locꝰ: fac spaciũ mihi vt habitem.
Et[k] dices in corde tuo. Quis ge
nuit mihi istos. Ego sterilis et nõ
pariẽs transmigrata[l] ꝛ captiua: et
istos qs enutriuit: Ego destituta
et sola. et isti vbi hic erant: Hec[m]
dicit dñs deꝰ. Ecce leuabo ad gẽ
tes manũ[n] meã: et[o] ad pplos exal-
tabo signũ meũ. Et[p] afferẽt filios
suos in vlnis: et filias suas sup hu
meros portabunt. Et[q] erũt reges
nutricij tui: et regine nutrices tue.
Vultu[r] i terra demisso adorabũt
te: et puluerem pedũ tuorum lin-
gent. Et[s] scies quia ego dñs: sup[t]
quo nõ cõfundent qui expectant
eũ. Nunquid[u] tollet a forti pda
aut quod captũ fuerit a robusto
saluũ esse poterit. Quia hec dicit
dñs. Equidem[x] ꝛ captiuitas a for
ti tollet: ꝛ qd ablatũ fuerit a robu

a Leua. h remouet metus desperatõis respectu redẽptõis fiẽde per xp̃m. In primitiua eñ ecclesia erãt credẽtes pauci ꝛ de humili plebe: ꝛ psecutõibꝰ pncipũ oppsi: vt pȝ in actibꝰ aploꝝ. ppt qd estimari posset de facili qd totũ cito deberet annihilari: et ido denũciat ecclesie primitiue multiplicatõs magnã fideliũ. et p denũciat h multiplicatio. s. cõo mouet q̃dam obiectio: ibi. Nunquid tollet. Circa pmũ dr. a Leua in circu. ocu. tu. i. ad oẽs ptes orbis. b Et vide. multitudinẽ ppli ad te p fidẽ venientis.
c Oẽs isti cõgre. s. in fide formata charitate.
d Oibꝰ his velut ornamẽto vestieris. multitudo eñ fideliũ ẽ ecclie ornamẽtũ. e Quia deserta tua ꝛ solitu. tu. ꝛc. sic vocat trã iudee: qꝛ post passiõs xp̃i a romãis fuit destructa. f Nũc angusta erũt. i. oẽs fideles nõ possent ibi capi ppt qd apli aliqs discipli p maiori parte egressi sũt inde ad alĩs ptes mũdi p dilatatõe fidei.
g Et longe fuga. q̃ absor. te. i. nitebant absorbere. qꝛ pncipes iudeoꝝ q̃ conabãt ecctiã nascẽtẽ absorbere. vt pȝ act.

hereditũ captiuitatis babylonice: qꝛ nunq̃ sic est impletũ: sȝ de redẽptõe facta p xp̃m: que q̃dẽ hȝ effectũ in cõsecutõe vite beate vbi nullũ sentit malũ ꝛ hr̃ oẽ bonũ: ꝛ iõ subdit. f Et ad fon. aqrũ potabit eos. p qd designat q̃es appetitꝰ in bono adepto.
g Et ponã oẽs mõtes ꝛc. p h itelligit remotio ipedimẽtoꝝ publicatõis euãgelij p discursus aploꝝ aliorũqȝ discipuloꝝ: vt fuit dictũ supra. xl. ca. iõ subdit. h Ecce isti de lõge venient. s. ad fidẽ p pdicatõs. i Et ecce illi q̃ ab aquilone ꝛc. i. de oi parte tre habitabilis aride ꝛ insulaꝝ maris. k Laudate celi. hic cõsequẽter põit huiꝰ bñficij grãꝝ actiões dr. Laudate celi. i. angeli q̃ sunt ciues celi ꝛ xp̃o nato grãs agẽtes cãtauerũt: glia in altissimis deo ꝛc. Luc. ij. l Et exulta tra. i. hitãtes i terra q̃ntũ ad minores ꝛ mediocres. m Iubi. mõ. lau. q̃ntũ ad maiores.
n Quia cõso. est dñs po. su. p modũ pdictũ. o Et dixit syõ. h cõsequẽter tollit metꝰ desparatõis: et p respectu redẽptõis fiẽde p captiũ. scdo respectu redẽptõis fiẽde p xp̃m. qꝛ iste due sil' tãgunt a pphã: vt dictũ est. s. secũda ibi. Leua in circuitu. Circa pmũ dr.
o Et dixit syõ. i. illi q̃ fuerãt habitatores syõ. p Dereliqt me dñs. h dicebãt iudei in babylonẽ ducti pꝰ destructõs ciuitatꝭ et tẽpli qd remouet cũ subdit. q Nũqd obliuisci põt ꝛc. ꝛ pȝ lra. r Ecce i ma. meis descripsi te. i memoria: sic illud qd tenet manu. s Muri tui. s. ciuitatꝭ ꝛ tẽpli. t Corã oculis meis sp. qꝛ puideo eoꝝ repatõs. v Venerũt structores tui. i.

iiij. ꝛ. v. et. viij. et i plibꝰ alijs locis p romanos pim fuerũt trucidati: et p⸗tim captiuati. h Adhuc di. in au. tuis filij steri. tue. i. paucitatꝭ fideliũ. i Angu. est lo. mihi ꝛc. qꝛ sic dcm̃ ẽ exierũt apli p vniuersũ orbẽ. p multiplicatõe fideliũ. k Et di. i cor. tuo. p admiratõe tãte multiplicatõis. l Trãsmi. et captiua. qꝛ tpe psecutõis q̃ f. ã est sub stephano oẽs fideles q̃ erãt i hierlm dispsi sũt ad alias regiões pter apostolos. Act. viij. illi etiã q̃ poterãt capi trahebant ad carceres: vt captiui. act. ix. et modꝰ huiꝰ multiplicatõis ondit: cũ subdit. m Hec dicit dñs deꝰ: ecce le. ad gẽtes. q. d. nõ fiet virtute hũana sȝ diuina. n Manũ meã. i opibꝰ miraculosis q̃bꝰ visis gẽtiles cõuertebãt. o Et ad po. exal. si. meũ. i. signũ cruc. p Et affe. fi. suos ꝛc. qꝛ se ꝛ plẽ suã afferebãt aplis alijsqȝ discipulis: vt fierẽt filij ecclie p susceptõs sacri baptismatꝭ. q Et erũt re. nutri. tui ꝛc. h pȝ impletũ in multꝭ regibus et reginis: q̃ fidẽ catholicã suscipiẽtes pascebãt paupes fideles. r Vultu in ter. de. ado. te. i. hebũt te in magna reuerẽtia: qd pȝ impletũ tpe cõstãtini ꝛ alioꝝ regũ xp̃ianoꝝ. s Et scies qꝛ ego dñs. p experiẽtiã tãti boni. t Sup qd nõ cõfun. ꝛc. qꝛ finalr cõsequũt expectata. v Nũqd tol. ꝛc. h remouet obiectõs q̃ posset fieri: et p põit eã dicẽs. Nũquid tollet a forti pda ꝛc. tanta eñ erat ptãs pncipũ iudeoꝝ in primitiua ecclesia: qꝛ p conati sũt ecctiã absorbere: ꝛ mlto maior ipatoꝝ romanoꝝ q̃ pꝰ ea idẽ attẽtauerũt: vt. s. dictũ ẽ. qd nõ videbat possibile ecctiam erui de mãibꝰ eoꝝ. ꝛ p forte. h itelligit ptãs iudeoꝝ. Per robustũ potestas romanoꝝ. cõsequẽt remouet hãc obiectõs di. x Equidẽ et ca

ꝑtinitās a forti tollet ⁊c̄. q̄ꝛ ī vtraq; ꝑſecutōe nō ſolū eccl'ia fuit ſaluata ſ; etiā mirabilit' multiplicata. y Eos ṽo .i. iudeos ⁊ romanos.
z Qui iudicauerūt te .i. iniuſte. a Ego iudicabo .i. iferēdo penā debitā ꝑ peccato: iō ſubdit'. b Et cibabo ho. tuos car. ſuis ⁊c̄. i. iſtoſ ſatiabo de carnib' illoꝝ: q̄ꝛ romani multū ſanguinē iudeoꝝ effuderūt: iudei etiam int' ſe multa bella itrinſeca tunc tpis habuerunt: vt dic̄ ioſephus. multi etiā īꝑatores romani ꝑſequentes eccl'iaſ ꝑ ſenatū ad moꝛtē ꝯdēnati ſunt: vt pats de nerone q̄ ꝑmā mouit ꝑſecutōē: et de domiciano q̄ mouit ſecūdā.
c Et ſciet oīs caro .i. ſcire poterit oīs hō.
d Quia ego dn̄s ſaluās te .i. tātas eni ꝑſecutōēs ſuſtinuit eccl'ia q̄ q̄libet rōnabilit' ſcire pt q̄ ſtetit ſola ṽtute diuina. e Redēptor tu' ꝓprio ſanguine.
f Fortis iacob. fortis ſupplātator dyaboli: ⁊ ſic iacob eſt nominatiui caſus. Uel fortis ad defendendū ꝑplm meum catholicū: ⁊ ſic iacob eſt genitiui caſus vel datıui. noīa eni iacob et iſrl' trāſlata ſunt ad populū catholicū: vt oñſum eſt ſupra cap. xliij.

ſto ſaluabit'. Eos[y] uero q[z] iudicauerūt te ego[a] iudicabo: et filios tuos ego ſaluabo. Et[b] cibabo hoſtes tuos carnib' ſuis. ⁊ q̄ſi muſto ſanguie ſuo iebꝛiabunt'. Et[c] ſciet oīs caro q̄ꝛ[d] ego dn̄s ſaluās te: et[e] redēptoꝛ tu' fortis[f] iacob.

b Ec[a] dicit dn̄s. Ca. l.

Quis[b] eſt hic liber repudij mr̄is ueſtre q̄ dimiſi eā. Aut[c] q̄s ē creditoꝛ me': cui vēdidi vos Ecce[d] eni in iniq̄tatib' vr̄is vēditi eſtis: et[f] in ſcelerib' veſtris dimiſi mr̄em vr̄am: q̄ꝛ[g] ueni et[h] nō erat vir: uocaui[i] et[k] nō erat q audiret. Nūq̄d[l] abbreuiata et paruula facta eſt man' mea vt non poſſim redimere: aut nō eſt in me virt' ad liberādū. Ecce[m] in icrepatōe mea de

ſertū[n] faciā mare: ponā flumina in ſiccū. Cōputreſcēt piſces ſine aq̄ et moriētur in ſiti. Induaz[o] celos tenebꝛis: ⁊[p] ſaccū ponā opimētū; eoꝝ. Dn̄s[q] dedit mihi linguā eruditā: vt[r] ſciā ſuſtētare eū q laſſus ē uerbo. Erigit[s] mane: mane erigit mihi aurē: vt audiā quaſi mgr̄m. Dn̄s[t] de' aperuit[u] mihi aurē: ego aūt[x] nō ꝯtradico: retroꝛſū;[y] nō abii Coꝛpus[a] meū dedi ꝑcutiētib': et genas[b] meas vellētib'. Faciem[c] meā nō auerti ab increpātib' ⁊ cōſpuētib' in me. Dn̄s[d] de' auxiliatoꝛ[e] me': ⁊ ideo[f] nō ſum confuſus Ideo[g] poſui faciē meā vt petram duriſſimā: ⁊ ſcio q̄m nō cōfundar. Iuxta[h] eſt q iuſtificat me. Quis[i] cōtradicet mihi: Stemus ſimul.

In cap. xlix. vbi dr̄ in poſtil. Reges videbūt miracula virtute xp̄i.

Additio.

Ste verſus Reges videbūt. ꝓnūciat' ſic in hebꝛeo. Reges videbūt ⁊ ꝯſurgēt: ibi ꝓnūct'. et eſt ſenſus q̄ reges vidētes miracula xp̄i ſeu diſcipłoꝝ ei'. Cōſurgēt .ſ. ad venerandā doctrinā xp̄i eo mō q̄ dr̄ Leui. xix. ca. Corā cano capite ꝯſurge. ꝓncipes adoꝛabūt dn̄m deū tuū: et eſt ſenſus ꝓncipes videbūt miracula ſupꝛadicta. Et adoꝛabūt deū .ſ. q̄ prius adoꝛabāt ydola: et eſt q̄ſi repetitio eiuſdē. Cap. l.

Ec dicit dn̄s. Sup' denūciata eſt ꝑpli dei liberatio. h̄ ꝯñr ponit' īpedimēti remotio. Et diuidit' in tres ptes ſm̄ triplex impedimentū. ſc̄da ibi incipit ſequēti ca. tertia. lij. Circa ꝑmū ſciēdū q̄ īpedimētū ſic excludit' ex pte dei: q̄ ecōuerſo ꝯcludit' ex pte ꝑpli increduli. Diuidit' ḡ in tres ptes: q̄ꝛ ꝑ̄ excludit' īpedimētū. ſc̄do declarat' ꝓpoſitū: ibi. in increpatōe. tertio ꝯcludit' īcreduloꝝ interit': ibi. Quis ex vobis. īpedimētū aūt poſſet eē ex pte ſaluatoꝛis tripl'r: vtpote ſi eſſet nolēs vel neſciēs aut īpotēs ad ſaluādū: et iō ꝑ̄ excludit' ab eo defect' volūtat' cū dr̄. a Hec di. dn̄s. ſaluatoꝛ nr̄ ih̄s xp̄s alloquens iudeos incredulos b Quis eſt h̄ liber repudij ⁊c̄. q. d. nō poteſtis oñdere q̄ ego dimiſerim ſynagogā mr̄em vr̄am ꝓpt' odiū ſicut in lege veteri vir dimittebat vxoꝛē rōne odij nec etiā ꝓpt' lucrū meū. iō ſubdit'
c Aut q̄s eſt creditoꝛ me': cui vē. vos .a. me alienādo: et iō ꝯñr vex impedimētū ꝯcludit' ꝯ̄ incredulos: cū dr̄. d Ecce eni in iniq̄tatib' veſtris .i. ꝑ iniq̄tatib' vr̄is. e Uēditi eſtis in ſeruos ⁊ āncillas a romanis. f Et in ſce. ve. dimiſi ma. vr̄az .i. ſynagogā. Sciēdū q̄ ſcelus ꝓpꝛie accipiēdo eſt petm̄ cōtra deū. Iniq̄tas aūt ꝯ̄ ꝓximū: eo q̄ ſit ꝯ̄ eq̄tatē iuſticie. iudei aūt ꝑ̄ peccauerūt in xp̄m: vt ꝯtra ꝓximū dicētes. Ecce hō voꝛax et potatoꝛ vini ⁊c̄. et iterū q̄n ꝓditoꝛie emerūt ip̄ſ vt morti traderēt ſm̄ humanitatē: q̄ꝛ diuinitas moꝛi nō poterat: et propter h̄ vēditi fuerūt ꝑ romanos in ſeruos ⁊ āncillas: intantū q̄ nō defuerūt aliq̄ vēditores q. xxx. ꝑ vno numiſmate darēt: vt dic̄ Hugo floracēſis: ſic̄ ecōuerſo xp̄m. xxx. denarijs emerāt. Peccauerūt etiā ī xp̄m tanq̄ in deū opa miraculoſa diuinitat' oſtēſiua demonib' attribuētes Luce. xi. In beelzebub ꝓncipe demonioꝝ eijcit demonia. Secūdo remouent' īpedimēta ignorātie: cū dr̄. g Quia veni. in humanitate ꝑfecta ſciētijs et ṽtutib'. h Et nō erat vir. q̄ꝛ pauci ṽtutes opeꝝ xp̄i imitabant'. i Uocaui. ꝑ ꝑ̄dicatōes clarā et efficacē. k Et nō erat q̄ audiret. cū effectu: q̄ꝛ cōparatiue multoꝛ ples nō crediderunt ei Tertio remouet' īpedimētū īpotētie: cū dr̄. l Nūquid abbꝛeuiata

⁊c̄. q. d. nō: et p; lr̄a. m Ecce in increpatōe ⁊c̄. h̄ ꝯñr declarat' ꝓpoſitū: et ꝑ̄ poīt' hmōi declaratio: ſc̄do ſoluit' q̄dā obiectio ſibi. iuxta eſt. Declaratio ṽo poīt' ꝑ̄ q̄tū ad excluſionē īpotentie cū dicit'. m Ecce in increpatōe mea .i. in verbo meo.
n Deſertū faciā mare .i. ſiccū potero facere cū voluero: ſicut feci ī exitu de egypto
o Induā celos tenebꝛis. ſic eni fecit tpe ſue paſſionis.
p Et ſaccū ponā operimētū eorū .i. nigredinem. Secūdo declaratur ꝓpoſitū q̄tū ad excluſiōē; ignorātie: cū dicit'.
q Dn̄s dedit mihi linguā eruditā .i. loq̄ntē ex interiori cognitōe: q̄ꝛ humanitas xp̄i fuit plena oīb' ſcientijs et virtutib'.
r Ut ſciā ſuſtentare eū q̄ laſſus ē ſic eſt in hebꝛeo ⁊ libris correctis .i. monere eū ad tolerātiā patiētie ṽbo ꝑ̄dicatōis mee et q̄ꝛ in xp̄o eſt duplex ſcia: vna diuina et eťna. alia tpalis et humana: et vtraq; eſt a patre in filio ſm̄ duplicē naturā: iō ſubdit'. s Erigit mane. mane erigit mihi aurē: ita q̄ ꝑmū mane accipit' ꝓ eternitate: in q̄ fili' hʒ ſciētiā diuinā a pře et ſc̄dm ꝓ inſtāti incarnatōis in q̄ habuit ſciētiā infuſaz. tertio declarat' ꝓpoſitū q̄tū ad excluſionē inimicitie ex pte volūtatis ꝑ h̄ q̄ ſaluatoꝛ ih̄s xp̄s ex maxia charitate ſuſtinuit paſſiones multas ꝓ oīb': cū dr̄. t Dn̄s deus .ſ. pr̄. u Aperuit mihi aurē. inſinuādo mihi futurā ꝓ ꝑplo paſſionē meā.
x Ego aūt nō ꝯtradico: imo dixit. Fiat volūtas tua. math. xxvi loq̄ns de paſſiōe ſua. y Retroꝛſum nō abij. imo q̄rentibus ip̄m ad moꝛtē iuit obuiā. Iohā. xviij. a Coꝛp' meū dedi ꝑcutiētib': vt p; in euāgelijs. b Et genas meas vellētibus lʒ nō ſit ſcriptū in euāgelijs q̄ euellerēt ei' barbā: tn̄ parat' fuit h̄ ſuſtinere ſicut alia maioꝛa: et foꝛſitā ſuſtinuit: q̄a nō oīa ſunt ſcripta. c Faciē meā nō auerti. h̄ p; ex euāgelijs. d Domin' de' .ſ. pr̄. e Auxiliatoꝛ me'. ꝑbēs mihi volūtatē et cōſtātiā patiēdi. f Et iō nō ſuʒ ꝯfuſus. q̄ꝛ ꝑ paſſionē ſuā trāſijt ad gl'iam ſue reſurrectōis. coꝛpus etiā ei' moꝛtuū fuit honorifice ſepultū. g Ideo poſui ⁊c̄. i. me expoſui ad ſuſtinēdū quecūq; aſpera. h Iuxta eſt. h̄ ſoluit' q̄dā obiectio. iudei eni dixerūt xp̄o Ioh. viij. Tu de teip̄o teſtimoniū ꝑhibes: teſtimoniū tuū nō eſt verū. et ſaluatoꝛ r̄ndit: teſtimoniū ꝑhibet de me q̄ mecū eſt pater: et iſta r̄nſio ꝑuſa in ſpūſancto poīt' hic: cū dicitur.
h Iuxta eſt q̄ iuſtificat me .ſ. pat. q̄ dr̄ eē iuxta filiū ꝓpter vnitatē eſſentie et diſtinctōē; ꝑſone. Iuſtificauit filiū faciēdo opa diuina ꝑ ip̄m: ꝓpter qd̄ ibidē dicit ſaluatoꝛ Ioh. x. Opa q̄ ego facio in noīe pr̄is mei illa teſtimoniū ꝑhibēt de me. i Quis ꝯtradicit mihi. ſm̄ veritatē. q. d. null' ṽm. xp̄s eni freq̄nt' legit' impoſuiſſe iudeis ſilētiū: ꝓpter veritatis euidētiā. k Ecce dn̄s de' auxiliatoꝛ me'. in mea paſſione mō ꝑ̄dicto. l Quis eſt q̄ ꝯdēnet me .ſ. iuſte. q. d. null'. fuit eni iniuſte ad moꝛtē ꝯdēnat': ꝑ̄ ꝑ ſacerdotes. poſtea ꝑ pylatū: ſʒ ex h̄ depoꝛtauerūt ext'miniū intātū q̄ pylat' ꝑ tyberiū impatoꝛē fuit miſſus in exiliuʒ et ibi ignominioſe moꝛtu': et ſacerdotes ꝑ titū fuerūt interfecti in deſtructōē tēpli. Dixit eni iuſtū eē ſacerdotes cū tēplo perire iō ſubdit'. m Ecce oēs q̄ſi veſtimētū ꝯterent'. q̄tū ad moꝛtuos in exilio. n Et tinea come. eos. q̄tū ad iterfectos gladio: ſicut tinea cōſumit veſtimentū quadam violentia.

o Quis ex vobis. h̄ oñr ↄcludit̃ increduloꝝ interit⁹: et arguit eoꝝ culpā di. Quis ex vobis timēs dñm audiēs vocē ſui ſui. i. xp̄i rōne forme ſerui aſſūpte. p Quis ābula. in tene. ſ. igno rātie. q Et nō ē lumē ei. ſi credidit v̄bis xp̄i. q. d. null⁹: idō ſubdit̃. r Speret in noīe dñi. ſ. ql̄ibet fidelis. ſcdō ſubiūgit penā: cū dicit.

gna ⁊ ardua. ſ. lex euāgelica: cū d̄r. m Quia lex a me exi. ⁊ q̄ de lege xp̄i itelligat̃: oñdit̃ cū ſubdit̃. n Et iudicium meū. ſ. ſm legē meā. o In lu. pplo͂. reqe. qd̄ nō p̄t itelligi de lege moſaica q̄ fuit data vni pplo tm̄: ſʒ lex xp̄i diffuſa ē p orbē vniuerſū. Ra. ſa. ēt dic̄ h̄ q̄ iſtd̄ erit qn̄ dicti ſophonie iplebit̃ tertio caplo vbi dic̄ dñs. Tunc reddā pplis

Quis eſt aduerſarius meus. Accedat ad me. Ecce[k] domin⁹ deus auxiliator me⁹. Quis[l] eſt qui condemnet me. Ecce[m] omnes quaſi ueſtimentū contere ntur: tinea[n] comedet eos. Quis[o] ex vobis timēſ dominū audiens vocem ſerui ſui. Quis[p] ambulauit in tenebris: ⁊[q] nō eſt lumē ei. Speret[r] in nomine dñi et innitat̃ ſup deū ſuū. Ecce[s] uos oēs accēdētes ignes: accincti flamis. Ambulate in lumie ignis vr̄i: ⁊ i flamis q̄s ſuccēdiſtis. De[t] māu mea factū eſt hoc vobis. In dolorib⁹ dormietis.

Ca. lj.

a Audite[a] me q ſeqmini qd̄ iuſtū eſt ⁊ q̄ritis dominum. Attēdite[b] ad petrā vn̄ exciſi eſtis et ad cauernā laci de q̄ p̄ciſi eſtis. Attēdite[c] ad abraā p̄rem vr̄m: et ad ſarā q̄ pepit vos. Quia[d] vnū vocaui eū: ⁊[e] bn̄dixi ei: et[f] multiplicaui eū. Cōſolabit̃[g] ergo dñs ſyō et[h] conſolabit̃ oēs ruinas ei⁹. Et[i] ponet deſertū eius quaſi delitias et ſolitudinē eius quaſi hortū dñi Gaudiū[k] ⁊ leticia inuenieẗ in ea: gratiarūactio et vox laudis. Attēdite[l] ad me pple me⁹: ⁊ trib⁹ mea me audite. Quia[m] lex a me exiet: et[n] iudicium meū in[o] lucem populoꝝ regeſcet. Prope[p] eſt iuſt⁹ meus: egreſſus eſt ſaluator meus: ⁊[q] brachia mea populoſ iudicabunt Me[r] inſule expectabunt[s]: et[t] brachium meum ſuſtinebunt[u]. Leuate[x] in celum oculos veſtros: et videte ſub terra deorſum: quia[y] celi ſicut fumus liqueſcent: et terra ſicut veſtimētū atteret̃: et[z] habitatores eius ſicut hec interibunt. Sal⁹[a] autē mea in ſempiternū erit: et[b] iuſticia mea non deficiet. Audite[c] me qui ſcitis iuſtū populus meuſ lex[d] mea in[e] corde eoꝝ. Nolite[f] timere obprobrium hominū: ⁊ blaſphemias eoꝝ ne metuatis. Sic[g] enim veſtimentū ſic comedet eos vermis: et ſicut lanam ſic deuorabit eos tinea. Salus[g] autem mea in[h] ſempiternum erit: et iuſticia mea in generationeſ generationū Conſurge[i] cōſurge: induere[k] fortitudinem brachium domini. Cōſurge ſicut in diebus antiquis in generationibus ſeculorum. Nūquid[l] non tu percuſſiſti ſuperbū vulneraſti draconem. Nun-

s Ecce vos oēs accēdētes ignē. i. ex icredulitate vr̄a meremini q̄ ſuccēdamini cū ciuitate ⁊ regiōe vr̄a et ſic fuit fcm̄ p exercitū romanoꝝ et qr̄ fcm̄ ē ſm ordinē diuie iuſticie ſubdit̃. t De māu mea fcm̄ ē h̄ vob. i dolorib⁹ dormietis. i. moriemini. nūq̄ eñ populus iudaic⁹ tot ⁊ tātos dolores ſuſtinuit: ſic in obſidiōe ⁊ deſtructōe hieru̇ſlm p titū: vt pꝫ p ioſephū libro d̄ iudaico bello: et alios hyſtoriographos illis tpibus vicinos.

Caplm̄. li.

Audite me. Hic remouet̃ ſecūdū ipedimētū ex dilatōne pmiſſi. ex h̄ eñ q̄ liberatio per xp̄m fiēda tm̄ differebatur: eſtimabāt aliq̄ iudei q̄ illa liberatio nulla foret: idō h̄ remouet̃ in h̄ caplo. ⁊ p̄ cōfert̃ ſpes aſſequēdi pmiſſū. ſcdō aufert̃ timor circa malū pene hu-

ic liberatōi ānexū: ibi. audite me. p̄mū fac̄ dupl'r. ſ. exēplo ⁊ v̄bo ſcdm̄: ib i. attēdite ad me. Circa p̄mū ſciēdū q̄ abrae fcā fuit pmiſſio de obtētu t̃re chanaan Gen̄. xv. ⁊ tm̄ iſta pmiſſio nō fuit ipleta tūc: ſʒ p⁹ q̄dringētos ānos: vt hr̄ ibidē: tn̄ finalr̄ fuit ipleta ꝓpt̃ fidē abrae ⁊ ſare q̄ eiuſdē fidei fuit. et ex h̄ ↄcludit̃ q̄ dilatio aduēt⁹ xp̄i nō debuit iudeis diffidētiaꝫ iducere. Prio igit̄ circa h̄ pōit̃ exēplū cū d̄r. b Attēdi. ad pe. i. ad abraā ⁊ ſarā vt expōit̃ p⁹ ea cū d̄r. c Attēdi. ad abraā ⁊c. ⁊ vocat̃ abraā petra ꝓpt̃ fidei firmitatē. d Quia vnū vo. eū. i. ſolū ſine ꝓle.

Et bn̄di. ei. ↄferēdo ei bōa tpalia ⁊ ſp̄ūalia. f Et mul. eū in m̄ltitudie pploꝝ p yſaac yſmaelē ⁊ alios filios ei⁹. oñr ↄcludit̃ intētū. ſ. de ↄſolatōe ppl'i p xp̄m cū d̄r. g Cōſola. ḡ dñs ſyō. i. eccliaꝫ q̄ vocat̃ ſyō: eo q̄ ibi icepit: vt dcm̄ ē. ſ. ij. c. et i plurib⁹ alijs loq̄. h Et ↄſola. oēs rui. ei⁹. ex diuerſis errorib⁹ ortas i pplo iudeoꝝ ex mala doctria doctoꝝ: q̄s amouit xp̄s p ſuā doctrinā ꝓpt̃ qd̄ dic̄ ſaluator de eis Math. xv. Ceci ſūt et duces cecoꝝ. i Et po. deſer. ei⁹ q̄ſi deli. qr̄ iudea bōis ſp̄ūalibus erat deſerta: ſʒ p xp̄m fuit adipleta potiſſime p infuſiōꝫ ſpiritusſancti ſup credētes i ſigno viſibili. act̃ ij. ⁊ i plib⁹ alijs loq̄. k Gaudiū et leti. ⁊c. qr̄ ſp̄ūſancto repleti loq̄bant̃ magnalia dei letant̃ māifeſte ⁊ ↄſtant̃. l Attēdite. h̄ oñr remouet̃ ſcdm̄ ipedimētū v̄bo: et p̄ remouet̃ ipedimētū. ſcdō ↄfirmat̃ dcm̄: ibi. Leuate. Remouet̃ aūt ipedimētū i h̄ q̄ aſſerit̃ aduēt⁹ xp̄i de ꝓpinq̄: et p̄ excitat̃ attētio: cū d̄r. l Attēdite ⁊c. qr̄ nūciat̃ h̄ ma

meis labiū electū: vt inuocēt oēs nomē dñi: et ſuiēt ei hūero vno. qd̄ ſm oēs expoſitores catholicos ⁊ hebreoſ refertur ad tp̄s xp̄i. ex h̄ pꝫ q̄ aliqui expoſitores catholici in vno magis iudaizār h̄ c̄trum ad h̄ q̄ hebrei exponētes qd̄ dr̄ hic. Quia lex a me exiet ⁊c. dicēdo q̄ itelligit̃ de edicto cyri p totū iperiū ſuū publicato q̄ iudei rediret libere i t̃rā ſuam Conſeq̄nt̃ exp̄mit̃ legiſlator: cū ſubditur.

p Prope ē iuſt⁹ me⁹. i. xp̄s q̄ d̄r iuſt⁹ abſolute ⁊ ātonomatice eo q̄ nō ſolū eſt iuſt⁹ formal'r vt alij: ſʒ ēt effectiue alios iuſtificando. q Et brac. mea pplos iudi. i. apli q̄ dicūt̃ brachia corporiſ ecclie: ſic̄ ⁊ xp̄us caput. qb⁹ d̄r Math. xix. Cū ſederit fili⁹ hoīs i ſede maieſtat̃ ſue: ſedebit̃ ⁊ vos ſup ſedes iudicātes duodecim trib⁹ ⁊c.

r Me iſule. i. gētiles vt dicūt hebrei. s Expectabūt. ſic̄ d̄r Gene. xlix. ⁊ ip̄e erit expectatō gētiū. t Et brac. meū i. xp̄m q̄ brachiū dñi d̄r. j liij. vt videbit̃. v Suſtinebūt. legē ei⁹ recipiēdo. x Leuate. h̄ oñr ponit̃ ↄfirmatio dicti p ſtabilitatē ip̄i⁹ xp̄i: cū d̄r Leuate i celū ⁊c. i. ↄſiderate ſtabilitatē ſupioꝝ ⁊ iferioꝝ corpoꝝ. y Quia celi ſic̄ fum⁹ liq̄. Aduētū eñ xp̄i ad iudiciū p̄cedꝫ ignis ↄflagratōis purgās celū aereū ⁊ terrā. vl̄ ſi itelligat̃ de celo ſydereo p h̄ac liq̄factōꝫ itelligit̃ ceſſatio a motu q̄ ceſſabit i finali iudicio. z Et habi. ei⁹ ſic̄ h̄ iteribunt. qr̄ in igne ↄflagratōis morient̃ oēs q̄ tūc viui repiet̃. a Sal⁹ aūt mea. i. xp̄s q̄ d̄r ſal⁹ a deo data. b Et iuſti. mea. i. xp̄s ſil'r q̄ ꝓpt̃ excellētiaꝫ iuſticie nō ſolū d̄r iuſt⁹ i ↄcreto: ſʒ ēt iuſticia in abſtracto. c Audite me. h̄ cōſeq̄nt̃ tollit̃ timor mali ānexi: recepitōi eñ fidei xp̄i ānexa erat ꝑpeſſio mali pene. ꝓpt̃ qd̄ ſaluator dicebat aplis: ⁊ p cōſeq̄ns fidelib⁹ alijs. Joh. xvi. Venit hora vt oīs q̄ iterficit vos arbitret̃ obſequiū ſe p̄ſtare deo. et h̄ patuit i pſecutōib⁹ ecclie p̄terit̄: ⁊ i pſecutōne antixp̄i magis apparebit. p̄ ḡ tollit̃ timor pſequētiū generalr̄. ſcdō ātixp̄i ſpecial'r: ibi. Quis tu vt timeas ⁊c. Prim⁹ aūt timor tollit̃ p h̄ q̄ ille pſecutōes oñdunt̃ pue ⁊ breues ⁊c. ⁊ ↄſolatio futura ē ꝑpetua: idō ſubdit̃

c Audi. me q̄ ſci. iu. i. xp̄m p fidē cognoſcit̃. d Lex mea. ſ. euāgelica vt declaratū ē. ſ. e In cor. eoꝝ. radicata ⁊ firmata. f Noli. ti. obpro. ho. ꝓpt̃ xp̄m: ſʒ magis gaudete qd̄ fuit impletū Act̃. v. Ibāt apli gaudētes a ↄſpectu ↄcilij qm̄ digni hītī ſt̄ p noīe ihu ↄtumeliā pati: ⁊ idē appuit ⁊ appet i multis ſctis. g Sic̄. n. veſti. i. cito morien̄ pſecutores: ⁊ rodēt eos vmes. g Sal⁹ āt mea. i. xp̄s. h In ſem. erit ſaluās fideles ſuos ſalute et̃na: ⁊ iō aduētū ei⁹ deſiderās eſaias ꝓpha orādo exclamat. i Cōſurge ↄſur. ⁊ duplicat̃ pp duplicē xp̄i aduētū p̄mū ⁊ ſcdm̄. k Indu. forti. ad ſaluādū pplm tuū. ⁊ ad h̄ adduc̄ exēplā p̄teritoꝝ tp̄m dicēs. l Nunq̄d nō tu p̄cuſ. ſupbū ⁊c. i. pharao-

nē q ſupbiuit ꝫ dn̄m dicēs. Neſcio dn̄m. et iſrl' nō dimittā. Exo. v. Di
cit etiā draco ꝑpt maliciā q filios iſrl' opprimebat iniuſte. Exo. i. ꝑpter
qḋ dr̄ de pharaone ezech. xxix. Draco magne q cubas in medio flumi
nū. m Nunqd nō tu ſiccaſti mare ⁊c̄. vt hr̄ Exo. xiiij. n Et nūc
id eſt tpe grē. o Qui redēpti ſunt a dn̄o. i. hu xp̄o. p Reuertent
ad vnitatē fidei eccliaſtice. q Et venient in ſyō. i. ad ſanctā eccleſiā q vocat ſyō: vt pdictū eſt. Pōt etiā p ſyon hic intelligi ecclia triūphans q vocat ſyon in plurib' loc ſcripture. vn̄ ad hebreos. xij. Acceſſiſtis ad ſyō mōtē et ciuitatē dei viuētis hierlm celeſtē ⁊ multoꝝ miliū angeloꝝ frequentiā. ad quā veniunt fideles xp̄i pꝰ hāc vitā. et huic ſenſui ꝯcordat lra ſequēs.
r Et leticia ſempiterna ſuper capita eoꝝ ⁊c̄. quod nō pōt hri in pn̄ti vita. ideo ſubdit.
s Ego ego ipſe. et nō alius. t Conſolabor vos. ꝯſolatōne eterna q a ſolo deo pōt dari.
v Quis tu. h ꝯn̄r amouet timor antixp̄i. et h duplici rōne. ſcd̄a ponit ibi. Ego aūt. Prīa autē rō accipit ex breuitate tpīs: q̄r lꝫ ꝑſecutio antixp̄i futura ſit valde grauis tn̄ erit breuis tpe: ꝓpter qḋ minus timēda. vn̄ dr̄ Math. xxiiij. Niſi breuiati fuiſſent dies illi nō fieret ſalua ois caro ⁊c̄. dr̄ ergo
y Quis tu vt timeas.

quid[m] nō tu ſiccaſti mare: aquam
abyſſi vehemētis. Qui poſuiſti
ꝓfundū maris viā: vt trāſirēt libe
rati. Et[n] nūc q[o] redēpti ſunt a dn̄o
reuertent[p]: ⁊[q] veniēt in ſyō laudā
tes et[r] leticia ſempiterna ſup capi
ta eoꝝ. Gaudiū ⁊ leticiā tenebūt
fugiet dolor ⁊ gemitꝰ. Ego[s] ego
ipſe ꝯſolabor[t] vos. Quis[v] tu vt ti
meas ab[x] homīe mortali: et a filio
hoīs q[y] q̄ſi fenū ita areſcet: et[z] obli
tus es dn̄i factoris tui q tetēdit ce
los et fundauit terrā: ⁊[a] formida
ſti iugiter tota die a[b] facie furoris
eiꝰ q te tribulabat: ⁊[c] parauerat ad
perdendū. Ubi nūc eſt furor tri
bulātis. Cito[d] ueniet gradiēs[e] ad
aperiēdū: ⁊[f] nō iterficiet uſqꝫ ad in
ternitōꝫ. Nec[g] deficiet panis eius
Ego[h] aūt ſū dn̄s deꝰ tuꝰ q[i] cōtur
bo mare ⁊ intumeſcūt fluctꝰ eius:
dn̄s exercituū nomē meū. Poſui[k]
verba mea in ore tuo: et[l] in vmbra
manꝰ mee ꝓtexi te: vt[m] plātes ce
los: ⁊[n] fundes terram: ⁊[o] dicas ad

ſyon ppl's meꝰ[p] es tu. Eleuare[q]
eleuare[r]: ꝯſurge[s] hierlm[t] que[v] bibi
ſti de manu dn̄i calicē[x] ire eiꝰ. Uſ
qꝫ[y] ad fundū calicis ſoporis bibi
ſti: et potaſti uſqꝫ ad feces. Non[z]
eſt qui ſuſtentet eā ex omnibus filiis
quos genuit: et[a] nō eſt qui appre
hēdat manū eiꝰ ex oībus filiis q̄s
enutriuit. Duo[b] ſunt que[c] occur
rent tibi. Quis[d] cōtriſtabitur ſup
te. Uaſtitas[e] ⁊ cōtritio: et[f] fames
et[g] gladius. Quis[h] cōſolabitur te
Filii[i] tui ꝓiecti[k] ſunt dormierunt[l]
in[m] capite omniū viarū: ſicut[n] orix
illaqueatꝰ pleni[o] indignatōne dn̄i:
increpatōe dei tui. Idcirco[p] audi
hec paupcula: et[q] ebria nō a[r] vino
Hec[s] dicit dn̄ator tuꝰ dn̄s et deus
tuꝰ qui[t] pugnauit ꝓ pplo ſuo. ec
ce[v] tuli de manu tua calicē ſaporis
fundū[x] calicis indignatōnis mee.
Nō[y] adiicies vt bibas illū. Et[z] po
nā illū in[a] manu eoꝝ qui te humi
liauerūt: et[b] dixerunt anime tue in
curuare[c] vt tranſeamꝰ et[d] poſuiſti

te. a iudeis volētibꝰ te occidere. qḋ tn̄ nō pmiſit fieri an̄ ꝯtēplatione doctrine tue. iō ſubdit. m Ut plātes celos. i. hoīes ꝯtēplatiuos. n Et fundes terrā. i. actiuos. vtrāqꝫ. n. vitā pdicauit xp̄s. ſ. ꝯtēplatiuā et actiuā. o Et dicas ad ſyon. i. ad eccliam. p Ppl's meꝰ es tu. p ſuſceptōꝫ baptiſmi. Et h pꝫ q̄ v̄ba iſta nō ſunt ipſiꝰ dei ad eſaiā: vt aliq exponūt: q̄r populꝰ ſyon nō fuit ſub dn̄io eſaie: et qḋ dicat xp̄s eccle in antixp̄i ꝑſecutōe ſubditur.
q Eleuare. a ꝑſecutōe tpali ad pacē ꝗtū ad oēs: q̄r illa erit vltīa ꝑſecutio eccleſie.
r Eleuare. de culpa ad grām ꝗtū ad penitētes qui more antixp̄i ceciderāt. s Cōſurge. ſ. ad accipiendū pmiū a xp̄o veniēte ad iudicium. t Hieruſalē. i. ecclia rōnibus dictis. ꝫ.
v Que bibiſti de manu dn̄i. i. ex eiꝰ pmiſſiōe et ordinatōe.
x Calicē ire eiꝰ. in ꝑſecutōe antixp̄i.
y Uſqꝫ ad fundū calicis ⁊c̄. p h deſignat magnitudo tribulatōis future antixp̄i tpore. Sciēdū tn̄ q li vſqꝫ ad: h accipit excluſiue: q̄r fundus calicis eſt antixp̄o et eiꝰ ſatellitibꝰ reſeruatꝰ: vt videbit poſtea. z Nō eſt q ſuſtētet eā ⁊c̄. q̄r nullꝰ de pncipibꝰ xp̄ianis audebit ſe opponere vel reſiſtere potenti antixp̄o. et idē facit qḋ ſubdit. a Et nō eſt q apphēdet manū eiꝰ. ad educēdū eā de tribulatōe. lꝫ eni enoch ⁊ helias tūc ſe opponāt antixp̄o tn̄ interficient ab eo. b Duo ſunt. ſ. mala pene. c Que occurrēt tibi. q poſtea ſubdunt ſꝫ interpōit. d Quis ꝯtriſtabitur ſuper te. quaſi di. nulli aut pauci. et illud refert ad illud qḋ pdictū eſt. Nō eſt qui ſuſtētet eā. q aūt ſunt duo mala pene pdicta ſubdit. e Uaſtitas et ꝯtritio. et exponēdo ſubdit. f Et fames. et p id eſt i. fames ꝑ q poſita eſt vaſtitas. g Et gladiꝰ. ꝑ q poſita ꝯtritio: ita q lꝫ ponant ibi q̄tuor ſm nomē: ſunt tn̄ duo ſm rem. h Quis ꝯſolabit te. q. d. nulli aut pauci. cuiꝰ cā ſubditur. i Filii tui. q te poſſent ꝯſolari. k Proiecti ſunt. i. mortui. iō ſubdit. l Dormierūt. ſomno mortis. m In ca. oīm viarū. carētes ſepultura. n Sicut orix. aīal eſt imūdū. vt hr̄ Deut. xiiij. et declinat orix or ig. o Pleni indignatōe dn̄i. h dicit ſm eſtimatōem hoīm: q̄r tribulatio antixp̄i pncipalr ordinabit ad purgatōꝫ et meritū electoꝝ: ꝗuis tunc eſtimēt hoīes mūdani deū ꝫ eos eſſe offenſuꝫ. p Idcirco. Hic ꝯn̄r pōit ſequēs ꝯſolatio: cū dr̄. Idcirco audi h paupcula i. ecclia tūc depaupāda p antixp̄m eiꝰ diuitias accepturꝫ.
q Et ebria. i. plena. r Nō a vino. ſꝫ a tribulatōis tormēto h dr̄ ꝓſequēdo pabolā de potatōe calic pdicti. s Hec dic dn̄ator tuꝰ. ad te ꝯſolādū. t Qui pugnauit ꝓ pplo ſuo. in crucis ligno in hūanitate aſſumpta. v Ecce tuli de manu tua cali. ſo. i. penā tribulatōis. x Fundū calicis indignatōis mee. de manu tua abſtuli. y Nō adiicies vt bibas illū

⁊ alloqtur quēlibet futurū fidelē tpe antixp̄i q cū ſit regeneratus i xp̄o nō dꝫ timere ꝑſecutōꝫ antixp̄i timore deiiciēte a bono. x Ab hoīe mortali. antixp̄s eni erit hō purꝰ et cito morietꝰ pꝰ aſſecutōꝫ dn̄ij: ideo ſubdit. y Qui q̄ſi fenū ita areſcet. Fenū eni ex ſuo virore ſi ſuper ueniet eſtus imoderatꝰ facit ipm areſcere: ſic antixp̄s exiſtēs in ſua poteſtate interficiet a deo repēte. z Et oblitꝰ es dn̄i creatoris tui. h dr̄ ꝓ illis q cadēt a fide vel ꝯſtātia mori timore antixp̄i: iō ſubditur.
a Et formidaſti iugit. i. nimis diu et irrōnabilit. b A facie furoris eiꝰ. q te tribulabat. Tūc eni erit tribl'atio magna q̄lis nō fuit a pncipio mūdi. Math. xxiiij. c Et para. ad pdendū. diſpōet eni antixp̄s totalit exterminare pplm xp̄ianū. d Cito veniet. i. velocit attinget gradū ſue ꝑtātis. e Gradiēs ad aperiēdū. ſuū peſſimū intentū cōtra xp̄m. In hebr. hr̄. ad laxandū. qḋ expōit Ra. ſa. de laxatōe ſeu defectu virtutꝫ: lꝫ ad aliū itellectū. p h igit ſm intellectū nr̄m deſignat q ſicut ꝑtās antixp̄i cito aſcēdet ita cito deficiet: iō ſubdit. f Et non interficiet vſqꝫ ad iternitōꝫ. ſ. xp̄ianos morte repētina pueniꝰ. In hebreo hr̄. Et nō moriet interfectōe. i. hūano gladio. g Nec deficiet panis eiꝰ. i. nō moriet fame: ſic nec gladio. ſꝫ dn̄i nr̄i ihu xp̄i v̄bo. ſcd̄m q dr̄. ij. ad Theſſa. ij. Quē dn̄s ihs xp̄s interficiet ſpū oris ſui ⁊c̄.
h Ego aūt ſum. h pōit ſcd̄a rō ad tollendū timorē antixp̄i. et accipit ex ꝯſolatōe fideliū illā ꝑſecutōꝫ ſequēte: ꝓpt qḋ eſt minꝰ timēda: ⁊ q̄r oppoſita iuxta ſe poſita magis elucēſcūt. iō p pōit magnitudo tribulatōis pcedētis. ſecūdo ſubdit magnitudo ꝯſolatōis ſequētis: ibi. Idcirco audi. Circa pmū dr̄ pr̄ alloqtur filiū q deiiciet antixp̄m: et ꝯſolabitur pplm ſuū: cū ſubdit. h Ego aūt ſū dn̄s deꝰ tuꝰ. rōne hūanitatis tue a me create. i Qui ꝯturbo mare ⁊c̄. i. facio tribulatōnes in mūdo venire ſm ordinē ſapiētie mee ⁊ iuſticie. k Poſui v̄ba mea in ore tuo. ad nūciādū euāgeliū. ꝓpter qḋ dic xp̄s Joh. vij. Mea doctrina nō eſt mea: ſꝫ eiꝰ q miſit me. l Et in vmbra manꝰ mee ꝓtexi

vltra.q2 tribulatio eccl'e tp̄e antixp̄i erit vltima. ʒ Et ponā illū.ſ.fundū calicis reſeruatū. b In manu eoꝝ q̄ te hūilia/ uerūt.ſ.antixp̄i et ſatellitū ei⁹. b Et dixerūt aie tue.i.tibi. c Incuruare vt trāſeam⁹.ſup te ſicut ſup terrā. intētio em̄ anti xp̄i erit totalit̄ ↄculcare eccl'ias. d Et poſuiſti vt terrā cor/ pus tuū. q2 corpa fideliū tūc occiſo rū remanebūt ſu/ per terrā inſepul/ ta: vt dcm̄ eſt: ita q̄ hoīes et beſtie poterūt ſuper ea trāſire.

Cap'lm.lij.

Onſurge Aliqui ex poſitores catho/ lici exponūt iſtud cap'lm de libera/ tōne ppl'i iudaici de babylone fcā p cyrū de q̄ freq̄n ter dictū eſt:ſʒ ſal uo meliori iudi/ cio nō vid: h̄ cō/ uenient dictū: q̄a paul⁹ ap'ls in le/ ge et pph'is hu/ manit⁹ edoct⁹:et ſpūſancto plen⁹

ut terrā corp⁹ tuū:et quaſi viam trāſeuntibus. Cap.lij.

c Onſurge[a]:cōſurge idue re[b] fortitudine tua ſyō. In ducere[c] veſtimētis glie tue hierl'm ciuitas ſctā:q2[d] nō adiiciet vltra vt ptrāſeat p te icircūciſus[e] et[e] imun dus. Excutere[f] de puluere:cōſur ge:ſede[g] hierl'm. Solue[h] vincula colli tui captiua filia ſyō:q2 hec di cit dn̄s. Gratis[i] venūdati eſtis:ꝛ[k] ſine argento redimemini. Quia[l] hec dicit dn̄s deus. In[m] egyptuʒ deſcēdit populus meus in princi pio: vt[n] colonus eſſet ibi et[o] aſſur abſq3[p] vlla cā calūniat⁹ eſt eum.

Et[q] nūc qd mihi eſt hec dic dn̄s. Qm̄[r] ablat⁹ eſt ppl's me⁹ gratis Dn̄atores[s] ei⁹ inique agūt dic do min⁹:ꝛ[t] iugiter tota die nomē me um blaſphemat. Propter[u] hoc ſciet[x] ppl's me⁹ nomē[y] meū in[z] die illa. quia[a] egoipſe qui loquebar ec ce[b] aſſum. q̄ʒ pulchri[c] ſuper[d] mon tes pedes annunciantis[e] et predi cantis pacem: annūciantis bonuʒ predicantis ſalutem: dicētis[f] Sy on regnabit deus tuus Uox[g] ſpe culatorum tuoꝝ. Leuauerunt[h] vocem: ſimul[i] laudabunt: quia[k] oculo ad oculum videbunt: cuʒ[l] conuerterit dominus ſyon. Gau

bonor.iō ſubdit c Indu.ve.glie tue.ꝛ h̄ fuit ipletū ↄſtātini īꝑatoꝝ tp̄e:q̄ pacē eccl'ie p totū romanū īpiū dedit: ꝛ mirabilr̄ eā honorauit. d Quia nō adq.vl.vt ptrāſ.p te.ſic te calcādo ꝛ viliſicādo. d In/ circūciſus.i.pſecutor gētilis e Et imūd⁹.i.pſecutor iude⁹.ſi aūt ↄ h̄ obijciat:q̄ p⁹ mortē ↄſtātini licini⁹ pſecut⁹ ē eccl'ias:ꝛ p⁹ eā iulianus apoſtata. Dicēdū q̄ ille pſecutōes nō fuerūt tā te q̄ deijcerēt eccl'ias ab honore:nec diu durauerūt. Licini⁹ em̄ in bello fuit deuict⁹ ꝛ apud theſ ſalonicā capite trūcat⁹ Julian⁹ ēt apoſtata a ſcō mercurio lancea fuit trāſfix⁹. Pōt ēt dici q̄ illa dictio vltra:cū dicit̄ nō adijciet vltra ꝛc. nō iportat ſp ꝑpetuitatē a pte poſt:ſʒ duratōʒ tē poris determinatā: ꝛ aliq̄n nō mltū lōgā:ſic dictuʒ fuit plen⁹.ſ̄.ca.ij. toto aūt tp̄e cōſtātini p⁹ ei⁹ baptiſmū vniuerſal' ec/ clēſia fuit i pace ꝛ hono re. f Excutere de pul uere.i. de p̄cedenti abie ctōe: vel de puluere ad l'raʒ:q2 mlti xp̄iani fue/ rāt ↄdēnati ad fodien/

illud qd̄ hr̄ in h̄ ca. q̄ʒ pulcri ſup mōtes pedes āñūciātis ꝛ p̄di/ cātis pacē ꝛc.allegat h̄ dici de p̄dicatōe euāgelij Roma.x. et iō nō vid: ↄueniēter expōi de nūcijs cyri miſſis p iperiū ſuū ad pu blicandū edictū d̄ licētia data iudeis redeūdi in hierl'm vt iſti exponūt. Irē ra.ſa.ſup iſtud cap.dicit q̄ iſte ↄſolatōnes vltime ſ.poſite ab iſto loco vſq3 ad finē libri nō dicunt̄ niſi ſup capti/ uitatē edom p quē itelligit romanū impiū qd̄ poſuit iudeos in iſta captiuitate in q̄ ſunt:ꝛ a q̄ liberari expectāt p regē meſſiā:et ſic ſm eū h̄ cap'lm intelligit̄ de tp̄e xp̄i:et in hoc veꝝ dic.ſʒ errat expectādo futurū:qd̄ iā eſt p̄teritū. Igit̄ ſequēdo ſniaʒ apl'i:et dictū ra.ſa.in h̄ cap. q̄tū ad id qd̄ ptinet veritatis:pōt dici ↄue niēt̄ q̄ in h̄ cap'lo remouet̄ tertiū ipedimētū liberatōnis facte p xp̄m ad incredulos.qd̄ ꝓuenit ex ↄtēptu hūilitat̄ xp̄i. Prin/ cipes em̄ ſacerdotū et ſcribe de aduētu xp̄i nimis carnalit̄ ſapiē tes:expectabāt eū tp̄alit̄ regnaturū:et dn̄ium a romānis ablatu/ rū:et iō cū viderūt eū humilē abiectū et pauperē:et ↄtēptū terre noꝝ docētē:ↄtēpſerūt eū:et ſic fuerūt cecati ꝛ fructu ſue redem ptōis priuati.et h̄ iuſte:q2 aduēt⁹ ei⁹ fuerat ꝓnūciat⁹ in paup tate.zach.ix. Ecce rex tuus venit tibi iuſt⁹ et ſaluator:et ipe pau per ꝛc. qd̄ ſm oēs doctores hebraicos de aduētu xp̄i intelligit̄. h̄ igit̄ ipedimētū remouet̄ h̄ oñdēdo q̄ hūiliatio xp̄i fuit diſpo ſitio ad gliam:ſm q̄ d: phil.ij. Humiliauit ſemetipm fact⁹ obe diēs vſq3 ad mortē:mortē aūt crucl: ꝓpt̄ qd̄ de⁹ exaltauit illum ꝛc.et nō ſolū p⁹ mortē fuit glificat⁹:ſʒ etiā añ in opib⁹ miracu loſis ad declaratōʒ ſue diuinitatis:ꝓpt̄ qd̄ xp̄o petēte Joh. xij Clarifica me pr̄ ꝛc.rñſum fuit. Clarificaui et iterū clarificabo.i. clarificaui te in miraculis:et iterū te glorificabo p gliaʒ reſurre/ ctōis:et ſic eſt in corpe myſtico xp̄i:qd̄ eſt eccl'ia: q2 poſt deꝑſſio nes ei⁹ p iudeos ꝛ tyrānos eleuata eſt in magna glia etiā tp̄ali ter:et in ipis deꝑſſiōib⁹ fuit multū eleuata ſpūalr̄ in receptione ſpūſſancti: ꝛ in miraculis q̄ fiebāt p ap'los et alios ſanctos i no mine xp̄i: vt p3 i actib⁹ ap'loꝝ in plib⁹ locis:et in ſcōꝝ legendis. Scd̄m h̄ igit̄ pñs cap'lm i duas ptes diuidit̄:q2 p̄ oñdit̄ ꝓpo/ ſitū in myſtico xp̄i corpe.ſcd̄o i ipo capite:ibi. Ecce itelliget.pri/ ma i duas:q2 p̄ deſcribit̄ eccl'ie deꝑſſe ſublimatio. ſcd̄o ei⁹ dila/ tatio:ibi. q̄ʒ pulcri. Pria i duas.q2 p̄ oñdit̄ ꝓpoſitū. ſcd̄o addu cit̄ exēplū:ibi.q2 h̄ dicit. Circa pmū ꝓpha alloq̄tur eccl'iaʒ pmi tiuā a Cōſurge ↄſurge.ad opa v̄tutū:ꝛ duplicat̄ h̄ ↄſurge ad maiorē excitatōʒ. b Induere fortitudine tua ſyō. ad to lerādū ↄſtāter aduerſa:q2 cito p⁹ aſcēſionē xp̄i ad celos fcā eſt pſecutio magna i eccl'ia Act.viij.et p⁹ea rome p neronē et alios plres pſecutores eccl'ie:ſʒ q2 p⁹ pſecutōes eccl'ie ſecuta eſt pax ꝛ

dā ꝛ deportādā arenā. vñ puluerizabāt̄:q̄ oēs fuerūt abſoluti de man/ dato ↄſtātini. g Sede hierl'm.i ſede honoꝝ.qd̄ tunc fuit ipletū q̄ñ roma q̄ erat caput mūdi fcā ē ſedes ſūmi pōtificꝭ p ↄſtātinū:ſede ipia/ li trāſlata apd̄ ↄſtātinopolim. h Solue vin.col.tui.q2 oēs xp̄iani i diuerſ ptib⁹ orbis icarcerati p ↄſtātinū fuerūt liberati. i Gratꝭ ve/ nū.eſtis.i.ſine cā deputati opib⁹ ſuilib⁹. k Et ſine argē.redi.q2 cō ſtātin⁹ nō accepit inde pecuniā:ſʒ magis ecōuerſo pecunias ſuas diſtri buit p orbē ad edificatōʒ eccl'iaꝝ ꝛ ſuſtētatōʒ miſtroꝝ. l Quia hec dic ꝛc.h̄ adducit̄ exēplū ad ꝓpoſitū:ꝛ pōit̄ h̄ duplex exēplū. Primus eſt de deſcēſu ppl'i iſrl' i egyptū:cū d: m In egy.deſce.po.me⁹ i pn. de q̄ deſcēſu hr̄ Geñ.xlvi. n Ut colo.eſſ3 ibi.i.hitator ad euadēdū famis pic'lū:ſʒ poſtea fuit ibi multū deꝑſſus ꝛ afflict⁹:ſʒ d̄ñs libera/ uit eū:iſta m̄ liberatio h̄ nō exp̄mit̄:q2 erat nota ꝛ famoſa:ꝛ iō ſatꝭ dat̄ itelligi p h̄ q̄ deſcēſus in egyptū tāgit̄:ꝛ idē dicēdū de ſcd̄o exēplo cū ſubdit. o Et aſſur.i.rex aſſyrioꝝ. p Abſq3 vlla cā calū.ē eū. m̄ dn̄s mirabilr̄ liberauit eū tp̄e ezechie. vt hr̄ iiij.Reg. Cōſeq̄nt̄ applicā tur exēpla ad ꝓpoſitū cū d. q Et nūc q̄d mihi h̄.i.in pſecutōne ec/ cl'ie.q.d.decet me eā liberare:ꝛ ſubdit̄ cā. r Qm̄ abla.ē po.meus grat.q2 i pmitiua eccl'ia mlti fuerūt ablati p occiſionē ꝯ pñti vita:ꝛ mul ti de locꝭ ſuis p icarceratōes ꝛ exilia. s Dn̄atores ei⁹ iniq̄ agūt: q2 iudei ſub quoꝝ dn̄io p̄ fuit eccl'ia in hierl'ʒ ꝛ iudea:iniq̄ tractauerūt ppl'ʒ xp̄ianū:ꝛ poſtea iꝑatores romāi ꝛ coꝝ p̄ſidi. t Et iugit̄ tota die no mē meū blaſphe.i.nomē xp̄i q̄ ab ifidelib⁹ mag⁹ et deceptor fuiſſe di/ cebat̄. v Propt̄ h̄.i.ꝓpt̄ iniurias dictas. x Sciet ppl's me⁹.ſcʒ xp̄ian⁹. y Nomē meū.i.efficaciā noīs mei.p experiētiā ſue ſalutis ſic vocor ihs.i.ſal⁹ vl' ſaluator ʒ In die illa.ſ.notabili ꝛ famoſa q̄ñ ↄſtātin⁹ recepit baptiſmā. a Quia egoipſe q̄ loq̄bar.i hūanitate aſ ſūpta diſcip'lis meis. b Ecce aſſū.p ſaluatōis effectū: ꝛ etiā in pſo na ꝓpa.q2 ↄſtātin⁹ de baptiſmo ↄſurgēs ↄfeſſus ē ſe vidiſſe ihm xp̄ʒ c Quā pulcri.h̄ p̄nr deſcribit̄ eccl'ie dilatio p p̄dicatōʒ ap'loꝝ alioꝝq3 diſcipuloꝝ cū d. q̄ʒ pulcri.i.valde pulcri d Sup mō.i.frenos p̄nci/ pes fidē xp̄i recipiētes ad p̄dicatōʒ p̄dictoꝝ. e Annūciā.ꝛ p̄di.pa. i.legē euāgelicā:q̄ eſt lex pacꝭ ꝛ amoris:et pōt h̄ l'ra expōi de nūcijs cō ſtātini miſſis p orbē ad denūciādū eccl'ie pacē:ſʒ p̄ma expoſitio magis cōſonat dictꝭ apoſtoli:ut.ſ̄.dictū eſt.et etiā l're ſeq̄nti in qua ſubditur. f Dicentꝭ ſyō regna.de⁹ tu⁹.apoſtoli em̄ ꝛ alij p̄dicatores eccl'ie p̄dica uerūt ꝛ p̄dicāt regnū xp̄i.ꝓpt̄ qd̄ d Math.xxiiij. Et p̄dicabit̄ h̄ euā/ geliū regni i vniuerſo orbe ꝛc. vñ i fine legēdaꝝ ſcōꝝ cōit̄ pōit̄. Regnā te dn̄o nr̄o ihu xp̄o. g Uox ſpecu.tuoꝝ.i.plat oꝝ ſm q̄ d ezech.iij. Fili hoīs ſpeculatorē dedi te domui iſrl' ꝛc. h Leuaue.vocē.ↄſtāt p̄dicādo. i Sil' lauda.ↄcordit̄ grās agēdo. k Quia ocu.ad oculū videbūt.i.ſenſibilit̄. l Cū cōuerterit dn̄s ſyō. vidēres multi

tudinē gētiliū cōuerſaꝫ ad xp̄m: et h̄ fuit ipletū tp̄e ꝯſtātini. āno eñ q̄ baptizatꝰ fuit tāta multitudo credidit vt ad .xij. milia ⁊ ampliꝰ bapti zandi aſcriberenť. vt h̄r in geſtis ſancti ſilueſtri: abſq; mulierib⁹ et par uulis: iō ſubdiť. m Gaudete et laudate ſil' deſerta hierľm. i. loca ſeruituti xp̄i dedicata: q̄ añ tp̄a ꝯſtātini ita fuerāt deſerta q̄ nullꝰ xp̄ia nus niſi furtim audebat accedere: ſꝫ ꝯſtātinꝰ per totū orbē iuſſit ea apiri et a fidelib⁹ frequētari ⁊ alia de nouo edificari.

n Parauit dñs bra chiū ſanctū ſuū. i. filiū q̄ dicitur virtꝰ patris. i. ad Corinth. i. Predicamꝰ xp̄ꝫ dei virtutē ⁊c. ſic dr̄ brachium dñi: eo mō lo quēdi q̄ ptās ſecularis dr̄ brachiū ſeculare.

o In ocu. oīm gētiū: q2 p̄dicatores a tp̄e cō ſtātini liberi⁹ potuerūt vbiq; diſcurrere: et mul ti valde exēplo īpatoris īncitati fuerūt ad fidem xp̄i ꝯuerſi: gētilitate relicta: iō ſubdiť. b Recedite recedi. de cultu ydolatrie. c Pollutū no. tāgere. i. nolite extēdere manus vr̄as ad opa pctōꝝ. et q̄ a miſtri eccľie debēt eē mūdiores alijs: iō ſeqtur.

d Mūdamini q̄ fertis vaſa dñi. i. q̄ eſtis deputati ad cultuꝫ dei: ſicut leuite in veteri teſtō q̄ portabāt vaſa cultꝰ tabernaculi. e Qm̄ nō in tumultu exibitis. i. ꝑ violētiā armoꝝ: qḋ dr̄ ꝑpter multos ꝯfeſſores et miſtros dei incarceratos q̄s ꝯſtātinꝰ libere abſoluit. f Nec in fu. ꝑperabiť. carcerē frāgēdo ⁊ īde fugiēdo. g Precedet eñ vos dñs. ꝑ ꝯſtantinū liberādo. h Et ꝯgre. vos de⁹ iſrľ. cuꝫ fidelibus alijs ad laudādū deū in eccleſijs. i Ecce itelliget. h̄ oñdiť ꝑpoſi tū in capite nr̄o ih̄u xp̄o: q̄ fuit hūiliatꝰ et exaltatus: vt. ſ. dictum eſt. et vtrūq; mixtim pōiť h̄ cū dr̄. i Ecce intelli. ſer. me⁹. q2 hꝫ ſciam diui nā ab eterno ⁊ humanā ex tp̄e: et q̄ itelligať de xp̄o ad lr̄am pꝫ ꝑ trāſ lationē chaldaicā q̄ dr̄ thargū apud hebreos: ⁊ tāte auctoritaťe ē apō eos q̄ nullꝰ auſus fuit ei ꝯdicere: q̄ talis eſt h̄. Ecce ꝓſperabiť ſuus me⁹ meſſyas. ꝑpť qḋ antiq̄ hebrei ab illo loco vſq; ad finē .liij. cap. ex poſuerūt ad lr̄am de pſona xp̄i. k Exaltabiť. ad vnitatē ſuppoſi ti diuini. vel aliť exaltabiť. in ſua reſurrectōe. l Et eleuabiť. ī ſua aſcēſiōe. m Et ſubli. erit valde. ſedēs ad dexterā dei pr̄is. Marci vlti. Et dñs q̄dē ihs poſtq̄ locutꝰ eſt eis: aſſūptꝰ eſt in celū: et ſedet a dextris dei. n Sic obſtu. ſup te multi. vidētes miracula añ paſſio nē facta. Math. viij. Porro hoīes mirati ſunt dicētes: q̄lis eſt hic: q̄a vēti ⁊ mare obediūt ei. et finaliť doctrinā xp̄i audiēdo miraculis ꝯfir matā. Math. vij. Admirabanť turbe ſup doctrina eiꝰ. erat eñ docēs eos ſicť ptātē hñs. o Sic inglori⁹. i. vituparꝰ erit. p Inter vi. aſpec. ei⁹. qñ fuit ꝯſputꝰ et colaphis ceſus. q Iſte aſp. gen. mul tas. i. mūdabit ſuo ſanguine ⁊ baptiſmate. r Sup ip̄m ꝯtine. re. os ſuū. qḋ videmꝰ ipletū in regib⁹ ad fidē ꝯuerſis q̄ nō ſolū ꝯtinēt ora ꝑpria a blaſphemijs: ſꝫ faciūt etiam ſuos ſubditos ꝯtinere blaſphe mos puniēdo. s Quia q̄b⁹ nō eſt narratū de eo viderūt. credēdo et iſti ſunt gētiles ad q̄s ꝓph̄e miſſi nō fuerūt: neq; audierūt xp̄m pſo naliť p̄dicantē ſicť iudei: ꝑpť qḋ dicit ſaluator Math. xv. Nō ſum miſ ſus niſi ad oues q̄ perierūt domꝰ iſrľ. ſ. ad p̄dicandū in pſona ꝑpria.

In cap. liij. vbi dr̄ in poſtil. Cōſurge. Additio.

In h̄ ca. lij. vř ꝓph̄a q̄dam p̄ambula ꝓſupponere ad paſſionem xp̄i ptinētia de q̄ dicturꝰ eſt apte ⁊ plene in ſequenti ca. ſ. liij. vnď p̄ hortať pplm fidelē ad virtutē dī. Cōſurge ꝯſurge induere fortitudie tua ſyon. duplicať aūt h̄ verbū ꝯſurge ad maiorē ꝯfirmationē. vel ꝑ p̄ mū ꝯſurge intelligiť reſurrectio a pctīs: ꝑ ſecūdū vero ꝓceſſus ad vir tutes: et ſeqtur. Induere fortitudie tua ſyō. ſ. fortitudie grē ꝑ quā reſiſti tur aduerſitatib⁹ mūdanis ⁊ dyabolicis tētatōib⁹ iuxta illud ad he breos. xi. cap. Eſtote fortes in bello ⁊c. et q2 ꝑ talē fortitudinē deueni tur ad ſtatū glīe ꝑut ibidē ſeqtur: et accipietis regnū eternū. iō ſubditur Induere veſtimētis glīe tue hierľm ciuitas ſctā. ſ. celeſtis de q̄ ꝑueve rificať qḋ ſubdiť. Quia nō adijciet vltra ⁊c. quā exhortatōes et excita tionē iterū ad maiorē ꝯfirmatoīe ſub alijs v̄bis repetit dī. Excutere de puluere. ſ. peccatoꝝ. iuť pſ. Nunq̄d ꝯfitebiť tibi puluis. Cōſurge. ſ. ad faciēdū bonū. Hierľm ſede. ſ. mēte q̄eta: ſolue vincula colli tui ⁊c.

Gaudete[m] et laudate ſimul deſerta hie ruſalē: q2 ꝯſolatus eſt dñs popu lū ſuūꝫ redemit hierľm. Parauit[n] dñs brachiū ſanctū ſuū in[o] oculis omniū gētiū: et videbūt oēs fines terre ſalutare dei nr̄i. Recedite[b] recedite: exite īde: pollutū[c] nolite tāgere. Exite de medio eiꝰ: mun damini[d] q̄ fertis vaſa dñi. Qm̄[e] nō in tumultu exibitis: nec[f] in fuga ꝑ perabitis. Precedet[g] eñ vos do minꝰ: et[h] cōgregabit vos de⁹ iſrľ. Ecce[i] intelliget ſeruꝰ meꝰ: exalta biť[k] et[l] eleuabitur et[m] ſublimis erit valde. Sicut[n] obſtupuerūt ſuper te multi: ſic[o] inglori⁹ erit: inter[p] vi ros aſpectꝰ eiꝰ: et forma eiꝰ inter filios hominū. Iſte[q] aſperget gē tes multas ſup[r] ip̄m cōtinebūt re ges os ſuū. Quia[s] quibus nō eſt narratū de eo viderūt et qui nō au dierūt cōtēplati ſunt.

ſcȝ ꝑ ꝯtritos verā ꝑ quā vincula peccatoꝝ ſoluunť. Qualiť aūt ſeu q̄ virtute poſſent hmōi vincula captiuitaťs pctōꝝ ſolui ſub dit dī. Hec dicit dñs grať venūdati eſtis. in h̄ eñ q̄ dicit grať venūdati eſtis: itelligiť venūdatio q̄ eſt ꝑ peccatū. vñ. ſ. l. ca. di cerat. Ecce in iniq̄tatib⁹ vr̄is venūdati eſtis. Nā q̄ fať peccatū ſeruꝰ pctī eſt. Io. viij. In h̄ aūt qḋ ſeqtur. Et ſine ar gēto redimemini oñdiť q̄ paſſio xp̄i de q̄ intendit in ꝑxīo loq;: opa ta eſt ſalutē nr̄aꝫ ꝑ modū redēptō nis nō corꝑalis ſcḋm quā q̄nq; ali qui pecuniali pre cio redimunť: ſed ꝑ redēptōꝫ ſpūa lē. ſ. ꝑ ſanguinem p̄ciouſum xp̄i. vñ i. Pe. i. Non cor ruptibilib⁹ auro vel argēto redem pti eſtis: ſꝫ p̄cioſo ſanguie agni īmaculati ⁊ incōtaminati xp̄i. q̄ q̄dē verba apľi māifeſte correſpōdēt p̄dictis v̄bis ꝓpheticis. ſ. cū dr̄. Sine argēto redimemini. ⁊ ad declaratōꝫ p̄dictoꝝ ſubdit Quia h̄ dicit dñs deꝰ: in egyptū deſcēdit pplꝰ meꝰ. vbi ꝓph̄a oñdit dr̄īaꝫ inter captiuitatē babylonicā ⁊ egyptiacam a q̄bus fuerūt ꝑ deū liberati: ⁊ captiuitatē pctī ſeu dyaboli a q̄ xp̄us re demit humanū genꝰ ꝑ ſuā paſſionē. nā in p̄dictis duab⁹ capti uitatib⁹ ſꝫ eſſent inť ſe differētes: q2 egyptiacā incurrerūt ſpōte deſcēdētes in egyptū. vt coloni eſſent ibi. vt pꝫ Geñ. xlvi. ca. et ſic egyptij habuerūt aliq̄lē rōnē detinēdi eos: q2 ſubuenerunt eis in famis neceſſitate: vt in glo. in captiuitate aūt babylonica q̄ ſignificať h̄ ꝑ aſſur eo q̄ aſſyrij cū nabuch o venerunt: nō fuit talis cā vt in terra ſua calūniarenť ⁊ opprimerēt eos: vt in glo. in vtraq; aūt captiuitate p̄dicta q̄ ſoluꝫ corꝑalis erat in manu violēta ꝑ coactionē opprimētiū ſufficienť fuerūt redēpti ꝑ potē tiā diuinā aduerſarios violenť pplm dei detinētes opprimētē vt pꝫ in ſacris ſcripturis de h̄ loq̄ntib⁹: ſꝫ in hac captiuitate a q̄ xp̄s ꝑ ſuā paſſionē redemit h̄ nō ſolū nō ꝯgruebat. ſ. q̄ deꝰ ꝑ ſuā ſolā potētiā dyabolū ſpoliaret: eo q̄ humanū genꝰ ꝑ pctm̄ qḋ ſcḋm augu. nō eſt niſi volūtariū captiuatū fuit: q̄ rōne erat iu ſte ſub ſeruitute dyaboli derelictꝰ a deo: vt tractať a doctorib⁹ in .iij. diſtinc. xix. ⁊ h̄ eſt qḋ ſeqtur. Et nūc q̄d mihi eſt. Hec dicit dñs q2 ablatꝰ eſt pplꝰ meꝰ gratis. q. d. et nūc. ſ. in hac captiuita te h̄ nō ſufficit. ſ. ꝑ ſolā potētiā redimere. Qm̄ ablatꝰ eſt populꝰ meꝰ gratis. ſ. ſpōte tradēdo ſe peccato ſeu dyabolo: q̄ rōne con ueniēs eſt vt ꝑ iuſticiā redimať. Si aūt ꝯ h̄ dicať q̄ xp̄s ꝑ ſuaꝫ paſſionē nō ſolū ab actuali ſed a pctō originali p̄ncipaliť rede mit: qḋ q̄dē originale pctm̄ nō eſt volūtariū in ipis deſcēdētib⁹ ꝑ ꝑpagatōꝫ. Dicēdū q̄ lꝫ peccatū origiale nō ſit voluntariū in ipis ꝑpagatis. fuit tñ volūtariū in p̄mis parētib⁹ a q̄bus tra hunt originē. Et iō ſimpľr dixit. Ablatꝰ eſt pplꝰ meꝰ gratis. ſ. ſpōte ſe tradidit dyabolo ſeu peccato: ⁊ idō nō ꝑ ſolā potētiaꝫ redimēdus eſt ſicut in alijs captiuitatib⁹ ſupradicť. et ſeqť Do minatores eiꝰ iniq̄ agunt. q. d. lꝫ dñatores eius. ſ. p̄ncipes tene braꝝ: iniq̄ agunt deducēdo eos ad peccādū: nihilominꝰ q2 gra tis. ſ. ſpōte: vt dictū eſt ſe tradiderunt. Et iugiť tota die nomen meū blaſphemať. ſ. eo q̄ in eis remanet culpa peccati: ſcḋm quaꝫ deꝰ offendiť: ⁊ iō dr̄ blaſphemari iuxta illud ad Ro. ij. ca. Per vos nomē dñi blaſphemať in gētib⁹. Ex ſupradictꝭ igiť ꝯcludi tur q̄ captiuitas de q̄ agiť nō ꝑ ſolā potētiā opprimētē aduer ſarios redimēda erat ſicut ⁊ alie captiuitates: ſꝫ ꝑ aliqḋ reme diū ſufficiēs ad tollēdā culpā ſeu maculā peccatoꝝ: ⁊ iō ſubdit. Propť h̄ ſciet pplꝰ meꝰ nomē meuꝫ in die illa. ſ. ꝑpť neceſſita tē ſeu ꝯgruētiā p̄dictā. ſciet pplꝰ meꝰ. i. pplꝰ nouiť ꝑ me redem ptus. nomē meuꝫ. ſ. nomē ihs qḋ ſignificat redēptorē ſeu ſalua torē a tali captiuitate dyaboli ſeu peccati iuxta interꝑtatōꝫ hu ius noīs ꝑ angeluꝫ factā ipi ioſeph. Math. i. ca. ipe eñ ſaluum faciet pplm ſuū a peccať eoꝝ. ⁊ ſeqtur. In die illa. ſ. tp̄e gratie

q̃n hoc nomẽ fuit manifeſtũ.tp̃s em̃ gr̃e dies dicit̃:iuxta illð ad Ro.xiij.ca. Nox p̃ceſſit:dies aũt appropinq̃bit. et q2 redẽptio a deo ꝑ ſe facta trãſcẽdit oẽs alias redẽp̃tões q̃ facte fuerũt mediã tibꝰ angelis ſeu hoĩbꝰ mõ p̃dicto:iõ ſubdit̃. Quia egoipſe qui loq̃bar.ſ.ꝑ ꝓphetas ecce aſſum.ſ.ꝑ carnẽ aſſumptã.q.d.redẽptiões p̃terite ꝑticulares et corꝑales ꝑ angelos ſeu ꝓphetas in ꝑſona mea loq̃ntes facte ſunt:ſ3 hec redẽptio q̃ ſp̃ualis atq3 vlis eſt oportet vt ꝑ me fiat. Vñ egoipſe q̃ loq̃bar ecce aſſum. Itẽ circa h̃ qð dr̃.Sciet pp̃ls meꝰ nomẽ meũ. Notandũ ꝙ ſicut in redẽptiõe egyptiaca fuit moyſi:et deinde ſeniorib' iſrl':et deinde pp̃lo reuelatũ nomẽ dñi tetragrãmaton:ſm cuꝰ verã ſignificationẽ ad deũ ꝑtinet ſigna et ꝓdigia facere facultatẽ nature excedẽtia q̃ req̃rebat̃ ad illã redẽptõẽ,put fuit dcm̃ Exo.iij. in additiõe ar.vij.ſic in hac redẽptiõe vl'i reuelatũ fuit nomẽ ieſus. p̃ virgini glorioſe:deinde ioſeph et alijs diſcip'lis ⁊ fidelibꝰ:ꝑ qð nomẽ itelligit̃ ſalꝰ et ſaluator a peccatis vt dictũ eſt:ſeq̃t̃ Quã pulcri ſup mõtes. Vbi poſtq̃ ꝓpha oñderat ꝙ p̃dicta redẽptiõ ſp̃ualis erat ab ip̃o vero deo fiẽda de publicatiõe huiꝰ redẽptionis dicit. Quã pulcri ſup mõtes. Ad qð ſciẽdũ ꝙ facta redemptione ꝑ paſſionẽ xp̃i ip̃e pluries ſuis ap'lis in ſua reſurrectione apparuit:tñ de apparitiõe eiꝰ facta in mõte galilee ſp̃alẽ mẽtionẽ fecit p̃dicẽs mulierib'. Annũciate fr̃ibus meis vt eãt in galileã:que q̃dem apparitio fuit in q̃dam mõte galilee. vñ Math. vlt. Vndecim diſcipuli abierũt in galileã in mõtẽ vbi ꝯſtituerat illis ih̃s.de q̃ ꝓprie põt intelligi iſtud verbũ: q̃pulcri ſuper mõtes.i.ſup montẽ ſumẽdo ꝑ'ale ꝓ ſingulari ſic in alijs multis locis:et ſeq̃tur. Pedes ãnũciãtis ⁊ p̃dicãtis pacẽ.ſ. pedes xp̃i. q̃ in illo mõte ãnũciauit eis ⁊ iniũxit p̃dicatõẽ euãgelij pacis di. Eũtes docete oẽs gẽtes.ſ.euãgeliũ pacis. Annũciantis bonũ p̃dicãtis ſalutẽ:q2 tũc dictũ fuit eis. Qui crediderit et baptiſatus fuerit ſaluꝰ erit Math.vlt.in q̃ ꝟbo manifeſte p̃dixit ſalutẽ oĩm credẽtiũ di. Syõ regnabit deꝰ tuꝰ:q2 tũc xp̃s dixit ſyon.ſc3 ap'lis in q̃bus p̃cipue eccl'ia reſidebat. Data eſt mihi oĩs poteſtas in celo ⁊ in terra. Si aũt q̃rat̃ q̃re pedes xp̃i ſingulariter noĩauit ꝓpha. Dicẽdũ ꝙ in h̃ deſignat̃ adoratio ap'lor̃ fuiſſe ibi facta vſq3 ad pedes:eo ꝙ de mulierib' ibidẽ dr̃. Illi autem acceſſerũt ⁊ tenuerũt pedes eiꝰ ⁊ adorauerũt eũ:et ſeq̃tur. Vox ſpeculator̃ tuor̃:qð cõiter exponit̃ de ap'lis et alijs p̃latis eis ſuccedẽtib':ſ3 ſaluo meliori iudicio magis ꝓprie vid' exponendũ de patrib' in lymbo exiſtẽtib' q̃ ſpeculatores vocant̃ in veteri teſtamẽto. Ezech.iij.et.xxxiij.ca. Fili hoĩs ſpeculatorẽ te dedi. Iſti em̃ patres dicunt̃ leuare vocẽ et letari cũ gaudio ſue liberatõis ſil':q2 ꝯiũcti liberati fuerũt ⁊ beatitudinẽ ſibi ꝓmiſſas ⁊ diu ſpectatã attigerũt.de q̃ dic̃. Quia oculo ad oculum videbũt.ſ.facie ad faciẽ. Cũ ꝯuerterit dñs ſyon:et ſeq̃tur. Gaudete et laudate ſil' deſerta hierl'm:qð ſatis ꝓprie applicat̃ ꝑmitiue eccleſie,put in glo. Parauit dñs brachiũ ſanctũ ſuũ:exponat̃ ſicut in poſtil.referẽdo tñ ad tp̃s p̃dicatõis ap'lor̃. Recedite recedite exite inde.exponat̃ de ꝑmitiua eccl'ia:ſicut in glo.q2 ante q̃ romani ſuꝑuenirẽt ap'li et alij fideles a iudea q̃ ꝯtaminata remãſerat ex occaſiõe xp̃i in regnũ agrippe trãſierũt ⁊ ad alias gẽtes ſp̃uſancto admonẽte:vt in hyſtoria eccleſiaſtica h̃r.ſequitur Mũdamini.ſ.a vicijs:q̃ fertis vaſa dñi. Per vaſa dñi ſm glo. intelligunt̃ ſancti.vñ paulꝰ vas electõis dr̃.vel vaſa dñi ſũt armatura dei:lorica iuſticie:clypeus fidei:galea ſalutis ⁊ hm̃õi:et ne q̃s eſtimaret ex h̃ qð dixerat.Recedite recedite exite inde.ꝙ in hac redẽptiõe req̃rebat̃ receſſus corꝑalis ꝑ modũ fuge ſicut in redẽptiõe egyptiaca.Exo.xij.iõ ſubdit̃.qm̃ in tumultu exibit3: nec in fuga ꝓperabitis.ſ.ſic tũc. Precedet em̃ vos dñs.ſ.ip̃e dei filiꝰ in ꝑſona ꝓpria. Et ꝯgregabit vos dñs deꝰ iſrl'.i.fide et charitate.q̃s aũt ſit iſte deꝰ iſrl' ſtatim ſubdit d. Ecce intelliget ſuꝰ meꝰ quẽ h̃ vocat ſeruũ eo ꝙ fuit obediẽs vſq3 ad mortẽ:de qua morte ſtatim i ſeq̃nti ca.tractat.et ſeq̃tur. Exaltabit̃.ſ. ad celos ſm glo.q2 ꝑ obediẽtiã vſq3 ad mortẽ deꝰ exaltauit illũ. vt habet̃ phil'.ij. Et eleuabit̃ ſup oẽs celos et ſublimis erit valde q̃ ad dexterã p̃ris ſedẽs. Hec in glo. Antiq̃ aũt hebreor̃ iſtas eleuatões exponũt de meſſia ſic. Exaltabit̃:plus q̃ abraã: et eleuabit̃ plus q̃ moyſes. Et ſublimis erit valde plꝰ q̃ angeli ſuꝑiores:ex q̃ p3 ꝙ meſſias de q̃bꝰ etia3 ſm ip̃os loq̃tur ꝓpha eſſet ſublimior ãgelis ſupiorib':et cũ ſm eos int̃ naturã diuinã et angelicã nõ ſit mediũ ꝯñr ꝯcedere h̃ñt ꝙ ip̃e ſit deus: et cum ꝓpha h̃ vocat eũ ſeruũ qð nõ cõpetit diuine nature: ſeq̃t̃ ꝙ in ip̃o ſint due nature:diuiña.ſ.et hũana qð tñ ip̃ſi negãt l3 ꝯcedãt p̃miſſa. In his em̃ ⁊ ſilib' nõ verent̃ veritati ꝑ eos implicite cõceſſe cõtradicere. Cap'lm.liij.

Vis credidit.Ra.ſa.et andreas exponunt h̃ cap'lm ad l'ram de pp̃lo iudeor̃:dicentes ꝙ ꝓpha de illo loq̃tur q̃ſi de hoĩe vno: eo mõ loq̃ndi q̃ dicitur Exo.iiij.ca.filius meus p̃mogenitꝰ iſrl'.ſ3 eor̃ ꝑuerſitas pat3 ꝑ doctores hebreor̃ antiq̃s: vt dictũ eſt p̃cedẽ.cap. Itẽ ſup illð Geñ.xxiiij. Et introduxit eã yſaac ⁊c̃. dicit Ra.moy. Dicẽtes meſſyas q̃ dedit cor ſuũ ad petẽdũ miſeratões ꝓ iſrl': et ad ieiunandũ et humiliãdũ ſe ꝓ eis ſicut ſcriptũ eſt Eſai.liij. Ip̃e aũt vulneratus eſt ꝓpter iniq̃tates nr̃as ⁊ attritꝰ eſt ꝓpter ſcelera nr̃a ⁊c̃. et q̃ pat3 ꝙ ſm

q Vis[a] credidit Ca.liij. auditui nr̃o:et[b] brachium dñi cui[c] reuelatũ ẽ Et[d] aſcẽdet ſicut virgultũ corã eo ⁊[e] ſicut radix de[f] terra ſitiẽti. Non[g] eſt ſp̃es ei neq3 decor.⁊[h] vidimꝰ eũ ⁊ nõ erat aſpectꝰ et[i] deſiderauimꝰ eũ deſpectu3 et[k] nouiſſimũ viror̃: virũ[l] dolor̃ et[m] ſciẽtẽ ifirmitatẽ. Et[n] q̃ſi abſconditus vultꝰ eiꝰ et deſpectꝰ: vñ[o] nec reputauimꝰ eũ. Vere[p] lãguores

iſtũ doctorẽ h̃ cap'lm loq̃tur de xp̃o ad l'ram:h̃ etiã p3 ꝑ ſcripturas noui teſtamẽti q̃ ſunt maioris auctoritat̃ q̃uis a iudeis nõ recipiãt̃. qð em̃ dicit̃ in p̃ncipio cap'li. Dñe q̃s credidit ⁊c̃. Ioh.xij. dicit̃ iplerũ in xp̃o.⁊ ſilr ad Ro.x. Itẽ qð dr̃.ſ. Vere lãguores nr̃os ip̃e tulit ⁊c̃. Mathei.viij.dicit̃ iplerũ eſſe in xp̃o. Silr qð poſtea ſubdit̃. Sicut ouis ad occaſionẽ ducet̃ ⁊c̃.vſq3 ibi. Qui abſciſus eſt de terra viuẽtiũ. Act. viij.de xp̃o dr̃. Et cũ ſceleratis reputatꝰ eſt. Marci.xv.ſilr dicit̃ iplerũ in xp̃o. Igit̃ ſeq̃ndo hanc ſñiam:dicendũ ꝙ h̃ ponunt̃ remedia ꝯtra tria ipedimẽta p̃dicta:ſicut fuit.ſ.diuiſum capitulũ.et diuidit̃ in tres ꝑtes ſm tria remedia.ſcðm põit̃ cap.ſequẽti.tertiũ.lv. Primũ aũt ipedimentũ ꝑcipiẽdi fructũ redẽptõis xp̃i fuit iudeor̃ peccatũ ꝯ qð põit̃ hic remediũ paſſiõis xp̃i que ſufficit ad delẽdũ oẽ pctm̃ q̃tu3 eſt ex ſe et diuidit̃ p̃ñs cap'lm in duas ꝑtes:q2 p̃ eſaias rei dicẽde deſignat altitudinẽ ſcðo ꝓſeq̃tur dicendor̃ ordinẽ:ibi.et aſcẽdet. Circa p̃mũ dic.

a Quis credi.audi.nr̃o.i.paſſionis xp̃i myſterio:qð ego et alij ꝓphe audiuimꝰ a ſp̃uſancto.p̃uidit em̃ eſaias ꝓpha iudeos ꝓ maiori parte nõ crediturnos ſm ꝙ dr̃ Ioh.xij. Cũ aũt tãta ſigna feciſſet corã eis nõ credebãt in eũ vt ſermo eſaie ipleret̃ quẽ dixit. Dñe q̃s credidit auditui nr̃o ⁊c̃.et ſequit̃. Propterea nõ poterãt credere:q2 iterũ dixit eſaias. Excecauit oculos eor̃:et indurauit cor eor̃ ⁊c̃.et ſubdit̃. Hec dixit eſaias q̃ñ vidit gl'iam eiꝰ ⁊ locutꝰ eſt de eo. b Et brachiũ dñi.i.filiꝰ.vt dictũ eſt ca.p̃ce. c Cui reuelatũ eſt.q.d.paucis valde ⁊ incõplete. d Et aſcẽdet.h̃ ꝯñr ꝓſeq̃tur dicẽdor̃ ordinẽ:et p̃mo q̃tu3 ad modũ naſcẽtis:cũ dr̃. Et aſcẽdet ſicut virgultũ corã eo.i.corã3 deo p̃re. e Et ſicut radix.ſurſus fructificans. f De terra ſitienti.i. de virgine nõ humectata vel fecũdata humano ſemie. g Non eſt. hic conſequent põit ordinẽ ſuum q̃tum ad tolerantiã patiẽtis.et p̃mo deſcribit̃ eiꝰ paſſio ignominioſa.ſecũdo nobis fructuoſa:ibi. Ip̃e autem.tertio ſibi finaliter glorioſa:ibi. De anguſtia:iſta tamẽ diuiſio nõ eſt ſic p̃ciſa quin ꝑtes in aliquo coincidant:et ſic eſt cõiter per totum librũ iſtum ſicut a principio fuit dictũ. Circa primũ dicit. g Nõ eſt ei ſpecies neq3 decor.q̃uis em̃ ſcðm veritatẽ xp̃us in humanitate aſſumpta fuerit ſpecioſus forma pre filijs hominũ. pſal.xliiij. tamẽ iſta ſpecioſitas fuit deturpata alapis in facie eius inflaturã et liuorẽ cauſantibus:et ſputis eam fedantibus. h Et vidimus eũ et nõ erat aſpectus.quia pre horrore auertebant homines faciẽ i Et deſiderauimus eũ.loquitur ꝓpheta in perſona ſui et aliorũ ſanctorum aduẽtũ xp̃i deſiderantiũ.ſcðm qð dicit̃ Math.xiij. Multi ꝓphete et iuſti deſiderauerũt videre que vos videtis:et nõ viderũt ⁊c̃. k Et nouiſſimũ vir or̃.i.valde abiectũ. l Virũ dolorũ.i.multi ⁊ magni doloris expertũ paſſiue:ſicut vir ſanguinũ dicit̃ qui eſt effuſor multi ſanguinis actiue. m Et ſcientẽ infirmitatẽ.ſc3 carnis per experientiam abſq3 tamẽ peccato. n Et quaſi abſconditus vultus eius.p̃e verecũdia. o Vñ nec reputauimꝰ eũ. nõ tantũ.ſ.ſaluatorẽ ſed nec etiã alicuiꝰ valoris hoĩem:et loq̃tur h̃ ꝓpheta in ꝑſona iudeor̃ tẽpe xp̃i exiſtentiũ.et cõnumerat ſe eis inq̃tũ erat de pp̃lo iuda: ſic daniel cõnumerat ſe peccatorib' enormib' q̃ fuerãt in regno iude.ix.ca.q̃uis ꝑiceps nõ fuiſſet. p Vere lãguores nr̃os ip̃e tulit.i.infirmitates carnis:vt famẽ ſitim et ſilia q̃ vere fuerũt in eo:ſicut ⁊ hũanitas vera.

q Et nos reputauim⁹ eũ q̃ſi leproſum.i. vilẽ et abhoĩabilẽ ad modũ leproſi r Et percuſſum a deo et humiliatũ. ꝓpẽ peccata ſua ꝓpa. im poſuerũt eñ ſibi iudei ꝙ hrẽt demoniũ:et qḋ ſubuertebat ppl'z et mul ta alia crimia:vt pz ex decurſu euãgelioꝝ. s Jpẽ aũt.h pñr oñdit paſſio xp̃i nobis fructuoſa:q: nõ paſſus fuit ꝓ pctĩs ꝓprijs ſz ꝓ nr̃is expiãdis.et h eſt qḋ dic̃ Jpe aũt vul. eſt ꝓpẽ ini qui.no.et pz lr̃a.Ra.ſal. dicit ꝙ iſtud dicit̃ ĩ perſona gẽtiliũ.et vocat gẽtiles oẽs pter iudeos d. ꝙ in aduẽtu meſſie gẽtiles vidẽtes iudeos per eũ mirabilr̃ exaltari dicẽt ꝙ afflictiones quas mõ ſuſtinẽt iudei in hac captiuitate fuerũt ꝓpter peccata gẽtiliũ:et in h ſi bũpſi ꝯdicit: quia alibi in multis locis dic̃ ꝙ h captiuitas eſt ꝓpẽ peccatũ vituli ꝯflatilis expiandũ.Exo.xxxij.

t Oẽs nos q̃ſi oues errauim⁹:q: null⁹ ꝯtrũcũq; iuſt⁹ põt euitare omnino peccatũ ſaltẽ veniale. v Et poſuit dñs in eo iniq̃tatẽ oĩm nr̃m. i.penã ꝓ iniq̃tatib⁹ oĩm expiãdis:⁊ q: xp̃s hanc penã ex maxĩa charitate ſuſtinuit:iõ ſubditur.

nr̃os ipſe tulit:et dolores nr̃os ipſe portauit. Et[q] nos reputauim⁹ eũ q̃ſi leproſũ et[r] percuſſũ a deo et humiliatũ. Jpe[s] aũt vulneratus eſt ꝓpter iniq̃tates nr̃as: attritus eſt ꝓpter ſcelera nr̃a. Diſciplina pacis nr̃e ſup eũ:et liuore ei⁹ ſanati ſum⁹. Oẽs[t] nos q̃ſi oues errauimus: vnuſq̈ſq; in viã ſuã declinauit et[v] poſuit dñs ĩ eo iniq̃tatẽ omniũ noſtrũ Oblat⁹[x] eſt:q:[y] ipe voluit et[z] nõ aperuit os ſuum. Sicut ouis ad occiſionẽ ducet̃: et quaſi agn⁹ corã tõdente ſe obmuteſcet: ⁊ nõ aperiet os ſuũ. De[a] anguſtia et[b] de iudicio ſublatus[c] eſt. Generationẽ[d] ei⁹ qs enarrabit. Quia[e] abſciſus eſt de terra viuẽtiũ. Pro

x Oblat⁹ eſt.ſ.ad paſſionẽ. y Quia ip̃e voluit. ꝓpter obedientiã dei pr̃is et liberatõz humani generĩ. z Et nõ aperuit os ſuum. verbis recalcitrãdo et iniurias ꝓ iniurijs reddẽdo:ſz magis corã falſe accuſantib⁹ ⁊ iniuſte iudicãtib⁹ tacẽdo: ſic̃ pz ex euãgelijs. Cetera patẽt. a De anguſtia.h pñr oñdit ei⁹ paſſio finalr̃ glorioſa: q: p eã trãſijt ad reſurrectõis gl'iam. Luce vlti. Oportuit pati xp̃m:et reſurgere a mortuis:et ita intrare ĩ gloriã ſuã:et hoc eſt qḋ dr̃. a De anguſtia.ſ.mortĩ. b Et de iudicio.ſ̃ oẽs decedentes ex diuia ſn̄ia detinebãt̃ in lymbo. c Sublat⁹ eſt.ꝑ potẽtiã ſue reſurrectõis.

d Generatõz ei⁹ qs enarrabit.qḋ ſm Hiero. ſup matheũ intelligit̃ de generatõe diuinitat̃ q̃ inenarrabilis et incõphẽſibilis eſt:nõ tñ ab hoibus ſz etiã ab angelis.Ambroſi⁹:impoſſibile eſt ſcire generatõis ſecretũ:mẽs deficit:vox ſilet:nõ mea tñ:ſz etiã angeloꝝ:videt̃ tñ mihi ſaluo meliori iudicio ꝙ meli⁹ expo nat̃ de ſpũali generatõe ꝑ multiplicationẽ fideliũ:iõ ſubdit̃. e Quia abſciſus eſt de terra viuẽtiũ. ꝑ mortẽ corpalẽ ad quã ſecuta eſt multiplicatio fideliũ ſm ꝙ dr̃ Joha. xij. Niſi granũ frumẽti cadens in terrã mortuũ fuerit ip̃m ſolũ manet: ſi aũt mortuũ fuerit multũ fructũ affert. Ad generationẽ vo eternã filij nõ vr̃: habere aliquã ꝯſequẽtiã:qḋ dr̃. Quia abſciſus eſt ⁊c̃.

f Propter ſcelus ppl'i mei.expiãdũ. g Percuſſi eũ.i.pati pmiſi

h Et dabit ĩpios ꝓ ſepultura ſua ⁊c̃.i. iudeos ĩpios ⁊ auaros dabit in manibus romanoꝝ in penã mortis ſue:qḋ tpe tyti fuit adimpletũ.

i Eo ꝙ iniq̃tatẽ nõ fecerit ⁊c̃.et ſic mors ei⁹ fuerat punitõe digna.

k Et dñs.ſ.pater voluit ꝯterere eũ in infirmitate.ſ.carnis. q: ꝙ diuinitas patiat̃ eſt ĩpoſſibile. Per h aũt qḋ dr̃ h. Eo ꝙ iniq̃tatẽ non fecerit pz falſa expoſitio ra.ſa.exponẽtis h caplm̃ de ppl'o iudaico. vt.ſ. dictũ eſt:q: ab antiq̃ vſq; ad pñs ppl's ille multas iniq̃tates fecit ꝯtra deũ ⁊ ꝓximũ:vt pz ex decurſu ſcripturarũ: Neq; dol⁹ fuerit in ore ei⁹. qḋ ſilr̃ pz falſũ de ppl'o iudeoꝝ cũ int̃ oẽs hoĩes ſint et fuerũt multũ mẽdaces et doloſi:nõ ſolũ erga alios ſz etiã inter ſeip̃os. a Sic poſuerit aĩam ſuã ꝓ pctõ.accipit̃ ſi ꝓ q:q: xp̃s aĩaz ſuã poſuit ꝓ peccato mũdi. b Uidebit ſemẽ lõgeuũ.i. multiplicatõz fideliũ q̃ ſunt ſemẽ xp̃i:et hec multiplicatio ſecuta eſt ad mortẽ ei⁹:vt p̃dictũ eſt.

c Et volũtas dñi.de ſalute mũdi. d Jn ma. ei⁹ dirigẽt.i.ꝑ ip̃m cõplebit̃. e Pro eo ꝙ laborauit aĩa ei⁹.ieiunãdo:vigilando: pdicãdo:mortẽ ſuſtinẽdo. f Uidebit.reſurrectõz ſuã g Et ſatu. tũc eñ ⁊ añ nõ habuit gl'iaz in corpe:⁊ ſic fuit ſatiat⁹ ex oĩ parte.

h Jn ſcĩa ſua.diuina et humana. i Juſtificabit ip̃e ⁊c̃.q: nullus iuſtificabit̃ niſi ꝑ ip̃m.ſz q: multi reddũt ſe indignos:ideo dr̃ hic.

k Multos.i.n õ oẽs. l Et iniq̃.eoꝝ.i.penã ꝓ iniq̃tatib⁹. m Jp̃e por. ex obediẽtia ad pr̃em et charitate ad hominẽ. n Jdeo diſpꝑtiã ei plimos.i.reddã ei pl'es de gẽtilib⁹ ꝙ recederũt de iudeis. o Et fortiũ.i.demonũ de quoꝝ fortitudie dr̃ Job.xli. Nõ eſt ptãs ſup terrã que cõparetur ei ⁊c̃. p Diuidet ſpolia. extrahendo patres de lymbo:qḋ fec̃ xp̃ſtus in ſua reſurrectõe.

pter[f] ſcel⁹ ppl'i mei percuſſi[g] eum. et[h] dabit ĩpios ꝓ ſepultura: et diuites ꝓ morte ſua: eo[i] ꝙ iniq̃tatem nõ fecerit neq; dolus fuerit in ore eius et[k] dñs voluit cõterere euz in infirmitate. Si[a] poſuerit ꝓ peccato aĩam ſuã videbit[b] ſemẽ longeuũ et[c] volũtas dñi in[d] manu ei⁹ dirigetur. Pro[e] eo ꝙ laborauit aĩa ei⁹ videbit[f] et[g] ſaturabit̃. Jn[h] ſciẽtia ſua iuſtificabit[i] ip̃e iuſt⁹ ſeruos meos m[u]ltos[k] ⁊[l] iniq̃tates eoꝝ ip̃e portabit.[m] Jdeo[n] diſpꝑtiã ei plurimos ⁊[o] fortiũ diuidet[p] ſpolia. ꝓ[q] eo ꝙ tradidit in[r] mortẽ aĩam ſuaz et[s] cũ ſceleratis reputatus eſt. Et ip̃e[t] peccata multorum tulit: ⁊[v] ꝓ trãſgreſſoribus rogauit.

q Pro eo ꝙ tradidit.aĩam ſuã ex maxĩa charitate.

r Jn mortẽ. valde acerbã et cũ h ꝯfuſibilẽ: iõ ſubditur.

s Et cũ ſcele.reputat⁹ eſt. q: inter latrones fuit crucifix⁹: vt ꝑ h par ticeps maleficij eoꝝ a vulgarib⁹ reputaretur.ad h eñ ĩpetrauerũt iudei a pylato: vt duo latrones cũ eo crucifigerẽtur: ſz ex dei ordiatõe etiã h factuz eſt: vt h ſcriptura impleret̃: vt dr̃ marci.xv.

t Et ip̃e pec.mul.tulit. ꝙtũ ad efficaciã oĩm tñ ꝙtũ ad ſufficientiã. v Et ꝓ trãſgreſ.rogauit. Luce.xxiij. Pat̃ ignoſce illis ⁊c̃.et ex h patet expoſitio ra.ſa.falſa.q: ppl's iudaic⁹ nõ erat ꝓ gẽtilib⁹ imo quotidie erat ꝓ deſtructõe romani ĩperij: et maxĩe ꝓ deſtructõe diſcipl'oꝝ xp̃i:ſm ꝙ dicit Hiero.et ꝑ eius diſcipulos intelligũt xp̃ianos Jn ca.liij.vbi dr̃ in poſtilla. Et dabit ĩpios ꝓ ſepultura.

Additio. i.

Oc qḋ dr̃ h. Et dabit ĩpios ꝓ ſepultura ſua: nõ ꝓprie videt̃ expõi de iudeis q̃ traditi fuerũt romanis in penã mortis xp̃i ꝓut in poſtil.q: ſi ſic debuiſſet dicere. Dabit impios pro morte ſua nõ ꝓ ſepultura:q: lz in morte xp̃i maxĩe peccauerũt in ſepultura tñ nõ. Meritorie eñ et honorifice xp̃s fuit ſepult⁹ vñ.ſ.ca.xi. Erit ſepulcrũ ei⁹ glorioſuz: vñ aliť videt̃ dicẽdum. Pro q̃ attẽdendũ eſt ꝙ ſicut aliq̃ errauerũt circa diuinitatẽ xp̃i credẽtes eũ purũ eſſe hoĩem ſicut fotin⁹ ⁊ neſtori⁹:et alij heretici.ſilr̃ alij errauerũt circa humãitatẽ: ſic̃ manichе⁹ q̃ euacuabat myſteriũ incarnatõis humanã naturã a xp̃o auferẽdo: ſic fuerũt aliq̃ q̃ negauerũt xp̃i mortẽ ⁊ ſepulturã ſic̃ ſaraceni:vñ machomet⁹ in ſuo alchorano nephãdo dic̃ expſſe ꝙ ih̃s nõ fuit ſuſpẽſus nec mortu⁹:ſz qḋ ſic aſſimilabat̃ vidẽtib⁹.ſ.ꝑ apparitionẽ fantaſticã nõ verã:quoꝝ errorẽ ꝓpha excludit dicẽs. Et dabit impios ꝓ ſepultura ſua.et eſt ſenſus ꝙ ĩpij.ſ.milites cuſtodientes ſepulcrũ dñi fuerũt teſtes ſue ſepulture: ⁊ ſic dedit ĩpios.ſ. milites teſtes ꝓ ſepultura ſua:et ſeq̃tur. Et diuitẽ ꝑ morte ſua ſ.ioſeph ab arimathia q̃ nobilis decurio erat. Jſte eñ fuit teſtis mortis dñi.q: ip̃e corp⁹ ei⁹ petijt. Math.xxvij.et ſic dedit teſtẽ diuitẽ ꝓ morte ſua.vñ notant̃ poſuit ĩpios in plurali ⁊ diuites in ſingulari.q: cuſtodes ſepulcri pl'es erãt et diues ille vn⁹ tñ.

Jn eo.c.vbi dr̃ in po. Si poſuerit aĩaz ſuã ꝓ peccato.

Ubi nos habem⁹: Si poſuerit aĩam ſuã ꝓ peccato. Jn hebr̃.hr̃. Si poſueris peccatũ aĩam ſuam

Additio. ij.

Ad qḋ ſciẽdũ ꝙ h vbi loq̃ ꝓpha ꝯ iudeos ⁊ alios perſecredẽtes ſeu opinãtes ꝙ xp̃s ꝓ peccato ſuo ꝓprio fuiſſet paſſus: quoꝝ falſam credulitatẽ ſeu opinionẽ euacuat ꝓpha ꝑ h ꝙ ex morte xp̃i ſecuta eſt ꝓpagatio fideliũ lõgeua:et hũana vita per ip̃m xp̃m in deũ directa.qḋ pz ex h ꝙ ſeruantes legẽ xp̃i et precepta ei⁹ ꝯſilia nõ ſolũ vt hoĩes ſm rõnẽ viuũt:ſz etiã quaſi ãgeli in celis ꝯuerſantes:vñ apl's ad phil.iij. Cõuerſatio nr̃a ĩ celis eſt. Ait eñ hiero. Jn carne p̃ter carnẽ viuere nõ terrena vita eſt

ſed celeſtis: ſm quā ſuiam lr̃a ſic exponit. Si poſueris p̄ pecca‑ to aīas ſuā. i. ſi tu infidelis poſueris peccati aiam ſuam. i. ſi aſſe‑ rueris peccatricē fuiſſe aiam xp̄i. Uidebit ſemē lōgeuū: qḋ intel‑ ligit admiratiue ſeu interrogatiue dictū. q. d. quō videbit ſemē lōgeuū. ſ. multiplicationē fideliū q̄ ſecuta eſt ad mortē xp̄i: cū q̄ de fideles ſemē xp̄i ſunt p adoptōes: que q̄dē rō ꝓbat ꝑſonat rōni gamalielis honorabilis legis doctoris: q̄ actu. ca. v. pha‑ riſeis dicebat. Diſcedite ab hoīb⁹ iſtis. ſ. a diſcipulis xp̄i et ſini‑ te illos. qm̄ ſi eſt ex hoībus ꝯſiliū: h aūt op⁹ diſſoluet: ſi vero ex deo eſt: nō poteritis diſſoluere. Si aūt ꝯ hoc dicat̄ q̄ aliq̄ ſecte p aliq̄ q̄nq̄ durāt magno tp̄e ꝑmiſſiōe diuina: vt p3 de ſarace‑ nis. Ad h euacuādū inducit ꝓpha aliā rōnē dicēs. Et volūtas do mini in manu ei⁹ diriget. Cōſtat aūt q̄ volūtas dn̄i eſt ſctificatio nr̄a: pma ad Theſſa. iiij. ca. Sʒ ꝯſtat q̄ ſctificatio humana: nunq̄ in le. ve. nec in aliq̄ lege ſeu ſecta fuit ſic freq̄nt̄ directa in deū: ſicut in ſeq̄ntib⁹ doctrinā et vitā xp̄i repit̄: quoꝝ plurimi in tantū ſanctimoniā ſequunt̄ q̄ terrena oīno deſpiciūt ⁊ vſq̄ ad ſanguinis effuſionē p̄ veritate pugnāt: et ſic volūtas dn̄i in ma nu xp̄i directa eſt. vn̄ h qḋ dr̄. Uolūtas dn̄i in manu ei⁹ diriget. Legat̄ admiratiue ſeu inq̄ſitiue ꝯformit̄ ad verba imediate pre cedētia ſic: Si poſueris tu. ſ. infidelis peccatū aīas ſuā. ſ. pecca‑ tricē aiam xp̄i. Nunq̄d videbit ſemē longeuū: et nunq̄d volun‑ tas dn̄i in manu ei⁹ diriget. Replica.

In cap. liij. cū dr̄. Et dabit impios p̄ ſepultura. poſtilla. ⁊ ſan. Tho. ꝯcordit̄ exponūt de iudeis q̄ dati ſūt in manu roma‑ noꝝ ob vindictā mortis xp̄i. Burg. ſe opponēs dicit illā expoſitō nē nō ꝓpriā: q2 vt inq̄t ſm h debuit dicere: dabit ipios p̄ mor‑ te nō p̄ ſepultura: q2 lʒ in morte xp̄i valde peccauerūt: nō tn̄ in ſepultura. Meritorie eni inq̄t et honorifice xp̄s fuit ſepult⁹: iō dicit̄. ſ. Erit ſepulchrū ei⁹ glorioſū. Sʒ iſta vident̄ fruſtra di cta: q2 ſepultura eſt pn̄a mortē: iō ſi iudei male egerūt mortē infe rēdo: peius egerūt mortuo nō parcēdo: q̄nimo fecerūt cuſtodiri ſepulchrū ne ꝑut p̄dixit reſurgeret q̄uis nō crederēt reſurrectio nē futurā. Sʒ ⁊ cuſtodes corruperūt pecunia: ne reſurrectōʒ fa‑ ctā publicarēt. Infidelit̄ eni ⁊ falſe dicit Burg. q̄ iudei in ſepul‑ tura nō peccauerūt. Nec valet q̄ allegat ſepulturā fuiſſe hono rificā et meritoriā: q2 h ꝑtinet ad credētes: nō ad ꝑfidos iudeos q̄bus hodie ſepulchrū xp̄i nō eſt glorioſum: et falſuʒ eſt q̄ dicit te ſtes ſepulture cuſtodes fuiſſe: q2 nō fuerūt poſiti in teſtimoniuʒ q2 rōne notorietatꝫ nō egebat teſtimonio: ſʒ erāt poſiti ex caute la ꝯ diſcipulos ne furarent̄ corp⁹ ibi: vt habet̄ in hyſtoria euā gelica: et ſic erroris expoſitōibus Burg. fantaſiat̄ ꝯ ſanctum Tho. et poſtillatorē. Caplm. liiij

Lauda ſterilis. Aliq̄ doctores catholici exponūt h capi‑ tulū de reditu captiuitatꝫ babilonice: ita q̄ eadē gēs. ſcʒ iudea dr̄ h. Habēs virū et fecūda: ſterilis et deſerta ſm diuerſa tp̄a. Habēs virū et fecūda a tp̄e legis date: q2 fuit tunc deſpōſata deo p legis ſuſceptōʒ. Derelicta et ſterilis: tp̄e babi‑ lonice captiuitatis: ſʒ h nō videt̄ bn̄ dictū. q2 ſterili et deſerte pro mittit̄ h maior multiplicatio ꝑles exaltatōis ⁊ honoris q̄ hn̄ti virū: ppl's aūt reuerſus de captiuitate babylonica nunq̄ fuit poſtea in tāta ꝓſperitate q̄tū ad multitudinē ppl'i: diuitias et honores et hmōi: ſicut fuerat an̄ captiuitatē: et maxie tp̄e dauid ⁊ ſalomonis: ſʒ fuit in ſeruitute: lʒ in terra ſua: et afflictōib⁹ mult̄. vt dictū eſt. ſ. xxxv. Itē infra dr̄ eodē ca. Ecce ſternā p ordinem lapides tuos ⁊ fundabo te in ſaphiris in q̄ denotat̄ reedifica‑ tio ciuitatꝫ et tēpli multo excellentior q̄ ante. Reedificatio vero tēpli et ciuitatis poſt captiuitatē babylonicā nulla fuit reſpectu illi⁹ q̄ p̄ceſſit: et iō ra. ſa. expōit iſtud caplm de tp̄e xp̄i: ita q̄ ſm eū iudea dr̄ hn̄s virū ⁊ fecūda p̄ tp̄e an̄ captiuitatē factā per ty tū. Sterilis ⁊ derelicta. a viro p̄ tp̄e captiuitatꝫ in q̄ eſt modo: ſʒ in aduētu meſſye erit in maiori ꝓſperitate q̄ſi incōparabiliter q̄ fue rit vnq̄: ſʒ iſtud dictū fundat̄ ſup erroneū fundamētū. ſ. q̄ xp̄s ſit adhuc ventur⁹. ꝓpt̄ qḋ paul⁹ aplus ad Gal. exponit princi‑ piū hui⁹ capli de vocatōe gētiliū ad fidē xp̄i: quā ſuiam inten‑ do ſeq̄. Igit̄ ad intellectū dicēdoꝝ ſciēdū q̄ ſicut vna eſt fides antiquoꝝ ⁊ modernoꝝ: lʒ ſit mō magis explicita: ita eſt vna ec‑ cleſia a principio mūdi vſq̄ ad finē. vn̄ dicit Grego. omel. vij. Quis recti⁹ patrisfamilias ſimilitudinē tenet q̄ cōditor nr̄ q̄ cos q̄s cōdidit q̄ſi ſubiectos poſſidet in domo q̄ habet vineā vni‑ uerſalē. ſ. eccleſiā: q̄ a pmo abel iuſto vſq̄ ad vltimū electū q̄ in finē mūdi naſcitur⁹ eſt: quot ſanctos ꝓtulit: quaſi tot palmites emiſit: et ſic vna et eadē eccleſia dr̄ ſterilis ⁊ fecūda. virū hn̄s et derelic ta: ſm diuerſas gētes ⁊ tp̄a: ita q̄ p̄ tp̄e veteris teſtamēti dr̄ fecūda et virū hn̄s q̄tum ad iudeos rōne legis accepte et diuini cult⁹: q̄ duo vi guerūt apud eos. Sterilis ⁊ derelicta q̄tū ad gētiles quoꝝ pauci ha buerūt fidē mediatoris vt ſanct⁹ iob ⁊ aliq̄ alij: nec data fuit eis lex di‑ uina.

l Lauda[a] ſterilis Ca. liiij. que nō paris: decanta[b] lau dē: ⁊[c] hinni que nō pariebas: qm̄[d] multi filij deſerte magis[e] q̄ʒ ei⁹ q̄ habet virū dicit dn̄s. Dilata[f] locū tentorij tui: ⁊ pelles tabernaculoꝝ tuoꝝ extēde. Ne parcas. Lōgos fac funiculos tuos: ⁊ clauos tuos cōſolida. Ad[g] dexterā enim ⁊ leuaʒ penetrabis: et[h] ſemen tuū gentes hereditabit: et[i] ciuitates deſertas inhabitabit[k]. Noli[l] timere q2 non cōfunderis neq̄ erubeſces. Nō enim te pudebit: q2[m] cōfuſiōis ado leſcētie tue obliuiſceris: ⁊ obpro brij viduitatis tue non recordabe ris ampli⁹. Quia dn̄abit̄ tui q̄ fe cit te: dn̄s exercituū nomen eius: ⁊

Ecōuerſo aūt pro tp̄e noui teſtamēti quo pauci de iudeis cōparati ſūt: ⁊ multi de gētilibus crediderūt. Scōm h igi tur dicēdū q̄ in pn̄ti ca. ponit̄ remediū oppoſi‑ tū ipedimēto liberatōis ſidē p xp̄m facto. ſ. ca. lij. q2 ex dilatōe ꝑmiſſio nis dicte ſaluatōnis ab aliq̄b⁹ poterat eſtimari lʒ falſo: q̄ ꝑmiſſio poſ‑ ſet fruſtrari. In h aūtē ca. oſtndit̄ dicta ꝑmiſſio nō ſolū adipleri q̄tum ad iudeos oēs q̄ crede‑ re noluerūt ſʒ etiā q̄tuʒ ad gētiles: qḋ vidētes adimpleri iudei q̄ credi derunt in pmitiua eccle ſia admirātes ⁊ glorifi‑ cātes deū dixerunt. Er‑ go et in natōes grā ſpi ritus ſctī effuſa eſt. Act. xi. Scōm h igit̄ pn̄s ca pitulū in tres ptes diui dit̄: q2 p̄ deſcribitur ſal uatōis ſidē p xp̄m dilatatio: ſecūdo fideliuʒ exaltatio: ibi. noli. tertio hoſtiū ꝓſtratio: ibi. Ecce ego creaui. Circa pmū dr̄. a Lauda ſte rilis ⁊c. i. eccl'ia q̄ fuiſti ſterilis in gētilib⁹ tp̄e vete. te. et dicit Lauda. ſ. interi⁹ corde. b Decāta laudē. exteri⁹ ore. c Et hinni. in cor pore. q2 fortis mot⁹ deuotōis redūdat exteri⁹ in motib⁹ corporis: pſal. lxxxiij. Cor meū et caro mea exultauerūt in deū viuū: ⁊ ſubdit̄ rō tante exultatōis: cū dr̄. d Qm̄ mul. fi. deſerte. i. gētilitatis q̄ fuit deſerta tp̄e vete. teſta. e Magis q̄ ei⁹ q̄ habe. virū. i. gētis iudaice: q2 in nouo teſtamēto plures ſunt fideles de gētilib⁹ q̄ de iudeis fuerūt tēpe ve. teſta. et q2 ad multiplicatōʒ fideliū ſeq̄tur augmētatio diuini cult⁹ ſubdit. f Dilata lo. ten. tui ⁊c. p locū tētorij intelligit̄ loc⁹ ſacrifi‑ cij eo q̄ ſacrificia in veteri lege fiebāt in tabernaculo accipiēdo taber‑ naculū p̄ atrio ſacerdotū: qḋ erat an̄ tabernaculū moyſi factū de cor‑ tinis: pellib⁹: tabulis et filis⁹ ad erectōʒ tabernaculi neceſſarijs. loc⁹ aūt ſacrificij fuit art⁹ tp̄e veteris teſta. q2 nō erat licitū offerre ſacrificiū niſi in hierlm nec in tota ciuitate: ſʒ in mōte ſyon vbi erat tēplū: ſʒ tp̄e noui teſtamēti dilatat⁹ eſt loc⁹ p orbē vniuerſuʒ: vbi a xp̄ianis offert̄ eucharíſtia q̄ eſt noui teſtamēti ſacrificiū ſm q̄ fuit p̄dictū Malachie i. Ab ortu eni ſolis vſq̄ ad occaſuʒ magnū eſt nomē meū in gētib⁹ dicit dn̄s ⁊ i omi loco ſacrificat̄ et offert̄ noi meo oblatio mūda ⁊c. et ꝓpter h dr̄ h. f Dilata locū tētorij tui ⁊c. ad deſignādū ampliatōʒ cult⁹ diuini. g Ad dexterā eni ⁊ leuā penetrabis. i. dilataberis ad oēm ptem orbis. h Et ſemē tuū gētes hereditabit. q2 apl'i ⁊ alij fide‑ les acq̄ſierūt eccl'ie alias gētes p ſuā p̄dicatōʒ. i Et ciuitates de‑ ſertas. ſ. a deo ꝓpt̄ ydolatrie cultū. k Inhabitabit. fidē ibi ſemi‑ nādo. l Noli timere. q2 multiplicatio hoīm nō eſt ad leticiam niſi ſit ordinata ad bonū ſm q̄ dr̄. ſ. ix. Multiplicaſti gētē nō magnificaſti leticiā. iō poſt multiplicatōʒ fideliū. h ꝯſtr deſcribit̄ exaltatio eoꝝ et diuidit̄ in duas ptes. q2 p̄ pōit̄ remotio cuiuſcūq̄ ꝯfuſiōis: ſecūdo aſſecutio honoris: ibi. Paupcula. Circa pmū dr̄. Noli timere q2 nō cō funderis. cui⁹ rō ſubdit̄ cū dr̄. m Quia ꝯfuſionis adoleſcētie tue ⁊c. ad intellectū hui⁹ lr̄e ſciēdū q̄ a p̄ncipio nō fuit diſtinctio iudee et gētilitatis ſʒ incepit in abraā q̄ circūciſionē accepit in ſignū diſtinctio nis. vn̄ circūciſio ſic diffinit̄. Circūciſio eſt ſignū diſtinguēs iſrl' a gētili bus. et iō ꝯfuſio adoleſcētie gētilitatꝫ eſt ydolatria: ad quā ſtatim decli nauit cultu dei remanēte i abraā et ſuis ſucceſſorib⁹ p Iſaac. Obpro briū vero viduitatꝫ in gētilitate accipit̄ a tp̄e legis date: q̄ ꝓpter ydo‑ latriā q̄ſi a deo dimiſſa eſt repudiata ipa iudea ab ipo p legē deſpōſa ta. Cōfuſio vero adoleſcētie ipi⁹ iudee eſt ydolatria ad quā declinauit

poſt datione legis in deſerto: et poſtea in terra ꝓmiſſionis. vñ dr̄ hie. re.ij. Recordat⁹ ſum tui miſerās adoleſcētiā tuā: et charitatē deſpōſatōis tue: q̄n ſec uta es me in deſerto. Obprobriū aūt viduitatis ei⁹ est a tpe legis noue quā renuit recipe: et ſic derelicta eſt a deo ⁊ repudiata ꝓ maiori pte. Nūc aūt ita eſt ꝙ iſte ↄfuſiones et obprobria gētilitatis ⁊ iudeo: nō ſūt recordāda i eccl̄ia ex iudeis ⁊ gētilib⁹ ↄſtituta tēpe grē eo ꝙ ſunt eq̄les iudei ⁊ gētiles ad ꝑticipādū grām xp̄i i via ⁊ gloriā in patria: et h̄ eſt qḋ dicit aplus Ro.x. Nō enī eſt diſtinctio iudei ⁊ greci: nā idem dn̄s oīm diues in oēs q̄ inuocāt illū. et ad gal. v. et. vi. c. In xp̄o enī ihu neqꝫ circūciſio valꝫ aliq̄d neqꝫ ꝓputiū: ſꝫ noua creatura. ſ. ꝑ baptiſmū regenerata: q̄ baptiſm⁹ eſt culpe et pene deletiu⁹: et ꝑ ↄñs ↄfuſiōis et obprobrij: ꝓpter qḋ iudei credētes nō p̄nt aliq̄d imꝓperare gētilibus credentib⁹ de ꝑteritis: nec ecōuerſo: iō dr̄ q: cōfuſionis adoleſcentie tue obliuiſcerí ⁊c. et pꝫ lr̄a ex ꝑdictis vſqꝫ ibi.

n Quia vt mu. derelictam ⁊c. vbi alloq̄tur eccleſiā ꝑut ſe extēdit ad iudeos ⁊ gētiles ex fide les q̄ in p̄nti vita cōiter affligunt: vt pꝫ ex decurſu veterí ac noui teſtiō aſſimilat mulieri derelicte et merēti: ſꝫ quia

redēptor tuus ſcūs iſrael: deus oīs terre vocabit̄. Quia[n] vt mulierē derelictā et merētē ſpū vocauit te dn̄s: et vxorē ab adoleſcētia abiectā. Dixit de⁹ tuus. Ad[o] punctū in modico derelīq̄ te: et in miſeratōibus magnis ↄgregabo te. In momēto indignatōis abſcōdi faciē meā parūp a te: ⁊ in miſericordia ſempiterna miſert⁹ ſum tui: dixit redēptor tu⁹ dn̄s. Sicut[p] i diebus noe iſtud mihi eſt: cui iuraui: ne inducerē aquas diluuij vltra ſuꝑ terrā: ſic[q] iuraui vt nō iraſcar tibi et nō increpē te. Mōtes[r] enī cōmouebunt̄ et colles ↄtremiſcent: miſericordia aūt mea nō recedet a te: et[s] fed⁹ pacis mee nō mouebit̄ dixit miſerator tu⁹ dn̄s. Paupcula[t] tēpeſtate ↄuulſa[v] abſqꝫ vlla cōſolatōe ecce[x] ego ſternā ꝑ ordinē lapides tuos: et fundabo te in ſaphiris: et ponā iaſpidē ꝓpugnacula tua: ⁊ portas tuas in lapides

ſculptos et oēs terminos tuos in lapides deſiderabiles: vniuerſos[y] filios tuos doctos a dn̄o ⁊ multitudinē pacis filiis tuis ⁊ i iuſticia fūdaberis. Recede[z] ꝓcul[a] a calūnia q: nō timebis: et a pauore: q̄a nō appropinq̄bit tibi. Ecce[b] accola veniet q[c] nō erat mecum aduena[d] quondā tu⁹ adiūget[e] tibi. Ecce[f] ego creaui fabrū ſufflantē in igne prunas et[g] ꝓferētē vas in op⁹ ſuū et[h] ego creaui interfectorem ad diſperdēdū. Omē[i] vas qḋ fictū eſt ↄtra te nō[k] dirigetur: et[l] oēm linguā reſiſtētē tibi in[m] iudicio iudicabis. Hec[n] eſt hereditas ſeruoꝝ dn̄i: et iuſticia eoꝝ apud me dicit dn̄s.

o Omnes[a] ſitiētes Ca. lv. venite ad aquas: et[b] q non habetis argētū: ꝓperate emite et comedite. Venite emite abſqꝫ argēto ⁊ abſqꝫ vlla cōmutatiōe vinū[c] ⁊ lac. Quare[d] appēditis argētū nō in panib⁹: ⁊ labore vr̄m nō

ad fidem.

d Aduena quondā tu⁹. i. q̄ nō fuit natōe iudeus.

e Adiūget̄ tibi. i. adequabit̄ tibi in dōis grē ⁊ glorie: vt. ſ. dc̄m eſt.

f Ecce ego. Hic ↄñr deſcribit̄ hoſtiū deiectio. ſ. demonis et antixp̄i q̄ erit inſtr̄m dyaboli ad ꝑſequendū eccl̄iam: et hoc eſt qḋ dr̄.

f Ecce ego creaui fabrū ⁊c. i. dyabolū q̄ ꝗtum ad natura q̄ bōa eſt a deo creatus eſt ſꝫ ꝑ ſuā maliciam deprauat⁹: de q̄ dr̄ Job. xli. Halitus ei⁹ prunas ardere facit. i. temptatōes in cordibus peccatoꝝ: et ꝑſecutōes ↄ̄ eccl̄iā fideliū.

g Et ꝓferētem vas in op⁹. i. antixp̄m quē poſſidebit: et ad ꝑfectōnē applicabit

h Et ego creaui

eſt qḋ dr̄ Hiere. xxxi. Et nō docebit vltra vir ꝓximū ſuū: et vir fratrē ſuū: dicēs cognoſce dn̄m. Oēs enī cognoſcent me a minimo eoꝝ vſqꝫ ad maximū ait dn̄s. z Recede. i. recedes.

a Procul a calūnia. q: nō habebit locū in patria. b Ecce accola veniet. i. gētilis. c Qui nō erat mecū. añ ↄuerſionē

iſta triſticia ↄuertit̄ in gaudiū in vita beata: q̄ a tēpe paſſionis xp̄i eſt apta: iō ſubdit̄. o Ad pūctū in modico derelīq̄ te: q: q̄cūqꝫ tribulatio vite p̄ntis q̄ſi momētanea eſt reſpectu ↄſolatōis celeſtis: iō ſubdit̄. Et in miſcōia ſempi. miſert⁹ ſum tui. Notādū ꝙ in hac pte vbi trāſlatio nr̄a hꝫ. Quia dn̄abit̄ tui q̄ fecit dn̄s exercituū nomē ei⁹. in hebr̄. hr̄ ſic. Quia dn̄atores tui factores tui: dn̄s exercituū nomē ei⁹: vbi manifeſte apparet pl̄alitas pſonaꝝ in deo cum dr̄ in pl̄ali: Dn̄atores tui factores tui: et vnitas eēntie: cū ſubdit̄. Dn̄s exercituū nomē eſt ei⁹: ita ꝙ noīa pl̄alis nūeri ↄiūgunt̄ cū noīb⁹ nūeri ſingularí. p Sicut in dieb⁹ noe. Hic ↄñr pōit̄ ↄfirmatio dicti h̄ iuramēto diuīo: cū dr̄. Sicut in dieb⁹ noe mihi iſtud ⁊c. pactū enī firmū ſtatuit deus cū noe de diluuio vltra nō inducēdo ſup terrā: et eodē mō dr̄ de tribulatōe vlterius nō inducēda ſup eccl̄iam: cū dr̄. q Sic iuraui vt nō iraſ. tibi ⁊ nō incre. te. i. crepatio diuina eſt tribulatio ab eo immiſſa: et ſic pꝫ ꝙ ſcriptura loquit̄ h̄ de ſtatu eccleſie triūphātis: vbi ↄfuſio et tribulatio nullū locū hñt: vñ ⁊ adhuc ſubdit̄. r Mōtes enī cōmouebūt̄. añ aduētū xp̄i ad iudiciū. s Fedus pa. mee nō mo. qḋ ſi intelligat̄ de federe grē nō mouet̄ ab eccl̄ia militāte generalr̄. fed⁹ aūt glīe eſt oīno immutabile. t Paupcula. h̄ ↄñr pōit̄ honoris aſſecutio: vbi ꝑ recolitur ꝓcedēs tribulatio: cū dr̄. Paupcula tēpeſtate. ſ. ꝑ fuit et eſt v Cōuulſa ⁊c. q: eccl̄ia vt in pl̄imū fuit et eſt afflicta: et erit in p̄nti vita loq̄ndo de ipa ꝗtū ad illos q̄ nūero et merito ſunt in eccl̄ia: et h̄ ꝑmittitur hic: vt oppoſita ↄſolatio ſiue honoratio clari⁹ eluceſcat: cū ſubditur.

x Ecce ego ſter. ꝑ or. la. tu. ⁊c. qḋ vno mō pōt itelligi de eccl̄ia militāte et ſic lapides iſti ſunt viri ſancti in diuerſis gradib⁹ ⁊ officijs eccleſie ↄſtituti: ex q̄bus edificat̄ eccl̄ia. Alio mō de eccl̄ia triūphāte: ⁊ ſic lapides iſti ſunt beati in diuerſis māſiōib⁹ et gradib⁹ glīe collocati: de q̄ edificio hr̄ Apoc. xxi. vñ ibi cōcludit̄. Et ciuitas nō eget ſole neqꝫ luna vt luceāt in ea. nā claritas dei illumiabit illā. y Uniuerſos fi. tu. doc. a dn̄o. q: in beatitudīe celeſti oēs vidēt in diuia eſſentia illud qḋ ꝑtinet ad eoꝝ beatitudiñē: et ſic ſunt edocti a dn̄o imediate: et hoc

interfec. ad diſper. i. michaelē archāgelū cui⁹ miſterio de ꝑcepto dn̄i antixp̄s: ⁊ magna ꝑs adherētiū ſibi iterficiet̄: vt dicunt doctores ſcti: iō ſubdit̄. i Omē vas qḋ fictū eſt ↄ̄ te. dyaboli inſtigatōe. k Nō diriget̄. i. intētio fruſtrabit̄ l Et oēm linguā reſiſtentē tibi. i. aduerſantē catholice fidei. m In iudicio iudicabis. q: ſancti in extremo iudicio cū dn̄o ipſos iudicabūt. n Hec eſt hereditas ſeruoꝝ dn̄i. q: pacto iudicio celeſtē hereditatē in corꝑe et aīa poſſidebūt. In ca. liiij. vbi dr̄ in poſt. Quia dn̄abit̄ tui q̄ fecit te dn̄s exercituū nomē eius.

Hi trāſlatio nr̄a hꝫ: q: dn̄abit̄ tui q̄ fecit te Additio

In hebr̄. hr̄. Quia dn̄ator tui et factor tui dn̄s exercituū nomē ei⁹. et ſic in h̄ loco nō apparet pl̄alitas pſonarū i deo: nec inde debet ſumi argumētū ↄtra hebreos: q: forte cederet eis in deriſum: ſūt tñ mlťa alia loca in q̄b⁹ h̄ myſteriū clari⁹ cōprobat̄.

Omnes ſitiētes. Hic incipit capl̄m in he- Ca. lv. breo: in q̄ ponit̄ remediū oppoſitū. tertio īpedimēto ſuꝑ appoſito. liij. c. ex ↄtēptu xp̄i ꝓcedēte: ⁊ iō h̄ ponit̄ eius eminētia. Et diuidit̄ in tres ptes: q: ꝑ deſcribit̄ ei⁹ magnifica liberalitas. ſcd̄o ip̄i⁹ ſūma dignitas: ibi. Ecce teſtē. tertio excitatur nr̄a ſedulitas ibi. Querite dn̄m. Circa ꝑmū dr̄. a Oēs ſiti. ve. ad aquas. ſ. grē in p̄nti: et glīe in ciuitate celeſti ꝑ ipſum xp̄m donādas: ſm ꝙ ipe dic̄ Joh. iiij. Qui aūt biberit ex aqua quā ego dabo ei nō ſitiet ineternū: ſꝫ aqua quā ego dabo ei fiet in eo fons aque ſaliētis i vitā eternā. b Et q̄ nō habetis ⁊c. q. d. iſta nō cadūt ſub ꝑcio tēpali: ſꝫ dant̄ ex mera liberalitate diuina. c Uinū et lac. ꝑ iſta q̄ in nutribilib⁹ ſūt ꝑcipua intelligunt̄ bōa grē et glorie ſpūalia aīe nutritiua: q: ꝓpriū eſt hominib⁹ ad cognitionē ſpūaliū ꝑ ſenſibilia deuenire. d Quare appen. argētū ⁊c. i. ponitis ſtudiū et laborē vr̄m circa bōa tpalia trāſitoria et deceptoria: q̄ nō reficiūt: ſed magis famē ⁊ ſitim faciūt: q: cupiditatē augēt. vñ dicit poeta. Creſcit amor numi

q̃rum ipſa pecunia creſcit. Et idē dicit ambro. ſup Lucā de hȳ dropico: et idē eſt de ambitōe honoꝝ ⁊ hmōi. e Et delec. in craſſitudie. i. gře pinguedie. f Aia veſtra. nō corp⁹ qđ non ſentit talia. g Inclinate aurē vrām. ad euāgelicā veritates
h Et viuet aia vrā. vita gře. et poſtea glie: et ꝙ̄ iſta ꝓueniant ſubditur.

intra manētes nō ſīt pctā b Et reuer. ad do. ꝑ verā pniāʒ. c Et mi. ei⁹. dādo ei grāʒ d Qm̄ mult⁹ eſt ad ignoſcēdū. i. ꝓnioꝛ q̄ ad ꝯdēnādū. a Nō eīn ⁊c. h ꝯñr declarat dcm̄ ſuū: et ꝑ de diuia pie tate dicit. Nō eīn cogitatōes mee ⁊c. cogitatōes ei hūane ſīt ad iniuri as vindicādū: cogitatōes aūt diuie ſīt magis ad miſerādū. b Quia

i Et feriam vo. pac. ſempiternū. i. legē euāgelicā cui alia nō ſucce dēt k Miſe ricordias dđ fide les. ſic eſt in he breo. et in li. coꝛ. i. Miſcōdias xp̄i fi delit adīplēdas. Qđ aūt ꝑ dauid intelligat̄ xp̄s pʒ Oſee. iij. Reuer tent̄ filij iſrł et q̄ rēt dn̄m deū ſuū et dauid regē ſuū vbi trāſlatō chal daica hʒ. Et obe dient meſſie filio dauid regi ſuo. ⁊ Hiere. xxx. Ser uiēt dn̄o deo ſuo et dauid regi ſuo quē ſuſcitabo eis gloſa hebraica. Obediēt meſſie filio dauid. certū ē eīn q̄ dđ diu añ erat defūctus q̄ iſtī ꝓphe ēēnt. et iō nō intelligit̄ h de ipo ſʒ de xp̄o q̄ ab eo deſcēſuro: ſm q̄ dr̄ Roma. i. Qui factus eſt ei

in ſaturitate. Audite audiētes me ⁊ comedite bonū: ⁊ delectabit̄ in craſſitudie aia vrā. Inclinate au rē vrām ⁊ venite ad me: audite ⁊ viuet aia veſtra: et feriā vobiſcū pactū ſempiternū: miſericoꝛdias dauid fideles. Ecce teſtem pplis dedi eū ducē ac ꝑceptoꝛē genti bus. Ecce gentē quā neſciebas vocabis: ⁊ gētes q̄ nō cognouerūt te ad te currēt ꝓpter dn̄m deum tuū et ſcm̄ iſrael: q2 glorificauit te. Querite dn̄m dū inueniri pōt: in uocate eū dū ꝓpe ē. Derelinq̄t impi⁹ viā ſuā et vir iniquus cogi tatōnes ſuas: et reuertat̄ ad dn̄m et miſerebit̄ ei⁹: ⁊ ad deū noſtrū q̄m multus eſt ad ignoſcendum. Nō eīn cogitatōnes mee cogita tōes vr̄e: neqʒ vie vr̄e vie mee dic dn̄s. Quia ſicut exaltant̄ celi a terra: ſic exaltate ſūt vie mee a viis vr̄is: ⁊ cogitatōes mee a cogitatō nib⁹ veſtris. Et quō deſcēdit ym

ber ⁊ nix de celo ⁊ illuc vltra nō re uertit̄ ſʒ inebriat terrā ⁊ infundit eā ⁊ germinare eam facit: et dat ſe mē ſerēti: ⁊ panē comedenti: ſic erit v̄bū meū qđ egredieť de oꝛe meo. Nō reuertet̄ ad me vacuū ſed faciet quecūqʒ volui: et ꝓſpe rabit̄ in his ad q̄ miſi illud. Quia in leticia egrediemi: et in pace de ducemini. Mōtes et colles canta būt coꝛā vobis laudē: et omia li gna regiōis plaudēt manu. Pro ſaliūcula aſcēdet abies: et ꝓ vrti ca creſcet myrtus. Et erit dn̄s noiat⁹ in ſignū eternū: qđ nō au feret̄.

Capitulū. lvj.

Ec dicit dn̄s. Cuſtodite iudiciū ⁊ facite iuſticiā: q2 iuxta eſt ſal⁹ mea ut ueniat: et iu ſticia mea ut reuelet̄. Beat⁹ uir q̄ facit hoc: ⁊ fili⁹ hoīs q̄ apprehen det iſtud. Cuſtodiēs ſabbatū ne polluat illud: cuſtodiēs man⁹ ſu as: ne faciat oē malum. Et non

ſic exaltant̄ celi a t̄ra. q2 celū ſurſuʒ ē: ⁊ t̄ra deoꝛ ſum: ſic cogitatōes diui ne: et opa ſīt eleuata ad ſupioꝛa ſm q̄ dr̄ ꝓuer. xvi. Uniuerſa ꝓpter ſe metipm opat⁹ eſt dn̄s. Cogitatōnes aūt hūa ne: et opa tēdūt ad deoꝛ ſum. Geñ. viij. Sēſus et cogitatio hūani coꝛ dis ꝓna ſunt ad maluʒ ab adoleſcētia ſua. Se cūdo q̄tū ad verbi ſui ſtabilitatē: cū dicit̄.
c Et quō deſcēdit ym ber ⁊c. abſqʒ effectu. iō ſeq̄t̄. d Sʒ iebriat terrā ⁊c. ⁊ pʒ vſqʒ ibi.
e Sic erit ver. meū. ꝑ ꝓ phetas dictuʒ. vł aliter Uerbū meū. i. fili⁹ de q̄ dr̄ Joh. i. In pncipio erat v̄bū ⁊c.
f Qđ egrediet̄ de oꝛe meo. q2 ſp naſcit̄ a prē. iſta eīn natiuitas meſu rat̄ eternitate: q̄ cōplectit̄ oē t̄ps. g Nō reuer. vacu. fili⁹ eīn ꝓcedēs a prē et veniēs in mūduʒ nō redit vacuus in celū ſʒ prēs detētos i limbo adducit ſecū. iō ſubdit̄.
h Sʒ fac. q̄cūqʒ volui i. q̄cūqʒ ꝑ ipʒ fieri diſpo

ex ſemine dauid: ſm carnē: et eodē mō h ꝑ dauid intelligit̄ xp̄s h etiā pʒ ꝑ paulū aplʒ: q̄ actuū. xiij. allegat hāc ſcripturā d xp̄o dictā. di. Dabo vobis ſancta dđ fidelia: vbi ei trāſlatio nr̄a hʒ h. Miſericoꝛdias dauid fideles: trāſlatio. lxx. quā allegat pau lus hʒ. Sācta dđ fidelia: vt dic glo. actu. xiij. Ex q̄ ē: vltei⁹ pʒ q̄ ſnia tot⁹ capli ad lr̄aʒ reducēda eſt ad xp̄s xp̄i. h etiā ſentit ra. ſa. vt pʒ ex ſupradict. l Ecce teſtē. h ꝯñr deſcribit̄ ipius xp̄i ſublimitas: ⁊ ꝑ in doctriāʒ: cuʒ dr̄. Ecce teſtē pplis dedi eū. i. in veritaꝫ diuine teſtimoniū. ꝓpt qđ dicit Joh. xviij. Ego in h nat⁹ ſuʒ: et ad h veni in mūdū: vt teſtimoniū ꝑhibeaʒ veritati. Scđo in ptāꝫ emināētia: cū ſubdit̄. m Ducē ac p̄ce. gēti. ſm qđ dr̄ Math. vlt. Data ē mihi oīs ptās i celo ⁊ i t̄ra. n Ec ce gētē. h mutat̄ mod⁹ loquēdi de tercia pſona ad ſcđaʒ qđ fre quent̄ fit in ꝓphis: ⁊ dirigit ſmonē ad xp̄m di. n Ecce gētē. i. pplm gētilē. o Quā neſcie. ꝑ approbatōʒ ꝓpt ei⁹ ydola triā: eo mō loq̄ndi q̄ dr̄ fatuis v̄ginib⁹. Neſcio vos Mat. xxv.
p Et gē. q̄ te nō cogno. ꝑ fidē. q Ad te currēt. ꝑ celerē ꝯuer ſionē ad p̄dicatōʒ aploꝝ. r Propt dn̄m deū tuū. i. prēm q̄ eſt de⁹ ipi⁹ xp̄i hoīs. s Et ſcm̄ iſrł. i. deū ſcificantē iſrł.
t Quia glo. te. q̄tū ad gliaʒ coꝛpis in reſurrectōe: quā tūc ha buit xp̄s ⁊ nō añ. et q̄tū ad ſeſſionē ad dexterā pr̄is i hūanita te quā hūit in aſcēſiōe. et q̄tū ad opatōʒ miraculoꝝ ꝑ aploſ fa ctoꝝ in noīe xp̄i inocatōe: q̄ vidētes ppli gētiles ad xp̄m ꝯuer tebant̄. vt hr̄ i acti. aploꝝ i plib⁹ loc̄. v Querite. h ꝯñr exci tat̄ hūana ſedulitas ad q̄rēdū deū tpe gře: ex ꝯſideratōe ſue li beralitaꝫ ⁊ maieſtaꝫ. Et ꝑ ſit ꝓpoſitū. ſcđo declarat̄ dcm̄: ibi. Nō eīn. Circa pmū dr̄. v Querite dn̄s dū iue. pt. i. añ q̄ veni at ſeueritas iudicij. x Inuo. eū. ꝑ deuotā oꝛonē. y Dū ꝓpe eſt. ad exaudiēdū parat⁹: ⁊ q2 peccatoꝝ oꝛo nō ē exaudibił iō ſubdit̄. z Dere. ipi⁹ viā ſuā. i. opa ſua mala. a Et vir iniqu⁹ cogita. ſu. et h pʒ falſitas ioſephi dicentꝫ q̄ cogitatōes

ſui. ſīr ſi h referat̄ ad verbū dn̄i ꝑ ꝓphas dictuʒ: nō fruſtrat̄ effectu a deo intēto. i Quia in le. egre. vos prēs i limbo detēti. k Et in pace duceni. ad gliaʒ celi. l Mō. et col. i. āgeli ſupioꝛes ⁊ inferio res eo mō loq̄ndi q̄ dr̄ pſ. cxxiiij. Mōtes i circuitu ei⁹. i. āgeli. vt dicit glo. aug. m Cāta. co. vo. lau. q2 xp̄o aſcēdēte cū electꝫ fuit gaudium ⁊ leticia āgelꝭ ſcīs. n Et oīa ligna regi. i. oīs creatura ēt inſenſibilis
o Plaudēt manu. ꝯgaudētes ſuo creatori. p Pro ſaliūcula aſcē. abies. qđ expōit ra. ſa. ſic. i. ptās auferet̄ ab ipi̇s: ⁊ dabit̄ iuſtis. ⁊ iſtō fuit ipletū i reſurrectōe xp̄i: ꝑ quā prēs i limbo detēti fuerūt de ptāte de monū liberati: et ad celū exaltati: ⁊ plen⁹ iplebit̄ i iudicio finali: q̄n de mones retrudent̄ in iſernū et oēs electi in coꝛpe ⁊ aīa trāſferent̄ ad ce lū: iō ſubdit̄ q Et erit do. noiat⁹. ab oīb⁹ electꝫ. r In ſig. eter. i. in ſignū ſaluꝫ eťne. s Qđ nō aufe. q2 ꝑpetuitas i rōe vere btitudis includitur ⁊c.

Caplm. lvi.

Ec dic dn̄s. Supi⁹ ꝓpha ꝯſolat⁹ ē fideles denūciādo eis libe ratōʒ a mal. h iteꝝ eos ꝯſolat̄ denūciādo eis ꝯſeruatōʒ i bōis. Et di uidit̄ i tres ptes: q2 ꝑ pōit̄ hui⁹ ſaluꝫ ꝑparatio. ſcđo hui⁹ ſaluꝫ collatō ca. lix. tercio ſaluꝫ collate diſcretio. lxiij. ca. Pria i duas: q2 ꝑ pōit̄ dcā ꝑparatio ſeu diſpoſitio. ſcđo tollit̄ erroꝝ occaſio: ibi. Et nō dicat. Circa pmū ſciēdū q̄ debita diſpoſitio ad recipiēdū ſalutē ꝑ xp̄m donādā eſt q̄ hoīes iuſte ſe hēant erga ꝓximū: et deuote erga deū. pmū tāgit̄ cū dr̄. b Cuſto. iudi. qđ dr̄ iudicib⁹ ⁊ maioꝛib⁹: vt nō declinēt a rectitu dine iudicij timoꝛe vł amoꝛe. c Et fa. iuſti. h dr̄ q̄tū ad oēs. q2 q̄li bet tenet̄ viuere iuſte cū ꝓxio. d Quia iu. ē ſal⁹ mea. i. xp̄s. ꝑ quē a prē data ē mūdo ſal⁹. e Ut veniat. carnē aſſumēdo. f Et iuſti. mea. i. xp̄s: q̄ ꝑ viā iuſticie ſatiſfect deo prī. di aūt xp̄s iuſticia ⁊ ſal⁹: q2 pfectio xp̄i vno noie nō pōt explicari: ⁊ iō noiat̄ plib⁹ noib⁹ h ⁊ alibi Cōſeq̄nt̄ pōit̄ ſcđm de diuio cultu: cū dr̄. g Beatꝰ vir q̄ fac. h. ſ. qđ poſtea ſubdit̄. h Cuſtodies ſab. ne pol. illud. ꝑ ſabbatū qđ erat oꝛdinatū ſpālr diuino cultui intelligit̄ oē illud qđ ꝑtinet ad diuinū cul tū in noua lege. i Cuſtodiēs ma. ſuas. a malis opib⁹ in q̄b⁹ maxi

me eſt trāſgreſſio ſabbati ⁊ cult⁹ diuini: magis ꝙ in opib⁹ corꝑalibus vtilitati hoim deſeruiētib⁹. k Et non dicat ⁊c. h̄ pñr remouet errorē oriēs circa p̄dictā diſpoſitōz: et diuidit in tres ptes ſm tres errores ſecūda ps incipit ſequēti ca. tertia. lviij. Pria in duas: q2 p̄ ponit erroris remotio: ſcdo doctoꝝ punitio: ibi. Oēs beſtie. Pria adhuc i duas q2 p̄ error tollit. ſcdo cōtraria veritas aſſeritur. ibi. Quia hec dic. Iſte aūt error p̄mus ꝓcedit ex defectu naturali. ſ. generis et ꝓlis. Et h̄ eniꝫ ꝙ gentiles ꝯuerſi ad iudaiſmū nō admittebantur ad cetū iudeoꝝ eq̄lit q2 recipiebant ad legis obſeruātiā: nō tñ admittebāt ſtatim ad ea que erāt honoris: ſꝫ aliq̄ in tertia generatōne ⁊ aliq̄ in decima: ⁊ aliq̄ nunq̄: vt dictū fuit plenꝰ Deut. xxiij. et ex h̄ credebāt ꝙ in p̄mio beatitudis eēt tāta diſtātia: et h̄ remouet: cū d̄r. k Et nō di. fi. aduene. i. gētī natione. l Qui adhe. dño. p verā fidē. m Sepatōne diui. me dñs. in retributōe iuſtorū. n A pplo ſuo. ſ. iudaico Sūt q2 defect⁹ ꝓlis in lege erat vitupabilis: aliq̄ ſimplices ꝓle carētes ꝗuis eēnt de pplo iſrl: eſtimabāt ſe deficere a p̄mio iuſtoꝝ: eo ꝙ nō multiplicauerāt pplm: et h̄ remouet: cū d̄r. o Et nō di. eunuchus. i. ipotēs ad generādū. p Ecce ego li. ari. ⁊ nō faciens ꝓlis fructū: et ſubintelligit diminutio mercedis vel ablatio. q Quia h̄ ⁊c. h̄ pñr ꝯtria veritas aſſerit: videlꝫ ꝙ eunuch⁹ et gētilis veniēs ad fidē tantū bonū ꝯſequet gratie in pñti et glie in futuro: ceteris tñ paribus ꝗtum recipiet iudeus natōe ⁊ dotat⁹ multa ꝓle: et h̄ pꝫ impletuꝫ in noua lege Actu. x. vbi ſpūſſanct⁹ in ſigno viſibili deſcēdit ſup corneliū et alios gētiles cū eo exñtes: ſicut ceciderat ſup aploſ et alios fideles de iudeis exñtes: ꝓpter qđ dicit paulus apls Ro. x. Nō eſt diſtinctio iudei ⁊ greci: nā idē dñs oīm: diues in oēs q̄ inuocāt illū. et hoc eſt qđ d̄r. q Quia hec dicit dñs ⁊c. i. debite deū coluerint. r Et elegerit q̄ volui. ſ. iuſte viuere cū ꝓrio s Et tenuerint fed⁹ meū. i. legē euāgelicā p quā deo federamur. t Dabo eis in do. mea. i. eccleſia militāte: vt dictū eſt. ū. q. ca. v Et in muris meis. in eccleſia triūphāte: q̄ p muros intelligit: eo ꝙ violētia ibi nō pōt inferri. x Locū. recipiēdo grām in pñti: et gliam in futuro. y Et nomen meli⁹ ⁊c. iſtud ꝓprie refert ad illos q̄ ſe caſtrauerūt ꝓpter regnū celorū p caſtitatis obſeruātiā: q̄ melior eſt et magis meritoria ꝗ fecūditas ꝓlis ſm ꝙ dicit ſaluator nr̄ Math. xix. Sunt eñ eunuchi q̄ ſe caſtrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ. q̄ pōt capere capiat. i. tantū bonū ꝓpter ſui altitudinē nō p̄capit: ſꝫ ꝯſulitur. a Nomē ſempiternū dabo eis. qđ nō pōt intelligi de vita pñti. vbi nō ꝯtinuat nomē taliuꝫ p ſucceſſionē et generatōꝫ: ſꝫ intelligit de vita beata. Conſeq̄nter oñditur ꝓpoſitū in gētilib⁹ cū dicit. b Et fi. adue. ⁊c. et pꝫ ſnia ex dictis vſq3 ibi. c Adducā eos ⁊c. i. i gloriā celeſtē vbi nihil admittit niſi ſcm̄. Apoc. vlti. Nō intrabit in illā aliq̄d coinq̄natū et p̄mittit h̄ ſtatus eccl̄ie triūphātis eo ꝙ eſt p̄mus in intentione: et ſubditur ſtatus eccl̄ie militātis cū d̄r. d Et letifica. eos ⁊c. oꝛones eoꝝ acceptādo: nō ſubditur. e Holocauſta eoꝝ ⁊c. et dicunt h̄ holocauſta ⁊ victime quecūq3 bōa ad gliam dei facta. Pōt etiā h̄ accipi ſpūaliter de eucariſtia q̄ eſt ſacrificiū fideliū: et d̄r holocauſta et victime in plurali. q2 ꝯtinet in ſe virtutē omniū ſacrificioꝝ veteris legis mō ſupeminēti. f Cūctis pplis ſine aliqua acceptatōe: ꝓpter qđ dixit petrus Actu. x. In veritate cōperi qđ nō eſt ꝑſonarū acceptor deus ⁊c. g Qui con. di. iſrl. i. oēs electos in vnitate charitatis ⁊ fidei. h Adhuc ꝯgregabo ⁊c. quia poſt ꝯgregatōꝫ infideliū in vita pñti mō p̄dicto fiet iterū ꝯgregatio ipſoꝝ in celo. et illa ꝯgregatio ampli⁹ nō diſperget. i Oēs beſtie.

dicat ᵇfili⁹ aduene: qˡ adheret dño dicēs Separatōeᵐ diuidet me dominꝰ aⁿ pplo ſuo. Et ᵒnō dicat eunuchus ecce ego lignum aridū. Quia ᵠhec dic dñs eunuchis. qui cuſtodierint ſabbata mea: ⁊ʳ elegerint q̄ ego volui: et ˢtenuerint fedus meū: dabo ᵗeis i domo mea: et ᵘin muris meis locū ˣ: et ʸ nomē meli⁹ a filiis ⁊ filiab⁹ Nomē ᵃſempiternū dabo eis qđ nō ꝑibit. Et ᵇfilios aduene q adherēt dño vt colāt eū: et diligāt nomē ei⁹ ut ſint ei in ſeruos: oēm cuſtodiētem ſabbatū ne polluat illud: ⁊ tenētē fed⁹ meū adducā ᶜeos in mōtē ſanctū meuꝫ et ᵈ letificabo eos in domo oꝛōnis mee. Holocauſta ᵉ eoꝝ et victime eoꝝ placebūt mihi ſup altari meo q2 dom⁹ mea dom⁹ oꝛonis vocabit cūctis ᶠ pplis: ait dñs de⁹ qui ᵍ cōgregat diſpſos iſrl. Adhuc ʰcō gregabo ad eū cōgregatos eius. Oēs ⁱbeſtie agri venite ᵏad deuorādū vniuerſe beſtie ſalt⁹ Speculatores ˡei⁹ ceci ᵐ oēs neſcierunt vniuerſi: canes ⁿmuti nō valentes latrare. vidētes ᵒvana doꝛmiētes ᵖ et amātes ſomnia: ⁊ canes ipudētiſſimi neſcierūt ſaturitatē. Ipi ᵠpaſtores ignoꝛauerūt ʳintelligētiam. Oēs ˢin viā ſuam declinauerūt: vnuſquiſq3 ᵗad auariciā ſuā a ſummo vſq3 ad nouiſſimuꝫ. Venite ᵘ ſumam⁹ vinū: ⁊ ipleamur ebrietate: et ˣſicut hodie ſic et cras: ⁊ multo ampli⁹. Ca. lvij.

i Iuſtus ᵃperit ⁊ ᵇnō eſt qui

q2 error p̄miſſus ꝓcedebat ex ignoꝛātia credētiū: h̄ pñr pōit punitio doctoꝝ q̄ debebāt eos de ꝯtria veritate docere: et ita fuit in deſtructōe hierlm p Titū q̄ ſacerdotib⁹ noluit pcere dicēs. Iuſtū eſſe ſacerdotes cū tēplo perire: et h̄ eſt qđ d̄r. i Oēs beſtie agri. i. multitudo exercit⁹ romani. k Venite ad deuorādū. i. ad deſtruendū ſacerdotes et templū: et cauſa ſubdit. l Speculatores ei⁹. i. ſacerdotes ⁊ doctores ad q̄s ſpectat pericula ꝓuidere et populo nūciare. m Ceci oēs in cognitōe ſaluatoris quē te ꝓbauerunt: ꝓpter qđ de ipis d̄r Math. xv. Ceci ſūt et duces cecoꝝ. n Canes muti ⁊c. q2 non latrabāt ꝯ ppli vicia eo ꝙ erant ſilib⁹ et maioꝛib⁹ peccatis irretiti. o Videntes vana. q2 tūc magis ſtudebāt in curioſis vtpote curſu ſyderū et ſilibus q̄ in lege: ꝓpheti(is): ꝓpter qđ ſaluatoꝛ dixit eis Math. xvi. Faciē celi diudicare noſtis: ſigna aūt tpoꝝ nō poteſtis. et vocat ibi tpm ſigna: q̄ de aduētu xpi p ꝓphas erāt dicta. p Doꝛmiētes. in h̄ notat eos de carnalitate: et etiā de guloſitate: cum ſubdit: Canes impudētiſſimi ⁊c. q Ipi paſto. ⁊c. i. ſacerdotes ⁊ doctores q̄ paſcere debēt pplm verbo et exēplo. r Ignoꝛauerūt intel. verā. ſcripturaꝝ: ꝓpter qđ ſaluator improperat eis Marci. vij. Qđ irritabāt mādata dei ꝓpter traditōes ſuas: et de falſo intellectu in ſcriptura arguit eos in plibus locis euangelij. s Oēs declinauerūt in viā ſuā: et q̄ ſit illa ſubdit cū d̄r. t Vnuſquiſq3 ad auariciā ſuā. ſacerdotes eñ et ſcribe multum ad auariciā declinauerūt: et ſub ſpecie religionis oblatōnib⁹ et ꝯſilibus pplm multipliciter ſpoliabant: ꝓpter quod ſtatuerāt in tēplo hoies qui vendebāt oues ⁊ boues vt numularios: vt dictū fuit plenꝰ Ioh. ij. et Math. xxi. vñ ⁊ i libro hebraico qui d̄r ionia. et eſt autētic⁹ apud iudeos d̄r ꝙ in ſecūda domo erat auaricie intētio. et vocat ſecūda dom⁹ tēplū in reditu captiuitatis babylonice edificatū vbi xp̄us fuit oblat⁹ et vbi legit plures docuiſſe. v Venite ſumam⁹ vinū. iſtud erat verbū eoꝝ mutuo ſe ipſos ad carnalitates inuitantiū. x Et erit ſicut hodie ſic ⁊ cras ⁊c. q2 ſemp inueniebāt nouos modos trahēdi pecuniam a pplo ad ꝯtinuādū iſta ⁊ ampliādū. Capitlm. lvij.

Iuſtus perit. Hic amouet error ſecūdus: q̄ ꝓueniebat ex defectu penali. ex hoc eñ ꝙ aliqui ꝯſiderabāt iuſtos de cōi curſu tpaliter affligi pre ceteris. et maxie xp̄m et aploſ et fideles alios in p̄mitiua eccleſia cogitabāt ꝙ h̄ eēt p peccatis eoꝝ: et refugiebāt vitā et doctrinā ipſoꝝ: ad oppoſita vicia ſe ꝯuertētes in veteri et nouo teſtō: et ſm hoc pñs capitlm diuidit in duas ptes: q2 primo error excludit: ſecūdo malicia eoꝝ arguit: ibi. Vos aūt. Circa p̄mū dicit. a Iuſtus perit. xp̄us q̄ morte cōfuſibili ex hoc mundo trāſijt. b Et non eſt qui reco. ꝙ h̄ nō eſt ꝓpter ſuū delictū: ſꝫ ꝓpter noſtrū expiādū. c Et viri miſericoꝛdie. i. apoſtoli aliq3 fideles ex cōpaſſiōe aliorū ſe laboꝛibus et toꝛmētis exponētes. d Colligunt. de vita pñti: ſicut fructus maturi ad reponēdū in hoꝛreo celeſti. e Nō eſt qui intelligat. ꝙ hoc ſit bonū ipſoꝝ: ſed magis ad malum vt eſtimant ꝙ excludit cum ſubdit. f A facie eñ malicie. hominū pñtis vite. g Collectus eſt iuſtus. in hoꝛreo ce

leſti. b Veniat pax. celeſtis ſup eũ. i Requieſcat in cubili ſuo. i. in gradu glĩe ſibi pparato k Qui ambulauit. in pſenti vita. l In directõe ſua. nõ declinãs a recta via.

m Vos aũt. h pñr arguit errãtiũ malicia: ſecũdo cõmendat redeuntiũ pnia: ibi. Qui aũt. tertio amboꝝ differẽtia: ibi, Nõ eñ ꝛc̃. Pria ī duas q: p arguit malicia ppli iudaici captiuitatẽ babylonicã pcedẽs. ſecũdo ſubſequẽs: ibi. In multitudine. Malicia aũt pcedẽs potiſſime fuit ydolatria ꝓpter quã ſecuta ẽ captiuitas illa: vt pꝫ ex. iiij. Reg. et ij. Paral. et h eſt qd dicitur.

m Vos aũt accedite huc filij auguratricis. i. gẽtis iudaice: que fuit multũ itẽta auguriis tpe manaſſe et alioꝝ regum maloꝝ.

n Semẽ adulteri et fornicarie. ſic eſt in hebreo ꝛ in libris correct. vocat aũt hic adult ipm ydolũ et fornicaria ipa iudea q p ydolatriã cũ ydolo fornicata fuit: et ſic poſteri eoꝝ dicũt filij fornicarie et adulteri. et nõ ſolũ illi q

recogitet in corde ſuo: ꝛ [t]viri miſericordie colliguntur[u]: q:[x]nõ eſt qui intelligat. A[y] facie enim malicie collectus[z] eſt iuſtus. Veniet[a] pax: requieſcet[i] in cubili ſuo: q[k]ambulauit in[l] directõe ſua. Vos[m] aũt accedite huc filii auguratricis: ſemẽ[n] adulteri et fornicarie. Sup[o] quem luſiſtis. Sup[p] quẽ dilataſtis os: ꝛ[q] eiciſtis linguã. Nũqd[r] nõ vos filii ſceleſti: ſemẽ[s] mẽdax. Qui[t] cõſolamini in diis ſubter omne lignũ frõdoſum imolãtes[u] puulos in torrẽtib[9] ſubter[x] eminẽtes petras: in[y] ptibus torrẽtis pars tua: hec eſt ſors tua. Et[z] ipſis effudiſti[a] libamẽ obtuliſti[b] ſacrificiũ. Nũqd[c] ſup his nõ indignabor. Sup[d] mõtẽ excelſum et ſublimẽ poſuiſti cubile tuũ et illuc aſcẽdiſti vt imolares hoſtias. Et[e] poſt oſtiũ et retro poſtem poſuiſti memoriale tuum: q:[f] iuxta me diſcoopuiſti ꝛ ſuſcepiſti adulterũ. Dilataſti cubile tuũ et[g] pepigiſti cũ eis fedus. Dilexiſti[h] ſtratũ eoꝝ manu apta et[i] ornaſti te regio vnguẽto[k]: ꝛ multiplicaſti pigmenta tua. Miſiſti[l] legatos tuos ꝓcul et[m] humiliata es vſq3 ad inferos. In[n] multitudine vie tue laboraſti nec[o] dixiſti: qeſcã. Vitã[p] manus tue inueniſti ꝓpterea[q] nõ rogaſti. Pro[r] quo ſolicita timuiſti: q:[s] mẽtita es et mei nõ es recordata: neq3[t] cogitaſti in corde tuo quia ego tacens et quaſi nõ videns: et mei oblita es. Ego[u] annũciabo iuſticiam[x] tuam: et[y] opera tua nõ[z] ꝓderunt tibi. Cũ[a] clamaueris liberẽt[b] te congregati tui. Et[c] omnes eos auferet vent[9]: tollet aura. Qui[d] autẽ fiduciã habet mei: hereditabit[e] terrã: et poſſidebit montẽ ſanctũ meũ: et[f] dicã. Viã[h] facite pbete iter: declinate[i] de ſemita: auferte offendicula de via populi mei. Quia hec dicit dñs excelſus ꝛ ſublimis habitãs eternitatẽ: et ſanctus

fuerũt aũ captiuitatẽ babylonis: ſꝫ etiã illi q fuerũt poſt: ẽ tpe xpi. q: ſicut merita patrũ: vt abraã yſaac ꝛ iacob recordant ad laudẽ bonoꝝ: ita mala ydolatraꝝ improperant malis.

o Sup quẽ luſiſtis. i. illuſiſtis xpm ſputis et colaphis illudendo. p Sup quẽ dilataſtis os. ipm diffamãdo et vituperãdo. q Et eieciſtis linguã. blaſphemãdo q patet in multis locis in euãgelio. q. d. h nõ feciſtis ſup hoĩes tm: ſꝫ etiã ſup deũ et ſaluatorẽ veſtrũ. r Nũqd nõ vos filij ſceleſti. i. ſcelerib9 pleni. s Semẽ mẽdax. q. d. ſic. t Qui cõſola. in dijs ꝛc̃. ibi eñ colebãt ydola. et in locꝭ vmbroſis: iuxta h luxuriã exercebãt i veneratõꝫ aliquoꝝ ydoloꝝ. ſ. veneris ꝛ papi. v Immolãtes. puulos i torrẽtib9. ita q ſanguinẽ in pte decurrere faciebãt intra aquã ad hñdũ ibi diuinatõꝫ. x Subter emi. pe. de rupib9 eñ ſolẽt torrẽtes deſcẽdere. y In ptib9 torrẽtis pars tua. h dr. q: ad imolandũ pueros eligebãt talia loca. z Et ipſis. i. ydolis a Effudiſti liba. de pte ſanguis pueroꝝ: libamẽ eñ eſt oblatio deliqdis. b Obtuliſti ſacrificiũ. de carnib9 eoꝝ. c Nũquid ſup his nõ indignabor. q. d. ſic. tũ propter effuſionẽ ſanguis inocẽtis. tũ q: hoc fiebat ad impẽdẽdũ obſequiũ ydolis. d Sup mõtẽ excelſum ꝛc̃. ad fornicãdũ p ydolatriã. e Et poſt oſtiũ ꝛc̃. vt ſic ingrediẽdo ꝛ egrediendo domũ videres ydolũ vt ſic nõ elaberet de tua memoria.

f Quia iuxta me diſcoopuiſti ꝛc̃. loqtur de iudea ſicut de adultera effrenata: q in eodẽ lecto recipit adulterũ cũ marito. et h fuit ipletũ potiſſime tpe regis manaſſe. qui poſuit ydolũ in tẽplo dñi. ij. paly. xxxiij. g Et pepegiſti cũ eis fed9. ſ. ydolatrie.

h Dilexiſti ſtratũ eoꝝ manu apta. ſ. ad faciẽdum expẽſas magnas in ydola. i Et ornaſti te regi. ſic eſt in hebreo ꝛ in libris correct. k Vnguẽto. q meretrices pingũt facies ſuas vt magis placeãt adulterij. et h fuit ipletũ maxĩe tpe Jorã filij achaz regis iſrl p iezabel matrẽ ei9: q ad introitũ hieu in iſrl de

pinxit oculos ſuos ſtibio ꝛc̃. vt placeret ei. ſicut hr. iiij. Reg. ix.

l Miſiſti legatos tuos ꝓcul. ſ. ad theglatphalaſſar regẽ aſſirioꝝ tpe achaz. vt pꝫ. iiij. Reg. xvi. et ad regẽ egypti tpe ſedechie: confidẽdo de hoib9: et de dño diffidẽdo: ꝓpter qd ſecuta eſt captiuitas babylõica. vt habet. iiij. Regũ vlti. iõ ſubdit. m Et humiliata es vſq3 ad inferos In hebreo habet vſq3 ſeol: qd aliqñ accipit p foſſa: aliqñ p iferno: et vtroq3 mõ accipit hic: q: in captiuitate babylonica multi fuerunt mortui in peccatis ſuis quoꝝ cadauera in foſſis fuerũt ꝓiecta: et anime ad infernũ deſcẽderunt

n In multitudine ꝛc̃. h pñr ponunt peccata iudeoꝝ poſt captiuitatem babylonicã. int q pmũ fuit auaricia vt dictũ eſt ſ. et ex h ꝓceſſerũt alia: q: ſm q dr. Thimo. vi. Radix omniũ malorum eſt cupiditas. et h eſt qd dicitur.

n In multitudie ꝛc̃. q: rectores ppli vt ſacerdotes ꝛ hmõi p diuerſas vias querebãt extorqre pecunias a populo.

o Nec dixiſti qeſcam. quia auaricia ſemp iuueneſcit.

p Vitã man9 tue inueniſti. i. omnia neceſſaria ad vitã venerũt tibi ad manũ.

q Propterea nõ rogaſti. me depcando deuote q: hoĩes pleni diuitijs obliuiſcunt dei. Deut. xxxij. Incraſſatus eſt dilect9 et recalcitrauit. incraſſat9: impiguat9: dilatat9. ſ. diuitijs. et ſeqtur. Dereliquit deũ factorẽ ſuũ ꝛc̃. r Pro q ſolicita timuiſti. Hic incipit verſus in hebreo. ꝛ legat interrogatiue vt ſit ſenſus. r Pro quo ſolicita timuiſti. q. d. no n p me: nec p cultu nois mei. iõ ſeqtur. s Quia mẽtita es. ſcribit eñ Exo. xxiiij. Venit ergo moyſes et narrauit plebi vniuerſa verba dñi atq3 iudicia. Reſpõditq3 tot9 ppl's vna voce: oĩa verba dñi q locut9 eſt faciem9: et ſic pmiſit p ſe et p ſua poſteritate legẽ dñi ſeruare. qd nõ fec. t Neq3 cogitaſti in corde ꝛc̃. i. diſſimulãs punire peccata vſq3 ad tps. tamẽ poſtea punio grauı9: iõ ſubdit. v Ego ãnũciabo. i. manifeſtabo.

x Juſticiã tuã. i. iniuſticiã tuã q: ironice loqtur: ſic fatuo ironice dicit tu es multũ ſapiẽs. y Et opa tua. i. diuitie tibi cõgregate.

z Nõ ꝓderũt tibi: iõ ſubdit. a Cũ clamaueris. in anguſtia. obſidionis p romanos. b Liberẽt te ꝯgregati tui. ſ. numi aurei ꝛ argẽtei: qs indebite ꝯgregaſti. q. d. nõ poterũt: iõ ſubdit. c Et oẽs eos auferet vẽtus. i. romanoꝝ ĩpet9 d Quia aũt. h pñr deſcribit reuertentiũ pnia. q: ad pdicatõꝫ xpi et aploꝝ pl'es de iudeis crediderũt: et penã p romanos inflictã euaſerũt: q: aũ aduẽtũ romanoꝝ in iudeã admoniti fuerũt fideles p angelũ: vt trãſirẽt in regnũ agryppe: q erat cõfederat9 romanis. vt habet in eccliaſtica hyſtoria: ideo ſubditur.

d Qui aũt fiduciã hꝫ mei. i. in me ꝛ nõ in pecunijs ſuis. cuiuſmõi tũc erãt fideles nihil ꝓpriũ poſſidẽtes. vt habet Act. iiij e Hereditabit terrã ꝛc̃. ſ. hierlm in q eſt mõs ſyõ. heli9 eñ hadrian9 imparator hieruſalẽ deſtructã p tytũ reedificauit: ꝓhibẽs iudeos habitare in ea: et cõcedẽs ei9 habitatõꝫ xpianis. iõ ſubdit. f Et dicã. i. dici faciã p helyũ adrianũ. h Viã facite ꝛc̃. ſ. qui ppl's me9 xpian9 abſq3 vllo impedimẽto poſſit ibi redire. Põt etiã alit exponi: vt p h qd dicit hic

e Hereditabit terrã. itelligat terra viuẽtiũ. quã vere penitẽtes poſſidebũt. vñ qd ſubdit poſtea. i Declinate de ſemita ꝛc̃. in hebr. hr Expedite viã. qd ſic gloſat Ra. ſa. Amouete de vijs vr̃is figmẽtũ malũ p qd intelligit inclinationẽ fomitis ad peccatũ. et ſic pꝫ q ſm ipſus

paſſus iſte nō intelligit ad lrām de expeditōe vie materialis in reditu babylonice captiuitatis vt aliq̄ expoſitores nr̄i volūt dicere: ſꝫ de expeditōe vie in reditu ad deū p penitētiā et huic dicto ꝯcordat qḋ ſubdit Quia hec dicit excelſus ⁊c. ſeq̄tur. k Et in ſan. habi. et cū cōtri. ⁊ hu. ſpi. ⁊c. nō enī. Hic ꝯñr ponit obſtinatoꝝ et penitētiū differentia in punitōe ⁊ remedio. Circa qḋ ſciēdū ꝙ adueniente punitōe ceſſat cōminatio ⁊ ira punientis. put q̄liber experit. et hoc mō loq̄tur dñs dī.

l Nō enī i ſempiternuꝫ mitigabo. peccatoribus cōminando.

m Neq̄ʒ vſq̄ʒ in finem id eſt ſemper.

n Iraſcar. cui⁹ rō ſubditur o Quia ſpiritus a facie mea egredietur ⁊c. loq̄tur de ſeipſo ad modū hoīs punientis de cui⁹ narib⁹ egredit fum⁹ et flat⁹. q. d. punitōe fcā ceſſabit ira mea

p Propter iniq̄tatem auaricie eius ⁊ ſupple alioꝝ malorum ad hāc auariciā ſequētiū

q Iratus ſum. ⁊ pcuſſi eū. p exercitū romanoꝝ Auaricia enī phariſeoꝝ et ſacerdotum fuit occaſio eis vendēdi xp̄ꝫ. ſcḋm ꝙ dicit Luce. xvi. Audiebāt aūt hec oīa phariſei: q̄ erāt auari: et deridebāt eū. et ex cōſequēti odiū contra ipm̄ cōceperūt. et q̄ vlteri⁹ eius mortē ꝓcurauerūt. ꝓpt qḋ poſtea p romanos puniti fuerunt.

nomē eius in excelſo et^k in ſancto habitās et cū ꝯtrito et humili ſpiritu vt viuificet ſpm̄ humiliū et viuificet coꝛ ꝯtritoꝝ. Nō^l enī in ſempiternū litigabo: neq̄ʒ^m vſq̄ʒ ad finē iraſcar^n: quia^o ſpūs a facie mea egredietur: ⁊ flat⁹ ego faciā. Propter^p iniquitatē auaricie ei⁹ irat⁹^q ſum: ⁊ pcuſſi eū. Abſcōdi^r a te faciē meā: et indignatus ſum. Et^s abiit vag⁹ in^t via cordis ſui. Vias^u ei⁹ vidi et^x ſanaui eū: et^y reduxi eū: et^z reddidi cōſolatōes ipſi: et^a lugētib⁹ ei⁹. Creaui^b fructū labiorū pacē^c: pacē^d ei q lōge eſt: et^e qui ꝓpe ē dixit dñs: et ſanaui eū. Impii^f aūt quaſi^g mare feruēs qḋ q̇eſcere nō pōt et^h redundāt fluctus eius in cōculcationē et lutū. Non^i eſt par impiis dicit dñs de⁹.

c Clama^a ne ceſſes: quaſi^b tuba exalta vocē tuā: et^c ānūcia pplo meo: ſcelera^d eoꝝ et^e domui iacob peccata^f eoꝝ **Ca. lviij.**

Me^g etenī de die in diē querūt: ⁊^h ſcire vias meas volūt: q̄ſi^i gens q̄ iuſticiā fecerit: et q̄ iudiciū dei ſui nō dereliq̄rit. Rogāt^k me iudicia iuſticie: ⁊^l appropinq̄re deo volūt Quare^m ieiunauim⁹ ⁊ nō aſpexiſti humiliauim⁹^n aias nr̄as ⁊^o neſciſti Ecce^p in die ieiunii veſtri inuenit volūtas veſtra et^q oēs debitores veſtros repetitis. Ecce^r ad lites et cōtentōes ieiunatis et^s percutitis pugno impie: Nolite^t ieiunare ſicut vſq̄ʒ ad hanc diē: ut^u audiatur in excelſo clamoꝛ veſter. Nūqd^x tale eſt ieiuniū qḋ elegi per^y diem affligere hominē aiam ſuā. Nunquid^z cōtorquere quaſi circulū caput^a ſuum: et^b ſaccū ⁊ cinerē ſternere. Nūqd^c iſtud vocabis ieiunium: et diem acceptabilē dño. Nōne^d hoc eſt magis ieiuniū qḋ elegi Diſſolue^e colligatōes impietatis ſolue^f faſciculos deprimētes. Dimitte^g eos qui ꝯfracti ſunt liberos

nūt poſtillatoꝛ eſt ꝓprie catholica ⁊ vera. **Cap. lviij.**

Clama ne ceſſes. Hic remouet tertius error ꝓcedēs ex defectu morali. Aliq̄ enī ꝯfidētes de apparēti iuſticia ſeu ſimulata. p hoc pſumebāt ſaluari. et iſtud multuꝫ vigebat tpe xp̄i. vt pꝫ ex decurſu euāgelii. vbi multū arguit ypocriſ phariſeoꝝ ſacerdotū et legiſperitoꝝ. et ſcḋm h̄ iſtud capl̄ꝫ in duas ptes diuidit. q2 p̄ falſum remediū excludit ſecūdo verū ꝯcludit: ibi. Nōne h̄ ē. Prima adhuc in duas. q2 p̄ falſitas pōit. et ſcḋo excludit: ibi. Ecce in die. Circa p̄mū de⁹ pꝛ alloq̄t hoīem xp̄m dī.

a Clama ne ceſſes. pdicatōꝫ debite ꝯtinuādo.

b Quaſi tu. ex. vo. tu. manifeſte docēdo. h̄ enī mō pdicauit xp̄s. vt pꝫ in euāgelio.

c Et an. po. meo. ſcꝫ iſrael.

d Scelera eoꝝ. i. peccata ꝯtra deum cōmiſſa.

e Et domui iacob. q̄ alio nomīe dictus eſt iſrael.

f Peccata eoꝝ. cōmiſſa i. ꝓximuꝫ huic enī pplo predicauit xp̄s in ꝓpria pſona. ꝓpt qḋ dicit Math. xv. Nō ſum miſſus niſi ad oues q̄ pierunt domus iſrl. g Me etenī de die in diē q̄rūt. legēdo ſcripturas: de q̄ multū gl̄iabant. tn̄ h̄ magis faciebāt ad hn̄dū dn̄iū ſuper ppl̄m q̄ tūc gubernabat p ſacerdotes et legiſpitos. q̄ꝫ ꝓpt noticiā veritatis. h Et ſcire vi. me. vo. i. ꝓtendūt ꝙ h̄ velint.

i Quaſi gēs q̄ iuſticiā fecerit. cū tn̄ ꝯriū egerit. Scḋo gl̄iabantur de oꝛōne: et q̄ꝫtū ad hoc dr̄. k Rogāt me iudi. iuſ. i. ꝙ iudicē p eis ꝯ aduerſarios. ſ. romanos: q̄ eos tenebāt ſubiectos.

l Et appro. deo vo. ſ. in iudicio ad allegādū ſuā iuſticiā: iō ſubdit in pſona eoꝝ. m Quare ieiu. et nō aſ. p exauditionē.

n Humiliauim⁹ aias nr̄as. i. noſmetipſos in cilicio ⁊ cynere.

o Et neſciſti. p approbationē. ꝙ aūt tpe xp̄i talia ieiunia fierent patꝫ Math. ix. vbi diſcipli Iohis dixerūt xp̄o. Quare nos ⁊ phariſei ieiunam⁹ frequent. tui aūt diſcipli nō ieiunant.

p Ecce. h̄ excludit remediū falſuꝫ p rn̄ſionē dn̄i cū dr̄. p Ecce in die ie. ve. inue. ve. vo. Et accipit h̄ volūtas p appetitu ſenſitiuo quē ſeq̄bant ꝯ dictamē rōnis et diuine legis. iō ſubdit.

q Et oēs debitores vr̄os repetitis. cū auſteritate et iportunitate ad ſoluēdū: et tpe ꝓhibito. ſ. āno ſeptimo q̄ ē remiſſiōis Deut. xv. r Ecce ad lit. ⁊ ꝯte. ie. i. in die ieiunii vr̄i talia exercetis

s Et pcutitis pugno impie. iniuriādo ꝓrio nō ſolū verbis: ſed etiā factis: iō ſubdit. t Nolite ieiunare. p talē modū.

v Ut audiat in excelſo clamoꝛ veſter. cōtentōes et brigas ſuſcitādo. x Nunqd tale eſt ie. qḋ elegi. i. approbaui.

y Per diē affligere hoīem aiam ſuā. i. ſeipſum p abſtinētiā abſq̄ꝫ pietate. q. d. nō. q2 exercitatio coꝛpalis ad modicū vtilis eſt. pietas aūt ad oīa. j. Thymo. vi. z Nunqd ꝯtorq̄re q̄ſi circulū In hebreo h̄r q̄ſi hamū. a Caput ſuū. qḋ faciebāt ad oſtentationē ieiunii. in h̄ deſignātes dolorē capitis ex ieiunio.

b Et ſaccū et cinerē ſternere. i. p lecto ſibi parare. c Nunqd iſtud vocabis ieiuniū. ſ. deo acceptū. q. d. nō. ex q̄ eſt pietate

punitōe. r Abſcōdi. ſ. me: gr̄aꝫ meā ab eis iuſte ſubtrahēdo

s Et abiit vag⁹. p diuerſa vicia. t In via cordis ſui. ꝓnitatem fomitis ſequēdo. v Vias ei⁹ vidi. q2 oīa nuda et apta ſunt oculis dei. x Et ſanaui eū. i. dedi p oībus ſanatōis ſufficiēs remedium.

y Et reduxi eū. p pnīaꝫ: qḋ intelligit nō de oībus: ſꝫ de vere penitētibus ſolū. z Et reddidi ꝯſolatōes ipſi. i. donū ſpūſſancti in ſigno viſibili aplis aliiſq̄ꝫ credētib⁹. Act. ii. a Et lugētib⁹ ei⁹. q2 eadeꝫ die ad pdicatōꝫ petri multi coꝛde cōpūcti receperunt fidē xp̄i. ſcḋm ꝙ dr̄ Act. ii. Et appoſite ſunt in die illa aie circiter tria milia. et ꝓpt h̄ ſubdit

b Creaui fructū labioꝝ. i. pdicatōis xp̄i et aploꝝ. c Pacē. ſ. gr̄e in pn̄ti: et gl̄ie in futuro: q̄bus ſubdit. d Pacē ei q lōge eſt. i. pplo gētili ad xp̄m ꝯuerſo. q̄ legē et ꝓphas nō habuerat. e Et q̄ ꝓpe eſt. i. pplo iudaico legē et ꝓphas habēti. hāc aūt ſcripturā iducit apoſtol⁹ Ephe. ii. in xp̄o ipletā eē. Et veniēs euāgeliꝫauit pacē vobis q̄ lōge fuiſtis. Ex q̄ pꝫ ꝙ paſſus iſte nō intelligit ad lrām de nūciis cyri p regnū ſuū miſſis ad denūciādū licētiā datā iudeis redeūdi pacifice in iudeā: vt aliq̄ expoſitores nr̄i volūt dicere. f Impii aūt. i. iudei in ſua malicia obſtinati. g Quaſi mare feruēs ⁊c. q2 pſeq̄bantur ad mortē credētes in xp̄o: vt pꝫ in actib⁹ aploꝝ in plib⁹ locis.

h Et redū. fluc. ei⁹ in ꝯcul. et lutū. Sicut enī fluct⁹ maris veniētes ad litoꝛa generāt ibi lutū: qḋ poſtea a trāſeuntib⁹ ꝯculcat: ſic pſecutōes a iudeis illate xp̄ianis meruerūt qḋ cōculcarent tanq̄ꝫ viles a romāis

i Nō eſt par dic dñs de⁹ impiis. q2 iudei q̄ remāſerūt obſtinati: ſunt p orbē vagi in obprobrio et ſeruitute graui. In ca. lvii. vbi dr̄ in poſtil. Qui aūt habet fiduciā mei. **Additio.**

Um h̄ qḋ dr̄ hic. Qui aūt hꝫ fiduciā mei. exponat de fidelibus xp̄i ſubdi ꝓprii poſſidētib⁹. h̄ qḋ ſeq̄tur. Hereditabit terrā et poſſidebit montē ſancti mei. nullo mō intelligēdū eſt de hierl̄m illa materiali q̄ꝫuis enī hadrian⁹ iparatoꝛ illā hierl̄m cōceſſiſſet xp̄ianis ad habitādū tunc̄ tn̄ eſt dicēdū ꝙ hec ꝓpha pnoſticauit in pmiū fidei et ſpei fidelib⁹ xp̄i. vn̄ talis expoſitio tanq̄ꝫ iudaica eſt reſpuēda. et ſcḋa quā po

et virtute vacuū. d Nōne h̄ eſt. h̄ pōīt verū remediū ꝯcludi tur. et p̄ q̄ᵗū ad pietatis exercitiū. ſcdo q̄ᵗū ad diuinū cultū. ibi Si auerteris. q̄ᵗū ad p̄mū dr̄. d Nōne h̄ ē magis ieiuniū qđ elegi. i. approbaui. ſ. in q̄ fit abſtinētia a vicijs et exercitiū in opib⁹ pietatis. iō ſubdit e Diſſolue colligatōes ipietatꝭ. i. cauillatōnes q̄b⁹ ſacerdotes ꝛ pharisei inuoluebant ſimplices ad pecunias eoꝝ extra hēdū.

f Solue faſciculos deprimētes. i. penas graues q̄s iponebāt ſup populū. ſm̄ ꝙ dicit Math. xxiij. Alligāt eñ onera grauia ꝛ iportabilia ſup hūeros hoim.

g Dimitte eos q̄ ꝯfracti ſūt. ex dura ſeruitute. Cetera patent vſq; ibi. h Tunc erumpet q̄ſi māe lu. tuū. oriēte tibi ſole iuſticie p̄ gratiā. i Et ſanitas tua citi. orietur. ab īfirmitate culpe. k Et anteibit fa. tu. iu. tu. p angelū te cuſtodiētē corā deo p̄ſentata.

l Et glo. dñi colli. te. in morte.

m Tūc iuoca. h̄ ꝯcludit remediū verū q̄ᵗū ad orationē cū dr̄. Tūc iuocabis ꝛ dñs exaudiet. ſ. q̄ñ exercueris opa pietatꝭ. n Clamabis. in feruore orōnis. o Et dicet ecce aſſuꝫ. p exauditōis effectū. qđ aūt ſubdit. p Miſericors ſuꝫ dñs de⁹ tu⁹. nō eſt i hebr̄. nec in libris correctꝭ ſꝫ p modū gloſe interlinearꝭ p̄ fuit poſitū: p⁹ ea p iperitiā ſcriptoꝝ textui inſertū.

q Si abſtuleꝛ de medio tui cathe. incarceratos relaxādo vl̄ cathenā vocat cauillatōꝫ ad īuoluēdū ſimplices. r Et deſiereꝛ extēdere digitū. alios de pctīs notādo. ſic faciebat phariſe⁹ Luc. xviij. di. Velut etiā h̄ publican⁹. s Et loq̄ qđ nō ꝓdeſt. alios vitupādo ꝛ te recōmēdādo. ſic ille phariſe⁹ dicebat. Nō ſū ſicut ceteri hoim raptores: adulteri ieiuno bis in ſabbato ꝛc̄.

t Cū effudeꝛ eſurienti aiam tuā. p pietatꝭ affectuꝫ et etiā ſi facultas aſſit p effectū: iō ſubdit. v Et aiam affli. reple. ei⁹ defectū ſubleuādo. x Oriet in tenebris lux tua. i. mutabeꝛ de tenebris culpe ad lucē grē. y Et reqem. ſ. mentꝭ a Dabit do. de. tu. ſemp. Et q̄ pꝫ ꝙ nō loq̄tur de req̄e tpali. q̄ freq̄nt interrūpit. et maxie iuſtis q̄ de cōi curſu pl⁹ ceteꝛ tpalit affligunt ij. Tymo. iij. Oēs q̄ pie volūt viuere in xp̄o ihu pſecutōꝫ patiētur: ꝙ aūt in aliq̄b⁹ libris iterpōit. De⁹ tu⁹. nō eſt de textu.

b Et iple. ſplē. ani. tu. i. ſplēdorib⁹ diuine noticie ꝛ virtutis.

c Et oſſa tua liberabit. ab īfirmitate corporis. d Et eꝛ q̄ſi hort⁹ irrigu⁹. i. in bōis opib⁹ fecūd⁹. e Et edifi. in te deſer. ſecu. i. gētiles adiūgent tibi in vna eccl̄ia. q̄ fuerūt deſerti in p̄ſtinis ſeculis. ingq̄ū caruerūt lege ꝛ ꝓphis. f Fūda. gene. ꝛ gene. ſuſci. i. p generationū ſucceſſionē adduces aliq̄s ad fidē. qđ ipletū eſt i aplīs ꝛ i alijs credētib⁹ de iudeis. p quoꝝ p̄dicatōꝫ et doctrinā in ſcripturꝭ coꝝ relictā ꝯuertunt gētiles ad fidē.

g Et voca. edifi. ſepi. edificare ſepes materiales ē officiū pauperū ꝛ ruſticoꝝ. et iō nō eſt tale q̄d qđ debeat p̄miri p opib⁹ virtutū et iō p ſepes h̄ intelligunt ipedimēta peccatoꝝ p ſanā doctrinā ꝛ ordiatōes ſacras: et h̄ ipletū eſt in aplīs et coꝝ ſucceſſorib⁹: q̄ p ſanā doctrinā et ſacre eccl̄ie īſtituta oppoſuerūt peccatꝭ obſtacula. ꝛ iō ſubdit. h Auertēs ſemitas in q̄eté. ſic eſt in hebreo ꝛ in libris correctꝭ. Ad ceſſatōꝫ eñ peccatoꝝ ſeq̄tur q̄es mētis. ꝓpter qđ dr̄ in fine ca. p̄cedēꝭ. Nō eſt pax dic̄ de⁹ me⁹ ipijs. i Si auerteris hic pōit veꝛ remediū q̄ᵗū ad dei cultū. Circa qđ ſciēdū ꝙ p obſeruationē ſabbati h̄ itelligūtur oīa q̄ ptinēt ad debitū dei cultū: ſic̄ et i p̄cepto decalogi Exod. xx. Memēto vt diē ſabbati ſanctifices. ad cui⁹ obſeruationē req̄rit ceſſatio ab opib⁹ pctōꝫ. que ſunt maxie ſeruilia Jo. viij. Qui facit pctm̄ ſeruus eſt pcti. iō dicit.

et omne on⁹ dirūpe. Frāge eſurienti panē tuū: et egenos vagoſq; induc in domū tuā. Cū videris nudū opi eū: et carnē tuā ne deſpexeris. Tunc[b] erūpet quaſi mane lumē tuū: et[i] ſanitas tua citius orieť. Et[k] anteibit faciē tuā iuſticia tua et[l] gloria dñi colliget te. Tunc[m] inuocabis ꝛ domin⁹ exaudiet: clamabis[n] et[o] dicet ecce aſſum: quia[p] miſericors ſum dñs de⁹ tu⁹. Si[q] abſtuleris de medio tui cathenā ꝛ[r] deſieris extēdere digitū: et[s] loqui qđ nō ꝓdeſt. Cū[t] effuderis eſurienti aiam tuā: et[v] aiam afflictā repleueris: orietur[x] in tenebris lux tua: ꝛ tenebre tue erunt ſicut meridies. Et[y] requiē tibi dabit[a] dñs de⁹ tu⁹ ſemper: et[b] implebit ſplendorib⁹ animā tuam: et[c] oſſa tua liberabit. Et[d] eris quaſi hortus irriguus: et ſicut fons aquarū cuius nō deficient aque. Et[e] edificabuntur in te deſerta ſeculoꝝ: fundamenta[f] generatōis et generationis ſuſcitabis. Et[g] vocaberis edificator ſepium: auertens[h] ſemitas in quietē. Si[i] auerteris a ſabbato pedē tuū facere[k] voluntatē tuā i die ſancto meo et[l] vocaueris ſabbatū delicatū et ſanctū dñi glorioſuꝫ et[m] glorificaueris eū dū[n] nō facis vias tuas et[o] nō inuenitur voluntas tua: vt[p] loq̄ris ſermonē: tunc[q] delectaberis ſuper dño: et[r] ſuſtollam te ſup altitudines terre: et[s] cibabo te hereditate iacob patris tui. Os[t] eni domini locutū eſt.

Capitulū. lix.

e Ecce[a] nō eſt abbreuiata manus[b] dñi vt ſaluare nequeat neq;[c] aggrauata eſt auris eius vt nō exaudiat: ſed[d] iniquitates veſtre diuiſerunt inter vos et deū veſtrum et[e] peccata veſtra abſcōderunt faciem eius a vobis ne[f] exaudiret. Manus[g] eni veſtre pollute[h] ſunt ſanguine et[i] digiti veſtri iniq

i Si auerteꝛ a ſabbato pedē tuū. vt nō ꝓcedas ad male agēdū. iō ſubditur.

k Facere volūtatē tuā ſeq̄ndo appetitū tuū irrationabilem. Scdo ad obſeruatōnē ſabbati req̄rit occupatio et meditatio circa diuina. iō ſubditur.

l Et voca. ſab. deli. ꝛc̄ i. intēdēdo ad diuina.

m Et glificaueris. i. bonorauerꝭ debite obſeruādo. n Dū nō facis vias tuas. ſeq̄ndo tuas ꝯcupiſcētias.

o Et nō inue. vo. tua. id eſt effectus ſenſibilis appetitus.

p Vt loq̄ris ſermones ſ. malū cōtra deū vel ꝓximū: ſꝫ magis ſis intentus ad deū laudādū.

q Tūc delectabeꝛ ſup dño. ſentiēs ītrīſece ꝯſolatōes diuinas.

r Et ſuſtol. te ſup alti. terre. p ꝯtēptū terreſtriū et appetitū celeſtiū.

s Et cibabo te here. ia. pa. tui. ſ. in btitudine celeſti: bona eñ terrena cū ſint multo minora bōa opib⁹ virtutū: nō pñt eſſe p̄ncipale p̄miū ꝓmiſſuꝫ patriarchis p opib⁹ v̄tutis: ſic̄ declaratū fuit diffuſi⁹ Geñ. xv.

t Os eñ dñi locutū eſt. q. d. h̄ ſtabile eſt et firmū. In cap. lviij. vbi dr̄ in poſtilla. Nolite ieiunare. Additio.

Vbi trāſlatio nr̄a hꝫ. Nolite ieiunare. hebraica lr̄a hꝫ q̄dā verba q̄ vno mō ſignāt. Et nō ieiuneꝛ. ꝛ alio mō ſignāt. ꝛ nō ieiunatꝭ. et ſi p̄ mō intelligant exponunt ſic̄ in poſtil. Si aūt ſcdo mō ſenſus eſt. et nō ieiunatꝭ vt audiat in excelſo clamor veſter. i. nō intēdiꝭ in ieiunādo vt audiami a deo: q̄ ſi ſic ceſſaretis a ꝯtētōib⁹ et iniurijs q̄ deo nō placent. Et hec expoſitio vr̄ magis ꝓpria ſpālitꝛ ꝓpter li ꝛ: q̄ p̄ponit huic v̄bo ieiunatis ſeu ieiuneris.

Capitulū. lix.

Ecce nō ē abbreuiata. Poſtq̄ꝫ poſita ē p̄paratio ad ſalutē. hic ꝯñr ſal⁹ pōit. et diuidit i duas ptes. q̄ꝛ p̄ pōit ipa ſal⁹. ſecūdo magnitudo ipi⁹ ca. ſeq̄nti. Pria i duas. q̄ꝛ p̄ pōit ſalutꝭ neceſſitas: ſecūdo ei⁹ eq̄tas: ibi. Et vidit dñs. Circa p̄mū ſciendū ꝙ neceſſitas iſta eſt ꝓpt miſeriā culpe ꝛ pene: quā incurrerūt iudei ex ꝯtēptu xp̄i. et de iſta eadē miſeria expōit Ra. ſa. pñs ca. et q̄ᵗū ad h̄ ꝯuenit mecū: ſꝫ diſcōuenit in q̄ᵗū dic̄ iudeos ab ea liberari p xp̄m vēturū: cui⁹ aduentus trāſit in p̄teritū. Igit̄ p̄ pōit hui⁹ miſerie deſcriptio. ſcdo eiuſdē ꝯfeſſio ibi. Propt h̄. Pria in duas. q̄ꝛ p̄ deſcribit miſeria culpe. ſecūdo pene. ibi. Cogitatōes. Circa p̄mū dr̄. a Ecce nō eſt abbreuiata. i. minorata. b Man⁹ dñi. i. ptās ei⁹. c Neq; aggrauata auꝛ ꝛc̄. q. d. iſta miſeria in q̄ eſtis nō ꝓuenit ex dei ipotētia vel ignorantia ad ſaluandū: ſꝫ ex pte vr̄a. iō ſubdit. d Sꝫ iniq̄. ve. diui. int̄ vos ꝛ deū vr̄m: ſepantes vos ab eo. e Et pctā ve. abſcō. fa. ei⁹ a vo. demeritorie. f Ne exau. q̄ꝛ nō eſt ſpecioſa laus i ore pctōris. g Man⁹ eñ vr̄e. i. opa vr̄a q̄ p man⁹ deſignāt: eo ꝙ man⁹ eſt organū organoꝝ. iij. de aīa. h Pol. ſunt ſan. ſ. pauperū bona coꝝ rapiēdo. i Et digiti vr̄i ini

quitate.p̃ h̃ deſignanŧ iniuſticie minores ſicͩ digit⁹ minor eſt manu.
k Labia vr̃a locuta ſunt mẽdacium.ↄ xp̃m dicẽdo q fuit mag⁹ et ꝓpheta falſus. l Et lingua veſtra iniq̃tatẽ faŧ. replicatio eſt eiuſdẽ ſnĩe ad maiorẽ aſſertionẽ. m Nõ eſt q̃ inuocet iuſticiã.i.xp̃m. Qui fact⁹ eſt nobis a deo ſapiẽtia et iuſticia et ſanctificatio ꝛc̃.i.Cor.i.

dulitatẽ. a Multi.ſunt eñ iniq̃.no.q: iudei a xp̃o elõgati ruũt de peccato in petrũ. b Et petã no.r̃nde.no.p miſerias ſubſecutã. c Quia ſcelera nr̃a nobiſcũ.p miſerie affectũ.
d Et ini.no.cogno.i.ex certa ſciã peccauim⁹.qḋ eſt grauius q̃ ex ignorãtia vel infirmitate. e Et auerſi ſum⁹ ne ire.p⁹ ter. dei no.obedĩẽdo doctrine xp̃i.

n Neq; eſt q̃ iudi. vere de factis xp̃i. et loq̃ŧ ꝓpheta ꝯtrã ad illos qui ſunt in infidelitate obſtinati. o Sʒ ꝯfidũt in nihili.i.i aduẽtu meſſie futuro q̃ iã trãſijt in p̃teritũ:et iõ talis ꝯfidẽtia eſt ſup nihilũ.
p Et loquunŧ vanitates.q: doctores iudeoꝝ multotiẽs termios p̃fixerũt de aduẽtu meſſie. et oẽs trãſierũt tanq̃ p̃nũciati inaniŧ ꝛ falſe.
q Cõceperũt laborẽ.i. excogitauerũt īferre laborẽ xp̃o ꝛ diſciplis.
r Et pepererũt iniq̃tatẽ.ꝓcedẽdo ad effectuʒ: vt pʒ ex euãgelijs ꝛ actibus apl̃oꝝ.
s Oua aſpidũ rupẽrt. i.ꝯſilia venenoſa ↄ xp̃m et diſcipulos ei⁹ in effectũ exteri⁹ ꝑduxerũt.
t Et telas ara.texue.i. ad nẽrõnes falſas ↄ doctrinã xp̃i. vt ab ea populũ auerterẽt.
v Qui come. de ouis eo.ꝯſentiẽdo malignis ꝯſilijs ipſoꝝ.
x Morieŧ. morte culpe. y Et qḋ ꝯfo.ẽ erũ.in re.q: quicq̃d ꝓcedebat ex dictis ꝯſilijs totũ erat venenoſuʒ. ʒ Tele eo. nõ erunt in ve.ſciẽtie ꝛ v̾tutis q̃bus aĩe veſtiunŧ ꝛ ornanŧ: ſʒ magis ad ꝯtrium.

tate. Labia[h] ueſtra locuta ſũt mẽdaciũ et[i] lingua ur̃a iniq̃tatẽ fatur. Nõ[m] eſt qui inuocet iuſticiã: neq;[n] eſt q iudicet vere: ſʒ[o] cõfidũt in nihili: et[p] loquunŧ vanitates. Cõceperũt[q] laborẽ et[r] pepererũt iniquitatẽ. Oua[s] aſpidũ ruperũt et[t] telas aranee texuerũt. Qui[u] comederit de ouis eoꝝ morieŧ[x] et[y] qḋ cõfotũ eſt erũpet in regulũ. Tele[z] eoꝝ nõ erũt in veſtimentũ: neq; operientur opibus ſuis. Opa[a] eoꝝ opa inutilia: et[b] opus iniq̃tatis in manib⁹ eoꝝ. Pedes eoꝝ ad malũ currũt et feſtinãt vt effundãt ſanguinẽ innocẽtẽ. Cogitatões[c] eoꝝ cogitationes inutiles. Vaſtitas[d] et ꝯtritio in[e] vijs eoꝝ. Viã[f] pacis neſcierunt et[g] nõ eſt iudiciũ in[h] greſſib⁹ eoꝝ. Semite[i] eoꝝ incuruate ſunt eis: omnis[k] qui calcat in eis ignorat[l] pacẽ. Propter[m] hoc elõgatũ ẽ iudiciũ a nobis: ꝛ[o] nõ app̃hẽdet nos iuſticia. Expectauim⁹[p] lucẽ: ꝛ[q] ecce tenebre: ſplẽdorẽ[r] ꝛ in tenebris ambulauim⁹. Palpauim⁹ ſicut ceci parietẽ: et q̃ſi abſq; oculis attrectauim⁹. Impegim⁹[s] meridie q̃ſi in tenebris: in caliginoſis quaſi mortui. Rugiem⁹[t] q̃ſi vrſi oẽs et quaſi colũbe meditãtes gememus. Expectauim⁹[u] iudiciũ: ꝛ[x] nõ eſt: ſalutẽ[y] ꝛ[z] elongata eſt a nobis. multiplicate[a] ſunt eñ iniq̃tates noſtre corã te et[b] petã nr̃a r̃nderũt nobis. Quia[c] ſcelera nr̃a nobiſcũ: ꝛ iniq̃tates[d] nr̃as cognouim⁹ peccare et mẽtiri ꝯtra dñm: et[e] auerſi ſumus ne irem⁹ poſt tergũ dei nr̃i. ut[f] loq̃remur calũniã et[g] tranſgreſſionẽ. Cõcepim⁹[h] ꝛ locuti ſumus de corde verba[i] mẽdacij: et[k] ꝯuerſum eſt retrorſum iudiciũ: et[l] iuſticia lõge ſtetit. Quia[m] corruit i platea veritas: et eq̃tas nõ potuit ingredi: Et[n] facta eſt veritas in obliuiõẽ ꝛ[o] q receſſit a malo: p̃de[p] patuit. Et[q] vidit dñs et malũ appa-

f Ut loq̃remur calũniã.ↄ xp̃m et ei⁹ familiã.
g Et trãſgreſſionẽ.ꝑſequẽdo īnocẽtes ad mortẽ.
h Cõce.et lo.ſum⁹ de corde.i.ſciẽter ꝛ a ꝓpoſito.
i Verba mendacij.ↄ xp̃m. vt pʒ Luc.xxiij. vbi accuſauerũt eum q ꝓhibebat tributa dari ceſari: ꝛ q volebat rex fieri: cuʒ tñ de ꝯtrario eſſent certi: q ꝯ̃ ſuperat eis. Reddite q̃ ſunt ceſaris ceſari Math.xxij. Etiã ſcir ſciẽs q vẽturi cẽnt vt cõſtituerẽt eũ regẽ fugit in montem. Joh.vi.
k Et ꝯuer.eſt retror.iudi. in ꝯdẽnatõe xp̃i innocẽtis p pylatũ.
l Et iuſti.lõ.ſte. q: nõ habuit locũ.
m Quia corruit in pla.ve.q: ſacerdotes auerterũt ppl̃m a veritate ꝯtra xp̃m et barrabas liberareŧ: ꝛ xp̃s crucifigereŧ: iõ ſeq̃tur. n Et facta eſt veri.in obli.q: veritas doctrine xp̃i quã ppl̃s audierat an̄te ei⁹ receſſit per ſacerdotũ deceptionẽ. o Et q̃ receſſit a malo.de ꝑſecutõe ꝛ morte xp̃i penitẽdo.cuiuſmodi fuerunt iudei ꝯuerſi fuerũt a p̃dicationẽ petri Act.ij. vbi ḋr. His auditis cõpuncti ſunt corde.et dixerũt ad petrũ ꝛ ad reliq̃s apl̃os. Quid faciem⁹ viri fratres.petrus vero ait ad illos: penitẽtiã agite ꝛ baptizeŧ vnuſquiſq; veſtrũ in noĩe ihũ xp̃i ꝛc̃.ſeq̃tur ibidẽ. Et appoſite ſunt in die illa anime circiŧ tria milia. p Predeꝑtuit.vt pʒ Act.viij. Facta eſt aũt in die illa ꝑſecutio magna in eccleſia q̃ erat hieroſolymis. q Et vidit. h̃ ꝯñr poniŧ ſaluatio eq̃tas p punitionẽ maloꝝ et ſaluationẽ bonoꝝ. h̃ eñ exigit eq̃tas: et hoc in deſtructõe iudee p romanos fuit impletũ p q̃s increduli mortui fuerũt: et captiuati: et credẽtes fuerũt ſaluati.primo ab exercitu romanoꝝ. q: monitu angeli trãſierũt in regnum agrippe añ aduẽtũ eoꝝ. vt dictũ eſt.ſ. Poſtea a iudeis: q: poſt eius deſtructionẽ fuerũt liberati a ꝑſecutõibus quas eis faciebãt: et reedificata ciuitate hierl̃m p helyũ hadrianũ eaʒ inhabitare pacifice ꝑmiſſi fuerũt.idõ dicit. q Et vi. dñs et ma. appa. in oculis ei⁹.ſ.q fideles a iudeis incredulis ſic affligerẽtur: ideo ſeq̃tur. r Quia nõ eſt iudiciũ eo q iniuſte p̃ncipes iudeoꝝ xp̃ianos ꝯdẽnabant. s Et vidit q: nõ eſt vir ꝛc̃.i.q nõ apponebaŧ ibi remediũ humana potẽtia. t Et apoꝛiat⁹ eſt.i. de miſeria ꝛ infelicitate eoꝝ moleſtatus. v Et ſaluauit ſibi brachiũ ſuũ ꝛc̃.i.fideles v̾tute ſua. x Indut⁹ eſt iuſticia vt lorica ꝛc̃.loq̃tur de deo ad modũ militis armati ꝓcedentis ad ſaluationẽ ppl̃i ſui. Indut⁹ eſt veſtimẽtis vltionis.i. exercitu romanoꝝ p̃parato ad punitionẽ maloꝝ ex inſtinctu diuino.
y Et opertus eſt q̃ſi pallio zeli.i.Tyto q̃ erat ſup exercitũ ſicͭ palliũ ſup alia veſtimẽta.et vocaŧ palliũ zeli. q: multũ fuit ſolicit

a Opera eoꝝ.opa inutilia.i.nociua.min⁹ eñ dicẽdo pl⁹ ſignificat. iõ ſeq̃tur. b Et op⁹ iniq̃tatis ꝛc̃.pedes eorũ ad malũ currũt ꝛc̃.ſ. ad effuſionẽ ſanguis xp̃i et ſuoꝝ diſcipl̃oꝝ. vt de xp̃o pʒ in euãgelijs ꝛ in actib⁹ apl̃oꝝ de ei⁹ diſcipulis. c Cogitatões. h̃ ꝯñr poniŧ miſeria pene. Dicit eñ Joſeph⁹ li.de iudaico bello.q poſt mortẽ xp̃i ante deſtructõẽ ciuitaŧ p Tytũ: iudea erat multũ lacerata intraneis diſſenſionib⁹: et ſic cogitabãt ſe mutuo ſpoliare ꝛ interficere.ideo dicit.
c Cogita.eo.cogi.inuti.i.nociue. d Vaſtitas et ꝯtri.i.mutua priuatio rerũ et occiſio ꝑſonaꝝ. e In vijs eoꝝ.vt dictũ eſt.
f Viã p a.neſcie.q: poſt diſſenſiões intraneas romanis rebellauerũt
g Et nõ eſt iudi.i.executio operũ iuſticie. h In greſ.eo.i. in ſuis ꝓceſſib⁹. i Semi.eo.incur.ſunt eis.a rectitudĩe iuſticie et veritaŧ.
k Oĩs q̃ calcat in eis.p eas ꝓcedẽdo. l Ignorat pacẽ.deo et proximo. m Propŧ hoc.h̃ ꝯñr poniŧ p̃dicte miſerie confeſſio. Eſaias eñ ipſam p̃uidẽs eã ꝯfiteŧ: ſecũ illis numerando eo q erat de ppl̃o iudaico.ſic Daniel.ix.ca.ꝯfiteŧ peccata ppl̃i ſui nũerando ſe cũ peccatorib⁹: lʒ eſſet inocẽs: et ſic dicit Eſaias. m Prop.h̃ elõgatũ ẽ a nobis iudiciũ.i.executio iuſticie actualis. o Et nõ app̃hẽdet nos iuſticia habitualis.et loq̃tur de futuro p modũ p̃teriti ꝓpŧ certitudinem ꝓphetie. p Expectauim⁹ lucẽ.i.xp̃m q̃ ḋr luc.ſ. xlix. Dedi te in lucẽ gẽtiũ ꝛc̃. q Et ecce tenebre.q: in aduẽtu xp̃i iudei p maiori pte fuerũt excecati. r Splẽdorẽ et in tenebris ꝛc̃.repetitio eſt eiuſdẽ ſnĩe ad maiorẽ exaggerationẽ. s Impegim⁹ i meridie.i.in tpe lucis grẽ qḋ marie habuit rõnẽ meridiei tpe p̃dicatõis xp̃i ꝓpter euidẽtiã miraculoꝝ. t Rugiem⁹ q̃ſi vrſi ꝛc̃.h̃ fuit implerũ in aduẽtu romanoꝝ ꝯtra iudeos. v Expectauim⁹ iudicium.i.q fieret nobis vindicta de romanis nos affligẽtib⁹. x Et nõ eſt.q: ecõuerſo fuerũt deſtructi a romanis. y Salutẽ.ſ.xp̃m quẽ p̃cos ve.te. expectauerũt. ʒ Et elõgata eſt a nobis.i.a iudeis incredulis ꝓpŧ ſuã icre

de captõe hierl'm ad maloꝝ punitionẽ: iõ ſubdit z Quaſi ad retributõꝫ indignatõis hoſtib⁹ ſuis.i.iudeis in infidelitate obſtinatis.lꝫ eñ Tyt⁹ debellaret ciuitatẽ: eo ꝙ rebellauerat romanis: de⁹ tñ ad h eũ inueſtigabat. vt p eũ vindicta fieret d xp̃i inimicis. a Inſulis vicẽ red. dicunt aũt h inſule hierl'm et tate redẽptũ de babylone: ſꝫ h nõ vid̃: verũ: qm̃ illi nũꝗ̃ fuerũt in tãta pſperitate vt p₃⁹. imo q̃ſi oĩa q̃ dicunt h nõ pñt expõi de ipſis niſi valde extorte: q: d̃r h. Mirabit ⁊ dilatabit cor tuuꝫ. q̃ñ ꝯuerſa fuerit ad te multitudo maris. fortitudo gẽtiũ venerit tibi. lꝫ eñ aliq̃ gentilita te relicta eis adheſerũt: tñ fuerũt pauci et parue reputatõis et v̾tutis.

alie ciuitates iudee: eo ꝙ ſint ſite circa maria. tota eñ iudea ſm ſuã lõgitudinem ſita eſt ſup mare mediterraneũ ex parte occidẽtis: et in latere oppoſito hꝫ iordanẽ fluuium trãſeuntẽ per mare galilee ⁊ mare mortuũ.
b Et timebũt q̃ ab occidente nomẽ dñi ⁊c. q: a tẽpore apl'oꝝ fides catholica fuit multum dilatata ad oẽs ptes orbis.
c Cũ venẽ. quaſi flu. vi. ſ. romanoꝝ exercit⁹.
d Quẽ ſpi. do. co. q: ſpũs domini ad h eum inſtigauit vt p̃dictũ ẽ.
e Et venerit ſyõ redẽptor. et eſt h ſyon datiui caſus.

nit in oculis ei⁹ q: nõ eſt iudiciũ. Et vidit de⁹ q: nõ eſt vir: ⁊ aporiat⁹ eſt q: nõ eſt q occurrat. Et ſaluauit ſibi brachiũ ſuũ et iuſticia ei⁹ ipa cõfirmauit eũ. Indut⁹ eſt iuſticia vt lorica: et galea ſalutis in capite ei⁹. Indut⁹ eſt veſtimẽtis vltionis: et opert⁹ eſt q̃ſi pallio zeli ſicut ad vindictã q̃ſi ad retributõꝫ indignatõis hoſtib⁹ ſuis et viciſſitudinẽ inimicis ſuis. Inſulis[a] vicẽ reddet. Et[b] timebũt q ab occidẽte nomẽ dñi: et q ab ortu ſolis gloriã ei⁹. Cum[c] venerit quaſi fluuius violẽtus quẽ[d] ſpũs dñi cogit: et[e] venerit ſyon redemptor: et[f] eis q redeunt ab iniq̃tate in iacob dicit dñs. Hoc[g] fed⁹ meum cũ eis dicit dñs. Spirit⁹[h] meus qui eſt in te et[i] verba mea que poſui in ore tuo: non recedent de ore tuo: et de ore ſeminis tui dicit dñs amodo et vſq₃ in ſempiternum.

Capl'm. lx.

f Urge[a] illuminare hierl'm: q:[b] venit lumẽ tuũ ⁊[c] gloria dñi ſup[d] te orta eſt. Quia[e] ecce tenebre operiẽt terrã et caligo populos: ſup te aũt orietur dñs et[f] gloria ei⁹ in te videbit. Et[g] ambulabũt gentes in lumine tuo: et reges in ſplẽdore ortus tui. Leua[h] in circuitu oculos tuos ⁊ vide: oẽs iſti cõgregati[i] ſunt: venerũt tibi. Filii[k] tui de lõge veniẽt et filie tue de latere ſurgent[l]. Tũc[m] videbis ⁊[n] afflues: et[o] mirabit et[p] dilatabit cor tuũ q̃ñ[q] cõuerſa fuerit ad te multi-

Itẽ ꝙ poſtea ſubditur. Et edificabũt filij peregrinoꝝ muros tuos: q̃a ipſimet edificauerũt eos tpe Neemie et cum magno labore et anxietate ita ꝙ vna mãu faciebãt op⁹ ⁊ altera tenebãt gladiũ Neemie. iiij. et h timore aduerſarioꝝ eos ipedire volẽtiũ. et qd̃ h ſubdit. Aperient porte tue iugit ⁊c. q: magis tenebãt clauſe aduerſariorũ timore. Itẽ qd̃ poſtea ſubdit. Gẽs eñ et regnũ qd̃ nõ ſeruierit tibi peribit: q: illa regna nõ ſeruierũt eis ſed magis ecõuerſo. p̃ pſis tributũ reddẽdo: poſtea grecis et poſtea romãis. vt pꝫ ex libris Eſdre et Neemie et Machabeoꝝ et euangelioꝝ: et ex libris ioſephi et alioꝝ hyſtoriographoꝝ. Itẽ expoſitores iſti magis videt iudaizare q̃tũ ad h q̃ hebrei q̃ exponũt totũ iſtud cap. de tpe xp̃i. vñ Ra. moy. ſup Geñ. xxv ca. dicit ꝙ illõ qd̃ d̃r h. Et ãbulabũt gẽtes i lumĩe tuo: itelligit de meſſia. Dicũt igit ꝙ ea q̃ ponunt h iplẽda ſunt tpalr in aduẽtu meſſie: ſꝫ ꝯ h arguit p h ꝙ v̾ſus finẽ ca. d̃r. Nõ occidet vltra ſol tu⁹ ⁊c. q: ſcd̃m antiq̃s doctores hebreoꝝ in aduẽtu meſſie nõ eſt intelligẽdũ aliq̃d immutari de curſu mũdi. vt dictũ fuit. ſ̃. xi. ca. et iõ qd̃ d̃r h de ſtatu ſolis ⁊ lune et de diuino lumĩe: nõ põt ꝯueniẽt referri ad ſtatũ hui⁹ mũdi ſeu pſperitatẽ terrenã: ſicut iudei intelligũt dicẽtes meſſiã tpaliter regnaturũ ſup oẽs gẽtes: et qd̃ tũc iudei pſperent eo mõ q̃ in h ca. deſcribitur. Igit dicẽdũ ꝙ ſicut ca. p̃cedẽti deſcripta eſt ſalus xp̃iana in h ꝯñr deſcribit magnitudo ſalutis hui⁹. et p̃mo ex pte materie recipiẽtis. ſecũdo ex pte cauſe efficiẽtis ca. ſeque. Circa p̃mũ ſciẽdũ ꝙ materia ſiue ſubiectũ recipiẽs xp̃i ſalutẽ eſt eccl'ia fideliũ: q̃ hꝫ duplicẽ ſtatũ. ſ. i mũdo q̃tũ ad eccl'iaꝫ militantẽ: et in celo q̃tũ ad triũphãtẽ. Primo ḡ ponit magnitudo ſalutis eccl'ie reſpectu ſtat⁹ primi. ſecũdo reſpectu ſcd̃i. ibi. Nõ audiet. Prima diuidit in tres: q: p̃ deſcribit pſperitas militãtis eccl'ie ex fideliũ multiplicatõe. ſcd̃o ex eccleſiarũ edificatõne: ibi. Et edificabũt. tertio ex bonoꝝ affecutõe: ibi. Et veniẽt. Circa p̃mũ d̃r.

a Surge illumiare hierl'm. i. eccl'ia militãs: vt dictũ fuit. ſ̃. ca. ij. q̃ ſurgere cepit et illumiari a principio doctrine xp̃i. b Quia venit lumen tuũ. i. xp̃us qui eſt vera lux. Ioh. i. et. ſ̃. xlix. vbi d̃r de xp̃o. Dedi te in lucẽ gentiũ ⁊c. c Et gloria dñi. i. fili⁹ q̃ eſt gloria dei p̃ris ſicut et ei⁹ ſapiẽtia. glia eñ i a claritate dicit: q̃ſi quedã claritas mutata in g et ſic appropriat filio: ſicut ⁊ cetera ad noticiã ptinẽtia. d Super te orta eſt. natura hũana aſſũpta. e Quia ecce te. ope. ter. ⁊c. vbi qꝫ eñ extra eccleſiã ſunt tenebre erroris ⁊ ignorãtie. f Et glia ei⁹ in te vi. p opatõꝫ miraculoꝝ gliaꝫ diuie v̾tutis demõſtrãtiũ. g Et am. gẽ. in lu. tuo ⁊c. i. in lumie fidei xp̃iane qd̃ apparet ipletũ in diuerſis ptib⁹ orbis in filijs eccl'ie. h Leua i cir. oc. tu. ⁊c. ad oẽm ſ. dyam orbis reſpectu hierl'm vbi p̃ p̃dicatũ eſt euãgeliũ: ⁊ inde alibi p xp̃i diſcipulos deriuatũ. i Cogregati ſunt. fideles in vnitate fidei xp̃iane. k Filij tui delõ. ve. et fi. tue de latere. i. de prope. l Surgẽt. q. d. vtriuſq₃ ſex⁹ pſone naſcẽt filij ⁊ filie eccl'ie tã de lõginq̃s ptib⁹ q̃ de ppinq̃s. m Tũc vide. multitudinẽ credẽtiũ. n Et afflues. ꝯſolatõib⁹ diuinis. o Et mirabit. ex tã velo ci multiplicatõe q: a tpe apl'oꝝ deriuata eſt fides ad oẽs terre hitabiles ptes. ſic declaratũ fuit ſup illud pſ̃. xviij. In oẽm terrã exiuit ſonus eoꝝ. p Et dila. cor tuũ. p̃ gaudio. q Qñ ꝯuer. fu. ad te mul. ma. i. habitãtiũ in iſu

f Et eis q̃ redeũt ab iniq̃tate ⁊c. et in h ſenſu allegat hec ſcriptura Ro. xi. g Hoc fed⁹ meũ cũ eis ⁊c. qd̃ ſubdit: eũ d̃r. h Spũs me⁹ q̃ eſt in te. ad h eñ deſcẽdit ſpiritus ſanct⁹ ſup credẽtes in die pẽthecoſtes vt q̃ prius erãt timidi fierẽt firmi et ſtabiles in amore xp̃i. i Et verba mea q̃ poſui in ore tuo. q: illa ex tũc p̃dicauit eccl'ia: et p̃dicabit vſq₃ in finẽ mũdi et tũc glia ⁊ veritas h p̃dicata: lucide apparebit i patria. In ca. lix. vbi d̃r in poſtil. Quia corruit in plateis veritas.

Addítio. i.

De qd̃ d̃r. Quia corruit in plateis veritas: pprie vid̃r exponẽdũ de ipo xp̃o q̃ de ſeipo dicit Ioh. xiiij. ca. Ego ſuꝫ via veritas ⁊ vita: et qd̃ ſeq̃tur. Et fcã eſt veritas in obliuionẽ: bñ expõit de veritate ⁊ doctrina xp̃i put in poſtilla. p̃ma eñ veritas p̃dicta corruit i plateis p mortẽ. ſcd̃o v̾o veritas. ſ. doctrine facta eſt in obliuionẽ. In eo. ca. vbi d̃r in poſtilla. Et timebũt q̃ ab occidẽte nomẽ dñi.

Addítio. ij.

Circa h qd̃ d̃r. Et timebũt q̃ ab occidẽte nomẽ dñi ⁊c. Cõſiderãdũ ꝙ timor dei. ſ. filialis fuit in toto orbe q̃tũ ad iuſtos diffuſus apl'is p̃dicãtib⁹ de q̃ d̃r h. Et timebunt q̃ ab occidẽte nomẽ dñi. et ab ortu ſolis gliaꝫ ei⁹. et h p̃ncipl'r ex duob⁹ q̃ hic exp̃munt lꝫ nõ ſeruato tpis ordine. p̃mo ꝙ mãifeſta fuit vindicta dei in occiſores xp̃i: de q̃ dic. Cũ venerit q̃ſi fluui⁹ violentus quẽ ſpũs dñi cogit. expõit ſicut in poſtilla. ſcd̃o eo ꝙ vẽit redẽptor ipi ſyõ. ſ. eccl'ie in tpe determinato a pphis. de q̃ dicit Et venerit ſyõ redẽptor. tertio ex h ꝙ redẽptor ille recõciliauit ſibi penitẽtes etiã de pplo iudaico. de q̃ dicit. Et eis q̃ redeũt ab iniq̃tate iacob. q̃rto ex h qd̃ ſpũſſanct⁹ ſup apl'os et diſcipl'os deſcẽdit ⁊ ꝯtinuo manet in eccl'ia. de q̃ dic. Spũs me⁹ q̃ eſt i te. q̃nto q: v̾ba p̃dicatõis euãgelij ſil'r in eccl'ia ꝯtinuant. de quo dicit. Et verba mea q̃ poſui in ore tuo nõ recedẽt de ore tuo ⁊ de ore ſeminis tui.

Capl'm. lx.

Urge illumiare. Ad intellectũ ſequẽtiũ ꝯſiderãdũ ꝙ aliqui doctores catholici exponũt totũ iſtud ca. de pſperi

lis.ſicut patet de ſicilia anglia et alijs inſulis maris. r Fortitudo gẽtiũ.i.imperiũ romanoꝝ qḋ toti mũdo dñabaẗ. s Venerit tibi. qḋ ipletũ fuit tpe ꝯſtãtini. t Inũdatio cameloꝝ opiet te ꝛc̃. Conſtãtin⁹ eñi impatoꝛ et multi alij potẽtes exẽplo ſui aĩati diuitias ſuas multas p orbẽ miſerũt ſup talia aĩalia ad ſuſtẽtatõꝫ miſtroꝝ eccl'ie et pauperꝝ xp̃ianoꝝ et edificatões eccleſiaꝝ.

tudo maris fortitudo[r] gentiũ venerit[s] tibi. Inũdatio[t] camelorum operiet te: dromedarij madian[u] et effa. Oẽs[x] de ſaba veniẽt aurũ et thus deferẽtes: et laudẽ dño annũciãtes. Omne[y] pec⁹ cedar ꝯgregabitur[z] tibi arietes[a] nabaioth: miniſtrabũt[b] tibi. Offerent[c] ſup placabili altari meo: et[d] domũ maieſtatis mee glorificabo[e]. Qui[f] ſunt iſti qui vt nubes volant et q̃ſi colũbe ad feneſtras ſuas. Me[g] eñi inſule expectãt et[h] naues maris in principio: vt adducã filios tuos de longe. Argẽtũ[i] eoꝝ et aurũ cũ eis nomini dñi dei tui et ſctõ iſrl': qꝛ glorificauit te. Et[k] edificabũt filii peregrinoꝝ muros[l] tuos: et[m] reges eorũ miniſtrabũt tibi. In[n] indignatõe eñi pcuſſi[o] te et[p] i recõciliatõe mea miſert⁹[q] ſum tui. Et[r] aperient portę tuę iugiter die ac nocte nõ claudent vt[s] afferaẗ ad te fortitudo gẽtiũ: et reges earũ adducãt. Gẽs[t]

u Madian et effa. hoc ḋr qꝛ in terris illis ſpãlr naſcuntur talia aĩalia fortia. x Oẽs de ſaba veniẽt ꝛc̃. h dicũt expoſitores nr̃i cõiter iplerũ in illis regib⁹ q̃ venerũt ad adorãdũ xp̃m natuꝫ et iḋ ſubdiẗ. Oẽs ꝛc̃. qꝛ ppl'i ſubiecti in illis regibus virtualr̃ ꝯtinebãẗ.
y Omne pec⁹ cedar ꝛc̃. nabaioth et cedar deſcẽderunt de abꝛaã p yſmahelem. Gen̄.xxv. Et iſti habitabãt in tabernaculis nutriẽtes pecora: iḋ ex tali occupatõne deſignanẗ h cũ diciẗ.
z Omne pec⁹ cedar. q̃tũ ad miores illi⁹ ppl'i.
z Congregabiẗ tibi. in ouile dñi. loqtur eñi hic ꝓpha metaphorice: ſic etiã in mltis alijs locis.
a Arietes nabaioth. i. maiores illi⁹ ppl'i.
b Miniſtrabũt tibi. ſic deuoti filij. de iſtis enim gẽtib⁹ plures crediderũt ad p̃dicatõꝫ apl'oꝝ aliorũqꝫ diſcipuloꝝ: ſꝫ poſtea gẽs illa fuerit infecta pfidia machometi. per iſtos aũt intelligunẗ alij gẽtiles ad fidẽ veniẽtes: ſꝫ iſti ſpãlr exp̃muẗ qꝛ deſcẽderũt de abꝛaã p̃re fidei nr̃e. c Offerent ſup placabili altari meo. i. ipi xp̃o q̃ eſt altare ⁊ hoſtia. d Et domũ maieſtatꝭ mee. i. eccleſiã militantẽ. e Glorificabo. miraculis doctrinã eccleſie ꝯfirmãtib⁹. f Qui ſunt iſti q̃ vt nubes vo. i. apl'i aliiqꝫ p̃dicatores p orbẽ velocr̃ diſcurrẽtes ad modũ nubiũ et colũbaꝝ. q. d. ſunt valde mirabiles. g Me eñi inſu. expe. i. hitatores inſulaꝝ ad recipiẽduꝫ fidẽ. vñ ⁊ paul⁹ apl's in multis inſulis fidẽ publicauit. vt hr̃ in actib⁹ apl'oꝝ. h Et naues maris ꝛc̃. p hoc deſignaẗ ꝓmptitudo eoꝝ ad credẽdũ. i Argẽtũ eoꝝ et aurũ ꝛc̃. qꝛ veniẽtes ad fidẽ offerebant deo ſe et ſua. vt hr̃ Act. iiij. k Et edificabũt. h ꝯñr deſcribiẗ ꝓſperitas eccl'ie militãtis in eccleſiaꝝ ꝯſtructõe eũ ḋr. Et edificabũt filij peregrinoꝝ. i. veniẽtes ad fidẽ nati de gẽtilib⁹ q̃ fuerãt pegrini a lege et cultu dei. l Muros tuos. i. eccleſias materiales ad dei cultũ. et h pꝫ iplerũ a tpe ꝯſtãtini. vt dictũ eſt. ſ. m Reges eoꝝ mi. ti. expẽſas miſtrãdo vt dictũ eſt. põt etiã h referri ad reedificatõꝫ hier'lm p Tytuꝫ deſtructã. quã poſtea q̃ſi per. l. annos vel circiẗ hadrian⁹ impatoꝛ reedificauit. ſic q loca ſancta paſſiõis xp̃i et ſepulture fuerũt incluſa itra ciuitatẽ p dilatationẽ muri ex illa pte: q̃ pri⁹ extra fuerãt. vt pꝫ Jo. xix. Iſte aũt hadrian⁹ erat gẽtilis et ciuitatẽ edificauit p gẽtiles artifices et ſic põt exponi qḋ ḋr. Et edificabũt filij pegrinoꝝ muros tuos. i. hieruſalẽ. Et reges eoꝝ miſtrabũt tibi. ſ. expẽſas. qꝛ reges terre reddebãt tributũ ipatori q̃ eã edificauit. n In indignatõe eñi mea. ꝯ pcuſſiõis iudeos in te hitãtes. o Et pcuſſi te. p tytũ. p Et in recõciliatõe mea. erga xp̃ianos fideles. q Miſert⁹ ſum tui. reedificãdo te p hadrianũ q̃ ciuitatẽ xp̃ianis ꝯceſſit ad habitãdũ: et iudeis habitationẽ ꝓhibuit. Referẽdo aũt hãc lr̃aꝫ ad eccl'ie edificatõꝫ vt prius ſic exponẽda eſt hec lr̃a. In indignatõe eñi mea pcuſſi te. qꝛ p̃mitiua eccleſia fuit multũ afflicta. p̃ a iudeis: poſtea a tyrãnis. et h ſm iudicium humanũ videbaẗ ꝓcedere ex indignatõe dei. ſꝫ h eſt ex p̃rna caſtigatõe et ꝓbatõe. ſcriptura aũt frequenẗ loq̇ẗ ſm modũ humanũ. et ſm h

ḋr h. In indignatõe mea ꝛc̃. et in recõciliatõe mea miſert⁹ ſum tui. dans tibi pacẽ ampliationẽ et honorẽ ꝯſtãtini. iḋ ſubditur. r Et aperient porte tue ꝛc̃. qꝛ eccl'ias p̃us clauſas p̃cepit aperiri. et p ip̃eriũ ſuũ nouas edificari. põt etiã h exponi de aptõe ſpirituali. qꝛ eccleſia ſemp ẽ apta ad recipiẽdũ penitẽtes: ⁊ qꝛ a tpe ꝯſtãtini ceperunt hoĩes ſine timore ꝯfugere ad eccleſiã xp̃i iḋ ſubditur.

eñi et regnũ qḋ nõ ſeruierit tibi peribit: et gẽtes ſolitudine vaſtabunẗ. Gloria[u] libani ad te veniet: abies et buxus et pinus ſil' ad ornãdũ locũ ſanctificatõis mee ⁊[x] locũ pedũ meorũ glorificabo. Et[y] veniẽt ad te curui filij eoꝝ[z] qui hũiliauerũt te: et adorabũt veſtigia pedũ tuoruꝫ oẽs q[a] detrahebãt tibi ⁊ vocabũt te ciuitatẽ dñi ſyõ ſcti iſrl'. Pro[b] eo q fuiſti derelicta et[c] odio hita: et[d] nõ erat q p te trãſiret ponã[e] te in ſupbiã ſeculoꝝ gaudiũ in generationẽ ⁊ generationẽ. Et[f] ſuges lac gentiũ et mamilla regũ lactaberis. Et[g] ſcies qꝛ ego dñs ſaluãs te: et redemptoꝛ tuus fortis iacob. Pro[h] ere afferã aurũ: et ꝓ ferro afferã argẽtũ: et ꝓ lignis es: et ꝓ lapidib⁹ ferrũ. Et[i] ponã viſitatõeꝫ tuã pacẽ: et[k] ꝓpoſitos tuos iuſticiam[l]. Nõ[m] audieẗ vltra iniq̇tas in terra tua vaſtitas[n] et ꝯtritio in terminis tuis: et occupabit ſalus mu-

s Ut affe. ad te for. gẽ. ꝛc̃. qꝛ exẽplo ꝯſtãtini multi potẽtes ⁊ reges venerũt ad fideꝫ xp̃i.
t Gens eñi ⁊ re. qḋ nõ ſui. tibi pi. qꝛ null⁹ põt fieri ſalu⁹ niſi efficiaẗ xp̃i et eccleſie ſu⁹.
u Gl'ia libãi ꝛc̃. qꝛ ad edificatõeꝫ eccleſiaꝝ adducebanẗ ligna electa et p̃cioſa p deuotionẽ impatorꝫ regũ et potentũ ad h ſumpt⁹ p̃h etiã põt etiam p iſtas arbores intelligi pſone notabiles ad ornatũ eccleſie p fidẽ veniẽtes.
x Et locũ pe. me. glo. i. eccl'iaꝫ militãtẽ in q̃ habitat ſpãlr p grãꝫ. Diciẗ tñ loc⁹ pedũ dei eo mõ loq̇ndi q̃ ḋr. j. lxvi. Celũ mihi ſedes eſt et terra ſcabellũ pedũ meoꝝ.
y Et venient. h ꝯñr ponit ꝓſperitas eccl'ie militãtis q̃tũ ad ꝯſecutõꝫ bonoris: cũ diciẗ. Et veniẽt ad te curui. faciẽtes reuerẽtiã tibi.
z Filij eo. q̃ hũi. te. i. regũ et tyrãnoꝝ q̃ ꝓſecuti fuerũt eccleſiam: vt videm⁹ iplerũ p orbẽ in fidelib⁹ q̃ ex eis deſcẽderunt.
a Qui detrahebãt tibi: qꝛ xp̃ianos vocabãt magos et maleficos: vt pꝫ in legẽdis multoꝝ et martyrũ. b Pro eo q fui. dereli. i. pmiſſa ab eis affligi. c Et odio hita. a p̃ncipib⁹ mũdi. d Et nõ erat q̃ p te trãſiret. ad te tpalr̃ ꝯſolandũ.
e Ponã te in ſupbi. ſe. i. in gl'iam et honorẽ. ita q ſupbia nõ ſonat h in viciũ: ſꝫ in honoris exceſſuꝫ. f Et ſuges lac gentiuꝫ ꝛc̃. i. ab eis accipies nutrimẽtũ. ſic videm⁹ iplerũ in dotatõne eccl'ie de bonis p̃ncipũ. g Et ſcies qꝛ ego dñs ꝛc̃. p experientiã boni qḋ faciã tibi. h Pro ere afferã aurũ ꝛc̃. in p̃mitiua eñi eccleſia calices ⁊ alia eccleſie vaſa fuerũt de materia parũ p̃cioſa. vt de ſtãno cupro et ferro ⁊ hmõi. q̃ poſtea facta ſunt de auro ⁊ argẽto et lapidib⁹ p̃cioſis. i Et ponã viſitatõeꝫ tuã pacẽ. q. d. Sic viſitaui te caſtigãdo et ꝓbãdo in ꝓſecutõnibus: ita viſitabo te dãdo tibi pacẽ et q̇etẽ. k Et ꝓpoſitos tuos. i. epos ⁊ alios p̃latos. l Iuſticiã. ſ. effectiue q̃tũ ad oẽs. qꝛ officiũ eoꝝ eſt docere iuſticiã q̃ eſt p xp̃i fidẽ. et etiã formaliter q̃tũ ad bonos. in tantũ eñi fuerũt iuſti q vſqꝫ ad tpa ſatis nobis ꝓpinq̃ oẽs fere epi faciebãt miracula: et adhuc multi ſunt boni. m Nõ audieẗ. Hic ꝯñr põiẗ ꝓſperitatꝭ magnitudo et ſalutis: q̃tũ ad ſtatũ eccl'ie triũphãtis q̃ aperta eſt fidelib⁹ a tpe paſſiõis: et q̃tũ ad hoc diciẗ. m Nõ audieẗ vltra iniq̇tas in terra tua. i. in celeſti p̃ria vbi iniq̇tas nõ hꝫ locus Apoc. xxi. Nõ intrabit in ea aliq̇d coinq̇natũ ꝛc̃. n Vaſtitas et ꝯtritio. qꝛ ſicut nõ habet ibi locũ culpa: ſic nec pena: ſed omnimoda ſecuritas et exultatio iocũda. iḋ ſubdiẗ. Et occupabit ſalus ꝛc̃. o Nõ erit tibi ampli⁹ ſol ad lucẽdũ ꝛc̃. et hoc

eſt qḋ ḋr Apoc.xxi. Ciuitas nõ eget ſole neqȝ luna vt luceãt in ea:ſȝ claritas dei illuminabit eã.et q: hec illumiatio eſt etna: idõ ſubdit. Nõ occidet vltra ſol tu⁹ ⁊c̃. o Et cõple.di.lu.tui.ſm ꝙ ḋr apoc.vij.et.xxi. Et abſterget de⁹ oẽm lachrimã ab oculis eoꝝ. p Ppl's aũt tu⁹ oẽs iuſti.iuſticia ꝯſũmata et ꝯfirmata.q: ibi non pñt vltra peccare.idõ ſubdit.

in ſua reſurrectõe. i Vt ꝑdicarẽ ãnũ placabilẽ dño. iſte eſt annus dñice paſſiõis.in q̃ de⁹ placat⁹ eſt hũano generi ſoluta emẽda ꝑ ppl'i peccato. k Et diẽ vltõis. Hic eſt dies iudicij extremi denũciat⁹ a xp̃o Math.xxv. l Vt ꝯſolarer oẽs lugẽtes ⁊c̃.i. lugẽtes ſtatũ pñſentis miſerie et dilatatõȝ celeſtis patrie.h fecit xp̃s Math.v.dicens. Beati q̃ lugent:q̃m ipſi ꝯſolabunt.

q Imppe.here.ter.i.viuẽtiũ.q̃ nõ amittit niſi ꝑ peccatũ.
r Germẽ plãtatõis mee. illud refert ad h qḋ premittit. Ppl's autẽ tu⁹ q̃ eſt germẽ plãtatõis diuine pmo in terra morientiũ ꝑ grãm a deo datã.ſȝ poſtea trãſplantabit in t'ra viuẽtiũ per gliam: idõ ſeq̃tur.
s Op⁹ man⁹ mee ad glo.i.ad gliaȝ ꝯſequẽdã.
t Minim⁹ erit i mille.idõ dic̃ ſaluator Mathei.xi. Qui aũt minor ẽ in regno celorum maior eſt illo.
v Ego dñs.idõ poſſum h facere.
x In tp̃e ei⁹.i.in tẽpe debito et a me diſpoſito.

ros tuos:⁊ portas tuas laudatio. Nõ[o] erit tibi ãpli⁹ ſol ad lucẽduȝ ꝑ diẽ nec ſplendor lune illũinabit te:ſȝ erit tibi dñs in lucẽ ſempiternã:et de⁹ tuus in gloriã tuã. Nõ occidet vltra ſol tuus et luna tua nõ minuet:q: dñs erit tibi in lucẽ ſempiternã et[o] cõplebunt dies luctus tui. Popul[p] autẽ tuus oẽs iuſti imppetuũ[q] hereditabũt terrã:germen[r] plantatiõis mee:op[s] manus mee ad glorificandũ. Minimus[t] erit in mille: et paruulus in gentẽ fortiſſimã. Ego[v] dñs in[x] tẽpore eius ſubito faciam iſtud

Caplm.lxi.

[f] Piritus[a] dñi ſup me:eo ꝙ vnxerit me. Ad[b] ãnũciandũ mãſuetis miſit[c] me: vt[d] mederer ꝯtritis corde:et[e] ꝑdicarẽ captiuis indulgẽtiã[f] et[g] clauſis apertionẽ[h] vt[i] ꝑdicarẽ ãnũ placabileȝ dño ⁊[k] diẽ vltionis deo nr̃o: vt[l] ꝯſolarer oẽs lugẽtes vt ponerẽ ꝯſolationẽ lugẽtib⁹[m] ſyon et[n] darẽ eis coronã ꝓ[o] cinere oleũ[p] gaudii ꝓ[q] luctu: palliũ[r] laudis ꝓ[s] ſpũ meroris. Et[t] vocabuntur in ea:fortes[v] iuſticie: plãtatio[x] dñi ad[y] glorificandum. Et[z] edificabũt deſerta a ſec'lo:⁊[a] ruinas antiq̃s erigent et[b] inſtaurabũt ciuitates deſertas ⁊ diſſipatas in generationẽ et generationem. Et[c] ſtabunt alieni et[d] paſcẽt pecora veſtra et[e] filij peregrinoꝝ agricole et vinitores vr̃i erunt. Vos[f] aũt ſacerdotes dñi vocabimini miniſtri dei noſtri dicet vobis. Fortitudinẽ[g] gentiuȝ comedetis et[h] in gloria eoꝝ ſuperbietis. Pro[i] cõfuſione veſtra duplici et rubore: laudabunt[k] partẽ eoꝝ. Propter[l] hoc in terra ſua:duplicia[m] poſſidebunt:leticia[n] ſempiterna erit eis.

m Luᵹẽtib⁹ ſyõ.i.in eccl'ia militãte ꝑ ſyon deſignata: extra quã luct⁹ nõ ẽ meritori⁹. n Et darem eis coronã.ſ.glorie.
o Pro cinere.i.abiectõne Math.v. Beati pauperes ſpũ ⁊c̃.
p Oleũ gaudij.i.ꝯſolatõȝ mẽtis. q Pro cultu.interiori.
r Palliũ laudis.i.gaudiũ extern⁹.
s Pro ſpũ meroris.i. ꝓ cultu exteriori.
t Et vocabunt.h oñr oñdit pietas ſaluatoris ex fideliũ multiplicatõe vbi pmo ponit apl'orũ aliorũq; xp̃i diſcipuloꝝ ꝑdicatio ⁊ vocatio ꝑ q̃s fec̃ xp̃s hanc multiplicationẽ:et ꝑ h itelligit cõditio miſtroꝝ eccl'ie eis ſuccedentiũ:cũ ḋr.
t Et vocabunt in ea.i. in eccleſia militante.
v Fortes iuſticie.i.apoſtoli et alij diſcipl'i eoꝝq; ſucceſſores. q̃ ad maiorẽ tenent iuſticiam q̃ ppl's cõis.

In ca.lx.vbi ḋr in po. Qui ſũt iſti q̃ vt nubes volãt

Addicio

Irca h qḋ ḋr h. Qui ſunt iſti q̃ vt nubes volãt et q̃ſi colũbe ad feneſtras ſuas. notãdũ ẽ ꝙ diſcurſus apl'oꝝ aſſimilat nubib⁹:eo ꝙ totũ orbẽ diſcurrerũt q̃ſi nõ tẽdẽtes ad vnũ certũ locũ.iuxta illud pſ. In oẽm terrã ⁊c̃.et de h dicit. Qui ſũt iſti q̃ vt nubes volãt.aſſimilant etiaȝ colũbis eo ꝙ in ſuo decurſu tetẽderũt ad certa loca ⁊ determiata in q̃b⁹ locis ſpũalit' nidificãt et fecũdãt ⁊ vbi corpa ſua in pace requieſcũt: ſic petr⁹ ⁊ paul⁹ rome et iacob⁹ in hyſpania.et ſic de alijs. et de h dicit. Et q̃ſi colũbe ad feneſtras ſuas.q.d.lȝ aſſimilant nubib⁹ in diſcurſu vniuerſali et q̃ſi indeterminato:aſſimilant tñ colũbis in hoc ꝙ in locũ certũ tendunt.

Caplm.lxi.

Piritus dñi. Hic oñr põit magnitudo ſalutis ex pte cauſe efficiẽtis q̃ xp̃s eſt.in auctore ṽo ſalutis req̃rit clemẽtia et potẽtia.pmũ põit ca.pñti. ſecũdũ in ſeq̃nti. Propter ſyon ⁊c̃. Pria in duas.q: p̃ oñdit in xp̃o pietatis dulcedo.ſecundo ex h oriẽs eccl'ie gratitudo:ibi. Gaudẽs. Pria in duas.q: p̃ oñdit in xp̃o dulcedo pietatis ex multiplici afflictoꝝ ꝯſolatõe.ſecũdo ex fideliũ mlt'iplicatõe:ibi. Et vocabunt. Circa pmũ ſciendũ ꝙ aliq̃ expoſitores catholici volũt h exponere ad l'ram i pſona Eſaie dicẽtis. a Spũs dñi ſup me eo ꝙ vnxerit me.ſcȝ ſpũ ꝓphetie. b Ad ãnũciandũ ⁊c̃.ſ.liberatõȝ ppl'i a captiuitate babylonica.et ad h adaptãt l'ram oñr ꝓut poſſunt. Sȝ h nõ põt ſtare vt vid' ex eo ꝙ ſaluator Luce.iiij. expſſe dic̃ hãc ꝓphetiã in eo fuiſſe cõpletã. Igit in pſona xp̃i hois ḋr h. Spiritus dñi ſup me.q: ſm hũanitatẽ mior ẽ pr̃e.eo ꝙ vnxerit me dominus plenitudie grẽ Ioh.i. Vidim⁹ eũ q̃ſi vnigenitũ a pr̃e plenũ grẽ et veritatis. Ad ãnũciãdũ mãſuetis.i.aplis et alijs doctrinã xp̃i in mãſuetudie ſuſcipiẽtib⁹. c Miſit me.q̃tũ ad efficaciã.lȝ miſſus fuerit ad ſalutẽ oim q̃tũ ad ſufficiẽtiã. d Vt mederer ꝯtritis corde.q: vere penitẽtib⁹ dat grã ſanãs vulnera pctõꝝ. e Et ꝑdicarẽ captiuis.i.in captiuitate pcti detẽtis
f Indulgẽtiã.ꝑ diuinã miſericordiã. g Et clauſis.i. pr̃ib⁹ in lymbo detẽtis. h Apertionẽ.illos eñ inde eduxit xp̃us

x Plãtatio dñi.q: apl'i et diſcipl'i fuerũt pme plãte in horto militantis eccl'ie. y Ad gl'ificandũ.i.gl'iaȝ xp̃i ꝑdicandũ. ideo ſubdit. z Et edifi.deſer.a ſec'lo.i.gẽtiles reducẽt ad edificiũ eccl'ie militãtis:q̃ fuerũt q̃ſi a deo derelicti ab antiq̃: eo ꝙ nõ habuerũt legem nec ꝓphas. a Et ruinas antiq̃s erigẽt.i.gẽtiles erigẽt ad ſtatum fidei q̃ ab antiq̃ fuerãt ruinoſi in pctõ ydolatrie ⁊ alijs multiplicibus peccatis. b Et inſtaurabũt ciui.deſer.et diſſipa.ꝑ ydolatriã q̃ per eos fuerũt iſtaurate ad latriã. c Et ſtabũt alieni.i.gẽtiles ad fidẽ cõuerſi. d Et paſcẽt pe.ve.⁊c̃.iſta deſeruiũt ad victũ et veſtitũ. et ꝑ h deſignat ꝙ ꝑdicatores euãgelij poſſent accipe ſumpt⁹ ab illis q̃bus ꝑdicarẽt.vt dic̃ xp̃s Lu.x.et Paul⁹ apl's.i.ad coꝛ.ix. Dñs ordinauit his q̃ euãgeliũ ãnũciãt de euãgelio viuere.ꝑ h etiã intelligit ꝙ miniſtri eccleſie habituri eſſent de iure decimas aialiũ et terrenaſcẽtiũ ſic videm⁹ ipleri:et q̃tũ ad iſtã ptem decimã laici dicunt paſcere coꝝ pecora.i.ꝓ eis. e Et filij pe.agri.et vi.⁊c̃.et ſic alieni et pegrini dicuntur h laici q̃ nõ debẽt ad diuinũ miſteriũ accedere. f Vos aũt ſacer.dñi vocabimi.i.vos apl'i et alij diſcipl'i et ſucceſſores vr̃i:dato etiã ꝙ ſint ex gẽtilitate vocati.a tp̃e eñ apl'oꝝ multi de gẽtib⁹ vocati ad fidẽ fuerũt ab eis inſtituti ep̃i et ſacerdotes.vt pȝ de ſancto clemẽte dyoniſio tyto tymotheo et multis alijs. g Fortitudinẽ gẽtiũ comedetis q: miſtri eccl'ie de bõis laicoꝝ ſuſtẽtant. h Et in gl'ia eoꝝ ſupbietis.i.a glioſis ⁊ potẽtib⁹ laicoꝝ eritis honorati.ſic videm⁹ ꝙ pncipes p̃latos eccl'ie honorãt ſic pr̃es i Pro ꝯfu.vr̃a dup.iſtõ refert ad tp̃s pmitiue eccl'ie in q̃ q̃ pplo p̃lat⁹ pficiebat:pm⁹ ad tormẽta ducebat:⁊ duplex malicia eis iponebat.ſ.ſui ⁊ ppl'i:q: eis ipõebat ꝙ eẽnt iſe ſacrilegi.⁊ ꝙ ab eis alij eẽnt decepti.et ſic grauí⁹ puniebãt. k Laudabũt prẽ eoꝝ.i.vr̃aȝ.ſ.mercedẽ. Et eſt h metaplaſm⁹. vt exponũt alij.ſed q: iſte mod⁹ loq̃ndi vr̃ extne⁹ a cõi mõ loq̃ndi ſcp̃ture ſacre:maxie q: metaplaſm⁹ ſm doctores grãmatice ẽ trãſformatõ ſillabe i ſillabã:vl' l're i l'ram vl' accidẽtiũ ei⁹ cã metri:vl' alia cã rõnabili.ſȝ ꝙ ſit mutatio dictõis in dictõẽ:vt ḋr h nõ inueni.iõ pt aliť dici. k Lauda.prẽ eo.i.ſuã q: obprobria ⁊ tormẽta apl'is ⁊ alijs eccl'ie p̃latis illata cedebant ad bonum ppl'i. l Propt' h i ter.ſua.i.i celeſti pr̃ia. m Dupli.poſſi.i.duplicẽ gl'iaȝ aie.ſ.⁊ corpis.iõ ſubdit. n Leticia ſempiterna erit eis. pt

Quia[o] ego dñs diligēs iudicium et[p] odio hñs rapinā in holocaustū Et[q] dabo opus eoꝝ in[r] veritate ⁊ fedus ppetuū feriā eis. Et[s] sciet in gētib⁹ semē eoꝝ: et germē eoꝝ in medio ppl'oꝝ Oēs[t] qui viderint eos cognoscēt illos: q2isti sūt semē cui bñdixit dñs. Gaudēs[u] gaudebo in dño ⁊ exultabit anima mea in deo meo Quia[x] induit me vestimētis salutis: et[y] indumento iusticie circūdedit me: q̄si[z] spōsuʒ decoratū corona: et[a] quasi spōsaʒ ornatā monilib⁹ suis. Sicut[b] eñi terra pfert germē suū: et sic hort⁹ semē suū germiat sic[c] dñs de⁹ germiabit[d] iusticiā[e] ⁊[f] laudē corā[g] vniuersis gētibus.

Caplm.lxij.

Propter[a] syon non tacebo et ꝓpter hierl'm nō q̄escā. Donec[b] egrediaꝶ vt[c] splēdor iust⁹ ei⁹: et[d] saluator ei⁹ vt[e] lāpas accēdatur. Et[f] videbūt gētes iustum tuū et[g] cūcti reges inclytum tuū. Et[h] vocabiꝶ tibi nomē nouū qd[i] os dñi nomiauit. Et[k] eris corona glorie in[l] manu dñi et[m] dyadema regni in manu dei tui. Non[n] vocaberis vltra derelicta: et[o] terra tua nō vocabiꝶ desolata. Sed[p] vocaberis voluntas mea in ea et[q] terra tua inhabitata. Quia complacuit dño in te: et[r] terra tua inhabitabiꝶ. Habitabit[s] eñi iuuenis cū vgine et[t] hitabūt in te filii tui. Et[u] gaudebit spōsus sup spōsam: et[x] gaudebit sup te de⁹ tuus. Sup[y] muros

etiā hec duplicitas itelligi in pñti fm ꝙ dicit̄ pma Tymo.v. Qui bene psunt psbyteri duplici honore digni habeant̄: q2 a pplo debet̄ eis victus et honor: ex hac aūt l'ra pꝫ qd dictū est. s. ꝙ pñs capl'm intelligi nō pōt de ꝓsperitate redeūtiū de babylone: q2 ꝓsperitas eoꝝ nō fuit dupla respectu tpis captiuitate pcedētis sub regib⁹ isrl' ⁊ iuda: imm o multo minor: q2 q̄si cōtinue fuerūt in afflictōe et seruitute. vt dictū est. s. frequēt: nec eoꝝ leticia fuit sempiterna: sꝫ satꝫ breuis. o Quia ego dñs diligēs iudiciuꝫ: et iō sanctꝫ pñib⁹ volo reddere duplex pmiū.

p Et odio ha. rapi. in holo. nō eñi vult dñs ꝙ sibi fiat oblatio de alieno q Et dabo op⁹ eoꝝ.i. apl'oꝝ et eis succedentiū. r In veritate.i. in pdicatōe vitatis catholice.

s Et sciet in gētib⁹ se. eoꝝ.i. successores eoruꝫ.

t Oēs qui vide. eos cogno. illos distinctos ab aliis in opibus miraculosis et virtuosis. in quibus apl'i et alii successores eōꝝ ppl'm excellebant: et adhuc excellunt in multis. v Gaudēs. h' oñr pōit̄ ecclesie gtitudo cū d2 Gaudēs gaudebo in dño. et duplicat̄ verbū gaudii. q2 ex gaudio et gratitudie interiori fit redūdātia in signo et ope exteriori. x Quia induit me vestimētis saluꝫ.i. noticia diuine gr̄e et virtutꝫ q̄ sunt ecclie vestimēta ⁊ ornamēta. y Et indumēto iusticie.i. ope iusto ad ꝓximū.

z Quasi spōsuꝫ decoratū corona. h' d2 ꝓpter platos q̄ sunt sponsi ecclesiarū sibi cōmissarū. et i h' sūt xpi vicarii. a Et q̄si spōsam ⁊c. h' referꝶ ad ppl'm platis subditū. b Sic eñi terra ꝓfert germē suuꝫ. ex influētia solis. c Sic dñs de⁹.q̄ est sol iusticie. d Germiabit.i. germiare faciet. e Iusticiā. in corde ⁊ ope f Et laudē. in ore. g Corā vniuersis gētib⁹. p pdicatōꝫ apl'oꝝ et alioꝝ xpi discipuloꝝ et eis succedētiū. In cap. lxi. vbi d2 in postil. Et in gl'ia eorū superbietis.

Additio.

Ubi in trāslatōe nr̄a d2. Et in gl'ia eoꝝ supbietꝫ. in hebreo hr̄. Et in gl'ia eoꝝ exaltabimini. qd magis ꝯcordat sn̄ie. q2 supbia sonat i malū, nō aūt exaltatio seu honor.

Capl'm.lxij.

Propter syon. Aliq̄ expositores catholici exponūt h' capl'm sic ⁊ pcedēs de ꝓsperitate redeūtiū de babylō: dicentes ꝙ p illud qd d2 hic. Donec egrediaꝶ vt splēdor iustus ei⁹ ⁊c. intelligiꝶ cyrus q̄ fecit iusticiā eos remittēdo: et de captiuitate saluādo. et sic oñr l'ram adaptāt ad suū ꝓpositū: sꝫ valde errorie in multis quoꝝ pauca accipiā. Qd eñi subdiꝶ h'. Et eris corona gl'ie ⁊c. exponūt de dignitate sacerdotali ⁊ regia. qd nō pōt ꝯuenienꝶ dici. q2 dignitas sacerdotal' et regia ꝯsistebat in h' ꝙ instituebanꝶ reges et sacerdotes p sacrā vnctionē: q̄ fm iudeos cessauit a destructōe pmi tēpli: ita ꝙ toto tpe templi secūdi p redeūtes de babylone edificati nō fuerūt aliq̄ reges vl' sacerdotes sic instituti. Itē toto illo tpe caruerūt regib⁹ vsq3 ad aristobolū filiū hyrcani q̄ prim⁹ sibi dyadema iposuit p⁹ q̄dringētos. lxxxi. ānos et tres mēses. ex q̄ ppl's de captiuitate babylonica liberat⁹ ad ꝑpria remeauit. vt dicit Ioseph⁹. xiii. libro antiq̄tatū. ca. xxi. Itē qd d2 i. Si dedero triticū tuū vltra cibū inimicis tuis ⁊c. exponūt de pacifica colle. tōe terr enascētiū a iudeis post dictū reditū. qd nō est verū: q2 a frequēt illo tpe fuerūt molestati a samaritanis et aliis gētib⁹ se circūstātib⁹: nō solū in bōis exteriorib⁹: sꝫ etiā in psonis. vt pꝫ in libris esdre: neemie: machabeoꝝ et ioseph i. Regib⁹ etiā psarū reddebāt tributū de bonis suis: et postea grecꝫ et romanis: ꝓpꝶ qd etiā Ra. sa. et alii hebrei exponūt istud capl'm et pcedēs de ꝓsperitate quā expectāt futurā tpe messie: ꝓpꝶ qd nos q̄ fm veritatē ꝯfitemur xpm venisse habem⁹ ipsuꝫ exponere de ꝓsperitate ecclie. igiꝶ sicut ca. pce. oñsa est clementia saluatoris in ꝯsolatōib⁹ et bñficiis ecclie exhibitꝫ: ita in h' capl'o et cōsilibus oñdiꝶ ei⁹ potētia. et diuidiꝶ in duas ptes. q2 p describiꝶ ei⁹ ptās. scd'o ptātis veritas: ibi. Iurauit dñs. Circa pmū dicit ꝓpha. a Propꝶ syō ⁊c.i. ꝓpꝶ gl'iam ecclie quā video in futuro: nō cessabo de diuinis laudib⁹ ⁊ pcib⁹ b Donec egrediaꝶ. de synu patris in mundū.

c Ut splēdor iustus ei⁹.i. xpus q̄ rōne diuinitatis d2 splendor p̄ris et figura substantie ei⁹. ad Hebreos.i.

d Et saluator ei⁹ p suā oipotentiā ꝓpꝶ quā subdiꝶ in auctoritate allegata ad Hebreos.i. Portās q3 oīa verbo virtutis sue purgatione pctōꝝ faciens ⁊c.

e Ut lāpas accēdaꝶ. ardore charitatꝫ ad alios accēdendū. sicut et de lāpade accēsa accenduꝶ alie propter qd d2 Lu. xii Ignē veni mittere in terrā. q̄d volo nisi vt accēdaꝶ

f Et videbūt gētes iustū tuū. p fidē in pdicatōe apl'oꝝ.

g Et cūcti reges inclytū tuū. quoꝝ multi ceperunt fidē xpi. et oēs recipiēt an̄ finē mūdi. h Et vocabiꝶ tibi nomē nouū.s. ecclia xpiana. q̄ prius vocabaꝶ iudeoꝝ synagoga. i Qd os dñi noiauit Math. xvi. Sup hāc petrā.i. sup me xpm edificabo ecclīam meā. k Et eris corona gl'ie ⁊c.i. coronata gl'iose sicut de notabilit' liberali nō solū d2 ꝙ sit liberalis in ꝯcreto: sed etiā liberalitas in abstracto. l In manu dñi.i. in eius ꝓtectōe m Et dyadema regni. Ista scd'a coronatio ꝑtinet ad honorē ecclie triūphātis pma ad honorē ecclesie militātis.

n Nō vocaberis vltra derelicta. a spōso tuo. q̄ dic Math. vlt. Ecce ego vobiscū suꝫ oīb⁹ dieb⁹ vsq3 ad ꝯsūmationē seculi.

o Et terra tua nō vo. am. deso.i. diuinis ꝯsolatōib⁹ destituta. q̄ semp aderūt ecclesie etiā in pssuris. p Sꝫ vocaberis voluntas mea in ea. p bona opa mihi accepta. q Et terra tua inhabitata. a fidelib⁹: et seq̄tur iterū post h'. r Et t̄ra tua inhabitabiꝶ. p hāc scd'am intelligiꝶ t̄ra viuētiū. ad quā fideles de pñti vita trāsferunꝶ. s Habitabit eñi iuuenis cuꝫ virgine sancte et caste: vt ioseph et iohēs cū maria. valerian⁹ cū cecilia et chrysant⁹ cū daria. et pl'es alii hāc pfectōem imitātes. vt habeꝶ in collatōib⁹ patrū: ⁊ in aliis plurib⁹ locꝫ. t Et habitabūt in te filii tui. p baptismū regenerati. v Et gaudebit spōsus sup spōsam.i. xpus sup ecclesiā. x Et gaude. sup te de⁹.i. tota trinitas. y Sup muros tuos hierl'm ꝯstitui custodes.i. ꝯstituēdos a deo pdixi. vt sit verbū esaie. Dicit aūt h' glo. hebraica: ꝙ p muros itelliguꝶ pr̄es sancti abrahā: ysaac: iacob: et ceteri. quoꝝ merita sunt posteris q̄si defensiōis muri: ⁊ p custodes āgeli sancti eoꝝ merita corā deo recolētes: et nos multo forti⁹ fm veritatē possum⁹ dicere ꝙ isti muri sint apl'i fm ꝙ d2 Apoc. xxi. Et mur⁹ ciuitatis hñs fundamēta. xii. et in ipsis noīa. xii. apl'oꝝ et agni scripta. et p custodes intelliguꝶ angeli ad custodiā fideliū deputati: eoꝝ merita corā deo pñtantes: et q2 ꝓ bono statu ecclie nō solū angeli sunt soliciti: sꝫ etiā hoīes deuoti. iō eos exhortādo subdit. z Qui reminiscimini dñi ne taceatis. cessando a pcibus et laudib⁹ diuinis. z Dōec stabiliat. ꝯ omnē aduersitatē. a Et donec pōat hierl'm.i. ecclesiā. b Laudē in terra. qd iplebiꝶ circa finē mūdi qñ oēs ꝯuertenꝶ ad fidē xpi c Iurauit. Hic oñr describiꝶ saluato

ris veritas: q2 nō ſufficeret ptās ad ſaluādū: niſi ſimul adeſſet veritas adiplēdo pmiſſuȝ. et diuidit in duas ptes: q2 p̄ ponit huiꝰ veritatꝭ oſtēſio. ſcdo et h̄ inducit q̄dam ſalubris monitio: ibi Trāſite. primū oſidit p certitudinē iuramēti: cū dr. c Iurauit dñs in dextera ſua ꝛc. i. in filio q̄ dr eiꝰ dextera et brachium. vt. s. liij. Brachium dñi cui reuelatū eſt. b Si dedero. i. nō dabo. e Triticū tuū ꝛc. triticū eccleſie eſt ſacramētū eucha riſtie in pane triticeo ꝯfectuȝ: qđ nō eſt infidelibꝰ dandū nec p hoc qđ addit. f Ultra itelligē dū ē ꝙ añ fuerit eis datuȝ. q2 hec dictio vltra non ſemp iportat talē anteceſſionem ſicut pȝ Deut. vlt. vbi dicit. Non ſurrexit vltra pph̄a ſicut moyſes q̄ poſſet dñm videre facie ad faciē ꝛc. q2 nec ſiſis añ eū fuerat in ꝯditōibꝰ ibidē expſſis. g Et ſi biberint. i. nō bibēt. h Filij alieni. a fide catholica. i Uinū tuū. i. xpi ſanguinē ſub ſpecie vini ꝯtentū. k In q̄ laboraſti. lȝ eñ ſūmꝰ ſacerdos ſ. xps hāc ꝯſecrationē faciat: tñ ſacerdotes ad h̄ laborāt ieiunijs et orōibus: et alijs pijs opibꝰ ſe diſponēdo: vt v̄ba ꝯſecratōis debite pferāt et ſacramētū pcipiāt. l Quia q̄ ꝯgregabūt illud. ſ. triticū p̄dictū. m Comedēt. p ꝯgregationē. h̄ intelligit labor fideliū diſponē do ſe ad debite cōicandū. ſicut dictū eſt de ſacerdotibꝰ. noiat tñ iſte labor noie ꝯgregatōis. q2 iſtud ſacramētū eſt ſacramētū eccleſiaſtice vnitat. eſt etiā circa h̄ ſacramētū labor fideliū corpalis in p̄paratōe materie. ſ. panis et vini in q̄bus ꝯficit h̄ ſacrm. et q̄ cōportāt illud. i. vinū. p cōportationē intelligit h̄ labor p̄dictus fideliū. o Bibēt in atrijs ſanctis meis. i. in locis diuino cultui ꝯſecratis. Ex h̄ pȝ ꝙ nō eſt hic ſermo de pane triticeo et vino cōiter acceptis: q̄bꝰ vtunt hoies i locis nō ſacris: et magis q̄ȝ in ſacris: q2 loca ſacra nō ſunt epulis et cōuiuijs cōibus apta: nec erāt in veteri lege. p Trāſite. h̄ ex p̄dictis pōitur monitio ſiue exhortatio. ex h̄ eñ ꝙ ſaluator eſt potēs et fidelis in pmiſſis adiplēdis: debēt oēs ad eccleſiā trāſire cui hōa pmiſſa pmittunt et ꝯcedunt. et h̄ eſt qđ dicit p Trāſite. ad eccleſiā militantē. p Trāſite. ad triūphātē. q Per portas. porta militātis eſt baptiſmꝰ: porta triūphātis eſt extrema vnctio. q̄ eſt ſacramētū exeūtiū de h̄ mūdo ad trāſeundū ad celū. r Preparate viā pplo. vos p̄dicatores et ſacerdotes ſacra miniſtrātes. s Planū facite iter. amouēdo ipedimēta q̄ ſunt peccata. vñ dicit h̄ Ra. ſa. ꝙ h̄ dr de figmēto malo. p qđ intelligit fomitē inclinātē ad pctm. et ſic pȝ etiā ſm ipm: ꝙ nō eſt h̄ ſermo de p̄paratōe materialis vie. t Et eleuate ſignū ad pplos. virtutē ſancte crucis eis p̄dicādo. et q2 iā factū eſt q̄ntum ad aliquos credētes in oibꝰ terre hitabilꝭ locis a tpe aploꝝ ſm ꝙ diffuſius declaraui ſup illud pš. xviij. In oēm terrā exiuit ſonꝰ eorū. iō ſubdit. Ecce dñs auditū fecit in extremis terre: et ſubdit. v Dicite filie ſyō. i. ꝯgregatōi fideliū. x Ecce ſaluator tuꝰ venit. i. veniet ad iudiciū. ſicut p incarnationē iā venit in mūdum. y Ecce merces eiꝰ cū eo. ad reddēdū penā vel p̄miū ſm merita et demerita hoim. ȝ Et vocabūt. ſ. angeli ſancti q̄ erūt executores diuini iudicij. ȝ Eos. ſ. electos a Pplꝰs ſctūs eos ad gl'iaȝ deducēdo. b Tu aūt. ſ. eccl'ia. c Uocaberis ciuitas q̄ſita. ſ. a dño et angelis ſanctis. d Et nō derelicta. in manibꝰ demonū cū reprobis. In caplo. lxij. vbi dr in poſtilla. Et videbūt gētes iuſtū tuū. Additio.

De qđ dicit. Et videbūt gētes iuſtū tuū. pōt intelligi de viſiōe xpi in corpe aſſumpto in q̄ deꝰ viſibiliter cognoſcit et etiā de viſione eucha riſtie eadē rōe. Cap. lxiij.

Uis eſt iſte. Capitulū iſtō expōit de xpo cōit ab hebreis expoſitoribꝰ et latinis aliter et alit tñ. Dicit eñ Ra. ſa. ꝙ p edom: cum dicit hic. Quis eſt iſte q̄ venit de edom ꝛc. intelligit romanū iperiū. ꝓut fuit in latitudie ſua q̄ñ dñabat vniuerſo orbi: dicēs ꝙ meſſias in aductu ſuo multos de habitatoribꝰ orbis interficiet: et ꝓpt h̄ deſcribit h̄ eiꝰ veſtimētū ſanguine rubricatū: et oēs reſiduos iudeis ſubijciet: et ad h̄ captat lr̄aȝ ꝓut poteſt: ſȝ nō ꝯſequor hāc expoſitōȝ. q̄ſi fundatur ſup falſuȝ: ſcȝ aduentus xpi trāſiēt in p̄teritum. Catholici vero cōiter exponūt de xpo poſt paſſionē ſuā redeūte ad patrē: ſequētes in h̄ b̄os Hiero. ꝛ Dyoni. ſm q̄s illud qđ dicit hic. a Quis eſt iſte q̄ venit de edom ꝛc. eſt verbum angeloꝝ xpm aſcēdētē admirātiū. et de eiꝰ myſterijs pleniꝰ doceri et illuminari petētiū. aliter tamē: q2 ſm hiero. eſt v̄bū angeloꝝ inferiorū q̄rentiū edoceri a ſupioribus. ſm Dyoniſiū vo. vij. ca. celeſtis hierarchie eſt verbū omniū: q2 etiam ſupmi angeli q̄ſierūt de p̄dictis pleniꝰ edoceri. ſȝ iſtis vidr obuiare dictū Auguſti. v. ſup Gene. ad lr̄am: vbi dicit ꝙ angeli a p̄ncipio cognouerūt oia myſteria grē fiēda: cui dicto rñdet ab alijs ꝙ lȝ cognouerūt dicta myſteria in generali: nō tñ q̄ntū ad oēs ꝯditōes pticulares. ꝛ de iſtis q̄ſierūt pleniꝰ edoceri. hāc aūt expoſitionē nō intēdo ꝓſeq̄ per oia. q2 diffuſe tradit in gloſis et alioꝝ poſtillis ad q̄s q̄libet pōt recurrere: nec ipam intēdo in aliq̄ reprobare: ſȝ tñ p modū inq̄ſitōis ſcholaſtice aliq̄ circa eā dicere. Primū eſt. ꝙ iſta expoſitio in aliq̄bꝰ videtur extranea: q2 ſm ipam cū dr hic. a Quis eſt iſte q̄ venit de edom ꝛc. intelligēdꝰ eſt locꝰ vñ xps aſcēdit. ſ. mōs oliueti vel hierl'm q̄ eſt iuxta eū: ꝙ aūt hierl'm vel iudea intelligat p edom vidr extraneū: cum ydumea ſemp fuit iudee inimica: ſicut eſau ipi iacob. Itē qđ dicitur infra. b Et aſperſus eſt ſanguis eoꝝ ſup veſtimēta mea. ſic exponit ab eis vt ſit verbū xpi de ſua paſſiōe loq̄ntis. Et aſperſus eſt ſanguis eoruȝ. i. ſanguis meꝰ q̄ dr eoꝝ. eo ꝙ eſt effuſus p ꝓcuratōs iudeoꝝ. hoc extraneū vidr. q2 nō recolo me vidiſſe alibi in ſcptura talē loq̄ndi modum. Itē xpo aſcēdēte myſteriū incarnatōis iā erat in effectu cōpletū q̄ntuȝ ad ſubſtātiā facti ꝛ circūſtātias. talia vero poſtq̄ȝ ſunt in effectu poſita: nō vident excedere facultatē cognitōis angelice. et maxie q2 angeli etiā inferiores q̄ mittunt in miſteriū fuerūt in iſtis miſtri. vt pȝ de āgelis natiuitatē xpi ānūciantibꝰ ipis paſtoribꝰ: et d̄ angelis apparētibꝰ marie et ioſeph et tribꝰ magis ꝛ ꝯſilibꝰ. vt pȝ ex euāgelio in pluribꝰ locis: et iō dubiū videt ꝙ aſcēdēte xpo q̄rerēt pleniꝰ edoceri de paſſiōe xpi dicēdo. Quare rubrū eſt indumentū tuū ꝛc. vt dicit expoſitio iſta. Itē dato ꝙ nō ſit ibi aliqđ tale dubiū ſeu modꝰ loq̄ndi extraneus. tñ nō ſumꝰ artati ad tenēdū ipam: vt vidr. tū q2 ſacra ſcriptura expſſe nō determiat ꝙ iſte debeat eſſe ſenſus huiꝰ ſcripture ſicut determiat de pluribꝰ alijs in h̄ libro ſcriptis: et alijs veteris teſtamēti locis. verbi grā qđ dr. s. in p̄ncipio. lxi. ca. Spūs dñi ſuper me: eo ꝙ vnxerit me. ſaluator dicit Luce. iiij. ipletū fuiſſe in ipo. tū ſīlr nec auctoritas eccl'ie determinauit hoc qđ viderim vel audierim: ſȝ ſolū ad h̄ habemꝰ auctoritates ſanctoꝝ dyoniſij et hieronimi. ex q̄bꝰ nō hr̄ argumentū neceſſariuȝ ſȝ tñ ꝓbabile. qđ ſic debeat itelligi. vt hr̄ in ſūma ſancti Tho. pte p̄ma arti. viij. p̄me q̄onis. et idē dicit ſanctꝰ Augu. in ep̄la ad vincētiū donatiſtā: q̄ arguebat ꝯ ipm de dictis ſcti hylarij. Ad qđ rñdens dicit. h̄ genus lr̄arū ab auctoritate canonis diſtinguēdū eſt. nō eñ ſic legunt tanq̄ȝ eis teſtimonia ꝓferant. vt ꝯ ſentire nō liceat ꝛc. Itē de obſcura traditōe ſacre ſcripture in plibꝰ locis: ꝛ maxie in ꝓphis vna cū a doctoribus aſſignat. vt p ſtudioſos multiplr̄ exponat. ſm ꝙ dr Dañ. xij. Tu aūt daniel claude ſermones et ſigna librū vſq3 ad tps ſtatutū ptranſibunt plurimi: et multiplex erit ſciētia. i. expoſitio. vt dicūt doctores nr̄i. ꝓpter qđ abſq3 p̄iudicio aliq̄ expoſitōis p̄dicte intēdo aliā ꝓſeq̄ q̄ mihi clarior vidr. p̄dicta vero ſic diffuſe poſui non ſolum ꝓ iſto loco ſacre ſcripture: ſȝ etiā ꝓ alijs: vt diligēs lector ꝯſideret q̄ expoſitōnes ſacre ſcripture neceſſario ſunt tenēde: et q̄ nō. Ad euidētiā expoſitōis ponēde cōſiderāduȝ ꝙ edom et boſra in hebreo ſunt noia ꝓpria et appella

tuos hierl'm cōſtitui cuſtodes: tota die ꝛ tota nocte in ppetuū nō tacebūt. Qui[z] reminiſcemini dñi ne taceatis et ne detis ſilētiū ei: donec[z] ſtabiliat: et[a] donec pōat hieruſalē laudē[b] in terra. Iurauit[c] dñs i dextera ſua: ꝛ i brachio fortitudis ſue Si[d] dedero triticū[e] tuū vltra[f] cibū inimicis tuis ꝛ[g] ſi biberint filij alieni[h] uinū[i] tuū i[k] q̄ laboraſti. Quia[l] qui cōgregabūt illud: comedēt[m] et laudabūt dñm: et[n] q̄ cōportant illud: bibēt[o] in atrijs ſanctis meis. Trāſite[p]: trāſite: per[q] portas. preparate[r] viā pplo. Planū[s] facite iter ꝛ eligite lapides et[t] eleuate ſignū ad pplos. Ecce dñs auditū fecit in extremis terre. Dicite[v] filie ſyon. Ecce[x] ſaluator tuꝰ venit ecce[y] merces eiꝰ cū eo: ꝛ opꝰ eiꝰ corā illo. Et[z] uocabūt eos[z] ppl's[a] ſctūs redēpti a dño. Tu[b] aūt uocaberis[c] q̄ſita ciuitas ꝛ[d] nō derelicta.

q Quis[a] eſt iſte Cap. lxiij.

tiua: put aũt ſunt ꝓpria. Edom eſt nomẽ filij yſaac: q̄ alio nõie vocat̃ eſau Geñ. xxv. et etiã terre ab eo denoiate: q̄ latine dr̃ ydumea. Boſra vero vel potꝰ Biſra. ſic eñ ſcribit̃ in hebreo. nomẽ eſt ciuitatꝫ vñ fuit iobab rex edom Geñ. xxxvij. put vo ſunt noĩa appellatiua. Edom ſignat rubedinẽ: et boſra munitõꝫ. His igit̃ p̄dictis veniamꝰ ad diuiſionẽ. Superiꝰ eñ poſita eſt facta p xp̄m ſaluatio h̄ p̄nr põit̃ ſaluatõis diſcretio: q̄ pfecte fiet in finali iudicio. tũc eñ ſaluator ſegregabit electos a reprobis: ſic ſegregat paſtor oues ab hedis. Math. xxv. illud aũt iudiciũ p̄cedet pſecutõ antixp̄i et eiꝰ exterminiũ. et iõ p̄mo ponit̃ antixp̄i extermiatio. ſcd̃o iudicij executio capi. ſequẽ. Circa p̄mũ ſciẽdũ ꝙ ſicut dicit methodiꝰ martyr: et doctores cõiter ad detegendã antixp̄i pſidiam mittet̃ a deo enoch ꝛ helias q̄ detecta iudei conuertent̃ ad fidẽ xp̄i penitẽtiã agẽtes: ꝛ iõ h̄ p̄ ponit̃ antixp̄i deiectio. ꝛ ſcd̃o iudeoꝝ conuerſio: ibi. Miſerationũ dñi. Circa p̄mũ eſaias p̄uidẽs antixp̄i poteſtatẽ futurã et p xp̄m ſubito deijciendã. admiratiue dic̃ de xp̄o.

a Quis eſt iſte. i. ꝙ victorioſus.

b Qui vẽit de boſra. i. de hierl̃m ciuitate munita in q̄ antixp̄s ſedebit in tẽplo tanq̄ ſit deus. ſcd̃a Theſſal. ij. et ipam muniet ad ſui ſtabilitionẽ. c De edom tinctis veſtibꝰ. i. rubricatꝫ. ſm ꝙ dr̃. j. Quare ḡ rubrũ eſt indumẽtũ tuũ. et p h̄ deſignat̃ interfectio antixp̄i. Quẽ dñs ihs interficiet ſpũ oris ſui in mõte oliueti iux hierl̃m: et loq̄tur h̄ ꝓpha de xp̄o admodũ hoĩs victoris cuiꝰ veſtimẽta ſunt rubricata ſanguie victoꝝ ab eo. d Iſte formoſus in ſtola ſua. i. in hũanitate ſua glioſa: q̄ eſt q̄ſi veſtimẽtũ diuinitatis Phi. ij. c. In ſilitudinẽ hoĩm factꝰ: et habitu inuẽtꝰ vt homo

e Gradiẽs in multitudie virtutis ſue. q: tũc apparebit cũ angelorum multitudie. p̄nr põit̃ xp̄i rñſio ad q̄õnẽ ꝓphe dicẽtis. f Ego q̄ loquor iuſticiã. ſpũ oris mei īterficiẽdo ipiũ ꝛ magnã ptẽ ſibi adherẽtiũ

g Et ꝓpugnator ſum ad ſaluandũ. ſ. electos de pſecutõne antixp̄i. et p̄nr q̄rit ꝓpha iterũ. h Quare ḡ rubrũ eſt indumẽtũ tuũ ꝛc̃. ꝛ pꝫ ex dictis ſnĩa. et ſubdit̃ xp̄i rñſio dicentis. i Torcu. calcaui ſolꝰ. ꝛ accipit̃ h̄ p̄tinẽs ꝓ p̄tẽto. ſ. torcular ꝓ uuis in torculari calcatis p q̄s hic intelligit̃ antixp̄s ꝛ ſatellites eiꝰ. k Et de gẽtibꝰ nõ eſt vir mecũ. q: nullꝰ de hoĩbꝰ poterit deijcere antixp̄m. l Calcaui eos in furore meo. i. vindicta iuſticie mee. m Et aſperſus eſt ſanguis eorũ ꝛc̃. et pꝫ ex dictis ſnĩa. n Dies eñ vltõis. ſ. ſanctoꝝ de imperio antixp̄i interfectoꝝ. o In corde meo. ſ. firmit̃ diſpoſita p Annꝰ retributõis mee venit. reddẽdo ſibi ꝛ ſatellitibꝰ ſuis penã debitã pro pctĩs: vel alit̃. p Annꝰ retributõis. i. iudicij generalis.

q Circũſpexi. et nõ erat auxiliator. exp̄õat̃ ſicut. ſ. De gẽtibus nõ eſt vir mecũ. r Et ſaluauit mihi. ſ. electos meos de pſecutõe antixp̄i.

s Brachiũ meũ. i. potẽtia mea. t Indignatio mea. ꝫ antixp̄i mala. v Ipſa auxiliata eſt mihi. i. q̄tũ ex decẽtia diuie iuſticie pcedet iſta vindicta. loq̄tur h̄ ꝓpha de futuro p modũ p̄teriti: vt frequẽt fit in ꝓphis ꝓpter certitudinẽ ꝓphie. x Et pculcaui pplos. antixp̄o adherẽtes. y Et inebriaui eos. auferẽdo eis ſenſuꝫ ꝛ potẽtiã euadẽdi. z Et detraxi virtutẽ eoꝝ in terrã, adnihilando ip̄m antixp̄m. a Miſerationũ. h̄ p̄nr põit̃ ꝯuerſio iudeoꝝ ad xp̄m. vbi p̄rimo ꝓ grã ipetrãda recolunt̃ bñficia antiq̄. Scd̃o põit̃ eoꝝ deuota pe

quiꝰ[b] venit de[c] edom tinctis veſtibus de boſra. Iſte[d] formoſus i ſtola ſua: gradiẽs[e] in multitudie fortitudinis ſue. Ego[f] q̄ loquor iuſticiam: et[g] ꝓpugnator ſum ad ſaluandũ: q̄re[h] ergo rubrũ eſt indumẽtũ tuũ et veſtimẽta tua ſicut calcãtiũ in torculari. Torcular[i] calcaui ſolus et[k] de gẽtibus nõ eſt vir mecũ Calcaui[l] eos in furore meo et cõculcaui eos in ira mea. Et[m] aſperſus eſt ſanguis eoꝝ ſup veſtimẽta mea et oĩa indumẽta mea inquinaui. Dies[n] enim vltionis in[o] corde meo: ãn[p] retributõis mee venit. Circũſpexi[q] ꝛ nõ erat auxiliator q̄ ſui et nõ fuit q̄ adiuuaret. Et[r] ſaluauit mihi brachiũ[s] meũ et indignatio[t] mea ipa[v] auxiliata eſt mihi Et[x] ꝯculcaui pplos i furore meo et[y] inebriaui eos indignatõe mea: ꝛ[z] detraxi in terra vtutẽ eoꝝ. Miſerationũ[a] dñi recordabor: laudeꝫ dñi ſup oĩbꝰ q̄ reddidit nobis dñs

titio: ibi. Ubi eſt. Circa p̄mũ recolunt̃ p̄ in generali bñficia exhibita iudeis cũ eſaias dicit in eoꝝ pſona. Miſerationum dñi recordabor ꝛc̃. et pꝫ ſnĩa vſq ibi. b Et dixit. ſ. dñs.

c Uerũtñ ppl̃s meus eſt ꝛc̃. i. ꝙuis ſint petõres in multis etiã a tpibꝰ antiq̄s tñ elegi eos in ppl̃m a tpe abrahe cui data fuit circũciſio q̄ eſt ſignũ diſtinguens iſrl̃ a gẽtibus.

et ſup multitudinẽ bonoꝝ domui iſrl̃ q̄ largitꝰ eſt eis ſm indulgẽtiam ſuã et ſcd̃m multitudinẽ miſericordiarũ ſuarũ: et[b] dixit. Uerũtñ[c] ppl̃s meꝰ eſt. Filij[d] nõ negantes. Et[e] factꝰ eſt eis ſaluator in oĩ tribulatõe eoꝝ. Nõ[f] eſt tribulatus et[g] angelꝰ faciei eiꝰ ſaluauit[h] eos. In[i] dilectõe ſua ꝛ[k] indulgẽtia ſua ipſe[l] redemit eos: et portauit eos ꝛ eleuauit eos cũctis diebus ſeculi. Ipſi[m] aũt ad iracũdiã ꝓuocauerũt et[n] afflixerũt ſpiritũ ſancti eiꝰ Et[o] ꝯuerſus eſt eis in inimicũ: et ipſe debellauit eos. Et[p] recordatꝰ eſt dierũ ſcl̃i: moyſi et ppli ſui. Ubi[q] eſt q̄ eduxit eos de mari: cũ[r] paſtoribꝰ gregis ſui. Ubi[s] eſt q̄ poſuit in medio eius ſpm̃[t] ſcti ſui. Qui[v] eduxit ad dexterã moyſẽ brachio[x] maieſtatis ſue: q̄[y] ſcidit aq̄s ãn eos ut[z] faceret ſibi nomẽ ſempiternũ Qui[a] eduxit eos p abyſſos: q̄ſi[b] equũ in deſerto nõ ipingentẽ q̄ſi[c]

d Filij nõ negãtes. ſ. nomẽ meũ in afflictõne egypti. q. d. decẽs eſt ꝓpter h̄ apõ me ipſoꝝ miſereri. iõ ſubditur.

e Et factꝰ eſt eis ſaluator in oĩ tribulatõne eorum. quã ſuſtinuerũt.

f Nõ eſt tribulatus. ſ. ppl̃s iudaicus ꝗ̃tũ demeruit. et iõ ſubdit̃.

g Et angelꝰ faciei eius. i. a facie dei miſſus.

h Saluauit eos ſm ꝙ dicit̃ Exo. xiiij. Tollenſq ſe angelꝰ dñi q̄ p̄cedebat caſtra filiorũ iſrl̃. abijt poſt eos: et cũ eo pariter colũna nubis vt egiptij nõ poſſent nocere eis. ꝛ ibidem ſubdit̃. vt toto noctis tẽpe adinuicẽ accedere nõ valerẽt.

i In dilectõe ſua gratuita. k Et indulgẽtia ſua. remittẽte eoꝝ peccata.

l Ipſe redemit eos. ſ. dñs et nõ ex ppli iuſticia. qd̃ pꝫ ex ingratitudie ſequẽti: cũ ſubdit̃. m Ipſi aũt ad iracũdiã ꝓuocauerũt. ſ. dñm in fabricatõe vituli Exo. xxxij. et in multis alijs fact. vt pꝫ in libris veteri teſti. n Et afflixerũt ſpm̃ ſcti eius. ſ. moyſi. cuiꝰ ſpm̃ multotiẽs et multiplr̃ afflixerũt. vt pꝫ in libris Exo. et Deut. et Nume. o Et ꝯuer. eſt eis in inimi. ſꝫ dñs nõ ex odio: ſꝫ iuſticia puniẽs eos p vicinos eoꝝ. vt patet libro iudicũ. et poſtea p reges egypti aſſirioꝝ et babilõis. iiij. Reg.

p Et recordatꝰ eſt ꝛc̃. q: ſicut p moyſen liberauit eos de egypto. ſic poſtea liberauit eos de captiuitate babylõica p cyrũ.

q Ubi eſt ꝛc̃. h̄ p̄nr ponit̃ petitio eoꝝ deuota. et p̄ ꝓ liberatõe a pena. ſcd̃o ꝓ liberatõe a culpa: ibi. Tu aũt. Circa p̄mũ dr̃ in pſona iudeoꝝ tpe antixp̄i futuroꝝ ꝗ̃tũ ad penitẽtes. q Ubi eſt q̄ edu. eos de mari. ſ. rubro aq̄s corã eis. diuidẽdo. Exo. xiiij.

r Cũ paſto. gre. ſui. i. cũ moyſe et aarõ. pſ̃. lxxvi. Deduxiſti ſic oues ppl̃m tuũ in mãu moyſi et aaron. q. d. ita facilit̃ poſſꝫ nos educere de pſecutõe antixp̄i. et h̄ mõ ſubintelligẽdũ eſt in oĩbus ſeq̄ntibꝰ partis huiꝰ. s Ubi eſt qui poſuit in medio eiꝰ. ſ. ppli iſraelitici. t Spm̃ ſcti ſui. ſ. moyſi cui dedit ſpm̃ ꝓphetãdi et ſapiam ꝛ ꝯſtantiã ad educẽdũ iſrl̃ de terra egypti.

v Qui eduxit ad dexterã moyſen. i. ad ptẽ bonã et ꝓſperã: liberãdo eũ de pſecutõe pharaonis: eũ occidere volẽtis. Exo. ij.

x Brachio maieſtatis ſue. i. fortitudie deitatis ſue. y Qui ſcidit aquas. ſ. maris. vt pꝫ ex dictis. z Ut faceret ſibi nomẽ ſempiternũ. Ad gliaꝫ eñ noĩs dei recolit̃ et recolet̃ in futuris generatõibꝰ illud factũ. a Qui eduxit eos p abyſſos. i. p ꝓfundũ maris rubri. b Quaſi equũ in deſerto nõ ipingentẽ. i. ꝓmpte ꝛ abſq aliq̄ ipedimẽto ꝓcedẽtẽ. c Quaſi aĩal in cãpo. i. in terra plana: vbi nõ hꝫ obſtacula. d Deſcẽdẽs ſpũs dñi. ſ. angelꝰ a deo miſſus. e Ductor eiꝰ fuit. vt pꝫ ex

ꝑdictis f Sic adduxi popu. tu. vt fa. tibi no. glie. iſtud eñ fa ctū fuit reductū ad memoriā vſqꝫ nūc. et reducet in poſterū ad gliam diuini noīs. g Attēde de celo. ad oꝛonē noſtrā. h Et vide de habi. ſan. tuo. afflictōꝫ nr̄az. ſicut alias feciſti. ideo ſubdit. i Ubi eſt zel⁹ tu⁹. q̄ diligiſti patres electos.

k Et fortitudo tua. q̄ toties libe raſti eos.

l Multitudo vi ſcerū tuoꝝ. i. pie tatū qb⁹ eis bōa ꝓſtitiſti.

m Sup me cōti nuerūt ſe. a cōde ſceſſiōe. in iſta eñ tribulatōne mea ceſſauerūt.

n Tu eñ. h̄ ꝯṗr petit liberatio a culpa. Circa quā ꝑ allegat pietas et potētia diuina cū d̄r.

aial in cāpo deſcendēs. Spūs do mini ductor[f] ei⁹ fuit. Sic[e] adduxi ſti pplm tuū: vt faceres tibi nomē glorie. Attēde[g] de celo: et[h] vide d̄ habitaculo ſancto tuo et glie tue. Ubi[i] eſt zelus tuus: et[k] fortitudo tua: multitudo[l] viſcerū tuoꝝ et mi ſerationū tuaꝝ. Sup[m] me ꝯtinue rūt ſe. Tu[n] eñ pater nr̄: et[o] abraā neſciuit nos ⁊ iſrl̄ ignorauit nos. Tu[p] dñe pr̄ nr̄: redēptoꝛ[q] nr̄ a[r] ſe culo nomē tuum. Quare[s] errare nos feciſti dñe: de[t] vijs tuis: indu raſti[v] coꝛ noſtrū ne[x] timerem⁹ te. Cōuertere[y] ꝑpter ſeruos tuos tri bus[a] hereditatis tue. Quaſi[b] nihi lū poſſederūt ppl'ꝫ ſanctū tuū ho ſtes[c] nr̄i cōculcauerūt[d] ſanctifica tionem tuam. Facti[e] ſumus quaſi in principio cum non dominare ris noſtri: neqꝫ inuocaret nomen tuum ſuper nos.

n Tu eñ pater nr̄. in generatōe eñ mat miniſtrat materiā. ⁊ pa ter dat formā: et iō in generatōe hoīs de⁹ d̄r pater. q2 corpi or ganizato infundit aīam creādo. o Et abraā neſciuit eos. q. d. ab eo nō habem⁹ aīaꝫ: nec a iacob. p Tu dñe pat nr̄. aīam dādo. q Redēptoꝛ nr̄. ipas iuſtificādo. r A ſecu lo nomē tuū. ſ. pr̄is nr̄i et redēptoris. s Quare errare nos feciſti dñe. i. ꝑmiſiſti. t De vijs tuis. id eſt ꝑceptis ⁊ ꝯſilijs euāgelicis. v Induraſti coꝛ no. ſubtrahēdo grāꝫ tuas coꝛ mollificantē. tñ iuſte ꝑ nr̄a incredulitate. x Ne timerem⁹ te nō eſt intelligēdū iſtud cauſatiue. ſic q2 de⁹ ſubſtrahat grāꝫ ſuā vt ꝑ hoc ab hoīb⁹ excludat diuinū timorē: ſꝫ intelligit tm̄ conſe cutiue. Ad ſubtractionē eñ grē ſequit ſubtractio timoris filia lis: q̄ eſt ei ānex⁹. y Cōuertere. pctā nr̄a remittēdo: et nos iuſtificādo. z Propt ſer. tu. i. ꝑpter merita patriarchaꝝ in fide xp̄i vēturi moꝛtuoꝝ. iō ſubdit. a Trib⁹ hereditat tue. et vt petitio ſit magis exaudibilis adhuc recolit atrocitas pſe cutōis antixp̄i: cū dicit. b Quaſi nihilū poſ. po. ſan. tu. ſcꝫ xp̄ianū ipm nihil reputādo. c Hoſtes nr̄i. ſ. antixp̄s et ſibi adherētes. d Cōcul. ſancti. tuā. Antixp̄s eñ ꝯculcabit ec cleſiā dei cultū inde auferēdo. e Facti ſum⁹ ⁊c. q. d. tanq̄ extranei a te dimiſſi ſum⁹ in manib⁹ inimici tui. In ca. lxiij vbi d̄r in po. ꝑmū ē q2 iſta expō i aliqb⁹ vid̄r extnea. Additō. i.

Expoſitio ſanctoꝝ in h̄ loco nō vid̄r extnea ſi bn̄ ꝯſiderē: ſꝫ ſatis rōnabilis nō obſtātib⁹ poſtillatoris rōib⁹ ꝯ eā factē et iō ſic ꝑ modū inq̄ſitōis ſcholaſtice eā poſtillatoꝛ īpugnauit ſic pari mō defendēda eſſe vid̄r. Ad h̄ eñ qd̄ ꝑ dicit q2 hierlm ſeu iudea nō dꝫ itelligi ꝑ edom cū idumea ſemꝑ fuerit iudee ini mica: dicēdū q2 deſcēdētes a iacob ſm carnē et ab ei⁹ fide rece dētes: ſic fuit ſynagoga iudeoꝝ xp̄m negātiū et crucifigētiū: ta lis ſynagoga merito trāſit in idumīcā inimicitiā ꝯ verā iudeā vñ et nomē idumee ſibi vēdicat q̄ ab exoꝛdio fuit iſraeli inimica ꝑut plene declaratū eſt. ſ. xxxiiij. ca. in additōe vbi oñſuꝫ fuit q2 ꝑ idumeā intelligit ibi ad lr̄am ſub ſenſu metaphoꝛico ſynago ga iudeoꝝ q̄ eſt ſynagoga ſathane. Apoc. ij. Silr ꝑ boſra eadē intelligit ſynagoga ad lr̄am ſub alia rōne: vt ibi. Itē ad hoc qd̄ dicit. et h̄ q2 d̄r. Aſperſus eſt ſanguis eoꝝ ſuꝑ veſtimēta mea nō recte intelligit de ſanguie xp̄i: q2 nō inuenit talē modū loq̄n di in ſcripturis ſacris: dicēdū q2 ſicut in ſcripturis ſacris q̄nqꝫ at tribuunt xp̄o aliq̄ q̄ ei nō cōpetūt ſm ſe: ſꝫ alias ꝯſideratōnes. vt cū d̄r in pſ. in ꝑſona xp̄i. Uerba delictoꝝ meoꝝ. In qb⁹ ver bis xp̄s dicit delicta alioꝝ eſſe ſua inq̄ntū ꝑ eis penā ſuſtinuit. vt ip̄e poſtillatoꝛ ibidē expōit: ſic in h̄ loco aſperſus d̄r eē ſanguis eoꝝ: nō q2 eſſet eoꝝ ſanguis ꝓpꝛie: ſꝫ q2 ꝑ ꝑcuratōꝫ eoꝝ fuit ef fuſus: vel etiā q2 ipi fecerūt ſe obnoxios ſanguis. d. Sanguis ei⁹ ſuꝑ nos et ſuꝑ filios nr̄os. Itē ad h̄ q2 dicit q2 xp̄o aſcēdente myſteriū incarnatōis iā erat in effectu cōpletū dicendū: q2 lꝫ an geli viſiōe beatifica myſteria grē cognoſcūt: nō tñ oīa: neqꝫ eq̄li ter oēs: ſꝫ ſm q2 de⁹ voluerit eis reuelare. vt in ꝑma pte. q. lvij. arti. vlti. in coꝛꝑe q̄ōnis. ⁊ iō cognitio oīm myſterioꝝ incarnatō

nis xp̄i vid̄r excedere facultatē angelice cognitōis. vñ de talib⁹ angeli ampli⁹ q̄rebāt edoceri. Dato etiā q2 hec rō eſſet valida. tñ adhuc non cogeret exponere hāc ꝓpheciā de xp̄o poſt paſſionē ſuā ad patres re deūte. et h̄ exponēdo q2 h̄ qd̄ d̄r. h. Quis eſt iſte q̄ venit de edom. ſit ver bū eſaie admirātis de victoꝛia paſſiōis. ꝑut poſtillatoꝛ vult ſm ſuā ex poſitionē. Itē ad h̄ qd̄ dicit q2 non artamur ad tenēdū expoſitōes ꝓdic toꝝ ſanctoꝝ dicēdū q2 lꝫ verū eſt q2 ea q̄ habē tur tñ ex dictis ſancto rū doctoꝝ nō ſunt tante auctoꝛitat: vt ex eis te ſtimonia ꝓferant. ꝑut dicit Augu. tñ ſm pieta tē ſeu ex dono pietatis opoꝛtet honoꝛare ſcōs et nō ꝯdicere temerarie eoꝝ ſcripturis.

In eodē ca. vbi d̄r in poſtilla. Indignatio mea ꝯ antixp̄i mala. Additio. ij.

Ubi nos habem⁹. Indignatio mea. in hebr̄. hr̄. Ira mea auxilia ta eſt mihi. cui⁹ ſenſus eſt. Nā ſm philoſophū. ad ꝑſentiā vindi cte delectatio ſeq̄tur q̄ q̄dem vindicta ſi ſit ꝑfecta totaliter excludit tri ſticiā. vñ h̄ loq̄t de⁹ ad modū hoīs q̄ vindictā ꝑfectā exercēs ꝑ ſuam irā ex h̄ ꝯſeq̄tur q̄etatōꝫ ſeu delectatōꝫ et ſic ira auxiliat irato: ꝯ q̄ dicit Ira mea ſeu indignatio mea auxiliata eſt mihi. In eo. ca. vbi d̄r in po. Tu eñ pr̄ nr̄. In generatōe eñ mr̄ miſtrat materiā. Additō. iij

Sicut de⁹ infundit aīam coꝛpi oꝛganizato creādo ita etiā eſt crea toꝛ materie de nihilo eā ꝓducēdo. Uñ ſm ꝯſideratōꝫ poſtillato ris ſic ptineret ad deū reſpectu hoīs rō maternitatē ſicut et paternitatis. et iō alit vid̄r dicēdū. Pro q̄ attendēdū eſt q2 ad h̄ q2 affectū filialē ha beam⁹ ad deū reqrit donū ſpūſſancti. ſ. donū pietat ꝑ qd̄ donū cultū et officiū exhibem⁹ deo vt pr̄i: ſm illud Roma. viij. Accepiſtis ſpiritū adoptōis filioꝝ in q̄ clamam⁹ abba pat. vñ ſm ſanctū Tho. in ſecūda ſecūde. q̄ōne. cxxi. arti. i. in rn̄ſiōe ſecūdi argumēti. deo exhibere cultum vt patri eſt excellēti⁹ q̄ꝫ exhibere cultū deo. vt creatoꝛi et dño. Et ideo ad ꝓclamādū paternalē pietatē dei cū dixiſſet. Multitudo viſcerū tuoꝝ ⁊c. ſubdit. Tu eñ pat noſter. q. d. nō ſolū ad te clamam⁹: vt ad creato rē ſeu dñm: ſꝫ vt ad patrē cui magis ptinet oñdere viſcera miſerationū ad filios. et ſeq̄tur. Abraā neſciuit nos. q. d. paternitas tua erga nos. nō eſt iſta ſic paternitas abrae vl' iſraelis: q2 tu nō ſolū es pr̄ ſꝫ etiā dñs et redēptoꝛ ⁊ ſaluatoꝛ. vñ ſubdit ꝓpha di. Pat nr̄ redēptoꝛ nr̄ a ſcl'o.

In ca. lxiij. poſtillatoꝛ allegat expoſitōꝫ beati dyo niſij et bn̄i hiero. exponētiū ꝑut cōit de xp̄o poſt paſſionē redeū te ad patrē: ſꝫ dicit ſalua reuerētia ſanctoꝝ illā expoſitionē: nec vellet ſe qui: nec reprobare: ſꝫ ꝑ modū ſcholaſtice inq̄ſitōis pauca circa eā dice re. ꝑmū q2 illa expoſitio vid̄r ad lr̄am eſſe extnea vbi ꝑ edom accipitur mōs oliueti vel hierlm. cū edom fuit iudee ſemꝑ hoſtis ſicut eſau iacob. Scd̄o circa h̄ qd̄ d̄r. Et aſperſus eſt ſanguis eoꝝ ſuꝑ veſtimēta mea. expōit q2 ſanguis xp̄i dicat ſanguis iudeoꝝ. q2 ꝑ ꝓcuratōꝫ eoꝝ effu ſus eſt: dicit poſtillatoꝛ ſe nō recolere ſilem modū loq̄ndi in ſcripturis. Tertio eſt ſibi dubiū q̄ ad admiratōes h̄ poſitas: q̄s iſta expoſitio dicit eſſe angeloꝝ ⁊c. Et finalit ſe excuſans a ſeq̄la illi⁹ expoſitōis dicit. dato q2 nō eſſet talis loq̄ndi extraneitas: nō ſum⁹ tñ artati ad tenēdū illam expoſitōꝫ. cū q2 ſacra ſcriptura expſſe nō declarat q2 iſte ſit ſenſus hu ius ſcripture ⁊ nō ali⁹: ſicut in pleriſqꝫ locis fit. exēplū. ſ. vij. ca. Ecce vir go ꝯcipiet. ſenſus illi⁹ determiatur auctoꝛitate euāgelij ⁊ ſic de alijs. Nec eccleſia determiauit. ſꝫ ſolū habem⁹ ad id auctoꝛitatē dyoniſij et hiero. et q̄ nō habet argumētū neceſſariū q̄uis ꝓbabile ꝑut vult ſan ctus Tho. i. pre ſūme arti. viij. i. q. in rn̄ſiōe ad ſecūdū argumētū. Et h̄ idē vult beat⁹ Augu. ad vincētiū donatiſtā: q̄ arguebat ꝯ eū de dict beati hylarij. cui rn̄dit beat⁹ Aug⁹. dicēs. Hoc gen⁹ ſcripturaꝝ ab au ctoꝛitate ſacri canonis diſtinguēdū eſt. nō eñ ſic legunt tanq̄ ex eis te ſtimonia ꝓferant vt cōtra nō liceat ſentire. Sic ab idē beat⁹ Aug⁹. li bros ſuos nō vult legi: vt neceſſitatē credulitatis iponāt. vt patꝫ in li bris retrac. Sꝫ his bn̄ dict et ad multa valētib⁹ Burg. ſe oppōit vo lēs dicta motiua poſtil. euacuare. Ad ꝑmū rn̄det ꝑ ſenſuꝫ quē ip̄e tenet dicit metaphoꝛicū. q2 ꝑ edom ſignificet hieruſalē qd̄ ſi ita eſt: nihil eſt ad ꝓpoſitū: q2 poſtillatoꝛ dicit ad lr̄aꝫ nō ad metaphoꝛā. Nā extra ſūt

vera p̄ metaphorā q̄ ad lr̄as vt termini ſonāt ſunt abſurda. vt Judicū ix. Jerūt ligna vt eligerēt ſibi regē. vn̄ ſic ſm̄ Burgē. et oēs cōit docto-res a ſolo ſenſu lr̄ali ſumit̄ efficax argumētū. igit̄ etiā a ſolo ſenſu lr̄ali nō a metaphorico ſumit̄ effica x ad argumētū r̄n̄ſio. q2 igit̄ Burgē. per metaphorā r̄n̄det: nō euacuat p̄mū poſtillatoris argumētū. Ad ſecun-

Capl'm. lxiiij.

V Tinā dirūperes celos et deſcēderes: a facie tua mō tes defluerēt ſicut exuſtio ignis ta beſcerēt aq̄ arderēt igni vt notū fieret nomē tuū inimicis tuis a fa cie tua gētes turbarent̄. Cū fece ris mirabilia: nō ſuſtinebim̄. De ſcēdiſti: z a facie tua mōtes deflu xerūt. A ſeculo nō audierūt neq3 aurib̄ perceperūt. Ocul̄ nō vidit dē abſq3 te: q̄ p̄paraſti expectā-tib̄ te. Occurriſti letān̄ et faciē ti iuſticiā: in vijs tuis recordabūt̄ tui. Ecce tu iratus es et peccaui mus: in ip̄is fuim̄ ſemp et ſalua bimur. Et facti ſum̄ vt immundi oēs nos et q̄ſi pān̄ menſtruate vni

dū argumētū poſtilla. reſpōdet burgē. p lr̄e corruptionē: q2 mutat actiuū in paſſiuū. p̄pha enī in pſona xp̄i dic̄ hic de ſanguis effuſiōe quam actiue xp̄s fecit nō quā paſſiue ſuſtinuit. patz h̄ ex lr̄a in q̄ dr̄. Calcaui eos in ira et cōculcaui in furore meo. et aſperſus eſt ſanguis eoꝝ ſup veſtē meā zc. h̄ fit ſmo de ira furore et indignatione xp̄i: q̄ in effuſiōe ſanguinis xp̄i qui de corpe eius effuſus eſt. locū nō habēt: q2 in ea ex p̄te xp̄i: nec fuit ira: nec furor: nec indignatio: ſ3 charitas: patiētia et diuina miſeratio. Ad tertiū argumētū poſtillatoris Burg. r̄n̄det q̄ſi act̄ aliq̄s hierarchic̄ eſſet inq̄ſitiū. qḋ nō vidr̄ verū. q3 act̄ hierarchici ſunt ſupiorū ad inferiores vt docet beat̄ Dyoniſī. Cū igit̄ nō ſit minor difficultas in q̄rēdo q̄ in determinādo q̄ſita. talis igit̄ act̄ hierarchic̄ ſi eſſet: nō eſſet inferiorū ad ſupiores: ſ3 ecōuerſo. ſunt igit̄ act̄ hierarchici reuelatōes ſpōtanee nō inq̄ſitōes exacte. Sūt etiā beati in his q̄ oſ̄dunt̄ pterī nō in inq̄rēdo curioſi. et vidr̄ in hac p̄te Burg. poſtillatorē nō recte vidiſſe qn̄ dic̄ eū ſentire: q̄ ille inq̄ſitōes ſint eſaie de victoria paſſiōis xp̄i. Nō enim poſtillator h̄ dicit: ſ3 dicit q̄ eſaias admirat̄ p hmōi inq̄ſitōnes de victoria xp̄i ꝯ antixp̄m. de q̄ et Burg. rōne cōpulſus dimittendo ſniam ſanctoꝝ et ſeq̄ndo poſtillatorē expōit hūc paſſuz. Et indignatio mea auxiliata eſt mihi ꝯ antixp̄m inq̄t. Ad vltimā rōnē poſtillatoris nō recte innuit Burgē. quaſi poſtil. temerarie ſe oppōat dictis ſcōꝝ. qḋ p3 in ſua p̄ſtatōe. q2 vt dicit ſine p̄iudicio ſuīe ſcōꝝ intēdo aliā ꝯſequi.

Jn eo. ca. vbi dr̄. Tu p̄r nr̄ es. poſtil. dicit q̄ dē potius dr̄ p̄r hoīs q̄ mater: q2 miſtrat formā: mr̄ vero materiā in hoīs generatōe. Burgē. volēs h̄ bn̄ dictū īfirmare arguit q̄ ſm̄ dictū poſtillatoris. dē h3 ita rationē maternitat̄ ſic͛ paternitat̄: q2 creādo materiā miſtrat: ſic͛ et formā R̄n̄deo q̄uis dē creauit materiā p̄mā: et h̄ t̄n̄ nō dr̄ mat̄ in generatōe hoīs: q2 nō cōponit̄ hō ex illa materia p̄ma z aīa: ſ3 ex corpe et aīa. corpus eni organizatū nō eſt ex nihilo p ꝯn̄s nō eſt creatū: ſ3 ope parētū generatū. parēs aūt in h̄ ope miſtrās materiā vere mr̄ dicit̄: admiſtrās formā dr̄ p̄r. q2 igit̄ dē huic corpori generato dat formā. ſ. aīam: igitur dr̄ p̄r. Eſt igit̄ obiectio burgē. tēptatiua. ſicut in vico ſtraminū pariſ̄ cōſueuit fieri cōtra hei anos.

Capl'm. lxiiij.

Tinā. Aliq̄ doctores catholici exponūt p̄ncipiū huī cap. de p̄ xp̄i aduētu: ſ3 h̄ nō vidr̄ ꝯueniēt dictū: q2 p̄m̄ xp̄i aduent̄ fuit in maxia hūilitate et ſic deſcript̄ fuit futur̄. zacharie. ix. Ecce rex tū venit tibi iuſt̄ et ſaluator. et ip̄e paup zc. vn̄ ſup illō Gen̄. xlix. Ligās ad vitē pullū ſuū zc. dicit Ra. moy. qn̄ veniet rex meſſias i hieruſalē ad ſaluādū iſrl̄: ip̄e erit cingulās aſinū ſuū: et eq̄tans ſup eū. vt ducat ſe cū humilitate: ſic͛ ſcriptū eſt zacharie. ix. Et ip̄e paup. Hic aūt aduēt̄ eī deſcribit̄ cū magna p̄tāte z terrore: p̄pter qḋ magiſter alexander de hales expōit h̄ de ſcḋo aduētu eī. ſ. ad iudiciu3: q̄ in p̄tāte magna erit z maieſtate Luce. xxi. Jgit̄ hāc ſniam ſeq̄ndo dicēdum q̄ poſtq̄ deſcriptū eſt antixp̄i exterminiū. h̄ ꝯn̄r deſcribit̄ iudiciū. Circa qḋ p̄ ponit̄ ſanctoꝝ deſideriū. ſcḋo ip̄m iudiciū: ibi. Ecce tu irat̄ es. Pria in duas. q2 primo pōit̄ dictū deſideriū. ſcḋo huī deſiderij motiuū p̄ncipiū: ibi. a ſeculo. Circa p̄mū ſciēdū q̄ l3 iudiciū futurū horrēdū ſit reprobis: t̄n̄ deſiderādū eſt electis: q̄ tūc in aīa et corpe beatificabunt̄. p̄pt̄ qḋ ſaluator Luce. xxi. loquēs aplis de iudicio futuro dicit His aūt fieri incipiētib̄ reſpicite z leuate capita vr̄a. i. exhylarate corda: vt expōit Greg. Qm̄ appropinq̄t redēptio vr̄a: hoc aūt p̄uidens eſaias dic̄. a Utinā dirūperes celos z deſcē. ſ. ad iudiciū. l3 enim t̄n̄c nō rūpant̄ celi ſupiores: q̄ nō ſunt ſcīſſibiles: t̄n̄ celū aereū de q̄ dr̄ in euāgelio. Uolucres celi zc. inflamabit̄ igne ꝯflagratōis iudicis ad uentū p̄cedēte: ſm̄ qḋ dr̄ pſ̄. xcvi. Jgnis ante ip̄m p̄cedet. et ſic celū aereū q̄dāmō lacerabit̄: q̄ dr̄ celi p̄l̄aliter ponēdo p̄l̄ale p ſingulari. ſicut Exo. xxxij. dr̄ Jſti ſunt dij tui de vitulo ꝯflatili q̄ erat vnic̄: vel alit̄ p

pter diuerſas p̄tes aereis. ſ. ſupiorē mōtes trāſcēdentē z īferiorē. ignis eni ꝯflagratōis attinget vtrāq3 p̄te: q2 tantū aſcendet q̄tū aq̄ diluuij q̄. xv. cubitis vltra cacumina mōtiū aſcēderunt. Gen̄. vij. b A facie tua mōtes defluerēt. q2 an̄ aduētū iudicis mōtes terremotu corruēt c Sicut exuſtio ignis tabeſcerent. igne eni conflagratōis materia mōtiū cū alia terra purgabitur d Aque arderēt igni. q2 ille ignis purgabit aq̄s exiſtētes in ſupficie terre. e Ut notū fieret nomē tuū. i. p̄tās tua tanq̄ iudicis venīētis. f Jnimicis tuis q2 an̄ timorē tuu3 a ſe abiecerunt.

g A facie tua gētes turbarent̄. ſm̄ q̄ dr̄ Lu. xxi. A reſcēnt̄ hominib̄ pre timore et expectatōe q̄ ſupuenīēt vniuerſo orbi. ido ſubdit̄. h Cū feceris mirabilia. p̄dicta. i Nō ſuſtinebim̄. q2 q̄tūcūq3 ſint tūc tp̄is aliq̄ hoīes iuſti ꝯcutient̄ t̄n̄ horrore ex hūana fragilitate. qḋ ꝯn̄r declarat̄ p ſilē: cū ſubditur. k Deſcēdiſti. in datōne legis ſup mōtē ſynai. l Et a facie tua mō. deflu. q2 tūc mōs ſynai videbat̄ tremere z ardere. vt h̄r Exo. xx. p̄pter qḋ filij iſrl̄ territi z pauore ꝯcuſſi ſteterūt a lōge dicētes moſi. Loq̄re tu nobis et audiem̄: et nō loq̄tur nob̄ dn̄s ne forte moriamur. et ex h̄ ſeq̄tur q̄ maior terror erit qn̄ veniet ad iudiciū: q2 illud reſpectu iſtī fuit minimū. m A ſeculo. h̄ ꝯn̄r pōit̄ ratio dicti deſiderij. ſ. ex p̄fecta beatitudīe quā ſancti tūc habebūt in aīa et corpe: et nō an̄. A ſeculo nō audierunt zc. q2 illud bonū eſt infinitū et p ꝯn̄s ienarrabile. n Que p̄paraſti expectātib̄ te. ſ. filiū tuū. in cuī aſpectu reficient̄ beati interī rōe ſue deitat̄: et exterī rōne ſue hūanitat̄. ſm̄ q̄ dicit Auguſti. ſup Job. et ſm̄ h̄ allegat̄ hec auctoritas dicta de filio qui eſt dei ſapiētia. i. ad Coꝝ. ij. o Occurriſti. i. occurres. q2 loquit̄ de futuro p modū p̄teriti p̄pt̄ certitudinē p̄phie.

p Letāti et faciēti iuſticiā. i. cetui electoꝝ tūc in iudicio appareti: vt cū leticia deducat̄ ad patriā. q Jn vijs tuis recordabunt̄ tui. grās agēdo de oībus bōis q̄ eis feciſti r Ecce tu hic ꝯn̄r deſcribit̄ ip̄m iudiciū. Circa qḋ ſciēdū q̄ duplex eſt dei iudiciū. vnū diſcretōis qḋ eſt vocatio aliquoꝝ ad fidē alijs dimiſſis iudicio dei occulto t̄n̄ iuſto. et iſtud iudiciū q̄tū ad ſuum ſtatū potiſſimū incepit a p̄ncipio p̄dicatōis xp̄i. p̄pt̄ qḋ dr̄ Johan. xij. Nūc iudiciū eſt mūdi. ſm̄ q̄ exponūt ſancti. Aliud eſt iudiciū diſcuſſiōis q̄ dei iudicio reddunt̄ pene ac p̄mia p peccatis et meritis. et iſtud potiſſimū fiet in iudicio finali: qn̄ in aīa et corpe beatificabunt̄ electi: z cruciabunt̄ reprobi: a tp̄e tn̄ paſſionis xp̄i cepit p̄miatio electoꝝ q̄tū ad gl̄iam aīe: et puīnio reproborū in aīa: nō ſolū ex tūc: ſ3 etiā an̄. De iſtis aūt duob̄ iudicijs vidr̄ Eſaias loq̄ mixtim aſq3 ad finē libri. Et diuidit̄ in duas p̄tes. Jn p̄ria pōit̄ iudeoꝝ q̄rimonia. in ſecūda dn̄i ſnia. cap. ſequē. Circa p̄mū ſciēdū q̄ iudei p orbē diſpſi freq̄nter lamētant̄ deſtructōē ciuitatis z tēpli p tytū factā. et ſuā diſperſionē p cohē p̄cātes in iudea ꝯgregari: et ciuitatē et tēplū ſibi reſtitui: lic3 aūt dicta deſtructio et diſperſio inflicte fuerit eis p̄pt̄ mortē xp̄i vt habet̄ expſſe Luce. xix. t̄n̄ h̄ nō credūt iudei: ſ3 attribuūt hoc petō ydolatrie vituli cōflatilis: inducētes ad h̄ illud qḋ Exod. xxxij. dr̄. Ego aūt in die vltōis viſitabo h̄ peccm̄ ipſoꝝ: et ydolatrie antiquoꝝ: q̄ ꝯtinet̄ in libris iudicū et regū tp̄e tēpli p̄mi. et peccat̄ auaricie et odij fraterni: q̄ viguerūt tp̄e tēpli ſecūdi. z ſm̄ pōt h̄ lr̄a expōi. Jn hac igit̄ q̄rimonia p̄ pōit̄ ꝯfeſſio peccatorū: cū dr̄. r Ecce tu iratus es. ꝯtra nos: et cā ſubdit̄ cū dr̄. s Et peccauim̄. q̄ſi diceret z iuſte irat̄ es: q2 peccauim̄: z nō ſolū de nouo: ſ3 etiā ab antiq̄. iō ſubdit̄. t Et in ip̄is. ſ. peccatis. v Fuim̄ ſemp. t̄n̄ de tua miſericordia ſperam̄: ideo ſubdit̄. x Et ſaluabimur. nō ex nr̄a iuſticia: ſ3 tua miſericordia. iō ſubditur. y Et facti ſum̄ vt imūdi oēs nos. imundicia peccati. pōt etiā h̄ ex expōi corpaliter: q2 iudei p orbē diſpſi

ab alijs gētibꝰ reputātur viles ⁊ abbomiabiles. ʒ Et q̄ſi pānus mēſtruate vniuerſe iuſticie nr̄e. q2 iudei mō nō poſſūt ſacrificia ꝑ peccatꝭ offerre: q2 talia nō pñt offerri ab eis niſi in hieruſalē. et ſine talibus ſacrificijs nō reputāt ſe pfecte mundari ⁊ iuſtificari. a Ecce cecidimꝰ q̄ſi foliū de arbore cadēs: ſicut cecidimus ab honore regni ⁊ ſacerdocij.

b Iniq̄tates noſtre q̄ſi vētus abſtulerunt nos. expellēdo de terra ꝓmiſſiōis ad lōginq̄s partes orbis c Nō eſt q̄ inuocet nomen tuū. i. nō habemꝰ ſūmū ſacerdotē q̄ oret ꝓ nobis et offerat ſacrificiū vt nobiſ placeris ſm̄ q̄ dr̄ Leuit. iiij. de expiatōne peccati totiꝰ multitudīs. et poſt determīatiouē ſacrificij debiti ꝓ peccato ſubdit̄. Et orāte ꝓ eis ſacerdote ꝓpiciuſ erit eiſ dn̄s. iō ſubdit̄

d Qui ꝯſurgat ꝓ nobis.

e Et teneat te. i. nr̄a recōciliatōe.

f Abſcōdiſti faciē tuā a nobis. loq̄tur de deo ad modū hoīs irati: q̄ nō vult oſtēdere faciē ſuā illꝭ ꝯtra quos iratꝰ eſt.

uerſe iuſticie nr̄e. Et[a] cecidimꝰ q̄ſi foliū vniuerſi: ⁊[b] iniq̄tates nr̄e q̄ſi vētꝰ abſtulerūt nos. Nō[c] ē q̄ inuocet nomē tuū: q[d] ꝯſurgat et[e] teneat te. Abſcōdiſti[f] faciē tuā a nobis et[g] alliſiſti nos in[h] manu iniq̄tatis nr̄e. Et[a] nunc dn̄e pr̄ nr̄ es tu: nos[b] vō lutū ⁊ fictor nr̄ tu ⁊ opera manuū tuaꝝ oēs nos. Ne[c] iraſcaris dn̄e ſatis: ⁊[d] ne vltra memineris iniq̄tatis nr̄e. Ecce[e] reſpice: ppl̄s[f] tuꝰ oēs nos. Ciuitas[g] ſancti tui: fcā[h] eſt deſerta: ſyō deſerta fcā eſt: hieru̅ſl̅m deſolata: domꝰ[i] ſctificatōis nr̄e: ⁊ glie nr̄e vbi laudauerūt te pr̄es noſtri: fcā eſt in exuſtione ignis: ⁊ oīa deſiderabilia noſtra v̄ſa ſūt i ruinas. Nūq̄d[l] ſup his cōtinebꝭ[m] te dn̄e: tacebis[n] ⁊ affliges nos vehemēter[o]

Capl̄m. lxv:

q Queſierūt[a] me q[b] an̄ nō interrogabāt: inuenerūt[c] q[d] nō q̄ſierūt me dixi[e]. Ecce[f] ego: ecce ego

g Et alliſiſti nos. i. ꝯfregiſti. h In manu iniq̄tatꝭ nr̄e. i. ꝓpt̄ iniq̄tatē nr̄aꝫ. Conſeq̄nt̄ notat̄ miſcdie petitio: cū dr̄. a Et nūc dn̄e pr̄ nr̄ es tu. ꝑ creatōꝫ. b Nos v̄o lutū: ⁊ fictor nr̄. ſupple es tu. ſm̄ q̄ dr̄ hiere. xvi ij. Sicˀ lutuꝫ in manu figuli: ita vos in māu mea domꝰ iſrl̄. c Ne iraſcaris dn̄e ſat. i. abūdant̄. d Et vltra ne memi. iniq̄. no. ad ā plius puniēdū. e Ecce reſpice. miſeriā nr̄aꝫ. ⁊ allegat̄ rō: cū dicitur f Ppl̄s tuꝰ oēs nos. ꝑ legē moyſi nobis datā. g Ciuitas ſcti tui. ſ. hierl̄m tuo cultui deputata. h Fcā eſt deſer. ꝑ tytū. i Domꝰ ſctifi. nr̄e. i. tēplū vbi offerebāt̄ ſacrificia ꝓ ſctificatōne nr̄a. k Et glie nr̄e. q2 in ipō a glificabamur ſup oīa t̄rena. cetera patēt ex dicꝭ vſq3 ibi. l Nūq̄d ſup his. miſerijs nr̄is. m Cōtinebis te dn̄e. a nr̄a ꝯſolatōe. q. d. nō. n Tacebis et affli. nos. i. affligi ꝑmittes ab inimicis nr̄is. o Vehemēt̄. i. vltra poſſibilitatē nr̄aꝫ ſuſtinēdi. q. d. nō decet te. Capi. lxv.

Queſierūt te. h̄ p̄nr ponit̄ dn̄i ſn̄ia. et p̄ de gētiū vocatōne. ſecūdo de iudeoꝝ reprobatōe: ibi. Expādi. ſic enim allegat paulꝰ apl̄s ad Ro. x. hāc l̄ras dicēs eſſe de vocatōe gētiliū et reprobatōe iudeoꝝ. Circa p̄mū dr̄. a Queſierūt me. ad me deuote ꝑ fidē venīetes ad p̄dicatōꝫ apl̄oꝝ. b Qui an̄ nō interrogabāt. ſ. gētiles: q2 legē diuinitꝰ datā et ꝓphas nō habebāt c Inuenerūt. ſ. me ꝑ grās. d Qui nō q̄ſie. me. ſ. an̄ p̄dicatōnē apl̄oꝝ. iō ſubdit̄. e Dixi. ſ. determiate diffiniendo.

Ecce ego: ecce ego. et ſit duplicatio ad maiorē aſſertōeꝫ.

f Ad gētē q̄ nō ⁊c̄. q2 an̄ p̄dicatōꝫ apl̄oꝝ gētiles erāt cōit̄ idolatrie dediti: et ſic inuocabāt idola et nō nomē dn̄i. h Expādi. ibi ponit̄ ſn̄ia dn̄i q̄tū ad iudeos: et p̄ ponit̄ iſta ſn̄ia. ſcdo remouet̄ iudeoꝝ falſa fiducia ſequē. ca. p̄ma diuidit̄ in tres. q2 p̄ ponit̄ multitudīs iudaice reprobatio. ſecūdo paucoꝝ electio: ibi. Hec dicˀ dn̄s. et tertio vtroꝝq3 retributio: ibi. Et vos. iſta tn̄ diuiſio nō eſt oīno ꝑciſa: q2 in p̄ma p̄te ponit̄ aliq̄d de punitōne

reprobоꝝ: q2 ꝓphe frequent̄ de vno trāſeūt ad aliud ⁊ ecōuerſo: ⁊ maxime eſaias. Circa p̄mū dr̄ in ꝑſona dn̄i. h Expādi ma. me. volēs ad me trahere. i Tota die. i. ab antiq̄ vſq3 ad pn̄s. p̄ per ꝓphas: poſtea ꝑ meipm̄ incarnatū. k Ad ppl̄m icredulū. i. iudaicū q̄ ſemꝑ fuit dure ceruicis: vt p3 ex decurſu veterꝭ ac noui teſti. l Qui graditur ⁊c̄. pꝰ cogitatōes ſuas. i. pꝰ inclinatōꝫ fomitis ad malū et nō poſt leges meas.

ad[f] gētē q̄ neſciebat me: ⁊ q̄ nō inuocabat nomen meū. Expandi[h] manus meas tota[i] die ad[k] populū incredulū: qui[l] graditur in via nō bona poſt cogitatōnes ſuas. Populus[m] qui ad iracundiam ꝓuocat me ante faciē meaꝫ ſemꝑ: qui[n] immolant in hortis et[o] ſacrificant ſuper lateres: qui[p] habitant in ſepulcris: et[q] in delubris idolorum dormiunt qui[r] comedunt carnē ſuillā et[s] ius ꝓphanum vaſis eorū: qui[t] dicūt: recede[u] a me nō appropinques mihi: quia immundus es. Iſti[x] fumus erunt in furore meo: ignis[y] ardens tota die. Ecce[z] ſcriptum eſt coram me Non[a] tacebo ſed[b] reddam et retribuam in ſinu eorum iniquitates[c] veſtras: et[d] iniquitates patrum veſtroꝝ ſimul dicit dominus: qui[e] ſacrificauerūt ſuper mōtes: et[a] ſup colles exprobrauerunt mihi et[b] remetiar opꝰ eorū primū[c] in ſinu eoꝝ. Hec[d] dicˀ

m Ppl̄s q̄ ad ira. ꝓuo. me an̄ fa. meā. q2 etiā in loco diuini cultꝰ exercebant ydolatriā tꝑe manaſſe: et aliquoꝝ alioꝝ regū. vt p3. iiij. Reg. et. ij Paral̄.

n Qui imolāt i hortis vbi colebāt ydola: in locis. ſ. nemoroſis. vbi etiam luxuriā exercebāt in veneratōꝫ ydoloꝝ vtpote veneris et priapi.

o Et ſacrificāt ſup lateres. i. ſup tecta domoꝝ: ⁊ i loco patēti: ad dādū alijs exēplū ydolatrie.

p Qui habi. i ſepul. q̄rēdo diuīatōnes in mortuis ꝑ artē phitonicā: et alijſ modis ſupſticioſis

q Et i delubris ydolo. dormi. ibi eñ antiq̄tꝰ ſuper coriū hoſtie imolate dormiebāt ad hn̄dū reuelatōes in ſomnis ſicˀ legit̄ de bruto in hyſtoria britonū.

r Qui come. car. ſuillā ⁊c̄. ydolis imolatā. ⁊ ſic erat ibi duplex trāſgreſſio. ſ. legis moſaice: q̄ abſolute ꝓhibet talē carnē comedere: et ꝓhibitōis ydolatrie. s Et ius ꝓphanū in vaſis eoꝝ. i. oblatio de materia liq̄da q̄ fiebat cū oblatōe ſacrificij de aīalibꝰ. t Qui dicūt. ſ. gētili. v Recede a me ⁊c̄ reputabāt eñ gētiles ita imūdos: q̄ nō cōicabāt cū eis. vt p3 ex libris veterꝭ ac noui teſti. iſte tn̄ ꝯſuetꝰ ſic inualuit. et maxie apd̄ iudeos qui phariſei dicebant̄ q̄ et iudeos ꝯtēnebāt q̄ nō erāt de ſecta ſua. vn̄ et dn̄o diſcūbēte in domo Mathei: q̄ erat natōe iudeꝰ dixerūt Math. ix. Quare cū publicanis ⁊c̄. et tn̄ mathēꝰ erat natōe iudeꝰ. et ſicˀ legit̄ in euāgelio i pl̄ibꝰ locꝭ. iſti eñ phariſei erāt iuſti apparēt̄: ſ3 nō realit̄. ⁊ q2 ſimulata ſctitas duplex ē iniq̄tas ſm̄ q̄ dicˀ Hiero. iō ſubdit̄ debita punitio: cū dr̄. x Iſti fumꝰ erūt i furore meo. i. materia applicabil̄ igni gehēne. y Ignis ar. to. die. i. ꝯtinue et abſq3 fine. ſic dr̄. ī in fine libri. Ignis eoꝝ nō extinguet̄. z Ecce ſcri. eſt co. me. i. debilit̄ ſm̄ q̄ dr̄ Hiere. xvij. Pctm̄ iuda ſcriptū eſt ſtilo ferreo in vngue adamātino.

a Nō tacebo. diſſimulādo. b S3 reddā. ⁊ retri. ⁊c̄. Ad itellectū huius ſciēdū q̄ ſicˀ glia cuiuſlibet bti creſcit ex glia ſibi ꝯiūctoꝝ: ſic pena cuiuſlibet dāpnati creſcit ex pena ſibi ꝯiūctoꝝ. ꝓpt̄ qd̄ diues epulo in inferno poſitꝰ petijt lazarū mitti ad frēs ſuos vt ꝯteſtaret̄ illis ne venirēt i locū tormētoꝝ Luce. xvi. et h̄ eſt qd̄ dr̄. b S3 reddā et retri. in ſinu eoꝝ. i. iudeoꝝ reprobatoꝝ generalit̄ prioꝝ ⁊ poſterioꝝ. c Iniq̄ta. ve. h̄ dr̄ q̄tū ad iudeos q̄ fuerūt pꝰ captiuitatē babylōis maxie tꝑe xp̄i et deinceps. d Et iniq̄. pa. ⁊c̄. ita q̄ ex pena vīa creſcit p̄ca coꝝ ⁊ ecōuerſo: vt dictū eſt. e Qui ſacrifi. ſup mō. Iſtud refert̄ ad iudeos illos q̄ p̄ceſſerūt captiuitatē babylonicā q̄ fuerūt multiplr̄ ydolatre. vt p3 in libris iudicū regū et paly. poſt v̄o captiuitatē babylonicā nō legunt̄ iudei fuiſſe ydolatre: niſi aliq̄ pauci circa tꝑa machabeoꝝ: ſ3 poſtea aget̄ de penis eoꝝ. et iā in p̄te dictū ē. ē. a Et ſup col. ⁊c̄. colēdo ibi ydola faciebāt deo obprobria. b Et remetiar opus eoꝝ. iferēdo penā ſm̄ mēſurā pcti ⁊ modū c Primū i ſinu eoꝝ. i. peccatū fcm̄ in iuuētute ſicˀ punitū cū pctō fcō in ſenectute. vel alit̄. Primū i. peccatū patrū in filijs mō dicto. d Hec dicˀ ⁊c̄. h̄ p̄nr circa iudeos

ponit̄ paucoꝝ electio .ſ. apl'oꝝ et alioꝝ q̄ crediderūt in xp̄o: cū dr̄. Hec dicit dn̄s. cui⁹ verbū fruſtrari nō pōt. e Quō ſi inueniat̄ granū .ſ. vnū. f In botro. poſt tēpeſtatē qd̄ eſt modicū reſpectiue.
g Et dicat̄. volēti accipe. h Ne diſſipes illud q̄m bn̄dictio eſt ⁊c̄. i. donū dei qd̄ remāſit ceteris pereuntib⁹. i Sic faciā ꝓpter ſeruos meos. i. ꝓpt̄ p̄riarchas et ꝓphas antiq̄s.

id eſt xp̄ianis q̄ ſic iurāt aliq̄n. ſi feci iſtud qd̄ mihi imponit̄: ſuſpēdar ego p pedes ſicut iudeus. o Inter. te dn̄s de⁹. qd̄ fuit ipletū p tytū. p Et ſer. ſuos. in eū credētes. q Uoca. no. alio. q2 vocant̄ xp̄iani a xp̄o. r In q̄ q̄ bn̄dict⁹ eſt ⁊c̄ bn̄dictōe grē q̄ dat̄ in baptiſmo, in q̄ accipit̄ nomē xp̄iani.

k Ut nō diſperdā totū ſcʒ pp̄l'm iudaicū.
l Et educā de iacob ſemē .ſ. apl'os et alios de iudaiſmo credētes.
m Et de iuda. de q̄ tribu nat⁹ eſt xp̄us ſm̄ carnē. n Poſſidentes montes meos. i. eccl'ias militātē ⁊ triūphātē.
o Et hereditabūt eam .ſ. eccl'iam militantē p̄ et triūphantē poſtea.
p Electi mei. i. xp̄iani veri. q Et erūt campeſtria in caulas gregū ⁊c̄. et p greges frequenter in ſcriptura intelligūtur fideles. ps̄. xciiij. Nos aūt pp'l's paſcue e⁹: et oues man⁹ e⁹. p caulas igit̄ in cāpeſtribus et vallibus edificatas intelligit̄ eccl'ie edificate p orbē vbiq3: in q̄bus fideles ↄgregant̄ ad pcipiendū ſacra diuini verbi nutrimētū. Exprimit̄ tn̄ in ſpāli vallis achor q̄ de pctō ſuo vere penitēs dedit gl'iam deo Joſue. vij. ca. q2 eccl'ia eſt loc⁹ receptiu⁹ vere penitētiū. Deſignātur etiā h̄ noīe gregū fideles mīores et maiores noīe armētoꝝ.

dn̄s. Quō[e] ſi inueniat granū in[f] botro et[g] dicat̄ ne[h] diſſipes illud q̄m benedictio eſt: ſic[i] faciā ꝓpter ſeruos meos: vt[k] nō diſperdā totuʒ. Et[l] educā de iacob ſemen: et[m] de iuda poſſidētē[n] mōtes meos. Et[o] hereditabūt eā electi[p] mei: et ſerui mei habitabūt ibi. Et erūt cāpeſtria i caulas gregū: ⁊ vallis achor in cubile armētoꝝ pp'lo meo: q re quiſierūt me. Et[r] vos q dereliq̄ſtis dn̄m q[s] obliti eſtis montē ſanctū meū q[t] ponitis fortune mēſaʒ et[u] libatis ſup eā numerabo[x] vos in gladio: et oēs in cede corruetis ꝓ[y] eo q̄ vocaui et[z] nō r̄ndiſtis: lo cutus[a] ſum et[b] non audiſtis: et[c] faciebatis malū in oculis meis: et[d] q̄ nolui elegiſtis. Propter hoc hec dicit dn̄s deus. Ecce[e] ſerui mei comedēt: et vos eſurietis. Ecce ſerui mei bibēt ⁊ vos ſitietis. Ecce[f] ſerui mei letabunt̄: ⁊[g] uos ↄfundemini. Ecce[h] ſerui mei laudabunt

p̄ exultatōe cordis: et[i] uos clamabitis pre dolore cordis et[k] pre ↄtritione ſpūs vlulabitis[l]: et[m] dimittetis nomē veſtrū in iuramentū: electis[n] meis. et[o] interficiet te dn̄s deus et[p] ſeruos ſuos vocabit[q] nomine alio. In[r] quo q bn̄dict⁹ eſt ſup terrā: et[s] bn̄dicet̄ in deo amē[t] Et[u] q iurat i terra: iurabit[x] in deo amē[y] Quia[z] obliuiōi tradite ſunt anguſtie priores: et quia abſcōdite ſūt ab oculis noſtris. Ecce[z] enī ego creo celos nouos et terrā nouam: et[a] nō erunt in memoria priora: et nō aſcēdēt ſup corʒ[b] gaudebitis et exultabitis uſq3[c] in ſempiternū in his que[d] ego creo. Quia[e] ecce ego creo hierl'm exultationē et[f] populū e⁹ gaudiū: et[g] exultabo i hierūſalē et gaudebo in pp'lo meo ⁊[h] nō audiet̄ in ea vltra vox fletus et vox clamoris. Nō[i] erit ibi amplius infans dierū et[k] ſener q nō impleat dies ſuos: q̄m[m] puer cētū ānoꝝ

s Bn̄dicet̄ i deo i. benedictōe celeſti ſi in grā pſeuerer. t Amē. i. fidelit̄ ſic fiet.
v Et q̄ iurat in terra. i. hoīb⁹ aliq̄d affirmādo.
x Jura. i deo. et nō in ydolo.
y Amē. i. fidelit̄ debet iurare.
z Quia obli. hic ↄn̄r deſcribit̄ retributio electoꝝ ſeparatim. tn̄ aliq̄d interponit̄ de punitōe maloꝝ vt videbit̄. et primo pōit̄ retributio q̄tū ad ↄſecratione bōꝝ: cū dr̄.
z Quia obliuio. tra. ſunt angu. ⁊c̄ q̄s fideles ſuſtinuerūt ꝓpter magnitudinē gl'ie ſu peruenientis i patria: et q̄ ſic intelligat̄ pʒ p h̄ quod ſubdit̄.
z Ecce enim ego creo celos ⁊c̄. q̄ in futuro innouabunt̄ corpa celeſtia et elemēta. nō q̄tū ad ſubſtātiā: ſʒ q̄tū ad claritatē et decorē vt ſic magis relucear in eis bōitas diuina ad gl'iam dei ⁊ etiā electoꝝ in ipſis bonitatē dei clari⁹ ↄtēplantiū q̄ an̄. et talis innouatio vocat̄ hic creatio: ſicut dr̄: rex vel papa creari ꝓpt̄ imutationē ſtat⁹: q̄uis eoꝝ ſubſtātia nō mutet̄. a Et nō erūt in memo pri. ⁊c̄. h̄ eſt dictū q̄ ſtat⁹ eoꝝ p̄cedēs nulli⁹ momēti reputabit̄ reſpectu ſequētis. b Sʒ gaudebit̄ ⁊ exultabit̄. vos electi. c Uſq3 in ſempiternū. q2 eternitas a parte poſt eſt de rōne btitudinis.
d In his q̄ ego creo. i. in corpib⁹ celeſtibus et elemētis p̄dicto mō melioratis. e Quia ecce ego creo hierl'm. i. eccl'ia triūphantē. Hebr̄. xij. Acceſſiſtis ad ſyō mōtē et ciuitatē dei viuentis hierl'm celeſtē ⁊c̄. nō eñ dr̄ creari ſimplr̄: q2 celū empyreus a p̄ncipio mūdi fuit factū et āgelis repletū: ſʒ dr̄ creari q̄tū ad nouā exultationē q̄ fiet in fine mūdi. q2 pacto iudicio electi trāſſerent̄ illuc in pfecta beatitudine corpis ⁊ aīe. et ex h̄ creſcet gaudiū angeloꝝ. iō ſubdit̄. f Et pp̄l'm e⁹ gaudiū. q2 āgeli gaudebūt de pfecta beatitudine electoꝝ ⁊ electi de ↄſortio āgeloꝝ.
g Et exultabo in hierl'm. nō eſt intelligēdū q̄ aliquid p h̄ deo accreſcat: cū ex ſeipſo ſit pfecte beat⁹: ſʒ q2 faciet ciues celeſtes i ſeipſo pfecte exultari. ſic dr̄: Gen̄. xxij. Nūc cognoui. i. cognoſcere feci. h Et nō audiet̄. Hic ↄn̄r pōit̄ dicta retributio q̄tū ad amotionē mali: cū dr̄. Et nō audiet̄ in ea vltra vox flet⁹ ⁊c̄. in q̄ notat̄ amotio oīs triſticie interioris et exterioris. i Nō erit ibi āplius infans dierū. i. aliq̄s hn̄s multos dies: deficiens tn̄ in induſtria vel ſciētia. k Et ſe. q̄ nō iple. di. ſu. i. habens multos ānos in vacuū trāſactos: ſʒ plenos meritis. et p h̄ a ciuitate celeſti amouet̄ defect⁹ noticie et virtutis. Et q̄ ſic debeat h̄ l'ra intelligi: pʒ p hoc qd̄ ſubdit̄. m Qm̄ puer centū ānoꝝ. i. q̄ multū vixit pueril'r ſequēs paſſiōes ſuas. n Morietur morte eterna. o Et pec. cen. an. q̄ trāſiuit tp̄s ſuū inuacuū a bōis opib⁹: peccās ex certa malicia. p Maledictus erit.

r Et vos. h̄ ↄn̄r pōit̄ p̄dictoꝝ retributio: et p̄ reprobor et electoꝝ mixtim. ſecūdo electoꝝ ſeparatim: ibi. Quia obliuiōi. Circa p̄mū dr̄.
r Et vos q̄ dereli. do. colētes ydola. s Qui obli. eſtis mōtē ſanctū meū. vbi erat tēplū diuino cultui dedicatū t Qui pōitis fortune mēſaʒ. eo q̄ reputabat̄ dea felicitatis tp̄alis. v Et libatis ſuper eā. oblationē de liq̄dis: in hac ydolatria ⁊ ſuꝑadictꝫ fuerūt iudei iplicati an̄ captiuitatē babylonicā: q2 multi ex eis ſeq̄bant̄ oīmodam ydolatriā: vt pʒ ex. iiij. Reg. x Nūerabo vos in gladio. q. d. null⁹ euadet: iō ſubdit̄. y Et oēs ⁊c̄. p eo q̄ vocaui p ꝓphas.
z Et nō r̄ndiſtis. peccata vr̄a ↄfitēdo ſʒ magis ꝓphas deriſiſtis cōtumaciā augēdo. vt pʒ. ij. Paraly. vlti. a Locut⁹ ſum. in pſona ꝓpria in hūanitate aſſūpta. b Et nō audi. ſʒ magis doctrinā meā reprobaſtis: vt pʒ ex euāgelio in plib⁹ locis. c Et faciebatis malū ⁊c̄. bōa pauperū rapiēdo: et fratres veſtros audiēdo. iſta eñ duo .ſ. auaricia et fraternū odiū multū viguerūt in pp'lo iudaico poſt reditū captiuitatis babylonice: vt dicunt etiā iudei et magis increuerūt imminēte tpe xp̄i. d Et q̄ nolui elegiſtis .ſ. falſam apparētiā ſctitat̄, ꝓpter qd̄ xp̄s maxie ↄ hypocriſim p̄dicauit. ⁊ ſubdit̄ pena iuxta bonoꝝ p̄mia. q2 oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcūt: cū ſubdit̄ e Ecce ſerui mei comedēt ⁊c̄. p cibū et potū hic intelligit̄ refectio bonoꝝ in celo: q2 cōiter in ſcriptura ſacra bōa ſpūalia et celeſtia metaphorice per corpalia deſignant̄. et p ſitim et eſuriē punitio maloꝝ in iferno: vbi eſt defect⁹ oīs boni. f Ser. mei leta. in clara viſiōe diuina.
g Et vos ↄfun. ↄfuſiōe externa deiecti cū demonib⁹ in penam.
h Ecce ſerui mei lauda. etiā laude corpali: q̄ ſm̄ doctores erit in p̄ria.
i Et vos clama. p̄ dolo. cor. ſicut eñ in p̄ria pōit̄ clamor exultatōnis: ſic in gehēna clamor triſticie et deſolatōis. k Et p̄ ↄtri. ſpi. i. deſolatōe. ↄtritio eñ meritoria ibi locū nō habebit. l Ululabitis. q̄a vlulat⁹ eſt vox diffuſa. et deſignat magnitudinē anguſtie et doloris.
m Et dimittetis nomē in iuramētū .ſ. execratōis n Electis meis.

iſta maledictõe q̃ hr̃ Math.xxv. Ite maledicti in ignẽ eternũ ⁊c̃
q Et edificabũt domos ⁊c̃.p h remouet malũ infortunij a hie rũſalẽ celeſti. Circa qḋ ſciẽdũ ꝙ magnũ infortuniũ reputaꝛ int̃ hoĩes:qñ q̃s multũ laborat in aliq̃: et nõ ꝑcipit fructũ: i edificatione aũt dom⁹ et plãtatõe vinee añq̃ȝ faciet fructũ eſt magn⁹ laborꝛ:iõ magnus infortunius reputabaꝛ antiq̃t⁹. et adhuc reputatur qñ aliq̃s ꝓuenit morte añq̃ȝ expeꝛiaꝛ bonũ ſeq̃ns dom⁹ ab eo edificate:et vinee plãtate. ꝓpter quod Deut.xx.dꝛ ꝙ illi q̃ edificauerãt domoſ nouas ⁊ plãtauerant vineas nõ intrarẽt ꝓlius ſȝ reuerterenꝛ ad domos ſuas ne forte iterficerenꝛ in ꝓlio ⁊ ꝑuarenꝛ bono ꝯñte modo ꝑdicto et ex horrore huiꝰ infortunij multi poſtea poſſent a bello ꝓ re publica defendẽda retrahi.p h igiꝛ qḋ dꝛ hic. r Nõ edificabũt ⁊c̃. datur intelligi ꝙ nulla infortunia erũt in ciuitate celeſti. iſta tñ ſpecialiꝛ exꝑimunꝛ:q2 cõius int̃ hoĩes huiꝰ vite repiũꝛ. iõ ſubdiꝛ

s Scdm eñ dies ligni de q̃ ligno debeat itelligi exꝑmit trãſlatio chaldaica q̃ dꝛ thargũ apud hebꝛ.et eſt valde autẽtica apud eos.q̃ ſic hȝ. Scdm dies ligni vite.per eſum enim ligni vite durãte ſtatu inocẽtie ꝯtinuabiꝛ vita hũana abſq3 aliq̃ iueteratõe et illud fuit figura xp̃i.ſm ꝙ dicit Joh.in apoc. vlti.ca. q̃ ligno reficiunꝛ bti interiꝰ in aſpectu ſue deitatꝫ:et exteriꝰ in aſpectu ſue hũanitatis.iõ ſubdiꝛ. t Erũt dies ppl̃i mei.q2 vita btõrũ eſt ꝑpetua a ꝑte poſt.ſicut et xp̃s q̃ p lignũ vite h intelligiꝛ.

v Opa ma.eo.inuete.electꝫ meis.i.merita ſctõꝝ tñ durabũt in p̃mio ꝓ eis reddito q̃tũ ipĩ.ſm ꝙ dꝛ apoc.xiiij. Opa eñ illoꝝ ſequunꝛ illos.p h aũt qḋ dꝛ h. Jnueterabũt. nõ intelligiꝛ aliq̃ corruptio:ſȝ ꝑpetua induratio.eo mõ loq̃ndi q̃ dꝛ de deo Dañ. vij. Donec venit antiquꝰ dierũ:et iudiciũ dedit ſanctꝫ ⁊c̃. p antiq̃tatẽ ibi itelligiꝛ eternitas ⁊ nõ defectio q̃ ꝯcomitaꝛ antiq̃tatẽ dictã. Hebꝛ.viij. Qḋ antiq̃tur et ſeneſcit ꝓpe interitũ eſt.

x Nõ laborabũt.i.nõ laborauerũt.q2 freq̃nꝛ h accip ꝛ futurus ꝓ p̃terito ⁊ ecõuerſo. y Fruſtra.q̃a ꝯſequunꝛ p̃mia.

z Neq3 gene.in ꝯtur.i.carnaliꝛ quã generatõꝫ ſeq̃tur ꝯturbatio ſolicitudis circa ꝓuiſionẽ vxoꝝ familieꝫ ꝓlis qḋ nõ hȝ locũ i cel.iõ dicit ſaluatoꝛ mathei.xxij.ca. Jn reſurrectõe nõ nubent neq3 nubenꝛ:ſȝ ſunt ſic angeli dei i celo a Quia ſemẽ bene dictoꝝ dñi eſt.i.apl̃oꝝ. b Et nepotes eoꝝ cũ eis.iſti ſũt electi p ſucceſſores ⁊ diſcipl̃os apl̃oꝝ in fide regenerati. Põt etiã exꝑoĩ qḋ dꝛ h. Neq3 generabũt in ꝯturbatõe de generatõe baptiſmali q̃ eſt p grãm ſpũſſancti mẽtis q̃etatiua. c Eritq3. h tertio põiꝛ retributio electoꝝ q̃tũ ad dei familiarẽ aſſiſtẽtiaȝ et mutuã charitatꝫ ꝯcordiã.q̃tũ ad p̃mũ dꝛ. c Eritq3 anteq̃ȝ clamẽt ego exaudiã.clamoꝛ eñ orõnis eſt ꝓpꝛ iṗletõeȝ deſideꝛij clamãtis.ſancti vo in p̃ria nihil volũt abſolute:niſi qḋ deꝰ vult.et iõ nõ orãt niſi ꝓ eo qḋ eſtimãt deũ velle: et ſic deꝰ exaudit eos anteq̃ȝ clamẽt.inq̃tũ in ſua diſpoſitõe imutabili iaȝ eſt ordinatũ q̃cq̃d ſimpl̃r volũt ſeu optãt. Scdm põiꝛ ibi. Lupꝰ et agnꝰ paſcenꝛ ſimul ⁊c̃.ſi h referaꝛ ad ſtatũ eccl̃ie militãtꝫ.pȝ ſentẽtia ex dictis.ſ.xi.ca.excepto qḋ h addiꝛ. Et ſerpẽti puluis panis eiꝰ.p ſerpẽtẽ h intelligiꝛ dyabolꝰ:q̃ ſub ſpecie ſerpẽtis p̃imos parẽtes decepit Geñ.iij. Cuiꝰ pãis.i.nutrimentũ ſunt homines vani ⁊ terreni in q̃bus delectaꝛ q̃ noĩe pulueris deſignãtur.ſi aũt referaꝛ ad ſtatũ eccl̃ie triũphãtis:eo ꝙ ꝓpha ſemper trãſit de vno ſtatu ad aliũ et ecõuerſo.ſic exꝑõaꝛ. d Lupꝰ i.ille q̃ in mũdo ꝑuus fuit rapax:ſȝ poſtea penituit bñ viuẽdo.

e Et agnꝰ.i.ille q̃ bñ vixit in inocẽtia pſeuerando. f Paſcenꝛ ſil̃.q2 in celeſti patria ſil̃ reficiunꝛ. vt Paulꝰ ⁊ Johãnes euãgeliſta ⁊ ꝯſil̃es g Et leo ⁊ bos.i.rex vl̃ p̃nceps ſecularis ⁊ hõ ruralis. h Comedẽt pale.i.ſil̃r reficienꝛ in patria.dũ tñ ſint ſil̃es in meritꝫ.et ſi dicaꝛ h ꝙ p paleã nõ intelligiꝛ ꝯueniens refectio celeſtis dicẽdũ ꝙ hic eſt metaphorica locutio. vt ſatis pȝ ex p̃dictꝫ: q̃ nõ iportat ſemꝑ ſiltudinẽ in oĩbꝰ:ſic xp̃s metaphorice leo dꝛ Apoc.v.ca. Ecce vicit leo de tribu iuda ꝓpter eiꝰ ꝯſtãtiaȝ et victoriã:et non q̃tũ ad crudelitatẽ.eodẽ mõ tenet h ꝓpha ſilitudineȝ q̃tũ ad refectõnis vniformitatẽ:⁊ nõ q̃tũ ad palearũ vilitatẽ.

i Et ſerpẽti puluis panis eiꝰ.exꝑonaꝛ vt p̃dictũ eſt. k Nõ nocebũt neq3 occidẽt ⁊c̃.illa eñ ciuitas celeſtis erit imunis a mutuo nocumẽto:et oĩbꝰ modis inuicẽ cõſolabunꝛ.

Jn ca.lxv. vbi dꝛ in poſtil. Bñdiceꝛ in deo. i.bñdictõe celeſti ſi i grã pſeuerent. Amen.

Additio.

Jſta dictio amẽ nõ legiꝛ in ve.te.dici in dei pſona aliq̃ affirmatiue ãnũciãtis ſeu ꝓmittẽtis:ſȝ ſolũ in pſona hoĩs ſupplicãtis. vñ Deut.xxvij. Rñdit oĩs ppl̃s amẽ. Et hiere.xi. Et dixi dñe. Amẽ.i. ſupplico vt ita fiat. ⁊ ſic i alijs ſilib⁹:ſȝ in euãgelio hec dictio freq̃nꝛ reperiꝛ dici in pſona xp̃i ꝓmittẽtꝫ ſeu ãnũciantꝫ: vt cũ dꝛ.amẽ dico vobꝛ:ꝙ denotat ꝓmiſſiões ſeu aſſertões a xp̃o factas fore veras ſeu fideliꝛ implẽdas. vñ xp̃s ꝓprie põt dici deꝰ amẽ:eo ꝙ ipe ſolꝰ hãc dictionẽ freq̃ntabat ꝓmittẽdo ſeu aſſerẽdo:et q2 eiꝰ ſignificatõꝫ firmiꝛ obſeruat iplẽdo ꝓmiſſa.et iõ poſtq̃ȝ ꝓpha dixit ꝙ noĩa iudeoꝝ xp̃m nõ recipiẽtiũ dimitterẽꝛ i iuramẽtũ.ſ.execratoriũ:eo mõ q̃ dꝛ Hiere.xxix. Et aſſumeꝛ ex eis maledictio oĩ trãſmigratõi iudee q̃ eſt in babylõe dicẽtium. Ponat te dñs ſic ſedechiã ⁊ achab q̃s frixit rex babylõis in igne: et ſubiũxit. Quia ſui dei vocarenꝛ noĩe alio.ſ.xp̃iani. Cõſeq̃nꝛ diꝛ ꝙ deus etiã ſortireꝛ aliḋ nomẽ.ſ.deꝰ amẽ.et h ẽ qḋ dic. Qui ẽ bñdictꝰ ſuꝑ terrã bñdiceꝛ i deo amẽ:q2 oĩs bñdictio grẽ ſeu glĩe non hꝛ niſi a deo amẽ.ſ.xp̃o. Siĺr q̃ iurat i t̃ra dȝ iurare in deo amẽ:q2 iuramẽtũ ptinet ad latriã. vñ Deut.vi.cũ dixiſſet. Dñm deũ tuũ timebis ⁊c̃.ſubdit. Et p nomẽ illiꝰ iurabis.et ſic ex p̃dictꝫ vbis ꝓpha itẽdit ꝙ oĩs bñdictio expectãda ẽ a deo amẽ.ſ.a xp̃o. ⁊ oĩs latria debeꝛ deo amẽ.ſ. ipi xp̃o. q̃ dꝛ deꝰ amẽ rõe p̃dicta. Et no.ꝙ deꝰ i ve.te.ꝓmittebat bõa ſpũalia ⁊ etña iplicite:et tñ nõ totaĺr dabat:ſȝ xp̃s p̃dicta ꝓmiſſa ipleuit. vñ ſuper illḋ Ro.i.ca. Ex fide in fidẽ.glo. Ex fide ꝓmiſſiõis:i fidẽ ipletõis. ⁊ iõ deꝰ i ve.te.nũq̃ȝ legiꝛ deꝰ dici amẽ.ꝓp eoꝝ ipletõꝫ. Replica.

Jn ca.lxv. vbi dꝛ. Qui bñdictꝰ eſt ſuꝑ t̃rã bñdiceꝛ i deo amẽ ⁊c̃. Bur. facit vnã erroꝛeã exꝑoſitõꝫ d.h amẽ eſſe debere cognomẽ xp̃i: vt dicaꝛ xp̃s deꝰ amẽ ꝓprie:q2 freq̃nꝛ vtebaꝛ illo noĩe. vt pȝ i pluribꝰ locis euãgelioꝝ. Sȝ vꝫ dꝛ: ironia iponere alicui nomẽ ex aliq̃ termino p loq̃lã freq̃ntato.ſic freq̃nꝛ p̃dicãs de noĩe hieſu p diſcolos noĩatꝰ fuit ieſita ironice.q̃d eñ ꝓhibet h amẽ accipi ſignificatiue in ꝓpꝛia ſignificatõe ſine tali abuſiua exꝑoſitõe. Poſtil.eñ expoſitio valde rõnabilis eſt vſq3 ad finẽ huiꝰ libri. Capl̃m.lxvi.

Hec dic dñs. Hic circa p̃dicta remoueꝛ iudeoꝝ fiducia falſa. et p̃ hec fiducia tolliꝛ.ſcdo ꝓpha ad ꝓpoſitũ reuertiꝛ:ibi. Audite vbũ dñi. Circa p̃mũ ſciẽdũ ꝙ iudei i aduẽtu meſſie expectãt tẽplũ reedificandũ in q̃ offerenꝛ ſacrificia deo acceptiſſima. h remouet ꝓpha:et p̃ ꝯſidẽtiã edificatõis.ſcdo dicte oblatõis:ibi. Ad quem.

b Circa p̃mũ dic in pſona dñi. b Celũ ſedes mea: ⁊ t̃ra ſcabel. pe.meoꝝ.nõ eſt p h itelligẽdũ ꝙ in deo ſint lineamẽta corpoꝝ:ſic itellexerũt aliq̃ iudei:et etiã aliq̃ ſimplices xp̃iani.q̃ ꝓpꝛ h dicti ſt̃ antropomorphite. vt hꝛ in collatõibꝰ patrũ collatõe yſaac.ij.ſȝ p h daꝛ itelligi ꝙ diuĩa eẽntia nõ eſt loco cõphẽſibilis:iõ ſubdiꝛ. c Que eſt iſta do. quã edi.mihi.i.quã crediꝛ in futuro edificari ꝓ meo cultu.q.d. in h fruſtra ꝯfidiꝛ d Et q̃s iſte lo.q̃e.al̃s req̃etõis mee. q.d. nõ q̃eſco niſi in meipõ:q2 in ſeipõ pfecte beatꝰ eſt. e Oĩa h manꝰ mea fec̃ ⁊c̃. q.d. iſtis nõ idigeo:ſȝ ecõuerſo idigẽt ꝯſeruatõe mea. aliꝛ redigerenꝛ in nihilũ:ſic ex nihilo fcã ſunt. f Ad quẽ aũt ⁊c̃. h ꝯñr remoueꝛ ꝯfi

---

moꝛieꝛ[n]:et[o] peccatoꝛ cẽtũ annoꝝ maledictꝰ[p] erit Et[q] edificabũt domos et hitabũt:⁊ plãtabũt vineas et comedẽt fructꝰ earũ. Nõ[r] edificabũt ⁊ aliꝰ habitabit:nõ plãtabũt et aliꝰ comedet Scdm[s] eñ dies ligni:erũt[t] dies ppl̃i mei: et[u] opera manuũ eoꝝ iueterabũt electi mei. Nõ[x] laborabunt fruſtra[y] neq3[z] generabũt in ꝯturbatõe:q2[a] ſemẽ benedictoꝝ dñi eſt:et[b] nepotes eoꝝ cũ eis:eritq3[c] anteq̃ȝ clament ego exaudiã: adhuc illis loq̃ntibus ego audiã. Lupus[d] ⁊[e] agnus paſcenꝛ[f] ſimul:et[g] leo et bos comedẽt[h] paleas:et[i] ſerpẽti puluis panis eius. Non[k] nocebũt:neq3 occident in oĩ mõte ſancto meo dicit dñs.

Capi.lxvi.

b Hec[a] dic dñs. Celũ[b] ſedes mea:terra aũt ſcabellũ pedũ meoꝝ. Que[c] eſt iſta domꝰ quã edificabitis mihi:et[d] q̃s iſte locus q̃etis mee. Oĩa[e] hec manꝰ mea fecit:et facta ſũt vniuerſa iſta dic dominꝰ. Ad[f] quẽ aũt reſpiciã niſi ad

d ētiā ſacrificioꝝ. Circa qđ ſciēdū ꝙ ſacrificia veteris legis ex duob⁹ fuerūt accepta. vnū erat deuotioꝛ obedientia offerentiū: eo ꝙ de⁹ talia p̄ceperat offerri. et ſm hoc mo⁹ voluntaꝫ interioꝛ ad obediēdū deo. erat principaliť deo grat⁹ ⁊ q̄tū ad hoc dr̄. f Ad quē aūt reſpi. niſi ad paup. ⁊c̄. i. ad vere humilē. g Et tremē. ſer. me. i. vere obediētē q̄ reformidat traſgredi v̄ba mea etiā in minimis. Aliud erat fides offerentiuꝫ. ſacrificia eñ illa fuerūt q̄dā ſigna oblatōnis xp̄i future i cruce. ⁊ iō talis oblatō erat q̄dā ꝓteſtatio hui⁹ fidei. oblatō autē xp̄i in cruce iā tranſijt in p̄teritū. et iō oblatio taliū ſacrificioꝝ p⁹ publicatōꝫ euāgelij eſt moꝛtifera: ſicut ſi q̄s vellet ꝓteſtari ꝙ xp̄s ſit venturus: q̄ iā venit. et hoc eſt qđ dicitur hic.

b Qui imo. bo. q̄ſi qui int. vi. iſtđ ſemp fuit ꝓhibitū ⁊ illicitū. et eodem mō offerre tale ſacrificiū p⁹ euāgelij publicatōꝫ.

pauperculū ⁊ ꝯtritū ſpū et^g trementē ſermōes meos. Qui^h immolat bouē q̄ſi q interficiat viꝝ. Qui^i mactat pec⁹ q̄ſi^k q excerebꝛet canem. Qui^l offert oblatōꝫ q̄ſi^m q ſanguinē ſuillū offerat. Qui^n recoꝛdatur thuris: q̄ſi^o q bñdicat idolo. Hec oīa^p elegerūt in vijs ſuis: et^q in abhomiatōib⁹ ſuis aīa^r eoꝝ delectata eſt. Vñ^s et ego eligā illuſiones eoꝝ: et^t q̄ timebāt adducā eis: q2^u vocaui: et^x nō erat q̄ rñderet. locut⁹^y ſum et nō audierūt. Fecerūt q3^z malū in oculis meis: et q̄ nolui elegerūt. Audite^a verbū dñi qui tremitis^b ad verbū ei⁹. Dixerunt^c frēs vr̄i odiētes^d vos ⁊^e abijciētes ꝓpter^f nomē meū. Gloꝛificet^g dominus: et^h videbim⁹ in leticia veſtra: ipſi^i aūt cōfundent. Vox^k ppli de ciuitate: vox^l de templo: vox^m dñi reddētis retributōꝫ^n inimicis^o ſuis. Anteq̄3^p parturiret pepit: āteq̄3^q veniret part⁹ ei⁹ pepit maſculū. Quis^r audiuit vnq̄3 tale: et q̄s vidit huic ſile. Nunqđ^s parturiet terra in die

xp̄i in cruce p̄dēti dicebāt: Math. xxvij. Alios ſaluos fecit: ſe ipm nō pōt ſaluū facere ⁊c̄. h Et videbi. in leti. ve. q. d. finis veſtre credulitaꝫ nō erit vobis ad leticiā: ſꝫ magis ad triſticiā ⁊ ꝯfuſionē: ſꝫ cū acciderit ꝯtriū: iō ſubdit. i Ipſi aūt ꝯfundēt ſcꝫ in deſtructōe ciuitaꝫ ⁊ tēpli p romanos factā ꝓpť moꝛtē xp̄i ideo ſubdit.

k Vox ppli ⁊c̄. clamātis in eius deſtructōe.

l Vox de tēplo. ſ. ſacerdotū q̄ñ tēplū fuit cōbuſtuꝫ et ipſi fuerūt occiſi de p̄cepto Tyti dicētis. Iuſtū eſt ſacerdotes cū tēplo perire.

m Vox dñi. i. romanoꝝ ex victoria exclamātiuꝫ. vt dic Ioſephus li. de iudaico bello. et dr̄ vox eoꝝ vox dñi. q2 in illa victoria fuerūt inſtrumēta dei ⁊ miniſtri.

i Qui mactat pec⁹. i. caprā vel ouē. de iſtis eñ trib⁹ ſpēb⁹ aīaliū. ſ. bouis capre ⁊ ouis fiebāt ſacrificia ve. le. ſic dictū fuit plen⁹ ſup Leuit.

k Quaſi q̄ excerebꝛet canē. reputabať eñ canis tāte vilitatis: ꝙ non ſolū erat aīal imūdū ad imolandū ⁊ comedēdū: ſꝫ etiā ad redimēdum: p̄genitū eñ aſini lꝫ nō offerreť: tñ redimebať oue. Exo. xiij. nō autem p̄mogenitū canis: ſꝫ excerebꝛabať. l Qui offert oblatōꝫ. de terre naſcētib⁹. vt de pane vino oleo ⁊ thure m Quaſi q̄ ſan. ſuil. offe. qđ erat abhoiabile corā deo. tū q2 ſus eſt aīal imūdū ſm legē. tū q̄a in ſuis ſacrificijs ydolatre tali ſanguie vtebanť. vt pꝫ. i. Mach. i.

n Qui recordať thuris. i. oblatōis thimiamať. o Quaſi q̄ be. ido. i. offerat idolo. accipiť eñ bñdictio ꝓ latōe vel exēnio. ſic dr̄ i. Re. xxv. Accipe bñdictionē quā attulit famula tua ⁊c̄. p Hec oīa elegerūt in vijs ſuis. dimittētes vias euāgelij. q Et in abhoiatōib⁹ ſuis. ſ. in talib⁹ oblatōib⁹ deo abhomiabilib⁹. r Aīa eoꝝ dele. eſt. non q2 mō offerāt talia ſacrificia: cū offerre nō ſit eis licitū niſi in tēplo: qđ erat in hierlm qđ eſt deſtructū: ſꝫ q2 ſperāt talia delectabiliť exercere in aduētu meſſie: vt dictū eſt. Pōt etiā h referri ad tp̄s qđ fuit poſt publicatōꝫ euāgelij in hieruſalē p apl̄os vſq3 ad deſtructōꝫ tēpli: q2 illo tēpoꝛe offerebāt ſacrificia etiā tp̄e obſidiōis ciuitaꝫ p Tytū. vt dic Ioſeph⁹ libro. vi. de iudaico bello: ꝙ ſacerdotes offerētes ſacrificia in altari holocauſtoꝝ aliq̄ñ interficiebanť lapidib⁹ machinaꝝ. s Vñ et ego eligā illu. ⁊c̄. fruſtrādo eos ſua fiducia. t Et q̄ timebāt adducā eis. ſ. deſtructōꝫ tēpli ⁊ ciuitatis. ſi referať hoc ad tp̄s imediate p̄dictū qđ p̄ceſſit tēpli deſtructōꝫ. ſi aūt referať ad tp̄s ſeq̄ns h exponēdū eſt de eiectōe ⁊ obꝓbꝛio ⁊ alijs malis tp̄alib⁹ in q̄bus ſūt ⁊ erūt q̄ timēt iudei et timuerūt. et cā hoꝝ maloꝝ ſubdiť: cū dicitur.

u Quia vocaui. eos ad fidē in ꝑſona ꝓpria eis p̄dicādo ⁊ p apl̄os ⁊ eoꝝ ſucceſſores. x Et nō erat q̄ rñderet. q2 pauci cōparatiue hāc p̄dicatōꝫ receperūt. y Locut⁹ ſum ⁊c̄. repetitio ē eiuſdē ſnīe ad maioꝛē exaggeratiōnē. z Fecerūtq3 malū ⁊c̄. q2 iudei vſurijs rapinis ⁊ ſoꝛtilegijs cōiter ſunt valde intēti. a Audite. remota falſa fiducia iudeoꝝ: h ꝓpħa reuertiť ad ꝓpoſitū: qđ eſt deſcribere duplex dei iudiciū a p̄ncipio ca. lxiij. vſq3 ad finē libꝛi: vt dictū fuit ibidē. Et diuidiť reſiduū hui⁹ ca. in tres ptes. q2 p̄ ꝓpħa deſcribit aliq̄ ptinētia ad iudiciū diſcretōis. ſcđo aliq̄ ptinētia ad iudiciū retributōis: ibi. Letamini. tertio aliq̄ ptinētia ad vtrūq3: ibi. Et mittā. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ iudiciuꝫ diſcretōis eſt q̄ aliq̄ iudei vocati ſūt ad fidē alijs in ſua infidelitate dimiſſis iuſto dei iudicio: ſꝫ nobis occulto. p̄ q̄ tangiť iudiciū diſcretōis q̄tū ad dimiſſos. ſcđo q̄tū ad vocatos: ibi. anteq̄. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ iudei in īfidelitate p̄manētes fuerūt valde moleſti credētib⁹. vt pꝫ in actib⁹ apl̄oꝝ in multis locis. et h eſt qđ dr̄ h. a Audite v̄bū dñi vos apl̄i ⁊ alij credētes. b Qui tremitis ad verbuꝫ ei⁹. tanq̄ vere hūiles ⁊ obediētes. c Dixerūt fra. ve. i. iudei in īfidelitate obſtinati. d Odiētes vos īteri⁹ in corde. e Et abijciētes. i. exterius ingerētes ꝑſecutōes in coꝛpe. f Ꝓpť no. me. i. q2 ꝯfitemini me tā q̄ verū xp̄m. g Gloꝛificet dñs. iſtud dicebant ironice de xp̄o. vñ et

niſtri. n Reddētes retributōꝫ. i. debitā penā. o Inimicis ſuis. i. iudeis q̄ ei⁹ moꝛtē ꝓcurauerūt. p Anteq̄. h agiť de iudicio diſcretōis q̄tū ad vocatos ad fidē. et q2 xp̄us eſt caput fideliū. iō p̄ agiť de natiuitate xp̄i. ſcđo de natiuitate fideliū in regeneratōe baptiſmali: ibi. Nūquid parturiet. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ p̄s iſta ab hebꝛeis antiq̄s ⁊ etiā a modernis cōiter exponiť de natiuitate xp̄i: et ꝙ debeat ſic itelligi pꝫ p trāſlatōꝫ chaldaicā apud hebꝛeos autēticā q̄ vbi h hēm⁹. Anteq̄ ptu. pe. anteq̄ ve. pt⁹ ei⁹ pe. ma. ſic hꝫ. Adhuc nō erat ei veniēs anguſtia. et adhuc nō veniet ei tremoꝛ ex doloꝛib⁹ ꝓpť ptū: reuelabiť rex meſſias. Dicūt igiť iudei moderni ꝙ eadē die q̄ fuit deſtructū tēplū p romanos: nat⁹ fuit rex meſſias: ſꝫ adhuc nō liberauit ipſos de captiuitate: q2 adhuc nō habuit licētiā a deo ꝓpter eorū peccata: ſꝫ ſtatim cū habuerit exeq̄tur: et iō expectāt eū venturū. ſ. ad ſuā liberatōꝫ. ſic fili⁹ regis nat⁹ adhuc magno tēpe expectať ad regnādū. Sꝫ pōt q̄ri ab eis vbi ſteterit tñ tp̄is: q2 a deſtructōe tēpli vſq3 nūc fluxerūt āni. M. ccli. q2 tēpluꝫ fuit cōbuſtū: āno a paſſiōe dñi. xlij. et mō currit ān⁹ dñi. M. cccxxvij. Ad hoc aūt rñdēt varie: q2 aliq̄ dicūt ꝙ eſt cū angelis: ſic fuit moyſes. xl. dieb⁹. et. xl. noctib⁹ cū angelo q̄ loq̄bať ei in ꝑſona dñi. Act. vij. Alij vero dicūt ꝙ ip̄e eſt rome in poꝛta ſedēs cū pauperib⁹ et leproſis. allegātes h illud Eſaie. liij. Et nos vidim⁹ eū q̄ſi leproſuꝫ a deo ꝑcuſſū ⁊ hūiliatū. ⁊ intelligiť de xp̄o ēt ſm hebꝛeos: vt dictū fuit ibidē. Alij dicūt ꝙ vadit p mūdū in paupertate et afflictōe ad ſatiſfaciēdū ꝓ peccatis iudeoꝝ. Sꝫ iſte riſiones et ſilēs ſatis apparēt friuole et falſe ex eoꝝ variatōe. Itē ſm eos meſſyas eſt pur⁹ hō vt pꝫ ex dicēꝫ: et q2 reputant eū hominē puꝝ. et p ꝯñs hꝫ ſenectutē et coꝛruptōꝫ ānexā. et iō nulla apparētia eſt: ꝙ tādiu viuat. Itē ex toꝛte exponūt lrāꝫ iſtā. Anteq̄ ptuiret peperit. q̄ſi dicerent. dū parturiret. ſ. iudea vel ciuitas hieroſolymitana ſentiēs doloꝛē de ciuitaꝫ et tēpli deſtructōne: pepit ſaluatoꝛē. ſ. meſſiā dicēdo ꝙ eadē die fuit dicta deſtructio et meſſie natiuitas. q2 iſta dictio anteq̄ ſemp denotat tp̄is anteceſſionē: ⁊ idē eſt de dictōe hebꝛaica h poſita. ſ. terhem: q̄ ſemp ſignat in añ et nunq̄ ſignat dū vel q̄ñ. igiť accipiendo id qđ eſt verū: in h dicto hebꝛeoꝝ. ſ. ꝙ iſte paſſus itelligēd⁹ eſt ad lrām de natiuitate meſſie. i. xp̄i et dimittēdo id qđ eſt falſum. ſic expōiť ſm veritatē. p Anteq̄ parturiret pepit. i. āteq̄ beata v̄go Maria doloꝛē ptus ſentiret pepit. q2 ſic v̄go ꝯcepit ita ſine doloꝛe pepit. q Anteq̄ veniret ptus ei⁹. i. doloꝛ ex ptu: et eſt replicatio eiuſdē ſnīe ad maioꝛē exp̄ſſionē et ꝯfirmatōꝫ. r Quis audiuit vnq̄ tale ⁊c̄. q. d. null⁹. q2 ſic nulla alia v̄go ꝯcepit: ita nec ſine doloꝛe pepit. s Nūquid parturiet ⁊c̄. hic ꝯñr agiť de natiuitate fideliū p regeneratōꝫ baptiſmalē: q2 p⁹ reſurrectionē ⁊ aſcēſionē xp̄i fideles breui tp̄e fuerūt valde multiplicati. vt apparet in actib⁹ apl̄oꝝ in plib⁹ locis: et in legēdis

apl'oꝝ alioꝝq; xpi diſcipuloꝝ:ita φ viuente Petro fuit fides publicata in oib⁹ ptib⁹ terre habitabilis. ſicut fuit dictū plenī⁹ ſup illud pš. xviij. In oēm terrā exiuit ſon⁹ coꝝ ꝛc. et h̄ eſt qđ đr
s Nunqđ parturiet terra in die vna. i. in tēpore breui. et dicet. Parturiet. ſ. eccleſia p̄mitiua: q̄ fuit in afflictōe ꝛ pſecutōe multa.

ad ignē p̄cedētē aduētū iudicis: vt dictū eſt. et ad ignē gehēne: in quē poſt ſniaꝫ iudicis reprobi detrudenť. vt dictū eſt. aliq̄ libri hn̄t Qđ in igne dn̄s diiudicabiť. et ſic eſt in hebreo: et eſt eadē ſnia. v Diiudicabiť. i. ei⁹ iuſticia oñdeť: qꝛ q̄libet ei⁹ iudiciū iuſtū videbit.
x Et in gladio ſuo. i. in ſnia ſua q̄ gladi⁹ đr. y Ad oēm carnē. i. carnaliť viuentē.

t Aut parietur gēs ſiľ. i. gētiles de oībus ptibus
v Ut parturi. et pepit ſyō. i. eccleſia ſic noīata. vt dictū eſt. š. ca. ij.
x Filios ſuos. i. xpo regeneratos et qꝛ talis multiplicatio repētina facta eſt v̄tute diuina. iđ ſubdiť.
y Nunqđ ego q̄ alios pere facio. i. fecūditatē naturalē oib⁹ tribuo.
a Ipe nō pariā dicit dn̄s. multiplicando fideles dicto mō: q̄ſi diceret imo ſic faciā iđ ſubdiť.
b Si ego q̄ generatōꝫ ceterꝭ tri. ꝛc. replicatio eſt eiuſdē ſētētie ad maiorē affirmationē. Aliq̄ autē doctores catholici exponūt hoc đ eterna generatōe filij a prē ſm naturā diuinā: ſꝫ h̄ expoſitio vider magis myſtica φ litteralis.

vna aut[t] pariet gens ſimul: qꝛ[u] parturiuit et pepit ſyon filios[x] ſuos. Nunqđ[y] ego qui alios parere facio ipſe[a] non pariā dicit dn̄s? Si[b] ego q̄ generatōꝫ ceteris tribuo ſterilis ero: ait dn̄s deus tuus. Letamini[c] cum hierlm et exultate in ea omnes[d] q̄ diligitis eā. Gaudete[e] cum ea gaudio vniuerſi[f] qui lugetis ſup eam: vt[g] ſugatis et repleamini ab vberibus ꝯſolationis ei⁹: vt mulgeatis et delicijs affluatis ab omnimoda gloria eius. Quia hec dicit domin⁹ Ecce ego declinabo ſuper eam quaſi fluuiuꝫ pacis: et quaſi torrentem inundanteꝫ gloriam gentium quam ſugetis. Ad[h] vbera portabimini: et ſuper genua blandientur vobis. Quō ſi cui mater blādiať ita ego conſolabor vos: ꝛ in hierlm ꝯſolabimini. Uidebitis[i] et[k] gaudebit cor vr̄m et[l] oſſa veſtra quaſi[m] herba germinabūt. Et[n] cognoſcent man⁹ domini ſeruis eius et indignabiť inimicis ſuis. Quia[o] ecce domin⁹ in igne veniet: et[p] quaſi turbo quadriga eius reddere[q] in idignatōe furorē ſuū: et[r] increpationem ſuā in[s] flama ignis. Quia[t] in igne dominus diiudicabit[u]: et[x] in gladio ſuo ad[y] oēm carnē et[z] multiplicabuntur interfecti a dn̄o. Qui[a] ſanctificabantur et mundos ſe putabant in[b] hortis poſt[c] vnā intrinſecus qui[d] comedebāt carnē ſuillam et[e] abhominationē ꝛ murē: ſimul[f] conſumentur dicit dn̄s. Ego[g] autē opa coꝝ: et[h] cogitatōes eorum venio[i] vt[k] cōgregem cum[l] omnibus gētib⁹ ꝛ linguis: ꝛ[m] veniēt: ꝛ[n] videbūt gl'iaꝫ meam. Et[o] ponam in eis ſignū: et[p] mittam ex eis qui ſaluati fuerint ad[a] gentes in[b] mare

z Et multiplicabuť interfecti. morte gehēne.
a Qui ſancti. et mū. ſe. pu. falſo tn̄.
b In hortis. i. in locis amenis vbi colebāt idola ad ſuā ſctificatōꝫ ſm ſuā erroneā eſtimatōeꝫ
c Poſt vnā intrinſec⁹ ſic eſt in hebr̄. et in libris correctis. ꝛ eſt ſenſus intrinſec⁹. i. intra hortos dictos. Poſt vnā. ſ. portā vel clauſuraꝫ: et iđ aliq̄ libri hn̄t poſt ianuā. Rabi ſa. ſic expōit: poſt vnā. i. vna ſocietas poſt aliā qꝛ nō oēs idolatre intrabāt ſiľ hortos ad venerationē ydoli: ſꝫ vna ſocietas p̄: q̄ egreſſa alia poſt intrabat. et ſic pn̄r.
d Qui come. car. ſuil. ydolis imolatā.
e Et abhoiatōꝫ ꝛ murē. i. aīalia imūda ſm legē. nō ſolū ad offerēduꝫ ſꝫ etiā ad comedēdū q̄ gētiles ſacrificabāt idolis et inde aliquā ptem comedebant in venerationē ydoloꝝ. et ſiľr multi iudei h̄ faciebāt: q̄ nō ſolū imitabanť gētiles i ydolatria imo etiā frequenť excedebāt. vt p3. iiij. Re. et. ij. Paral. et ppť qđ đr de iudea ſub noīe hierlm Ezech. v. c. Ut pl⁹ eſſꝫ ipſa φ gētes ꝛc f Siľ ꝯſumenť nō p pene terminationē: ſꝫ magis p ei⁹ ꝯtinuatōꝫ. ſic đr in fine hui⁹ ca. Ignis coꝝ nō extingueť: et illud qđ dictū eſt de ydolatria iudeoꝝ: referēdū eſt ad illos q̄ captiuitatē babylonicā p̄ceſſerūt. vt. š. dictū ē: ꝛ qđ ſubdiť. Ad eos q̄ poſt fuerť. qꝛ tn̄ iſti et illi fecerūt vnū pplm ſub eodē ꝯtextu de p̄mis p̄cediť ad poſteriores: cū đr g Ego autē opa coꝝ. i. rapinas ꝛ homicidia ex odio fraťno p̄cedētia: q̄ vicia viguerūt in ipſis vt dictū eſt. š. h Et cogitatōes coꝝ. ad iterficiēdū xpm: et etiā lazarū reſuſcitatū. eo φ ppť eū multi credebāt i xpm. vt đr Ioh. xi. et. xij. et poſt reſurrectōꝫ xpi et aſcēſionē idē machinati ſunt ꝯ apl'os alioſq; fideles i Uenio. ad iudiciū extremū. k Ut ꝯg regē. i. in māifeſto ponā ſimul. l Cū oi. gē. et lin. qꝛ illđ erit iudiciū generale: et peccata oīm erūt māifeſta ſingulis. vt diuinū iudiciū appareat iuſtū.
m Et veniēt. oēs ad iudiciū. qꝛ null⁹ ſubterfugere valebit. n Et videb. glo. me. qꝛ xps i iudicio apparebit i forma hūanitať gl'ioſa. cui⁹ tn̄ aſpect⁹ erit terribiľ et intolerabiľ reprobis: ꝛ delectabiľ iuſtis. p Et po. in eis ſig. ſ. ſctē cruc̄. ſm φ đr Math. xxiiij. Tūc apparebit ſignū filij hoīs i celo. qđ exponūt Orige. ꝛ chriſo. de ſigno cruc̄ mirabiľr radiāte i iudicio ad gl'iaꝫ fideliū ꝛ ꝯfuſionē reproboꝫ. et maxīe coꝝ q̄ euꝫ crucifixerūt māib⁹ ſiue liguis. iđ đr Mať. xxiiij. Et tūc plāgēt oēs trib⁹ t̄re. i. aliq̄ ex oib⁹ gētib⁹. p Et mittā. h̄ vltio pōiť ſimiľ aliq̄d ptinēs ad iudiciū diſcuſſiōis. p̄mittiť tn̄ illđ qđ ptinet ad iudiciū diſcretōis. et ſubdiť illđ qđ ptinet ad iudiciū retributōis: ibi. Quia ſic celi. Iudiciū aūt diſcretōis ſeparando fideles ab īfidelib⁹ factū eſt executiue p p̄dicatōꝫ apl'oꝝ alioꝝq; diſcipl'oꝝ p̄ credētiū q̄ oēs vel fere oēs fuerūt iudei ſm h̄ đr. p Et mittā ex eis q̄ ſaluati fuerit: alijs i infidelitate pmanētib⁹: cuiuſmōi fuerūt apl'i et alij diſcipl'i a Ad gētes. i. ad gētiles ꝯuertēdos. Sic eñ dixerūt paul⁹ et barnabas iudeis obſtinať. Act. xiij. Uobis oportebat p̄mū loq̄ verbū dei: ſꝫ qꝛ repelliť illud: et idignos vos iudicať eterne vite. Ecce ꝯuertimur ad gentes. ſic eñ p̄cepit nobis de⁹. b In mare. i. bitātes in inſulis maris: in q̄bus publicata eſt fides catholica. p̄ p barnabā et paulū: vt p3 in act/

filij a prē ſm naturā diuinā: ſꝫ h̄ expoſitio vider magis myſtica φ litteralis. c Letami. h̄ ꝯn̄r agiť de ptinētib⁹ ad iudiciū retributōis: et p̄ retributōis bonoꝝ: ſcđo maloꝝ ſiue reproboꝫ ibi. Et cognoſceť. Circa p̄mū đr. c Letami cū hierlm. i. cuꝫ eccleſia militāte ad triūphātē trāſeūte in finali iudicio.
d Oēs q̄ diligitis eā. i. hn̄tes verā et firmā charitatē.
e Gaudete cū ea gaudio. replicať gaudiū ppť duplicē leticiā tūc pfecte habēdā. ſ. interi⁹ ꝛ exteri⁹ ex gl'ia aīe et corporis.
f Uniuerſi q̄ lugebať ſup eā in afflictōib⁹ tyrānoꝝ et maxīe antixpi. g Ut ſuga. et replea. tot v̄ba ꝯſolatiua ꝛ affluētie boni expſſiua ponūť hic. ad deſignādū excellētiā retributōis celeſtis q̄ excedit nr̄aꝫ apphēſionē: ſicut dictū eſt. š. lxiiij. c. Oculus nō vidit de⁹ abſq; te q̄ pparaſti expectātib⁹ te. h Ad vbera portabimini ꝛc. Iſta dicunť ad exp̄mēdū familiaritatē ꝛ beniuolētiā dei erga electos p afflictōꝫ mr̄is ad filios. i Uidebitis. in effectu qđ p̄nūciaui vobis. vel Uidebiť faciē meā daꝛe et apte. k Et gaudebit cor vr̄m. qꝛ dicte viſiōi ānexa eſt fruitio beata. l Et oſſa vr̄a. q̄ mō ſunt in terra ptim arida: partim putrefacta. m Quaſi herba germiabūt. in reſurrectōe futura. vñ et. i. Coꝝ. xv. Reſurrectio mortuoꝝ aſſimilať ſemini germinātī. n Et cognoſceť ꝛc. Hic agiť de retributōe pene ꝯtrum ad reprobos: et ꝯtinuādo ſeq̄ntia p̄miſſis dic̄. Et cogno. ma. dn̄i ſer. ei⁹. et indigna. ꝛc. ſic ptās dn̄i manifeſte apparebit in retributōe gl'ie ſeruis ſuis ꝛ electꝭ: ita apparebit ei⁹ poteſtas in retributōe pene infidelib⁹ et reprobis. iđ ſubdiť.
o Quia ecce dn̄s in igne veniet. qꝛ ignis ꝯflagratōis añ faciē ei⁹ ad iudiciū veniētis p̄cedet. pš. xcvi. Ignis añ ip̄m p̄cedet.
p Et q̄ſi turbo q̄drige ei⁹. i. angeli q̄ erūt executores diuini iudicij et veniēt cū magna ptāte. q Reddere in indignatōne furorē ſuū. i. ſue iuſticie effectū. q Et increpatōꝫ ſuā. q̄ dicet reprobis. Eſuriui et nō dediſtis mihi māducare. ſitiui et nō dediſtis mihi bibere ꝛc. s In flama ignis. qꝛ poſt increpationē dictā pferet ꝯ eos ſniaꝫ. d. Ite maledicti in ignē eternū ꝛc. vt hr̄ ibidē. t Quia in igne dn̄s diiudicabit. h̄ pōt referri

in[c] aphricã in[d] lydiã: tenẽtes[e] ſagittã in ytaliã et[f] greciã: ad[g] inſulas lõge ad[h] eos qui nõ audierũt de me et[i] nõ viderũt gloriã meam. Et[k] annũciabũt gl'iaʒ meã gentibus: et[l] adducẽt oẽs fratres v'ros de cũctis gẽtib⁹ donũ[m] dño in[n] equis ⁊ in q̃drigis ⁊ in lecticis: et in mulis et in carrucis: ad[o] montẽ ſanctum meũ hierl'm dicit dñs: quõ[p] ſi inferant filij iſrael mun⁹[q] in vaſe mundo i domũ dñi. Et[r] aſſumã ex eis in[s] ſacerdotes et leuitas dicit dñs. q2[t] ſicut[v] celi noui ⁊ terra noua que ego facio ſtare coraʒ me dicit dñs de⁹: ſic[x] ſtabit ſemẽ veſtrũ: et[y] nomen veſtrũ. Et[z] erit mẽſis ex mẽſe: ⁊ ſabbatũ ex ſabbato. Veniet[a] oĩs caro: vt adoret corã facie mea dicit dñs. Et[b] egredienť: et[c] videbũt cadauera viroruʒ q̃ p̃uaricati ſunt in me. Vermis[d] eoꝝ nõ morieť et[e] ignis eorũ nõ extinguetur et[f] erunt vſq3 ad ſacietatem viſio[g]nis omni carni.

Explicit Eſaias.

bus apoſtoloꝝ et poſtea p̃ alios p̃dicatores in diuerſis inſulis maris
c In aphricã. q2 beat⁹ Matheus p̃dicauit in ethiopia: et Marcus in alexãdria q̃ ſunt in aphrica. d In lydiã in q̃ p̃dicauerũt et alij.
e Tenẽtes ſagittã in ytaliã. Petr⁹ eñ et paul⁹ p̃dicauerũt rome que eſt caput ytalie. et dicũtur h' tenẽtes ſagittã: q2 multi diſcipli xp̄iãi fuerũt ſub eis rome: q̃s tanq̃ ſagittas dñi miſerũt in ptes longinq̃s ad p̃dicãdũ: vt dyoniſiuʒ in frãciã. Marcũ in alexãdriã. et ſic de mltis alijs q̃ aũt p̃dicatores ſbi diuini ſagitte dicãť. p3 s. xlix. ca. Poſuit me q̃ſi ſagittã electã ⁊c̃.
f Et greciam. in qua paul⁹ predicauit. ſ. athenis: et in multĩ alijs locĩ. et Iohes euãgeliſta in ephesõ. g Ad inſulas lõge. vt dictuʒ eſt. s. de paulo ⁊ barnaba.
h Ad eos q̃ nõ audierũt de me. i. ad gẽtiles legẽ et pphas nõ hñtes in q̃b⁹ fit mẽtio de xp̄o vẽturo. i Et nõ vi. glo. meã. q2 nõ viderũt xp̄m docẽtem et miracula faciẽtẽ: ſicut viderũt iudei: in quoꝝ terra p̃dicauit in ꝓpria pſona et fecit multa miracula: vt p3 ex decurſu euãgelij. ꝓpter qđ dič Math. xv. Nõ ſum miſſus niſi ad oues q̃ pierũt dom⁹ iſrľ. k Et an. glo. me. gen. ſ. gl'iam mee reſurrectõis et aſcẽſiõis. et miracula noie meo faciẽdo ad ꝯfirmationẽ ſermõis ſui. et ſubdiť fruct⁹ hui⁹ doctrine: cũ dr.
l Et addu. oẽs frẽs v'ros. i. xp̄ianos de cũctĩ gẽtib⁹ m Donũ domino. fidẽ xp̄i recipiẽdo. n In eq̃s et q̃drigis ⁊c̃. nõ eſt ꝑ h' intelligendũ q̃ talis adductio fit ꝑ motũ localẽ et inſtra corꝑalia: qđ p3 per h' qđ ſubdiť. o Ad mõtẽ ſan. me. hie. q2 eadẽ rõne hic acciperetur hierl'm et mõs ſyõ ad l'raʒ ꝓ ciuitate ⁊ tẽplo materialib⁹: qđ nõ põt dici: q2 nõ poſſet ibi ꝯgregari tot⁹ pplˢ xp̄ian⁹: imo nec etiã iudaic⁹ per orbẽ diſperſus. ⁊ ideo talis adductio ſeu ꝯgregatio itelligẽda eſt i vnitate fidei et charitať, de q̃ dicit ſaluator Math. xviij. Ubi duo vľ tres ꝯgregati fuerit i noĩe meo in medio eoꝝ ſum. Et ꝑ varios vecture modos: cũ dr h'. In eq̃s et quadrigis ⁊c̃. intelliguntur miſteria apl'oꝝ: ⁊ adiutoria angeloꝝ q̃b⁹ ĩfideles adducti ſunt ad fidẽ: ita q̃ ꝑ eq̃s et quadrigas ſm hiero. intelliguntur auxilia angeloꝝ: eo q̃ helyas eq̃s igneis et curru igneo legiť rapt⁹ in celũ. iiij. Reg. ij. et h' miſterio ãgelico. Per lecticas ⁊ mulas ⁊ carrucas: itelliguntur miſteria apl'oꝝ: ſm tria q̃ i eis fuerũt ad ꝯuerſionẽ infideliũ. ſ. ſancta ꝯuerſatio. ſana p̃dicatio: et per miracula ꝯfirmatio. o Ad mõ. ſan. me. hie. i. eccleſiã militantẽ. vt dictũ eſt. s. ca. ij. p Quõ ſi inſe. fi. iſra. i. apl'i q̃ fuerũt iſraelite genere
q Mun⁹ in vaſe mũdo ⁊c̃. ſic ſupple accepta eſt corã deo ꝯuerſio infideliũ ꝑ laborẽ eoꝝ: imo multoplus. q2 ſacrificiũ deo acceptiſſimus eſt zelus aĩarũ. r Et aſſumã ex eis. i. ex gẽtib⁹ ꝯuerſis. s In ſacerdotes et leuitas: q2 pl'es ex ip̄is etiã a tp̄e apl'oꝝ ordiati ſunt ep̄i et eccleſie miſtri. vt p3 de beatis Clemẽte et dyonyſio et multis alijs. Et h' etiã dicit quedã glo. hebraica Exod. xij. ſup illud. Hec religio phaſe ⁊c̃. Et ſeq̃tur Eadẽ lex erit indigene et colono q̃ ꝑegrinať apđ vos gloſa. Futurũ eſt vt ꝯuerſi d e gẽtib⁹ ſint ſacerdotes dño miſtrãtes.
t Quia ſic celi. h' pñr ſubdiť id qđ ptinet ad iudiciũ retributõis. et primo q̃ ad bonos: cũ dr. v Sicut celi noui et terra noua ⁊c̃. q2 a ſtatu illi⁹ inouatõis future: de q̃. s. dictũ eſt impꝑpetuũ nõ mutabuntur.
x Sic ſtabit ſemẽ veſtrũ. i. adducti ad fidẽ ꝑ vos q̃ ſunt de nũero electoꝝ. y Et nomẽ veſtrũ. i. apl'oꝝ iꝑpetuũ de ciuitate celeſti: ideo ſubdiť. z Et erit mẽ. ex men. et ſab. ex ſab. i. ꝑpetua q̃es ⁊ duratio q̃ nõ põt a vobis exp̄mi nec capi niſi ꝑ noĩa et v'ba differẽtias tp̄is ſignãtia: et h' mõ de eternitate dei dr apoč. i. ca. Qui eſt et q̃ erat ⁊ q̃ vẽturus eſt. eternitas tñ duratõis deſignať ꝑ h' qđ dr. Menſis ex menſe. et eternitas q̃etis. cũ dr. Sabbatũ ex ſabbato. ſabbatũ eñ q̃etem ſignat vt in hebreo. a Veniet oĩs caro. i. oĩs hõ exiſtẽs de bonoꝝ nũero. eo mõ q̃ dr. s. xl. Videbit oĩs caro pit̃er q̃ os dñi locutũ eſt. vbi trãſlatio. lxx. habet. Videbit oĩs caro ſalutare dei nr̃i: vt adoret coraʒ facie mea. q̃ clare vidr in patria. Cõſeq̃nť põiť retributio maloꝝ ſimul cũ retributõe bonoꝝ: cũ dr. c Egredienť. ſ. beati nõ ꝑ loci mutatio-

nẽ: ſ3 ꝑ ꝯſiderationẽ. c Et videbũt cadauera ⁊c̃. corꝑa dãnatoꝝ in gehẽna: ⁊ q̃ iſte ſit intellect⁹ p3 ꝑ h' qđ ſubdiť.
d Vermis eoꝝ nõ morieť. q2 vermes corꝑa mortuoꝝ corrodentes in ſepulcris cito deficiũt cũ eis: et in puluerẽ ꝯuertunt.
e Et ignis eoꝝ nõ extingueť. Ex q̃ p3 qđ dictũ eſt. ſ. de cruciatu corꝑoꝝ dãnatoꝝ in igne infernĩ q̃ eſt inextinguibilis.
f Et erunt vſq3 ad ſacietatẽ. i. repletionẽ et ꝑfectionẽ.
g Viſiõis omni carni. i. oĩ homini beato: nõ ſic intelligendo q̃ beati delecteť ꝑ ſe in penis dãnatoꝝ. ſ3 q2 talis intuit⁹ declarat eis diuine iuſticie executiõẽ: et diuine miſericordie bñficiũ. q̃ penaſ illas euaſerũt: et ꝓpe glorie augmentũ: in q̃tũ maior apparet cõparata ad ſuũ cõtrariũ. q2 appoſitis iuxta ſe ꝯtrarijs maiora et minora videnť. i. clariora. et ex iſtis trib⁹ beati ꝑ ſeletanť. ſm qđ dr ps. lvij. Letabiť iuſtus cũ viderit vindictã: ecce p̃mũ. Man⁹ ſuas lauabit in ſanguie peccatoris: in q̃tũ dei miſericordia fact⁹ eſt imunis ab illis penis. ecce ſcđm. Si vtiq3 eſt fruct⁹ iuſto. accipiť h' ſi ꝓpe q2 ꝑ h' apparet maior fruitio ꝓpria. et ſic totũ cedit in gloriã electoꝝ et ip̄i⁹ dei p̄ncipaliť: cui eſt honor et gloria in ſecula ſeculorũ Amen. In ca. lxvi. vbi dr in poſtilla. Hec dicit dñs.
N h' capi. vlti. ꝓpha agit de his q̃ p̃ capl'o Additio. tractauit. ſ. de reprobatõe iudeoꝝ ⁊ gẽtiũ vocatõne. et de impfectõe ſeu euacuatõe quorũdã cõtentoꝝ in lege ve. q̃ ad cultũ dei ptinere videbanť. vt ſic reprobatio p̃mi ſtat⁹ nõ ſolũ attribuať peccatis iudeoꝝ: ſ3 etiã ipfectõi legis antiq̃: de q̃ aplˢ ad Hebreos. viij. Qđ aũt antiq̃tur veteraſcit et ꝓpe iteritũ eſt. et ſiľr ꝯcludit in fine capl'i de ſtatu finali iuſtoꝝ et ſupplicio reproboꝝ circa q̃ octo facit. Prio oñdit ipfectionẽ legis circa determiationẽ ſoli⁹ vni⁹ tẽpli ad diuinũ cultũ: de q̃ dicit. Hec dicit dñs. Celũ ſedes mea et terra ſcabellũ pedũ meoꝝ: que eſt iſta dom⁹ quã edificabitis mihi. Licet eñ tẽplũ a ſalomone edificatũ: ſiľr et tẽplũ ſecũdũ ad diuinũ cultũ ptineret: nõ tñ h'mõi domus materiales capaceſ ſũt dei: vt forte ꝑut habeť in gloſa aliqui ſtulti ſeu neſciẽtes eſtimabãt: nõ aũt ſapiẽtes. Nã vt dr iij. Reg. viij. Si eñ celũ et celi celoꝝ te cape nõ pñt q̃tomagis dom⁹ hec quã edificaui. et h' eſt qđ dicit ꝓpha. Celuʒ eſt ſedes mea ⁊c̃. que eſt iſta dom⁹ quã edificatis mihi: q̃ſi iſta nõ ſufficiat ad habitatõʒ meã. q̃ q̃dem impfectio ꝑ legẽ nouã fuit ablata: in q̃ nõ fuit tñ vn⁹ loc⁹ deputat⁹ ad diuinũ cultũ. vñ Ioh. iiij. dicebat xp̄us ſamaritane. Venit hora qñ nec in mõte h' nec in hieroſolymis adorabitis p̃rem ⁊c̃. vñ habitatio dei ꝑ legẽ noua declarať p̄ncipaľr ꝯſiſtit in corde ad h' diſpoſito. vnde Ioh. i. Habitauit in nobis. ſ. in recipiẽtib⁹ xp̄m ꝑ verã fidẽ. et hoc eſt qđ dicit ꝓpha. Ad quẽ aũt reſpiciã niſi ad pauperculũ et ꝯtritũ ſpũ. q. d. habitatio mea nõ eſt in domo materiali: ſ3 i creatura rõnali q̃ eſt dei capax. cũ ꝑ verã humilitatẽ ⁊ cõtritionẽ ad hoc diſponiť. Sãcti eñ et iuſti in noua lege tẽpluʒ dei dicunť. Poſſunt tñ iſta verba. Ad quẽ reſpiciã ⁊c̃. p̄ncipalius et magis ꝓprie expõi de xp̄o: in q̃ habitať plenitudo diuinitať. vt dr ad Coloſſen. ij. Qui paup et humilis corde nõ ſolũ ſimpľr ſ3 exemplũ fuit. vñ Math. xi. capi. Diſcite a me ⁊c̃. ſiľr et tremẽtẽ ſmones meos. ſ. ꝑ ſũmã obediẽtiã vſq3 ad mortẽ cruč. vt ad Phil. ij. q. d. Iuť oĩa que man⁹ mea fecit: et vniuerſa q̃ facta ſunt de q̃bus ſtatim ſupra fecerat mẽtionem. hec eſt ꝓpria ſedes mea et q̃es. ſ. xp̄s paupcul⁹: nõ illa quã edificať. Cõſeq̃nť ſecũdo poſt q̃ oñdit ipfectõʒ legis antiq̃ q̃ ad tẽplũ materiale. h' pñr oñdit ip̄i⁹ ipfectionẽ q̃ ad ſacrificia in tẽplo oblata: de q̃ dicit. Qui

immolat bouē quaſi q̄ interficiat virū ⁊c̄.ꝑut in gloſa.Sacrifi/
ciū veſtrū nō placet mihi poſt imolationē veri ſacrificij.in cuius
vmbra ſacrificia vobis ↄceſſi.Hec eñi habenṫ in glo. ſm̄ quam
gloſaꝫ ↄtinuanṫ h̄ verba ad illud qđ imediate dixerat.Ad quē
aūt reſpiciā.q.d.ad illū.ſ.paupculū ſupra dictū reſpiciā:nō ſolū
vt tēplū meū:ſꝫ etiā vt mun⁹ mihi ſuauiſſime oblatū. iuxta illđ
ad Eph̄ v.Tradidit ſemetipm̄ ꝑ nobis oblationē et hoſtiā ⁊c̄
Poſt qđ ſacrificiū q̄ imolat bouē:q̄ſi q̄ interficiat virū. q꞉ poſt
euāgelij publicatōꝫ talia ſunt peſtifera.ꝑut in poſtilla.et expo
nanṫ cetera ꝑut ibidē vſqꝫ ibi.Audite verbuꝫ dn̄i. vbi ↄñr ter/
tio ꝓpħa declarat falſuꝫ motiuū:qđ iudei habuerūt vt in abho
miatōib⁹ p̄dictis ꝑmāſiſſent et infert eoꝝ ↄfutationē.Ad cuius
declaratōꝫ ſciēdū ꝙ p̄dicta duo q̄ ſunt de p̄ncipalioꝛib⁹ funda/
mētis fidei legis noue:quoꝝ p̄mū eſt ꝙ de⁹ đr ꝓprie habitare
in xp̄o hoīe ſingularioꝛi et excellētioꝛi mō:q̄ȝ in aliq̄ alia re.ſ.per
vnionē ꝑſonalē:de q̄ dicit.Ad quē aūt reſpiciā ⁊c̄.vt fuit expo
ſitū.Secūdū eſt ꝙ ſacrificiū xp̄i fuit deo acceptiſſimū ꝓpṫ qđ
đr.Qui imolat bouē ⁊c̄.iſta et ſiīia que ſunt vera fidei fūdamē
ta iudei exiſtimāt eſſe valde derogatoria diuine excellētie.Pri/
mū eñi credūt īplicare ꝙ creatoꝛ ſit creatura.Secūdū v̄o ꝙ di/
uinitas ſit paſſibilis ſeu coꝛruptibilis.quoꝝ vtrūqꝫ eſſet dero/
gatoꝛiū diuine excellētie ſi ſic intelligereṫ:vt ipſi falſe exiſtimāt
vñ in h̄ loco ꝓpħa dirigit ſermonē ad diſcipl̄os xp̄i q̄ reuerenṫ
ſuſceperūt ei⁹ verbū et doctrinā.d. Audite verbū dn̄i q̄ tremiſ
ad verbū ei⁹.dixerūt frēs veſtri.ſ.iudei infideles:q̄ fratres ſunt
ſm̄ carnē.Odiētes vos et abijciētes ꝓpter nomē meū:q꞉ iudei
tantū odiū ↄceperūt de xp̄o.ꝙ inṫ ſe ſtatuerūt vt ſi q̄s ↄfitereṫ
nomē xp̄i extra ſynagogā ejcereṫ.et ſic de eis ꝓprie đr.Abijciē
tes vos ꝓpṫ nomē meū.Quid aūt dixerūt hi frēs odiētes ſub/
dit cū đr.Gloꝛificeṫ dn̄s.q.d.Abſit ꝙ de deo glorioſo talia di
canṫ.ſ.ꝙ ſit homo ver⁹.ſiṫr ꝙ ſit in ſacrificio oblat⁹:q꞉ iſta ꝑut
ipſi falſe ↄcipiūt ſunt ↄ̄ diuinā excellētiā: vt dictū eſt. q̄s ꝓpħa
ↄfutat dicēs in ꝑſona ſui et iuſtoꝝ.Et videbim⁹ in leticia vr̄a.
q.d.veritas p̄dictoꝝ elucidabiṫ in euētu:p̄ q꞉ videbim⁹ in leti/
cia veſtra.ſ.diſcipl̄oꝝ.ꝑut.j.eodē ca.declarat.vbi đr.Letamini
cū hieruſalē:vt ibidē exponeṫ.Scđo ꝑ ↄfuſiōe fratrū odiētiuꝫ
p̄dictoꝝ dicit.Ipſi aūt ↄfundenṫ.de q̄ cōfuſione ſtatim ſubdit.
Vox ppl̄i de ciuitate ⁊c̄.Circa qđ ſciēdū ꝙ in deſtructōne tēpli
ſecūdi tria maxie aduerſantia iudeis ↄtigerūt. vnuꝫ.ſ. ꝙ ciues
eoꝝ adinuicē odiētes ſe īterficiebāt.ꝑut dicit Joſeph⁹ de quo
dicit. Vox ppl̄i de ciuitate.Secūdū erat ꝙ in tēplo occurrerūt
multa ſigna diuie reprobatōis.vt cū velū tēpli ſciſſuꝫ fuit Ma
thei.xxvij.ca.et alia multa q̄ in thalmud narrāṫ ad hec ptinētia
de q̄ intelligiṫ illud. Vox de tēplo.Tertiū eſt vox romanoꝝ exe
quētiū diuinā iuſticiā.de q̄ dicit.Vox dn̄i reddētis retributōes
inimicis ſuis.et ſeq̄tur.Anteꝗ̄ parturiret:pepit. Vbi ↄñr qua/
tuoꝛ ꝓpħa agit de natiuitate paupculi.ſ. xp̄i:de q̄ ante dixerat.
Ad quē aūt reſpiciā niſi ad paupculū de q̄ denūciat ꝙ eius na
tiuitas de beata virgine fuit maxime admirabilis. et iō ſubdit.
Quis audiuit vnq̄ȝ tale.Aut q̄s vidit huic ſiīe.ſubiūgit etiam
ꝓpħa de regeneratōe fideliū.d. Nunq̄d parturiet terra.et expo
naṫ totū ſicut in poſtilla.ſubdit ꝓpħa de generatōe eterna. d.
Nunq̄d ego q̄ alios parere facio.ipe nō pariā.q꞉ q̄cq̄d pfectio
nis eſt in creaturis p amplı⁹ et pfect⁹ in deo inueniṫ ſecluſa qua
cūqꝫ ipfectōe.vñ hec expoſitio q̄ daṫ a ſanctꝭ doctoꝛib⁹.vt in po
ſtilla nō videṫ eſſe myſtica ſꝫ lralis.Nā paternitas et filiatio p
pri⁹ ⁊ mag̃ ꝓprie dicunṫ in diuinis q̄ȝ in creaturꝭ:iuxta illđ apl̄i

ad Ephe.iij.Flecto genua mea ad patrē dn̄i nr̄i ihu xp̄i ⁊c̄.Conſeq̄nṫ
q̄nto dicit.Letami cū hierl̄m ⁊c̄.vbi expſſe declarat illud qđ p̄us diſci
pulis xp̄i dixerat.Videbim⁹ in leticia vr̄a.exponaṫ totū ſicut in poſtil
la.Cōſeq̄nṫ ſexto declarat extēſe punitionē fratrū odiētiū et abijciētiū
diſcipl̄os xp̄i ꝓpṫ nomē ei⁹.de q̄bus dixerat.ſ. Ipſi aūt ↄfundenṫ: et
de hoc agit:cū đr. Et indignabiṫ inimicis ſuis:vſqꝫ ibi.Simul conſu/
menṫ dicit dn̄s.et exponaṫ totū ſicut in poſtilla.Et notādū ꝙ ex h̄ qđ
diciṫ hic.Qui comedebāt carnē ſuillā ⁊c̄.Simul ↄſumenṫ.Expoſito/
res hebreoꝝ credūt ſe hr̄e efficax argumētū ad h̄ ꝙ ſtat⁹ xp̄ianitatis
cōſumēdus eſt tpe meſſie inaniṫ ſpectari.eo ꝙ xp̄iani veſcunṫ carnib⁹
ſuillis.nō tn̄ iudei nec etiā ſaraceni. Sꝫ falſitas eoꝝ declaraṫ in glo.
maioꝛi ſup Gene.vbi expſſe habeṫ ꝙ oīa quoꝝ eſus erat illicit⁹ in ve.
le.debebāt eſſe licita ad eſum tpe meſſie:et ſpecialiṫ h̄ dicūt de porco.
vñ hoc qđ đr.Qui comedebāt carnē ſuillā.exponēdū eſt ꝑut in poſtil
la.Cōſeq̄nṫ ſeptimo dicit.Ego aūt opa eoꝝ ⁊c̄.in q̄ vult oñdere erroꝛ/
diū apl̄ice doctrie.ſ.quō ꝓceſſit poſt reſurrectionē xp̄i qđ ↄtinuaṫ ad
p̄dicta.ſpāliter ad illud qđ dixerat. Pepit ſyō filios ſuos.Ad qđ ſciē
dū ꝙ ꝑut legiṫ in actib⁹ apl̄oꝝ.ij.ca.eo tpe q̄ ſpūſſanctus deſcēdit in
apl̄os xp̄i:erāt in hierl̄m hitātes viri religioſi ex oī natōe q̄ ſub celo eſt
qui oēs videbāt gl̄iam dei in q̄tū videbāt ipos apl̄os loq̄ntes varijſ
linguis magnalia dei:q̄ nō niſi v̄tute diuia fieri poterāt. et h̄ eſt qđ đr
hic.Ego aūt opa eoꝝ et cogitatōes eoꝝ.ſ.iudeoꝝ volētiū ſupprimere
fidei veritatē.vñ et apl̄os ⁊ diſcipulos intātū pſeq̄banṫ ꝙ oēs erant
ↄgregati ꝓpṫ metū iudeoꝝ in eodē loco.et ſic de⁹ ex opib⁹ et cogitatō
nib⁹ prauis iudeoꝝ bonū elicuit.ſ.ↄgregare apl̄os cū oīb⁹ gētibus ⁊
linguis vt viderēt gl̄iaꝫ dei mō p̄dicto.Et in h̄ qđ đr.Cū oīb⁹ gētib⁹
intelligaṫ diſtributio ꝑ generib⁹ ſinguloꝝ ꝑut in multꝭ locꝭ. Et ſeq̄tur.
Et ponā in eis ſignū.ſ.i diſcipl̄os ſignū ſancte crucꝭ. q꞉ crucifixū cōiter
p̄dicabāt vel ſignū.i.miracula vel ſigna q̄ in noīe xp̄i faciebāt. iuxta il
lud Math.vlti.Signa aūt eos q̄ crediderint h̄ ſeq̄ṫ. In nomie meo
demonia ejciēt ⁊c̄.Et mittā ex eis q̄ ſaluati fuerit.vbi in hebr̄.habeṫ
Qui euaſerit.q꞉ apl̄i ⁊ diſcipl̄i q̄ſi fugiētes euaſerūt de perſecutōe iu/
deoꝝ ab hieroſolymis ad gētes.ſ.ad gētiles. Exponāṫ cetera ꝑut in
poſtilla:vſqꝫ ibi.Et adducēt oēs fratres vr̄os:qđ vult exponendū de
martyrib⁹ xp̄i q̄ i diuerſis ptib⁹ mūdi fuerūt ꝑ teſtimoniū dei īterfecti
quoꝝ coꝛpa ſeu oſſa adducunṫ freq̄nṫ de cūctꝭ gētib⁹. In eq̄s et q̄dri/
gis ⁊c̄.ſ.honoꝛifice ⁊ diuerſis et varijs modis.ad mōtē ſcm̄ meū hie/
ruſalē.ſ.ad eccl̄iaꝫ.Quō ſi inferāt filij iſrl̄ mun⁹ i vaſe mūdo in domū
dn̄i:q꞉ tāta veneratio fit reliquijs ſcōꝛū i eccl̄ia:ſicut olim fiebat i tēplo
cū mun⁹ ſolēniſſimū ibi offerebaṫ.Et h̄ inuit ꝓpħa tertiū ptinēs ad
pfectionē noui ſtat⁹. In vete.eñi le.coꝛpa ſeu oſſa moꝛtuoꝛū erāt īmū/
da:intantū ꝙ ↄtaminabanṫ ſacerdotes ꝑ ↄtactū moꝛtuoꝛū.ſꝫ i no.le.h̄
nō hr̄:imo relīq̄e ſanctoꝛū i altarib⁹ ponunṫ:cui⁹ differētie rō pōt eſſe.
q꞉ aie defunctoꝛū in ve.le.q̄tūcūqꝫ ſancte fuiſſent:ſepabāṫ tn̄ a viſio
ne diuia:vñ ⁊ coꝛpa eoꝝ merito ſepāda erāt a ſctūario:cui⁹ oppoſitū
eſt i noua lege:in q̄ aie ſcōꝛū beatifice deo ↄiūgunṫ.vñ ad pfectōꝫ ſui
ſtat⁹ ptinēt p̄dicta. Cōſeq̄nṫ octauo đr. Et aſſumā ex eis ſacerdotes
⁊ leuitas. In q̄ inuiṫ q̄rtū ptinēs ad ſtat⁹ noue legis pfectionē.in q̄ȝtū
ſacerdotiū xp̄i⁹ ſe extēdit ad oēs gētes ⁊ nō coartaṫ ad certā tribū. ſicut
in ve.le.q̄ q̄dem extēſio ptinet ad pfectōꝫ.ſic noua lex pfectioꝛ eſt q̄ ob
ligat oēs:q̄ȝ lex ver⁹ q̄ tn̄ obligat pplm̄ āriquū. Et in h̄ etiā oñdiṫ trāſ
latio legis antiq̄ ad nouā.iuxṫ illđ Hebr̄.vij.ca.Trāſlato ſacerdotio ne
ceſſe eſt vt legis trāſlatio fiat:qđ tn̄ hebrei fatue negāt de q̄ nō eſt ad
pn̄s agēdū.Cetera exponanṫ ꝑut in poſtilla.

Explicit poſtilla fratris Nicolai de lyra ſup Eſaiā
ꝓpħetam adiunctis additionibus et replicis.

Incipit expoſitio p
Ieremias
mus ad p
lit libꝫ iſt
las. in q̄ri

ſimplicior videa
tur in v̄bis :tū in
ſenſib⁹ eſt eq̄lis.
vn̄ dic̄ hiero. Hie
remias ꝓpheta.
ꝛc̄. In ſcd̄a pte
ſimplicitatis hu/
ius rōeꝫ aſſignat
in q̄ eū m̄ltiplicit̄
cōmendat. ꝛ iſta
pars incipit ibi.
Porro ſimplici/
tas eloquii ꝛc̄. in
q̄ cōmendat̄ a tri
bus. ꝑ a dignita
te. ibi. Sacerdoſ
ex ſacerdotib⁹. ſe
cūdo a ꝑuilegio
gr̄e. ibi. Et i ma/
tris v̄ro ſcrificat⁹
tercio a ſtatus p
fectōe. ibi. Virgi
nitate. ꝛc̄. In ter
cia pte q̄tuor exp
mūt̄. ſ. ꝓphie tē/
pus: materia ꝛ lo
cus ꝛ ꝓphe lamē
tatōis mod⁹. Tē
pus ꝓphie expri
mit̄ cū dr̄. Hiereva
ticinari exorſuſ eſt
puer. Mat̄ia ibi
Captiuitatē vrb
atqꝫ iude. ꝛc̄. A/
git eīm de captiui
tate duaꝝ tribuū
Locus tangitur:
cū dr̄. Vn̄ iuda
tr̄ū. ꝛc̄. Lamētatōis
Et q: lamētatio m
metri ꝛ v̄ſuū diſtı̄
In q̄rta rāgit̄ mod
viſionū. ꝛc̄. Vltio
iſtū ad petitionē ea
lēdo cōpeſcere rect⁹
b Ruſticior. i. ſimp
Porro ſimplicitas
rudior: q: nō plano
c Sꝫ ſenſib⁹ par
Nemo me putet E
eramēra ꝯtineat. ſꝫ
bus eē par Eſaie.
chielis difficultatē
eos ſacerdotal̄ mi
nec ꝑncipia geneſe
vel finē legere ꝑmi
plenū hūane natu
quō g̃ō: ſenſib⁹ pa
ꝛ de captiuitate d
inuenit̄. d An
nathot. e Eſt
bus. g Sanc
ficaui te. q̄d de ali
virū. ſ. euāgelica p
copulās. ꝑ h̄ eīm q
tendebat in ſe ꝯtin
aūt dr̄ xp̄i eccleſie
k Vaticinari. i. ꝓ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg